

ΕΚΤΑΚΤΗ Γ.Σ. ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ ΣΑΤΕ - 31.01.2018

Α. ΜΕΡΟΣ	
Εισήγηση Διοικητικού Συμβουλίου	
- Εισήγηση του Δ.Σ. του ΣΑΤΕ, δια του Προέδρου κ.Ζ. Αθυσσάκη προς τα Μέλη του ΣΑΤΕ	1
Β. ΜΕΡΟΣ	
Επιλογή Αλληλογραφίας επί των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης	
Θέμα 2:	
Μη αντιμετώπιση από την Πολιτεία των Ασυνήιστα Χαμηλών Προσφορών	
- Η από 13-11-2017 κοινή επιστολή των εργοληπτικών οργανώσεων ΣΑΤΕ - ΠΕΔΜΕΔΕ προς τον Υπ. ΥΜΕ με θέμα: «Πρόταση προσθήκης ρύθμισης στο άρθρο 116 του ν. 4412/16 που αφορά στις ΑΧΠ».	6
- Η από 14-7-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕ με θέμα: «Ενεργοποίηση της πρόβλεψης της παρ. 6, του άρθρου 88 του Ν.4412/16 περί έκδοσης εγκυκλίων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήιστα χαμηλής (ΑΧΠ) ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων».	7
- Το από 11-5-2017 Δελτίο Τύπου του ΣΑΤΕ με θέμα: «Νέα γενιά πτωχευμένων εργοληπτικών επιχειρήσεων δημιουργεί η αδυναμία της Πολιτείας να περιορίσει τις προσφορές κάτω του κόστους στα δημόσια έργα και να αποτρέψει καταστάσεις αθέμιτου ανταγωνισμού που καταπατούν τις αρχές της προστασίας του ανταγωνισμού και της ισοτιμίας των διαγωνιζομένων στα έργα, υποστηρίζει ο ΣΑΤΕ».	8
- Η από 10-5-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕΔΙ με θέμα: «Ασυνήιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ) - Αίτημα συνάντησης».	9
- Η από 3-4-2017 Κοινή Επιστολή των ΣΑΤΕ-ΠΕΔΜΕΔΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕ με θέμα: «Ασυνήιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ): Τρόπος ανάδειξης και τρόπος αντιμετώπισης» και η συνημμένη σε αυτή Πρόταση ΠΕΔΜΕΔΕ-ΣΑΤΕ για τον προσδιορισμό ΑΧΠ.	10
- Η από 31-1-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Πρόεδρο του ΣΔΕ/Τμ. Κατασκευών με θέμα: «Απάντηση στο από Κ/11/11.1.2017 έγγραφο του Προέδρου του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων /Τμήμα Κατασκευών με θέμα: "Εγκύκλιος του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήιστα χαμηλής (ΑΧΠ) και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων"».	17
- Η από 16-1-2017 Επιστολή του ΤΕΕ προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ΔΕ/ Τμ. Κατασκευών με θέμα: «Κοινή ανακοίνωση για την απόσυρση προσχεδίου εγκυκλίου για τις ασυνήιστα χαμηλές προσφορές έργων - μελετών και συνοφώνων υπηρεσιών».	21
- Το από 11-1-2017 Έγγραφο του Προέδρου ΣΔΕ/Τμ. Κατασκευών κ. Αντ. Κοτσώνη με θέμα: «Εγκύκλιος του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήιστα χαμηλής (ΑΧΠ)α και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων», με το οποίο ζητείται η υποβολή παρατηρήσεων επί του Προσχεδίου της Εγκυκλίου για τις Α.Χ.Π. που εισηγήθηκαν οι Ομάδες Εργασίας Κατασκευών και Μελετών του Υπουργείου Υποδομών.	22
- Η από 26-9-2016 επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Πρόεδρο του ΣΔΕ/Τμ. Κατασκευών και τον Υπεύθυνο της Ο.Ε.2 για τις Κατασκευές με θέμα: «Αναλύσεις Τιμών και Τιμολόγηση Δημόσιων Έργων»	42
- Η από 22-9-2016 επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Πρόεδρο του ΣΔΕ/Τμ. Κατασκευών και τον Υπεύθυνο της Ο.Ε. 2 για τις Κατασκευές με θέμα: «Αντικειμενικός τρόπος διαπίστωσης των Ασυνήιστα Χαμηλών Προσφορών - Πόρισμα Ομάδας Εργασίας ΣΑΤΕ».	43
Θέμα 3:	
Στραγγαλισμός ζωτικού χώρου άσκησης του εργοληπτικού επαννέληστου	
- Η από 27-12-2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου με θέμα: «Εξοικονόμηση Ενέργειας στο Δίκτυο οδικού Φωτισμού της Νήσου Ρόδου με την Προμήθεια & εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων τύπου LED».	63
- Η από 7-12-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς την ΔΕΥΑ Αιγιάλειας και τον Δήμο Αιγιάλειας με θέμα: «Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της ΔΕΥΑ Αιγίου - Δεύτερη επιστολή» - Η από 24-8-2017 παλαιότερη Επιστολή του ΣΑΤΕ και η από 2-11-2017 Απάντηση της ΔΕΥΑ Αιγιάλειας	67
- Η υπ 'αριθμ. απόφαση 173/2017 της ΑΕΠΠ /6ο Κλιμάκιο για την ακύρωση διακήρυξης διαγωνισμού Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων λόγω εσφαλμένου προσδιορισμού της σύμβασης ως προμήθειας και όχι ως έργου.	73

- Το από 9-11-2017 Δελτίο Τύπου του ΣΑΤΕ με θέμα: «Καταγγελίες του ΣΑΤΕ για άκρως περιοριστικούς όρους για την συμμετοχή σε διαγωνισμούς έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ».	85
- Η από 8-11-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς πολλούς αποδέκτες με θέμα: «Δημοπρατήσεις λειτουργίας Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ)».	86
- Η από 17-10-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς την Περιφέρεια Ηπείρου με θέμα: «Εγκατάσταση Επεξεργασίας λυμάτων Τ.Δ. Παροκαλάμου του Δήμου Άνω Κολομάς».	88
Θέμα 4:	
Αποξίωση εργοληπτικού πτυχίου / Προβλέψεις του νέου σχεδίου Π.Δ. για ΜΗΤΕ	
8. Θέμα 5:	
Νέοι παράνομοι τρόποι ανάθεσης έργων - Αυθαίρετοι φωτογραφικοί όροι κλπ.	
- Η από 24-1-2018 επιστολή του ΣΑΤΕ προς την ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε. με θέμα: «Προβλέψεις Ν.4412/2016 και πρότυπων τευχών διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων».	89
- Η υπ'αριθμ. Πρόξη 529/2017 του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την οποία κρίνεται ότι ο όρος διακήρυξης για την προαποδείξει της χρηματοοικονομικής επάρκειας των διαγωνιζομένων ύψους τουλάχιστον 1.200.000,00 ευρώ, είναι μη νόμιμος, καθώς και τήθηκε χωρίς προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.	90
- Η από 7-12-2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Δήμο Ι.Π. Μεσολογγίου με θέμα: «Αντιληπτική θωράκιση και Αποκατάσταση Βλαβών από τις Φυσικές Καταστροφές Οκτωβρίου 2016 στον Δήμο Ι.Π. Μεσολογγίου - Καθαρισμός, Διάνοιξη και Εκβάθυνση (Αποκατάσταση λειτουργικών Βαθών) Δισύλων Ανατολικής Κλεισόδας και Λιμένα Μεσολογγίου" εκτιμώμενης αξίας 1.800.000 € (με Φ.Π.Α.)» και το από 10-1-2018 Έγγραφο του Υπ. Υ.ΜΕ.Δ/νση Νομοθετικού Συντονισμού με θέμα «Διαβίβαση εγγράφου».	97
- Η από 7-12-2017 Γνωμοδότηση του νομικού μας συμβούλου κ. Στ. Σταμόπουλου με θέμα: «Κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας - Προσθήκη ειδικών όρων στις διακηρύξεις υπό το καθεστώς του Ν. 4412/2016 - Απαραίτητη ή μη η απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. κοτόπιν εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ.».	100
- Η από 7-11-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με θέμα: «Συντήρηση - βελτίωση και άρση της επικινδυνότητας της Ε.Ο. 33 «Πάτρα-Τρίπολη» (έως όρια Ν. Αρκαδίας) και των κλάδων της» εκτιμώμενης αξίας 7.000.000 € (με Φ.Π.Α.)».	106
- Η από 7-11-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με θέμα: «Τμηματικές Ανακατασκευές ασφαλοποιημένων Διαγραμμίσεων, για την άρση επικινδυνότητας επί της Ν.Ε.Ο. Αντιρρίου-Ιωαννίνων, αρμοδιότητας Περ.Δυτ.Ελλάδας» εκτιμώμενης αξίας 2.100.000,00 € (με Φ.Π.Α.)».	107
- Η από 7-11-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς την Δ.Ε.Υ.Α. Χαλκίδας με θέμα: «Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης οικισμών Αγίου Νικολάου και Νέας Ασμφάκου, ολοκλήρωση κεντρικού και τοπικού ΑΑ και κατασκευή Α/Σ Α2 και Α4» εκτιμώμενης αξίας 5.200.000 €» και η από 20-11-2017 Απάντηση της Δ.Ε.Υ.Α. Χαλκίδας.	108
- Η από 5-7-2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Υποδομών με θέμα: «Υπόμνημα ΣΑΤΕ για το ενοποιημένο Προσχέδιο Π.Σ. για τα Μητρώα (εκ. 29/6/2017)	110
- Η από 22-6-2017 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: "Θέσεις ΣΑΤΕ επί βασικών θεμάτων του ΜΗΕΔΕ	113
Γ. ΜΕΡΟΣ	
Γενικό Υλικό Αναφοράς επί των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης	
- Άρθρα 2, 53, 75, 76 και 88 του Ν.4412/2016.	115
- Άρθρο 218 του Ν.4512/2018	129
- Η από 19-1-2018 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕ με θέμα: «Αίτημα συνάντησης ενημέρωσης - Πρόσκληση παρακολούθησης των εργασιών της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μελών του ΣΑΤΕ ».	130
- Η από 27-12-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕ με θέμα: «Εργοληπτικό επάγγελμα και προβλέψεις Ν.4412/2016 καθώς και πρότυπων τευχών διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων».	131
- Η από 27-11-2017 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕ με θέμα: «Αίτημα άμεσης συνάντησης».	133
- Η από 31-8-2017 Κοινή Επιστολή των Ε.Ο. προς τον Υπουργό ΥΜΕ με θέμα: «Αίτημα συνάντησης».	134
- Η από 27-7-2016 Επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Οικονομίας, και τον Υπουργό Υποδομών, με θέμα: «Υπόμνημα ΣΑΤΕ για το Σχέδιο Νόμου με θέμα: «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» και το συνημμένο σε αυτή Υπόμνημα.	135
- Σελίδες 39-40 της κατευθυντήριας οδηγίας 18/2017 της ΕΑΑΔΗΣΥ	159

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΑΤΕ

Δια του ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΖΑΧΑΡΙΑ ΑΘΟΥΣΑΚΗ,

ΣΤΗΝ ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Κυρίες και Κύριοι Προσκεκλημένοι

Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Δυστυχώς τα πράγματα στον κλάδο μας δεν βαίνουν όπως θα επιθυμούσαμε και αυτό το γνωρίζετε όλοι σας, το βιώνουμε κι εμείς ως διοίκηση τόσο από την επαγγελματική μας δραστηριότητα όσο και από τις δεκάδες καταγγελίες που εισέρχονται στον Σύνδεσμο για παροτυπίες και παρανομίες κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες των έργων.

Το δυστύχημα είναι ότι η αβεβαιότητα και η αγωνία για τις επιχειρηματικές μας μονάδες, για τα συνεργεία μας, για τα μηχανήματά μας και εν τέλει για την επόμενη γενιά εργοληπτών είναι μεγάλη χωρίς να διαφαίνεται έστω μεσοπρόθεσμα κάποια διέξοδος στην άλλοτε «ατμομηχανή» της οικονομίας. Και αυτό, κατά την άποψη του ΣΑΤΕ, συνεπάγεται αδυναμία εξόδου της Χώρας από τον φαύλο κύκλο της ύφεσης και της ανεργίας. Όπως επανειλημμένα σημειώνουμε, ιδιαιτέρως από το 2009 και μετά, η ανάπτυξη θα προέλθει από τις κατασκευές, τις υποδομές και τα τεχνικά έργα εν γένει. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος, δεν υπάρχει άλλος σίγουρος τρόπος. Πόσα ακόμη έτη ύφεσης (μετά οκτώ συνεχόμενα της περιόδου 2009-2016) ή αναιμικής μεγέθυνσης θα πρέπει να δοκιμάσει η ελληνική κοινωνία για να γίνει αποδεκτή αυτή η αυτονομία, και συνεχώς αποδεικνυόμενη, βάση των δεδομένων, αιτιατή σχέση μεταξύ επενδύσεων σε τεχνικά έργα (υποδομές και άλλα) και ανάπτυξης.

Μετά από αυτά τα γενικά σχόλια, επιτρέψτε μου να εισέλθω στα βασικά ζητήματα που θα απασχολήσουν την έκτακτη γενική μας συνέλευση, αφού πρώτα σας παρουσιάσω πως έχουμε αποφασίσει ως Διοικητικό Συμβούλιο να κυλήσει η σημερινή διαδικασία.

Πρώτα θα παρουσιαστούν εν συντομία τα κύρια προβλήματα που σήμερα αντιμετωπίζει ο κλάδος και θα ζητηθεί από τους εκλεκτούς προσκεκλημένους μας να τοποθετηθούν επί αυτών. Εν συνεχεία θα γίνουν ανά θέμα αναλυτικές τοποθετήσεις του Προεδρείου και των Μελών του ΣΑΤΕ και για κάθε ένα από τα θέματα της Ημερήσιας Διάταξης θα τίθενται σε ψηφοφορία η πρόταση ή οι προτάσεις που θα έχει διαμορφώσει το Σώμα των Μελών του ΣΑΤΕ.

1. Μη αντιμετώπιση από την Πολιτεία των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών (εγκύκλιος άρθρου 88 του Ν.4412/16, απαιτούμενη τροπολογία, κ.λ.π.).

Από τα στοιχεία που τηρεί ο ΣΑΤΕ στην βάση δεδομένων του για τις δημοπρατήσεις έργων άνω των 2 εκ. € διαπιστώνονται τα εξής:

Την περίοδο 2009 έως και το 2014 δημοπρατείται σχετικά χαμηλό πλήθος έργων κατ' έτος, συγκρινόμενο με το πλήθος των ενεργών εργοληπτικών εταιρειών του ΜΕΕΠ, με τα

ποσοστά των προσωρινών μειοδωτών να μην παρουσιάζουν μεγάλες αποκλίσεις από έτος σε έτος και κατά μέσο όρο να ανέρχονται σε 39,8%.

Έτος	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο.
Πλήθος Δημοπρασιών Έργων	223	192	254	351	377	190	264,5
Μέση έκπτωση (%) πρ. αναδόχου	40,7%	41,1%	40,3%	36,4%	40,0%	41,5%	39,8%

Δυστυχώς κατά τα τρία πιο πρόσφατα έτη διαπιστώνεται ακόμη πιο μεγάλη μείωση του πλήθους των δημοπρατούμενων έργων άνω των 2 εκ. € και εκτίναξη του μέσου ποσοστού έκπτωσης των προσωρινών μειοδωτών στο 56% για την περίοδο 2015-2017.

Έτος	2015	2016	2017	Μ.Ο.
Πλήθος Δημοπρασιών Έργων	82	86	153	107
Μέση έκπτωση (%) πρ. αναδόχου	50,4%	58,6%	57,7%	56%

Τα αποτελέσματα γίνονται ακόμη πιο απογοητευτικά εάν εστιάσουμε στα έργα που έχουν δημοπρατηθεί μέσω του ΕΣΗΔΗΣ για τα δημόσια έργα από τις 20.10.2017 όπου για 18 δημοπρασίες για τις οποίες έχουμε προσωρινά αποτελέσματα διαπιστώνουμε ότι ο μέσος όρος έκπτωσης των προσωρινών αναδόχων ανέρχεται σε 60,18%, ενώ η χαμηλότερη έκπτωση με την οποία αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος ήταν το 42%.

Το βασικό αποτέλεσμα της ανυπαρξίας νέων έργων είναι η επικράτηση έντονου και οξυτάτου ανταγωνισμού στις ελάχιστες δημοπρατήσεις έργων, με αποτέλεσμα τα έργα να δημοπρατούνται 10% - 25% κάτω του κόστους, με αποτέλεσμα χρονοβόρες διαδικασίες αποπεράτωσης και αμφιλεγόμενη ποιότητα κατασκευής των έργων, χρησιμοποίηση φθηνών εισαγόμενων υλικών και εξοπλισμού, χορήγηση των κατώτατων δυνατών μοιβών και ασφαλιστικών κρατήσεων, αμφιβόλου ποιότητας συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας, φαινόμενο που τελικώς αποβαίνει εις βάρος της εγχώριας οικονομίας και του κοινωνικού συνόλου και των χρηστών των έργων. Ταυτόχρονα, αυτό το φαινόμενο οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε κατάρρευση των υγιών επιχειρήσεων, οι οποίες δεν μπορούν να ανταγωνιστούν προσφορές κάτω του κόστους και μοιραία είτε θα έχουν μηδενικό κύκλο εργασιών είτε θα αναγκαστούν να εμπλακούν σε μία διαδικασία ζημιολογών προσφορών που και πάλι θα τις οδηγήσει σε κλείσιμο.

Το τελικό αποτέλεσμα θα είναι νέα γενιά πτωχευμένων εταιρειών καθώς και παραγωγή μη ποιοτικά στοχευμένων και εγκαίρως έργων στην χρήση των πολιτών.

Οι προβλέψεις του Ν.4412/2016, με τον οποίο θεσπίζεται ο έλεγχος των αναθετούσων αρχών επί των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και η προβλεφθείσα δυνατότητα έκδοσης εγκυκλίου του Υπουργείου Υποδομών, προκειμένου να δίδονται κατευθύνσεις στις Αναθέτουσες Αρχές για τον αντικειμενικό και ενιαίο τρόπο ανόδειξης των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών, συνιστά μία επί της αρχής θετική και αναγκαία, κατά την άποψη του ΣΑΤΕ, πρόβλεψη του νομοθέτη. Εάν δεν υπήρχε αυτή η πρόβλεψη, η παροχώρηση στις αναθέτουσες αρχές να αξιολογούν αυτές τότε μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, να ζητείται αιτιολόγηση, και εάν η υποβληθείσα αιτιολόγηση δικαιολογεί επαρκώς την οικονομική προσφορά, αποτελεί «λευκή επιταγή» για αυθαιρεσίες και ανομίες κάθε μορφής. Αυτή την παράμετρο την είχαμε επισημάνει εγκαίρως στο Υπουργείο και είχαμε τονίσει ότι άμεσα θα πρέπει το Υπουργείο, με την ψήφιση του νόμου, να είναι σε θέση να ενεργοποιήσει την σχετική πρόβλεψη του νόμου για έκδοση εγκυκλίου, ώστε οι

αναθέτουσες αρχές να μην συνεχίζουν να αναδεικνύουν αναδόχους μειοδότης εταιρείες με προσφορές που αντικειμενικά δεν μπορούν να υλοποιηθούν.

Ήδη από τον Φεβρουάριο του 2016, Ομάδα Εργασίας του ΣΑΤΕ είχε καταλήξει σε πρόταση για την μεθοδολογία εξεύρεσης και αντιμετώπισης των ΑΧΠ, ώστε να διασφαλίζονται οι Αναθέτουσες Αρχές έναντι των προσφορών κάτω του κόστους.

Την πρόταση αυτή αποστείλαμε στις 23.09.2016 στο Υπουργείο, ώστε να αξιοποιηθεί από τις Ομάδες Εργασίας που είχαν οριστεί με Υπουργική Απόφαση για την σύνταξη προσχεδίων Υ.Α. του Ν.4412/2016.

Παράλληλα, στο ίδιο πλαίσιο αποστείλαμε το έργο των Αναλύσεων Τιμών και Τιμολόγησης των Δημοσίων έργων που ο ΣΑΤΕ, σε συνεργασία με άλλες Εργοληπτικές Οργανώσεις, είχε ολοκληρώσει και παραδώσει στο Υπουργείο ήδη από το 2011 διαβλέποντας τις δυσκολίες κατάρτισης μίας πρότυπης αιτιολόγησης μίας τυχόν Α.Χ.Π., προκειμένου οι αξιολογήσεις να γίνονται όσο το δυνατό πιο αντικειμενικά.

Στις 11.1.2017 λάβαμε από το Υπουργείο ένα σχέδιο εγκυκλίου για τις ΑΧΠ που είχε εκπονήσει η Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου και επί του οποίου ακολούθησε κοινή ανακοίνωση του τεχνικού κόσμου περί ανεπάρκειας του σχεδίου εγκυκλίου να αντιμετωπίσει με ικανό τρόπο το πρόβλημα.

Επιτρέψτε μου να πω ότι εκείνη η στάση ήταν βιαστική και εν πολλοίς άδικη για τον κόπο και την ιδιαίτερα μεγάλη προσπάθεια που κατέβαλλαν όσοι συγκατένευαν στην ΟΕ του Υπουργείου και ιδίως ο Συντονιστής της κ. Γ. Μπακογιάννης και όλα αυτά έχοντας υπόψη το φάυλο παρελθόν των αιτιολογήσεων.

Ο ΣΑΤΕ, προσπαθώντας να εξετάσει όσο πιο νηφάλια γινόταν το ζήτημα, απέστειλε στις 31.1.2017 επιστολή προς το Υπουργείο αναγνωρίζοντας ότι το πρόσθετο εγκύκλιο φαίνεται ότι είναι αποτέλεσμα σοβαρής δουλειάς, με υποβολή ερωτημάτων προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού και την ΕΑΑΔΗΣΥ, με πολύ εμπειρισμένη νομική τεκμηρίωση, με εκτεταμένη παραπομπή σε πλούσια νομολογία του ΔΕΚ και με συγγραφή πολύ συγκροτημένων κεφαλαίων με αναλυτική και συνεκτική επιχειρηματολογία.

Σε αυτήν την επιστολή ο ΣΑΤΕ έθεσε τις βασικές του θέσεις οι οποίες και ήταν:

- Η τάχιστα θεσμοθέτηση ενός έγκυρου μηχανισμού προσδιορισμού των προϋπολογισμών των έργων, αποτύπωσης των τιμών των κατασκευαστικών εργασιών και των συντελεστών παραγωγής των τεχνικών έργων, ώστε να δημιουργηθούν οι απαραίτητες προαπαιτούμενες συνθήκες για την αντικειμενικοποίηση και παραμετροποίηση των αιτιολογήσεων των ΑΧΠ, επιτρέποντας την υιοθέτηση έγκυρων και αντικειμενικών υποδειγμάτων τυποποιημένου τρόπου ανάλυσης, τεκμηρίωσης και ελέγχου οικονομικών προσφορών για την ανάληψη συμβάσεων δημοσίων έργων.

- Ο καθορισμός ενός αντικειμενικού και προκαθορισμένου συστήματος ελέγχου των αιτιολογήσεων και ο υποχρεωτικός τύπος αιτιολόγησης, με προκαθορισμένους συντελεστές (ή εύρος αυτών) των παραμέτρων διαμόρφωσης του κόστους ενός έργου (οποδόσεις μηχανημάτων, ανθρωπίνων δυναμικών, μεταφορικών μέσων κ.λ.π.).

- Οι αξιολογητές των αιτιολογήσεων των ΑΧΠ να προέρχονται από ειδικό Μητρώο Ειδικών Αξιολογητών και να προκύπτουν από ηλεκτρονική κλήρωση, ενώ το Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης να αποτελεί ανεξάρτητο τρίτο φορέα που δεν θα εμπλέκεται εν' ουδενί με την εκάστοτε Α.Α.

- Η μη αποδοχή ζημιολόγησης προσφορών.

- Η σύσταση Ειδικού Σώματος/Μητρώου Επιβλεπόντων - Ελεγκτών καθώς και η χρησιμοποίηση Εξωτερικών Συμβούλων Επιβλεψής στις περιπτώσεις αναδόχων που έχουν προκύψει κατόπιν μη απόρριψης των αιτιολογήσεών τους.

- Η επίτευξη της νομοθετικής πρόβλεψης σύστασης Ειδικού Σώματος Κοστολόγων-Επιμετρητών.

- Ένας συνθετότερος αλγόριθμος εντοπισμού των ΑΧΠ με ταυτόχρονη διασφάλισή του μέσα από την πρόβλεψη δυνατότητας εύκολης και συχνής αλλαγής του.

- Εάν παραμείνει ο προτεινόμενος τύπος εντοπισμού των ΑΧΠ ο συντελεστής 85% που πολλαπλασιάζει είτε τον μέσο όρο (στην περίπτωση κατάθεσης 5-7 προσφορών), είτε τον προσαρμοσμένο μέσο όρο (στην περίπτωση κατάθεσης περισσότερων από 7 προσφορές) να γίνει 100%.

- Η έστω και νομοθετική ρύθμιση της διασφάλισης των αναθετουσών αρχών με την υποχρέωση καταβολής πρόσθετων εγγυήσεων από πλευράς του αναδόχου του οποίου η αιτιολόγηση δεν έχει απορριφθεί.

- Η δημοσίευση σε ελεύθερα προσβάσιμο ιστότοπο των αποφάσεων επί των Αιτιολογήσεων καθώς και των κρινόμενων αιτιολογήσεων.

- Η αλλαγή των σχετικών προβλέψεων του Νόμου 4416/2016, ώστε να υπάρχει μονοσήμαντη και αυτόματη ανάδειξη του αναδόχου βάσει αλγορίθμου, ο οποίος θα αναδεικνύει και εν συνεχεία αποκλείει τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές σε έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου, με την ταυτόχρονη μέριμνα για συχνή αλλαγή / βελτίωση του συστήματος εντοπισμού των ΑΧΠ και ανάδειξης του αναδόχου, ώστε να διασφαλίζεται το αξιόπιστο του αποτελέσματος των διαγωνιστικών διαδικασιών έργων.

Οι πιο σημαντικές από τις ανωτέρω θέσεις τέθηκαν σε συζήτηση και τελικώς εγκρίθηκαν από την Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση του ΣΑΤΕ του 2017 και ο Σύνδεσμος ξεκίνησε προσπάθεια συνεργασίας με τις άλλες Εργοληπτικές Οργανώσεις, προκειμένου να προταθεί ενιαίος αλγόριθμος ανάδειξης των ΑΧΠ και τρόπου αξιολόγησης των αιτιολογήσεων ενώ παράλληλα εξεταζόταν η πιθανότητα συμφωνίας προκειμένου στα έργα μικρότερα του Κοινοτικού Ορίου ο ως άνω αλγόριθμος να αναδεικνύει μονοσήμαντα και τον ανάδοχο.

Γνωρίζετε ότι με την ΠΕΔΜΕΔΕ έχουμε υιοθετήσει κοινή θέση και άποψη που έχει εκφραστεί μέσα από δύο κοινές επιστολές προς το Υπουργείο Υποδομών στις 6.4.2017 και στις 14.11.2017. Ειδικά η δεύτερη αυτή επιστολή ήταν αποτέλεσμα της συνεργασίας των δύο εργοληπτικών οργανώσεων στο πλαίσιο λειτουργίας νεότερης ομάδας εργασίας του Υπουργείου Υποδομών που συστάθηκε το καλοκαίρι του 2017 μετά από την από 13.7.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ. Σε αυτήν την νεότερη Ομάδα Εργασίας μετείχε από τον ΣΑΤΕ ο Αντιπρόεδρος Τάκης Μαυροδάκος με την υποστήριξη του Νομικού Συμβούλου του ΣΑΤΕ.

Ζητήσαμε από το Υπουργείο υπό αυστηρά προσδιορισμένες προϋποθέσεις, και για δημόσιες συμβάσεις που αφορούν αποκλειστικά στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων έργων κάτω του ορίου (κατωφλίου) εφαρμογής των Ενωσιακών Οδηγιών, μετά τον εντοπισμό των προσφορών που είναι ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (ΑΧΠ), αυτές να αποκλείονται αυτομάτως, χωρίς να παρέχεται, στους διαγωνιζόμενους, η δυνατότητα παροχής εξηγήσεων ως προς το ύψος της προσφερεθείσας έκπτωσης.

Κατά την άποψη των δύο Οργανώσεων η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι απόλυτα συμβατή με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), δηλαδή ο διαγωνισμός του δημόσιου έργου: α) να είναι βέλτιστος μη διασυννοριακού ενδιαφέροντος και β) ο αριθμός των εγκυρών συμμετεχόντων να είναι τουλάχιστον πέντε (5).

Από τις μέχρι τώρα τοποθετήσεις και των άλλων φορέων του τεχνικού κόσμου προκύπτει ότι όλοι συμφωνούν ότι το πρόβλημα των μεγάλων εκπτώσεων είναι υπαρκτό και καίριο και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Και η Π.Ο. ΕΜΔΥΔΑΣ με το ψήφισμα του πρόσφατου συνεδρίου της, και το ΤΕΕ και ο ΣΕΓΜ και η ΠΕΔΜΗΕΔΕ και η ΠΕΣΕΔΕ και νομίζω και ο ΣΤΕΑΤ έχουν διατυπώσει εγγράφως τις έντονες ανησυχίες και προβληματισμούς τους.

Θυμίζω ότι ο ΣΑΤΕ με δημόσιες παρεμβάσεις και τοποθετήσεις το έχει θέσει στον πυρήνα του προβληματισμού του για την κατάσταση στα δημόσια έργα (Βλ. Δ.Τ της 11.5.2017 και συνεντεύξεις/δηλώσεις εκπροσώπων ΣΑΤΕ).

Νομίζω ότι εφόσον το πρόβλημα έχει διαγνωσθεί από όλους τους εμπλεκόμενους στην παραγωγή των δημόσιων έργων οφείλουμε να αναλάβουμε και πάλι πρωτοβουλία το Υπουργείο να πεισθεί να ενεργοποιήσει την πρόβλεψη του άρθρου 88 παρ. 6 του Ν.4412/2016.

Ζητάμε σήμερα η Γενική Συνέλευση των Μελών του ΣΑΤΕ να επιβεβαιώσει την περσινή της απόφαση και να εξουσιοδοτήσει το Δ.Σ. να προτείνει:

1. Την μονοσήμαντη ανάδειξη του προσωρινού αναδόχου μέσω εφαρμογής αντικειμενικού αλγορίθμου ανάδειξης των Α.Χ.Π. σε διαγωνισμούς έργων κάτω του κοινοτικού ορίου
2. Την εφαρμογή του ίδιου αλγορίθμου και σε έργα άνω του κοινοτικού ορίου για τον προσδιορισμό των ΑΧΠ και χρήση όλων των προηγούμενων παραμέτρων στην σύνταξη και εξέταση της αιτιολόγησης.

2. Στραγγαλισμός ζωτικού χώρου άσκησης του εργοληπτικού επαγγέλματος (Παραβιάσεις άρθρου 2 του Ν.4412/16 κλπ).

Στην προηγούμενη Γενική Συνέλευση των Μελών του ΣΑΤΕ τον Μάρτιο του 2017 διαπιστώναμε με ικανοποίηση ότι:

«Στον Ν.4412/2016 είχαμε πετύχει τον ξεκάθαρο και σαφή ορισμό του έργου. Στο άρθρο 2 του Νόμου ορίζεται με σαφήνεια το έργο και κατά συνέπεια θα πρέπει, με τη βοήθεια όλων, να μειωθούν τα φαιδρά φαινόμενα έργα να δημοπρατούνται ως Υπηρεσίες ή Προμήθειες προκειμένου να αποφευχθεί η εφαρμογή της σφαφής, πλέον, οριοθετημένης νομοθεσίας των δημοσίων έργων. Και για αυτήν την πρόβλεψη ο ΣΑΤΕ πίεσε όσο μπορούσε, αφού έχουμε από χρόνια εντοπίσει ότι η λίγη επαγγελματική ύλη μας γίνεται ακόμη λιγότερη με το να βαφτίζονται τα έργα υπηρεσίες ή προμήθειες. Δυστυχώς, ακόμη και σήμερα, παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα τα οποία όταν διακρίβωνουμε ότι υπάρχει καταστράτηγηση της νομοθεσίας τα αναδεικνύουμε.»

Σήμερα είμαστε σε θέση να αξιολογήσουμε ότι η καθημερινότητα έρχεται να αντιστρέψει την περσινή μας αισιοδοξία αφού όχι μόνο συνεχίζεται το φαινόμενο έργα να βαφτίζονται υπηρεσίες ή προμήθειες αλλά έχει πλέον λάβει μεγάλες διαστάσεις σε συγκεκριμένες κατηγορίες έργων, οι οποίες προσανατολίζονται να απορροφήσουν σημαντικά ποσοστά δημοσίων και κοινοτικών δαπανών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 ή άλλων κοινοτικών προγραμμάτων.

Ως χαρακτηριστικότερες περιπτώσεις αναφέρω:

- τα έργα ΧΥΤΑ,
- τα έργα εξοικονόμησης ενέργειας μέσω εγκατάστασης φωτιστικών σωμάτων και λαμπτήρων LED,
- τα έργα εγκατάστασης και θέσεις σε λειτουργία συστημάτων παρακολούθησης - τηλεελέγχου και ανίχνευσης διαρροών δικτύων υδροδότησης.

Τι έχουμε διαπιστώσει ότι συμβαίνει σε αυτές τις περιπτώσεις;

Σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 2 του Ν.4412/2016 αλλά και τους ανάλογους ορισμούς του ενωσιακού δικαίου: «ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών.»

Περαιτέρω όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία συμβάσεως δημοσίου έργου, όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημοσίας συμβάσεως, εκείνο που καθορίζει ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις είναι το στοιχείο της συμβάσεως που είναι κύριο, δηλαδή εφόσον η δημοπρατούμενη σύμβαση στοχεύει σε συγκεκριμένο λειτουργικό τεχνικό αποτέλεσμα, όπως αυτό έχει σχεδιαστεί και πρόκειται να κατασκευασθεί βάσει των μελετών του έργου, τότε πρόκειται για έργο, ανεξαρτήτως του ύψους της ποσοστιαίας συμμετοχής του προς προμήθεια εξοπλισμού στον συνολικό συμβατικό προϋπολογισμό (άρα καμία εφαρμογή των προβλέψεων του άρθρου 2 παρ. 8 του Ν.4412/2016).

Παρά την σαφήνεια των ανωτέρω ορισμών, οι Αναθέτουσες Αρχές, πολλές φορές με την πατροπή και ορισμένων εξ ημών, ξεπερνούν τα θέματα νομιμότητας και επιλέγουν να δημοπρατήσουν, είτε ως Υπηρεσία, είτε ως Προμήθεια, προκειμένου να μην είναι υποχρεωμένες να δημοπρατήσουν βάσει των υποχρεωτικών προτύπων τευχών δημοπράτησης, ώστε να εισάγουν όρους και προϋποθέσεις συμμετοχής που σχεδόν φωτογραφίζουν κάθε φορά τον Ανάδοχο.

Συνάδελφοι το ζήτημα είναι μεγάλο και αφορά το παρόν και το μέλλον πολλών Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, οι οποίες λόγω των περιοριστικών όρων που εισάγονται αδυνατούν να μετέχουν στους διαγωνισμούς αυτούς, με αποτέλεσμα οι ευνοημένοι να γιγαντώνουν τους κύκλους εργασιών τους έναντι όλων των υπόλοιπων, στενεύοντας όλο και περισσότερο την δεξαμενή των εταιρειών που θα μπορούν να πάρουν μέρος σε αυτούς τους διαγωνισμούς.

Ο Σύνδεσμος έχει αναδείξει όλες τις περιπτώσεις που του έχουν γνωστοποιηθεί ή έχει από μόνος του εντοπίσει και έχει ενημερώσει τα Μέλη μέσω των σχετικών αναρτήσεων, δελτίων τύπου και συνεντεύξεων.

Δυστυχώς η νομοθεσία δεν επιτρέπει την περαιτέρω παρέμβαση του ΣΑΤΕ σε διοικητικές / δικαστικές διαδικασίες αφού κατά τον νόμο ο Σύνδεσμος δεν έχει έννομο συμφέρον. Μέλη μας ωστόσο, τα οποία και έχουμε υποστηρίξει όσο μπορούμε, έχουν πετύχει στην μεν περίπτωση των LED την αναστολή πρόσφατου διαγωνισμού στο Νότιο Αιγαίο με την έκδοση απόφασης της ΑΕΠΠ περί αναστολής της διαγωνιστικής διαδικασίας μέχρι της έκδοσης της απόφασης καθώς και την υπ' αριθμ. 173/2017 απόφαση της ΑΕΠΠ σύμφωνα με την οποία διακήρυξη για ΕΕΑ «έχει εσφαλμένα προσδιορίσει την φύση του αντικείμενου της σύμβασης (ως προμήθεια) σφάλμα που επιδρά στη νομιμότητα του συνόλου της διαδικασίας και της διακήρυξης» και συνεπώς η προσβαλλόμενη διακήρυξη του ανωτέρω διαγωνισμού πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της και να προκηρυχθεί ως έργο.

Ζητάμε σήμερα η Γενική Συνέλευση των Μελών του ΣΑΤΕ να εξουσιοδοτήσει το Δ.Σ. να προβαίνει στην ανάδειξη όλων των περιπτώσεων μείωσης της επαγγελματικής μας ύλης και να λειτουργεί υποβοηθητικά στις περιπτώσεις μελών που κινούνται διοικητικά / δικαστικά για τις σχετικές περιπτώσεις.

3. Απαξίωση εργοληπτικού πτυχίου (Προβλέψεις άρθρου 75 του Ν.4412/16 κλπ) / Προβλέψεις του νέου σχεδίου Π.Δ. για ΜΗΤΕ.

Ο Σύνδεσμός μας έχει δηλώσει ότι το νομοθετικό πλαίσιο, πέραν από την απαιτούμενη συμφωνία του με τις ενωσιακές οδηγίες, πρέπει να υιοθετεί τις ευρωπαϊκές καλές πρακτικές, να αποβλέπει στη μείωση της γραφειοκρατίας και στην ενίσχυση της διαφάνειας και των αρχών του ανταγωνισμού, ζητήματα που θα επιδράσουν στην οικονομικά βέλτιστη κατασκευή των έργων, με άμεση αύξηση της ωφέλειας και της ευημερίας των πολιτών της Ελλάδας. Όμως, πέρα από την κοινή οφειλή και το κοινό πλαίσιο των οδηγιών της ΕΕ για τις Δημόσιες Συμβάσεις, είναι ακόμη και αναγκαία η συμπλήρωση και εξειδίκευσή τους, ώστε να ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες και πραγματικότητες της Χώρας μας, με ειδικότερες διατάξεις για κάθε επιμέρους κατηγορία συμβάσεων δηλαδή έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες.

Υπό αυτό το πλαίσιο ο ΣΑΤΕ είναι ριζικά αντίθετος στην παροχή ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, που ως συνέπεια έχει την εμφάνιση φαινομένων αυθαιρεσιών, που πλήττουν καιρία τη διαφάνεια, το δημόσιο συμφέρον, τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό, κάτι που είναι ασύμβατο με το γράμμα και το πνεύμα των ενωσιακών Οδηγιών. Η μεγάλη ευχέρεια στην Αναθέτουσες Αρχές να αποφασίζουν υποκειμενικά επί σειράς θεμάτων όπως π.χ. ο προσδιορισμός των Ασυνήιστα Χαμηλών Προσφορών σε μία δημοπρασία ή η διατύπωση των όρων βάσει των οποίων θα προσκαλούνται να συμμετέχουν σε δημοπρασίες οι οικονομικοί φορείς, δημιουργούν ικανές συνθήκες γέννησης αδιαφάνειας και διαφθοράς, φαινόμενα που στον χώρο των δημοσίων έργων στην Ελλάδα έχουν παρατηρηθεί σε παλαιότερες δεκαετίες, με δυσμενέστερες συνέπειες στο σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων, την γιγάντωση της διαφθοράς και εν τέλει την διασπάθιση του δημοσίου χρήματος.

Η ελληνική εμπειρία δείχνει ότι βασική προϋπόθεση για την αποφυγή φαινομένων διαφθοράς, όπως αυτά που προκύπτουν όταν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς έχουν την διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν αυθαίρετα τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, είναι η αντικειμενικοποίηση του συστήματος ανάδειξης των ΑΧΠ ώστε να μην υπάρχει καμία δυνατότητα συναλλαγής καθώς και η λειτουργία κεντρικού συστήματος προ-αξιολόγησης και κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων (ΜΕΕΠ) ως μοναδικής αξιόπιστης πηγής προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων. Κάθε διαφορετική επιλογή απομακρύνει τον στόχο της βέλτιστης αξιοποίησης των δημοσίων πόρων.

Την θέση αυτή ο ΣΑΤΕ την στήριξε εμπράκτως συντάσσοντας ήδη από το φθινόπωρο του 2014 πλήρες σχέδιο Π.Δ. για το ΜΕΕΠ, έχοντας την θέση ότι τα Μητρώα πρέπει να διατηρηθούν και ότι δεν αντίκειται στις ευρωπαϊκές οδηγίες. Στο σχέδιο Π.Δ. υπάρχει η βασική επιλογή της μείωσης της στελέχωσης αφού τα οικονομικά πτυχία δεν βοηθούν σε τίποτα τις εργοληπτικές εταιρείες που μπορεί και για μεγάλο χρονικό διάστημα να μείνουν χωρίς έργο, αναγκάζόμενες ωστόσο να διατηρούν τη στελέχωση με όλα τα συνοδά κόστη. Δυστυχώς υπάρχει μία νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Υποδομών που θέτει αμφιβολίες σχετικά με το εάν η εγγραφή στις τάξεις του ΜΕΕΠ αποτελεί αναγκαία και ικανή συνθήκη για την συμμετοχή σε διαγωνιστικές διαδικασίες έργων, όπως επιθυμούμε και όπως συμβαίνει μέχρι και σήμερα.

Οι προβλέψεις του άρθρου 119, παρ. 5 του Ν.4472/2017 δυστυχώς ερμηνεύονται ως κατάργηση στην πράξη των εργοληπτικών βεβαιώσεων εγγραφής και της άμεσης σύνδεσής τους με την πρόσκληση στις διαγωνιστικές διαδικασίες όπως συνέβαινε μέχρι και σήμερα. Το βασικό διακύβευμα είναι εάν η εγγραφή στο ΜΕΕΠ, μέσω της πιστοποίησης και κατάταξης σε τάξεις, της επαγγελματικής, τεχνικής και χρηματοοικονομικής δυνατότητας της εκάστοτε εργοληπτικής επιχείρησης είναι διαβατήριο συμμετοχής στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων και εάν αυτό είναι συμβατό με το ενωσιακό δίκαιο.

Έχει διατυπωθεί σε Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου ως θέση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ότι η πρόσκληση στους διαγωνισμούς δεν δύναται να γίνεται μέσω των τάξεων εγγραφής (εργοληπτικών πτυχίων) στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.. Σε αυτό απαντούμε: Ούτε η ενωσιακή νομοθεσία ούτε η εθνική απαγορεύουν τη χρήση των βεβαιώσεων εγγραφής στα επίσημα μητρώα εργοληπτικών επιχειρήσεων ως αποδείξεις πλήρωσης των, ανά διαγωνισμό, απαιτούμενων προϋποθέσεων τεχνικής ικανότητας και οικονομικής επάρκειας. Μάλιστα, ρητώς οι ενωσιακές Οδηγίες ορίζουν τις σχετικές βεβαιώσεις εγγραφής (άλλως εργοληπτικά πτυχία) ως τεκμήρια τεχνικής και οικονομικής καταλληλότητας. Περαιτέρω, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν απαγορεύει τη θέσπιση ανωτάτων ορίων μέχρι τα οποία ισχύει το ανωτέρω κριτήριο· το μόνο που απαγορεύει είναι τον άνευ ετέρου αποκλεισμό μιας επιχείρησης, χωρίς να της παρασχέθι η δυνατότητα απόδειξης της τεχνικής και οικονομικής καταλληλότητας και επάρκειας και με άλλους τρόπους.

Κατά συνέπεια, η πρόταση του Δ.Σ. του ΣΑΤΕ, είναι η εξής: Πρόσκληση (άμεση ή έμμεση, όπως άλλωστε συμβαίνει με τις ισχύουσες πρότυπες διακηρύξεις) όλων των εγγεγραμμένων στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικών επιχειρήσεων μέχρι το ανώτατο όριο της τάξης εγγραφής της ανά κατηγορία έργου και παροχή της δυνατότητας απόδειξης των ουσιαστικών προϋποθέσεων συμμετοχής σε διαγωνισμούς άνω του ορίου της τάξης εγγραφής της με τους ουσιαστικούς τρόπους που προβλέπονται και για τις μη εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις (ήτοι ε.ε. προερχόμενες από άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε.).

Θέση του ΣΑΤΕ είναι ότι δεν υπάρχει καμία ασυμβατότητα στην υιοθέτηση ενός τέτοιου Μητρώου, το αντίθετο, ένα Μητρώο με αυτά τα χαρακτηριστικά θα λειτουργήσει υπέρ της διαφάνειας και του ανταγωνισμού και ενάντια στις αυθαιρεσίες και τις φωτογραφικές διατάξεις.

Το εάν το Μητρώο θα προβλέπει λιγότερα ή περισσότερα ΜΕΚ, υψηλότερα ή χαμηλότερα όρια κατάταξης σε τάξη εκτιμούμε ότι έχει σήμερα λιγότερη σημασία έναντι του βασικού στόχου να εξακολουθεί να ισχύει με την σημερινή του μορφή, αίροντας φυσικά τις ασυμβατότητες με το δίκαιο του ανταγωνισμού (π.χ. υποχρέωση συγκεκριμένης νομικής μορφής για εγγραφή σε τάξη, καθορισμός εισαγωγικής τάξης κ.ο.κ.).

Θεωρούμε ότι σε αυτή τη θέση συμφωνούν όλες οι εργοληπτικές οργανώσεις και θα πρέπει να καταστήσουμε σαφές στο Υπουργείο ότι δεν θα δεχθούμε κάτι λιγότερο.

Ζητάμε σήμερα η Γενική Συνέλευση των Μελών του ΣΑΤΕ να επιβεβαιώσει την θέση αυτή.

4. Νέοι παρόνομοι τρόποι ανάθεσης έργων (Αυθαίρετοι φωτογραφικοί όροι κλπ).

Συναφές με το προηγούμενο θέμα είναι η διαπίστωση ότι πολλές αναθέτουσες αρχές, με την παρότρυνση από τις στυχιές διατυπώσεις των υποσημειώσεων των προτύπων τευχών διακηρύξεων δημοπρασιών, έργων που έχει εκδώσει η ΕΑΑΔΗΣΥ, εισάγουν κατά μη σύνηγο τρόπο πρόσθετους όρους σε διακηρύξεις έργων που συνήθως δεν τηρούν τις αρχές της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται υπέρμετρα περιοριστικά του ανταγωνισμού, ή ακόμη και φωτογραφικά.

Σχετικό ο Νομικός μας Σύμβουλος Σταμάτης Σταμόπουλος έχει συντάξει μία εμπειριστική γνώμοδότηση επί των ερωτημάτων: Πρώτον, εάν επιβάλλεται, βάσει των προβλέψεων του Ν. 4412/2016, οι επιπλέον όροι μιας διακήρυξης να τυγχάνουν πρώτα της θετικής γνώμοδότησης του ΣΔΕ· δεύτερον, εάν αυτό ισχύει τόσο για έργα προϋπολογισμού άνω του ορίου εφαρμογής των ενωσιακών Οδηγιών, όσο και για έργα κάτω του ορίου εφαρμογής των ενωσιακών Οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων.

Η απάντηση που έχει δοθεί είναι ότι θα πρέπει να τηρείται η διαδικασία των άρθρων 53 παρ. 7 β' και 76 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 είτε πρόκειται για την εισαγωγή στη διακήρυξη προσθέτων κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας είτε πρόκειται για την προσθήκη κριτηρίων τεχνικής ικανότητας, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού των έργων.

Ο Σύνδεσμος έχει εντοπίσει είτε αυτοβούλως είτε κατόπιν καταγγελιών μελών του πολλές περιπτώσεις αναθετούσων αρχών που έσπευσαν να εισάγουν πρόσθετους όρους χωρίς προηγούμενες να έχει εκδοθεί εγκριτική Υπουργική Απόφαση κατόπιν γνώμοδότησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων / Τμ. Κατ.

Υπενθυμίζω ότι ο ΣΑΤΕ επέμενε και τελικώς περιλήφθηκε κατά το στάδιο προετοιμασίας του νόμου του Ν.4412/2016 ότι, ειδικά για την περίπτωση των έργων, θα πρέπει, εάν μία αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να μεταβάλει σε κάποιο σημείο το υποχρεωτικώς εφαρμόζόμενο πρότυπο τεύχος διακήρυξης, να έχει εισάγει το θέμα στο Συμβούλιο Δημοσίων Έργων / Τμ. Κατασκευών ώστε να τύχει θετικής γνώμοδότησης και εν συνεχεία Υπουργικής Απόφασης.

Με αυτόν τον τρόπο που περιγράφεται στα άρθρα 53, παρ. 7 και 76 παρ. 2 του Ν.4412/2016 ο ΣΑΤΕ εκτιμούσε ότι θα περιοριστούν αρκετά φαινόμενα αδικαιολόγητου και αυθαίρετου περιορισμού του ανταγωνισμού που επιδρά αρνητικά στην συντριπτική πλειοψηφία των εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Μέχρι σήμερα έχει εκδοθεί η πράξη 529/2017 του Ε' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την οποία κρίνεται ότι όρος διακήρυξης για την προσπάθεια της χρηματοοικονομικής επάρκειας των διαγωνιζομένων ύψους τουλάχιστον 1.200.000,00 ευρώ, είναι μη νόμιμος, καθόσον τέθηκε χωρίς προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

Δυστυχώς ακόμη και μέσα από το Υπουργείο υπάρχουν υπηρεσίες που δείχνουν να αγνοούν τις ειδικές εξαιρέσεις που ο νομοθέτης έχει προβλέψει για τα έργα.

Η τελευταία διαπίστωση με ανγκάζει να επισημάνω ότι για όλα όσα έχουμε καταγγείλει επανειλημμένα και γενικευμένα δεν έχουμε συνομιλήτη.

Οι Υπηρεσίες του Υπουργείου στις οποίες γνωστοποιούνται οι καταγγελίες μας δεν έχουν ενεργήσει σε καμία περίπτωση, ούτε καν μέσω τυπικής αλληλογραφίας. Η ΕΑΑΔΗΣΥ στην οποία έχουμε κοινοποιήσει πλήθος επιστολών καταγγελίας μη σύμφωνων διαδικασιών κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες είτε επιλέγει να μας απαντά με μία τυπική επιστολή ότι οι σχετικές περιπτώσεις δεν προκρίνονται για έλεγχο είτε δεν μας απαντά καθόλου.

Δεν ξέρω εάν με αφορμή αυτές τις διαπιστώσεις πρέπει να επαναφέρω την πρόταση του ΣΑΤΕ για σύσταση Εθνικού Συμβουλίου-Στρατηγικής Κατασκευών αλλά είναι φανερό ότι ο Κλάδος πάσχει από έναν επισπεύδον φορέα ο οποίος θα αντιμετωπίζει εγκαίρως τα προβλήματα που μεταθέτουν το βάρος της εργοληπτικής επιχειρηματικότητας από την κατασκευή και την αντιμετώπιση των τεχνικών και οικονομικών θεμάτων κατασκευής τεχνικών έργων στην αντιμετώπιση γραφειοκρατικών και διοικητικών προβλημάτων σε καθημερινή βάση, γεγονός που αλλοιώνει βάναυσα τον χαρακτήρα της επιχειρηματικότητας του κλάδου.

Ζητάμε σήμερα η Γενική Συνέλευση των Μελών του ΣΑΤΕ να συμφωνήσει ότι προκειμένου να υπάρχει παρέκκλιση από το πρότυπο τεύχος διακήρυξης έργων πρέπει να συνεχίσει να απαιτείται πρώτιστα η έκδοση Υ.Α, κατόπιν θετικής γνωμοδότησης του ΣΔΕ/Τμ. Κ. και εάν αυτό δεν ορίζεται σαφώς στις διατάξεις του Ν.4412/2016 να διευκρινιστεί με νέα τροπολογία.

Για τις φωτογραφικές διατάξεις για τα έργα που δημοπρατούνται ως προμήθειες ή υπηρεσίες, αυτές ξεπερνούν κάθε φαντασία φασαλότητας, ιδιότητας και αδιαφάνειας, στην εφαρμογή της αναλογικότητας των όρων.

Π.χ, το ΧΥΤΑ θέλουν εμπειρία τοποθέτησης μεμβρανών, χημουργικές εργασίες ή λειτουργίας μικρής μονάδας επεξεργασίας-στραγγιζίων μόνο σε ΧΥΤΑ!!!

Στις εγκαταστάσεις φωτιστικών LED απαιτούνται, πλην των άλλων, δέκα (10) τουλάχιστον διαφορετικά τιμολόγια σε Δήμους ή να συμπληρώνουν το 1/2 του κύκλου εργασιών της προμήθειας. Αν είναι ενγέα 10πλάσιου κύκλου εργασιών αποκλείονται!!!

Ζητάμε στη περίπτωση δημοπρασίας των έργων ως προμήθειες ή υπηρεσίες και εφόσον η δημοπράτηση δεν έχει ακυρωθεί από παρεμβάσεις μας, την συμπερίληψη όρων με την προσήκουσα αναλογικότητα για την συμμετοχή περισσότερων Μελών του κλάδου μας.

Σας ευχαριστώ.
 Ζαχαρίας Αθουσάκης
 Πρόεδρος ΣΑΤΕ

Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις κατ'αλφαβητική σειρά:

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
(ΠΕΔΜΕΔΕ)

Ασκληπιάδου 23 - 106 80 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-3614978

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ (ΣΑΤΕ)

Φειδίου 14-16 - 106 78 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-3301814

Αριθ. Πρωτ. 2455/31805

Αθήνα, 13 Νοεμβρίου 2017

Προς Τον
Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών,
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΚΟΙΝ.: Πρόεδρο Συμβουλίου Δημοσίων
Έργων - Τμήμα Κατασκευών,
κ. Αντώνη Κοτσώνη

Θέμα: Πρόταση προσθήκης ρύθμισης στο άρθρο 116 του ν. 4412/2016 που αφορά στις ΑΧΠ.

Κύριε Υπουργέ,

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας δίδεται η δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, στον Έλληνα νομοθέτη, να προβεί σε ρυθμίσεις που αφορούν στην εσωτερική του αγορά, κάτω του ορίου (κατωφλίου) εφαρμογής των Ενωσιακών Οδηγιών.

Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις, στο πλαίσιο των καταστατικών τους σκοπών και για την προάσπιση των συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού, κατά την άσκηση της εργοληπτικής επιχειρηματικότητας των Μελών τους, σε μια ιδιαίτερα δυσμενή οικονομική συγκυρία, προτείνουν μια διαφορετική προσέγγιση των ΑΧΠ, για τους διαγωνισμών έργων με προϋπολογισμούς κάτω από το όριο (κατώφλι) εφαρμογής των Ενωσιακών Οδηγιών.

Με την προτεινόμενη προσθήκη εισάγεται διαδικασία για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων εφαρμογής των Ενωσιακών Οδηγιών, που αφορά αποκλειστικά τα δημόσια έργα και η οποία αποσκοπεί στον περιορισμό του φαινομένου του αθέμιτου ανταγωνισμού.

Με τη ρύθμιση αυτή, και αυστηρά με τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις, δηλαδή η ρύθμιση να αφορά αποκλειστικά στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων έργων κάτω του ορίου (κατωφλίου) εφαρμογής των Ενωσιακών Οδηγιών, μετά τον εντοπισμό των προσφορών που είναι ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (ΑΧΠ), αυτές θα αποκλείονται αυτομάτως, χωρίς να παρέχεται, στους διαγωνιζόμενους, η δυνατότητα παροχής εξηγήσεων ως προς το ύψος της προσφερθείσας έκπτωσης.

Κατά την διαβούλευση που προηγήθηκε στις ομάδες εργασίας που συστήσατε για την παραγωγή της δευτερογενούς νομοθεσίας για το νόμο 4412/2016, στελέχη μας που συμμετείχαν στις Ομάδες εργασίας, έθεσαν το ζήτημα και ανταλλάχθηκαν θετικές απόψεις για την αναγκαιότητα ύπαρξης της συγκεκριμένης ρύθμισης.

Επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι απόλυτα συμβατή με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), δηλαδή ο διαγωνισμός του δημόσιου έργου:

α) να είναι βέβαιος μη διασυννοριακού ενδιαφέροντος και β) ο αριθμός των έγκυρων συμμετεχόντων να είναι τουλάχιστον πέντε (5).

Τα δεδομένα από τους δημόσιους διαγωνισμούς, για ανάθεση έργων κάτω των ορίων, που έθεταν διαδοχικά οι ευρωπαϊκές Οδηγίες, που διενεργήθηκαν στην Ελλάδα από το 2002 έως και το 2011 (περίοδος ένταξης στα μνημόνια) και έως σήμερα, αποδεικνύουν ότι καμία εταιρεία (οικονομικός φορέας) κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είχε συμμετάσχει σε παρόμοιους διαγωνισμούς. Προκύπτει, δηλαδή, το συμπέρασμα ότι όλα τα δημόσια έργα (κάτω του ορίου -κατωφλίου-) που δημοπρατήθηκαν στην Ελλάδα, με διαγωνιστικές διαδικασίες, κατά την ως άνω χρονική περίοδο, δεν είχαν διασυννοριακό ενδιαφέρον, αφού δεν συμμετείχαν εταιρείες που είχαν την έδρα τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τόσο οι ανάδοχοι, όσο και όλοι οι διαγωνιζόμενοι ήταν ελληνικές εργοληπτικές επιχειρήσεις.

Επομένως, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι σε διαγωνισμούς κάτω των ορίων (κατωφλίου) που θέτουν οι Ενωσιακές Οδηγίες, είναι δυνατόν να μην εφαρμοστεί η δυνατότητα αιτιολόγησης μιας ΑΧΠ και να αποκλείεται η προσφορά αυτή αμέσως και άνευ ετέρου, με τις προϋποθέσεις που έχει, ερμηνευτικά, εξειδικεύσει το ΔΕΚ.

Η αναγκαιότητα της ρύθμισης είναι προφανής, καθώς οι εργοληπτικές επιχειρήσεις (πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες) που έχουν ως πεδίο επαγγελματικής δραστηριότητας τους διαγωνισμούς έργων κάτω του ορίου (κατωφλίου) εφαρμογής των Ενωσιακών Οδηγιών, δεν δύνανται να αντιμετωπίσουν το οικονομικό και διοικητικό φορτίο που απαιτεί μια διαδικασία εξηγήσεων - αιτιολογήσεων.

Η προτεινόμενη προσθήκη είναι η εξής:

«Στο άρθρο 116 προστίθεται παράγραφος, η οποία λαμβάνει τον αριθμό 3, η οποία έχει ως ακολούθως:

«Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων δημοσίων έργων κάτω των ορίων εφαρμόζεται αντικειμενική μέθοδος εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών. Οι προσφορές που εντοπίζονται βάσει της εν λόγω αντικειμενικής μεθόδου ως ασυνήθιστα χαμηλές, κατά παρέκκλιση από τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 88, αποκλείονται χωρίς την προηγούμενη τήρηση της διαδικασίας παροχής εξηγήσεων. Για την εφαρμογή της παραγράφου πρέπει να συντρέχουν οφρεντικά οι κάτωθι προϋποθέσεις: α) Το συγκεκριμένο έργο να μην είναι βεβαίως διασυννοριακού ενδιαφέροντος και β) ο αριθμός των αποδεκτών προσφορών στον διαγωνισμό να είναι τουλάχιστον (5) πέντε.

Οι λεπτομέρειες και τα ειδικότερα θέματα των ανωτέρω διαδικασιών θα εξειδικευθούν με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών ή/και με εγκύκλιο του ανωτέρω αρμοδίου Υπουργείου».

Ελπίζοντας στην ικανοποίηση του δίκαιου αιτήματός μας, παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση.

Με τιμή,
Για τις Εργοληπτικές Οργανώσεις,

Ο Πρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ

ΜΙΧΑΗΛ ΔΑΡΤΣΑΛΗΣ
Ο Γενικός Γραμματέας της ΠΕΔΜΕΔΕ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΑΣΣΕΛΑΣ

Ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ
Ο Γενικός Γραμματέας του ΣΑΤΕ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΩΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

6

Αριθ. Πρωτ.: 31474

ΑΘΗΝΑ, 13 Ιουλίου 2017

Π Ρ Ο Σ Τον
Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρ. Σπίρτζη

ΘΕΜΑ: Ενεργοποίηση της πρόβλεψης της παρ. 6, του άρθρου 88 του Ν.4412/16 περί έκδοσης εγκυκλίων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής (ΑΧΠ) ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων.

ΣΧΕΤ.: (1) Η από 30432/22.9.2016 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: "Αντικειμενικός τρόπος διαπίστωσης των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών - Πόρισμα Ομάδας Εργασίας ΣΑΤΕ".
(2) Η από 16.1.2017 επιστολή του ΤΕΕ προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ΔΕ/Τμ. Κατασκευών με θέμα: «Κοινή ανακοίνωση για την απόσυρση προσχεδίου εγκυκλίου για τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές έργων - μελετών και συναφών υπηρεσιών».
(3) Η από 30892/31.1.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: Απάντηση στο από Κ/11/11.1.2017 έγγραφο του Προέδρου του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων /Τμήμα Κατασκευών με θέμα: "Εγκύκλιος του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής (ΑΧΠ) και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων".
(4) Η από 03.04.2017 Κοινή Επιστολή των Εργοληπτικών Οργανώσεων ΣΑΤΕ - ΠΕΔΜΕΔΕ με θέμα: «Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ): Τρόπος ανάδειξης και τρόπος αντιμετώπισης».
(5) Η από 31254/10.05.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: «Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ) - Αίτημα συνάντησης».

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Με τα σχετικά έγγραφα έχουμε αναδείξει τη σημαντικότητα:

- του αντικειμενικού προσδιορισμού των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών,
- της αντικειμενικής αντιμετώπισής τους και
- της διασφάλισης της αντικειμενικής αξιολόγησης των αιτιολογήσεων αυτών.

Δεδομένου ότι μέχρι και σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί κάποια από τις αναληφθείσες πρωτοβουλίες για το ζήτημα, παρακαλούμε για την έκδοση Απόφασής σας για τη σύσταση ειδικής ομάδας εργασίας, στην οποία θα μετέχουν και εκπρόσωποι των εργοληπτικών οργανώσεων, προκειμένου να οριστικοποιηθεί η αντιμετώπιση του σύνθετου αυτού ζητήματος είτε με την έκδοση των προβλεπόμενων εγκυκλίων είτε και με την τροποποίηση των σχετικών νομοθετικών προβλέψεων.

Συναφώς, επισημαίνουμε και πάλι ότι η κατάσταση που επικρατεί, σχεδόν ένα έτος τώρα, στις δημοπρασίες των έργων, χαρακτηρίζεται από το φαινόμενο μειοδότηρις προσφορές να αναδεικνύονται από 15 έως και 20 ποσοστιαίες μονάδες κάτω του κόστους, γεγονός που συνεπάγεται χρονοβόρες διαδικασίες αποπεράτωσης και αμφιλεγόμενη ποιότητα κατασκευής των έργων, που είναι οι συνέπειες της ανάθεσης των έργων σε προσφορές κάτω του κόστους, φαινόμενο που τελικώς αποβαίνει εις βάρος του κοινωνικού συνόλου και των χρηστών των έργων.

Το τελικό αποτέλεσμα, όπως σας έχουμε τονίσει και παλαιότερα, θα είναι νέα γενιά πτωχευμένων εταιρειών καθώς και μη δυνάμενα να εξυπηρετήσουν τους πολίτες δημόσια έργα, προοπτικές που εάν σήμερα δεν αποτραπούν, οι επιπτώσεις τους θα ακολουθούν τον κλάδο των δημόσιων υποδομών της Χώρας για πολλά έτη.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήνα, 11 Μαΐου 2017

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Νέα γενιά πτωχευμένων εργοληπτικών επιχειρήσεων δημιουργεί η αδυναμία της Πολιτείας να περιορίσει τις προσφορές κάτω του κόστους στα Δημόσια έργα και να αποτρέψει καταστάσεις αθέμιτου ανταγωνισμού που καταπατούν τις αρχές της προστασίας του ανταγωνισμού και της ισότητας των διαγωνιζομένων στα έργα, υποστηρίζει ο ΣΑΤΕ

Ο Σύνδεσμος με επιστολή του ζητά να δοθεί λύση στο μεγάλο πρόβλημα των προσφορών συνεχώς κάτω του κόστους, που οδηγούν την παραγωγή των δημοσίων έργων σε πλήρη απορρύθμιση.

Συγκεκριμένα στην επιστολή του ΣΑΤΕ τονίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές κάνουν αποδεκτές υπερβολικά χαμηλές προσφορές διαγωνιζομένων, χωρίς να προχωρούν στον έλεγχο της δυνατότητας υλοποίησής τους, παρά το γεγονός ότι η νομοθεσία το επιβάλλει.

Η κατάσταση που επικρατεί επί οκτώ και πλέον μήνες στις δημοπρασίες των έργων, χαρακτηρίζεται από το φαινόμενο μειοδότηρις προσφορές να αναδεικνύονται από 15 έως και 20 ποσοστιαίες μονάδες κάτω του κόστους, γεγονός που συνεπάγεται χρονοβόρες διαδικασίες αποπεράτωσης και αμφιλεγόμενη ποιότητα κατασκευής των έργων, που είναι οι συνέπειες της ανάθεσης των έργων σε προσφορές κάτω του κόστους, φαινόμενο που τελικώς αποβαίνει εις βάρος του κοινωνικού συνόλου και των χρηστών των έργων.

Ταυτόχρονα, αυτό το φαινόμενο θα οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια σε κατάρρευση των υγιών επιχειρήσεων, οι οποίες δεν μπορούν να ανταγωνιστούν προσφορές κάτω του κόστους και μοιραία είτε θα έχουν μηδενικό κύκλο εργασιών και απόλυση απασχολούμενου προσωπικού είτε θα αναγκαστούν να εμπλακούν σε μία διαδικασία ζημιολόγων προσφορών που και πάλι θα τις οδηγήσει σε κλείσιμο.

Το τελικό αποτέλεσμα θα είναι νέα γενιά πτωχευμένων εταιρειών καθώς και μη ποιοτικά και μη δυνάμενα να εξυπηρετήσουν τους πολίτες δημόσια έργα.

Οι προβλέψεις του άρθρου 88 του Ν.4412/2016 με το οποίο θεσπίζεται ο έλεγχος των αναθετουσών αρχών επί των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και η προβλεφθείσα στο ίδιο άρθρο δυνατότητα έκδοσης εγκυκλίου του Υπουργείου Υποδομών προκειμένου να δίδονται κατευθύνσεις στις Αναθέτουσες Αρχές για τον αντικειμενικό και ενιαίο τρόπο ανάδειξης των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών συνιστά μία θετική και αναγκαία, κατά την άποψη του ΣΑΤΕ, πρόβλεψη του νομοθέτη αφού η παραχώρηση στις αναθέτουσες αρχές να αξιολογούν αυτές τότε μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή και εάν η υποβληθείσα αιτιολόγηση δικαιολογεί επαρκώς την οικονομική προσφορά, αποτελεί «λευκή επιταγή» για αυθαιρεσίες και ανομίες κάθε μορφής.

Ωστόσο, όπως τονίζεται στην επιστολή, μέχρι και σήμερα το Υπουργείο δεν έχει ενεργοποιήσει την σχετική πρόβλεψη του νόμου για έκδοση εγκυκλίου με αποτέλεσμα οι αναθέτουσες αρχές να συνεχίζουν να αναδεικνύουν αναδόχους μειοδότηρις εταιρείες με προσφορές που αντικειμενικά δεν μπορούν να υλοποιηθούν.

Για αυτό τον λόγο και προκειμένου να προστατευθούν τα μέλη του Συνδέσμου και ο εργοληπτικός κόσμος από καταστάσεις αθέμιτου ανταγωνισμού που συντηρεί η μη έκδοση της σχετικής εγκυκλίου ο Σύνδεσμος ζητά συνάντηση με τον Υπουργό.

ΑΠΟ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

Αριθμ. Πρωτ. 31254

Αθήνα, 10 Μαΐου 2017

Π Ρ Ο Σ
Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΘΕΜΑ: Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ) - Αίτημα συνάντησης.

ΣΧΕΤ.: α) Η από 22.09.2016 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: «Αντικειμενικός προσδιορισμός των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών - Πόρισμα Ομάδας Εργασίας ΣΑΤΕ».

β) Το υπ' αριθμ. 1352/16-1-2017 έγγραφο του ΤΕΕ με θέμα: "Κοινή ανακοίνωση για την απόσυρση προσχεδίου εγκυκλίου για τις Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές έργων - μελετών και συναφών υπηρεσιών"

γ) Η από 31.01.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: «Απάντηση στο από Κ/11/11.1.2017 έγγραφο του Προέδρου του ΣΔΕ/Τρ. Κ. με θέμα: «Εγκύκλιος του Υπουργού του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μιας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής (ΑΧΠ) και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων».

δ) Η από 03.04.2017 Κοινή Επιστολή των Εργοληπτικών Οργανώσεων ΠΕΔΜΕΔΕ-ΣΑΤΕ με θέμα: «Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ): Τρόπος ανάδειξης και τρόπος αντιμετώπισης».

Αγαπητέ κύριε Υπουργέ,

Η κατάσταση που επικρατεί επί οκτώ και πλέον μήνες στις δημοπρασίες των έργων, χαρακτηρίζεται από το φαινόμενο μειοδότης προσφορές να αναδεικνύονται από 15 έως και 20 ποσοστιαίες μονάδες κάτω του κόστους, γεγονός που συνεπάγεται χρονοβόρες διαδικασίες αποπεράτωσης και αμφιλεγόμενη ποιότητα κατασκευής των έργων, που είναι οι συνέπειες της ανάθεσης των έργων σε προσφορές κάτω του κόστους, φαινόμενο που τελικώς αποβαίνει εις βάρος του κοινωνικού συνόλου και των χρηστών των έργων.

Ταυτόχρονα, αυτό το φαινόμενο θα οδηγήσει με μαθηματική ακρίβεια σε κατάρρευση των υγιών επιχειρήσεων, οι οποίες δεν μπορούν να ανταγωνιστούν προσφορές κάτω του κόστους και μοιραίο είτε θα έχουν μηδενικό κύκλο εργασιών είτε θα αναγκαστούν να εμπλακούν σε μία διαδικασία ζημιολόγων προσφορών που και πάλι θα τις οδηγήσει σε κλείσιμο.

Το τελικό αποτέλεσμα θα είναι νέα γενιά πτωχευμένων εταιρειών καθώς και μη ποιοτικά και μη δυνάμενα να εξυπηρετήσουν τους πολλούς δημόσια έργα.

Οι προβλέψεις του άρθρου 88 του Ν.4412/2016 με το οποίο θεσπίζεται ο έλεγχος των αναθετουσών αρχών επί των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών είναι μία θετική παράμετρος, η οποία ωστόσο έχει και ένα αρνητικό χαρακτηριστικό.

Το θετικό είναι ότι δίδεται η δυνατότητα στις Α.Α. να ελέγχουν προσφορές που "φαινονται" ασυνήθιστα χαμηλές. Το αρνητικό είναι ότι δεν προβλέπεται σαφής αντικειμενικός και παραμετροποιημένος τρόπος ανάδειξης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών ή και ελέγχου των αιτιολογήσεών τους.

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

Κατά συνέπεια η προβλεφθείσα στον Νόμο δυνατότητα έκδοσης εγκυκλίου του Υπουργείου Υποδομών προκειμένου να δίδονται κατευθύνσεις στις Αναθέτουσες Αρχές για τον αντικειμενικό και ενιαίο τρόπο ανάδειξης των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών συνιστά μία θετική και αναγκαία, κατά την άποψη του ΣΑΤΕ, πρόβλεψη του νομοθέτη αφού η παραχώρηση στις αναθέτουσες αρχές να αξιολογούν αυτές τότε μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή και εάν η υποβληθείσα αιτιολόγηση δικαιολογεί επαρκώς την οικονομική προσφορά, αποτελεί «λευκή επιταγή» για αυθαιρέσιες και ανομίες κάθε μορφής.

Σε αυτό το πλαίσιο και δεδομένου ότι σύσσωμος ο Τεχνικός Κόσμος οπέρριψε την πρόταση εγκυκλίου της Ομάδας Εργασίας του ΥΠΥΜΕ (β-σχετικό) σας αποστείλαμε τις από 22/9/2016 και 31/1/2017 επιστολές του ΣΑΤΕ ενώ επίσης σας αποστείλαμε την από 3/4/2017 κοινή επιστολή ΣΑΤΕ ΠΕΔΜΕΔΕ (α, γ & δ σχετικό) το περιεχόμενο των οποίων, κατά την άποψη του ΣΑΤΕ, συνιστά καινοτόμες και εφαρμόσιμες προτάσεις, για τις οποίες μέχρι και σήμερα δεν τύχαμε απαντήσεως, αν και την υποστηρίζουν και άλλες Οργανώσεις.

Με βάση τα προηγούμενα, και δεδομένου ότι η παραγωγή των δημοσίων έργων κινδυνεύει να απορυθμιστεί πλήρως από την κατάθεση προσφορών συνεχώς κάτω του κόστους, τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές κάνουν αποδεκτές, χωρίς να προχωρούν στον έλεγχο της δυνατότητας υλοποίησής τους, σας ζητούμε άμεσα συνάντηση προκειμένου από κοντά να συζητήσουμε τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού και επίλυσής του.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις κατάφαβητική σειρά:

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ (ΠΕΔΜΕΔΕ)

Ασκληπιάδου 23 - 106 80 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-3614978

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ (ΣΤΕΤΕ)

Φειδίου 14-16 - 106 78 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-3301814

Αριθ.Πρωτ. 1032 /31138

ΑΘΗΝΑ, 03 Απριλίου 2017

Π Ρ Ο Σ Τον
Υπουργό ΥΜΕ
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΚΟΙΝ.: Εργοληπτικές Οργανώσεις
- ΠΕΔΜΕΔΕ
- ΠΕΣΕΔΕ
- ΣΤΕΑΤ

ΘΕΜΑ: Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ): Τρόπος ανάδειξης και τρόπος αντιμετώπισης.

Αξιότιμε κε Υπουργέ,

Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις που εκπροσωπούμε ύστερα από προβληματισμό,, σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί πλέον στις δημοπρασίες των έργων, όπου με το φαινόμενο του αθέμιτου ανταγωνισμού των ΑΧΠ δίδονται προσφορές από 15 έως και 20 ποσοστιαίες μονάδες κάτω του κόστους, οδηγηθήκαμε στη συνημμένη πρόταση εφαρμογής μίας μεθόδου για την ανάδειξη των ΑΧΠ, ο οποίος δεν δύναται να χολιναγωγηθεί με την κατάθεση εικονικών προσφορών.

Αυτή η μέθοδος για τα έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου προτείνουμε να αναδεικνύει μονοσήμαντα τον ανάδοχο σε κάθε δημοπρασία.

Υστερα από σχετική αναζήτηση σας δηλώνουμε βέβαιοι ότι η υιοθέτηση της ως άνω μεθόδου ανάδειξης αναδόχου δεν αντίκειται στις ευρωπαϊκές οδηγίες, αφού παρόμοιες μέθοδοι εφαρμόζονται ήδη σε άλλες χώρες (Ιταλία, Ιρλανδία κλπ).

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι αποδοχή της πρότασής μας συνεπάγεται νομοθετική πρωτοβουλία εκ μέρους σας προκειμένου να υπάρξει διαχωρισμός ανάμεσα σε έργα άνω και κάτω του Κοινοτικού Ορίου, αφού μόνο στα έργα προϋπολογισμού κάτω του Κοινοτικού Ορίου θα αναδεικνύεται μονοσήμαντα και αυτόματα ο ανάδοχος από την εφαρμογή της μεθόδου που θα αποσβήσει την τερδστια γραφειοκρατία που προκαλεί η ανάγκη επεξηγήσεων των ΑΧΠ.

Στα έργα άνω του κοινοτικού ορίου η εφαρμογή της μεθόδου θα υποδεικνύει τις ΑΧΠ.

Πιστεύουμε ότι η προτεινόμενη λύση θα οδηγήσει στη σωτηρία των έργων και θα αποφευχθούν οι χρονοβόρες διαδικασίες αποπεράτωσης και η αμφιλεγόμενη ποιότητα κατασκευής των έργων, που είναι οι συνέπειες της ανάθεσης των έργων σε προσφορές κάτω του κόστους, φαινόμενα που τελικώς αποβαίνει εις βόρος του κοινωνικού συνόλου και των χρηστών των έργων.

Η παρούσα επιστολή κοινοποιείται στις Εργοληπτικές Οργανώσεις ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ και ΣΤΕΑΤ προκειμένου να υποβάλουν αρμοδίως τις απόψεις τους επί της συνημμένης πρότασης.

Με τιμή,
Για τις Εργοληπτικές Οργανώσεις,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
της ΠΕΔΜΕΔΕ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
της ΠΕΔΜΕΔΕ
ΕΥΑΓΓ. ΚΑΣΣΕΛΑΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
του ΣΤΕΑΤ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
του ΣΤΕΑΤ
ΧΡ. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συν.: Πρόταση ΠΕΔΜΕΔΕ - ΣΤΕΑΤ για τον προσδιορισμό ΑΧΠ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΕΔΜΕΔΕ – ΣΑΤΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ (ΑΧΠ)

Σύμφωνα με το Άρθρο 88 του Ν.4412/2016

Σύνταξη
Ομάδα Εργασίας ΠΕΔΜΕΔΕ – ΣΑΤΕ

Απρίλιος 2017 (Έκδοση 2.0)

1. Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι η υιοθέτηση μιας αντικειμενικής μεθοδολογίας για τον προσδιορισμό τυχόν Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών (Α.Χ.Π.) στην περίπτωση διαγωνισμών για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων.

Το προτεινόμενο σύστημα εφαρμόζεται τόσο για συμβάσεις έργων άνω του κοινοτικού ορίου όσο και για συμβάσεις έργων κάτω του κοινοτικού ορίου, ανεξάρτητα από τον τρόπο διαμόρφωσης της οικονομικής προσφοράς και εφόσον κριτήριο για την ανάθεση της σύμβασης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή).

Στην περίπτωση των συμβάσεων έργων κάτω του ορίου οι οποίες δεν έχουν διασυνοριακό ενδιαφέρον, προτείνεται η αυτόματη απόρριψη των προσφορών οι οποίες με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία θα χαρακτηρίζονται ως Α.Χ.Π., πρακτική που εφαρμόζεται π.χ. και στην Ιταλία. Η δυνατότητα αυτή της Αναθέτουσας Αρχής θα πρέπει να καλυφθεί με νομοθετική ρύθμιση, χωρίς να παρέχεται στις Αναθέτουσες Αρχές η ευχέρεια παρέκκλισης.

Στην περίπτωση των συμβάσεων έργων άνω του κοινοτικού ορίου οι Αναθέτουσες Αρχές έχουν την υποχρέωση να καλέσουν τους συμμετέχοντες, των οποίων η προσφορά με βάση την προτεινόμενη μεθοδολογία χαρακτηρίζεται ως Α.Χ.Π, να αιτιολογήσουν την προσφορά τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 88 του Ν.4412/16.

2. Μεθοδολογία

ΒΗΜΑ 1°

- Έστω ότι ο αριθμός των υποβαλλόμενων προσφορών ισούται με n
- Καταρτίζεται πίνακας κατάταξης των εκπτώσεων με δύο δεκαδικά κατά αύξουσα σειρά (ή ισοδύναμα των προσφορών κατά φθίνουσα σειρά). Η στρογγυλοποίηση των εκπτώσεων γίνεται στο τρίτο δεκαδικό ψηφίο στρογγυλεμένο προς τα πάνω (π.χ. 36,456% → 36,46%, 24,543% → 24,54%, 46,555% → 46,56%).

ΒΗΜΑ 2°

- Υπολογισμός του μέσου όρου του δείγματος ($\bar{x}$) και της τυπικής απόκλισης (σ)

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i = \frac{1}{n} (x_1 + \dots + x_n)$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

ΒΗΜΑ 3°

- Έλεγχος ανταγωνιστικότητας των προσφορών (ομάδων ακεραίων εκπτώσεων και δεκαδικών εκπτώσεων σε διαστήματα μεταξύ ακεραίων).
- Ορίζονται οι «βοηθητικές προσφορές» που αντιστοιχούν σε ακριβώς ακέραιες εκπτώσεις (€%)
- Υπολογίζεται η παράμετρος συσσώρευσης $\beta = 0,10 \cdot n + 1$ (στρογγυλεωμένη στον επόμενο ακέραιο)
- Έστω τ ο αριθμός των προσφορών που βρίσκονται μεταξύ δύο ακεραίων μονάδων. Εάν $\tau < \beta$, τότε οι προσφορές είναι αποδεκτές.
- Έστω κ ο αριθμός των προσφορών που βρίσκονται ακριβώς στην ακέραια έκπτωση. Εάν $\kappa < \beta$, τότε οι προσφορές είναι αποδεκτές.
- Για κάθε συσσώρευση προσφορών ανά μία ακέραια μονάδα οι εκπτώσεις του διαστήματος αντικαθίστανται με μία ισοδύναμη έκπτωση που προκύπτει ως ακολούθως:

$$X(i) = (N - \tau(i) + 1) \cdot \bar{x} - (\Sigma \varepsilon - \Sigma \varepsilon(i)), \text{ όπου}$$

$\Sigma \varepsilon$ = Άθροισμα του συνόλου των ποσοστιαίων εκπτώσεων όλων των προσφορών

$\Sigma \varepsilon(i)$ = Άθροισμα του συνόλου των ποσοστιαίων εκπτώσεων των i -συσσωρευμένων προσφορών

N = πλήθος υποβαλλόμενων προσφορών

$\tau(i)$ = πλήθος i -συσσωρευμένων προσφορών

$\bar{x}$ = μέσος όρος όλων των εκπτώσεων

- Εάν αναδειχθεί μειοδότη η αντιπροσωπευτική έκπτωση ενός διαστήματος, τότε ανάδοχος αναδεικνύεται ο μειοδότης του συγκεκριμένου διαστήματος.

ΒΗΜΑ 4°

- Εύρεση ακραίων προσφορών
- Εκτέλεση δύο παράλληλων ελέγχων:
- Α. Έλεγχος κανονικότητας με τρία κριτήρια κατά D'Agostino's K-squared, Shapiro-Wilk και Kolmogorov-Smirnov. Ο έλεγχος θεωρείται επιτυχής μόνο εάν το δείγμα ικανοποιεί και τα τρία αυτά κριτήρια κανονικότητας.

Τα τρία κριτήρια ελέγχου κανονικότητας αναλύονται παρακάτω:

i. D'Agostino's K-squared

- ✓ Ο συγκεκριμένος έλεγχος είναι μία ενσωμάτωση δύο άλλων ελέγχων: ασυμμετρία και κύρτωση.
- ✓ Ασυμμετρία
 - Η κανονική κατανομή έχει μηδέν ασυμμετρία και το τεστ αυτό εξετάζει εάν η ασυμμετρία των δεδομένων είναι στατιστικά διάφορη από το μηδέν.
 - Το τεστ βασίζεται στην ακόλουθη παραδοχή: όταν τα δεδομένα είναι κανονικά κατανεμημένα το στατιστικό του τεστ $z_s = \text{skew} / s.e.$ έχει κανονική κατανομή, όπου skew είναι η ασυμμετρία των δεδομένων και το $s.e. = \sqrt{\frac{6n(n-1)}{(n-2)(n+1)(n+3)}}$.
- ✓ Κύρτωση
 - Η κανονική κατανομή έχει μηδέν κύρτωση και το τεστ αυτό εξετάζει εάν η κύρτωση των δεδομένων είναι στατιστικά διάφορη από το μηδέν.
 - Το τεστ βασίζεται στην ακόλουθη παραδοχή: όταν τα δεδομένα είναι κανονικά κατανεμημένα το στατιστικό του τεστ $z_k = \text{kurt} / s.e.$ έχει κανονική κατανομή, όπου kurt είναι η κύρτωση των δεδομένων και το $s.e. = \sqrt{\frac{6n}{(n-2)(n-3)(n+3)(n+5)}}$.
- ✓ Ο συγκεκριμένος έλεγχος βασίζεται στο εξής: όταν τα δεδομένα είναι κανονικά κατανεμημένα το στατιστικό του τεστ $z_k^2 + z_s^2$ έχει χ^2 κατανομή με 2 βαθμούς ελευθερίας, δηλαδή
 - $z_k^2 + z_s^2 \sim \chi^2(2)$
- ✓ Τα δεδομένα είναι κανονικά κατανεμημένα εάν $p_{\text{value}} > 0.05 = \alpha$.

ii. Shapiro-Wilk

- ✓ Ταξινομούμε τα δεδομένων σε αύξουσα σειρά έτσι ώστε $x_1, \dots, x_n$.
- ✓ Υπολογίζουμε το SS ως εξής:

$$SS = \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2$$

- ✓ Εάν το n είναι ζυγό, τότε $m = n/2$, ενώ εάν είναι μονό τότε $m = (n-1)/2$.
- ✓ Υπολογίζουμε το b ως εξής, χρησιμοποιώντας τα βάρη a_i (βασισμένοι στην τιμή n) από τον Πίνακα 1 των Shapiro-Wilk Πινάκων.

$$\hat{b} = \sum_{i=1}^n a_i (x_{n+1-i} - x_i)$$

✓ Υπολογίζουμε την στατιστική τιμή $W = \hat{b}^2 / SS$.

✓ Βρίσκουμε την τιμή από τον Πίνακα 2 των Shapiro-Wilk Πινάκων, που είναι πιο κοντά στην τιμή W , παρεμβάλλοντας εάν χρειάζεται. Αυτή είναι η τιμή p για το τεστ.

✓ Εάν $p_{\text{min}} > 0.05 = \alpha$, τα δεδομένα είναι κανονικά κατανομημένα.

iii. Kolmogorov-Smirnov

✓ Ορίζουμε $S_n(x)$ για προσφορές διαγωνισμών ως εξής:

$$S_n(x) = \begin{cases} 0, & x < x_1 \\ k/n, & x_k \leq x < x_{k+1} \\ 1, & x \geq x_n \end{cases}$$

✓ Ας υποθέσουμε ότι το δείγμα των δεδομένων προέρχεται από έναν πληθυσμό με αθροιστική συνάρτηση κατανομής $F(x)$ και ορίζουμε D_n ως εξής:

$$D_n = \max_{1 \leq k \leq n} |F(x_k) - S_n(x_k)|$$

✓ Το D_n δεν εξαρτάται από το F . Αφού το $S_n(x)$ εξαρτάται από το επιλεγμένο δείγμα, τότε το D_n είναι ανεξάρτητη μεταβλητή. Για τον συγκεκριμένο σκοπό το σημαντικό κομμάτι της κατανομής είναι οι κρίσιμες τιμές, οι οποίες μπορούν να βρεθούν στον Kolmogorov-Smirnov Πίνακα.

✓ Εάν το $D_{n,\alpha}$ είναι η κρίσιμη τιμή από τον πίνακα, τότε $P(D_n \leq D_{n,\alpha}) = 1 - \alpha$. Το D_n μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να επαληθεύσει την υπόθεση ότι ένα τυχαίο δείγμα προέρχεται από έναν πληθυσμό με συγκεκριμένη συνάρτηση κατανομής $F(x)$.

✓ Εάν, τότε το δείγμα δεδομένων είναι καλή προσαρμογή στο $F(x)$.

✓ Εάν τα δεδομένα είναι κανονικά κατανομημένα τότε $D_{n,\alpha} > D_n$.

✓ Όπως και πριν, χρησιμοποιούμε $\alpha = 0.05$.

- Β. Προσδιορισμός και αποκλεισμός του αριθμού των εκπτώσεων που βρίσκονται στο διάστημα $[0, 0.50 \%$ και $[1.35 \%, 100\%]$.
- Προσδιορισμός των προσφορών που αποκλείονται από κάθε έλεγχο (Α / Β) και υιοθέτηση της πιο αυστηρής προσέγγισης, δηλ. αυτής που αποκλείει τις περισσότερες προσφορές.

13

- Επανα-υπολογισμός του μέσου όρου ($\bar{x}$) και της τυπικής απόκλισης (σ) της απομένουσας σειράς.

ΒΗΜΑ 5°

- Προσδιορισμός της έκπτωσης που αντιστοιχεί στο Κοστολογικό Όριο (ΚΟ) ή στην Οριακά Αποδεκτή Προσφορά (ΟΑΠ) σύμφωνα με τη σχέση:
- $\varepsilon \{ \text{ΚΟ} / \text{ΟΑΠ} \} = \bar{x} + \lambda \sigma$, όπου $\lambda = [0, 0.50]$.
- Προτείνεται η τιμή του συντελεστή «λ» να λαμβάνει τις τιμές του παρακάτω πίνακα

Κατηγορία έργων	Τιμές συντελεστή «λ»
H/M	0,10
OIK	0,20
Λ/Μ	0,30
ΟΔΟ	0,40
ΥΔΡ	0,50
Εξειδικευμένες κατηγορίες ΜΕΕΠ	0,10

ΒΗΜΑ 6°

Οι προσφορές με έκπτωση μεγαλύτερη της $\varepsilon \{ \text{ΚΟ} / \text{ΟΑΠ} \}$ θεωρούνται ως Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ

Έστω έργο προϋπολογισμού 2.950.154,42€.

Οι προσφορές που κατατέθηκαν συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

A/A	Προσφορά	Έκπτωση
1	2.465.446,45	16,43%
2	2.000.153,45	32,20%
3	1.954.998,44	33,73%
4	1.950.644,46	33,88%
5	1.895.654,01	35,74%
6	1.880.344,25	36,26%
7	1.879.446,25	36,29%
8	1.877.555,66	36,36%
9	1.854.611,14	37,14%
10	1.846.666,44	37,40%
11	1.844.666,55	37,47%
12	1.834.645,44	37,81%
13	1.833.444,44	37,85%
14	1.832.654,00	37,88%
15	1.799.594,20	39,00%
16	1.799.594,20	39,00%
17	1.770.092,65	40,00%
18	1.751.464,77	40,63%
19	1.740.591,11	41,00%
20	1.735.446,66	41,17%
21	1.725.446,14	41,51%
22	1.720.156,13	41,69%
23	1.711.089,56	42,00%
24	1.681.588,02	43,00%
25	1.680.446,60	43,04%
26	1.652.086,47	44,00%
27	1.630.456,55	44,73%
28	1.622.500,26	45,00%
29	1.620.344,66	45,08%
30	1.600.468,50	45,75%
31	1.522.325,00	48,40%
32	1.204.040,15	59,19%

ΒΗΜΑ 1°

- Ο αριθμός των υποβαλλόμενων προσφορών ισούται με $n=32$
- Ο πίνακας κατάταξης των εκπτώσεων φαίνεται παραπάνω.

ΒΗΜΑ 2°

14

- Μέσος όρος ($\bar{x}$) = 39,71%
- Τυπική απόκλιση (σ) = 6,56%

ΒΗΜΑ 3°

- Έλεγχος ανταγωνιστικότητας των προσφορών (ομάδων ακεραίων εκπτώσεων και δεκαδικών εκπτώσεων σε διαστήματα μεταξύ ακεραίων).
- Ορίζονται οι «βοηθητικές προσφορές» που αντιστοιχούν σε ακριβώς ακέριες εκπτώσεις (€%)
- Ο πίνακας κατάταξης διαμορφώνεται ως εξής:

A/A	Προσφορά	Έκπτωση	
1	2.465.446,45	16,43%	
-----	2.006.105,01	32,00%	-----
2	2.000.153,45	32,20%	
-----	1.976.603,46	33,00%	-----
3	1.954.998,44	33,73%	
4	1.950.644,46	33,88%	
-----	1.917.600,37	35,00%	-----
5	1.895.654,01	35,74%	
-----	1.888.098,83	36,00%	-----
6	1.880.344,25	36,26%	
7	1.879.446,25	36,29%	
8	1.877.555,66	36,36%	
-----	1.858.597,28	37,00%	-----
9	1.854.611,14	37,14%	
10	1.846.666,44	37,40%	
11	1.844.666,55	37,47%	
12	1.834.645,44	37,81%	
13	1.833.444,44	37,85%	
14	1.832.654,00	37,88%	
-----	1.799.594,20	39,00%	-----
15	1.799.594,20	39,00%	ΑΕ
16	1.799.594,20	39,00%	ΑΕ
-----	1.770.092,65	40,00%	-----
17	1.770.092,65	40,00%	ΑΕ
18	1.751.464,77	40,63%	
-----	1.740.591,11	41,00%	-----
19	1.740.591,11	41,00%	ΑΕ
20	1.735.446,66	41,17%	
21	1.725.446,14	41,51%	
22	1.720.156,13	41,69%	
-----	1.711.089,56	42,00%	-----
23	1.711.089,56	42,00%	ΑΕ
-----	1.681.588,02	43,00%	-----
24	1.681.588,02	43,00%	ΑΕ

Συσσώρευση
προσφορών

25	1.680.446,60	43,04%	
-----	1.652.086,48	44,00%	-----
26	1.652.086,47	44,00%	ΑΕ
27	1.630.456,55	44,73%	
-----	1.622.584,93	45,00%	-----
28	1.622.500,26	45,00%	ΑΕ
29	1.620.344,66	45,08%	
30	1.600.468,50	45,75%	
-----	1.534.080,30	48,00%	-----
31	1.522.325,00	48,40%	
-----	1.209.563,31	59,00%	-----
32	1.204.040,15	59,19%	

- Παράμετρος συσσώρευσης $\beta = 0,10 * n + 1 = 0,10 * 32 + 1 = 3,2 + 1 = 4,2 \rightarrow \beta = 5$
- Παρατηρείται ότι για το διάστημα [9-14] διαπιστώνεται συσσώρευση προσφορών αφού $\tau = 6 > \beta$
- Για κάθε συσσώρευση προσφορών ανά μία ακέραια μονάδα οι εκπτώσεις του διαστήματος αντικαθίστανται με μία ισοδύναμη έκπτωση που προκύπτει ως ακολούθως:

$$X(i) = (N - \tau(i) + 1) * \bar{x} - (\Sigma \epsilon - \Sigma \epsilon(i)) = 27,01\%$$

$$\Sigma \epsilon = 1270,65\%$$

$$\Sigma \epsilon(i) = 225,55\%$$

$$N = 32$$

$$\tau(i) = 6$$

$$\bar{x} = 39,71\%$$

- Συνεπώς η νέα σειρά δεδομένων συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

A/A	Προσφορά	Έκπτωση
1	2.465.446,45	16,43%
2	2.000.153,45	32,20%
3	1.954.998,44	33,73%
4	1.950.644,46	33,88%
5	1.895.654,01	35,74%
6	1.880.344,25	36,26%
7	1.879.446,25	36,29%
8	1.877.555,66	36,36%
9	2.153.317,71	27,01%
10	1.799.594,20	39,00%
11	1.799.594,20	39,00%
12	1.770.092,65	40,00%
13	1.751.464,77	40,63%

14	1.740.591,11	41,00%
15	1.735.446,66	41,17%
16	1.725.446,14	41,51%
17	1.720.156,13	41,69%
18	1.711.089,56	42,00%
19	1.681.588,02	43,00%
20	1.680.446,60	43,04%
21	1.652.086,47	44,00%
22	1.630.456,55	44,73%
23	1.622.500,26	45,00%
24	1.620.344,66	45,08%
25	1.600.468,50	45,75%
26	1.522.325,00	48,40%
27	1.204.040,15	59,19%

$$N = 27$$

$$\text{Μέσος όρος } (\bar{x}) = 39,71\%$$

$$\text{Τυπική απόκλιση } (\sigma) = 7,48\%$$

ΒΗΜΑ 4°

- Α. Με βάση τα κριτήρια D'Agostino'sK-squared, Shapiro-Wilk και Kolmogorov-Smirnov, εξαιρούνται από το δείγμα οι προσφορές #1 και #27.
- Β. $[0, 0,50 \bar{x}] = [0, 19,85\%] \rightarrow$ Εξαιρείται η προσφορά # 1
 $[1,35 \bar{x}, 100\%] = [53,61\%, 100\%] \rightarrow$ Εξαιρείται η προσφορά #27
- Συνεπώς εξαιρούνται από το δείγμα οι προσφορές #1 και #27 αφού και οι δύο έλεγχοι κατέληξαν στα ίδια συμπεράσματα.
- Νέος μέσος όρος $(\bar{x}) = 39,86\%$
- Νέα τυπική απόκλιση $(\sigma) = 4,86\%$

ΒΗΜΑ 5°

- Προσδιορισμός της έκπτωσης που αντιστοιχεί στο Κοστολογικό Όριο (ΚΟ) ή στην Οριακά Αποδεκτή Προσφορά (ΟΑΠ) σύμφωνα με τη σχέση:
- $\epsilon \{ \text{ΚΟ} / \text{ΟΑΠ} \} = \bar{x} + \lambda \sigma$, όπου $\lambda = \{0, 0,50\}$.
- Για $\lambda = 0,50 \rightarrow \epsilon = 42,29\%$

ΒΗΜΑ 6°

15

- Οι προσφορές #19 έως και #27 (9 προσφορές) με έκπτωση μεγαλύτερη από 42,29% θεωρούνται ως Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές (ΑΧΠ).
- Μειοδότηρια είναι η προσφορά #18 με έκπτωση 42,00%.

Αριθ. Πρωτ.:30892

ΑΘΗΝΑ, 31 Ιανουαρίου 2017

Π Ρ Ο Σ Τον
Πρόεδρο ΣΔΕ/Τμ.Κατασκευών
κ. Αντώνιο Κοτσώνη

ΑΝΑΚ.: Γραφείο Υπουργού ΥΜΕΔΙ
κ. Χρ. Σπίρτζη

ΚΟΙΝ.: - ΕΑΑΔΗΣΥ
- Υπεύθυνο Ο.Ε 2/Κατασκευές,
κ. Ιωάννη Μπακογιάννη

ΘΕΜΑ: Απάντηση στο από Κ/11/11.1.2017 έγγραφο του Προέδρου του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων /Τμήμα Κατασκευών με θέμα: *"Εγκύκλιος του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής (ΑΧΠ) και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων"*

ΣΧΕΤ.: (1) Η από 30432/22.9.2016 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: *"Αντικειμενικός τρόπος διαπίστωσης των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών - Πόρισμα Ομάδας Εργασίας ΣΑΤΕ"*.

(2) Η από 30440/26.9.2016 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: *"Αναλύσεις Τιμών και Τιμολόγηση Δημοσίων Έργων"*.

(3) Η από 16.1.2017 επιστολή του ΤΕΕ προς τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ΔΕ/ Τμ. Κατασκευών με θέμα: *"Κοινή ανακοίνωση για την απόσυρση προσχεδίου εγκυκλίου για τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές έργων - μελετών και συναφών υπηρεσιών"*.

Αγαπητέ κύριε Κοτσώνη,

με το εν θέματι έγγραφό σας, ζητείται η υποβολή παρατηρήσεων επί του Προσχεδίου Εγκυκλίου για τις Α.Χ.Π. που εισηγήθηκαν οι αρμόδιες Ομάδες Εργασίας Κατασκευών και Μελετών του Υπουργείου Υποδομών.

Α. Εισαγωγή

Υπενθυμίζουμε ότι για το θέμα σας είχε αποσταλεί η (1) σχετική επιστολή του Συνδέσμου μας, συνοδευόμενη από πόρισμα Ομάδας Εργασίας του ΣΑΤΕ, που αφορά στον αντικειμενικό προσδιορισμό των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών, στην αντιμετώπισή τους και στα θέματα αιτιολόγησης καθώς και στην ανάδειξη αναδόχου.

Σε αυτήν την σχετική επιστολή επισημαίναμε ότι θα πρέπει γρήγορα και συγκροτημένα να ρυθμιστεί το ζήτημα του αντικειμενικού προσδιορισμού των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών, της αντιμετώπισής τους καθώς και της ανάδειξης αναδόχου, δεδομένης και της σημερινής κατάστασης όπου όλες οι δημοπρατήσεις αναδεικνύουν μειοδότες με εξοντωτικά χαμηλές προσφορές (από 15% έως 20% τουλάχιστον κάτω του κόστους), κατάσταση που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με το νέο νόμο και με τις συναφείς εγκυκλίους.

Εκτιμούμε ότι με το προσχέδιο εγκυκλίου που μας κοινοποιήθηκε δεν ικανοποιείται αυτό το βασικό αίτημα και κατά συνέπεια όλοι οι φορείς του κλάδου προβήκαμε στην (3) σχετική ανακοίνωση με την οποία αναγνωρίζουμε ότι η παρατενόμενη οικονομική κρίση και η συνεχής μείωση της εγχώριας ζήτησης συμβάσεων έργων και μελετών έχει οδηγήσει στη γενίκευση και παγίωση του φαινομένου υψηλότερων εκπρώσεων και έχει δημιουργήσει απaráδεκτες συνθήκες νόθευσης του ανταγωνισμού στην αγορά, εξελίξεις που λειτουργούν εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού όλοι οι φορείς θεωρούμε ότι το προσχέδιο της εγκυκλίου δεν επιλύει κανένα από αυτά τα θέματα και κατά συνέπεια ζητήσαμε να αποσυρθεί. Μάλιστα, όπως θα επισημανθεί και κατωτέρω, στο προσχέδιο εγκυκλίου παραλείπεται κάθε αναφορά σε συγκεκριμένα αναλυτικά και παραμετροποιημένα στοιχεία πραγματικών συντελεστών του κόστους των έργων και ως εκ τούτου η προσέγγιση παραμένει θεωρητική.

Παράλληλα, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε ότι το εν θέματι προσχέδιο εγκυκλίου φαίνεται ότι είναι αποτέλεσμα σοβάρης δουλειάς, με υποβολή ερωτημάτων προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού και την ΕΑΑΔΗΣΥ, με πολύ εμπειρισματομένη νομική τεκμηρίωση, με εκτεταμένη παραπομπή σε πλούσια νομολογία του ΔΕΚ και με συγγραφή πολύ συγκροτημένων κειμένων με αναλυτική και συνεκτική επιχειρηματολογία, έρευνα η οποία όμως δεν κάλυψε συναφείς δόκιμες και προτυποποιημένες πρακτικές που εφαρμόζονται και σε άλλες χώρες της Ευρώπης, όπως π.χ. η Γερμανία και η Αυστρία.

Β. Βασική θέση ΣΑΤΕ

Ο ΣΑΤΕ παγίως υποστηρίζει σε όλους τους τόνους και σε κάθε ευκαιρία διαβούλευσης των σχετικών κανονιστικών κειμένων ότι είναι ριζικά αντίθετος στην παροχή ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, άρα και κρίσης τους τόσο για τον χαρακτηρισμό των ΑΧΠ όσο και για την αιτιολόγηση αυτών, αφού σε αυτήν την περίπτωση θα εμφανιστούν τα πολύ δυσάρεστα φαινόμενα του προηγούμενου συστήματος των υποκειμενικών αιτιολογήσεων του Ν. 2229/1994, το οποίο έχει συνδεθεί με μνήμες φαυλότητας, αυθαιρεσίας και διαφθοράς. Κατά το σύστημα εκείνο η αναθέτουσα αρχή αποφάσιζε με δικό της, απολύτως ανέλεγκτα εν τοις πράγμασι κριτήρια, πρώτων ποιο ήταν το όριο της έκπτωσης πέραν του οποίου μία οικονομική προσφορά χαρακτηριζόταν ως υπερβολικά χαμηλή και, δεύτερον, εάν θα γινόταν μία αιτιολόγηση αποδεκτή ή μη. Η άκρα υποκειμενικότητα και το κατ' ουσία ανέλεγκτο της άσκησης της οδήγησε το σύστημα αυτό σε παταγώδη αποτυχία, με συνέπεια να αντικατασταθεί άρον άρον από τον Ν. 2576/1998.

Κατά την άποψη του ΣΑΤΕ και προκειμένου να μην εμφανιστούν παρόμοια φαινόμενα και να διασφαλιστεί η διαφάνεια, η ίση μεταχείριση και ο υγιής ανταγωνισμός, θα πρέπει να θεσμοθετηθούν κανόνες τόσο για τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού και αποτροπής υποβολής προσφορών κάτω του κόστους όσο και για την αντικειμενική και τεκμηριωμένη κρίση **τυχόν** - και όχι συνολικά και συστηματικά - υποβαλλόμενων ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών.

Για τον εντοπισμό και χειρισμό τυχόν υποβαλλόμενων ΑΧΠ είναι αναγκαίο να συμφωνηθούν και να προτυποποιηθούν:

α) ένα αντικειμενικό και παραμετροποιημένο, σύστημα εντοπισμού τυχόν ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και

β) ένα αντικειμενικό και παραμετροποιημένο σύστημα αξιολόγησης των υποβαλλόμενων αιτιολογήσεων.

Εξυπακούεται ότι οι ανωτέρω προσεγγίσεις θα πρέπει να διαφοροποιηθούν με την υιοθέτηση απλούστερων διαδικασιών για τα έργα κάτω του κοινοτικού ορίου, όπως προτείνουμε στη συνέχεια (σημείο Γ.Ι.2).

Γ. Προτάσεις ΣΑΤΕ

Γ.Ι. Προτάσεις που απαιτούν νομοθετικές παρεμβάσεις

Γ.Ι.1. Προϋπολογισμοί έργων

Σήμερα το γενικότερο πλαίσιο διαμόρφωσης του προϋπολογισμού δημοπράτησης των έργων και του συστήματος υποβολής των προσφορών χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα γνωρίσματα:

- Οι εργασίες στον προϋπολογισμό δημοπράτησης ενός δημοσίου έργου τιμολογούνται κατά τρόπο αυθαίρετο, με τιμές μονάδος που έχουν καθοριστεί χωρίς οιαδήποτε τεκμηρίωση (NET).
- Δεν ελέγχονται και δεν επικυρώνονται η επάρκεια, η πληρότητα και η συνάφεια του προϋπολογισμού δημοπράτησης των έργων, ως προς τα είδη και τις ποσότητες των εργασιών, σε σχέση με τις συνθήκες του έργου, τις προβλέψεις της μελέτης και τις απαιτήσεις των τεχνικών προδιαγραφών.
- Δεν προβλέπεται στον προϋπολογισμό με διακριτό τρόπο η αποζημίωση για τις δαπάνες εγκατάστασης, λειτουργίας και απομάκρυνσης του εργοταξίου.
- Υπάρχει σημαντικό έλλειμμα στον καθορισμό των συμβατικών υποχρεώσεων κατά τρόπο μονοσήμαντο διότι δεν υπάρχουν πλήρεις σειρές τυποποιημένων, σαφώς διατυπωμένων περιγραφικών άρθρων και πλήρης σειρά εναρμονισμένων τεχνικών προδιαγραφών.
- Δεν υπάρχει «προς το παρόν συνολικός Ενιαίος Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων με τον οποίο μπορεί να προσεγγίζεται αξιόπιστα το πραγματικό κόστος των έργων» (επισήμανση του Εισηγητή στη σελίδα 4 του Σχεδίου).

Για όλους τους προαναφερόμενους λόγους, η διάγνωση των περιπτώσεων ΑΧΠ και ο χειρισμός των όποιων εξηγήσεων (αιτιολογήσεων) ζητηθούν με οδηγίες μέσω αποσποσμοτικών και περισσασιακών εγκυκλίων, είναι πρακτικά ιδιαίτερα προβληματικός, αφού οι προβλέψεις του άρθρου 6 του προτεινόμενου Σχεδίου, ακόμη και σε συνδυασμό και με το Παράρτημα 3 του προτεινόμενου Σχεδίου, υστερούν σημαντικά όχι μόνο σε σχέση με αυτό που θα έπρεπε να είναι ένα «ελεγκτικό πρότυπο» αλλά και σε σχέση με την παλαιότερη σχετική εγκύκλιο (Δ17α/3/1/ΦΝ 402/09-01-2004 Εγκύκλιο 1 του ΥΠΕΧΩΔΕ, «Ανάλυση του κόστους του Έργου, Αιτιολόγηση-Διευκρίνιση Προσφοράς»).

Προτείνουμε τάχιστα να προωθηθεί η ικανοποίηση του χρόνιου αιτήματος των Εργοληπτικών Οργανώσεων για την αναμόρφωση του μηχανισμού διαμόρφωσης των προϋπολογισμών των έργων, αποτύπωσης των τιμών των κατασκευαστικών εργασιών και των συντελεστών παραγωγής των τεχνικών έργων (βλέπε σχ. (2)).

Η καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου, ενιαίου και συνεκτικού, αξιόπιστου και δυναμικού συστήματος αποτίμησης των συντελεστών παραγωγής, κοστολόγησης των τεχνικών έργων και τεκμηρίωσης της δαπάνης κατασκευής τους, θα δημιουργήσει τις απαραίτητες προαπαιτούμενες συνθήκες για την αντικειμενικοποίηση και παραμετροποίηση των αιτιολογήσεων των ΑΧΠ, επιτρέποντας την υιοθέτηση έγκυρων και αντικειμενικών υποδείγματων τυποποιημένου τρόπου ανάλυσης, τεκμηρίωσης και ελέγχου οικονομικών προσφορών για την ανάληψη συμβάσεων δημοσίων έργων.

Σημειώνουμε ότι σχετική πρόβλεψη υπάρχει στο σχέδιο νόμου με τίτλο: "Διαδικασίες κεντρικού ελέγχου και διαφάνειας στο σύστημα παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών τεχνικών έργων και υποδομών, δομές στρατηγικού σχεδιασμού δημοσίων υποδομών και λοιπές διατάξεις" που τέθηκε σε διαβούλευση τον Σεπτέμβριο 2016 και κατά συνέπεια προτείνουμε να επιταχυνθεί η διαδικασία νομοθέτησής της, σύμφωνα με την υποβληθείσα από τις Εργοληπτικές Οργανώσεις πρόταση (βλ. 2 σχετικό).

Γ.Ι.2. Έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου

Πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΑΤΕ είναι η αλλαγή των σχετικών προβλέψεων του Νόμου 4416/2016 ώστε να υπάρχει μονοσήμαντη και αυτόματη ανάδειξη του αναδόχου βάσει αλγορίθμου, ο οποίος θα αναδεικνύει και εν συνεχεία αποκλείει τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές σε έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου.

Το γραφειοκρατικό κόστος που θα επιφέρει σε έργα χαμηλού προϋπολογισμού η αναγκαιότητα σύνταξης και αξιολόγησης των αιτιολογήσεων θα είναι δυσανάλογα υψηλό σε σχέση με το ενδεχόμενο όφελος από την εφαρμογή των σχετικών προβλέψεων περί αιτιολόγησης των ΑΧΠ. Αποψη του Δ.Σ. του ΣΑΤΕ είναι ότι η θεσμοθέτηση της δυνατότητας υιοθέτησης μίας διαδικασίας που θα προβλέπει την μονοσήμαντη ανάδειξη του αναδόχου σε έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου με την ταυτόχρονη μέριμνα για συχνή αλλαγή / βελτίωση του συστήματος εντοπισμού των ΑΧΠ και ανάδειξης του αναδόχου διασφαλίζει το αξιόπιστο του αποτελέσματος των διαγωνιστικών διαδικασιών έργων και παράλληλα απελευθερώνει σημαντικούς πόρους, τόσο για το δημόσιο όσο και για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις, από τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που θα απαιτηθούν για την σύνταξη και αξιολόγηση των αιτιολογήσεων.

Γ.Ι.3. Διασφάλιση μέσω πρόσθετων εγγυήσεων

Πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΑΤΕ είναι να ρυθμιστεί, ακόμη και νομοθετικά εάν απαιτείται, η διασφάλιση των αναθετούσων αρχών με την υποχρέωση καταβολής πρόσθετων εγγυήσεων από πλευράς του αναδόχου του οποίου η αιτιολόγηση δεν έχει απορριφθεί.

Γ.ΙΙ. Λοιπές προτάσεις βελτίωσης του προτεινόμενου προσχεδίου εγκυκλίου

Πέραν των ανωτέρω, με σκοπό τη βελτίωση του προσχεδίου εγκυκλίου προτείνουμε τα ακόλουθα :

Γ.ΙΙ.1. Συνθετότερος αλγόριθμος

Ο αλγόριθμος εντοπισμού των ΑΧΠ που το προσχέδιο εγκυκλίου ενσωματώνει είναι απλός και εύχρηστος, ωστόσο για αυτόν τον λόγο υπάρχει ιδιαίτερα μεγάλος κίνδυνος χεираγώγησής του, αφού εικονικές προσφορές που θα επιδιώκουν να παρασύρουν τον μέσο όρο προς συγκεκριμένα επίπεδα (χαμηλά, υψηλά ή και οπουδήποτε αλλού) θα το επιτυγχάνουν εύκολα.

Προτείνουμε, την επιλογή συνθετότερου αλγορίθμου με ταυτόχρονη διασφάλισή του μέσα από την πρόβλεψη δυνατότητας εύκολης και συχνής αλλαγής του, είτε συνολικά είτε μερικώς, ώστε να αντιμετωπίζονται γρήγορα και αποτελεσματικά φαινόμενα αστοχιών, συνεννοήσεων, εκβιασμών κ.λ.π. (βλ. και περίπτωση του αλγορίθμου που θεσπίστηκε με τον Ν.2576/1998 και εν συνεχεία επικαιροποιήθηκε).

Γ.ΙΙ.2. Τιμή συντελεστή προσαρμογής

Εάν παραμείνει ο προτεινόμενος τύπος εντοπισμού των ΑΧΠ ο συντελεστής 85% που πολλαπλασιάζει είτε τον μέσο όρο (στην περίπτωση κατάθεσης 5-7 προσφορών), είτε τον προσαρμοσμένο μέσο όρο (στην περίπτωση κατάθεσης περισσότερων από 7 προσφορές) **προτείνουμε** να γίνει 100%.

Γ.ΙΙ.3. Βασική δομή κόστους - Καθορισμένος Τύπος Αιτιολόγησης

Δυστυχώς ο επιχειρούμενος τρόπος προσέγγισης των παραγόντων σύνθεσης του κόστους ενός έργου στο προσχέδιο εγκυκλίου κρίνεται ανεπαρκής λόγω και της υστέρησης θεσμοθέτησης ενός αντικειμενικού και αναλυτικού συστήματος ανάλυσης προϋπολογισμού δημοσίων έργων.

Μέχρι το νέο σύστημα Αναλυτικών τιμολογίων να πάρει σάρκα και οστά (οπότε και θα επιτραπεί ο προσδιορισμός των παραμέτρων αντικειμενικής αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών) **θα πρέπει να προβλεφθεί ένα (αντικειμενικό) και προκαθορισμένο σύστημα ελέγχου των αιτιολογήσεων.**

Κατά την άποψη του ΣΑΤΕ οι σχετικές προβλέψεις θα πρέπει να εναρμονιστούν εννοιολογικά και μεθοδολογικά με τις δόκιμες διεθνείς πρακτικές, **ενώ σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να προβλεφθεί καθορισμένος και υποχρεωτικός τύπος αιτιολόγησης**, με προκαθορισμένους συντελεστές (ή εύρος αυτών) των παραμέτρων διαμόρφωσης του κόστους ενός έργου (αποδόσεις μηχανημάτων, ανθρώπινου δυναμικού, μεταφορικών μέσων κ.λ.π.) γεγονός που θα αποτρέψει προσπάθειες εικονικών αιτιολογήσεων με μη δόκιμους συντελεστές διαμόρφωσης των στοιχείων κόστους ενός έργου.

Παράλληλα άμεσα θα πρέπει:

- να δημιουργηθεί στο Υπουργείο μηχανισμός υποδοχής της πρότασης των Εργοληπτικών Οργανώσεων για την αναμόρφωση του μηχανισμού διαμόρφωσης των προϋπολογισμών των έργων, αποτύπωσης των τιμών των κατασκευαστικών εργασιών και των συντελεστών παραγωγής των τεχνικών έργων (βλέπε (2) σχετικό).

- στο εδάφιο «Β.2.2 Στοιχεία κόστους Μηχανικού Εξοπλισμού» του Παραρτήματος 3, αντί των αναφερόμενων απαιτήσεων να υιοθετηθεί η δόκιμη μεθοδολογία υπολογισμού της δαπάνης του μηχανικού εξοπλισμού που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του πιλοτικού έργου των ΕΟ για ένα νέο σύστημα ονομάτων τιμών, και η οποία έχει υποβληθεί κατ'επανάληψη από το 2010 μέχρι σήμερα, στα αρμόδια όργανα και δ/νσεις της ΓΓΔΕ (βλ. και σχετικό 2), ενώ θεωρούμε ότι αρκεί υποβολή αναλυτικών στοιχείων υπολογισμού της δαπάνης του μηχανικού εξοπλισμού σύμφωνα με την μεθοδολογία που έχουμε προτείνει, χωρίς την υποχρέωση υποβολής «υπευθύνου δηλώσεως» για την χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία.

Γ.ΙΙ.4. Αξιολογητές αιτιολογήσεων των ΑΧΠ - Ανεξάρτητη Επιτροπή Ελέγχου Αιτιολογήσεων

Προτείνουμε οι αξιολογητές των αιτιολογήσεων των ΑΧΠ να προέρχονται από ειδικό Μητρώο Ειδικών Αξιολογητών και να προκύπτουν από ηλεκτρονική κλήρωση. Το Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης θα αποτελεί ανεξάρτητο τρίτο φορέα που δεν θα εμπλέκεται επ' ουδενί με την εκάστοτε Α.Α. Τα μέλη του θα απαρτίζουν τις Επιτροπές Ελέγχου Αιτιολογήσεων και θα προκύπτουν με κλήρωση από όλη την Περιφέρεια, με πρόμοιο σύστημα με αυτό που είχε προβλεφθεί σε παλαιότερο νομοσχέδιο του ΥΠΥΜΕΔΙ (άρθρο 19 του σχ.ν. "Ρέπνο" για τις μελέτες).

Γ.ΙΙ.5. Σύμβουλοι Επίβλεψης

Προτείνουμε, για τις περιπτώσεις των αναδόχων που έχουν προκύψει κατόπιν μη απόρριψης των αιτιολογήσεών τους, να συσταθεί ενισχυμένο Ειδικό Σώμα/Μητρώο Επιβλεπόντων - Ελεγκτών καθώς και να χρησιμοποιούνται, όταν απαιτείται, Εξωτερικοί Ειδικοί Σύμβουλοι Επίβλεψης που θα διασφαλίζουν επαρκείς ελέγχους.

Επίσης **προτείνουμε** να επισπευσθεί η νομοθετική πρόβλεψη σύστασης Ειδικού Σώματος Κοστολόγων-Επιμετρητών.

Γ.ΙΙ.6. Δημοσιότητα

Ο ΣΑΤΕ έχει την πάγια θέση ότι η δημοσιότητα και η δυνατότητα ελέγχου της κρίσης των δημοσίων οργάνων δημιουργεί τις απαιτούμενες συνθήκες διασφάλισης της διαφάνειας. Παράλληλα, σημειώνουμε ότι οι αιτιολογήσεις δεν αποτελούν ούτε απόρρητο ούτε εμπιστευτικό έγγραφο. Επ' αυτών ερείδεται η κρίση της ονομάσεως αρχής για την αποδοχή ή απόρριψή τους και, ως εκ τούτου, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα αυτής. Δεδομένου ότι η κρίση της Α.Α. επί των υποβληθεισών αιτιολογήσεων αποτελεί διοικητική πράξη προσβλητή με διοικητικές και ένδικες προσφυγές, οι υποβληθείσες αιτιολογήσεις, μετά την έκδοση της πράξης αξιολόγησής τους, πρέπει να γνωστοποιούνται στους λοιπούς διαγωνιζομένους, ώστε να καθίσταται δυνατός ο διοικητικός και δικαστικός έλεγχος των σχετικών αποφάσεων της ονομάσεως αρχής. Σε αντίθετη περίπτωση, παραβιάζονται οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, κωλύεται ο αποτελεσματικός διοικητικός και δικαστικός έλεγχος, παραβιάζονται οι συναφείς συνταγματικές και ενωσιακές αρχές, καθώς και οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας περί δικαιώματος πρόσβασης στα ιδιωτικά και δημόσια έγγραφα κατά τη διάρκεια ενός δημόσιου διαγωνισμού.

Κατά συνέπεια **προτείνουμε** όλες οι αποφάσεις επί των Αιτιολογήσεων καθώς και οι κρίνόμενες αιτιολογήσεις (πλην των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων που αναφέρονται σε αυτές) να αναρτώνται / δημοσιεύονται σε σχετικό ιστότοπο, ελεύθερα προσβάσιμο.

Γ.ΙΙ.7. Μη αποδοχή Ζημιογόνου προσφοράς

Εφόσον στη διακήρυξη του έργου δεν περιλαμβάνεται και δεν αναφέρεται ρητά η υποχρέωση των διαγωνιζομένων να αναλάβουν και κάποιο μορφή «χορηγίας» ή «δωρεάς» προς το ελληνικό δημόσιο, και δεν αναφέρεται ρητά ότι για την ανάθεση της σύμβασης θα ληφθεί υπόψη και η αποτίμηση της αξίας μιας τέτοιας «χορηγίας» ή «δωρεάς», η αποδοχή προσφοράς με δηλούμενη οικονομική ζημία του προσφέροντος (δηλ. δηλώνει ότι χαρίζει στο ελληνικό δημόσιο το ισόποσο ενός τμήματος του έργου), συνεπάγεται μία συναλλαγή του δημοσίου επί ζημίας του αντισυμβαλλόμενου που διεθνώς θεωρείται αθέμιτη πρακτική.

Ταυτόχρονα η αποδοχή ζημιογόνων προσφορών είναι δυνητικώς επικίνδυνη και σε βάρος των μικρομεσαίων εργοληπτικών επιχειρήσεων. Οι μεγάλες εταιρείες θα μπορούν να αντέξουν τόσο τη ζημιγόνο εκτέλεση ενός έργου όσο και τη δέσμευση του ποσού της διαφοράς σε τραπεζικό λογαριασμό, οι μικρές όμως όχι. Επίσης, τα κριτήρια αποδοχής ζημιογόνου προσφοράς είναι αρκούντως ασαφή, ώστε κάθε αναθέτουσα αρχή να τα ερμηνεύει κατά το δοκούν και οκολούει την αποδοχή ή μη μιας ζημιογόνου προσφοράς κατά τρόπο κατ' ουσίαν ανέλεγκτο.

Προτείνουμε να μην γίνονται αποδεκτές αιτιολογήσεις που προβάλλουν ή υποκρύπτουν ζημιόγους προσφορές.

Γ.ΙΙ.8. Διαδικασία αξιολόγησης των αιτιολογήσεων

Ως προς το διαδικαστικό ζήτημα της αξιολόγησης όλων των αιτιολογήσεων διό μιας ή σταδιακά, θεωρούμε πως η σταδιακή αξιολόγηση, παρόλο που εκ πρώτης όψεως φαίνεται να απαλλάσσει από όγκο εργασίας την Α.Α., τελικώς θα παροτρύνει χρονικώς τη διαδικασία στις περιπτώσεις απόρριψης της αρχικώς υποβληθείσας αιτιολόγησης, αποδοχής διοικητικών και ενδίκων προσφυγών κ.λπ. αντίθετως, με τη συνολική διό μιας αξιολόγησης όλων των αιτιολογήσεων, η σχετική διαδικασία και όλες οι σχετικές αιτιάσεις θα υποβάλλονται και θα εξετάζονται σε μία φάση και θα εκδίδεται μία απόφαση, που θα περιέχει τα πάντα και, ως εκ τούτου, η διαδικασία θα επιταχύνεται.

Προτείνουμε:

- την εξέταση διό μιας όλων των αιτιολογήσεων σε ένα ενιαίο πρακτικό που θα περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης όλων των ΑΧΠ κατά σειρά μειοδοσίας και την εισήγηση της ανεξάρτητης Επιτροπής Ελέγχου Αιτιολογήσεων (βλ. Γ.Ι.3 ανωτέρω) προς την ΑΑ για την ή τις απορριπτόμενες αιτιολογήσεις.
- τη διαγραφή της φράσης του προσχεδίου εγκυκλίου «η αξιολόγηση γίνεται σε συνεννόηση με τον προσφέροντα» και την αντικατάστασή της με την ακόλουθη: «Εφόσον ορίζεται στην πρόσκληση είναι δυνατόν να κληθούν οι προσφέροντες - μεμονωμένοι - να παρουσιάσουν προφορικά την τεκμηρίωσή τους ενώπιον της Επιτροπής Αξιολόγησης».
- να περιλαμβάνεται, στο πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης, πλήρης τεκμηρίωση των λόγων απόρριψης με ποσοτικά δεδομένα, στην περίπτωση που κριθεί μία αιτιολόγηση μη επαρκής.

Γ.ΙΙ.9. Προβλέψεις απόκλισης των Α.Α.

Στον Ν.4412/16, άρθρο 88 παρ. 6 προβλέπεται ότι:

6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά το ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

Με το προτεινόμενο προσχέδιο εγκυκλίου δεν διευκρινίζονται τα ακόλουθα σημεία που θεωρούμε απαραίτητα να διευκρινιστούν εκ των προτέρων εις όφελος της διαφάνειας και της ισότιμης αντιμετώπισης των εργοληπτικών επιχειρήσεων:

- Οι περιπτώσεις και το εύρος τυχόν αποκλίσεων των Α.Α από τις σχετικές εγκυκλίους,
- Προϋποθέσεις και όροι υπό τους οποίους χορηγείται σε αυτές τις περιπτώσεις η σύμφωνη γνώμη από το αρμόδιο τεχνικό συμβούλιο.
- Διαφοροποίηση της εγκυκλίου «ανά κατηγορία έργου» ή και «ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης».

Α. Σύνοψη

Κατά την άποψη του ΣΑΤΕ τρία σημεία είναι τα πλέον κρίσιμα ως προς τη διασφάλιση των Α.Α. από ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές:

- Η τάχιστα θεσμοθέτηση ενός έγκυρου μηχανισμού προσδιορισμού των προϋπολογισμών των έργων, αποτύπωσης των τιμών των κατασκευαστικών εργασιών και των συντελεστών παραγωγής των τεχνικών έργων,

- Οι αξιολογητές των αιτιολογήσεων των ΑΧΠ να προέρχονται από ειδικό Μητρώο Ειδικών Αξιολογητών και να προκύπτουν από ηλεκτρονική κλήρωση, ενώ το Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολογήσεων να αποτελεί ανεξάρτητο τρίτο φορέα που δεν θα εμπλέκεται επ' ουδενί με την εκάστοτε Α.Α. και

- Η μη αποδοχή ζημιόγνου προσφοράς.

Πέραν αυτών επίσης σημαντικές παράμετροι που μπορούν να συνεισφέρουν στην αποτροπή υλοποίησης συμβάσεων με Α.Χ.Π. είναι:

- Η θεσμοθέτηση πρόσθετων εγγυήσεων από πλευράς του αναδόχου του οποίου η αιτιολόγηση δεν έχει απορριφθεί,
- Η σύσταση Ειδικού Σώματος/Μητρώου Επιβλεπόντων - Ελεγκτών καθώς και η χρησιμοποίηση Εξωτερικών Συμβούλων Είβλεψης στις περιπτώσεις αναδόχων που έχουν προκύψει κατόπιν μη απόρριψης των αιτιολογήσεών τους,
- Ο καθορισμός ενός αντικειμενικού και προκαθορισμένου συστήματος ελέγχου των αιτιολογήσεων και ο υποχρεωτικός τύπος αιτιολόγησης, με προκαθορισμένους συντελεστές (ή εύρος αυτών) των παραμέτρων διαμόρφωσης του κόστους ενός έργου (αποδόσεις μηχανημάτων, ανθρωπίνου δυναμικού, μεταφορικών μέσων κ.λ.π.)
- Ένας συνθετότερος αλγόριθμος εντοπισμού των ΑΧΠ με ταυτόχρονη διασφάλισή του μέσα από την πρόβλεψη δυνατότητας εύκολης και συχνής αλλαγής του,
- Η δημοσίευση σε ελεύθερα προσβάσιμο ιστότοπο των αποφάσεων επί των Αιτιολογήσεων καθώς και των κρινόμενων αιτιολογήσεων.

Επίσης, και προκειμένου να μην υπάρξει εμπλοκή στα έργα κάτω του κοινοτικού ορίου από το δυσανάλογο γραφειοκρατικό κόστος που θα επιφέρει η αναγκαιότητα σύνταξης και αξιολόγησης των αιτιολογήσεων, **πρώτα** του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΑΤΕ είναι η μονοσήμαντη και αυτόματη ανάδειξη του αναδόχου βάσει αλγορίθμου, ο οποίος θα αναδεικνύει και εν συνεχεία αποκλείει τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές σε έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου.

Τέλος, οφείλουμε να σας ενημερώσουμε ότι το περιεχόμενο της παρούσας επιστολής θα διαβιβαστεί και στους συμμετέχοντες στην Ομάδα Εργασίας που έχει συστήσει ο Πρόεδρος του ΤΕΕ, προκειμένου να τύχει της ευρύτερης δυνατής αποδοχής του, με όποιες προσαρμογές απαιτηθούν, με στόχο την κατάθεση κοινού πορίσματος και θέσεων των Εργοληπτικών Οργανώσεων.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΑΝΑΠΛ. ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΥΡΕΚΑΣ

Αθήνα, 16/01/2017

Αριθμ. Πρωτ. : 1352

Προς

κ. Αντώνιο Κοτσώνη
Πρόεδρο του Συμβουλίου Δημοσίων
Έργων / Τμ. Κατασκευών
email: antikotsonis@yahoo.gr

Κοινοποίηση:

1. Υπουργό Υποδομών & Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη
email: gram-ypourgou@ymc.gov.gr
2. Γενικό Γραμματέα Υποδομών
κ. Γ. Δέδε
email: secretary.ggy@ggde.gr

Σε απάντηση του υπ' αριθ. Πρωτ. Κ/11/11.1.2017 εγγράφου σας, σας στέλνουμε την κοινή ανακοίνωση των ΤΕΕ, ΣΤΕΑΤ, ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ, ΣΥΝΓΕΜΕ, ΣΜΕΔΕΚΕΜ, ΣΕΓΜ, ΣΑΤΕ και ΣΜΥΕ - ΔΥΤΙ.

«Κοινή ανακοίνωση για την απόσυρση προσεδίου εγκυκλίου για τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές έργων - μελετών και συναφών υπηρεσιών.»

Το ΤΕΕ και οι εργοληπτικές και μελετητικές οργανώσεις χαιρετίζουν, κατ' αρχήν, την αναγνώριση του προβλήματος των ανεξέλεγκτων εκπτώσεων και την πρόθεση επίλυσης αυτού.

Είναι γεγονός ότι η παρατεινόμενη οικονομική κρίση και η συνεχής μείωση της εγχώριας ζήτησης συμβάσεων έργων και μελετών έχει οδηγήσει στη γενίκευση και παγίωση του φαινομένου και έχει δημιουργήσει απαράδεκτες συνθήκες νόθευσης του ανταγωνισμού στην αγορά, που λειτουργούν εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος και έχουν οδηγήσει τον τεχνικό κλάδο σε τροχιά παρακμής, αγγίζοντας πλέον τα όρια του ευτελισμού.

Η αναχαίτιση όμως του φαινομένου αυτού απαιτεί λήψη προληπτικών μέτρων και αντικινήτρων και δεν μπορεί να επιτευχθεί μέσω της προτεινόμενης εγκυκλίου, η οποία επί της ουσίας ουδόλως εισφέρει, καθόσον το σύνολο των υποβαλλόμενων σήμερα προσφορών είναι εκτός των ευλόγων ορίων. Ως εκ τούτου ο χαρακτηρισμός μιας προσφοράς ως «ασυνήθιστα χαμηλής» καθίσταται άνευ ουσιαστικού νοήματος.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΤΕΕ και οι τεχνικοί φορείς ζητούν την απόσυρση του συγκεκριμένου σχεδίου εγκυκλίου και την έναρξη ουσιαστικού και γόνιμου διαλόγου για την εξεύρεση ρεαλιστικών λύσεων αναχαίτισης του προβλήματος και εξορθολογισμού των εκπτώσεων, υιοθετώντας, μεταξύ άλλων, τη βασική και απαρέγκλιτη αρχή της μη αποδοχής προσφορών κάτω του κόστους».

Με εκτίμηση
Ο Πρόεδρος

Κώστας Ν. Σιασινός

21

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

(Περίοδος: 2016 -2017, ΑΔΑ: 6ΗΨΑ4653ΟΞ-Κ6Η)

Ταχ. Δ/ση : Χαριλάου Τρικούπη 182,
Ταχ. Κώδικας : 114 71 Αθήνα
Πληροφορίες : ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Τηλέφωνο : 210 64 24 397
FAX : 21064 49 790
E-mail : Sde.tk.ggy@gmail.com

ΘΕΜΑ : Εγκύκλιος του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής (ΑΧΠ)α και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων.

ΣΧΕΤ.: Η αριθ. πρωτ. 5996/02-09-2016 Απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ.
(ΑΔΑ:7ΒΓ74653ΟΞ-ΣΦ3)

Σε εφαρμογή της ανωτέρω σχετικής απόφασης έχει συνταχθεί και έχει δοθεί στους εκπροσώπους σας στο Συμβούλιο Δημοσίων έργων το προσχέδιο της εγκυκλίου για τις ΑΧΠ. Σας παρακαλούμε για τις τελικές σας παρατηρήσεις κατεπειγόντως προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαδικασία.

Ο Πρόεδρος
Συμβουλίου Δημοσίων Έργων
Τμήμα Κατασκευών

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ
Πολ. Μηχανικός, MSc
αν. ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΓΔΥ

✓	ΕΣ. ΕΠΕΙΓΟΝ	✓	FAX
---	-------------	---	-----

Αθήνα, 11 Ιανουαρίου 2017
Αρ. Πρ. Κ/ 11

ΠΡΟΣ: Ως Πίνακας Αποδεκτών

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
κ. Χρήστο Σπίρτζη
email: gram-ypourgou@yme.gov.gr
τηλ. 210 6508852
fax 210 6508085
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
Κο Γ. Δέδε
email: secretary.ggy@gade.gr
τηλ. 210 6471005
fax 210 6462565

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

- 1.Πρόεδρος Τμήματος Μελετών - ΣΔΕ
Κος Νικόλαος Μαλακάτας (με την παράκληση να ενημερώσει τα λοιπά μέλη του Συμβουλίου)
e-mail: nmalakatas@gmail.com
- 2.Μπασσιούκας Σωτήριος, Υπεύθυνος Ο.Ε.2 – Μελέτες
(με την παράκληση να ενημερώσει τα μέλη της Ο.Ε.)
e-mail: sot.bas@gmail.com
- 3.Γραμματεία Συμβουλίου Δημοσίων έργων
Sde.tk.ggy@gmail.com

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Πρόεδρο ΤΕΕ
e-mail: president@central.tee.gr
e-mail: gramproedrou@central.gr
2. Πρόεδρο ΣΑΤΕ
e-mail: info@sate.gr
3. Πρόεδρο ΠΕΔΜΕΔΕ
e-mail: info@pedmede.gr
4. Πρόεδρο ΣΤΕΑΤ
e-mail: info@steat.gr
5. Πρόεδρο ΠΕΣΕΔΕ
e-mail: secretary@pesede.gr
6. Πρόεδρο ΣΕΓΜ
e-mail: segm [at] segm [dot] gr
7. Πρόεδρο ΣΜΥΕ
e-mail: cdamvergis@gmail.com
8. Πρόεδρο ΣΜΕΔΕΚΕΜ
e-mail: yerasimo[@] cambicci.gr
9. Πρόεδρο Συνδέσμου Γεωλόγων Μελετητών
Ελλάδας
e-mail: info@syngeme.gr
10. Πρόεδρο ΚΕΔΕ
e-mail: info@kedke.gr

22

**ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΕΣ
ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ (άρθρο 88 του ν. 4412/2016) ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ
ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ
ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ

ΑΡΘΡΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΑΧΠ

ΑΡΘΡΟ 2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΑΡΘΡΟ 3 ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

ΑΡΘΡΟ 4 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΧΠ

ΑΡΘΡΟ 5 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΧΠ– ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ

ΑΡΘΡΟ 6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ ΑΡΘΡΟ

**ΑΡΘΡΟ 7 ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΑΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΣΕ ΑΧΠ ΤΩΝ
ΟΠΟΙΩΝ ΟΙ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΘΕΩΡΗΘΗΚΑΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ
ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ**

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ
ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ Ή ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ
ΕΡΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ**

93

ΑΡΘΡΟ 1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΑΧΠ

Το φαινόμενο των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών (ΑΧΠ) αναγνωρίζεται ευρέως ως ένα σημαντικό πρόβλημα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων. Το σημείο εκκίνησης για την προσέγγιση των ΑΧΠ είναι ότι μια καθοδική πίεση στις προσφορές στο ανταγωνιστικό περιβάλλον ενός διαγωνισμού δεν θα πρέπει να επηρεάσει την δυνατότητα υλοποίησης του αντικείμενου της σύμβασης, την ποιότητα των υποδομών και έργων που παραδίδονται και να μη παραβιάζει το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο στους τομείς της εργασίας και του περιβάλλοντος. Στον τομέα των δημόσιων υποδομών οι Αναθέτουσες Αρχές (ΑΑ) προσπαθούν να διασφαλίσουν προστιθέμενη αξία για την κοινωνία, ενώ πρέπει να αντιμετωπίσουν τους περιορισμούς του προϋπολογισμού που εντείνεται από την οικονομική ύφεση. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόκληση για τις ΑΑ είναι να οργανώσουν τις διαδικασίες σύναψης βιώσιμων συμβάσεων δηλαδή με έναν τρόπο που οι συμβάσεις να συνάπτονται με ανταγωνιστικές προσφορές, χωρίς αρνητικές συνέπειες για την υλοποίηση όλων των πτυχών της σύμβασης¹.

Ειδικότερα, λόγω της καθοδικής πίεσης στις τιμές οι ΑΑ πλέον λαμβάνουν με αυξανόμενη συχνότητα προσφορές που είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους προϋπολογισμούς ή από τις άλλες ανταγωνιστικές προσφορές. Η ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία αναφέρεται σε αυτό το φαινόμενο με τον όρο " ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές " (ΑΧΠ). Παρά το γεγονός ότι η έννοια αποτελεί αντικείμενο νομικής ρύθμισης, δεν υπάρχει κοινά αποδεκτός ορισμός για το τι συνιστά μια ασυνήθιστα χαμηλή προσφορά. Η κατάσταση γίνεται πιο περίπλοκη, αν λάβουμε υπόψη ότι τόσο οι ΑΑ αλλά και οι υποψήφιοι στοχεύουν σε χαμηλές προσφορές (οι τελευταίοι δρώντας σε ανταγωνιστικό περιβάλλον προκειμένου να κερδίσουν το διαγωνισμό). Οι προσφέροντες στοχεύουν να κερδίσουν τη σύμβαση και μπορεί ακόμη και να αποφασίσουν για την υποβολή υποκοστολογημένων προσφορών με κάποια απώλεια. Για τις ΑΑ που προσπαθούν να επιτύχουν την αποδοτικότητα των πόρων τους κάποιες τέτοιες πολύ χαμηλές προσφορές μπορεί να είναι ευπρόσδεκτες και αποδεκτές μέχρι κάποιο επίπεδο.

Οι προσφορές που φαίνονται αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ενδέχεται να βασίζονται σε τεχνικά, οικονομικά ή νομικά αβασίμους παραδοχές ή πρακτικές. Αυτό σημαίνει ότι όταν οι πραγματικές συνθήκες αποκαλύψουν το αβασίμο των παραδοχών οι προσφορές αυτές μπορεί να αποδειχθούν ότι είναι οικονομικά μη βιώσιμες και, οι ΑΑ θα βρεθούν αντιμέτωπες με την κλιμάκωση του κόστους και μια επίδοση που έχει αρνητικές επιπτώσεις για την υλοποίηση του έργου.

Μια ΑΧΠ μπορεί να υποβληθεί από ένα προσφέροντα είτε

- ✓ Τυχαιά: π.χ. ως αποτέλεσμα λάθους υπολογισμών ή εσφαλμένης κατανόησης των όρων του διαγωνισμού, ή μη ορθής κατανόησης των κινδύνων και της κατανόμής αυτών, είτε
- ✓ Σκόπιμα: π.χ. σε μια προσπάθεια παραμονής στην ενεργό επιχειρηματική δραστηριότητα, ή εισαγωγής σε ένα νέο πεδίο δραστηριότητας, ή προκειμένου να εξασφαλίσει απασχόληση για το ειδικευμένο προσωπικό, ή κυρίως για την επίτευξη ικανών άμεσων ταμειακών ροών

Οι συνέπειες από μια ΑΧΠ μπορεί να είναι:

- ✓ Εμπλοκή σε δικαστικές διαδικασίες (είτε γίνει αποδεκτή είτε απορριφθεί)
- ✓ Απώλεια της δυνατότητας να επιλεγεί μια άλλη βιώσιμη προσφορά

¹ Στις διάφορες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου οι προσφορές χαρακτηρίζονται "genuine" (Case C-114/12, Amey LG Ltd v Scottish Ministers, Case C-285/99, Impresa Lombardini SpA [2002] ECR I-9233) ή "genuine and viable" ή "sound and viable" (Case C-147/06, SECAP SpA v Comune di Torino), ή "reliable and serious" (Case T-4/01, Renco SpA v Council of the European Union) ή "serious" (Case T-121/08, PC Ware Information Technologies BV v Commission)

- ✓ Διατάραξη και νόθευση του υγιούς ανταγωνισμού και της επί ίσοις όροις συμμετοχής στους διαγωνισμούς, με αλυσιδωτές συνέπειες στον κατασκευαστικό κλάδο
- ✓ Χαμηλή επιτελεστικότητα και επιδόσεις της σύμβασης (υποβάθμιση και μη επίτευξη ποιοτικών απαιτήσεων, περιορισμός των δαπανών για την ασφάλεια και υγεία καθώς και αυτών που απορρέουν από την εργατική νομοθεσία, μη εφαρμογή των αρχών και υποχρεώσεων για τη δέουσα περιβαλλοντική διαχείριση)
- ✓ Πιθανολογούμενη οικονομική κατάρρευση από άσκηση μη βιώσιμης δραστηριότητας
- ✓ Μεγάλες διεκδικήσεις και διαφορές κατά την υλοποίηση της σύμβασης
- ✓ Αλλαγές του αντικειμένου της σύμβασης
- ✓ Μετακύλιση των συνεπειών στην κατασκευαστική αλυσίδα (π.χ. υπεργολάβοι, προμηθευτές) και επηρεασμός και αυτών
- ✓ Αυξημένο κόστος διαχείρισης μιας τέτοιας σύμβασης από την ΑΑ
- ✓ Κόστος καθυστέρησης και πιθανής επαναδημοπράτησης του αντικειμένου
- ✓ Απώλειες πόρων για λογαριασμό της ΑΑ
- ✓ Διακινδύνευση στρατηγικού σχεδιασμού της ΑΑ

Το αποτέλεσμα είναι ένα έργο που έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της βιώσιμης συμβασιολογίας που έχει ως στόχο την αποδοτικότητα των πόρων, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών και, τελικά, τη βελτιστοποίηση του κόστους.

ΑΡΘΡΟ 2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Η παρούσα εφαρμόζεται σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων που εμπίπτουν στις περιπτώσεις α) και β) της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4412/2016.
2. Η μεθοδολογία εντοπισμού ΑΧΠ που καθορίζεται στο άρθρο 4 της παρούσας, προορίζεται να εφαρμόζεται από τις ΑΑ προκειμένου να εντοπιστούν ΑΧΠ. Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρείται ως αυτόματο κριτήριο αποκλεισμού αυτών των προσφορών.
3. Η παρούσα πρέπει να θεωρηθεί ως ένα δυναμικό κείμενο το οποίο θα επικαιροποιείται ενσωματώνοντας την εμπειρία από την εφαρμογή του.
4. Η εφαρμογή της διαδικασίας εντοπισμού ΑΧΠ δεν αίρει την υποχρέωση εφαρμογής όλων των προβλέψεων του ν. 4412/2016 και των τευχών του διαγωνισμού για την κατά τα λοιπά διεξαγωγή του διαγωνισμού και ιδίως την εφαρμογή των κριτηρίων επιλογής και του κριτηρίου ανάθεσης.

ΑΡΘΡΟ 3 ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

1. Προσαρμοσμένος Μέσος Όρος των Προσφορών (ΠΜΟΠ) νοείται ο μέσος όρος των υποβληθεισών προσφορών χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η χαμηλότερη και υψηλότερη προσφορά
2. Χαμηλότερη Αποδεκτή Προσφορά (ΧΑΠ) νοείται η χαμηλότερη προσφορά σε διαδικασία ανάθεσης σύμβασης έργου που είναι ίση ή αμέσως μεγαλύτερη από το 85% του μέσου όρου των προσφορών (αν οι υποβληθείσες προσφορές είναι 5 – 7) ή του προσαρμοσμένου μέσου όρου των προσφορών (αν οι υποβληθείσες προσφορές είναι περισσότερες από 7)
3. Περιθώριο Εγγύτητας (ΠΕ) νοείται ποσοστό 1% της Χαμηλότερης Αποδεκτής Προσφοράς με ελάχιστη τιμή τα 1000 ευρώ και μέγιστη τις 100.000 ευρώ.

ΑΡΘΡΟ 4 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΧΠ

Όπως αναφέρθηκε ενώ το νομικό εθνικό και κοινοτικό πλαίσιο προσεγγίζουν το θέμα των ΑΧΠ δεν προβλέπεται ορισμός για την έννοια αυτή. Κατά λέξη, ο ορισμός της ΑΧΠ φαίνεται

να υπονοεί μια απόκλιση από κάποιο "κανονικό" πρότυπο, δηλαδή, φαίνεται να είναι δυνατό να αναγνωρίσει μια ΑΧΠ αφού μπορεί κανείς να αναγνωρίσει μια «κανονική» προσφορά. Εξάλλου σύμφωνα με την παρ. 3.6 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016 όσες προσφορές κρίνονται από την ΑΑ ως ΑΧΠ θεωρούνται μη κανονικές.

Τα πρότυπα για τον προσδιορισμό των ΑΧΠ που απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση, μπορούν να οριοθετηθούν σε τρία επίπεδα:

- ✓ εθνική νομοθεσία,
- ✓ κατευθυντήριες γραμμές και πρακτικές διαγωνισμών κάθε ΑΑ και
- ✓ τα έγγραφα του διαγωνισμού.

Δεδομένου ότι με το ν. 4412/2016 ουσιαστικά ομογενοποιείται σε εθνικό επίπεδο το πλαίσιο διεξαγωγής των διαγωνισμών, η ανωτέρω δεύτερη επιλογή ουσιαστικά δεν μπορεί να ενεργοποιηθεί και απομένουν οι δύο που αφορούν πρότυπα σε εθνικό επίπεδο ή με ad hoc θεώρηση στα έγγραφα του διαγωνισμού.

Η υιοθέτηση ενιαίου μαθηματικού προτύπου στην εθνική νομοθεσία απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή καθώς αυτό θα πρέπει να εφαρμόζεται για διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με τις ιδιαιτερότητές τους αλλά και τους τύπους και κατηγορίες αυτών καθώς και των προβλεπόμενων διαδικασιών. Το άλλο άκρο, δηλαδή η θεώρηση του ζητήματος των ΑΧΠ αποκλειστικά και κατά περίπτωση από την εκάστοτε αναθέτουσα αρχή στο επίπεδο των εγγράφων του διαγωνισμού, δεν εγγυάται την ομοιομορφία, αντικειμενικότητα και αμεροληψία της διαδικασίας.

Περαιτέρω, λόγω της μη διάθεσης προς το παρόν συναλικού Ενιαίου Κανονισμού Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων με τον οποίο μπορεί να προσεγγίζεται αξιόπιστα το πραγματικό κόστος των έργων, η εφαρμογή απόλυτων κριτηρίων χαρακτηρισμού μιας προσφοράς ως ΑΧΠ είναι πρακτικά ιδιαίτερα προβληματική. Για το λόγο αυτό κρίθηκε ότι το «μέσο κόστος» του αντικειμένου της σύμβασης μπορεί να προσεγγιστεί με το μέσο όρο των προσφορών και συνεπώς κριτήριο για το χαρακτηρισμό μιας προσφοράς ως ΑΧΠ θεωρήθηκε ένα περιθώριο από αυτό το μέσο όρο. Όταν υπάρχει μεγάλο πλήθος προσφορών (οκτώ (8) ή περισσότερες) ο μέσος όρος αντικαθίσταται από τον προσαρμοσμένο μέσο όρο προς εξάλειψη ακραίων τιμών και συμπεριφορών. Επίσης προς αποφυγή διακρίσεων μεταξύ πολύ κοντινών προσφορών εισάγεται ένα στοιχείο διασφάλισης (το περιθώριο εγγύτητας) με βάση την Χαμηλότερη Αποδεκτή Τιμή. Με βάση τα παραπάνω εφαρμόζονται τα εξής κριτήρια χαρακτηρισμού ως ΑΧΠ σε διαδικασίες σύναψης έργων:

- i. Διαδικασίες σύναψης σύμβασης έργου στις οποίες κατατίθενται λιγότερες από πέντε (5) προσφορές: Η ΑΑ διατηρεί το δικαίωμα να μην εφαρμόσει την παρακάτω (ii) ή (iii) διαδικασία, οφείλει ωστόσο να εξετάσει την τυχόν ύπαρξη ΑΧΠ εφαρμόζοντας την προσήκουσα επαγγελματική γνώση και κρίση καθώς και τις αρχές της τήξης και επιστήμης, καθορίζοντας πάντως τα σχετικά κριτήρια στα τεύχη του άρθρου 53.
- ii. Διαδικασίες σύναψης σύμβασης έργου στις οποίες κατατίθενται πέντε (5) έως επτά (7) προσφορές: Κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη
 - ✓ του 85% του μέσου όρου των προσφορών και
 - ✓ της χαμηλότερης αποδεκτής προσφοράς μειωμένης κατά το περιθώριο εγγύτητας

Θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ και θα πρέπει οι ΑΑ να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την προσφορά τους κατά τις προβλέψεις της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016

- iii. Διαδικασίες σύναψης σύμβασης έργου στις οποίες κατατίθενται περισσότερες από επτά (7) προσφορές: Κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη

- ✓ του 85% του προσαρμοσμένου μέσου όρου των προσφορών και
- ✓ της χαμηλότερης αποδεκτής προσφοράς μειωμένης κατά το περιθώριο εγγύτητας

Θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ και θα πρέπει οι ΑΑ να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την προσφορά τους κατά τις προβλέψεις της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016

Για τις διαδικασίες σύμβασεων μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών εφαρμόζονται τα εξής κριτήρια χαρακτηρισμού ως ΑΧΠ:

- Διαδικασίες σύμβασης σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, στις οποίες κατατίθενται λιγότερες από πέντε (5) προσφορές: Η ΑΑ διατηρεί το δικαίωμα να μην εφαρμόσει την παρακάτω (ii) ή (iii) διαδικασία, οφείλει ωστόσο να εξετάσει την τυχόν ύπαρξη ΑΧΠ εφαρμόζοντας την προσήκουσα επαγγελματική γνώση και κρίση, καθώς και τις αρχές της τέχνης και επιστήμης, καθορίζοντας πάντως τα σχετικά κριτήρια χαρακτηρισμού ως ΑΧΠ στα τεύχη που αναφέρονται στο άρθρο 53.
- Διαδικασίες σύμβασης σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, στις οποίες κατατίθενται πέντε (5) έως επτά (7) προσφορές: Κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη του 90% του μέσου όρου των προσφορών θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ και θα απαιτούν οι ΑΑ να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την προσφορά τους κατά τις προβλέψεις της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016.
- Διαδικασίες σύμβασης σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, στις οποίες κατατίθενται περισσότερες από επτά (7) προσφορές: Κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη του 85% του Προσαρμοσμένου μέσου όρου των προσφορών θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ και θα πρέπει οι ΑΑ να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την προσφορά τους κατά τις προβλέψεις της παρ. 1 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016.

Τα κριτήρια εντοπισμού ΑΧΠ για όλες τις διαδικασίες σύμβασης συμβάσεων (έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών) θα περιλαμβάνονται και θα παρατίθενται στα τεύχη της σύμβασης που αναφέρονται στο άρθρο 53 και ειδικότερα στην Προκήρυξη της Σύμβασης και ενσωματώνονται στο σημείο 30 «Οποιοσδήποτε άλλες σχετικές πληροφορίες» του Παραρτήματος V του Προσαρτήματος Α του Μέρους Γ' του ν. 4412/2016.

ΑΡΘΡΟ 5. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΧΠ- ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ

1. Υποχρέωση της ΑΑ να διευκρινίσει την ύπαρξη ΑΧΠ

Η έννοια της ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς, όπως έχει εισαχθεί στις διατάξεις που τη ρυθμίζουν (άρθρο 69 της οδηγίας 2014/24/EK και 88 του ν. 4412/2016), αντιστοιχεί σε αόριστο², αξιολογική³ έννοια, και οι διατάξεις που τη ρυθμίζουν παρέχουν δέσmia αρμοδιότητα στην ΑΑ ως προς την εκτίμηση και την αποδοχή σχετικών προσφορών. Ο χαρακτηρισμός της προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ή όχι αποτελεί εξειδίκευση του

περιεχομένου αξιολογικής έννοιας, κρίση που εκφέρει η ΑΑ κατά δέσmia αρμοδιότητα, δηλαδή ζήτημα ως προς το οποίο είναι αναγκαία η παρέμβαση της ΑΑ.

Όταν ο κανόνας δικαίου παρέχει στη Διοίκηση δέσmia αρμοδιότητα, η σχέση συμφωνίας της διοικητικής ρύθμισης προς τον εν λόγω κανόνα είναι αυστηρή: απαιτεί από τη διοικητική αρχή, εν προκειμένω την ΑΑ, να ασκήσει την αρμοδιότητά της, δηλαδή τη ρυθμιστική εξουσία που της παρέχουν οι οικείες διατάξεις, τηρώντας κατά γράμμα τις επιταγές τους. Τούτο σημαίνει ότι το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τον εφαρμοστέο κανόνα δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή του, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ρύθμιση (εν προκειμένω πρόσκληση για παροχή εξηγήσεων), την οποία προκαθορίζει ο κανόνας αυτός.

2. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 88 του ν. 4412/16, στις περιπτώσεις όπου οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές, σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της ΑΑ. Πρέπει να τονιστεί ότι η δέσmia αρμοδιότητα της εξέτασης των κατατεθεισών προσφορών αφορά όχι μόνο τον χαρακτηρισμό προσφοράς ως ΑΧΠ αλλά και την πρόσκληση για παροχή εξηγήσεων⁴.

Η πρόσκληση αυτή θα συντάσσεται με βάση τις αρχές της παρ. 1 του άρθρου 18 και πρέπει να απευθύνεται επί ίσους όρους σε όλους τους συμμετέχοντες που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση (οι προσφορές τους χαρακτηρίστηκαν ως ΑΧΠ και απαιτούν την παροχή εξηγήσεων). Περαιτέρω η πρόσκληση πρέπει να αφορά όλα τα σημεία της προσφοράς από τα οποία η ΑΑ την χαρακτηρίζει ως ΑΧΠ απαιτούσα την παροχή εξηγήσεων, πράγμα που σημαίνει ότι η αναθέτουσα αρχή δεν έχει τη δυνατότητα να απορρίψει την προσφορά λόγω ενδεχόμενης ασάφειας και εκ των υστέρων χαρακτηρισμού τμήματός της που δεν αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω πρόσκλησης. Απόκειται στην αναθέτουσα αρχή να διατυπώσει με σαφήνεια στην πρόσκληση που απευθύνει στους οικονομικούς φορείς προκειμένου να τους παράσχει τη δυνατότητα να αποδείξουν κατά τρόπο πλήρη και λυσιτελή τη σοβαρότητα των προσφορών τους⁵.

3. Στην παρ. 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 περιλαμβάνεται ένας θεματικός κατάλογος των εξηγήσεων που μπορούν να ζητηθούν. Μολονότι ο κατάλογος αυτός, δεν είναι εξαντλητικός, εντούτοις δεν είναι ούτε αμιγώς ενδεικτικός, με αποτέλεσμα να μην επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να καθορίζουν ελεύθερα τα κρίσιμα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη πριν απορρίψουν προσφορά που φαίνεται ασυνήθιστα χαμηλή⁶. Οι εξηγήσεις αυτές μπορούν να αφορούν ιδίως:

- α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών
- β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου
- γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα

² έννοια, της οποίας το περιεχόμενο και η έκταση είναι σε μεγάλο βαθμό αβέβαια

³ έννοια που εν αναθέσει με τις περιγραφικές αναφέρεται σε δεδομένα που δεν γίνονται αισθητά ή αντιληπτά από μόνο τους, αλλά μπορεί κανείς να τα αντιληφθεί και να τα καταλάβει μόνο σε συστηματικό με τον κόπο των κανόνων

⁴ , απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2001, C-285/99 και C-286/99, Lombardini και Mantovani, Συλλογή 2001, σ. I-9233, σκέψεις 46 έως 49 και απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012 C-599/10 Slovensko a.s

⁵ απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012 C-599/10 Slovensko a.s σκέψη 31

⁶ απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 159 και απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012 C-599/10 Slovensko a.s σκέψη 30

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 89.

ΑΡΘΡΟ 6. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ

1. Περιορισμοί και πλαίσιο παροχής των εξηγήσεων από τους οικονομικούς φορείς

i. Οι οικονομικοί φορείς έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν τις εξηγήσεις που θεωρούν και κρίνουν σκόπιμες επί των θεμάτων που έθεσε η ΑΑ με τη σχετική πρόσκληση.

ii. Οι εξηγήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, με ποινή θεώρησης ως μη ικανοποιητικές από την ΑΑ, το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης (άρθρο 53). Οποιαδήποτε μη αποδεκτή απόκλιση από το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης σημαίνει την θεώρηση των εξηγήσεων ως μη ικανοποιητικών με βάση τις αρχές της παρ. 1 του άρθρου 18. Μη αποδεκτή απόκλιση είναι όποια δεν προβλέπεται ρητά στα τεύχη της σύμβασης, ιδίως δε ότι αφορά αυτά των περιπτώσεων ε), ια) και κδ.αα) της παρ. 2 του άρθρου 53.

iii. Ειδικότερα τα θέματα που θα περιληφθούν στις εξηγήσεις και αναφέρονται στην παραπάνω παρ. 5.3 θα προσεγγίζονται ενδεικτικά:

- Θα παρατίθεται με διεξοδικό τρόπο το «Σχέδιο Υλοποίησης του Αντικειμένου της Σύμβασης» και οι τεχνικές λύσεις που επιλέχθηκαν έτσι ώστε αυτές να αιτιολογούν τη χαμηλή προσφορά, συγκριτικά με άλλες που θα ήταν ακριβότερες, εφόσον αυτό επιτρέπεται από τα τεύχη της σύμβασης και τη μελέτη δημοπράτησης του έργου. Επίσης θα εξηγείται, η ύπαρξη τυχόν εξαιρετικά ευνοϊκών συνθηκών που διαθέτει ο προσφέρων για την εκτέλεση του έργου· π.χ. εύκολη πρόσβαση σε υλικά που χαμηλώνει το κόστος, τυχόν ελαχιστοποίηση κόστους μεταφοράς, αποδεδειγμένη εμπειρία σε παρόμοια έργα όπου η επιλεγείσα λύση συντέινει στη μείωση του κόστους και του χρόνου κατασκευής, τυχόν συνθήκες που μειώνουν τα σταθερά ή και τα μεταβλητά έξοδα του αναδόχου.
- Σε συμβάσεις έργων όπου προβλέπονται κινήσεις γαιών θα αναλύονται διεξοδικά είτε πρόκειται για απόθεση πλεοναζόντων ή ακατάλληλων υλικών, είτε πρόκειται για κατασκευή έργων (π.χ. επιχώματα, σώματα φράγματος) είτε για ενδιάμεσες ή προσωρινές αποθέσεις. Θα ελέγχεται η συμφωνία με τα τεύχη της σύμβασης και τους περιβαλλοντικούς όρους σε ότι αφορά τις θέσεις απόθεσης, ενώ αν στα τεύχη δεν προβλέπονται συγκεκριμένοι χώροι οι προτεινόμενοι θα αιτιολογούνται και ως προς τη δυνατότητα και τυχόν όρους αδειοδότησης αυτών.
- Σε περίπτωση εφαρμογής πρωτότυπων μεθόδων και πρακτικών στην κατασκευή και τη συνεπαγόμενη δυνατότητα μείωσης του κόστους του έργου, θα επεξηγείται σε τι συνίσταται η πρωτοτυπία και η συμβατότητα αυτής με τα τεύχη της σύμβασης και πως ενσωματώνεται στο σχέδιο υλοποίησης του αντικειμένου της σύμβασης.
- Βασικό χρονοδιάγραμμα εργασιών με ανάλυση ανά μονάδα χρόνου, η οποία θα προσδιορίζεται στην πρόσκληση παροχής εξηγήσεων (π.χ. ανά μήνα ή ανά εβδομάδα), στο οποίο θα περιλαμβάνονται και προσδιορίζονται και οι αναγκαίοι πόροι και μέσα για την υλοποίησή του (ανθρώπινο δυναμικό, μηχανήματα, υλικά)

οι χρόνοι διάθεσης και απασχόλησης αυτών ανά αναλυόμενο μέτωπο εργασιών. Σε ειδικό κεφάλαιο θα παρατίθενται όλες οι παραδοχές και θεωρήσεις που αφορούν αποδόσεις μηχανημάτων και προσωπικού και οι βάσεις δεδομένων που υποστηρίζουν τις αντίστοιχες επιλογές και τη συμβατότητα αυτών με τυχόν προβλέψεις και περιορισμούς των τευχών της σύμβασης και τις διάφορες αδειοδοτήσεις.

- Αντίστοιχα, για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, το σύνολο των απαιτούμενων ανθρωπομηρών για την εκτέλεση της σύμβασης, κατά κατηγορία μελέτης και κατηγορία προσωπικού, με βάση το προτεινόμενο Οργανόγραμμα και το Χρονοδιάγραμμα της Τεχνικής Προσφοράς του διαγωνιζομένου.
- Βασική δομή του κόστους του αντικειμένου της σύμβασης έργου, εφόσον ζητείται από την πρόσκληση παροχής εξηγήσεων, θα ακολουθεί και θα περιλαμβάνει τα στοιχεία του Παραρτήματος 3 «ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ»

Αντίστοιχα, για τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών:

- ✓ Το κόστος απασχόλησης του απαραίτητου για την εκπόνηση της μελέτης επιστημονικού, τεχνικού και βοηθητικού προσωπικού, κατά κατηγορία, σε συνδυασμό με το προτεινόμενο Οργανόγραμμα της Τεχνικής Προσφοράς
- ✓ Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι
- ✓ Στοιχεία από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές τους εισφορές
- ✓ Το ύψος των γενικών εξόδων του μελετητή/γραφείου μελετών
- ✓ Το κόστος των προβλεπόμενων μετακινήσεων και εκτός έδρας δαπανών
- ✓ Το κόστος παραγωγής των παραδοτέων της μελέτης, της τυχόν χρήσης / ενοίκιασης / αγοράς εξοπλισμού, λογισμικού κλπ.
- Για τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής θα δίνονται ιδίως:
 - ✓ Το κόστος των χρησιμοποιούμενων υλικών σε σχέση με τις απαιτούμενες προδιαγραφές και την ποιότητά τους. Ειδικότερα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη:
 1. Η σχέση αποδοτικότητας – κόστους, επισημαίνοντας χαρακτηριστικά όπως ο κύκλος ζωής των υλικών, η προσαρμογή τους στις τοπικές συνθήκες κ.α.
 2. Οι τυχόν εθνικές διατάξεις που καθορίζουν τιμές σε συγκεκριμένα αγαθά.
 3. Οι διατάξεις, εθνικές και κοινοτικές, περιβαλλοντικού δικαίου
 - ✓ Το κόστος εργασίας, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις κείμενες διατάξεις εργατικού δικαίου (Συλλογικές συμβάσεις κ.α.), με προσκόμιση αποδεικτικών συμμόρφωσης σε αυτές καθώς και στις διατάξεις ασφαλιστικού δικαίου.
- Η τήρηση των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων, περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου (παρ.2 αρ.18, παρ.2 αρ. 89), πρέπει να εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση με την προτεινόμενη λύση, χαμηλού κόστους. Ειδικά για την

ικανοποιητική εξήγηση του εργατικού κόστους θα γίνεται, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89, προσκόμιση και παράθεση της συμφωνίας των χρησιμοποιομένων για τις εξηγήσεις στοιχείων με τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, για τη διαπίστωση της νομιμότητας των αποδοχών και των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών τους.

- Εξασφάλιση της τήρησης όλων των παραπάνω και στην περίπτωση υπαρξης υπεργολαβίας στο έργο, κατά την οποία ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 131.
- Επαρκής εξήγηση του οικονομικού φορέα, σχετικά με τη δυνατότητά του για λήψη κρατικής ενίσχυσης, στις περιπτώσεις που την επικαλείται, σύμφωνα με τους όρους της εσωτερικής αγοράς, κατά την έννοια του αρ. 107 της ΣΛΕΕ. Κατά περίπτωση θα προσκομίζονται εντός της τεθείσας αποκλειστικής προθεσμίας τα έγγραφα της παρ. 1 του άρθρου 89 του ν. 4412/2016 δηλαδή
 - Α. Σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της.
 - Β. Στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε. είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής, είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της.
- Σχετικά με την κρατική ενίσχυση επισημαίνεται η διαφοροποίηση της παρ. 3 του άρθρου 52 του ΠΔ 60/2007 (άρθρο 55 της Οδηγίας 2004/18) «3. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση μόνο μετά από διαβούλευση, και εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία τάσσει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμο πλαίσιο. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά» και της παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24) «4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή». Η διαφοροποίηση αυτή δεν περιορίζει τον έλεγχο σε έλεγχο νομιμότητας της ενίσχυσης αλλά τον επεκτείνει και σε έλεγχο «συμβατότητας» (compatibility)⁷. Επισημαίνεται πάντως ότι ο έλεγχος έχει αποκλειστικά ανατεθεί στην Επιτροπή⁸.

⁷ Κρατική ενίσχυση θα είναι «παράνομη», όταν έχει απονεμηθεί κατά παράβαση των διαδικαστικών υποχρεώσεων που καθορίζονται στους κανονισμούς 2015/1589 και 2015/2282. Κρίνεται ως «μη συμβατή» όταν δεν πληροί τους όρους συμβατότητας που έχει θεσπίσει η Επιτροπή στην ΣΛΕΕ, τις Κατευθυντήριες Γραμμές, Κανονισμούς, Πλαίσια κλπ ώστε να μη νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον

2. Αξιολόγηση των εξηγήσεων

- Η αξιολόγηση των εξηγήσεων θα γίνεται από την ΑΑ σε συνεννόηση με τον προσφέροντα και μπορεί να περιλαμβάνει κοινή συνάντηση της ΑΑ με τον οικονομικό φορέα για παροχή διευκρινήσεων. Δεδομένου ότι η πρόσκληση της παρ. 1 του άρθρου 88 τάσσει αποκλειστική προθεσμία δεν επιτρέπεται η εκ των υστέρων, μετά την παρέλευση αυτής της προθεσμίας, προσκόμιση άλλων στοιχείων και εξηγήσεων.
 - Η πραγματική και ουσιαστική διακινδύνευση για την ΑΑ είναι η αδυναμία υλοποίησης της σύμβασης και αυτή θα πρέπει να εξετάζεται με βάση τις αρχές της παρ. 1 του άρθρου 18.
 - Η αξιολόγηση των εξηγήσεων γίνεται σε μια φάση για όλες τις χαρακτηρισμένες ως ΑΧΠ και ανεξάρτητα για κάθε μια προσφορά, η δε διοικητική πράξη του αποφαινομένου οργάνου θα είναι κοινή για το σύνολο των εξετασθεισών ΑΧΠ.
- Εναλλακτική 1:** Η αξιολόγηση των εξηγήσεων γίνεται σταδιακά και ανεξάρτητα για κάθε μια προσφορά, από αυτές που έχουν χαρακτηριστεί ως ΑΧΠ, αρχίζοντας από την χαμηλότερη. Αν οι εξηγήσεις αξιολογηθούν ότι εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, δεν προχωρά η εξέταση των εξηγήσεων των υπολοίπων προσφορών. Αν οι εξηγήσεις της χαμηλότερης ΑΧΠ αξιολογηθούν ότι δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, τότε η ΑΑ προχωρά στην εξέταση των εξηγήσεων της αμέσως επόμενης και ούτω καθ' εξής μέχρι να εντοπίσει την 1^η ΑΧΠ οι εξηγήσεις της οποίας θεωρούνται ικανοποιητικές ή εξαντλήσεως αυτών. Η διοικητική πράξη του αποφαινομένου οργάνου θα είναι κοινή για το σύνολο των εξετασθεισών ΑΧΠ.
- Εάν η ΑΑ για την αξιολόγηση των εξηγήσεων καταφύγει σε στοιχεία πέραν αυτών που περιέχονται στα τεύχη της σύμβασης και τις παρασχεθείσες εξηγήσεις του οικονομικού φορέα, υποχρεούται να τα θέσει υπόψη αυτού και να ζητήσει εντός νέας (και τελικής) αποκλειστικής προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 88 τον σχολιασμό ή αντίκρουση αυτών. Η διαδικασία αυτή δεν μπορεί να επαναληφθεί.
 - Αν οι εξηγήσεις μιας ΑΧΠ θεωρηθούν, μετά από δέουσα διερεύνηση και εξέταση με πλήρη τεκμηρίωση και όπου απαιτείται με ποσοτικά στοιχεία και αποτελέσματα, ότι δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, η προσφορά θεωρείται ως μη κανονική σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016. Οι εξηγήσεις πρέπει να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της πρόσκλησης της ΑΑ και να είναι ειδικές και τεκμηριωμένες. Η ΑΑ οφείλει να εξετάσει όλα τα στοιχεία που παρατίθενται ως διευκρινήσεις ακόμη και όσα δεν εμπίπτουν στην παρ. 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016.
 - Η ΑΑ μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο αν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται.

ανταγωνισμό εντός της εσωτερικής αγοράς και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξαιρεθεί από την Επιτροπή από τη γενική απαγόρευση του άρθρου 107 (1) της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, η δοκιμή της «νομιμότητας» είναι απλώς τυπική, ενώ το κριτήριο της «συμβατότητας» απαιτεί μια ουσιαστική αξιολόγηση.

⁸ Υπόθεση C-199/06 CELF and Ministère de Culture et de la Communication [2008] ECR I-469 ¶38, και Commission Notice on the Enforcement of State Aid Law by National Courts [2009] OJ C85/1 ¶20.

Η δυνατότητα αυτή πρέπει να θεωρείται ως δέσμη αρμοδιότητα της ΑΑ εφόσον θεωρήσει ότι οι παρασχεθείσες εξηγήσεις δεν είναι ικανοποιητικές.

vii. Εάν μια προσφορά χαρακτηρίζεται ως ΑΧΠ και διαπιστωθεί ότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 (τους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου) η ΑΑ υποχρεούται εκ δέσμιως αρμοδιότητάς να απορρίψει την προσφορά.

viii. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή. Επισημαίνεται ότι δεν θα λαμβάνονται υπόψη άλλα στοιχεία πέραν των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρου 89 του ν. 4412/2016 με τα οποία αποδεικνύεται η έγκριση και νομιμότητα της χορήγησης της κρατικής ενίσχυσης.

ix. Η διαχείριση των υποβαλλόμενων εξηγήσεων θα γίνεται με βάση της διατάξεις του άρθρου 21 του ν. 4412/2016 «Εχεμύθεια»

x. Όταν στις υποβαλλόμενες εξηγήσεις προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ο οικονομικός φορέας έχει προσφέρει, για υποκειμενικούς λόγους, τίμημα χαμηλό με οικονομική απώλεια την οποία προτίθεται ο ίδιος ο προσφέρων να καλύψει με ίδιους πόρους, η εξήγηση αξιολογείται ότι δεν εξηγεί κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται και η προσφορά θεωρείται ως μη κανονική σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016.

Εναλλακτική 1. Όταν στις υποβαλλόμενες εξηγήσεις προβάλλεται και ο ισχυρισμός ότι ο οικονομικός φορέας έχει προσφέρει, για υποκειμενικούς λόγους χωρίς επαρκή τεκμηρίωση των λόγων αυτών, τίμημα χαμηλό με οικονομική απώλεια την οποία προτίθεται ο ίδιος ο προσφέρων να καλύψει με ίδιους πόρους, η εξήγηση αξιολογείται ότι δεν εξηγεί κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται και η προσφορά θεωρείται ως μη κανονική σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016.

Εάν γίνει αποδεκτή η τεκμηρίωση των λόγων για τους οποίους ο προσφέρων έχει προσφέρει τίμημα χαμηλό με οικονομική απώλεια, η αξιολόγηση των εξηγήσεων θα εξετάζει και δύναται να επανακαθορίζει το ύψος της οικονομικής απώλειας. Ως επαρκής τεκμηρίωση μπορεί να θεωρηθεί π.χ. η πρόθεση απόκτησης εμπειρίας στην κατασκευή ειδικού έργου με σκοπό την χρησιμοποίηση αυτής σε συγκεκριμένο σκοπό. Στην περίπτωση αυτή θα διασφαλίζεται κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών προς κατακύρωση στον προσωρινό ανάδοχο, ότι το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη της απώλειας, όπως αυτή καθορίστηκε κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των εξηγήσεων, θα κατατίθεται σε δεσμευμένο λογαριασμό πριν την κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού και θα αποδεσμεύεται σταδιακά ανάλογα με την εξέλιξη της υλοποίησης της σύμβασης. Το ποσό αυτό πρέπει να είναι διαθέσιμο από τα ταμειακά διαθέσιμα του οικονομικού φορέα και δεν γίνεται δεκτή επίκληση μελλοντικών δανειακών συμβάσεων. Οι όροι αποδέσμευσης του ποσού του δεσμευμένου λογαριασμού θα καθορίζονται με την απόφαση τυχόν αποδοχής των εξηγήσεων. Οι προσφορές με τις

εξηγήσεις που περιέχουν ως ανωτέρω τιμολόγηση κάτω του κόστους κατασκευής θα κοινοποιούνται αμελλητί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού.

ΑΡΘΡΟ (Χ)⁹ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΑΧΠ

- Ο χαρακτηρισμός προσφορών ως ΑΧΠ για τις οποίες απαιτείται παροχή εξηγήσεων, η πρόσκληση για παροχή εξηγήσεων και η απόφαση περί θεώρησης των εξηγήσεων ως ικανοποιητικών ή απόρριψής τους, θα γίνεται με πράξη του αρμόδιου αποφαινομένου οργάνου της αναθέτουσας αρχής μετά από γνώμη και εισήγηση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου (επιτροπή διαγωνισμού της παρ. 8 του άρθρου 221 για τις συμβάσεις έργων και της παρ. 9 του ίδιου άρθρου για τις συμβάσεις μελετών, παροχής τεχνικών υπηρεσιών και συναφών επιστημονικών υπηρεσιών).
- Ο χαρακτηρισμός ως ΑΧΠ που απαιτούν παροχή εξηγήσεων γίνεται αμέσως μετά το άνοιγμα των οικονομικών προσφορών.
- Η αξιολόγηση των εξηγήσεων στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 θα γίνει μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας του εδαφίου γγ) της παρ. 1 του άρθρου 98.
- Η ανάδειξη προσωρινού αναδόχου κωλύεται εφόσον δεν υπάρχει τελεσίδικη απόφαση περί θεώρησης των εξηγήσεων ως ικανοποιητικών ή απόρριψής τους.
- Τα γνωμοδοτικά και τα αποφαινόμενα όργανα μπορούν να συνεπικουρούνται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους από εξειδικευμένους συμβούλους τηρουμένων των διατάξεων του ν. 4412/2016

ΑΡΘΡΟ 7 ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΣΕ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΝΑΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΣΕ ΑΧΠ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΟΙ ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ ΘΕΩΡΗΘΗΚΑΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ

- Οι παρασχεθείσες εξηγήσεις δεν αντικαθιστούν τους όρους των τευχών της σύμβασης.
- Οι παρασχεθείσες εξηγήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και την Προϊσταμένη Αρχή για τον έλεγχο της εκτέλεσης της σύμβασης.
- Η υπογραφή σύμβασης του άρθρου 105 ανακοινώνεται αμελλητί, με αντίγραφο του υπογραφέντος συμφωνητικού, στο Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιων Έργων του άρθρου 179.

⁹ Προτείνεται η διαδικασία χαρακτηρισμού ΑΧΠ, πρόσκλησης υποβολής εξηγήσεων και η επείγουσα διαχείρισή τους να συμπεριληφθεί στα πρότυπα τεύχη των διαγωνισμών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ

ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

Κατατεθείσες οικονομικές προσφορές (απόλυτες τιμές σε ευρώ) 11:

α/α Κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
8	51.000	Π.Μ.Ο.= 62.466
11	52.000	0,85*Π.Μ.Ο.=53.090
1	53.000	
3	53.200	Χ.Α.Π.= 53.200
2	55.000	Π.Ε.=1% Χ.Α.Π.=532
4	58.000	Χ.Α.Π. -Π.Ε.= 52.668
6	65.000	Με την εφαρμογή καταρχήν του κριτηρίου α) προσφορές μικρότερες από 0,85*Π.Μ.Ο.=53.090 προκύπτει ότι οι τρεις χαμηλότερες προσφορές (υπ. Αριθμ. 8, 11 και 1) εντάσσονται στις προς αποστολή πρόσκλησης παροχής εξηγήσεων. Με την εφαρμογή και του δευτέρου κριτηρίου του περιθωρίου εγγύτητας το δεύτερο όριο καθορίζεται στα 52.668 το οποίο είναι το χαμηλότερο από τα δύο (53.090 και 52.668) και συνεπώς αυτό καθορίζει ποιες προσφορές θα κληθούν προς παροχή εξηγήσεων, εν προκειμένω οι με α/α κατατεθείσας προσφοράς 8 και 11 και αντίστοιχες οικονομικές προσφορές 51.000 και 52.000€
5	70.000	
7	75.000	
10	81.000	
9	85.000	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

α/α Κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
8	44.000	Π.Μ.Ο.= 51.900
11	44.200	0,85*Π.Μ.Ο.=44.100
1	45.000	
3	46.000	Χ.Α.Π.= 44.200
2	55.000	Π.Ε.=1% Χ.Α.Π.=442
4	57.000	Χ.Α.Π. -Π.Ε.= 43.758
6	64.200	Με την εφαρμογή καταρχήν του κριτηρίου α) προσφορές μικρότερες από 0,85*Π.Μ.Ο.= 44.100 προκύπτει ότι μόνο η χαμηλότερη προσφορά (υπ. Αριθμ. 8) εντάσσεται στις προς αποστολή πρόσκλησης παροχής εξηγήσεων. Με την εφαρμογή και του δευτέρου κριτηρίου του περιθωρίου εγγύτητας το δεύτερο όριο καθορίζεται στα 43.758. Το χαμηλότερο από τα δύο (44.100 και 43.758) είναι το 43.758 και συνεπώς αυτό καθορίζει ποιες προσφορές θα κληθούν προς παροχή εξηγήσεων, εν προκειμένω καμία
5	70.000	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3

Κατατεθείσες οικονομικές προσφορές (απόλυτες τιμές σε ευρώ) 28:

α/α κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
1	234.570,34	Π.Μ.Ο.=310.209,74
2	238.479,65	0,85*Π.Μ.Ο.= 263.678,28
3	252.597,99	
4	262.477,23	
5	264.652,90	Χ.Α.Π.= 264.652,9
6	269.741,57	
7	281.036,77	Π.Ε.=1% Χ.Α.Π.=2.646,5
8	282.679,35	Χ.Α.Π. -Π.Ε.= 262.006,4
9	285.297,67	Με την εφαρμογή καταρχήν του κριτηρίου α) προσφορές μικρότερες από 0,85*Π.Μ.Ο.=263.678,28 προκύπτει ότι οι τέσσερες (4) χαμηλότερες προσφορές (υπ. Αριθμ. 1, 2, 3 και 4) εντάσσονται στις προς αποστολή πρόσκλησης παροχής εξηγήσεων. Με την εφαρμογή και του δευτέρου κριτηρίου του περιθωρίου εγγύτητας το δεύτερο όριο καθορίζεται στα 262.006,4 το οποίο είναι το χαμηλότερο από τα δύο (263.678,28 και 262.006,4) και συνεπώς αυτό καθορίζει ποιες προσφορές θα κληθούν προς παροχή εξηγήσεων, εν προκειμένω οι με α/α Κατατεθείσας προσφοράς 1, 2 και 3 και αντίστοιχες οικονομικές προσφορές 234.570,34, 238.479,65 και 252.597,99€.
10	290.420,66	
11	290.842,51	
12	295.987,29	
13	296.449,34	
14	296.705,82	
15	311.451,55	
16	316.227,17	
17	320.997,36	
18	327.377,82	
19	331.672,04	
20	337.993,95	
21	338.896,20	
22	346.252,42	
23	356.629,99	
24	356.663,73	
25	362.065,02	
26	374.195,85	
27	377.661,31	
28	455.833,12	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

Κατατεθείσες οικονομικές προσφορές (απόλυτες τιμές σε ευρώ) 7:

α/α Κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
1	6.439.937,20	M.O. = 7.790.057,29
2	7.089.290,59	0,85*Π.Μ.Ο. = 6.621.548,70
3	7.452.441,91	
4	7.701.519,68	Χ.Α.Π. = 7.089.290,59
5	8.252.963,40	Π.Ε. = 1% Χ.Α.Π. = 70.892,91
6	8.474.812,78	Χ.Α.Π. - Π.Ε. = 7.018.397,68
7	9.119.435,50	Με την εφαρμογή καταρχήν του κριτηρίου α) προσφορές μικρότερες από 0,85*Π.Μ.Ο. = 6.621.548,70 προκύπτει ότι μόνο η χαμηλότερη προσφορά (υπ. Αριθμ. 1) εντάσσεται στις προς αποστολή πρόσκλησης παροχής εξηγήσεων. Με την εφαρμογή και του δευτέρου κριτηρίου του περιθωρίου εγγύτητας το δεύτερο όριο καθορίζεται στα 7.018.397. Το χαμηλότερο από τα δύο (6.621.548,70 και 7.018.397,68) είναι το 6.621.548,70 και συνεπώς αυτό καθορίζει ποιες προσφορές θα κληθούν προς παροχή εξηγήσεων, εν προκειμένω 1 με α/α Κατατεθείσας προσφοράς 1 και αντίστοιχη οικονομική προσφορά 6.439.937,20€

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ Ή ΠΑΡΟΧΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

α/α κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
1	779.640,66	Μέσος Όρος Προσφορών = 840.018,46 €
2	802.376,94	το 90% του Μέσου Όρου = 756.016,61 €
3	830.761,75	Με την εφαρμογή του κριτηρίου ότι κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη του 90% του μέσου όρου των προσφορών θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ, προκύπτει ότι από το παρόν δείγμα δεν θα κληθεί κανένας διαγωνιζόμενος για παροχή εξηγήσεων.
4	864.427,67	
5	922.885,27	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

α/α κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
1	236.561,23	Προσαρμοσμένος Μέσος Όρος των Προσφορών = 399.174,33 €
2	273.206,20	το 85% του Προσαρμοσμένου Μέσου Όρου = 339.298,18 €
3	329.262,77	
4	345.793,42	Με την εφαρμογή του κριτηρίου ότι κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη του 85% του Προσαρμοσμένου μέσου όρου των προσφορών θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ, προκύπτει ότι από το παρόν δείγμα οι οικονομικές προσφορές των σχημάτων με α/α 1, 2 και 3 (με οικονομικές προσφορές 236.561,23 , 273.206,20 και 329.262,77 αντίστοιχα) θα κληθούν προς παροχή εξηγήσεων.
5	374.992,59	
6	388.601,60	
7	407.769,43	
8	425.133,83	
9	432.342,85	
10	443.593,24	
11	458.702,29	
12	511.519,41	
13	587.601,63	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3

α/α κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
1	335.471,48	Προσαρμοσμένος Μέσος Όρος των Προσφορών = 389.899,24 € το 85% του Προσαρμοσμένου Μέσου Όρου= 331.414,35 €
2	353.872,49	
3	361.600,23	Με την εφαρμογή του κριτηρίου ότι κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη του 85% του Προσαρμοσμένου μέσου όρου των προσφορών θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ, προκύπτει ότι από το παρόν δείγμα δεν θα κληθεί κανένας διαγωνιζόμενος για παροχή εξηγήσεων.
4	362.268,86	
5	374.183,52	
6	401.562,26	
7	419.694,67	
8	420.270,64	
9	425.741,25	
10	488.099,97	

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

α/α κατατεθείσας προσφοράς	Οικονομική προσφορά (€)	
1	355.759,93	Προσαρμοσμένος Μέσος Όρος των Προσφορών = 500.667,10 € το 85% του Προσαρμοσμένου Μέσου Όρου= 425.567,03 €
2	412.843,82	
3	426.821,37	Με την εφαρμογή του κριτηρίου ότι κάθε προσφορά η οποία είναι χαμηλότερη του 85% του Προσαρμοσμένου μέσου όρου των προσφορών θα πρέπει να θεωρείται ΑΧΠ, προκύπτει ότι από το παρόν δείγμα οι οικονομικές προσφορές των σχημάτων με α/α 1 και 2 (με οικονομικές προσφορές 355.759,93 και 412.843,82 αντίστοιχα) θα κληθούν προς παροχή εξηγήσεων.
4	452.491,86	
5	471.071,81	
6	484.642,06	
7	487.315,68	
8	495.437,45	
9	511.519,02	
10	516.359,82	
11	519.803,40	
12	520.257,13	
13	536.047,68	
14	584.778,81	
15	589.949,45	
16	762.262,43	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.

ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΕΞΗΓΗΣΕΩΝ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ο προϋπολογισμός μελέτης ενός έργου είναι η αναγκαία για τη δημοπράτησή του τελική (σε σχέση με αρχικές προεκτιμήσεις) λεπτομερής εκτίμηση του κόστους, με βάση τα στοιχεία των συμβατικών τευχών και ιδίως της τεχνικής μελέτης και των προδιαγραφών, τη δομική ανάλυση (WBS - work breakdown structure), τις προτεινόμενες ή δεσμευτικές μεθοδολογίες κατασκευής, το σχέδιο ανάπτυξης του έργου, τις επικρατούσες επιτόπου συνθήκες, τις τιμές υλικών, εργατικών και μηχανικού εξοπλισμού, τυχόν ειδικές απαιτήσεις και τα γενικά έξοδα του αναδόχου. Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου περιλαμβάνονται τα προβλεπόμενα στην παρ. 7.θ του άρθρου 53 του ν. 4412/2016.

Στον κατά τα ανωτέρω προϋπολογισμό διακρίνεται:

- ✓ **Άμεσο κόστος:** είναι το συνολικό κόστος των επί μέρους εργασιών οι οποίες συνθέτουν το φυσικό αντικείμενο του έργου και περιλαμβάνουν τα κόστη υλικών (ενσωματούμενων ή χρησιμοποιούμενων), εργατικών, μηχανικού εξοπλισμού και πιθανών υπεργολάβων. Είναι το κόστος που μπορεί να εντοπιστεί και υπολογιστεί σε συγκεκριμένες εργασία/ες ή λειτουργία/ες. Πρόκειται για κόστος πρωτογενούς κατασκευής το οποίο αθροιζόμενο για το σύνολο των εργασιών δίνει το συνολικό άμεσο κόστος του έργου. Γενικά πρόκειται για κόστος συνδεδεμένο με τη δραστηριότητα (activity related cost)
- ✓ **Έμμεσο κόστος (γενικά έξοδα του έργου):** είναι το τμήμα του κόστους του έργου, το οποίο δεν μπορεί να καταμετρηθεί σε συγκεκριμένη εργασία/ες ή λειτουργία/ες. Τέτοια είναι τα γενικά έξοδα του εργοταξίου, τα έξοδα εγγυητικών - ασφαλίσεων, τα γενικά έξοδα της επιχείρησης (το αναλογούν κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας), διάφορες κρατήσεις, φόρος εισοδήματος κ.λπ.

Β. ΑΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ ΕΡΓΟΥ

Περιλαμβάνει:

- Εργατικά
- Μηχανήματα
- Υλικά
- Υπεργολαβίες -Υπηρεσίες

Για τον καταμερισμό των επί μέρους στοιχείων κόστους απαιτείται η διαμόρφωση και καθορισμός των μετώπων εργασίας. Η διαμόρφωση των μετώπων εργασίας θα καθορίζεται στο «Σχέδιο Υλοποίησης του Αντικείμενου της Σύμβασης» και οι ποσότητες των χρόνων απασχόλησης (π.χ εργατοώρες, ανθρωπομήνες, χρόνοι απασχόλησης εξοπλισμού) θα προκύπτουν από το ίδιο σχέδιο και το «Βασικό Χρονοδιάγραμμα» του έργου και τα συνοδά στοιχεία αυτού.

Παράδειγμα τυπικής διαμόρφωση μετώπων εργασίας έργου φράγματος:

- Εκακαφές φράγματος και συνοδών έργων με οριστικές ή/και ενδιάμεσες αποθέσεις

- ✓ Σώματος φράγματος
- ✓ Έργων εκτροπής
- ✓ Λεκάνης εισόδου υπερχειλιστή,
- ✓ Λεκάνης ηρεμίας έργου εξόδου εκκένωσης
- Προσπελάσεις των διαφόρων τμημάτων του έργου (εφόσον αποζημιώνονται ιδιαίτερα)
 - ✓ Κατασκευή
 - ✓ Συντήρηση
- Δανειοθάλαμοι και λατομείο υλικών
 - ✓ Υλικό πυρήνα
 - ✓ Υλικό σώματος φράγματος
 - ✓ Υλικό φίλτρων και στραγγιστηρίων
 - ✓ Υλικό λιθορριπών προστασίας
 - ✓ Αδρανή σκυροδέματος
- Κατασκευή σώματος φράγματος
- Τσιμεντενέσεις
 - ✓ Κουρτίνα τσιμεντενέσεων
 - ✓ Τσιμεντενέσεις επαφής
 - ✓ Τσιμεντενέσεις σταθεροποίησης
 - ✓ Τσιμεντενέσεις στεγανοποίησης
- Υπόγεια έργα
 - ✓ Σήραγγα εκτροπής (δύο μέτωπα προσβολής)
 - ✓ Σήραγγα υπερχειλιστή
 - ✓ Σήραγγα και θάλαμος θυροφραγμάτων εκκενωτή πυθμένα
 - ✓ Σήραγγες τσιμεντενέσεων αντρευσμάτων
 - ✓ Σήραγγα κουρτίνας τσιμεντενέσεων
- Διάταξη εκτροπής
- Υπερχειλιστής
- Διάταξη εκκένωσης πυθμένα
- Οδοποιίες μόνιμες
 - ✓ Χωματοουργικά
 - ✓ Τεχνικά
 - ✓ Οδοστρώση
 - ✓ Ασφαλτικά
 - ✓ Σήμανση
- Ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός
 - ✓ Θυροφράγματα εκκενωτή πυθμένα
 - ✓ Δίκτυα ασθενών και ισχυρών ρευμάτων
 - ✓ Συστήματα επικοινωνίας και τηλεδιόχισης
 - ✓ Φωτισμός
 - ✓ Αερισμός υπογείων (σηράγγων και θαλάμων)
- Συστήματα παρακολούθησης
 - ✓ Κατά τη φάση κατασκευής
 - ✓ Κατά τη μόνιμη λειτουργία
- Κτίρια διοίκησης
 - ✓ Χωματοουργικά
 - ✓ Φέρων οργανισμός, λουτά σκυροδέματα
 - ✓ Τοιχοδομές, επιχρίσματα
 - ✓ Επενδύσεις, επιστρώσεις
 - ✓ Μονώσεις
 - ✓ Η/Μ εργασίες

- ✓ Ξυλουργικές ή μεταλλικές κατασκευές
- Διατάξεις και συστήματα ασφάλειας (όπως προκύπτουν από το Σχέδιο Αντιμετώπισης Έκτακτων Καταστάσεων)
- Έργα πρασίνου
 - ✓ Χωματοουργικά – διαμορφώσεις - προετοιμασία
 - ✓ Φυτεύσεις
 - ✓ Συντήρηση
- Πρώτη πλήρωση του ταμιευτήρα

B.1 Εργατικά

Αφορά τη δαπάνη εργατικών του προσωπικού που ασχολείται στα μέτωπα συγκεκριμένων εργασιών και δεν περιλαμβάνει το προσωπικό γενικής διοίκησης και επιστάσις. Περιλαμβάνεται το επιστημονικό προσωπικό καθώς και οι επιστάτες, με εξειδικευμένο αντικείμενο (π.χ. χωματοουργικά, τεχνικά, ασφαλτικά). Για κάθε μέτωπο θα κατατίθεται κατάλογος προσωπικού με αναφορά ειδικότητας, κλάδου, αρμοδιότητες και καθήκοντα, καθώς και το μισθολογικό καθεστώς στο οποίο ανήκει.

Το κόστος εργασίας, θα λαμβάνει υπόψη τις κείμενες διατάξεις εργατικού δικαίου (Συλλογικές συμβάσεις κ.α.), με προσκόμιση αποδεικτικών συμμόρφωσης σε αυτές καθώς και στις διατάξεις ασφαλιστικού δικαίου.

B.2 Μηχανήματα

B.2.1 Διαθεσιμότητα Μηχανικού Εξοπλισμού

Με βάση και σε συνδυασμό με τις προβλέψεις του βασικού χρονοδιαγράμματος θα κατατίθεται Αναλυτικός Πίνακας Απαιτούμενου Μηχανικού Εξοπλισμού που θα απασχοληθεί στο έργο, στον οποίο θα αναγράφονται τουλάχιστον:

- Ο ακριβής τύπος του μηχανήματος
- Οι χρόνοι εισκόμισης στο έργο και αποκόμισης
- Οι χρόνοι απασχόλησης
- Το ιδιοκτησιακό καθεστώς
- Για τα μηχανήματα για τα οποία απαιτείται η έκδοση άδειας μηχανήματος έργου θα αναγράφεται ο αριθμός της νόμιμης πινακίδας.

Για τα υπάρχοντα και επικαλούμενα ιδιόκτητα μηχανήματα:

- ✓ Νοείται ως ιδιόκτητος ο εξοπλισμός ο οποίος κατά την ημερομηνία υποβολής των εξηγήσεων:
 - είναι εγγεγραμμένος με πλήρη στοιχεία αναγνώρισης στο μητρώο παγίων ή/και στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών της επιχείρησης που συμμετέχει στο διαγωνισμό μόνιμης ή σαν μέλος κοινοπραξίας.
 - Για τον οποίο υποβάλλονται παραστατικά ενέγγυου πίστωσης ή εντολής πληρωμής προς προμηθευτή εξωτερικού ή απόδειξη προκαταβολής σε προμηθευτή εσωτερικού
 - Για τον οποίο υποβάλλονται αποδεικτικά έγγραφα για σύναψη σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης
- ✓ Κατά την παροχή εξηγήσεων υποβάλλονται υποχρεωτικά:
 - Απόσπασμα μητρώου παγίων ή/και βιβλίου απογραφών και ισολογισμών με βεβαίωση της ακρίβειας αυτών ορκωτού ελεγκτή

- Τα τεχνικά στοιχεία των μηχανημάτων που έχουν καταχωρηθεί στη βάση δεδομένων της ΓΓΔΕ και όσα κρίνει ο παρέχων εξηγήσεις απαραίτητα για την τεκμηρίωση των θέσεων του.
- Για τα μηχανήματα σταθερών εγκαταστάσεων θα προσκομίζεται η άδεια εγκατάστασης και λειτουργίας της αρμόδιας υπηρεσίας για την τελευταία χρήση του εξοπλισμού αυτού σε προηγούμενο έργο ή υπεύθυνη δήλωση ότι ο εξοπλισμός δεν έχει απασχοληθεί ποτέ..
- Υπεύθυνη δήλωση του παρέχοντος τις εξηγήσεις ότι ο ιδιόκτητος εξοπλισμός που περιέχεται στον Αναλυτικό Πίνακα Απαιτούμενου Μηχανικού Εξοπλισμού βρίσκεται σε λειτουργική ετοιμότητα και δεν είναι καθ' οιονδήποτε τρόπο δεσμευμένος και δηλωμένος σε άλλο έργο προς απασχόληση, κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα απασχόλησής του στο έργο.

Για τα επικαλούμενα προς μίσθωση μηχανήματα:

- ✓ Υποβάλλονται τα ίδια στοιχεία αναγνώρισης, κατοχής και διαθεσιμότητας ως ανωτέρω για τα ιδιόκτητα
- ✓ Έγγραφα βεβαίαιας χρονολογίας, κατατεθειμένα ή θεωρημένα με ποινή ακυρότητας αυτών από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος που να αφορούν συγκεκριμένα μηχανήματα και το συγκεκριμένο έργο.

Για τα επικαλούμενα προς αγορά μηχανήματα εφόσον της ανατεθεί η σύμβαση:

- ✓ Προσυμφωνο αγοράς βεβαίαιας χρονολογίας, κατατεθειμένο ή θεωρημένο με ποινή ακυρότητας αυτών από αρμόδια ΔΟΥ, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος που να αφορά τα συγκεκριμένα μηχανήματα.
- ✓ Υποβάλλονται τα ίδια στοιχεία αναγνώρισης, κατοχής και διαθεσιμότητας ως ανωτέρω για τα ιδιόκτητα

B.2.2 Στοιχεία κόστους Μηχανικού Εξοπλισμού

Το κόστος του μηχανικού εξοπλισμού περιλαμβάνει κάθε δαπάνη κατοχής, λειτουργικής ετοιμότητας και λειτουργίας μηχανήματος. Περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα παρακάτω στοιχεία και κατηγορίες κόστους:

- Κόστος κατοχής μηχανήματος θεωρούμενο ως πάγιος εξοπλισμός σε λειτουργική ετοιμότητα
 - ✓ Απόσβεση
 - ✓ Τόκοι επενδυμένου κεφαλαίου
 - ✓ Επισκευές, βαριά συντήρηση για διασφάλιση λειτουργικής ετοιμότητας
- Κόστος εισκόμισης, εγκατάστασης (για σταθερά) και αποκόμισης από τον τόπο του έργου – Φορτώσεις – Εκφορτώσεις – Συναρμολογήσεις – Αποσυναρμολογήσεις
- Κόστος ελαστικών (για ελαστιχοφόρα)
- Κόστος λειτουργίας (καύσιμα, λιπαντικά, ανάλωμα, προσωπικό (χειριστές, βοηθοί), καθημερινή συντήρηση)
- Διαχειριστικό κόστος
 - ✓ Ασφάλιστρα, τέλη
 - ✓ Έλεγχοι, επιθεωρήσεις
 - ✓ Φύλαξη και επιθεωρήσεις

Ο υπολογισμός της δαπάνης του μηχανικού εξοπλισμού κατά την παροχή εξηγήσεων θα γίνεται με εφαρμογή οποιασδήποτε αναγνωρισμένης μεθόδου κατά τρόπο ενιαίο και συνολικά. Στην παροχή εξηγήσεων θα συμπεριλαμβάνεται υπεύθυνη δήλωση με την οποία

θα δηλώνεται η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της δαπάνης του μηχανικού εξοπλισμού. Δεν επιτρέπεται η επιλεκτική και αποσπασματική χρήση στοιχείων διαφορετικών μεθοδολογιών για τον υπολογισμό επί μέρους στοιχείων κόστους.

B.3. Υλικά

Τα υλικά διακρίνονται στις εξής κατηγορίες

- Υλικά και είδη εμπορίου που αγοράζονται έτοιμα προς χρήση.** Οι τιμές των υλικών αυτών θα πρέπει να τεκμηριώνονται και προκύπτουν από έγγραφα βεβαίαιας χρονολογίας κατατεθειμένα και θεωρημένα οπωσδήποτε από την αρμόδια ΔΥΟ, όταν αυτό προβλέπεται, αναμφίβολης νομιμότητας και δεσμευτικής ισχύος, που να αφορούν το συγκεκριμένο έργο. Δεν λαμβάνονται υπόψη έγγραφα που αναφέρονται σε συμφωνίες που αντικεινται σε διάταξη νόμου.
- Υλικά που παράγονται.** Τέτοια είναι π.χ. αδρανή, σκυροδέματα, ασφαλτοσκυροδέματα, προκατασκευασμένα στοιχεία φρεατίων – κρυσπιδίων – σωλήνων – επενδύσεως σερράγγων. Ως γενική αρχή ισχύει ο βασικός κανόνας της πλήρους αιτιολόγησης του κόστους των υλικών έτοιμων για την ενσωμάτωσή στο έργο. Ειδικά για τα αδρανή ισχύουν τα παρακάτω:
Οι θέσεις λήψης αδρανών είναι οι οριζόμενες στα τεύχη της σύμβασης. Σε κάθε άλλη περίπτωση οι προτεινόμενες θέσεις γίνονται δεκτές μόνο εφόσον καλύπτονται οι προϋποθέσεις εκμετάλλευσης και εφόσον προσκομίζεται έγγραφο βεβαίαιας χρονολογίας και δεσμευτικής ισχύος, από το οποίο να προκύπτει ότι θα επιτραπεί στον προσφέροντα η εκμετάλλευση της συγκεκριμένης θέσης λήψης αδρανών. Η ανάληψη της τιμής των αδρανών θα περιλαμβάνει τα παρακάτω ανάλογα με την περίπτωση:
 - Κόστος απόκτησης γης για τις εγκαταστάσεις και το χώρο λήψης αδρανών
 - Κόστος προετοιμασίας και διαμόρφωσης χώρων
 - Κόστος προετοιμασίας – μελετών – αδειών – εργαστηριακών και λοιπών δοκιμών
 - Κόστος διάτρησης.
 - Κόστος εξόρυξης
 - Κόστος φόρτωσης και εσωτερικών μεταφορών στο χώρο του λατομείου
 - Κόστος αποκατάστασης σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους
 - Κόστος του θραυστικού συγκροτήματος

- Υλικά και είδη εμπορίου σε αποθήκη.** Τυχόν επίκληση διαθέσιμων υλικών σε αποθήκη θα πρέπει να αποδεικνύεται ως προς τη διαθεσιμότητα για το συγκεκριμένο έργο, τη νομιμότητα εγγραφής ως υλικά σε αποθήκη και την ποσότητα. Θα κατατίθεται υπεύθυνη δήλωση του προσφέροντα ότι τα υλικά αυτά δεν έχουν δηλωθεί ότι θα χρησιμοποιηθούν σε άλλο έργο, που τελεί υπό κατασκευή ή είναι σε φάση δημοπράτησης.

B.4 Υπεργολαβίες.

Σε περίπτωση επίκλησης συμφωνιών με υπεργολάβους τότε θα πρέπει να προσκομίζονται σχετικά έγγραφα βεβαίαιας χρονολογίας, κατατεθειμένα και θεωρημένα από τη ΔΥΟ και δεσμευτικής ισχύος για τις συγκεκριμένες εργασίες. Οι δαπάνες των εργασιών του υπεργολάβου πρέπει να εξηγούνται όπως αυτές της κύριας σύμβασης

Γ. ΕΜΜΕΣΟ ΚΟΣΤΟΣ - ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Διακρίνεται σε σταθερά κόσθη (άπαξ αναλαμβανόμενα κατά τη διάρκεια της σύμβασης) και χρονικώς συνηρητημένα (εξαρτώμενα από τη χρονική διάρκεια της δραστηριότητας)

Γ.1. ΣΤΑΘΕΡΑ ΕΞΟΔΑ

Περιλαμβάνουν τις δαπάνες:

- Εξασφάλισης και διαρρύθμισης εργοταξιακών χώρων, για την ανέγερση κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων π.χ. γραφείων, εργαστηρίων και λουιτών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης
- Ανέγερσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων του Αναδόχου ή άλλων, εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης
- Περιφράξης ή/και διατάξεων επιτήρησης εργοταξιακών εγκαταστάσεων και χώρων εκτέλεσης εργασιών εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης
- Εξοπλισμού (1) κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων για τη διασφάλιση λειτουργικής ετοιμότητας, εξασφάλισης ύδρευσης, ηλεκτρικού ρεύματος, τηλεφωνικής σύνδεσης και αποχέτευσης, καθώς και λουιτών απαιτούμενων ευκολιών, σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης
- Απομάκρυνσης κύριων και βοηθητικών εργοταξιακών εγκαταστάσεων μετά την περαίωση του έργου, καθώς και οι δαπάνες αποκατάστασης των χώρων κατά τρόπο αποδεκτό και σύμφωνα με τους συγκεκριμένους Περιβαλλοντικούς Όρους.
- Κινητοποίησης (εισκόμισης στο εργοτάξιο) του απαιτούμενου εξοπλισμού γενικής χρήσης (π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού), όπως προβλέπεται στο χρονοδιάγραμμα του έργου και αποκινητοποίησης με το πέρασ του προβλεπόμενου χρόνου απασχόλησης.
- Οι δαπάνες επισκόπησης των μελετών του έργου και τυχόν συμπληρώσεις τροποποιήσεις εφόσον δεν περιλαμβάνονται στο άμεσο κόστος
- Οι δαπάνες συμπλήρωσης των ΣΑΥ/ΦΑΥ (Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας/Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Για φόρους
- Για εγγυητικές (2)
- Ασφάλισης του έργου (2)
- Προσυμβατικού σταδίου
- Διάθεσης μέσων ατομικής προστασίας (1)
- Για επισφαλή έξοδα πάσης φύσεως (π.χ. εξεύρεση χώρων γραφείων και λουιτών εγκαταστάσεων, χρηματοοικονομικών εξόδων, απαιτήσεων για μελέτες που μπορεί να προκύψουν κατά την πορεία των εργασιών, εκτεταμένες διαφωνίες και απαίτηση ισχυρής νομικής υποστήριξης, απαιτήσεις για μέτρα προστασίας από μη ληφθείσες υπόψη ακραίες επιτόπου συνθήκες, κλοπές μη καλυπτόμενες από ασφάλιση)

Σημείωση (1): λαμβάνεται υπόψη η τεχνική διάρκεια ζωής του αντικειμένου και η αναγκαιότητα αντικατάστασης στη διάρκεια της συμβατικής περιόδου.

Σημείωση (2): οι δαπάνες αυτές θεωρούνται ως σταθερές αναφερόμενες σε συγκεκριμένη συμβατική περίοδο και προϋπολογισμό ή συμβατικό τίμημα

Με βάση τον ορισμό τα ΓΕ αναφέρεται μόνο στα έξοδα που επηρεάζουν και αφορούν όλες τις εργασίες και όχι αποκλειστικά κάποιες συγκεκριμένες. Υπό τη θεώρηση αυτή, το κόστος

π.χ. των χωματουργικών μηχανημάτων, η εγκατάσταση παραγωγής σκυροδέματος, η εγκατάσταση και τα μηχανήματα ασφαλτικών, δεν εμπίπτουν στα γενικά έξοδα εργοταξίου.

Γ.2. ΧΡΟΝΙΚΩΣ ΣΥΝΗΡΗΤΗΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ

Περιλαμβάνουν τις δαπάνες:

- Χρήσεως - λειτουργίας των εργοταξιακών εγκαταστάσεων και ευκολιών
- Προσωπικού γενικής επιστασίας και διοίκησης του Αναδόχου και υπό την προϋπόθεση μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης στο έργο (σε περίπτωση μη μόνιμης και αποκλειστικής απασχόλησης θα λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος απασχόλησης και η διαθεσιμότητα στο έργο). Ανηγμένες περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για προβλεπόμενες νόμιμες αποζημιώσεις. Το επιστημονικό προσωπικό και οι επιστάτες, με εξειδικευμένο αντικείμενο (π.χ. χωματουργικά, τεχνικά, ασφαλτικά) δεν περιλαμβάνονται.
- Νομικής υποστήριξης
- Εξωτερικών τεχνικών συμβούλων με ad hoc μετάκληση
- Για την εκτέλεση των καθηκόντων της παραπάνω κατηγορίας προσωπικού π.χ. χρήση αυτοκινήτων
- Λειτουργίας μηχανημάτων γενικής χρήσης π.χ. γερανοί, οχήματα μεταφοράς προσωπικού
- Μετρήσεων γενικών δεικτών και παραμέτρων που προβλέπονται στους συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους και λήψη μέτρων για συμμόρφωση προς αυτούς
- Συντήρησης του έργου για τον προβλεπόμενο χρόνο
- Τόκοι κεφαλαίων κίνησης και γενικότερα χρηματοοικονομικό κόστος
- Το αναλογούν, σε σχέση με τη συμμετοχή του στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης, κόστος έδρας επιχείρησης ή/και λειτουργίας κοινοπραξίας

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

Ομάδα Εργασίας 2

Απόφαση υπ. αρ. 5696/2-9-16, Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ.
(ΑΔΑ:7ΒΓ74653ΟΞ-ΣΦ3)

Αθήνα, 28 Δεκεμβρίου 2016

ΠΡΟΣ:

Το Συμβούλιο Δημ. Έργων
Τμήμα Κατασκευών

ΘΕΜΑ: Έγκριση προσχεδίου Εγκυκλίου στο πλαίσιο του ν. 4412/2016 με θέμα:
«*Εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως
ασυνήθιστα χαμηλής και για την εκτίμηση των παρεχόμενων
εξηγήσεων*»

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: Ιωάννης Μπακογιάννης, Μετ. Μηχ. με Α' β.,
υπεύθυνος της Ο.Ε. 2 Κατασκευών

Σωτήρης Μπασιούκας Πολ. μηχαν με Α' β
υπεύθυνος της Ο.Ε. 2 Μελετών

Θέτουμε υπόψη σας την παρούσα Εισήγηση .

Ι. ΓΕΝΙΚΑ

1. Ο ν.4412/2016 (Α' 147) με τον οποίο θεσπίζεται νέο νομοθετικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων, αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις: α) της **Οδηγίας 2014/24/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (L94), και β) της **Οδηγίας 2014/25/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων, που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση Οδηγίας 2004/17/ΕΚ
2. Ο ν.4413/2016 (Α' 148) με τον οποίο θεσπίζεται νέο νομοθετικό πλαίσιο συμβάσεων παραχώρησης, αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της **Οδηγίας 2014/23/ΕΕ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.
3. Η ισχύς των ν.4412/2016 και 4413/2016 αρχίζει από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, ήτοι από 8-8-2016, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις.
4. Για την εφαρμογή του ν.4412/2016 απαιτείται η έκδοση των προβλεπόμενων υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων.
5. Η παρούσα Εισήγηση αφορά στην υποστήριξη του έργου του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών (Γ.Γ.Υ.), για τη σύνταξη «προσχεδίων» των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που προβλέπονται στο ν.4412/2016 και αφορούν σε συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών

επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και των απαιτούμενων οδηγιών εφαρμογής τους, σύμφωνα με την υπ. αριθ.5696/02-09-2016 απόφαση του Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ.

6. Με το με αριθ.Κ/261/06-09-2016 έγγραφο του Προέδρου του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων – Τμήμα Κατασκευών και Συντονιστή του όλου έργου καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα, που εισηγείται η Ο.Ε.

II. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ (Σ.Δ.Ε.) – ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Το θέμα εισάγεται στο Σ.Δ.Ε – Τμήμα Κατασκευών:

- σύμφωνα με την υπ. αριθ. 5696/02-9/2016 απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ., με την οποία ανατέθηκε στο Τμήμα Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, η σύνταξη «προσχεδίων» των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που προβλέπονται στον ν.4412/2016 και αφορούν σε συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και των απαιτούμενων οδηγιών εφαρμογής τους.

III. ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2 - ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ

Με την αριθ. 5696/02-09-2016 απόφαση του Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. ανατέθηκε η υποστήριξη του έργου του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γ.Γ.Υ. στην ομάδα εργασίας για την επεξεργασία και σύνταξη τεκμηριωμένων εισηγήσεων για τη σύνταξη «προσχεδίων» των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που προβλέπονται στους ν.4412/2016 και ν.4413/2016 και αφορούν σε συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων παραχωρήσεων, αντίστοιχα, καθώς και των απαιτούμενων οδηγιών εφαρμογής τους. Με το με αριθ.Κ/261/06-09-2016 έγγραφο του Προέδρου του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων – Τμήμα Κατασκευών και Συντονιστή του όλου έργου καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα, που εισηγείται η Ο.Ε.

IV. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

1. Η σύνταξη «προσχεδίων» των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που προβλέπονται στους ν.4412/2016 και ν.4413/2016 και αφορούν σε συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων παραχωρήσεων, αντίστοιχα,

καθώς και των απαιτούμενων οδηγιών εφαρμογής τους είναι απαραίτητη διαδικασία η οποία πρέπει να γίνει έγκαιρα και γρήγορα, δεδομένου ότι η ισχύς των ανωτέρω νόμων αρχίζει από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 8-8-2016.

2. Σύμφωνα με το αριθ. Κ/261/6/9/2016 έγγραφο του Συντονιστή των Ο.Ε., η Ομάδα Εργασίας 2 για τις Κατασκευές ασχολείται με τα ακόλουθα θέματα:

• Άρθρο 53 παρ.7.ι του ν.4412/2016

«Οι «Ομάδες Εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων».

Επανεκδοση της ισχύουσας απόφασης σε 15 ημέρες

• Άρθρο 53 παρ. 7.ζ του ν.4412/2016

«Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίνεται **Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών** ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους».

Επανεκδοση της ισχύουσας απόφασης σε 22 ημέρες

• Άρθρο 221 παρ.8.η του ν.4412/2016

«**Μητρώο Μελών Επιτροπών Διαγωνισμού.** Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την εγγραφή στο Μητρώο, η διαδικασία κατάρτισης και τήρησης του Μητρώου, τα καθήκοντα των εγγεγραμμένων, τα πειθαρχικά αδικήματά τους και κάθε άλλο σχετικά με τα παραπάνω αναγκαίο θέμα»

Έκδοση της εγκυκλίου σε 45 ημέρες

• Άρθρο 88 παρ.6 του ν.4412/2016

«Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται **εγκύκλιοι** του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού **μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής** ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά

τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου»

Έκδοση της απόφασης σε 60 ημέρες

3. Αντικείμενο της παρούσας εισήγησης αποτελεί η έκδοση της εγκυκλίου που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 88 παρ.6 του ν.4412/2016 για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων εξηγήσεων.

4. Για την έκδοση της εν λόγω Εγκυκλίου, οι Ο. Ε. έλαβαν υπόψη:

- I. Την ανάθεση, με την υπ. αριθ. 5696/02-9/2016 απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ., υποστήριξης του έργου των Τμημάτων των Συμβουλίων Δημοσίων Έργων της ΓΓΥ και ειδικά για την εγκύκλιο που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 88 παρ.6 του ν.4412/2016.
- II. Την με αρ. πρωτ. Δ17α/3/1/ΦΝ 402/09-01-2004 Εγκύκλιο 1 του ΥΠΕΧΩΔΕ
- III. Τις αποφάσεις
 - Case C-147/06, SECAP SpA v Comune di Torino, Available at <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=67371&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3785185>
 - Case C-285/99, Impresa Lombardini SpA [2001] ECR I-9233, Available at: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=46878&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3764600>
 - Case C-448/01, EVN AG and Wienstrom GmbH v. Republic of Austria, Available at: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0448:EN:HTML>
 - Case C-599/10, SAG ELV Slovensko a.s. and others v Úrad pre verejné, Available at: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=121164&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3766582>
 - Case CA114/12, Amey LG Ltd v Scottish Ministers, Available at: <http://www.scotcourts.gov.uk/opinions/2012CSOH181.html>
 - Case T-4/01, Renco SpA v Council of the European Union, Available at: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001TJ0004:EN:HTML>
 - Case T-121/08, PC Ware Information Technologies BV v Commission [2010], Available at:

57

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=80486&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3762905>

- Case T-495/04, Belfass SPRL. v. Council of the European Union, Available at: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004TJ0495:EN:HTML>
 - Case EWHC 487, Morrison Facilities Services Ltd v Norwich CC [2010] (CH), Available at: <http://www.casetrack.com/ct4plc.nsf/items/4-502-7238>
 - Case EWHC 1404, J Varney & Sons Waste Management Ltd v Hertfordshire CC [2010] (QB), Available at: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/QB/2010/1404.html>
 - Case C568/13, Azienda Ospedaliero – Universitaria di Careggi – Firenze 'κατά Data medical Service Srl
 - απόφαση της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου
 - Case C-199/06 *CELF and Ministère de Culture et de la Communication* [2008] ECR I-469 ¶38,
 - *Commission Notice on the Enforcement of State Aid Law by National Courts* [2009] OJ C85/1 ¶20.
 - υπόθεση C-318/15, με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Tribunale amministrativo regionale per il Piemonte (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο του Πεδεμοντίου, Ιταλία) με απόφαση της 29ης Απριλίου 2015, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Ιουνίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης Tecnoedi Costruzioni Srl κατά Comune di Fossano
- IV. Αποφάσεις δικαστηρίων: ΣτΕ ΕΑ 866, 1208/2008, ΣτΕ ΕΑ 127, 297, 1069, 1255, 1257, 1262, 1265, 1297, 1299/2009, ΣτΕ ΕΑ 418, 533, 602, 873, 916/2010, ΣτΕ ΕΑ 243/2011, ΔΕφΘ 237/2011, ΔΕφΑΘ 787/2011 Τμ. ΙΒ', ΔΕφΛορ 19/2011, , ΔΕφΘ 344/2012,
 - V. Το με αρ. πρωτ. 8950/15-12-2016 έγγραφο της Επιτροπής Ανταγωνισμού σε απάντηση ερωτημάτων της Ο.Ε.
 - I. Το με αρ. πρωτ. 499/07-11-2016 Έγγραφο της ΠΕΣΕΔΕ με το οποίο μας διαβιβάστηκε η πρότασή της επί του αντικείμενου της εισήγησης
 - II. Το με αρ. πρωτ. 30432/ΣΜ/σβ/22-09-2016 Έγγραφο του ΣΑΤΕ με το οποίο μας διαβιβάστηκε η πρόταση επί του αντικείμενου της εισήγησης
 - III. Το με αρ. πρωτ. 1971/03-19-2016-2016 Έγγραφο της ΠΕΔΜΕΔΕ με το οποίο διαβιβάστηκε στο Υπουργείο η πρόταση επί του αντικείμενου της εισήγησης
 - IV. Βιβλιογραφία επί του θέματος των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών:

Ballesteros-Perez, P., Skitmore, M., Pellicer, E., and Carmen, M. (2015) "Scoring rules and abnormally low bids criteria in construction tenders: a taxonomic review", *Construction Management and Economics*, 33(4), pp. 259-278.

Swedish Competition Authority Project Abnormally low tenders: pricing strategies and efficient assessment by contracting authorities and courts/the complaints board (Grith Skovgaard Ølykke, Copenhagen Business School (law) and Ph.D., Johan Nyström, Swedish National Road and Transport Research Institute (VTI) and Centre for Transport Studies (CTS) at KTH (economics)

A. Sanchez Graells, "Rejection of abnormally low and non-compliant tenders in EU public procurement: A comparative view on selected jurisdictions" in M. Comba and S. Treumer (eds) *Award of Contracts in EU Procurements*, 2013, DJØF Publishing, p. 273-308

Ballesteros-Perez, P., Skitmore, M., Das, R. and del Campo-Hitschfeld, M.L. (2015) "Quick abnormal-bid-detection method for construction contract auctions", *Journal of Construction Engineering and Management*, 141(7), 04015010.

Harrower, J. (1999), "Prevention, Detection and Elimination of Abnormally Low Tenders in the European Construction Industry", DG III Working Group on Abnormally Low Tenders, European Technical Contractors Committee for the Construction Industry.

Le, Y., Shan, M., Chan, A., and Hu, Y. (2014) "Overview of Corruption Research in Construction" *Journal of Management in Engineering*, 10.1061/(ASCE)ME.1943-5479.0000300, 02514001.

Megremis, A. (2014) "Abnormally low tenders: objectifying detection. Working towards economically sustainable procurement through a framework for the contracting authority to objectify the detection of abnormally low bids", TU Delft, Available online: [uud:76eb4027-f171-44a8-bd85-34f46007f7ec](https://doi.org/10.1017/f171-44a8-bd85-34f46007f7ec).

OECD Working Party No. 2 on Competition and Regulation Paper by Prof. Gian Luigi Albano (DAF/COMP/WP2(2015)2) on Abnormally low tenders and Splitting procurement contracts into lots

ETUC KEY POINTS FOR THE TRANSPOSITION OF DIRECTIVE 2014/24/EU

Gabriella M. Racca ITALIAN LEGAL RULES AND PROCEDURES ON PUBLIC PROCUREMENT AND PREVENTION OF CORRUPTION AND ORGANISED CRIME INFILTRATION

Ανταγωνισμός και υποβολή ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς σε δημόσιο διαγωνισμό
Επιμέλεια: Λιγωμένου Άννα Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου Τεύχος 6-2011

Πρεβεδούρου Η έκταση του ελέγχου του δικαστή των ασφαλιστικών μέτρων κατά τον Ν 3886/2010 (γνwm.) ΘΠΔΔ Τεύχος 11/2012 - Έτος 5ο

V. Η Οδηγία Δημοσίων Προμηθειών PGN 03/13 της Ιρλανδίας για το χειρισμό των ΑΧΠ, όπως τροποποιήθηκε στις 27/02/2015.

5. Κατόπιν μελέτης και περαιτέρω επεξεργασίας του νέου νόμου, οι Ο.Ε. κατέληξαν στις εξής διαπιστώσεις :

5α. Ο ν. 4412/2016 αποτελεί αφ' ενός προσαρμογή στις οδηγίες 2014/24/Ε.Ε. και 2014/25Ε.Ε., αφ' ετέρου κατά ένα τμήμα του αποτελεί εξέλιξη και συμπλήρωση των ν.3669/2008 και 3316/2005 όσον αφορά τις διατάξεις που ανήκουν στη διακριτική νομοθετική ευχέρεια των κρατών μελών.

5β. Με την παρ. 6 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι «Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται **εγκύκλιοι** του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού **μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής** ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου»

5γ. Το θέμα των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών (ΑΧΠ) όπως τίθεται στο άρθρο 88 του ν. 4412/2016 και στα άρθρα 69 και 70 της Οδηγίας 2014/24/ΕΚ είχε τεθεί και στην προηγούμενη Οδηγία 2004/18/ΕΚ και στο Π.Δ. 60. Οι κύριες διαφορές των προβλέψεων των δύο Οδηγιών συνίστανται στα παρακάτω:

- Το σημαντικό βήμα σε σχέση με την οδηγία 2004/19/ΕΚ είναι το γεγονός ότι ο αποκλεισμός των ΑΧΠ μπορεί να σχετίζεται με τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18 (2) σχετικά με την καταπολέμηση του κοινωνικού και περιβαλλοντικού ντάμπινγκ, ή η συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 71 (υπεργολαβία). Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 69 (4) της Οδηγίας 2014/24/ΕΚ υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να απορρίψουν μια προσφορά, εφόσον διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που ορίζει η νομοθεσία της Ένωσης στον τομέα του κοινωνικού και εργατικού δικαίου ή του περιβαλλοντικού δικαίου ή από τις διατάξεις του διεθνούς κοινωνικού και περιβαλλοντικού δικαίου που παρτίθενται στο παράρτημα Χ.

- Σχετικά με την κρατική ενίσχυση επισημαίνεται η διαφοροποίηση της παρ. 3 του άρθρου 52 του ΠΔ 60/2007 (άρθρο 55 της Οδηγίας 2004/18) «3. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση μόνο μετά από διαβούλευση, και εφόσον ο προσφέρων δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία τάσσει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση χορηγήθηκε σε νόμιμα πλαίσια. Όταν η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει μια προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά» και της παρ. 4 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24) «4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή». Η διαφοροποίηση αυτή συνεπώς δεν περιορίζει τον έλεγχο μόνο σε έλεγχο νομιμότητας της ενίσχυσης αλλά τον επεκτείνει και σε έλεγχο «συμβατότητας» (compatibility). Κρατική ενίσχυση θα είναι «παράνομη», όταν έχει απονεμηθεί κατά παράβαση των διαδικαστικών υποχρεώσεων που καθορίζονται στους κανονισμούς 2015/1589 και 2015/2282. Κρίνεται ως «μη συμβατή» όταν δεν πληροί τους όρους συμβατότητας που έχει θεσπίσει η Επιτροπή στην ΣΛΕΕ, τις Κατευθυντήριες Γραμμές, Κανονισμούς, Πλαίσια κλπ ώστε να μη νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό εντός της εσωτερικής αγοράς και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξαιρεθεί από την Επιτροπή από τη γενική απαγόρευση του άρθρου 107 (1) της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, η δοκιμή της «νομιμότητας» είναι απλώς τυπική, ενώ το κριτήριο της «συμβατότητας» απαιτεί μια ουσιαστική αξιολόγηση.

VI. ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι Ο.Ε. στα πλαίσια των εργασιών τους θέτουν υπόψη του Σ.Δ.Ε. τα παρακάτω:

1. Για το θέμα του άρθρου 6.2.x του προσχεδίου της εγκυκλίου δηλαδή της δυνατότητας να γίνει επίκληση και αποδοχή ως ικανοποιητική εξήγηση της προσφοράς με οικονομική απώλεια του προσφέροντος, υπήρξαν σημαντικά διαφορετικές και αποκλίνουσες προσεγγίσεις.

- Στην με αρ. πρωτ. Δ17α/3/1/ΦΝ 402/09-01-2004 Εγκύκλιο 1 του ΥΠΕΧΩΔΕ, η παρ. 3 προβλέπει: «...Βασική αρχή την οποία πρέπει να καλύψει η ανάλυση του κόστους του έργου, όπως αυτό υλοποιείται από την προσφορά του κάθε διαγωνιζόμενου, είναι η αρχή που υπάρχει σε κάθε υγιή ανταγωνισμό. Ότι δηλαδή ο προσφέρων πρέπει να αποδείξει ότι θα έχει ένα εύλογο επιχειρηματικό όφελος από την προσφορά του. Με βάση αυτή την αρχή θα ζητείται από τον κάθε διαγωνιζόμενο να αποδείξει ότι το κόστος του έργου, όπως το έχει προεκτιμήσει, είναι μικρότερο από την υποβληθείσα προσφορά του...». Περαιτέρω η παρ. 13 της ίδιας αναφέρει: «Εάν η δοθείσα Προσφορά υπολείπεται του αθροίσματος κόστος έργου + κέρδος (χωρίς ΦΠΑ), τότε η προσφορά αυτή απορρίπτεται»
- Δεδομένης της νομικής πολυπλοκότητας και απαιτητικής θεώρησης του αντίστοιχου εθνικού και κοινοτικού θεσμικού πλαισίου, απευθυνθήκαμε με ταυτόσημο περιεχόμενο ερωτημάτων επί του θέματος, στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Η απάντηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού επισυνάπτεται, ενώ αυτή της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. εκκρεμεί.
- Τα 2 ερωτήματα ήταν τα εξής:

ΕΡΩΤΗΜΑ 1: Η παρακάτω διατύπωση είναι σύμφωνη με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία; Ποιες ειδικότερες διατάξεις μπορεί να καθιστούν την εν λόγω διάταξη ως μη συμβατή με εν ισχύ νομοθεσία; «Όταν στις υποβαλλόμενες εξηγήσεις ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ο οικονομικός φορέας έχει προσφέρει, για υποκειμενικούς λόγους, τίμημα χαμηλό με οικονομική απώλεια την οποία προτίθεται ο ίδιος ο προσφέρων να καλύψει με ίδιους πόρους, η εξήγηση αξιολογείται ότι δεν εξηγεί κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται και η προσφορά θεωρείται ως μη κανονική σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 26 του ν. 4412/2016»

Στην περίπτωση που η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα είναι αρνητική (θεωρείται δηλαδή ότι υπάρχει πρόβλημα συμβατότητας με εθνική ή/και κοινοτική νομοθεσία) η παρακάτω διατύπωση είναι σύμφωνη με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία; «Όταν στις υποβαλλόμενες εξηγήσεις προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι ο οικονομικός φορέας έχει προσφέρει, για υποκειμενικούς λόγους, τίμημα χαμηλό με οικονομική απώλεια την οποία προτίθεται ο ίδιος να καλύψει, θα εξετάζεται καταρχάς η συμβατότητα με το άρθρο 102 της Ενοποιημένης απόδοσης της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην άρθρο 82 της συνθήκης ΕΚ) και ειδικότερα για καταχρηστική υποτιμολόγηση – επιθετική τιμολόγηση. Για τον έλεγχο της

συμβατότητας θα απευθύνεται σχετικό ερώτημα με όλα τα απαραίτητα στοιχεία στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ν. 3959/2011 «Προστασία του Ελεύθερου Ανταγωνισμού»). Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι η προσφορά είναι συμβατή με το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο θα διασφαλίζεται ότι το ποσό που απαιτείται για την κάλυψη της απώλειας θα κατατίθεται σε δεσμευμένο λογαριασμό πριν την κατακύρωση του αποτελέσματος του διαγωνισμού και θα αποδεσμεύεται στοδιακό ανάλογα με την εξέλιξη της υλοποίησης της σύμβασης. Το ποσό αυτό πρέπει να είναι διαθέσιμο από τα ταμειακά διαθέσιμα του οικονομικού φορέα και δεν γίνεται δεκτή επίκληση μελλοντικών δανειακών συμβάσεων. Οι όροι αποδέσμευσης του ποσού του δεσμευμένου λογαριασμού θα καθορίζονται με την απόφαση τυχόν αποδοχής των εξηγήσεων».

ΕΡΩΤΗΜΑ 2°: Στις διαγωνιστικές διαδικασίες όταν γίνει επίκληση λήψης κρατικών ενισχύσεων για εξήγηση ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, πρέπει να γίνεται και έλεγχος «συμβατότητας» (compatibility) και αν ναι από ποιόν;

- Σε σχέση με ορισμένα από τα αναφερόμενα στο απαντητικό έγγραφο της Επιτροπής Ανταγωνισμού:
 - ✓ Σε σχέση με το σκέλος του ερωτήματος 1 «ποιες ειδικότερες διατάξεις μπορεί να καθιστούν την εν λόγω διάταξη ως μη συμβατή με εν ισχύ νομοθεσία» δεν υπήρξε συγκεκριμένη ρητή απαρίθμηση ειδικών διατάξεων. Αντιλαμβανόμαστε ότι πρόκειται μάλλον για νομική ερμηνεία γενικότερων διατάξεων, η οποία μπορεί και να επιδέχεται και άλλη προσέγγιση.
 - ✓ «Συνεπώς, η εκ προοιμίου απόρριψη μιας ΑΧΠ από την αναθέτουσα αρχή ως αντικανονικής στις περιπτώσεις που ο προσφέρων προτίθεται π.χ. να καλύψει με ίδιους πόρους την οικονομική απώλεια δεν αντανάκλα το σκοπό που ήθελε να εξυπηρετήσει ο νομοθέτης με το άρθρο 88 του ν. 4412/2016». Το θέμα που μπαίνει εδώ είναι αν μπορεί να υπάρξει γενικευμένη θεώρηση κάποιων εξηγήσεων ως αποδεκτών ή μη. Πρέπει να γίνει διάκριση στην απαγόρευση της «αυτόματης» απόρριψης μιας προσφοράς που χαρακτηρίζεται ως ΑΧΠ, θέμα που έχει κριθεί σε πληθώρα υποθέσεων και δεν αμφισβητείται, και στη δυνατότητα της ΑΑ να θέσει ως αποδεκτή μια κατηγορία εξηγήσεων δεδομένου ότι «Η ΑΑ οφείλει να εξετάσει όλα τα στοιχεία που παρατίθενται ως διευκρινήσεις ακόμη και όσα δεν εμπίπτουν στην παρ. 2 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016».
 - ✓ Το άρθρο 72 του ν. 4412/2016 για τις εγγυήσεις δεν προβλέπει τη δυνατότητα πρόσθετων εγγυήσεων. Οι εγγυήσεις καθορίζονται στο νόμο, αυστηρά σε 5% της αξίας της σύμβασης. Πουθενά δεν προβλέπεται πρόσθετη εγγύηση και για το λόγο αυτό δεν

συμπεριλήφθηκε ως μέτρο διασφάλισης σε συμβάσεις ανατιθέμενες σε ΑΧΠ των όποιων οι εξηγήσεις θεωρήθηκαν ικανοποιητικές. Επισημαίνουμε επίσης ότι οι πρόσθετες εγγυήσεις αποτελούν πρόσθετη διασφάλιση της αναθέτουσας αρχής σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις και να κατασκευάσει το έργο, αλλά δεν διασφαλίζουν ότι ο προσφέρων είναι σε θέση να κατασκευάσει το έργο. Η έκδοση εγγυητικής επιστολής δεν καλύπτει την απώλεια. Η κατόπτηση της εγγυητικής πάει στον κύριο του έργου και όχι στην κάλυψη της απώλειας. Περαιτέρω με βάση το νόμο, το ύψος της εγγυητικής πρέπει να είναι γνωστό εκ των προτέρων και δεν συναρτάται με τον χαρακτηρισμό ως ΑΧΠ ο οποίος εξαρτάται και από τις υπόλοιπες προσφορές.

- ✓ «...Η Διοίκηση, επομένως, πρέπει να μεριμνήσει ώστε να συλλέγει όσο το δυνατό περισσότερα στοιχεία για την τεκμηρίωση υποβληθείσας ΑΧΠ και δύναται να ζητεί εντός των προαναφερομένων ορίων, εγγυήσεις και εξασφαλίσεις για το σκοπό αυτό». Επισημαίνουμε ότι η παροχή εξηγήσεων γίνεται από τον προσφέροντα ενώ η ΑΑ τις αξιολογεί.
- ✓ Σε σχέση με τις δέσμιες αρμοδιότητες επισημαίνουμε ότι η ΑΑ υποχρεούται:
 - να εξετάσει την ύπαρξη ΑΧΠ
 - Η ΑΑ μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο αν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται. Η δυνατότητα αυτή πρέπει να θεωρείται ως δέσμια αρμοδιότητα της ΑΑ εφόσον θεωρήσει ότι οι παρασχεθείσες εξηγήσεις δεν είναι ικανοποιητικές.
 - Εάν μια προσφορά χαρακτηρίζεται ως ΑΧΠ και διαπιστωθεί ότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016 (στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργοτικού δικαίου) η ΑΑ υποχρεούται εκ δέσμιας αρμοδιότητας να απορρίψει την προσφορά.
 - Εάν η ΑΑ διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ

✓ Σε σχέση με την αρχή της αναλογικότητας στη δεύτερη διατύπωση του ερωτήματος 1 σημειώνουμε ότι η αρχή της αναλογικότητας θα πρέπει να δρα και προς τα δύο Μέρη. Εδώ πρόκειται απολύτως για εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι το έργο θα εκτελεστεί θα πρέπει με κάποιο τρόπο η απώλεια να καλυφθεί. Αυτό που ζητείται είναι απολύτως ίσο με την δηλούμενη απώλεια.

- Με βάση όλα τα παραπάνω διαμορφώθηκαν οι δύο διατυπώσεις επί του συγκεκριμένου θέματος οι οποίες τίθενται υπόψη του Συμβουλίου.
2. Επί του σημείου 6.2.iii της εγκυκλίου, αν δηλαδή θα γίνεται αξιολόγηση των εξηγήσεων όλων των προσφορών για τις οποίες ζητήθηκαν, επισημαίνουμε ότι παροτίθενται δύο εναλλακτικές, μια για την αξιολόγηση όλων και μια με σταδιακή προσέγγιση με σκοπό τη μείωση του διοικητικού βάρους στις ΑΑ.
 3. Θεωρούμε ότι θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο να παρέχεται ένας κατάλογος με τα υποχρεωτικά νομοθετήματα στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου από τα οποία θα προκύπτουν οι εξειδικευμένες ποιοτικές και ποσοτικές σχετικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις που υποχρεούνται να ακολουθούν οι εξηγήσεις.

VI. ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Επειδή:

1. Η ισχύς των ν.4412/2016 και ν.4413/2016 αρχίζει από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσης, ήτοι από 8-8-2016.
2. Για την εφαρμογή του ν.4412/2016 απαιτείται η έκδοση των προβλεπόμενων υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων.
3. Σύμφωνα με την αριθ. 5696/9/2016 απόφαση του Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. ανατέθηκε στο Τμήμα Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, η σύνταξη «προσχεδίων» των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που προβλέπονται στον ν.4412/2016 και αφορούν σε συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, καθώς και των απαιτούμενων οδηγιών εφαρμογής τους. Με την ίδια απόφαση ανατέθηκε η υποστήριξη του έργου του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γ.Γ.Υ., σε ομάδες εργασίας για την επεξεργασία και σύνταξη τεκμηριωμένων εισηγήσεων, όσον αφορά στην σύνταξη «προσχεδίων» των υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων που προβλέπονται στους ν.4412/2016 και ν.4413/2016 και αφορούν σε συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων παραχωρήσεων, αντίστοιχο, καθώς και των απαιτούμενων οδηγιών εφαρμογής τους.

(4)

4. Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 88 του ν. 4412/2016 προβλέπεται ότι «Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται **εγκύκλιοι** του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων...»

ΕΙΣΗΓΟΥΜΕΘΑ

Την έγκριση του προσχεδίου Εγκυκλίου στο πλαίσιο του ν. 4412/2016 με θέμα : **«Εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής και για την εκτίμηση των παρεχόμενων εξηγήσεων»**

Συνημμένα

Προσχέδιο Εγκυκλίου

Ο Υπεύθυνος της Ομάδας Εργασίας 2

Κατασκευών

Ο Υπεύθυνος της Ομάδας Εργασίας 2

Μελετών

Ιωάννης Μπακογιάννης

ΠΕ Μηχ. με Α' β

Σωτήρης Μπασιούκας

ΠΕ Μηχ. με Α' β

Αριθ. Πρωτ.:30440/ΣΜ/σβ

ΑΘΗΝΑ, 26 Σεπτεμβρίου 2016

Π Ρ Ο Σ
1) Πρόεδρο Συμβουλίου Δημοσίων
Έργων/Τμήμα Κατασκευών
κ. Αντώνιο Κοτσώνη
2) Υπεύθυνο Ομάδας Εργασίας 2 για τις
Κατασκευές
κ. Ιωάννη Μπακογιάννη
ΑΝΑΚ.: Γραφείο Υπουργού ΥΜΕΔΙ
κ. Χρ. Σπίρτζη
ΚΟΙΝ.: ΕΑΑΔΗΣΥ

ΘΕΜΑ: Αναλύσεις Τιμών και Τιμολόγηση Δημόσιων Έργων

ΣΧΕΤ.: 1) Η αριθ. πρωτ. 5996/02-09-2016 Απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. με θέμα «Σύνταξη "προσχεδίων" υποργικών αποφάσεων και εγκυκλίων των Ν.4412/2016 και Ν.4413/2016, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, και έργων, παραχωρήσεων, αντίστοιχα καθώς και οδηγιών εφαρμογής τους».
2) Το υπ' αριθμ. πρωτ. Κ6/261/6-9-2016 έγγραφο του Προέδρου του ΣΔΕ με θέμα: "Κατανομή εργασιών, καθορισμός χρονοδιαγράμματος, γραμματειακή υποστήριξη στις ομάδες εργασίας για «Σύνταξη "προσχεδίων" Υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων των Ν.4412/2016 και Ν.4413/2016, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων παραχωρήσεων, αντίστοιχα, καθώς και οδηγιών εφαρμογής τους».

Αγαπητοί κύριοι,

Σε συνέχεια των 1) και 2) σχετικών, συνημμένα σας αποστέλλονται:

- Το παραδοτέο σύμβασης που είχαν αναθέσει οι Εργοληπτικές Οργανώσεις ΣΑΤΕ, ΣΤΕΑΤ, ΠΕΣΕΔΕ και ΠΕΔΜΗΕΔΕ σε ανάδοχη σύμπραξη για την υλοποίηση Νέου Συστήματος Ανάλυσης Τιμών για την Τιμολόγηση των Δημοσίων Έργων και την Αναθεώρηση των συμβατικών τιμών.
- Το παραδοτέο σύμβασης που είχαν αναθέσει οι Εργοληπτικές Οργανώσεις ΣΑΤΕ και ΣΤΕΑΤ σε διεθνώς αναγνωρισμένο συμβουλευτικό όικο με παρρητήματα σε περισσότερες από 140 χώρες στον κόσμο με θέμα: "Επιχειρησιακό Πλάνο Ανάπτυξης ενός Παρατηρητηρίου Τιμών Συντελεστών Παραγωγής Έργων".
- Η από 9-8-2013 κοινή επιστολή των ΤΕΕ-ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕΔΙ με θέμα: "Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών & Τιμολόγησης ΤΕ".
- Οι προβλέψεις του άρθρου 70 του Ν.4313/2014 και της 26^{ης} έκδοσης του ν/σ για τις ΔηΣυ (προσχέδιο του Ν.4412/2016), σχετικά με τη σύσταση ενός "Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών & Τιμολόγησης ΤΕ", προβλέψεις οι οποίες δεν περιλήφθηκαν τελικά στο κείμενο του Ν.4412/2016.

Οκτώ έτη μετά την έναρξη της πρωτοβουλίας των Εργοληπτικών Οργανώσεων για την αναμόρφωση του μηχανισμού διαμόρφωσης των προϋπολογισμών των έργων, αποτύπωσης των τιμών των κατασκευαστικών εργασιών και των συντελεστών παραγωγής των τεχνικών Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece Τ +30 210 3301814/5 Τ +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

έργων, πέντε έτη μετά την ολοκλήρωση των παραδοτέων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της ως άνω πρωτοβουλίας καθώς και τρία έτη μετά την κοινή πρόταση ΤΕΕ- ΣΑΤΕ ο τεχνικός κόσμος που μετέχει στην παραγωγή των Τεχνικών Έργων (δημοσίων και ιδιωτικών) αναμένει ακόμη την καθιέρωση ενός ολοκληρωμένου, ενιαίου και συνεκτικού, αξιόπιστου και δυναμικού συστήματος αποτίμησης των συντελεστών παραγωγής, κοστολόγησης των τεχνικών έργων και τεκμηρίωσης της δοπάνης κατασκευής τους.

Κατά την άποψη του Συνδέσμου μας αυτήν την επιτακτική ανάγκη θα μπορούσε να καλύψει η ενεργοποίηση του άρθρου 70 του Ν.4313/2014, σύμφωνα με το οποίο προβλεπόταν η σύσταση Εθνικού Συστήματος Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Τεχνικών Προδιαγραφών (βλ συνημμένο 4). Ωστόσο μετά την ψήφιση του Ν.4412/2016 το άρθρο αυτό είναι κατηργημένο.

Σε κάθε περίπτωση, είτε με την επανενεργοποίηση των προβλέψεων του ως άνω άρθρου είτε με άλλο τρόπο, η καθιέρωση ενός συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης των Έργων, που να καλύπτει όλο το φάσμα των τεχνικών έργων σε όλο τον κύκλο ζωής τους, να αναφέρεται σε όλους τους συντελεστές παραγωγής των Τεχνικών Έργων, να παρακολουθεί τις τεχνολογικές εξελίξεις και να είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς πρακτικές, παρομένει κομβική, ειδικά για την Δημόσια Διοίκηση διότι συντελεί στην αδυναμία της να σχεδιάσει, προγραμματίσει και ελέγξει τους διατιθέμενους πόρους σε έργα υποδομής και εν γένει απαιτούμενα δημόσια έργα, με συνακόλουθο αποτέλεσμα την αναποτελεσματική κατανομή των περιορισμένων δημοσίων πόρων. Παράλληλα αποτελέσματα είναι οι μεγάλες καθυστερήσεις στις δημοπρασίες έργων και στις εκπονήσεις μελετών, τα οικονομικά προβλήματα των εργοληπτικών εταιρειών που δημιουργούνται κυρίως από την μεγάλη καθυστέρηση αποπληρωμής των έργων, ενώ δεν θα πρέπει να υποτιμάται ότι το ενδεχόμενο συνέχισης της σημερινής στρεβλής πραγματικότητας συντελεί στην καθήλωση του ελληνικού εργοληπτικού κλάδου εντός των ελληνικών συνόρων, αποστερώντας τη δυνατότητα εξωστρεφών δράσεων σε ένα κοινά διαμορφούμενο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, στο οποίο η Ελλάδα και οι Ελληνικές Εργοληπτικές Εταιρείες θα απουσιάζουν.

Ο ΣΑΤΕ είναι στην διάθεσή σας για κάθε απαιτούμενη συμπλήρωση και διευκρίνιση.

Με τιμή,
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Συνημμένα:

1. Το παραδοτέο σύμβασης υλοποίησης Νέου Συστήματος Ανάλυσης Τιμών για την Τιμολόγηση των Δημοσίων Έργων και την Αναθεώρηση των συμβατικών τιμών.
2. "Επιχειρησιακό Πλάνο Ανάπτυξης ενός Παρατηρητηρίου Τιμών Συντελεστών Παραγωγής Έργων".
3. Η από 9-8-2013 κοινή επιστολή των ΤΕΕ-ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό ΥΜΕΔΙ με θέμα: "Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών & Τιμολόγησης ΤΕ".
4. Προβλέψεις του άρθρου 70 του Ν.4313/2014 και της 26^{ης} έκδοσης του ν/σ για τις ΔηΣυ (προσχέδιο του Ν.4412/2016), σχετικά με τη σύσταση ενός "Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών & Τιμολόγησης ΤΕ".

Αριθ. Πρωτ.:30432/ΣΜ/σβ

ΑΘΗΝΑ, 22 Σεπτεμβρίου 2016

- Π Ρ Ο Σ
- 1) Πρόεδρο Συμβουλίου Δημοσίων Έργων/Τμήμα Κατασκευών κ. Αντώνιο Κατσώνη
 - 2) Υπεύθυνο Ομάδας Εργασίας 2 για τις Κατασκευές κ. Ιωάννη Μπακογιάννη

ΑΝΑΚ.: Γραφείο Υπουργού ΥΜΕΔΙ
κ. Χρ. Σπίρτζη

ΚΟΙΝ.: ΕΑΑΔΗΣΥ

ΘΕΜΑ: Αντικειμενικός τρόπος διαπίστωσης των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών - Πόρισμα Ομάδας Εργασίας ΣΑΤΕ.

ΣΧΕΤ.: 1) Η αριθ. πρωτ. 5996/02-09-2016 Απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. με θέμα «Σύνταξη "προσχεδίων" υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων των Ν.4412/2016 και Ν.4413/2016, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, μελετών και παραχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών, και έργων, παραχωρήσεων, αντίστοιχα καθώς και οδηγιών εφαρμογής τους».

2) Το υπ' αριθμ. πρωτ. Κ6/261/6-9-2016 έγγραφο του Προέδρου του ΣΔΕ με θέμα: "Κατανομή εργασιών, καθορισμός χρονοδιαγράμματος, γραμματειακή υποστήριξη στις ομάδες εργασίας για «Σύνταξη "προσχεδίων" Υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων των Ν.4412/2016 και Ν.4413/2016, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, μελετών και παραχής τεχνικών και λοιπών επιστημονικών υπηρεσιών και έργων παραχωρήσεων, αντίστοιχα, καθώς και οδηγιών εφαρμογής τους» .

Αγαπητοί κύριοι,

Σε συνέχεια των 1) και 2) σχετικών, συνημμένα σας αποστέλλεται πόρισμα Ομάδας Εργασίας του ΣΑΤΕ, που αφορά στον αντικειμενικό προσδιορισμό των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών, στην αντιμετώπισή τους και στα θέματα αιτιολόγησης καθώς και στην ανάδειξη αναδόχου.

Δεδομένου ότι το ζήτημα των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών στον πρόσφατο Ν.4412/2016 αντιμετωπίζεται ως κομβικό κατά τη διαδικασία ανάδειξης των αναδόχων, θεωρούμε ότι θα πρέπει γρήγορα και συγκροτημένα να ρυθμιστεί το ζήτημα του αντικειμενικού προσδιορισμού των Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών, αντιμετώπισής τους καθώς και της ανάδειξης αναδόχου, δεδομένης και της σημερινής κατάστασης όπου όλες οι δημοπρατήσεις αναδεικνύουν μειοδότες με εξοντωτικά χαμηλές προσφορές (από 15% έως 20% τουλάχιστον κάτω του κόστους), κατάσταση που επιτέλους ο νέος νόμος με την ενσωμάτωση των κοινοτικών οδηγιών πρέπει να σταματήσει, αφού είναι εις βάρος της ποιότητας και της αποπεράτωσης των έργων.

Οφείλουμε ωστόσο να σας επισημόνουμε ότι ο ΣΑΤΕ παγίως υποστηρίζει σε όλους τους τόνους και σε κάθε ευκαιρία διαβούλευσης των σχετικών κανονιστικών κειμένων ότι είναι ριζικά αντίθετος στην παροχή ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, άρα και κρίσης τους τόσο για την ανάδειξη των ΑΧΠ όσο και για την αιτιολόγηση αυτών, αφού σε αυτήν την περίπτωση θα εμφανιστούν τα πολύ δυσάρεστα φαινόμενα του προηγούμενου συστήματος των υποκειμενικών αιτιολογήσεων του Ν. 2229/1994, το οποίο έχει συνδεθεί με μνήμες φασαδότητας, αυθαιρεσίας και διαφθοράς. Κατά το σύστημα εκείνο η αναθέτουσα αρχή αποφάσιζε με δικά της, απολύτως ανέλεγκτα εν τοις πράγμασι κριτήρια, πρώτον ποιο ήταν το όριο της έκπτωσης πέραν του οποίου μία οικονομική προσφορά χαρακτηριζόταν ως υπερβολικά χαμηλή και, δεύτερον, εάν θα γινόταν μία αιτιολόγηση αποδεκτή ή μη. Η άκρα υποκειμενικότητα και το κατ' ουσία ανέλεγκτο της άσκησης της οδηγίας το σύστημα αυτό σε παταγώδη αποτυχία, με συνέπεια να αντικατασταθεί άρον άρον από τον Ν. 2576/1998.

Κατά την άποψη του ΣΑΤΕ είναι βέβαιο ότι το ίδιο θα συμβεί και τώρα, εάν δεν θεσμοθετηθούν κανόνες αντικειμενικής και ελέγχιμης κρίσης ως προς τα δύο ουσιώδη ζητήματα του ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών: α) Της μεθόδου εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και β) της διαδικασίας και των κριτηρίων αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων.

Κατά τη άποψή μας, πρέπει να λυθεί, που θα διασφαλίσει τη διαφάνεια, την ίση μεταχείριση και τον υγιή ανταγωνισμό, αφορά στην θέσπιση ενός αντικειμενικού, παραμετροποιημένου συστήματος προσδιορισμού του ορίου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων. Επίσης κατά την άποψή μας θα πρέπει να συσταθεί Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης που θα αποτελεί ανεξάρτητο τρίτο φορέα που δεν θα εμπλέκεται επ' ουδενί με την εκάστοτε Α.Α. Τα μέλη του θα απαρτίζουν τις Επιτροπές Ελέγχου Αιτιολογήσεων και θα προκύπτουν με κλήρωση από όλη την Περιφέρεια. Τα πορίσματα επί των αιτιολογήσεων καθώς και οι αιτιολογήσεις, πλην των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων που αναφέρονται σε αυτές, θα αναρτώνται σε συγκεκριμένο ιστότοπο, ελεύθερα προσβάσιμο.

Προτείνουμε, μέχρι τον προσδιορισμό των παραμέτρων αντικειμενικής αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, τη διασφάλιση των αναθετουσών αρχών από την υπογραφή συμβάσεων υψηλού ρίσκου, όπως χαρακτηρίζεται στο συνημμένο πόρισμα μία σύμβαση που συνάπτεται στη βάση μίας υπερβολικά χαμηλής προσφοράς, με την πρόβλεψη πρόσθετων προβλέψεων, οι οποίες φυσικά θα αναγράφονται στις διακηρύξεις των έργων, όπως αυξημένες εγγυητικές καλής εκτέλεσης, αυστηρούς ελέγχους από Ειδικό Σώμα Ελεγκτών ή και από Εξωτερικό Σύμβουλο Επίβλεψης κ.α.

Ο ΣΑΤΕ είναι στην διάθεσή σας για κάθε απαιτούμενη συμπλήρωση και διευκρίνιση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Με τιμή,

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Συνημμένο: Πόρισμα Ομάδας Εργασίας ΣΑΤΕ για τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές.

**Πρόταση
για αντιμετώπιση των ΥΧΠ - Ανάδειξη Αναδόχου -
Διασφάλιση των ΑΑ**

**Ημνία:
Φεβρουάριος 2016**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Αναγκαιότητα αντικειμενικής αντιμετώπισης των ΥΧΠ.....	3
1.1 Εισαγωγή	3
1.2 Εμπειρία από την εφαρμογή της μεθοδολογίας και άλλων συστημάτων ανάθεσης	4
1.2.1 Γενικά	4
1.2.2 Η περίπτωση της Ελλάδας	5
1.3 Προβλέψεις Οδηγίας 2014/24 για τις ΔηΣυ.....	7
1.4 Κρίσιμα σημεία	8
2. Ανάλυση μοντέλων αντικειμενικού προσδιορισμού των ΥΧΠ Ευρωπαϊκών Χωρών .	10
A. Ιρλανδία.....	10
2.A.1 Περιγραφή πλαισίου.....	10
2.A.1.1. Εισαγωγή.....	10
2.A.1.2. Πεδίο εφαρμογής.....	10
2.A.1.3. Διαπίστωση τυχόν ΥΧΠ	11
2.A.1.4. Χειρισμός τυχόν ΥΧΠ σε συμβάσεις άνω του κοινοτικού ορίου	11
2.A.1.5. Χειρισμός τυχόν ΥΧΠ σε συμβάσεις κάτω του κοινοτικού ορίου	12
2.A.1.6. Αποδοχή τυχόν ΥΧΠ (για συμβάσεις άνω ή κάτω του κοινοτικού ορίου) .	12
2.A.1.7. Ορισμοί	13
2.A.1.8. Συμπληρωματικές οδηγίες	13
2.A.1.9 - Παραρτήματα	14
2.A.2 Παραδείγματα	17
2.A.3 Αντιμετώπιση κρίσιμων σημείων	21
B. Ιταλία.....	22
2.B.1 Περιγραφή πλαισίου.....	22
2.B.2 Παραδείγματα	23
3. Σύνθεση Ελληνικής Πρότασης.....	27
3.1 Μέθοδος αντικειμενικού προσδιορισμού των ΥΧΠ	27
3.1.1. Έργα που εμπίπτουν στην ενωσιακή νομοθεσία	27
3.1.1.A Οριακά Αποδεκτή Προσφορά	27
3.1.1.B Παράδειγμα	29
3.1.2 Έργα που δεν εμπίπτουν στην ενωσιακή νομοθεσία	31
3.1.2.A Οριακά Αποδεκτή Προσφορά	31
3.1.2.B Παράδειγμα.....	33
3.2 Αντιμετώπιση των ΥΧΠ - Διαδικασία ανάδειξης αναδόχων - Διασφαλίσεις από την υπογραφή συμβάσεων υψηλού ρίσκου.....	35
3.2.1 Έργα που εμπίπτουν στην ενωσιακή νομοθεσία	35
3.2.2 Έργα που δεν εμπίπτουν στην ενωσιακή νομοθεσία	37
3.3 Αποσαφηνίσεις / Ορισμοί - Προσπαιτούμενα - Κρίσιμα σημεία	37
3.3.1 Αποσαφηνίσεις / Ορισμοί.....	37
3.3.2 Προσπαιτούμενα	37
3.3.3 Κρίσιμα Σημεία	38

1. Αναγκαιότητα αντικειμενικής αντιμετώπισης των ΥΧΠ

1.1 Εισαγωγή

Κατά την τρέχουσα οικονομική κρίση έχουν μεγεθυνθεί τα προβλήματα των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε διοργανισμούς του δημοσίου, λόγω του σημαντικού περιορισμού του αντικειμένου του δημοσίου έργα και των ευκαιριών συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς για την ανάληψη κάποιων δημόσιων σύμβασων. Ειδικά στην περίπτωση των δημοσίων έργων η εργοληπτική δραστηριότητα έχει μειωθεί κατακόρυφα με αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις του κλάδου να μην έχουν εργοληπτικό αντικείμενο για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, με αποτέλεσμα την αποξήωση των παγίων, του εξοπλισμού, του ανθρώπινου δυναμικού με συνέπεια να κινδυνεύει και η ύπαρξη ακόμη των εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Για τους λόγους αυτούς αλλά και για λόγους που άπτονται της πολιτικής ανταγωνισμού των επιχειρήσεων, πολλές επιχειρήσεις είναι διατεθειμένες να υποβάλλουν υποκοστολογημένη προσφορά για την ανάληψη κατοικημένης ενός δημόσιου έργου, την παροχή υπηρεσίας ή προμήθειας, ώστε να αναδειχθούν ως ανάδοχοι μίας δημόσιας σύμβασης, ειδικά δε όταν η ανάθεση της σύμβασης γίνεται με μειοδοτικό διαγωνισμό.

Από την άλλη οι Ανοθέτουσες Αρχές (εφεξής **ΑΑ**) οφείλουν να στοχεύουν στην έγκαιρη και λογική κοστολογημένη υλοποίηση των δημοπρατούμενων δημοσίων έργων, υπηρεσιών ή προμηθειών, ώστε το παραγόμενο αποτέλεσμα να εκπληρώνει τους όρους και τους στόχους βάσει των οποίων δημοπρατήθηκε. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι ΑΑ οφείλουν να αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις που υποκοστολογούν εκούσια τις τιμές της προσφοράς τους σε τέτοιο βαθμό, ώστε να διακυβεύεται επιβίωση της επιχείρησης και η δυνατότητα άρτιας και απρόσκοπτης υλοποίησης της σύμβασης.

Με βάση το ανωτέρω οι πρόσφοτες οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις προβλέπουν ειδική αντιμετώπιση των προσφορών που μία ΑΑ εκτιμά ως ΥΧΠ, με την επισημάνση ότι κομία προσφορά δεν μπορεί να απορριφθεί εάν δεν εξεταστεί προηγούμενο η οπτιολόγησή της.

1.2 Εμπειρία από την εφαρμογή της μειοδοσίας και άλλων συστημάτων ανάθεσης

1.2.1 Γενικά ¹

Λόγω της σπουδαιότητας που έχει η επιλογή του κατάλληλου του συστήματος δημοπράτησης, έχει γίνει σημαντική επιστημονική έρευνα σχετικά με τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης. Αν και συνήθως η ανάθεση γίνεται με κριτήριο τη χαμηλότερη τιμή προσφοράς, είναι φανερό ότι αυτό εγκυμονεί κινδύνους καθώς μη ρεαλιστικές προσφορές οδηγούν σχεδόν πάντα σε αξιώσεις και καθυστερήσεις κατά την εκτέλεση του έργου.

Παλαιότερες έρευνες έδειξαν ότι στο Ηνωμένο Βασίλειο το 87% των ΚΤΕ επέλεξαν οναδόχους με βάση τη χαμηλότερη οικονομική προσφορά. Παρατηρούν όμως επίσης ότι η ανάθεση που βασίζεται στη χαμηλότερη οικονομική προσφορά εγκυμονεί κινδύνους όσον αφορά την κακή απόδοση του οναδόχου κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, καθώς μη ρεαλιστικές προσφορές οδηγούν σχεδόν πάντα σε αξιώσεις και καθυστερήσεις.

Παράλληλα έχει καταγραφεί διεθνώς ότι οι προεπιλεγμένοι οναδόχοι, αντί να απέχουν σε περίπτωση που πιστεύουν ότι το υπό δημοπράτηση έργο δεν θα είναι κερδοφόρο ή ότι το κόστος υποβολής προσφοράς είναι υψηλό ή ότι το χρονικό διάστημα για την προετοιμασία της προσφοράς είναι μικρό, συμμετέχουν συνήθως στον διαγωνισμό για να διατηρήσουν καλές σχέσεις με τον ΚΤΕ. Οι προσφορές αυτές δεν είναι ανταγωνιστικές και θα έπρεπε να εξαιρούνται. Ο εντοπισμός τέτοιου είδους προσφορών είναι σχεδόν αδύνατος, γι' αυτό και πολλές αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν σε αποκλεισμό από το διαγωνισμό των πολύ υψηλών προσφορών.

Εκτός από τα παραδείγματα που θα αναπτυχθούν κατωτέρω η Κυβέρνηση του Χονγκ Κονγκ απορρίπτει όλες τις προσφορές οι οποίες είναι 25% υψηλότερες από τη χαμηλότερη προσφορά και καθιστά τις εταιρίες μη-επιλέξιμες για συμμετοχή στους επόμενους διαγωνισμούς. Ο Skitmore εφάρμοσε στατιστικές μεθόδους για τον εντοπισμό τέτοιων μη-ανταγωνιστικών προσφορών (υπερβολικά υψηλές προσφορές) και διατύπωσε την άποψη ότι όταν τέτοιες προσφορές συμπεριλαμβάνονται στο διαγωνισμό, προκύπτει καμπύλη κατανομής με θετική απόκλιση, ενώ όταν αυτές απομακρυνθούν, η κατανομή που προκύπτει είναι κανονική. Αντίθετα, σε πολλές χώρες εξαιρούνται οι υπερβολικά χαμηλές προσφορές.

Στην Ιταλία και την Ταϊβάν, σε μία προσπάθεια να αντιμετωπιστούν τα πιθανά προβλήματα, αιτήματο και καθυστερήσεις που προκύπτουν από την επιλογή οναδόχου, ο οποίος έχει υποβάλει είτε τυχαίο είτε σκόπιμα υπερβολικά χαμηλή προσφορά, εφαρμόστηκε η μέθοδος της μέσης προσφοράς. Συνήθως, με τη μέθοδο της μέσης προσφοράς επιλέγεται οναδόχος του οποίου η προσφορά πλησιάζει περισσότερο τον αριθμητικό ή το στοχμικό μέσο όρο των προσφορών που δεν έχουν αποκλειστεί ως πολύ υψηλές ή χαμηλές. Στη μέθοδο υπάρχει αλληλεξάρτηση όλων των προσφορών στην επιλογή του επικρατέστερου υποψηφίου και κάθε αλλαγή στην τιμή οποιασδήποτε από τις προσφορές επηρεάζει το αποτέλεσμα του διαγωνισμού.

¹ *Σέργιος Λαμπρόπουλος, Μονογραφία για το Συνέδριο Δημοσίων Έργων του ΤΕΕ - 2005.*

Οι διάφορες μέθοδοι, που βασίζονται στη μέση προσφορά, οδηγούν σε λιγότερα προβλήματα καθυστερήσεων λόγω αιτημάτων κατά την διάρκεια κατασκευής, ενδέχεται όμως επίσης να οδηγήσουν σε λιγότερο συμφέρουσα οικονομικά επιλογή για τον ΚΤΕ, αφού χάνει το δυναμικό πλεονέκτημα του χαμηλού κόστους. Τέλος, η εν λόγω μέθοδος δεν αποτρέπει την αθέμιτη σύμπτωση υποψηφίων εάν δεν συνοδεύεται με διασφαλίσεις.

1.2.2 Η περίπτωση της Ελλάδας

Η Οδηγία 2004/18/ΕΚ που ισχύει σήμερα στη χώρα μας καθορίζει δύο εναλλακτικά κριτήρια ανάθεσης: χαμηλότερη τιμή ή πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά (σύνθετο κριτήριο που συμπεριλαμβάνει τιμή και άλλα υποκριτήρια).

Τα πρώτα κριτήρια φαίνεται αρχικά να διασφαλίζει την αντικειμενικότητα της επιλογής του Κυρίου του Έργου (ΚΤΕ). Στην περίπτωση όμως του δευτέρου, συνήθως κάποια υποκριτήρια αποτιμώνται υποκειμενικά με επακόλουθο κίνδυνο ενστάσεων, καθυστερήσεων και δημόσιας κριτικής. Στη χώρα μας εφαρμόστηκε ευρύτατα το πρώτο κριτήριο, ενώ το σύνθετο σπανίως (για μελέτη - κατασκευή).

Το κρίσιμο ερώτημα είναι αν η πρακτική αυτή ευνόησε την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού ή αντίθετα συντέινει ιστορικά στην επικράτηση άκρατου ανταγωνισμού με συνέπεια μεγάλη ζημία του Δημοσίου και καταστροφική επιχειρήσεων.

Η ελληνική αγορά Δημοσίων Έργων χαρακτηρίζεται διαχρονικά από:

- ασυνέπεια χρηματοδότησης από πλευράς Δημοσίου,
- ύπαρξη μεγάλου αριθμού εργοληπτών σε σχέση με το συνολικό όγκο εργασιών,
- έλλειψη στρατηγικής και οργάνωσης από το μεγαλύτερο τμήμα των εργοληπτικών επιχειρήσεων και καθημερινό αγώνα επιβιώσής τους,
- ανεπάρκεια των Κυρίων των Έργων,
- τροποποιήσεις συμβατικού αντικείμενου κ.λπ.

Πρόκειται για εκρηκτικό μείγμα στοιχείων (ψευδο)τέλειου ανταγωνισμού (που θεωρητικά οδηγεί σε προσφορά στο επίπεδο κόστους) με διοικητική και τεχνική αδυναμία καλής εκτέλεσης των συμβάσεων.

Συνήθως ο μειοδότης κατά τον υπολογισμό της προσφοράς του όχι μόνο έχει μηδενίσει το κέρδος του, αλλά ούτε καν έχει προβλέψει την πλήρη κάλυψη των γενικών εξόδων του (προσφορά κάτω του κόστους). Απλώς ελπίζει ότι θα μεταβληθεί το αντικείμενο της σύμβασης και ότι με τη «διαπραγματεύση» που ακολουθεί θα επιτύχει βελτίωση των οικονομικών δεδομένων. Η ύπαρξη των συνθηκών αυτών μακροχρόνια οδηγεί σε μη υγιή κατασκευαστικό κλάδο, ημιτελή έργα και μη απορρόφηση πόρων.

Όλα αυτά οφείλονται στη μη ανάληψη του «πολιτικού» κόστους εξυγίανσης της αγοράς από τις διαδοχικές κυβερνήσεις. Διαχρονικά, όποτε η κατάσταση έφθανε στο απροχώρητο, η εκάστοτε κυβέρνηση νομοθετούσε «καινοτόμα».

Τα τελευταία 40 έτη νομοθετήθηκαν στην σειρά:

- Το «εύλογο όριο», δηλαδή η τιμή προσφοράς ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, όχι όμως η ελάχιστη (μειοδοσία), αλλά κάτι σαν τη στατιστική μέση του συνόλου των προσφορών (εύλογη) που υπολογιζόταν αλγοριθμικά.
- Αμιγής μειοδοσία
- Μειοδοσία με «οξιολόγηση», δηλαδή η απόρριψη κάθε προσφοράς που η επιτροπή διεξαγωγής του διαγωνισμού έκρινε ότι ήταν υπερβολικά χαμηλή αδικαιολόγητα, με βάση στοιχεία του διαγωνιζομένου και την κατευθυντήρια εγκύκλιο του υπουργείου αλλά και με περιθώρια υποκειμενικής κρίσης.
- Στατιστικός προσδιορισμός του αναδόχου με απόρριψη μικρού αριθμού προσφορών που προέκυπτε από αριθμητικούς υπολογισμούς ότι ήταν υπερβολικά χαμηλές αδικαιολόγητα, δηλαδή με βάση αλγόριθμο που καθόριζε εγκύκλιος του υπουργείου {«μαθηματικός τύπος»}.
- Αμιγής μειοδοσία με τον Ν. 3663/2004 επέβαλε.

Για την τελευταία επαναφορά προβλήθηκε κυρίως το έλλοιο επιχείρημα περί προσθέτου αφέλους του Δημοσίου που θα προέρχεται από τη διαφορά της πλέον χαμηλής προσφοράς (μειοδοσία) σε σχέση με την πλέον αυξημένη που προέκυπτε από την εφαρμογή του μαθηματικού τύπου.

Και αυτό παρά το ότι η διεθνής επιστημονική έρευνα τεκμηριώνει ότι η «απλή και όδολη» μειοδοσία τιμής συνήθως οδηγεί σε συμβατικό προβλήματα, χρονικές καθυστερήσεις, αυξημένη τελική δαπάνη για τον ΚΤΕ και μη απορρόφηση πόρων.

Η επαναφορά της αμιγούς μειοδοσίας είχε ως αποτέλεσμα να επανακάμψουν στον εργαλαβικό στόχο ημιθανείς επιχειρήσεις και να «χτυπούν» τους διαγωνισμούς. Τα αποτελέσματα, μεταξύ άλλων, ήταν να πληρώνονται χρήματα που δεν αφέλλονταν, πολλά σημαντικά δημόσια έργα να έχουν βαλτώσει, ενώ το χειρότερο όλων είναι ότι ο πόλεμος υπερβολικά χαμηλών τιμών που επικρατεί εξαναγκάζει και τις υγιείς επιχειρήσεις σε αντίστοιχες κακές πρακτικές και οριακές αμυντικές τακτικές προκειμένου να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Κάθε φορά που επανέρχεται η μειοδοσία οδηγούμαστε σε αδιέξοδο, ειδικά όταν ο έλεγχος των εργοληπτικών επιχειρήσεων είναι πλημμελής. Για παράδειγμα ανατίθενται έργα με προσφορές κάτω του κόστους γεγονός που γεννά προβληματισμό για την ποιότητά τους.

Στη σημερινή συγκυρία, οι προσφερόμενες εκπτώσεις είναι μεγάλες και τα έργα δεν προχωρούν ικανοποιητικά. Είναι ανάγκη να εγκαταλειφθεί ο ισοπεδωτικός ανταγωνισμός φθηνών τιμών. Η νέα Οδηγία 2014/24/ΕΕ επιτάσσει και υποχρεώνει τους Κύριους του Έργου σε ειδικό έλεγχο για την αιτιολόγηση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών.

1.3 Προβλέψεις Οδηγίας 2014/24 για τις ΔηΣυ

Άρθρο 69

Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

- Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά.
- Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αφορούν ιδίως:
 - α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών·
 - β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου·
 - γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα·
 - δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2².
 - ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 71³.

² Άρθρο 18- Αρχές εφαρμόζουσες στις προμήθειες 2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν δεσφαιστεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα Χ.

³ Άρθρο 71 - Υπεργολαβία 1. Η τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου 18 παράγραφος 2 από υπεργολάβους εξασφαλίζεται μέσω ενδεδειγμένης δράσης των αρμόδιων εθνικών αρχών που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους. 2. Στα έγγραφα της προμήθειας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί ή μπορεί να υποχρεώνεται από ένα κράτος μέλος να ζητεί από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει. 28.3.2014 ΕΙ. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 94/135 3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν κατόπιν αιτήσεως του υπεργολάβου και όταν το επιτρέπει η φύση της σύμβασης, ότι η αναθέτουσα αρχή μεταφέρει τις οφειλόμενες πληρωμές απευθείας στον υπεργολάβο για τις υπηρεσίες, τις προμήθειες ή τα έργα που παρείχε στον οικονομικό φορέα στον οποίο ανατέθηκε η δημόσια σύμβαση (κύριο εργολάβο). Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν κατάλληλους μηχανισμούς που επιτρέπουν στον κύριο εργολάβο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές. Οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης. 4. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν αίρουν την ευθύνη του κύριου εργολάβου. 5. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον κύριο εργολάβο να της αναφέρει την επωνυμία, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νομικούς εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον κύριο εργολάβο να της κοινοποιεί οποιαδήποτε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης καθώς και τις υποχρεωτικές πληροφορίες σχετικά με τυχόν νέους υπεργολάβους τους οποίους ο κύριος εργολάβος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες. Παρά το πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν την υποχρέωση ενημέρωσης απευθείας στον κύριο εργολάβο. Όταν απαιτείται για τους σκοπούς της παραγράφου 5 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου, οι απαιτούμενες πληροφορίες συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις των υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 59. Τα εκτελεστικά μέτρα βάσει της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου μπορούν να προβλέπουν ότι οι υπεργολάβοι οι οποίοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης προσκαλούν τα ποιοτικά και λοιπά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης. Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει για τους προμηθευτές. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επεκτείνουν ή να υποχρεώσουν από τα κράτη μέλη να επεκτείνουν τις υποχρεώσεις του πρώτου εδαφίου, ως εξής: α) στις συμβάσεις αγαθών, στις συμβάσεις υπηρεσιών, πλην όσων αφορούν υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

- Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2.
- Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορριπτεί αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή.
- Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχουν στη διάθεσή τους —όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα— σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

1.4 Κρίσιμα σημεία

α) Με ποια μέθοδο μία ΑΑ αποφασίζει το εάν ή όχι μία προσφορά είναι ΥΧΠ ;

Είναι προφανές ότι εάν μία ΑΑ αφεθεί να αποφασίσει χωρίς δεσμευτική, αντικειμενική και οριζόντια εφαρμοζόμενη μεθοδολογία σχετικά με το εάν μία προσφορά είναι ΥΧΠ φαινόμενα συναλλαγής θα μονοπωλήσουν τις δημοπρασίες.

αρχής ή στους προμηθευτές που συμμετέχουν σε συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών· β) στους υπεργολάβους των υπεργολάβων του κύριου εργολάβου και ούτω καθ' εξής στην αλυσίδα υπεργολαβίας. 6. Προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2, μπορούν να λαμβάνονται ενδεδειγμένα μέτρα, όπως: α) Όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει μηχανισμό από κοινού ευθύνης μεταξύ υπεργολάβων και του κύριου εργολάβου, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μεριμνά ώστε να εφαρμόζονται οι συναφείς κανόνες σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 18 παράγραφος 2. β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τα άρθρα 59, 60 και 61, να επαληθεύσουν ή να υποχρεώσουν από το κράτος μέλος να επαληθεύσουν αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 57. Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει ή να υποχρεωθεί από το κράτος μέλος να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του. 7. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες περί ευθύνης ή περαιτέρω ρυθμίσεις στο εθνικό δίκαιο σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους, χωρίς αυτοί να υποχρεούνται να το ζητούν. 8. Τα κράτη μέλη τα οποία έχουν επιλέξει να προβλέπουν μέτρα σύμφωνα με τις παραγράφους 3, 5 ή 6 καθορίζουν, με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις και τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης, τους εκτελεστικούς όρους για τα εν λόγω μέτρα. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής, παραδείγματος χάριν, όσων αφορά ορισμένα είδη συμπεράσεων, ορισμένες κατηγορίες αναθετούσων αρχών ή οικονομικών φορέων ή ορισμένα ποσά.

Δεν πρέπει να ποραλείπεται ότι θα πρέπει να προσδιορίζεται και ο ελάχιστος αριθμός προσφορών κάτω από τον οποίο δεν θα μπορεί να εφορμόζεται η μεθοδολογία για τον χαρακτηρισμό των προσφορών ως ΥΧΠ.

β) Με ποιο μεθοδολογία μία ΑΑ αποδέχεται ή όχι την αιτιολόγηση μίας ΥΧΠ ;

Είνοι προφανές ότι εάν μία ΑΑ αφεθεί να αποφοοίσει χωρίς δεσμευτική, αντικειμενική και οριζόντια εφαρμοζόμενη μεθοδολογία για την αξιολόγηση της αιτιολόγησης και πάλι θα υπάρχουν έντονα φαινόμενα συναλλαγής και εκβιασμών στις δημοπρασίες.

γ) Υπάρχουν χρηματικό όρια της σύμβασης κάτω από το οποίο μπορεί αυτόματα μία προσφορά που χαρακτηρίζεται ως ΥΧΠ, να αποκλείεται αυτόματα από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης;

δ) Με ποιόν τρόπο διασφαλίζεται η διαδικασία της δημοπράτησης από τους εικονικά μετέχοντες σε αυτήν για να αλλοιωθεί το αποτέλεσμα του διαγωνισμού ? Υπάρχουν επιπτώσεις / ποινές σε όσους συμμετέχουν και δεν υποβάλλουν αιτιολόγηση ενώ καλούνται ή υποβάλλουν μία άνευ περιεχομένου αιτιολόγηση ;

2. Ανάλυση μοντέλων αντικειμενικού προσδιορισμού των ΥΧΠ Ευρωπαϊκών Χωρών

A. Ιρλανδία

2.A.1 Περιγραφή πλαισίου

Προτεινόμενη διαδικασία διαπίστωσης ΥΧΠ με βάση βάση την Οδηγία Δημοσίων Προμηθειών PGN 03/13 της Ιρλανδίας για το χειρισμό των ΥΧΠ, όπως τροποποιήθηκε στις 27/02/2015.

(http://www.dfpni.gov.uk/pgn_03-13_abnormally_low_tenders_feb_2014)

2.A.1.1. Εισαγωγή

- 1.1 Η τρέχουσα οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει ένα δύσκολο συναλλακτικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του δημοσίου, λόγω του περιορισμού των ευκαιριών συμμετοχής σε δημόσιους διαγωνισμούς και ανάληψης κάποιων δημόσιων σύμβασης.
- 1.2 Είναι γνωστό ότι οι επιχειρήσεις που επιδιώκουν την ανάληψη μιας σύμβασης επιλέγουν σε ορισμένες περιπτώσεις, για εμπορικούς λόγους, την υποβολή υπο-κοστολογημένης προσφοράς. Ωστόσο οι «Υποδειγματικές Αναθέτουσες Αρχές» οφείλουν να αποθαρρύνουν τις επιχειρήσεις που μειώνουν τις τιμές της προσφοράς τους σε τέτοιο βαθμό, ώστε να διακυβεύεται η δυνατότητα υλοποίησης της σύμβασης. Για την περίπτωση των ΥΧΠ, οι ΑΑ θα πρέπει να υιοθετήσουν τις αναφερόμενες στην παρούσα Οδηγία προσεγγίσεις.

2.A.1.2. Πεδίο εφαρμογής

- 2.1 Η παρούσα Οδηγία εφαρμόζεται για όλες τις δημόσιες συμβάσεις έργων, των οποίων η εκτιμώμενη συμβατική αξία είναι £30,000 (40.425€) ή μεγαλύτερη.
- 2.2 Ο αλγόριθμος που περιγράφεται στην παρούσα Οδηγία πρέπει να εφαρμόζεται από τις ΑΑ στις εν λόγω περιπτώσεις δημοσίων συμβάσεων έργων, προκειμένου αυτές να διαπιστώσουν αν μία προσφορά είναι υπερβολικά χαμηλή. Η εφαρμογή αυτού του αλγορίθμου δεν μπορεί να αποτελέσει από μόνη της τη βάση για την απόρριψη μιας προσφοράς.
- 2.3 Εάν έχουν υποβληθεί λιγότερες από τέσσερις προσφορές, η ΑΑ θα πρέπει να εξετάσει αν μπορεί να εφαρμοστεί ο αλγόριθμος διαπίστωσης τυχόν ΥΧΠ που περιγράφεται στην παρούσα Οδηγία. Ακόμη και στην περίπτωση που υποβάλλονται λιγότερες από τέσσερις προσφορές, η ΑΑ οφείλει να εξετάσει αν κάποιες από αυτές είναι ΥΧ, εφαρμόζοντας την προσηκουσα επαγγελματική γνώση και κρίση.
- 2.4 The tender prices to be used for the assessment of tenders must also be used for the process to identify potential ALTs contained within this guidance. It should be noted that for NEC3 contracts the tender price should include amounts for the Model Compensation Event.
- 2.5 Αρμόδια για την ανασκόπηση και την ενημέρωση της παρούσας οδηγίας είναι Κεντρική Αρχή ΔηΣυ. Συμβουλευτείτε την σχετική ιστοσελίδα προκειμένου να βεβαιωθείτε ότι έχετε την τελευταία έκδοση).

- 2.6 Η εφαρμογή της παρούσας διαδικασίας διαπίστωσης τυχόν ΥΧΠ, ουδόλως απομειώνει την ανάγκη διενέργειας του συνήθους ελέγχου των προσφορών, (εξονυχιστικός έλεγχος τιμών, μερικής δοσώνης, ομαλότητας, κλπ) και κατάρτιση αναλυτικού πρακτικού αξιολόγησης προσφορών, πριν από την κατακύρωση της σύμβασης.

2.A.1.3. Διαπίστωση τυχόν ΥΧΠ

- 3.1 Η διαπίστωση μιας ΥΧΠ μπορεί να γίνει εφαρμόζοντας την προσηκουσα επαγγελματική γνώση και κρίση, ως προς τις κατασκευαστικές μεθόδους και το κόστος των εργασιών για την συγκεκριμένη περίπτωση έργου. Για την υποστήριξη των ΑΑ στη διαπίστωση μιας τυχόν ΥΧΠ, είναι δυνατή η εφαρμογή της διαδικασίας που περιγράφεται στο Παράρτημα Α της παρούσας Οδηγίας.

Με αυτήν την μέθοδο είναι δυνατή η ανσγνώριση προσφορών, των οποίων οι τιμές είναι σημαντικά χαμηλότερες από τις τρέχουσες τιμές της αγοράς, και ως εκ τούτου ενδέχεται να είναι ΥΧΠ.

- 3.2 Κατά τη μέθοδο αυτή οι τυχόν ΥΧΠ διαπιστώνονται με βάση την «**διορθωμένη μέση προσφορά**», ο η οποία υπολογίζεται ως ο μέσος όρος όλων των προσφορών που υποβλήθηκαν αγνώνοντας την υψηλότερη προσφορά.
- 3.3 Είναι δυνατόν να εμφανιστούν περιπτώσεις κατά τις οποίες με την εφαρμογή της **διορθωμένης μέσης προσφοράς** δεν είναι δυνατός ο έλεγχος προσφορών με πολύ μικρή διαφορά. Για το λόγο αυτό οι ΑΑ θα πρέπει να χρησιμοποιούν και ένα περιθώριο ασφαλείας (το **περιθώριο ανοχής**) που υπολογίζεται με βάση τη **χαμηλότερη αποδεκτή προσφορά**.
- 3.4 Με το τεύχος της Προκήρυξης θα πρέπει να γνωστοποιείται στους διαγωνιζόμενους ότι, σε περίπτωση διαπίστωσης ΥΧΠ με την εν λόγω μέθοδο, η προσφορά αυτή θα απορρίπτεται αν, ο προσφέρων, όταν του ζητηθεί, δεν εξηγήσει, κατά τρόπο που να ικανοποιεί τον **Υπεύθυνο Έργου (Project Manager)**., την ή τις τιμές της προσφοράς που φαίνονται υπερβολικά χαμηλές (βλ **Παράρτημα Α**).
- 3.5 Όταν μία προσφορά είναι χαμηλότερη από τη **διορθωμένη μέση προσφορά**, κατά 15% ή και περισσότερο, και ταυτόχρονα βρίσκεται εκτός του **περιθωρίου ανοχής**, η προσφορά αυτή θα να θεωρείται ως εν δυνάμει ΥΧΠ και ο προσφέρων θα πρέπει να ενημερώνεται και να καλείται για αιτιολόγηση κατά τα αναφερόμενα στο **Παράρτημα Β**.

2.A.1.4. Χειρισμός τυχόν ΥΧΠ σε συμβάσεις άνω του κοινοτικού ορίου

- 4.1 Οι δημόσιες συμβάσεις έργων των οποίων η αξία υπερβαίνει τα όρια των κοινοτικών οδηγιών, πρέπει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τον τρέχοντα Κανονισμό Σύνταξης ΔΣ.. **Τα άρθρο 69⁴**, της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/24 (κλασσική οδηγία) απαιτεί από τις ΑΑ να διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες θα παρέχουν εξηγήσεις για τις τιμές που φαίνεται ότι είναι ΥΧ.
- 4.2 Οι εξηγήσεις που απαιτούνται κατά το άρθρο 69 της ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/24, στην περίπτωση που κάποια τιμή θεωρείται ΥΧ, μπορούν να αφορούν ιδίως:
- τα οικονομικά χαρακτηριστικά και το κόστος της μεθόδου κατασκευής,
 - εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες τις οποίες επικαλείται ο προσφέρων για εκτέλεση του έργου,

- την πρωτοτυπία των τεχνικών λύσεων ή των μεθόδων που προτείνονται από τον προσφέροντα,
- τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία για το περιβάλλον, για τις κοινωνική ασφάλιση και για τα εργασιακά.
- συμφωνίες με υπεργολάβους, και
- ενδεχόμενη χορήγηση κρατική ενίσχυσης στον προσφέροντα.

Η προσφορά μπορεί να απορριφθεί μόνο όταν τα στοιχεία αιτιολόγησης που θα υποβληθούν δεν δικαιολογούν ικανοποιητικά τις χαμηλές τιμές.

2.A.1.5. Χειρισμός τυχόν ΥΧΠ σε συμβάσεις κάτω του κοινοτικού ορίου

- 5.1 Οι προσφορές που διαπιστώνεται ότι είναι ΥΧ, πρέπει να υπόκεινται σε περαιτέρω εξονυχιστικό έλεγχο, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι ο προσφέρων είναι σε θέση να εκτελέσει τις απαιτούμενες εργασίες στην τιμή που προσφέρει.
- 5.2 Στην περίπτωση αυτή ο **Υπεύθυνος Έργου (Project Manager)** οφείλει να διαπιστώσει κάθε στοιχείο της προσφοράς που φαίνεται υπο-κοστολογημένο και να αναζητήσει επεξηγήσεις/αιτιολογήσεις για το κατά πόσο ο προσφέρων θα είναι σε θέση να ολοκληρώσει το έργο με την τιμή που προσφέρει. Αν περισσότερες τιμές φαίνεται ότι είναι ΥΧ, ο Υπεύθυνος Έργου μπορεί να ζητήσει εξηγήσεις για τα ακόλουθα:
- τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής / λεπτομερή ανάλυση του κόστους,
 - τις τεχνικές λύσεις ή για εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες τις οποίες επικαλείται ο προσφέρων,
 - τη συμμόρφωση με τις συμβατικές και νομοθετικές υποχρεώσεις.
- 5.3 Τα στοιχεία που ζητούνται ως αιτιολόγηση θα πρέπει να είναι ανάλογα με την αξία του έργου και με το βαθμό απόκλισης από τις συνήθεις τιμές της αγοράς.
- 5.4 Αν με τα στοιχεία που θα υποβάλει ο προσφέρων, ο Υπεύθυνος Έργου δεν λάβει επαρκείς εξηγήσεις για το αν ο προσφέρων είναι σε θέση να ολοκληρώσει το απαιτούμενο έργο με την τιμή που προσφέρει, η προσφορά θα πρέπει να απορριφθεί εκτός εάν ο προσφέρων μπορεί να αποδείξει, κατά τρόπο προφανή, ότι διαθέτει επαρκή ταμειακό αποθέματο και οικονομικούς πόρους ικανούς να απορροφήσουν κάθε ενδεχόμενη ζημία.
- 5.5 Ο Υπεύθυνος Έργου θα πρέπει να συντάξει σχετική αναφορά για τους λόγους απόρριψης ή μη της προσφοράς.

2.A.1.6. Αποδοχή τυχόν ΥΧΠ (για συμβάσεις άνω ή κάτω του κοινοτικού ορίου)

- 6.1 Πριν από την ανάθεση μιας σύμβασης σε διαγωνιζόμενο του οποίου η προσφορά έχει ταυτοποιηθεί ως τυχόν ΥΧΠ και προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η προσφορά αυτή έχει ελεγχθεί ενδελεχώς, θα πρέπει να γίνουν τα ακόλουθα:
- Ο Υπεύθυνος Έργου πρέπει να ενημερώσει τον Προϊστάμενο της ΑΑ καθώς και την Κεντρική Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, για την πρόθεσή του να αναθέσει τη σύμβαση σε μία ΥΧΠ.
 - Ο προσφέρων πρέπει να επιβεβαιώσει την προσφορά του προς την Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, εγγράφως και κατά τρόπο δεσμευτικό για διοίκηση της επιχείρησης (βλ υπόδειγμα στο **Παράρτημα C**). Η Κεντρική Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, όταν ενημερωθεί, υποστηρίζει συμβουλευτικά την ΑΑ για τις δέουσες ενέργειες.

⁴ / Ανάλογες προβλέψεις γίνονται και στο άρθρο 84 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2014/25, για τις ΔΣ των ΟΚΩ

- Η Δ/νουσα Υπηρεσία θα πρέπει να εξασφαλίσει τα αναγκαία πρόσθετα μέσα και πόρους, που απαιτούνται ενδεχόμενα για τη διαχείριση της εν λόγω σύμβασης (π.χ. ενίσχυση της επίβλεψης).

6.2 Μετά την ανάθεση μιας σύμβασης ο Υπεύθυνος Έργου πρέπει:

- να υποβάλει στην Προϊσταμένη Αρχή τακτικές αναφορές για την πρόοδο του έργου, και
- να μεριμνά για την καταγραφή των κινδύνων που δημιουργούνται για το έργο λόγω της ΥΧΠ, στο τηρούμενο *Βιβλίο Κινδύνων του Έργου* ΑΑ

2.Α.1.7. Ορισμοί

- 7.1 Η *διορθωμένη μέση προσφορά*, είναι ο μέσος αριθμός όρος των προσφορών που υποβλήθηκαν, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η *υψηλότερη προσφορά*.
- 7.2 Η *χαμηλότερη αποδεκτή προσφορά*, είναι η χαμηλότερη προσφορά που είναι ίση ή αμέσως μεγαλύτερη από το 85% της *διορθωμένης μέσης προσφοράς*.
- 7.3 Το *περιθώριο ανοχής*, υπολογίζεται ως ποσοστό (1%) της *χαμηλότερης αποδεκτής προσφοράς*, με ελάχιστη τιμή τις £1,000 και μέγιστη τις £100,000.

2.Α.1.8. Συμπληρωματικές οδηγίες

- 8.1 Σε επόμενη ενότητα περιλαμβάνονται επεξεργασμένα παροδείγματα, για την κατανόηση της διαδικασίας που περιγράφεται στην παρούσα Οδηγία.
- 8.2 Στο συνημμένο **Παράρτημα Δ** απεικονίζεται ένα λογικό διάγραμμα που βοηθάει στην εφαρμογή της διαδικασίας που περιγράφεται στην παρούσα Οδηγία.
- 8.3 Για την υποστήριξη της διαπίστωσης / αναγνώρισης / ταυτοποίησης των ΥΧΠ, στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων την σχετική με την παρούσα Οδηγία, παρέχεται ένα έτοιμο υπολογιστικό φύλλο (έκδοση 3^η). Η ΚΑΔηΣυ έχει καταβάλει κάθε προσπάθεια για να εξασφαλίσει την ενημερότητα και αξιοπιστία του εν λόγω εργαλείου, αλλά δεν ευθύνεται για τυχόν εσφαλμένη χρήση του. Η ΚΑΔηΣυ συνιστά να γίνεται ανεξάρτητη διασταύρωση των αποτελεσμάτων.
- 8.4 Η διαδικασία που απεικονίζεται στο διάγραμμα ροής του **Παράρτηματος Δ**, πρέπει να εφαρμόζεται **μόνο μία φορά σε κάθε διαγωνισμό**, και να μην επαναλαμβάνεται μετά την αποκλεισμό μιας ΥΧΠ.

2.Α.1.9 - Παραρτήματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: ΤΥΠΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΑ ΤΕΥΧΗ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ Ασυνήθιστα (Υπερβολικά) χαμηλές προσφορές

Οποιαδήποτε τιμή προσφοράς:

- είναι περισσότερο από 15% χαμηλότερη από τη προσαρμοσμένη μέση τιμή και
- υπερβαίνει το περιθώριο της εγγύτητας, δηλαδή, είναι κάτι περισσότερο από 1% χαμηλότερη από την χαμηλότερη αποδεκτή τιμή

θα πρέπει να θεωρείται δυνητικά ασυνήθιστα χαμηλή, και θα πρέπει να εξαιρεθεί από τον διαγωνισμό, εκτός εάν ο προσφέρων εξηγήσει ικανοποιητικά τα ζητήματα από τα οποία πηγάζει η αιτία χαρακτηρισμού της προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής.

Η προσαρμοσμένη μέση τιμή είναι ο μέσος όρος όλων των τιμών των προσφορών με εξαίρεση την υψηλότερη τιμή προσφοράς.

Το περιθώριο εγγύτητας έχει ως ελάχιστη τιμή τις £ 1.000 και μέγιστη τιμή τις £ 100.000.

Η χαμηλότερη αποδεκτή προσφορά είναι η χαμηλότερη προσφορά, η οποία είναι μεγαλύτερη ή ίση με το 85% της προσαρμοσμένης μέσης τιμής.

Όταν στον διαγωνισμό κατατίθενται λιγότερες από 4 προσφορές η Α.Α. διατηρεί το δικαίωμα να μην εφαρμόσει την προαναφερόμενη διαδικασία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Πρότυπο επιστολής πρόσκλησης υποβολής αιτιολόγησης της προσφοράς.

Αγαπητέ [Όνομα],

Η οικονομική προσφορά σας που έχει υποβληθεί την [ημερομηνία] για το [ονομασία του έργου] ύψους [£] είναι ασυνήθιστα χαμηλή.

Η προσαρμοσμένη μέση τιμή για τον διαγωνισμό αυτό υπολογίζεται στις £ [αξία].

Όπως αναφέρεται στην Προκήρυξη Διαγωνισμού (Παράρτημα Α) οποιαδήποτε προσφορά :

- είναι περισσότερο από 15% χαμηλότερη από τη προσαρμοσμένη μέση τιμή και
- υπερβαίνει το περιθώριο της εγγύτητας, δηλαδή, είναι κάτι περισσότερο από 1% χαμηλότερη από την χαμηλότερη αποδεκτή τιμή

θα πρέπει να θεωρείται δυνητικά ασυνήθιστα χαμηλή και μπορεί να εξαιρεθεί από αυτόν τον ανταγωνισμό, εάν δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για να δικαιολογηθεί η τιμή που προσφέρεται.

Ως εκ τούτου, είστε υποχρεωμένοι να παρέχετε τα ακόλουθα στοιχεία για να αποδείξετε την ικανότητά σας να ολοκληρωθούν όλες οι εργασίες του έργου, στην τιμή της προσφοράς σας ...

[Εισάγετε αίτημα για πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένα ζητήματα της προσφοράς από τα οποία εμφανίζεται ως χαμηλή] ή [αν ολόκληρη η προσφορά φαίνεται χαμηλή ζητήστε λεπτομέρειες όσον αφορά:

- των οικονομικών χαρακτηριστικών της μεθόδου κατασκευής / , κατανομών κόστους
- διαθέσιμων τεχνικών λύσεων
- τήρησης και συμμόρφωσης συμβατικών και λοιπών νομοθετικών απαιτήσεων]

Με τιμή κ.λ.π.

50

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ C: ΔΗΛΩΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ

Δήλωση του υποψηφίου

Ο (ως CEO / Διευθύνων Σύμβουλος / Ιδιοκτήτης της επιχείρησής μου) έχοντας μελετήσει την προσφορά της επιχείρησής μου που υποβλήθηκε από την εταιρεία μου [εταιρεία], κατά τον διαγωνισμό [τίτλος έργου] που διεξήχθη την [ημερομηνία].

Δηλώνω ότι η προσφορά που έχει υποβληθεί [ποσό] περιλαμβάνει όλες τις εργασίες και τις συναφείς υπηρεσίες που σχετίζονται με αυτόν τον διαγωνισμό, όπως αναφέρεται λεπτομερώς στο πακέτο προσφοράς.

Έχω επίσης υπόψη τις διατάξεις της σύμβασης όσον αφορά τις εκκαθαρισμένες αποζημιώσεις και τις έχω περιλάβει στην προσφορά μου.

Καταλαβαίνω ότι η οικονομική προσφορά μου θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως σύμβαση «υψηλού κινδύνου», και να καταγραφεί και να παρακολουθείται στο ανάλογο Μητρώο Κινδύνων.

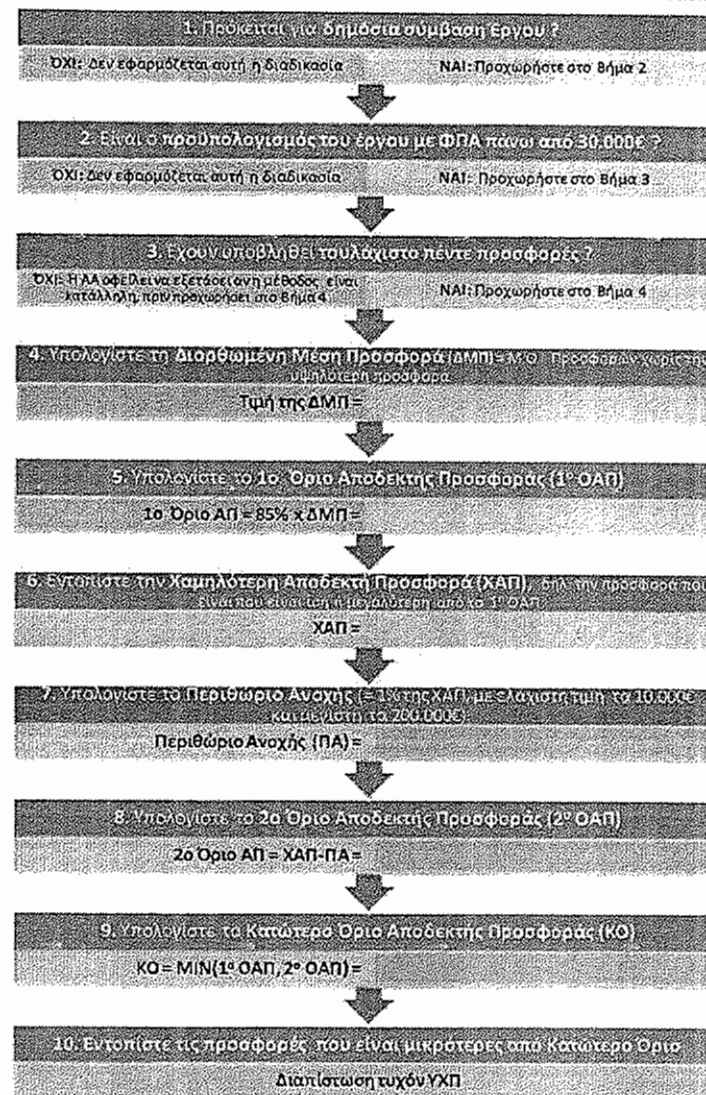
Καταλαβαίνω ότι οι ρυθμίσεις σχετικά με τον ορισμό και πληρωμή των υπεργολάβων θα υπόκεινται στον έλεγχο της Α.Α.

Έχω διαβάσει τον Οδηγό για τις Δημόσιες Συμβάσεις σχετικά με τις Διαδικασίες και Κανόνες Σύναψης Συμβάσεων και ειδικά το τμήμα που αφορά στην έκπτωση του αναδόχου. Αντιλαμβάνομαι ότι το ενδεχόμενο μη εκπλήρωσης των συμβατικών μου υποχρεώσεων μπορεί να θεωρηθεί ως αιτία έκπτωσης της επιχείρησής μου, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποκλεισμό της εταιρείας μου από την υποβολή προσφορών στον τομέα των δημοσίων έργων στο μέλλον.

Υπογραφή,

[CEO / Διευθύνων Σύμβουλος / Ιδιοκτήτης]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ - ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΤΥΧΩΝ ΥΧΠ

2.Α.2 Παραδείγματα

ΕΡΓΟ Α - ΙΡΑΝΔΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Προϋπολογισμός Μελέτης					
4.967.479,67		Κατώτερο Όριο ΑΠ 2.345.125,63			
α/α Προσφοράς	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφερόμενη Έκπτωση %	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 1ο ΟΑΠ ? 1ο ΟΑΠ (€) 2.345.125,63	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 2ο ΟΑΠ ? 2ο ΟΑΠ (€) 2.409.724,39	αν και οι δύο προηγούμενες στήλες είναι "ΝΑΙ" πρόκειται για ΥΧΠ Απαίτηση Αιτιολόγησης
01	2.308.884,55	53,52	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
02	2.434.065,04	51,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
03	2.434.065,04	51,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
04	2.473.308,13	50,21	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
05	2.619.352,03	47,27	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
06	2.649.653,66	46,66	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
07	2.737.081,30	44,90	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
08	2.798.678,05	43,86	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
09	2.821.528,46	43,20	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
10	2.842.888,62	42,77	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
11	2.886.105,69	41,90	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
12	2.921.871,54	41,18	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
13	2.925.845,53	41,10	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
14	3.202.037,40	35,54	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
15	3.329.204,88	32,98	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
16	4.060.914,63	18,25	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

B.4 Διορθωμένη Μέση Προσφορά: ΔΜΠ = 2.758.971,33

... ο Μ.Ο. των προσφορών χωρίς την υψηλότερη 4.060.914,63

B.5 1ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 1ο ΟΑΠ = 2.345.125,63

... το 85% της ΔΜΠ 85%

B.6 Η Χαμηλότερη Κανονική Προσφορά: ΧΚΠ = 2.434.065,04

... η χαμηλότερη προσφορά που είναι ίση ή μεγαλύτερη από 1ο ΟΑΠ

B.7 Περίθωριο Ανοχής: 1% (min) 10.000 ΠΑ = 24.340,65

... το 1% της ΧΚΠ, με 10.000 ? ΧΚΠ ? 200.000

(max) 200.000

B.8 2ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 2ο ΟΑΠ = 2.409.724,39

... ΧΚΠ + ΠΑ

B.9 Κατώτερο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: ΚΟ = 2.345.125,63

... min (1ο ΟΑΠ, 2ο ΟΑΠ)

ΕΡΓΟ Β - ΙΡΑΝΔΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Προϋπολογισμός Μελέτης					
3.357.723,58		Κατώτερο Όριο ΑΠ 1.472.512,89			
α/α Προσφοράς	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφερόμενη Έκπτωση %	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 1ο ΟΑΠ ? 1ο ΟΑΠ (€) 1.472.512,89	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 2ο ΟΑΠ ? 2ο ΟΑΠ (€) 1.499.190,00	αν και οι δύο προηγούμενες στήλες είναι "ΝΑΙ" πρόκειται για ΥΧΠ Απαίτηση Αιτιολόγησης
01	1.444.828,46	56,97	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
02	1.456.244,72	56,63	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
03	1.514.333,33	54,90	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
04	1.519.705,69	54,74	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
05	1.546.231,71	53,95	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
06	1.578.801,63	52,98	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
07	1.611.707,32	52,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
08	1.659.386,99	50,58	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
09	1.720.161,79	48,77	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
10	1.770.869,41	47,26	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
11	1.804.440,65	46,26	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
12	1.813.842,28	45,98	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
13	1.846.747,97	45,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
14	1.882.339,84	43,94	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
15	1.915.581,30	42,95	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
16	2.081.788,62	38,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
17	2.283.252,03	32,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
18	2.743.931,71	18,28	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					

B.4 Διορθωμένη Μέση Προσφορά: ΔΜΠ = 1.732.368,10

... ο Μ.Ο. των προσφορών χωρίς την υψηλότερη 2.743.931,71

B.5 1ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 1ο ΟΑΠ = 1.472.512,89

... το 85% της ΔΜΠ 85%

B.6 Η Χαμηλότερη Κανονική Προσφορά: ΧΚΠ = 1.514.333,33

... η χαμηλότερη προσφορά που είναι ίση ή μεγαλύτερη από 1ο ΟΑΠ

B.7 Περίθωριο Ανοχής: 1% (min) 10.000 ΠΑ = 15.143,33

... το 1% της ΧΚΠ, με 10.000 ? ΧΚΠ ? 200.000

(max) 200.000

B.8 2ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 2ο ΟΑΠ = 1.499.190,00

... ΧΚΠ + ΠΑ

B.9 Κατώτερο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: ΚΟ = 1.472.512,89

... min (1ο ΟΑΠ, 2ο ΟΑΠ)

52

ΕΡΓΟ Γ - ΙΡΑΝΔΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Προϋπολογισμός Μελέτης		Κατώτερο Όριο ΑΠ			
6.341.463,41		0,00			
α/α Προσφοράς	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφε- ρόμενη Εκπτώση %	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 1ο ΟΑΠ ? 1ο ΟΑΠ (€) 3.703.043,66	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 2ο ΟΑΠ ? 2ο ΟΑΠ (€) 0,00	αν και οι δύο προηγούμενες στήλες είναι "ΝΑΙ" πρόκειται για ΥΚΠ Απαιτήση Αιτιολόγησης
01	3.858.780,49	39,15	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
02	3.972.292,68	37,36	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
03	4.004.634,15	36,85	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
04	4.072.487,80	35,78	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
05	4.208.195,12	33,64	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
06	4.312.195,12	32,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
07	4.605.170,73	27,38	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
08	4.748.487,80	25,12	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
09	4.850.585,37	23,51	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
10	4.932.390,24	22,22	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
11	4.946.341,46	22,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
12					
13					
14					
15					
16					

B.4 Διορθωμένη Μέση Προσφορά: ΔΜΠ = 4.356.521,95
... ο Μ.Ο. των προσφορών χωρίς την υψηλότερη 4.946.341,46

B.5 1ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 1ο ΟΑΠ = 3.703.043,66
... το 85% της ΔΜΠ 85%

B.6 Η Χαμηλότερη Κανονική Προσφορά: ΧΚΠ = No ALT
... η χαμηλότερη προσφορά που είναι ίση ή μεγαλύτερη από 1ο ΟΑΠ

B.7 Περιθώριο Ανοχής: 1% (min) 10.000 ΠΑ = No ALT
... το 1% της ΧΚΠ, με 10.000 ? ΧΚΠ ? 200.000 (max) 200.000

B.8 2ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 2ο ΟΑΠ = 0,00
... ΧΚΠ - ΠΑ

B.9 Κατώτερο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: ΚΟ = 0,00
... min (1ο ΟΑΠ, 2ο ΟΑΠ)

53

ΕΡΓΟ Δ - ΙΡΑΝΔΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Προϋπολογισμός Μελέτης		Κατώτερο Όριο ΑΠ			
10.688.700,00		4.354.416,05			
α/α Προσφοράς	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφε- ρόμενη Εκπτώση %	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 1ο ΟΑΠ ? 1ο ΟΑΠ (€) 4.373.623,98	Είναι η Προσφορά μικρότερη από το 2ο ΟΑΠ ? 2ο ΟΑΠ (€) 4.354.416,05	αν και οι δύο προηγούμενες στήλες είναι "ΝΑΙ" πρόκειται για ΥΚΠ Απαιτήση Αιτιολόγησης
01	4.092.703,23	61,71	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
02	4.170.730,74	60,98	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
03	4.199.590,23	60,71	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
04	4.244.482,77	60,29	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
05	4.352.438,64	59,28	ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
06	4.398.400,05	58,85	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
07	4.458.256,77	58,29	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
08	4.504.218,18	57,86	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
09	4.582.245,69	57,13	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
10	4.597.209,87	56,99	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
11	4.611.105,18	56,86	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
12	4.611.105,18	56,86	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
13	4.839.843,36	54,72	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
14	4.917.870,87	53,99	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
15	4.947.799,23	53,71	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
16	4.963.832,28	53,56	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
17	5.023.689,00	53,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
18	5.130.576,00	52,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
19	5.176.537,41	51,57	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
20	5.222.498,82	51,14	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
21	5.420.239,77	49,29	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
22	5.451.237,00	49,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
23	5.665.011,00	47,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
24	5.790.068,79	45,83	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
25	5.877.716,13	45,01	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
26	5.940.779,46	44,42	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
27	5.970.707,82	44,14	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
28	5.985.672,00	44,00	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
29	6.230.443,23	41,71	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
30	6.232.580,97	41,69	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
31	6.277.473,51	41,27	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
32	6.767.015,97	36,69	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
33	6.839.639,13	36,01	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

B.4 Διορθωμένη Μέση Προσφορά: ΔΜΠ = 5.145.439,97
... ο Μ.Ο. των προσφορών χωρίς την υψηλότερη 6.839.639,13

B.5 1ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 1ο ΟΑΠ = 4.373.623,98
... το 85% της ΔΜΠ 85%

B.6 Η Χαμηλότερη Κανονική Προσφορά: ΧΚΠ = 4.398.400,05
... η χαμηλότερη προσφορά που είναι ίση ή μεγαλύτερη από 1ο ΟΑΠ

B.7 Περιθώριο Ανοχής: 1% (min) 10.000 ΠΑ = 43.984,00
... το 1% της ΧΚΠ, με 10.000 ? ΧΚΠ ? 200.000 (max) 200.000

B.8 2ο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: 2ο ΟΑΠ = 4.354.416,05
... ΧΚΠ - ΠΑ

B.9 Κατώτερο Όριο Αποδεκτής Προσφοράς: ΚΟ = 4.354.416,05
... min (1ο ΟΑΠ, 2ο ΟΑΠ)

2.A.3 Αντιμετώπιση κρίσιμων σημείων

1) Η ΑΑ να καλεί τον προσφέροντα να αποδείξει / αιτιολογήσει την προσφορά του, η οποία επί της Αρχής κρίνεται ως ΥΧΠ, με όποιο σύστημα και εάν επιλεγεί.

2) Απόρροια του ανωτέρω σημείου είναι ότι

- δημιουργείται χώρος για επώαση αδιαφάνειας κατά την εξέταση των αιτιολογήσεων
- δημιουργείται λαμπρό πεδίο άσκησης δικαστικών μέσων των θιγόμενων, είτε κρίνονται οι αιτιολογήσεις τους είτε επηρεάζονται από το αποτέλεσμα της κρίσης των αιτιολογήσεων,
- δημιουργούνται οι κατάλληλες συνθήκες για την πολύ μεγάλη καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας, ειδικά δε εάν καλούνται σειριακά οι ενδιαφερόμενοι προσφέροντες των οποίων οι προσφορές χαρακτηρίζονται ως ΥΧΠ να αιτιολογήσουν τις προσφορές τους.

3) Για να το ξεπεραστεί η ανωτέρω πιθανότητα το θεσμικό πλαίσιο της Ιρλανδίας προβλέπει:

α) οναφέρεται σαφώς στο κείμενο της διακήρυξης το σύστημα ανόδειξης των ΥΧΠ και ο δυνητικός (ή και οριστικός, κάτω από ένα όριο) αποκλεισμός τους

β) καλείται ο προσφέρων να αιτιολογήσει την ΥΧΠ βάσει των οικονομικών χαρακτηριστικών της μεθόδου κατασκευής, κατανομών κόστους, διαθέσιμων τεχνικών λύσεων, τήρησης και συμμόρφωσης συμβατικών και λοιπών νομοθετικών απαιτήσεων

γ) καλείται ο προσφέρων, εφόσον το β) αποβεί θετικό ως προς την αιτιολόγηση της χαρακτηριζόμενης ως ΥΧΠ να καταθέσει, δήλωση, που συνοδεύει την σύμβαση, με την οποία να δηλώνεται ότι:

i) Η προσφορά που έχει υποβληθεί περιλαμβάνει όλα τα έργα και τις συναφείς υπηρεσίες που σχετίζονται με αυτόν τον διαγωνισμό, όπως οναφέρεται λεπτομερώς στο πακέτο προσφοράς.

ii) Γνωρίζει τις διατάξεις της σύμβασης όσον αφορά τις προβλέψεις πληρωμών του

iii) Γνωρίζει ότι η προσφορά του θα αντιμετωπίζεται ως σύμβαση «υψηλού κινδύνου», στοιχείο που θα καταγράφεται σε όλα τα κείμενα που έπονται της εκτέλεσης της σύμβασης και των πληρωμών που γίνονται βάσει αυτής

iv) Γνωρίζει ότι σε περίπτωση που η προσφορά τελικώς δεν εφαρμοστεί, σύμφωνα με την σύμβαση και άρα ο ανάδοχος κηρυχθεί έκπτωτος τότε δεν θα μπορούσε επί κάποιου χρονικού διάστημα να λάβει μέρος σε διαγωνισμούς δ.ε.

4) Δεν αντιμετωπίζεται το θέμα κατάθεσης εικονικών προσφορών, συνήθως υπερβολικά χαμηλών έναντι του προϋπολογισμού.

Β. Ιταλία

2.B.1 Περιγραφή πλαισίου

Βήμα 1ο: Κατάταξη προσφορών

- Κατάταξη προσφορών κατ' αύξουσα σειρά εκπτώσεως
- Έστω $[N]$ ο συνολικός αριθμός προσφορών

Βήμα 2ο: Ακραίες προσφορές

- Υπολογισμός του 10% του αριθμού των προσφορών με στρογγύλευση στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα $[AP = \text{roundup}(10\% \times N; 0)]$

Βήμα 3ο: ΜΟ των κεντρικών προσφορών (ΚΠ)

- Υπολογισμός του Μ.Ο. $[ΜΟΠ]$ των εκπτώσεων για τις προσφορές που απομένουν, όταν αγνοηθούν οι ΑΠ ακριβότερες και οι ΑΠ φτηνότερες

Βήμα 4ο: Διοφορές των ΚΠ από τον ΜΟΠ

- Για τις Κεντρικές Προσφορές, των οποίων η έκπτωση είναι ίση προς ή μεγαλύτερη από το ΜΟΠ, υπολογίζεται η διαφορά $\Delta(i)$ κάθε έκπτωσης (i) από τον ΜΟΠ

Βήμα 5ο: Μέσος όρος διοφορών (ΜΟΔ)

- Υπολογίζεται ο Μ.Ο. $[ΜΟΔ]$ των διοφορών $\Delta(i)$

Βήμα 6ο: Άθροισμα ΜΟΠ+ΜΟΔ

- Υπολογίζεται το άθροισμα των ΜΟΠ και ΜΟΔ

Βήμα 7ο: Προσδιορισμός ΥΧΠ

- Όποιο πασοστό έκπτωσης ξεπερνά το άθροισμα των ΜΟΠ και ΜΟΔ θεωρείται ως ΥΧΠ

- Το ελάχιστο πλήθος προσφορών για να προχωρήσει η Α.Α. στην εξέταση βάσει του αλγορίθμου είναι 10.

2.Β.2 Παραδείγματα

ΕΡΓΟ Α - ΙΤΑΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

α/α Προσφοράς	Προϋπολογισμός Μελέτης		ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	Όριο ΥΧΠ
	4.967.479,67		44,116	3,892	48,008%
	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφερόμενη Έκπτωση [Π] %	Κεντρικές Προσφορές [ΚΠ] και [ΜΟΠ] %	Διαφορές Προσφορών ΚΠ(ι) από το ΜΟΠ %	Περίπτωση ΥΧΠ και Υποχρέωση Αιτιολόγησης [Ξ]
01	4.060.914,63	18,250			ΟΧΙ
02	3.329.204,88	32,980			ΟΧΙ
03	3.202.037,40	35,540	35,540		ΟΧΙ
04	2.925.845,53	41,100	41,100		ΟΧΙ
05	2.921.871,54	41,180	41,180		ΟΧΙ
06	2.886.105,69	41,900	41,900		ΟΧΙ
07	2.842.888,62	42,770	42,770		ΟΧΙ
08	2.821.528,46	43,200	43,200		ΟΧΙ
09	2.798.678,05	43,660	43,660		ΟΧΙ
10	2.737.081,30	44,900	44,900	0,784	ΟΧΙ
11	2.649.653,66	46,660	46,660	2,544	ΟΧΙ
12	2.619.352,03	47,270	47,270	3,154	ΟΧΙ
13	2.473.308,13	50,210	50,210	6,054	ΝΑΙ
14	2.434.065,04	51,000	51,000	6,884	ΝΑΙ
15	2.434.065,04	51,000			ΝΑΙ
16	2.308.884,55	53,520			ΝΑΙ
17					
18					
19					
20					

Βήμα 1ο

$$N = 16$$

Βήμα 2ο

$$\% \text{ΑΠ} = 10\%$$

$$10\% \times N = 1,60$$

$$\text{ΑΠ}(\alpha) = 2$$

$$\text{ΑΠ}(\kappa) = 15$$

Βήμα 3ο

$$\text{ΜΟΠ, ΚΠ} = 44,116\%$$

Βήμα 5ο

$$\text{ΜΟΔ, ΚΠ} = 3,892\%$$

Βήμα 6ο

$$\text{Όριο ΥΧΠ} = 48,008\%$$

ΕΡΓΟ Β - ΙΤΑΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

α/α Προσφοράς	Προϋπολογισμός Μελέτης		ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	Όριο ΥΧΠ
	3.357.723,58		48,379	4,181	52,560%
	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφερόμενη Έκπτωση [Π] %	Κεντρικές Προσφορές [ΚΠ] και [ΜΟΠ] %	Διαφορές Προσφορών ΚΠ(ι) από το ΜΟΠ %	Περίπτωση ΥΧΠ και Υποχρέωση Αιτιολόγησης [Ξ]
01	2.743.931,71	18,280			ΟΧΙ
02	2.283.252,03	32,000			ΟΧΙ
03	2.081.788,62	38,000	38,000		ΟΧΙ
04	1.915.581,30	42,950	42,950		ΟΧΙ
05	1.882.339,84	43,940	43,940		ΟΧΙ
06	1.846.747,97	45,000	45,000		ΟΧΙ
07	1.813.842,28	45,980	45,980		ΟΧΙ
08	1.804.440,65	46,260	46,260		ΟΧΙ
09	1.770.863,41	47,260	47,260		ΟΧΙ
10	1.720.161,79	48,770	48,770	0,391	ΟΧΙ
11	1.659.386,99	50,580	50,580	2,201	ΟΧΙ
12	1.611.707,32	52,000	52,000	3,621	ΟΧΙ
13	1.578.801,63	52,980	52,980	4,601	ΝΑΙ
14	1.546.231,71	53,950	53,950	5,571	ΝΑΙ
15	1.519.705,69	54,740	54,740	6,361	ΝΑΙ
16	1.514.333,33	54,900	54,900	6,521	ΝΑΙ
17	1.456.244,72	56,630			ΝΑΙ
18	1.444.828,46	56,970			ΝΑΙ
19					
20					

Βήμα 1ο

$$N = 18$$

Βήμα 2ο

$$\% \text{ΑΠ} = 10\%$$

$$10\% \times N = 1,80$$

$$\text{ΑΠ}(\alpha) = 2$$

$$\text{ΑΠ}(\kappa) = 17$$

Βήμα 3ο

$$\text{ΜΟΠ, ΚΠ} = 48,379\%$$

Βήμα 5ο

$$\text{ΜΟΔ, ΚΠ} = 4,181\%$$

Βήμα 6ο

$$\text{Όριο ΥΧΠ} = 52,560\%$$

Υπόμνημα:

"[1] Εισάγονται οι προσφερόμενες εκπτώσεις κατ' αύξουσα σειρά

[2] Μόνο για: ΚΠ(ι) ≥ ΜΟΠ

[3] Αν [Π] ≥ [Όριο ΥΧΠ]"

ΕΡΓΟ Γ - ΙΤΑΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

α/α Προσφοράς	Προϋπολογισμός Μελέτης		ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	Όριο ΥΧΠ
	6.341.463,41		30,611	3,957	34,568%
	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφερόμενη Έκπτωση [Π] %	Κεντρικές Προσφορές [ΚΠ] και [ΜΟΠ] %	Διαφορές Προσφορών ΚΠ(Ι) από το ΜΟΠ %	Περίπτωση ΥΧΠ και Υποχρέωση Αιτιολόγησης (3)
01	4.946.341,46	22,000			ΟΧΙ
02	4.932.390,24	22,220			ΟΧΙ
03	4.850.585,37	23,510	23,510		ΟΧΙ
04	4.748.487,80	25,120	25,120		ΟΧΙ
05	4.605.170,73	27,380	27,380		ΟΧΙ
06	4.312.195,12	32,000	32,000	1,389	ΟΧΙ
07	4.208.195,12	33,640	33,640	3,029	ΟΧΙ
08	4.072.487,80	35,780	35,780	5,169	ΝΑΙ
09	4.004.634,15	36,850	36,850	6,239	ΝΑΙ
10	3.972.292,68	37,360			ΝΑΙ
11	3.858.780,49	39,150			ΝΑΙ
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					

Βήμα 1ο

N = 11

Βήμα 2ο

% ΑΠ = 10%

10% x N = 1,10

ΑΠ(α) = 2

ΑΠ(ε) = 10

Βήμα 3ο

ΜΟΠ, ΚΠ = 30,611%

Βήμα 5ο

ΜΟΔ, ΚΠ = 3,957%

Βήμα 6ο

Όριο ΥΧΠ = 34,568%

ΕΡΓΟ Δ - ΙΤΑΛΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

α/α Προσφοράς	Προϋπολογισμός Μελέτης		ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	Όριο ΥΧΠ
	10.688.700,00		51,848	4,088	55,936%
	Συνολική Τιμή Προσφοράς χωρίς ΦΠΑ (€)	Προσφερόμενη Έκπτωση [Π] %	Κεντρικές Προσφορές [ΚΠ] και [ΜΟΠ] %	Διαφορές Προσφορών ΚΠ(Ι) από το ΜΟΠ %	Περίπτωση ΥΧΠ και Υποχρέωση Αιτιολόγησης (3)
01	6.839.699,13	36,010			ΟΧΙ
02	6.767.015,97	36,690			ΟΧΙ
03	6.277.473,51	41,270			ΟΧΙ
04	6.232.580,97	41,690			ΟΧΙ
05	6.230.443,23	41,710	41,710		ΟΧΙ
06	5.985.672,00	44,000	44,000		ΟΧΙ
07	5.970.707,82	44,140	44,140		ΟΧΙ
08	5.940.779,46	44,420	44,420		ΟΧΙ
09	5.877.716,13	45,010	45,010		ΟΧΙ
10	5.790.068,79	45,830	45,830		ΟΧΙ
11	5.665.011,00	47,000	47,000		ΟΧΙ
12	5.451.237,00	49,000	49,000		ΟΧΙ
13	5.420.239,77	49,290	49,290		ΟΧΙ
14	5.222.498,82	51,140	51,140		ΟΧΙ
15	5.176.537,41	51,570	51,570		ΟΧΙ
16	5.130.576,00	52,000	52,000	0,152	ΟΧΙ
17	5.023.689,00	53,000	53,000	1,152	ΟΧΙ
18	4.963.832,28	53,560	53,560	1,712	ΟΧΙ
19	4.947.799,23	53,710	53,710	1,862	ΟΧΙ
20	4.917.870,87	53,990	53,990	2,142	ΟΧΙ
21	4.839.843,36	54,720	54,720	2,872	ΟΧΙ
22	4.611.105,18	56,860	56,860	5,012	ΝΑΙ
23	4.611.105,18	56,860	56,860	5,012	ΝΑΙ
24	4.597.209,87	56,990	56,990	5,142	ΝΑΙ
25	4.582.245,69	57,130	57,130	5,282	ΝΑΙ
26	4.504.218,18	57,860	57,860	6,012	ΝΑΙ
27	4.458.256,77	58,290	58,290	6,442	ΝΑΙ
28	4.398.400,05	58,850	58,850	7,002	ΝΑΙ
29	4.352.438,64	59,280	59,280	7,432	ΝΑΙ
30	4.244.482,77	60,290			ΝΑΙ
31	4.199.590,23	60,710			ΝΑΙ
32	4.170.730,74	60,980			ΝΑΙ
33	4.092.703,23	61,710			ΝΑΙ
34					
35					
36					

Βήμα 1ο

N = 33

Βήμα 2ο

% ΑΠ = 10%

10% x N = 3,30

ΑΠ(α) = 4

ΑΠ(ε) = 30

Βήμα 3ο

ΜΟΠ, ΚΠ = 51,848%

Βήμα 5ο

ΜΟΔ, ΚΠ = 4,088%

Βήμα 6ο

Όριο ΥΧΠ = 55,936%

Υπόμνημα:

"[1] Εισάγονται οι προσφερόμενες εκπτώσεις κατ' ούξουσα σειρά

[2] Μόνο για: ΚΠ(Ι) ≥ ΜΟΠ

[3] Αν [Π] ≥ [Όριο ΥΧΠ]"

Υπόμνημα:

"[1] Εισάγονται οι προσφερόμενες εκπτώσεις κατ' ούξουσα σειρά

[2] Μόνο για: ΚΠ(Ι) ≥ ΜΟΠ

[3] Αν [Π] ≥ [Όριο ΥΧΠ]"

56

3. Σύνθεση Ελληνικής Πρότασης

3.1 Μέθοδος αντικειμενικού προσδιορισμού των ΥΧΠ

3.1.1. Έργα που εμπίπτουν στην ενωσιακή νομοθεσία

3.1.1.Α Οριακά Αποδεκτή Προσφορά

ΒΗΜΑ 1ο

- Έστω ο Αριθμός υποβαλλόμενων προσφορών N
- Εισάγονται οι προσφορές (€) και οι εκπτώσεις με δύο δεκαδικά κατά αύξουσα σειρά

ΒΗΜΑ 2ο

- Έλεγχος συσσωρεύσης προσφορών στα διαστήματα εν-1 - εν , εί, εν - εν+1
- Ο έλεγχος γίνεται για την κατά το δυνατό καλύτερη προσέγγιση του Οριακού Κόστους Εργασιών
- Ελέγχονται τα διαστήματα ανά μία ακέραια ποσοστιαία μονάδα για συσσωρευση του 10% των υποβαλλόμενων προσφορών συν 1, με στρογγύλευση στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα [roundup (10% X N + 1)]

ΒΗΜΑ 3ο

- Για κάθε συσσωρευση προσφορών ανά μία ακέραια μονάδα οι εκπτώσεις του διαστήματος αντικαθίστανται με μία ισοδύναμη έκπτωση που προκύπτει ως ακολούθως:

$$X(i) = (N - \tau(i) + 1) \times \mu_k - (\Sigma \epsilon - \Sigma \epsilon(i)), \text{ όπου}$$

$\Sigma \epsilon$ = Άθροισμα του συνόλου των ποσοστιαίων εκπτώσεων όλων των προσφορών

$\Sigma \epsilon(i)$ = Άθροισμα του συνόλου των ποσοστιαίων εκπτώσεων των i-συσσωρευμένων προσφορών

N = πλήθος υποβαλλόμενων προσφορών

$\tau(i)$ = πλήθος i-συσσωρευμένων προσφορών

μ_k = μέση τιμή όλων των εκπτώσεων

- Εισάγονται εκ νέου οι εκπτώσεις με δύο δεκαδικά κατά αύξουσα σειρά

ΒΗΜΑ 4ο

- Εύρεση των ακραίων προσφορών [ΑΠ]
- Υπολογισμός του 10% του αριθμού των προσφορών με στρογγύλευση στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα [ΑΠ = roundup(10%Xn;0)]
- Εύρεση των κεντρικών προσφορών [ΚΠ] αφαιρούμενων των ακραίων φθηνότερων και ακριβότερων προσφορών

ΒΗΜΑ 5ο

- Υπολογισμός του μέσου όρου [ΜΟκπ] των εκπτώσεων των Κεντρικών Προσφορών [ΚΠ]

ΒΗΜΑ 6ο

- Υπολογισμός των διαφορών των εκπτώσεων των κεντρικών προσφορών από το μέσο όρο [ΜΟκπ]
- Για τις Κεντρικές προσφορές των οποίων η έκπτωση είναι μεγαλύτερη ή ίση από το [ΜΟκπ] υπολογίζεται η διαφορά $\Delta(i)$ κάθε έκπτωσης (i) από τον [ΜΟκπ]
- Υπολογισμός του μέσου όρου των διαφορών [ΜΟΔ]
- Υπολογίζεται ο μέσος όρος [ΜΟΔ] των διαφορών $\Delta(i)$

ΒΗΜΑ 7ο

- Υπολογισμός της έκπτωσης που αντιστοιχεί στην Οριακά Αποδεκτή Προσφορά [ΟΑΠ]
- Η Οριακά Αποδεκτή Προσφορά [ΟΑΠ] ισούται με το άθροισμα του μέσου όρου των εκπτώσεων των κεντρικών προσφορών [ΜΟκπ] και του μέσου όρου των διαφορών $\Delta(i)$ [ΜΟΔ], $\epsilon[ΟΑΠ] = [ΜΟκπ] + [ΜΟΔ]$

ΒΗΜΑ 8ο

Οι προσφορές με έκπτωση μεγαλύτερη της $\epsilon[ΟΑΠ]$ δηλαδή της Οριακά Αποδεκτής Προσφοράς θεωρούνται ΥΧΠ.

3.1.1.1.Β Παράδειγμα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΟΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΕΜΠΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

α/α Προσφοράς	7.832.500,00 προϋπολογισμός μελέτης		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΣΤΑ	προσφέρμενη επίπτωση	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ε (ΟΑΠ) 35,08%
	(ΕΥΡΩ)	%						
1	6.614.545,25	15,55%	1	15,55%	31,92%	3,16%	35,08%	
2	6.612.196,50	15,58%	2	15,58%				
3	6.605.147,25	15,67%	3	15,67%				
4	6.516.640,00	16,80%	4	16,80%				
5	6.475.911,00	17,32%	5	17,32%				
6	6.466.512,00	17,48%	6	17,48%				
7	6.446.930,25	17,69%	7	17,69%				
8	6.436.748,50	17,82%	8	17,82%				
9	6.430.482,50	17,90%	9	17,90%				
10	6.423.433,25	17,99%	10	17,99%				
11	6.344.325,00	19,00%	11	19,00%				
12	6.266.000,00	20,00%	12	20,00%				
13	6.266.000,00	20,00%	13	20,00%				
14	6.095.488,00	22,56%	14	22,56%				
15	6.031.025,00	23,00%	15	23,00%				
16	5.694.937,00	28,44%	16	28,44%				
17	5.490.582,50	29,90%	17	29,90%				
18	5.482.750,00	30,00%	18	30,00%				
19	5.404.425,00	31,00%	19	31,00%				
20	5.169.450,00	34,00%	20	34,00%				
21	5.012.800,00	36,00%	21	36,00%				
22	4.856.150,00	38,00%	22	38,00%				
23	4.777.825,00	39,00%	23	39,00%				
24	4.621.175,00	41,00%	24	41,00%				
25	4.542.850,00	42,00%	25	42,00%				
26	4.372.101,50	44,18%	26	44,18%				
27	4.334.505,50	44,66%	27	44,66%				
28	4.335.105,50	44,78%	28	44,78%				
29	4.304.696,25	44,99%	29	44,99%				
30	4.072.900,00	48,00%	30	48,00%				

α/α Προσφοράς	7.832.500,00 προϋπολογισμός μελέτης		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΣΤΑ	προσφέρμενη επίπτωση	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ε (ΟΑΠ) 35,08%
	(ΕΥΡΩ)	%						
1	6.614.545,25	15,55%	1	15,55%	31,92%	3,16%	35,08%	
2	6.612.196,50	15,58%	2	15,58%				
3	6.605.147,25	15,67%	3	15,67%				
4	6.516.640,00	16,80%	4	16,80%				
5	6.475.911,00	17,32%	5	17,32%				
6	6.466.512,00	17,48%	6	17,48%				
7	6.446.930,25	17,69%	7	17,69%				
8	6.436.748,50	17,82%	8	17,82%				
9	6.430.482,50	17,90%	9	17,90%				
10	6.423.433,25	17,99%	10	17,99%				
11	6.344.325,00	19,00%	11	19,00%				
12	6.266.000,00	20,00%	12	20,00%				
13	6.266.000,00	20,00%	13	20,00%				
14	6.095.488,00	22,56%	14	22,56%				
15	6.031.025,00	23,00%	15	23,00%				
16	5.694.937,00	28,44%	16	28,44%				
17	5.490.582,50	29,90%	17	29,90%				
18	5.482.750,00	30,00%	18	30,00%				
19	5.404.425,00	31,00%	19	31,00%				
20	5.169.450,00	34,00%	20	34,00%				
21	5.012.800,00	36,00%	21	36,00%				
22	4.856.150,00	38,00%	22	38,00%				
23	4.777.825,00	39,00%	23	39,00%				
24	4.621.175,00	41,00%	24	41,00%				
25	4.542.850,00	42,00%	25	42,00%				
26	4.372.101,50	44,18%	26	44,18%				
27	4.334.505,50	44,66%	27	44,66%				
28	4.335.105,50	44,78%	28	44,78%				
29	4.304.696,25	44,99%	29	44,99%				
30	4.072.900,00	48,00%	30	48,00%				

α/α Προσφοράς	7.832.500,00 προϋπολογισμός μελέτης		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΣΤΑ	προσφέρμενη επίπτωση	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ε (ΟΑΠ) 35,08%
	(ΕΥΡΩ)	%						
1	6.614.545,25	15,55%	1	15,55%	31,92%	3,16%	35,08%	
2	6.612.196,50	15,58%	2	15,58%				
3	6.605.147,25	15,67%	3	15,67%				
4	6.516.640,00	16,80%	4	16,80%				
5	6.475.911,00	17,32%	5	17,32%				
6	6.466.512,00	17,48%	6	17,48%				
7	6.446.930,25	17,69%	7	17,69%				
8	6.436.748,50	17,82%	8	17,82%				
9	6.430.482,50	17,90%	9	17,90%				
10	6.423.433,25	17,99%	10	17,99%				
11	6.344.325,00	19,00%	11	19,00%				
12	6.266.000,00	20,00%	12	20,00%				
13	6.266.000,00	20,00%	13	20,00%				
14	6.095.488,00	22,56%	14	22,56%				
15	6.031.025,00	23,00%	15	23,00%				
16	5.694.937,00	28,44%	16	28,44%				
17	5.490.582,50	29,90%	17	29,90%				
18	5.482.750,00	30,00%	18	30,00%				
19	5.404.425,00	31,00%	19	31,00%				
20	5.169.450,00	34,00%	20	34,00%				
21	5.012.800,00	36,00%	21	36,00%				
22	4.856.150,00	38,00%	22	38,00%				
23	4.777.825,00	39,00%	23	39,00%				
24	4.621.175,00	41,00%	24	41,00%				
25	4.542.850,00	42,00%	25	42,00%				
26	4.372.101,50	44,18%	26	44,18%				
27	4.334.505,50	44,66%	27	44,66%				
28	4.335.105,50	44,78%	28	44,78%				
29	4.304.696,25	44,99%	29	44,99%				
30	4.072.900,00	48,00%	30	48,00%				

α/α Προσφοράς	7.832.500,00 προϋπολογισμός μελέτης		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΣΤΑ	προσφέρμενη επίπτωση	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ε (ΟΑΠ) 35,08%
	(ΕΥΡΩ)	%						
1	6.614.545,25	15,55%	1	15,55%	31,92%	3,16%	35,08%	
2	6.612.196,50	15,58%	2	15,58%				
3	6.605.147,25	15,67%	3	15,67%				
4	6.516.640,00	16,80%	4	16,80%				
5	6.475.911,00	17,32%	5	17,32%				
6	6.466.512,00	17,48%	6	17,48%				
7	6.446.930,25	17,69%	7	17,69%				
8	6.436.748,50	17,82%	8	17,82%				
9	6.430.482,50	17,90%	9	17,90%				
10	6.423.433,25	17,99%	10	17,99%				
11	6.344.325,00	19,00%	11	19,00%				
12	6.266.000,00	20,00%	12	20,00%				
13	6.266.000,00	20,00%	13	20,00%				
14	6.095.488,00	22,56%	14	22,56%				
15	6.031.025,00	23,00%	15	23,00%				
16	5.694.937,00	28,44%	16	28,44%				
17	5.490.582,50	29,90%	17	29,90%				
18	5.482.750,00	30,00%	18	30,00%				
19	5.404.425,00	31,00%	19	31,00%				
20	5.169.450,00	34,00%	20	34,00%				
21	5.012.800,00	36,00%	21	36,00%				
22	4.856.150,00	38,00%	22	38,00%				
23	4.777.825,00	39,00%	23	39,00%				
24	4.621.175,00	41,00%	24	41,00%				
25	4.542.850,00	42,00%	25	42,00%				
26	4.372.101,50	44,18%	26	44,18%				
27	4.334.505,50	44,66%	27	44,66%				
28	4.335.105,50	44,78%	28	44,78%				
29	4.304.696,25	44,99%	29	44,99%				
30	4.072.900,00	48,00%	30	48,00%				

α/α Προσφοράς	7.832.500,00 προϋπολογισμός μελέτης		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΣΤΑ	προσφέρμενη επίπτωση	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ε (ΟΑΠ) 35,08%
	(ΕΥΡΩ)	%						
1	6.614.545,25	15,55%	1	15,55%	31,92%	3,16%	35,08%	
2	6.612.196,50	15,58%	2	15,58%				
3	6.605.147,25	15,67%	3	15,67%				
4	6.516.640,00	16,80%	4	16,80%				
5	6.475.911,00	17,32%	5	17,32%				
6	6.466.512,00	17,48%	6	17,48%				
7	6.446.930,25	17,69%	7	17,69%				
8	6.436.748,50	17,82%	8	17,82%				
9	6.430.482,50	17,90%	9	17,90%				
10	6.423.433,25	17,99%	10	17,99%				
11	6.344.325,00	19,00%	11	19,00%				
12	6.266.000,00	20,00%	12	20,00%				
13	6.266.000,00	20,00%	13	20,00%				
14	6.095.488,00	22,56%	14	22,56%				
15	6.031.025,00	23,00%	15	23,00%				
16	5.694.937,00	28,44%	16	28,44%				
17	5.490.582,50	29,90%	17	29,90%				
18	5.482.750,00	30,00%	18	30,00%				
19	5.404.425,00	31,00%	19	31,00%				
20	5.169.450,00	34,00%	20	34,00%				
21	5.012.800,00	36,00%	21	36,00%				
22	4.856.150,00	38,00%	22	38,00%				
23	4.777.825,00	39,00%	23	39,00%				
24	4.621.175,00	41,00%	24	41,00%				
25	4.542.850,00	42,00%	25	42,00%				
26	4.372.101,50	44,18%	26	44,18%				
27	4.334.505,50	44,66%	27	44,66%				
28	4.335.105,50	44,78%	28	44,78%				
29	4.304.696,25	44,99%	29	44,99%				
30	4.072.900,00	48,00%	30	48,00%				

α/α Προσφοράς	7.832.500,00 προϋπολογισμός μελέτης		ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΟΣΤΑ	προσφέρμενη επίπτωση	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΜΟΔ, ΚΠ (%)	ε (ΟΑΠ) 35,08%
	(ΕΥΡΩ)	%						
1	6.614.545,25	15,55%	1	15,55%	31,92%	3,16%	35,08%	
2	6.612.196,50	15,58%	2	15,58%				
3	6.605.147,25	15,67%	3	15,67%				
4	6.516.640,00	16,80%	4	16,80%				
5	6.475.911,00	17,32%	5	17,32%				
6	6.466.512,00	17,48%	6	17,48%				
7	6.446.930,25	17,69%	7	17,69%				
8	6.436.748,50	17,82%	8	17,82%				
9	6.430.482,50	17,90%	9	17,90%				
10	6.423.433,25	17,99%	10	17,99%				
11	6.344.325,00	19,00%	11	19,00%				
12	6.266.000,00	20,00%	12	20,00%				
13	6.266.000,00	20,00%	13	20,00%				
14	6.095.488,00	22,56%	14	22,56%				
15	6.031.025,00	23,00%	15	23,00%				
16	5.694.937,00	28,44%	16	28,44%				
17	5.490.582,50	29,90%	17	29,90%				
18	5.482.750,00	30,00						

Σελ. 29 από 38

ΒΗΜΑ 1α

Αριθμός προσφορών (N) = 30

ΒΗΜΑ 2α

Εύρεση διαστημάτων με συσώρευση προσφορών > 10% x N + 1 = 4, ήτοι 6 αι αιαιαιούμενες για συσώρευση

ΒΗΜΑ 3α

Οι προσφορές των διαστημάτων 17%-18% αντικαθίσταται με την ισodύναμη προσφορά των

ε(17%-18%)

73,457%

εφαρμογή τύπου : Σε-Σε'+x=(N-τα+1) x μικ

ΒΗΜΑ 4α

Εύρεση ακραίων προσφορών (ΑΠ)

%ΑΠ = 10%

10% x 30 = 3,00

ΑΠ (ανω) : 3

ΑΠ (κατω) : 3

Αριθμός κεντρικών προσφορών (ΚΠ) = 19

ΒΗΜΑ 5α

Εύρεση μεσου όρου εκπτώσεων κεντρικών προσφορών [ΜΟΠ]ΚΠ

[ΜΟΠ] ΚΠ = 31,92%

ΒΗΜΑ 6α

Εύρεση Μεσου όρου της διαφοράς των εκπτώσεων των μεγαλύτερων του [ΜΟΠ] ΚΠ κεντρικών

[ΜΟΔ] ΚΠ = 3,16%

ΒΗΜΑ 7α

Εύρεση της έκπτωσης που αντιστοιχεί στο θεωρητικό Οριακό Κόστος ή Οριακή Υπερβολικά

ΟΚΕ = ΜΟΠ, ΚΠ (%) + ΜΟΔ, ΚΠ (%) = 35,08%

ΒΗΜΑ 8α

ΥΧΠ οι μεγαλύτερες εκπτώσεις από την ε(ΟΑΠ) = 35,08%

Σε = 850,27%

Σε(17%-18%) = 106,16%

N = 26

ε(17%-18%) = 6

μικ = 32,70%

3.1.2 Έργα που δεν εμπνέονται στην ενωσιακή νομοθεσία

3.1.2.A Οριακά Αποδεκτή Προσφορά

ΒΗΜΑ 1ο

- Έστω ο Αριθμός υποβαλλόμενων προσφορών N
- Εισάγονται οι προσφορές (€) και οι εκπτώσεις με δύο δεκαδικά κατά αύξουσα σειρά

ΒΗΜΑ 2ο

- Έλεγχος συσσωρεύσης προσφορών στα διαστήματα εν-1 - εν , ει, εν - εν+1
- Ο έλεγχος γίνεται για την κατά το δυνατό καλύτερη προσέγγιση του Οριακού Κόστους Εργασιών
- Ελέγχονται τα διαστήματα ανά μία ακέραια ποσοστιαία μονάδα για συσσωρεύση του 10% των υποβαλλόμενων προσφορών συν 1, με στρογγύλευση στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα $\lceil 10\% \times N + 1 \rceil$

ΒΗΜΑ 3ο

- Για κάθε συσσωρεύση προσφορών ανά μία ακέραια μονάδα οι εκπτώσεις του διαστήματος αντικαθίστανται με μία ισοδύναμη έκπτωση που προκύπτει ως ακολούθως:

$$X(i) = (N - \tau(i) + 1) \times \mu_k - (\Sigma \epsilon - \Sigma \epsilon(i)), \text{ όπου}$$

$\Sigma \epsilon$ = Άθροισμα του συνόλου των ποσοστιαίων εκπτώσεων όλων των προσφορών

$\Sigma \epsilon(i)$ = Άθροισμα του συνόλου των ποσοστιαίων εκπτώσεων των i-συσσωρευμένων προσφορών

N = πλήθος υποβαλλόμενων προσφορών

$\tau(i)$ = πλήθος i-συσσωρευμένων προσφορών

μ_k = μέση τιμή όλων των εκπτώσεων

- Εισάγονται εκ νέου οι εκπτώσεις με δύο δεκαδικά κατά αύξουσα σειρά

ΒΗΜΑ 4ο

- Εύρεση των ακραίων προσφορών [ΑΠ]
- Υπολογισμός του 10% του αριθμού των προσφορών με στρογγύλευση στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα $\lceil 10\% \times N; 0 \rceil$
- Ευρεση των κεντρικών προσφορών [ΚΠ] αφαιρούμενων των ακραίων φθηνότερων και ακριβότερων προσφορών

ΒΗΜΑ 5ο

- Υπολογισμός του μέσου όρου [ΜΟκπ] των εκπτώσεων των Κεντρικών Προσφορών [ΚΠ]

ΒΗΜΑ 6ο

- Υπολογισμός των διαφορών των εκπτώσεων των κεντρικών προσφορών από το μέσο όρο [ΜΟκπ]
- Για τις κεντρικές προσφορές των οποίων η έκπτωση είναι μεγαλύτερη ή ίση από το [ΜΟκπ] υπολογίζεται η διαφορά $\Delta(i)$ κάθε έκπτωσης (i) από τον [ΜΟκπ]
- Υπολογισμός του μέσου όρου των διαφορών [ΜΟΔ]
- Υπολογίζεται ο μέσος όρος [ΜΟΔ] των διαφορών $\Delta(i)$ μειωμένος κατά το ήμισυ.

ΒΗΜΑ 7ο

- Υπολογισμός της έκπτωσης που αντιστοιχεί στην Οριακά Αποδεκτή Προσφορά [ΟΑΠ]
- Η Οριακά Αποδεκτή Προσφορά [ΟΑΠ] ισούται με το άθροισμα του μέσου όρου των εκπτώσεων των κεντρικών προσφορών [ΜΟκπ] και του μέσου όρου των διαφορών $\Delta(i)$ [ΜΟΔ], $\epsilon[ΟΑΠ] = [ΜΟκπ] + [ΜΟΔ]$

ΒΗΜΑ 8ο

Οι προσφορές με έκπτωση μεγαλύτερη της $\epsilon[ΟΑΠ]$ δηλαδή της Οριακά Αποδεκτής Προσφοράς θεωρούνται ΥΧΠ.

59

3.1.2.β Παράδειγμα

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΟΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΛΗΤΟΥΝ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

α/α Προσφοράς	3.800.600,00 προϋπολογισμός μελέτης		νέα αύξουσα σείρα	ΜΟΠ, ΚΠ (%)	ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ [ΚΠ] και [ΜΟΠ]	ΜΟΔ, ΚΠ (%) ΗΜΙΣΥ	ε [ΟΔΠ]
	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΤΙΜΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ	Προσφερόμενη εκπτώση					
	(ΕΥΡΩ)	%		%	%		
1	3.380.253,64	11,06%	1	11,06%			
2	3.243.432,04	14,66%	4	14,66%			
3	3.163.239,38	16,77%	5	16,77%	16,53%		
4	3.114.971,76	18,04%	6	18,04%	16,77%		
5	3.023.257,36	20,44%	7	20,44%	18,04%		
6	3.018.816,58	20,57%	8	20,57%	20,44%		
7	2.997.913,28	21,12%			20,57%		
8	2.985.751,56	21,44%			22,56%	21,47%	22,56%
9	2.977.009,98	21,67%	9	16,53%	24,08%	21,47%	
10	2.965.228,12	21,98%			25,56%	21,47%	
11	2.943.184,64	22,56%	10	22,56%	28,67%	21,47%	
12	2.926.462,00	23,00%					
13	2.914.300,08	23,32%	11	23,32%			
14	2.901.378,04	23,66%					
15	2.896.817,32	23,78%					
16	2.829.166,64	25,56%	12	25,56%			
17	2.710.967,98	28,67%	13	28,67%			
18	2.297.082,64	39,56%	18	39,56%			
19	2.149.619,36	43,44%	19	43,44%			

Σελ. 33 από 38

ΒΗΜΑ 1ο

Αριθμός προσφορών (N) = 19

ΒΗΜΑ 2ο

Εύρεση διασχημάτων με συσσώρευση προσφορών $> 10\% \times N + 1 = 2,9$, ήτοι 4 α απαιτούμενες για συσσώρευση

ΒΗΜΑ 3ο

Οι προσφορές των διασχημάτων 20%-21% και 22% - 23% αντικαθίστανται με την εικονική προσφορά των

$\epsilon(20\%-21\%)$

16,531%

$\epsilon(22\%-23\%)$

24,081%

εφαρμογή τύπου : $\Sigma \epsilon - \Sigma \epsilon' + \kappa = (N - \tau \alpha + 1) \times \mu \kappa$

ΒΗΜΑ 4ο

Εύρεση ακραίων προσφορών (ΑΠ)

%ΑΠ = 10%

$10\% \times 19 = 13,00$

ΑΠ (ανω) : 2

ΑΠ (κατω) : 2

Αριθμός κεντρικών προσφορών (ΚΠ) = 9

ΒΗΜΑ 5ο

Εύρεση μεσου όρου εκπτώσεων κεντρικών προσφορών [ΜΟΠ]ΚΠ

[ΜΟΠ] ΚΠ =

21,47%

ΒΗΜΑ 6ο

Εύρεση Μεσου όρου της διαφοράς των εκπτώσεων των μεγαλύτερων του [ΜΟΠ] ΚΠ κεντρικών

[ΜΟΔ] ΚΠ =

1,87%

ΒΗΜΑ 7ο

Εύρεση της έκπτωσης που αντιστοιχεί στο θεωρητικό Οριακό Κόστος ή Οριακή Υπερβολικά

ΟΚΕ =

ΜΟΠ, ΚΠ (%)

+ ΜΟΔ, ΚΠ (%) ΗΜΙΣΥ

= 23,343%

ΒΗΜΑ 8ο

Μειοδότηση προσφορά ή αμέσως μικρότερη του ΟΚΕ ήτοι 22,56%

$\Sigma \epsilon = 441,30\%$

$\Sigma \epsilon(20\%-21\%) = 86,21\%$

$\Sigma \epsilon(22\%-23\%) = 93,76\%$

N = 19

$\tau(20\%-21\%) = 4$

$\tau(22\%-23\%) = 4$

$\mu \kappa = 23,23\%$

3.2 Αντιμετώπιση των ΥΧΠ - Διαδικασία ανάδειξης αναδόχων - Διασφαλίσεις από την υπογραφή συμβάσεων υψηλού ρίσκου

3.2.1 Έργα που εμπίπτουν στην ενωσιακή νομοθεσία

Στο ΒΗΜΑ 8ο έχουν προσδιοριστεί οι δυνητικά ΥΧΠ ως αυτές οι προσφορές με έκπτωση μεγαλύτερη της ε[ΟΑΠ] δηλαδή της Οριακά Αποδεκτής Προσφοράς.

ΚΥΡΙΑ ΒΗΜΑΤΑ

- Καλείται ο προσφέρων την πλέον ΥΧΠ εντός της οριζόμενης στην διακήρυξη μικρής τακτικής προθεσμίας:
 - α) είτε να υπογράψει μία πολύ υψηλού ρίσκου σύμβαση εκτέλεσης του έργου χωρίς να υποβάλει αιτιολόγηση.
 - β) είτε να υποβάλει αναλυτική αιτιολόγηση σύμφωνα με τον καθορισμένο τύπο.
 - Στην 1.α) περίπτωση της υπογραφής μίας πολύ υψηλού ρίσκου σύμβασης ο προσφέρων την ΥΧΠ θα αποδέχεται ότι πρέπει:
 - i) να προσκομίσει πρόσθετες εγγυήσεις καλής εκτέλεσης στο οπόλυτο ύψος που ορίζεται από την διαφορά της ποσοστιαίας έκπτωσης επί της προσφοράς που προσέφερε με την ποσοστιαία έκπτωση της Οριακά Αποδεκτής Προσφοράς, ε[ΟΑΠ],
 - ii) να μην προσμετράται η ανωτέρω i) πρόσθετη εγγύηση για την λήψη προκαταβολής
 - iii) κατά την διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης έργου πολύ υψηλού ρίσκου το έργο θα υφίσταται αυστηρούς ελέγχους από Ειδικό Σώμα Ελεγκτών / Εξωτερικό Σύμβουλο Επιβλεψής / τουλάχιστον τρεις ανά έτος
 - Στην 1.β) περίπτωση όπου ο προσφέρων υποβάλλει μία αναλυτική αιτιολόγηση καθορισμένου τύπου, η οποία και ελέγχεται από Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης, θα αποδέχεται ότι :
 - α) εάν δεν απορριφθεί, θα κληθεί να υπογράψει μία υψηλού ρίσκου σύμβαση εκτέλεσης του έργου με εφαρμογή των προβλεπόμενων για την περίπτωση αυτή όρων της διακήρυξης, ήτοι:
 - i) το ήμισυ των πρόσθετων εγγυήσεων καλής εκτέλεσης της 2 (i) περίπτωσης⁵,
 - ii) δεν θα προσμετράται η ανωτέρω i) πρόσθετη εγγύηση για την λήψη προκαταβολής
 - iii) κατά την διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης έργου υψηλού ρίσκου το έργο θα υφίσταται αυστηρούς ελέγχους από Ειδικό Σώμα Ελεγκτών / Εξωτερικό Σύμβουλο Επιβλεψής / τουλάχιστον τρεις ανά έτος
 - β) εάν απορριφθεί η αιτιολόγηση θα εφαρμοστούν οι προβλεπόμενοι για την περίπτωση αυτή όροι της διακήρυξης, ήτοι:
 - i) θα καταπέσει η εγγυητική συμμετοχής και
 - ii) θα επιβληθεί ποινή απαγόρευσης συμμετοχής σε διαγωνισμούς του δημοσίου για ορισμένο χρονικό διάστημα, π.χ. για 6 μήνες.
- Εν συνεχεία καλείται ο προσφέρων την επόμενη ΥΧΠ.

4. Στην περίπτωση όπου ο προσφέρων δεν ανταποκριθεί είτε στην πρόσκληση για υπογραφή είτε στην πρόσκληση για υποβολή αιτιολόγησης εφαρμόζονται τα 3.β) i) και ii) και καλείται ο προσφέρων την επόμενη ΥΧΠ.
5. Η διαδικασία επαναλαμβάνεται για όσο απαιτηθεί έως και την πιο ακριβή ΥΧΠ και εάν αποβεί άκαρπη και αυτή καλείται η ίση ή αμέσως ακριβότερη της Οριακά Αποδεκτής Προσφοράς για υπογραφή μίας κανονικού ρίσκου σύμβασης έργου.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

1. Η μελέτη θα καθορίζει, βάσει ενός συντελεστή δυσκολίας / ρίσκου που θα συσχετίζει την πολυπλοκότητα / δυσκολία εκτέλεσης κάθε έργου και που θα εξαρτάται:
 - από την κατηγορία (οικοδομικό, λιμενικό, υδραυλικό, οδοποιίας κ.ο.κ.)
 - από την τοποθεσία (ορεινή , νησιωτική, πυκνός αστικός ιστός κ.ο.κ.)με το οριακό κόστος, το όριο πέραν του οποίου οι προσφορές θα θεωρούνται ως δυνητικά υψηλού ρίσκου. Αυτό το όριο θα πρέπει να είναι εκ των προτέρων γνωστό και να ονομάζεται στην διακήρυξη⁶.
2. Θα υποβάλλονται οι προσφορές και θα εφαρμόζεται ο αλγόριθμος της Οριακά Αποδεκτής Προσφοράς.
3. Θα αναδεικνύονται οι δυνητικά ΥΧΠ και εάν η πρώτη ανάμεσα στις ΥΧΠ (δηλ ο απόλυτα μειοδότης) :
 - α) είναι κάτω του ορίου (φθηνότερη ή με μεγαλύτερη έκπτωση) που έχει υποδείξει η μελέτη τότε:
 - i) θα κολούνται με τη σειρά οι ΥΧΠ για αιτιολόγηση με βάση τα αναφερόμενα στα ΚΥΡΙΑ ΒΗΜΑΤΑ
 - β) είναι άνω του ορίου (ακριβότερη ή με μικρότερη έκπτωση) που έχει υποδείξει η μελέτη τότε:
 - i) η πρώτη ανάμεσα στις ΥΧΠ (δηλ. α απόλυτα μειοδότης) θα γίνεται αποδεκτή χωρίς αιτιολόγηση.

Αριθμητικό πορόδειγμα - 1:

- Προϋπολογισμός έργου 1.000.000 €
- Συντελεστής δυσκολίας / ρίσκου: 30%
- Εφαρμογή αλγορίθμου ΟΑΠ: ε[ΟΑΠ] = 31,05%
- Προσφορές με μεγαλύτερο ποσοστό έκπτωσης από το ε[ΟΑΠ] = 5
- Προσφορά με το αμέσως μικρότερο ποσοστό έκπτωσης: 30,95%
- Είμαστε στην περίπτωση ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ - 3 - α άρα:
 - κολούνται με τη σειρά για αιτιολόγηση οι 5 προσφορές άνω του 31,05%
 - η σύμβαση αντιμετωπίζεται ως πολύ υψηλού ρίσκου

⁵ Με νέα μεθοδολογία που έχει προταθεί κατά τα πιλοτικά έργα για τη διαμόρφωση των νέων αναλύσεων τιμών, κατά την οποία για κάθε άρθρο εργασιών οι απαιτούμενες συνεργείες διαφοροποιούνται για να καλύψουν τρεις περιπτώσεις δυσκολίας ανάλογα με τις συνθήκες του συγκεκριμένου μετώπου: δυσμενείς, κανονικές και ευμενείς με αντίστοιχες τιμές μονάδας, είναι δυνατό να έχουμε κατά τη μελέτη, εκτός από τον κανονικό προϋπολογισμό με τον οποίο δημοπρατείται το έργο, και δύο «οριακούς προϋπολογισμούς». Έναν μικρότερο, αν όλο το έργο τιμολογηθούν για ευνοϊκές συνθήκες και έναν μεγαλύτερο αν όλο το έργο τιμολογηθούν για δυσμενείς συνθήκες. Τα όρια που ορίζουν οι δύο οριακές (όνω και κάτω) τιμές του προϋπολογισμού θα προσδιορίζουν το διάστημα εντός του οποίου δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση ΥΧ ή ΥΥ προσφοράς.

⁵ Εφόσον είναι νομικά εφικτό

Αριθμητικό παράδειγμα - 2:

- Προϋπολογισμός έργου 1.000.000 €
- Συντελεστής δυσκολίας / ρίσκου: 30%
- Εφορμογή ολγορίθμου ΟΑΠ: $E[ΟΑΠ] = 27,00\%$
- Προσφορές με μεγαλύτερο ποσοστό έκπτωσης από το $E[ΟΑΠ]$ και χαμηλότερο του $30\% = 3$, ήτοι 28%, 29% και 29,5%.
- Προσφορές με υψηλότερο ποσοστό έκπτωσης από το 30%: 0
- Είμαστε στην περίπτωση ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ - 3 - β' όρα:
 - Ανατίθεται στο 29,5 %

3.2.2 Έργα που δεν επιπύουν στην ενωσιακή νομοθεσία

Στο ΒΗΜΑ 80 έχουν προσδιορισθεί οι δυνητικά ΥΧΠ ως αυτές οι προσφορές με έκπτωση μεγαλύτερη της $E[ΟΑΠ]$ δηλαδή της Οριακή Αποδεκτή Προσφορά.

- Η σιμείωση μικρότερη ή ίση προσφορά από την αρχική σειρά υποβαλλόμενων προσφορών $E < E[ΟΑΠ]$ ανοδεικνύεται αυτόματα μειοδότης.

3.3 Αποσαφηνίσεις / Ορισμοί - Προαπαιτούμενα - Κρίσιμα σημεία

3.3.1 Αποσαφηνίσεις / Ορισμοί

1. Στην έννοια πολύ υψηλού ρίσκου συμβάσεις ζητούνται πολύ ουξημένες εγγυήσεις και άλλες διασφαλίσεις.
2. Στην έννοια υψηλού ρίσκου συμβάσεις ζητούνται αυξημένες εγγυήσεις και άλλες διασφαλίσεις.
3. Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης / Επιτροπές Ελέγχου Αιτιολογήσεων
4. Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Συμβάσεων Έργων Πολύ Υψηλού και Υψηλού Ρίσκου
5. Εξωτερικοί Σύμβουλοι Επίβλεψης
6. Καθορισμένος Τύπος Αιτιολόγησης

3.3.2 Προαπαιτούμενα

1. Το προτεινόμενο σύστημα ανάδειξης της Οριακή Αποδεκτή Προσφοράς και των δυνητικά ΥΧΠ θα πρέπει να μπορεί να αλλάζει, είτε συνολικά είτε μερικώς, με Υπουργική Απόφαση, ώστε να αντιμετωπίζονται γρήγορα και αποτελεσματικά φαινόμενα αστοχιών, συνεννοήσεων, εκβιασμών κ.λ.π.
2. Βασική συνθήκη η θέσπιση διεξαγωγής των δημοπρασιών των έργων σε δύο διακριτά επί μέρους στάδια, για κάθε ένα από τα οποία θα συντάσσεται αυτοτελές Πρακτικό από την Επιτροπή Διαγωνισμού και το οποίο περιλαμβάνουν α) την κατάθεση και τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και β) την πρόσκληση από την Αναθέτουσα Αρχή των εργοληπτικών επιχειρήσεων ή/ και κοινοπραξιών που έγιναν δεκτές στο πρώτο στάδιο για την υποβολή, την αποσφράγιση και τον έλεγχο των Οικονομικών Προσφορών αυθημερόν.

3. Μπορεί να εφαρμοστεί και η ολοκλήρωση του διαγωνισμού σε ένα στάδιο εάν διασφαλιστεί ότι δεν θα αποκλείεται κάποιος συμμετέχων.
4. Βασική προϋπόθεση επιτυχίας κάθε συστήματος δημοπράτησης και ανάδειξης αναδόχου αποτελεί η συνθήκη οι Οικονομικές Προσφορές να αποσφραγίζονται την ίδια ημέρα που γίνεται και η επίδοσή τους.
5. Μέχρι το νέο σύστημα Αναλυτικών τιμολογίων και το ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ τιμών να πάρουν σάρκα και οστά, πρέπει να προβλεφθεί ένα (αντικειμενικό) σύστημα ελέγχου των αιτιολογήσεων όπως π.χ. αυτό του 1994 και τον παλαιό ΑΤΟΕ, ΑΤΕΟ, ΥΔΡ κλπ ως βάση ανάλυσης τιμών.
6. Το Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης θα αποτελεί ανεξάρτητο τρίτο φορέα που δεν θα εμπλέκεται επ' ουδενί με την εκάστοτε Α.Α. Τα μέλη του θα απαρτίζουν τις Επιτροπές Ελέγχου Αιτιολογήσεων και θα προκύπτουν με κλήρωση από όλη την Περιφέρεια, με παρόμοιο σύστημα με αυτό που θα προβλεφτεί για τις Επιτροπές των Μελετοκατασκευών ή την πρόβλεψη του Σχεδίου Νόμου "Ρέππα" (άρθρο 19) για τις μελέτες. Τα πορίσματα επί των αιτιολογήσεων καθώς και οι αιτιολογήσεις, πλην των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων που αναφέρονται σε αυτές, θα αναρτώνται σε συγκεκριμένο ιστότοπο, ελεύθερα προσβάσιμο.

3.3.3 Κρίσιμα Σημεία

1. Σε περίπτωση που κριθεί η αιτιολόγηση μη επαρκής τότε θα πρέπει:
 - Να απορρίπτεται η προσφορά, με πλήρη τεκμηρίωση των λόγων απορρίψεως με ποσοτικά δεδομένα.
 - Εφόσον οσκηθεί ένσταση, ζητείται γνώμη ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (ΤΣ), και εφόσον η γνώμη Τ.Σ. είναι να απορριφτεί η αιτιολόγηση, τότε η Π.Α. απορρίπτει οριστικά την προσφορά και
 - Αποστέλλεται ενημέρωση στο ΜΕΕΠ για 3μηνη/6μηνη αναστολή δυνατότητας συμμετοχής σε διαγωνισμούς
 - Σε περίπτωση ορνητικής γνώμης του ΤΣ (δηλ να μην απορριφθεί η προσφορά) η Π.Α. υποχρεωτικά αποδέχεται την ένσταση, κρίνει την αιτιολόγηση επαρκή και αναθέτει τη σύμβαση ως σχεδόν υψηλού ρίσκου.
2. Έργα που θα έχουν υπολογισμό ΥΧΠ και αιτιολόγηση θα μπορούν να δημοπρατούν μόνο Υπηρεσίες με σοβαρή υποδομή, όχι κόπαιοι Δήμοι με 1 ή 2 άτομα προσωπικό

Αριθμ. Πρωτ.: 31956

Αθήνα, 27 Δεκεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

ΚΟΙΝ.: Α) Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου
Β) Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.
Γ) Α.Ε.Π.Π.
Δ) Κ.Α.Π.Ε.
Ε) Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

ΑΝΑΚ.: Γραφείο Υπουργού Εσωτερικών

ΘΕΜΑ: Εξοικονόμηση Ενέργειας στο Δίκτυο οδικού Φωτισμού της Νήσου Ρόδου με την Προμήθεια & εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων τύπου LED

Κύριοι,

Ο Συνδέσμός μας πληροφορήθηκε την εν θέματι διακήρυξη διαγωνισμού επί του οποίου σας καταθέτει τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Ενώ πρόκειται για έργο, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 2, παρ. 1, εδάφιο 7 του Ν.4412/2016, επιλέγετε να το δημοπρατήσετε ως προμήθεια.

Ειδικότερα για την έννοια έργο ή προμήθεια, παρτίθεται το άρθρο 2 παρ 7 και 8 του Ν 4412/16:

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών,

8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, **παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης**."

Είναι προφανές ότι η εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων ΔΕΝ συνιστά απλή προμήθεια υλικών και μηχανημάτων **αλλά** αφορά σε κατασκευαστικές εργασίες ορθής τοποθέτησης και λειτουργίας εξοπλισμού, δηλαδή, **οι εργασίες της σύμβασης για το εν θέματι έργο, εμπίπτουν στην παρ 7 του άρθρου 2, του Ν.4414/16, δηλαδή, αποτελούν έργο!**

Συνεπώς κατά την άποψη του Συνδέσμου μας η επίμαχη σύμβαση, όπως παρανόμως, δημοπρατείται ως σύμβαση υπηρεσιών, ενώ πρόκειται σαφώς για σύμβαση έργου. Το άρθρο 2 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, με το οποίο εξειδικεύεται και συγκεκριμενοποιείται η σύμβαση έργου, προσδιορίζεται αναλυτικώς ως έργο ως εξής: «Ως «έργο» νοείται το

αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών». Εξάλλου, κατά την πάγια νομολογία του ΔΕΕ και του ΣτΕ, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία συμβάσεως δημοσίου έργου, όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημοσίας συμβάσεως, εκείνο που καθορίζει ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις είναι το στοιχείο της συμβάσεως που είναι κύριο. Ειδικότερα, η εν λόγω σύμβαση έχει προεχόντως χαρακτήρα συμβάσεως δημοσίου έργου, εφόσον η μελέτη και η εκτέλεση του έργου, αποτελούν, σε σχέση με τα λοιπά καθήκοντα του αναδόχου, το κύριο αντικείμενο της σύμβασης (Δεν εννοείται δηλαδή κατασκευή ηλεκτροφωτισμού πόλεων χωρίς τις απαραίτητες μελέτες και επομένως οι εν λόγω περιπτώσεις δεν υπάγονται στις προβλέψεις της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του Ν.4412/16). Περαιτέρω, η εν λόγω σύμβαση στοχεύει στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου λειτουργικού τεχνικού αποτελέσματος, όπως αυτό το αποτέλεσμα περιγράφεται στην σχετική μελέτη. Επομένως, βάσει της συνολικής εκτίμησης του αντικείμενου της δημοπρατούμενης σύμβασης, ανεξαρτήτως του ύψους της ποσοστιαίας συμμετοχής του προς προμήθεια φωτιστικού εξοπλισμού στον συνολικό συμβατικό προϋπολογισμό, προκύπτει ότι η δημοπρατούμενη σύμβαση στοχεύει σε συγκεκριμένο λειτουργικό τεχνικό αποτέλεσμα, όπως αυτό έχει σχεδιαστεί και πρόκειται να κατασκευασθεί βάσει των μελετών του έργου (βλ. ΣτΕ 2387/2009 σκ. 8' ΔΕΕ, απόφαση της 19.4.1994, C-331/92, Gestion Hoteliera Internacional Sa κλη, σκ.23-29, απόφαση της 18.1.2007, C-220/05, Jean Hauseroux κλη, σκ. 37-41, απόφαση της 21.2.2008, C-412/04, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 47-52 κ.ά.).

Ειδικότερα, για την κατασκευή και εγκατάσταση του συστήματος φωτισμού, η εν θέματι διακήρυξη προβλέπει την εκτέλεση εργασιών λειτουργικής εγκατάστασης φωτιστικών σωμάτων τύπου LED οι οποίες υπάγονται στην έννοια του δημοσίου έργου. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών είναι απαραίτητη για τη θέση του συστήματος φωτισμού σε παραγωγική λειτουργία, για την εκπλήρωση δηλαδή του ολοκληρωμένου τεχνικού αποτελέσματος, στο οποίο αποβλέπετε ως Αναθέτουσα Αρχή με την προκήρυξη του διαγωνισμού. Υπό τα δεδομένα επομένως αυτά, η εν λόγω σύμβαση έχει χαρακτήρα προεχόντως δημόσιας συμβάσεως έργου και θα έπρεπε να καλούνται σε αυτόν νομίμως λειτουργούσες εργοληπτικές επιχειρήσεις. Πράγμα που δεν έγινε κατά προφανή παράβαση του άρθρου 2 ν. 4412/2016 και των άρθρων 2 και 33 παρ. 1 εδ. β Οδ. 2014/24/ΕΕ και 2 Οδ. 2014/25/ΕΕ.

2. Στο άρθρο 54 - Τεχνικές Προδιαγραφές του Ν.4412/2016 αναφέρονται μεταξύ άλλων τα εξής:

"2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία σύμβασης και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό."

Από την μελέτη της διακήρυξης του εν θέματι διαγωνισμού και ιδίως από την συνεξέταση των τεχνικών χαρακτηριστικών των ζητούμενων φωτιστικών, της ισχύος των φωτιστικών, των κριτηρίων επιλογής αλλά και των όρων για την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, καθώς και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, προκύπτει ένας αδικαιολόγητος, κατά την άποψη του Συνδέσμου μας, περιορισμός του ανταγωνισμού αφού

η συνδυασμένη εφαρμογή των προβλέψεων των όρθων της διακήρυξης συνεπάγεται τον αποκλεισμό σχεδόν όλων των δραστηριοποιούμενων στον κλάδο επιχειρήσεων με την εξαίρεση μίας ή δύο.

Συγκεκριμένα, η σχετική διακήρυξη περιέχει όρους οι οποίοι περιορίζουν υπέρμετρα, χωρίς κανέναν αποχρώντα λόγο, τον ανταγωνισμό, είναι δε προδήλως φωτογραφικοί και, συνεπώς, αντίθετοι προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Ειδικότερα:

Όπως παγίως γίνεται δεκτό, συνιστά ενωσιακή αρχή του δικαίου δημοσίων συμβάσεων και δη μείζονος σημασίας, η αποφυγή κάθε ανοικτής ή και συγκεκριμένης διάκρισης και περιορισμού της ελευθερίας ισότιμης συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εις βάρος ομάδας οικονομικών φορέων (βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1989, C-3/88, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1989, σ. 4035, σκ. 8 και Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-360/89 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή I-1992, σ. 3401, σκ. 11). Ως εκ τούτου, το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας που απαιτείται για μια δεδομένη σύμβαση πρέπει να είναι συνδεδεμένο και ανάλογο προς το αντικείμενο της σύμβασης. Τούτο σημαίνει πως θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα ζητούμενα δικαιολογητικά να μην υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες της υπό ανάθεση σύμβασης. Επομένως, προκύπτει ότι, πρώτον, από τα στοιχεία που επιλέγει η Αναθέτουσα Αρχή για να αποδειχθεί το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πρέπει να μπορεί αντικειμενικά να προκύπτει η σχετική ικανότητα του οικονομικού φορέα και, δεύτερον, το κατώτερο όριο που θα καθορισθεί πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στη σημασία της οικείας σύμβασης, υπό την έννοια ότι θα πρέπει να αποτελεί μια αντικειμενική ένδειξη ως προς την ύπαρξη τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας για την καλή εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς ωστόσο να βραδύνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς τον σκοπό αυτόν (βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 13). Τα πορροπών προκύπτουν και από το ότι η σχετική διάταξη του άρθρου 75 παρ. 4 ν. 4412/2016 πρέπει πάντα να εφαρμόζεται και να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της γενικής ρήτρας της αναλογικότητας και της σχετικότητας των κριτηρίων επιλογής με το αντικείμενο της σύμβασης, που θεσπίζει το άρθρο 75 παρ. 1 του αυτού νόμου. Τα ανωτέρω απορρέουν εξάλλου και από την αρχή προστασίας του ανταγωνισμού στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η οποία κατοχυρώνεται στο πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (άρθρα 101 επ. ΣΛΕΕ), αλλά διέπει και σωρεία διατάξεων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, με στόχο την προαγωγή αποτελεσματικού, βιώσιμου και ουσιαστικού ανταγωνισμού (βλ. εν γένει περί «βιώσιμου» ανταγωνισμού ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, C-549/10, ΠΕΚ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, T-201/04 Microsoft, Συλλογή 2007, σ. II-3601, παρ. 436) στο πλαίσιο όλων των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων (βλ. παρ. 1, 7, 31, 32, 33, 36, 49, 50, 59, 61, 63, 69, 74, 78, 79, 90, 92, 96 Προοιμίου και άρ. 24, 30, 32, 40, 41, 49, 57, 66, 67 Οδηγίας).

Στην προκείμενη σύμβαση οι αρχές της αναλογικότητας και της προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού, όπως εξετέθησαν ανωτέρω, έχουν παραβιασθεί ως προς τα κριτήρια συμμετοχής (οικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας) που θέτει η διακήρυξη όπως παρούσας αναλυτικά στο συνημμένο παράρτημα της παρούσας, και τα οποία παραβιάζουν τις ανωτέρω αρχές και περιορίζουν πέραν του επιτρεπτού και δέοντος τον ανταγωνισμό για την ανάθεση της δημοπρατούμενης σύμβασης.

3. Σχετικά παραπέμπουμε στην απόφαση 21/2017 της Αρχής Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών σύμφωνα με την οποία έγινε δεκτή προσφυγή ακυρώνοντας ανάλογα στοιχεία όρων διακήρυξης [2.2.6. (στοιχεία α', β', γ') και 2.2.8.] παρόμοιας περίπτωσης διακήρυξης Δήμου με τίτλο: «Εξοικονόμηση Ενέργειας στον Δημοτικό Φωτισμό με την Προμήθεια και εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων τύπου LED & την Προμήθεια λαμπτήρων τύπου LED», προϋπολογισμού: 1.394.553,60€ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%).

4. **Επιπρόσθετα** σας τονίζουμε ότι το ενδεχόμενο έγκρισης των σχετικών πιστώσεων από τις διαχειριστικές αρχές **δεν καλύπτει και τα ζητήματα νομιμότητας των διακηρύξεων των δημοπρασιών** σύμφωνα και με την σκέψη 13 της απόφασης 21/2017 της ΑΕΠΠ κατά την οποία σημειώνεται μεταξύ άλλων ότι: "Ετι περαιτέρω, ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι ο υπό κρίση όρος της διακήρυξης έχει διαμορφωθεί και εγκριθεί από τους φορείς χρηματοδότησης του προγράμματος, αποτελεί ζήτημα εσωτερικό της αναθέτουσας και επ' ουδενί δεν έχει να κάνει με τα κριτήρια επιλογής του αναδόχου της σύμβασης, όπως αυτά θέτει η κείμενη νομοθεσία. Συνεπώς ο σχετικός λόγος προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός και να ακυρωθεί ο ως άνω όρος της διακήρυξης (2.2.6 στοιχεία α', β', γ')."

5. Οι προβλεπόμενες τιμές των υπό προμήθεια ειδών κρίνονται ως εξαιρετικά υψηλές έναντι άλλων περιπτώσεων διακηρύξεων που θα πρέπει να αποτελέσουν παραδείγματα καλής πρακτικής όπως η διακήρυξη Δήμου Βόρης - Βούλας - Βουλιαγμένης και οι παλαιότερες διακηρύξεις του Δήμου Θεσσαλονίκης και του Δήμου Ξάνθης όπου οι ανάλογες δημοπρατήσεις πραγματοποιήθηκαν ως δημοπρατήσεις έργων και όχι προμηθειών και έτχαν ανταγωνισμού και ικανοποιητικών, για τις Αναθέτουσες Αρχές, αποτελεσμάτων.

6. Εν κατακλείδι εάν τελικά ακολουθηθούν οι αναφερόμενες στην διακήρυξη τεχνικές προδιαγραφές αυτές οδηγούν τις Δημοτικές Αρχές σε προμήθεια υλικών που δεν είναι αξιόπιστα τόσο σε θέματα ασφάλειας όσο και αποδοτικότητας στο χρονικό κύκλο εγγύησης, δεν είναι εννομοποιημένα με τους διεθνείς κανονισμούς και τις απαιτήσεις περί οικολογικής ανάπτυξης των Πόλεων και πολύ πιθανό να προκληθούν άστοχοι και άδικοι αποκλεισμοί, περιορίζοντας σε σχεδόν μία τις συμμετοχές - εναλλακτικές επιλογές, προκλώντας σοβαρή οικονομική ζημία χωρίς ουσιαστικό ποσοτικό ή ποιοτικό όφελος στο Δήμο. Παράλληλα, εφόσον επικρατήσουν αυτοί οι όροι και τεχνικές προδιαγραφές θα δημιουργήσουν κακό προηγούμενο για τους επόμενους διαγωνισμούς, θέτοντας ολόκληρο το εγχείρημα της εκπόνησης των έργων εκτός των προθέσεων και της φιλοσοφίας του Υπουργείου, του Ταμείου Παρακαταθηκών και του ΚΑΠΕ όπως αυτά αποτυπώνονται στις οδηγίες και προϋποθέσεις δανειοδότησης.

6. Κατόπιν αυτών και προκειμένου η διακήρυξη του εν θέματι διαγωνισμού να μην αντιστρατεύεται τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου περί αναθέσεως συναφών συμβάσεων, αλλά ούτε και τις γενικές αρχές της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε βάρος των οικονομικών φορέων, σας ζητάμε τα παρακάτω αιτήματα προκειμένου να εξασφαλιστεί ο απαιτούμενος ανταγωνισμός κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες, εις όφελος των συμφερόντων των δημοτών:

α) να ακυρώσετε τον εν θέματι διαγωνισμό και να τον προκηρύξετε εκ νέου ως έργο και β) να όρετε κάθε φωτογραφικό - περιοριστικό κριτήριο συμμετοχής, όπως περιγράφεται στο συν. παράρτημα

ώστε να εξασφαλιστεί η άρτια και οικονομικά αποτελεσματική υλοποίηση του έργου.

Με τιμή,
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Παρατηρήσεις επί του διαγωνισμού:**«Εξοικονόμηση Ενέργειας στο Δίκτυο οδικού Φωτισμού της Νήσου Ρόδου με την Προμήθεια & εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων τύπου LED»**

2.1. / παράγραφος 2.2.1 Δικαίωμα συμμετοχής α/α 1 «Βασική προϋπόθεση συμμετοχής όλων των παραπάνω περιπτώσεων αποτελεί το κριτήριο να ασκούν ως κύρια δραστηριότητα σχετική με το αντικείμενο της προμήθειας (παραγωγή ή εμπορία φωτιστικού εξοπλισμού) και είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα βιοτεχνικά ή εμπορικά ή βιομηχανικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος – μέλος εγκατάστασής τους (σύμφωνα με το α. 75 παρ. 2 του ν. 4412/2016). Στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων η παραπάνω προϋπόθεση ισχύει για όλα τα μέλη αυτών.»

Παρατήρηση ΣΑΤΕ:

Δεν είναι κατανοητό σε τι εξυπηρετεί τα μέλη των ενώσεων των οικονομικών φορέων που θα θέλουν να συμμετέχουν στον Διαγωνισμό να πρέπει να ασκούν **όλα** ως κύρια δραστηριότητα την σχετική με το αντικείμενο της προμήθειας.

Ο συγκεκριμένος περιορισμός δεν εξυπηρετεί σε κανένα σημείο τις διαγωνιστικές ανάγκες ή την Αναθέτουσα Αρχή και από την άλλη δυσκολεύει έως αποκλείει την συνέργεια εταιριών για την διεκδίκηση του διαγωνισμού καθώς είναι εξαιρετικά απίθανο να συμπράξουν ομοειδείς εταιρείες για την διεκδίκηση του διαγωνισμού. Έτσι όπως διατυπώνεται ο εν λόγω όρος αποκλείει την δυνατότητα μιας εταιρείας με βασικό αντικείμενο το συγκεκριμένο αντικείμενο του διαγωνισμού να μπορεί να συμπράξει με οικονομικό φορέα για την διεκδίκηση του διαγωνισμού.

2.2 / παράγραφος 2.2.5.2: «Να δηλώνεται και να αποδεικνύεται ως ορίζεται στην παρούσα κατωτέρω, από τον υποψήφιο οικονομικό φορέα ο μέσος "ειδικός"⁸ ετήσιος κύκλος εργασιών (σχετικός με το αντικείμενο της σύμβασης) για τα τρία προηγούμενα έτη (ήτοι 2014, 2015, 2016) ο οποίος πρέπει να είναι μεγαλύτερος ή ίσος με το ύψος του προϋπολογισμού της προμήθειας ήτοι 1.828.886,50 € μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.»

Παρατήρηση ΣΑΤΕ:

Το αντικείμενο του διαγωνισμού υπόκειται στην εμπορία, κατασκευή, διακίνηση και εγκατάσταση ηλεκτρολογικού υλικού. Δεν βλέπουμε το λόγο να εξειδικεύεται και να παρουσιάζεται σαν ειδικό υλικό, αφού αναίτιο, θα απαγορεύσει την συμμετοχή σε πολλούς ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Άποψη του ΣΑΤΕ είναι ότι δεν πρόκειται για εξειδικευμένο προϊόν και δεν αιτιολογείται από την φύση του αντικείμενου της σύμβασης ο όρος «ειδικός» ετήσιος κύκλος εργασιών.

2.3. / 2.2.6 «Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα»

Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης,

οι οικονομικοί φορείς απαιτείται :

α) κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας (οικονομικών ετών 2014, 2015, 2016) , να έχουν εκτελέσει τουλάχιστον 15 συμβάσεις προμήθειας του ίδιου αντικείμενου (Προμήθεια φωτιστικών και λαμπτήρων τύπου LED κατάλληλων για χρήση φωτισμού οδών και κοινόχρηστων εξωτερικών χώρων) των οποίων το συνολικό ύψος θα καλύπτει τουλάχιστον το 50% του προϋπολογισμού των 1.828.886,50 € άνευ ΦΠΑ.

β) να έχουν εκτελέσει κατ' ελάχιστον μία ανά έτος (της προηγούμενης τριετίας των οικονομικών ετών 2014, 2015, 2016) σύμβαση προμήθειας του ίδιου αντικείμενου (Προμήθεια φωτιστικών και λαμπτήρων τύπου LED κατάλληλων για χρήση φωτισμού οδών και κοινόχρηστων εξωτερικών χώρων) έτσι ώστε η Αναθέτουσα να μπορεί να διαπιστώσει

σε βάθος χρόνου τριετίας την ορθή και ομαλή λειτουργία των ήδη εγκατεστημένων σε πλήρη λειτουργία φωτιστικών. Στην περίπτωση ενώσεων οικονομικών φορέων η παρούσα προϋπόθεση ισχύει για όλα τα μέλη αυτών.

γ) να αναφέρουν λίστα με τις κυριότερες συμβάσεις προμηθειών του ίδιου αντικείμενου (Προμήθεια φωτιστικών και λαμπτήρων τύπου LED κατάλληλων για χρήση φωτισμού οδών και κοινόχρηστων εξωτερικών χώρων) τις οποίες έχουν εκτελέσει κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας (των οικονομικών ετών 2014, 2015, 2016) έτσι ώστε η υπηρεσία να διαπιστώσει την ικανότητα του Οικονομικού Φορέα να καλύψει το μέγεθος της συγκεκριμένης προμήθειας. Από την λίστα θα προκύπτει ότι ο υποψήφιος οικονομικός φορέας έχει προμηθεύσει κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας τουλάχιστον το 50% του συνολικού αριθμού των φωτιστικών σωμάτων οδωφωτισμού και κοινόχρηστων εξωτερικών χώρων τύπου LED του ίδιου αντικείμενου της παρούσας διακήρυξης καθώς επίσης και το 50% του συνολικού αριθμού των λαμπτήρων οδωφωτισμού LED του ίδιου αντικείμενου της παρούσας διακήρυξης.»

Παρατήρηση ΣΑΤΕ:

Θεωρούμε ότι οι όροι αυτοί είναι άκρως περιοριστικοί, σχεδόν φωτογραφικοί, αποσκοπώντας στον δραστικό περιορισμό του ανταγωνισμού που θα επιτευχθεί κατά τη δημοπρασία. Η επιλογή του ελάχιστου αριθμού συμβάσεων που θα πρέπει να έχει εκτελέσει ο κάθε συμμετέχων είναι πλήρως αυθαίρετη και καταχρηστική. Με ποια τεχνική ή οικονομική επιχειρηματολογία προκύπτει ότι ο κάθε συμμετέχων θα πρέπει να έχει εκτελέσει τουλάχιστον 15 συμβάσεις κατά τα προηγούμενα 3 έτη, γιατί όχι 3 ή 20 συμβάσεις; Ποια η διασφάλιση που εξασφαλίζει η Αναθέτουσα Αρχή αναφερόμενη στο πλήθος των συμβάσεων που θα πρέπει να έχει εκτελέσει ο συμμετέχων; Επιπλέον ποια επιχειρηματολογία γεννά έναν ακόμη ανοίτιο και αυθαίρετο περιορισμό, αυτόν της εκτέλεσης κατ ελάχιστον μιας σύμβασης ανά έτος τα τελευταία 3 έτη; Και μάλιστα αυτή η υποχρέωση να ισχύει για κάθε ένα μέλος μιας ένωσης φορέων;

Χρειάζεται να αναφερθεί κάτι ακόμη για να χαρακτηριστεί η διακήρυξη φωτογραφική;

Είναι φανερό ότι οι παραπάνω αυθαίρετοι περιορισμοί δεν εξασφαλίζουν σε καμία περίπτωση επαρκή και υγιή ανταγωνισμό κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες, ούτε φυσικά το δημόσιο συμφέρον

2.4 / Β.2 «Αποδεικτικά μέσα» Για την παράγραφο 2.2.4.2

Ο υποψήφιος οικονομικός φορέας υποχρεούται στην προσκόμιση συμβολαίου κτήσης ή ενοικίασης ή σχετικού εγγράφου ιδιοκτησίας ή άδειας λειτουργίας των εγκαταστάσεων, καθώς επίσης και θεωρημένο σχέδιο – κάτοψης των κτιριακών εγκαταστάσεων, βάσει της οποίας η Αναθέτουσα αρχή θα μπορεί να διαπιστώσει την ύπαρξη των απαιτούμενων εγκαταστάσεων – υποδομών τις οποίες διαθέτει ο υποψήφιος οικονομικός φορέας για την κάλυψη των αναγκών της προμήθειας. Ελάχιστο εμβαδόν κάλυψης των αναγκών συντήρησης των υπό προμήθεια προϊόντων ορίζεται στα 100m² ανά 1000 τεμάχια φωτιστικών σωμάτων (όπως προκύπτει από τον ελάχιστο όγκο ανά φωτιστικό σώμα). Επιπλέον απαιτείται η προσκόμιση Υ.Δ. από τον υποψήφιο οικονομικό φορέα με την οποία θα δηλώνει υπεύθυνα ότι εφόσον αναδειχθεί ως ο ανάδοχος της προμήθειας θα διατηρεί σε πλήρη λειτουργία τις εγκαταστάσεις οι οποίες έχουν δηλωθεί και για χρονικό διάστημα 10 ετών από την επομένη της υπογραφής της σύμβασης (χρόνος δανειακής σύμβασης της Αναθέτουσας με το Τ.Π.&Δ.). Στην περίπτωση ενώσεων-συμπράξεων-κοινοπραξιών οικονομικών φορέων απαιτείται η παραπάνω υπεύθυνη δήλωση να είναι υπογεγραμμένη από όλα τα μέλη αυτών.»

Παρατήρηση ΣΑΤΕ:

Και η ανωτέρω απαίτηση είναι άκρως περιοριστική και αναίτια προσθέτοντας ένα ακόμα ανούσιο εμπόδιο σε εν δυνάμει συμμετέχοντες και ταυτόχρονα επιτρέποντας σε πολύ λίγους (ή έναν;) να μετέχουν. Στην διακήρυξη υπάρχει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την αποπεράτωση της προμήθειας αλλά και της τοποθέτησης των φωτιστικών σωμάτων. Η χρησιμοποίηση αποθηκευτικών χώρων ή όχι έχει να κάνει με την οργάνωση της προμήθειας από την μεριά του αναδόχου, οι επιλογές του οποίου είναι θέμα επιχειρηματικής τακτικής και οικονομικής συγκυρίας. Δεν δικαιολογείται με κανένο οικονομικό κριτήριο και δεν διασφαλίζει σε τίποτα την Ανοθέτουσα Αρχή ο εξαναγκασμός του κάθε συμμετέχοντα να προσκομίσει συμβόλαιο κτήσης ή ενοικίασης αυθαίρετα προσδιορισμένων κτιριακών εγκαταστάσεων και μάλιστα για 10 έτη! Είναι περισσότερο από φανερό ότι ο εν λόγω όρος φωτογραφίζει συμμετέχοντα.

2.5 / Για την παράγραφο 2.2.6.

"α) οι οικονομικοί φορείς προσκομίζουν τουλάχιστον 15 αποδεικτικά εγκατάστασης - βεβαιώσεις ή πρωτόκολλα παραλαβής, εγκατάστασης και καλής λειτουργίας - βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης τα οποία θα συνοδεύονται από τα αντίστοιχα παραστατικά (τιμολόγια πώλησης), από συμβάσεις προμήθειας του ιδίου αντικειμένου της παρούσας σύμβασης "Προμήθεια φωτιστικών και λαμπτήρων τύπου LED κατάλληλων για χρήση φωτισμού οδών και κοινόχρηστων εξωτερικών χώρων", οι οποίες έχουν εκτελεστεί από τον υποψήφιο οικονομικό φορέα κατά τη διάρκεια της προηγούμενης τριετίας (οικονομικών ετών 2014, 2015, 2016), των οποίων το συνολικό ύψος θα καλύπτει τουλάχιστον το 50% του προϋπολογισμού των 1.828.886,50 € άνευ ΦΠΑ."

Παρατήρηση ΣΑΤΕ:

Και τα ζητούμενα του παρόντος άρθρου δείχνουν να φωτογραφίζουν συμμετέχοντες αφού το πλήθος των 15 αποδεικτικών εγκατάστασης είναι εντελώς υποκειμενικό και αυθαίρετο, περιορίζοντας σημαντικά τον ανταγωνισμό.

Το ίδιο ισχύει και για το 2.2.6 β

Αριθμ. Πρωτ.: 31566Δ

Αθήνα, 07 Δεκεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ

1. ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
2. ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
(Γραφείο Δημάρχου)

ΚΟΙΝ.: 1. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ &
ΙΟΝΙΟΥ
2. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.
3. Α.Ε.Π.Π.
4. Ε.Υ.Δ. Επ.Π.Περ. Δυτικής Ελλάδας

ΘΕΜΑ: Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της ΔΕΥΑ Αιγίου - Δεύτερη επιστολή

ΣΧΕΤ.: (α) Η υπ'αριθμ. 31566/24-8-2017 επιστολή του ΣΑΤΕ
(β) Η υπ'αριθμ. 3916/2-11-2017 επιστολή της ΔΕΥΑ Αιγιάλειας
(γ) Η υπ'αριθμ. 285262/21-11-2017 επιστολή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Κύριοι,

Στην (α) σχετική επιστολή μας απαντήσατε με το (β) σχετικό, το οποίο μας κοινοποιήθηκε και από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με το (γ) σχετικό, ωστόσο από την ανάγνωση των απαντήσεών σας δεν προκύπτει, κατά την όποψη του Συνδέσμου μας, ικανή επιχειρηματολογία περί της ορθής διακήρυξης της δημοπρασίας ως προμήθειας και όχι ως έργου, όπως είναι και το σωστό, ούτε προκύπτει ικανοποιητική απάντηση για την επιλογή σας να μειώσετε σε εξαιρετικό βαθμό την δυνατότητα συμμετοχής στις διαγωνιστικές διαδικασίες, μέσω των, σχεδόν, φωτογραφικών όρων που επιλέξατε να περιλάβετε στην διακήρυξη (γεγονός που αποδεικνύεται από την συμμετοχή μόλις τεσσάρων (4) διαγωνιζομένων στο εν θέματι διαγωνισμό!).

Ειδικά ως προς το πρώτο ζήτημα ο Σύνδεσμός μας, πέραν των επιχειρημάτων που σας ανέπτυξε στην σχετική επιστολή του έχει να προσθέσει ότι η επίμαχη σύμβαση, όπως παρανόμως, δημοπρατείται ως σύμβαση προμήθειας, ενώ πρόκειται σαφώς για σύμβαση έργου. Το άρθρο 2 περ. 7 του Ν. 4412/2016, με το οποίο εξειδικεύεται και συγκεκριμενοποιείται η σύμβαση έργου, προσδιορίζεται αναλυτικώς ως έργο ως εξής: «Ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές

διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών». Εξάλλου, κατά την πάγια νομολογία του ΔΕΕ και του ΣΤΕ, όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία συμβάσεως δημοσίου έργου, όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημοσίας συμβάσεως, εκείνο που καθορίζει ποιες είναι οι εφαρμοστέες διατάξεις είναι το στοιχείο της συμβάσεως που είναι κύριο. Ειδικότερα, η εν λόγω σύμβαση έχει προεχόντως χαρακτήρα σύμβασης δημοσίου έργου, εφόσον η μελέτη και η εκτέλεση του έργου αποτελούν, σε σχέση με τα λοιπά καθήκοντα του αναδόχου, το κύριο αντικείμενο των συμβάσεων (Δεν εννοείται δηλαδή εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου - τηλεχειρισμού και ανίχνευσης διαρροών χωρίς τις απαραίτητες μελέτες και επομένως η εν λόγω περίπτωση δεν υπάγεται στις προβλέψεις της παραγράφου 8 του άρθρου 2 του Ν.4412/12). Περαιτέρω, η εν λόγω σύμβαση στοχεύει στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου λειτουργικού τεχνικού αποτελέσματος, όπως αυτό το αποτέλεσμα περιγράφεται στις σχετικές μελέτες. Επομένως, βάσει της συνολικής εκτίμησης του αντικείμενου της δημοπρατούμενης σύμβασης, ανεξαρτήτως του ύψους της ποσοστιαίας συμμετοχής που προς προμήθεια εξοπλισμού στον συνολικό συμβατικό προϋπολογισμό, προκύπτει ότι η δημοπρατούμενη σύμβαση στοχεύει σε συγκεκριμένο λειτουργικό τεχνικό αποτέλεσμα, όπως αυτό έχει σχεδιασθεί και πρόκειται να κατασκευασθεί βάσει των μελετών του έργου (βλ. ΣΤΕ 2387/2009 σκ. 8' ΔΕΕ, απόφαση της 19.4.1994, C-331/92, Gestion Hotelera Internacional Sa κλη, σκ.23-29, απόφαση της 18.1.2007, C-220/05, Jean Hauroux κλη, σκ. 37-41, απόφαση της 21.2.2008, C-412/04, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 47-52 κ.ά.).

Ειδικότερα, για την θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της ΔΕΥΑ Αιγίου η εν θέματι διακήρυξη προβλέπει την εκτέλεση εργασιών λειτουργίας συστήματος παρακολούθησης, οι οποίες υπάγονται στη έννοια του δημοσίου έργου. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών είναι απαραίτητη για τη θέση του συστήματος παρακολούθησης σε παραγωγική λειτουργία, για την εκπλήρωση δηλαδή του ολοκληρωμένου τεχνικού αποτελέσματος, στο οποίο αποβλέπετε ως Αναθέτουσα Αρχή με την προκήρυξη του διαγωνισμού. Υπό τα δεδομένα επομένως αυτά, η εν λόγω σύμβαση έχει χαρακτήρα προεχόντως δημοσίας συμβάσεως έργου και θα έπρεπε να καλούνται σε αυτόν νομίμως λειτουργούσες εργοληπτικές επιχειρήσεις. Πράγμα που δεν έγινε κατά προφανή παράβαση του άρθρου 2 ν. 4412/2016 και των άρθρων 2 και 33 παρ. 1 εδ. β Οδ. 2014/24/ΕΕ και 2 Οδ. 2014/25/ΕΕ.

Ως προς το δεύτερο ζήτημα, η σχετική διακήρυξη περιέχει όρους οι οποίοι περιορίζουν υπέρμετρα, χωρίς κανέναν αποχρώντα λόγο, τον ανταγωνισμό, είναι δε προδήλως φωτογραφικοί και, συνεπώς, αντίθετοι προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Ειδικότερα:

Όπως παγιών γίνεται δεκτό, συνιστά ενωσιακή αρχή του δικαίου δημοσίων συμβάσεων και δη μείζονος σημασίας, η αποφυγή κάθε ανοικτής ή και συγκεκριμένης διάκρισης και περιορισμού της ελευθερίας ισότιμης συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εις βάρος ομάδας οικονομικών φορέων (βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1989, C-3/88, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1989, σ. 4035, σκ. 8 και Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-360/89 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή I-1992, σ. 3401, σκ. 11). Ως εκ τούτου, το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας που απαιτείται για μια δεδομένη σύμβαση πρέπει να είναι συνδεδεμένο και ανάλογο προς το αντικείμενο της σύμβασης. Τούτο σημαίνει πως θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι ελάχιστες απαιτήσεις και το ζητούμενο δικαιολογητικό να μην υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες της υπό ανάθεση σύμβασης. Επομένως, προκύπτει ότι, πρώτον, από το στοιχείο που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή για να αποδειχθεί το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής και

επαγγελματικής ικανότητας, πρέπει να μπορεί αντικειμενικά να προκύπτει η σχετική ικανότητα του οικονομικού φορέα και, δεύτερον, το κατώτερο όριο που θα καθορισθεί πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στη σημασία της οικείας σύμβασης, υπό την έννοια ότι θα πρέπει να αποτελεί μια αντικειμενική ένδειξη ως προς την ύπαρξη τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας για την καλή εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς ωστόσο να βγαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς τον σκοπό αυτόν (βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 13). Τα παραπάνω προκύπτουν και από το ότι η σχετική διάταξη του άρθρου 75 παρ. 4 ν. 4412/2016 πρέπει πάντα να εφαρμόζεται και να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της γενικής ρήτηρας της αναλογικότητας και της σχετικότητας των κριτηρίων επιλογής με το αντικείμενο της σύμβασης, που θεσπίζει το άρθρο 75 παρ. 1 του αυτού νόμου. Τα ανωτέρω απορρέουν εξάλλου και από την αρχή προστασίας του ανταγωνισμού στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η οποία κατοχυρώνεται στο πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (άρθρα 101 επ. ΣΛΕΕ), αλλά διέπει και σωρεία διατάξεων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, με στόχο την προαγωγή αποτελεσματικού, βιώσιμου και ουσιαστικού ανταγωνισμού (βλ. εν γένει περί «βιώσιμου» ανταγωνισμού ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, C-549/10, ΠΕΚ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, T-201/04 Microsoft, Συλλογή 2007, σ. ΙΙ-3601, παρ. 436) στο πλαίσιο όλων των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων (βλ. παρ. 1, 7, 31, 32, 33, 36, 49, 50, 59, 61, 63, 69, 74, 78, 79, 90, 92, 96 Προοιμίου και όρ. 24, 30, 32, 40, 41, 49, 57, 66, 67 Οδηγίας).

Στην προκείμενη σύμβαση οι αρχές της αναλογικότητας και της προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού, όπως εξετέθησαν ανωτέρω, έχουν παραβιασθεί ως προς τα υποδειχθέντα, με την πρώτη σχετική επιστολή μας, κριτήρια συμμετοχής (οικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας) που θέτει η διακήρυξη, τα οποία παραβιάζουν τις ανωτέρω αρχές και περιορίζουν πέραν του επιτρεπτού και δέοντος τον ανταγωνισμό για την ανάθεση της δημοπρατούμενης σύμβασης.

Επιπρόσθετα και επειδή σημειώνεται επανειλημμένα στην (β) και (γ) σχετική απάντησή σας, σας τονίζουμε ότι το ενδεχόμενο έγκρισης των σχετικών πιστώσεων από τις διαχειριστικές αρχές **δεν καλύπτει και τα ζητήματα νομιμότητας των διακηρύξεων των δημοπρασιών** σύμφωνα και με την σκέψη 13 της απόφασης 21/2017 της ΑΕΠΠ κατά την οποία σημειώνεται μεταξύ άλλων ότι: *"Επι περαιτέρω, ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι ο υπό κρίση όρος της διακήρυξης έχει διαμορφωθεί και εγκριθεί από τους φορείς χρηματοδότησης του προγράμματος, αποτελεί ζήτημα εσωτερικό της αναθέτουσας και επ' ουδενί δεν έχει να κάνει με τα κριτήρια επιλογής του αναδόχου της σύμβασης, όπως αυτά θέτει η κείμενη νομοθεσία. Συνεπώς ο σχετικός λόγος προσφυγής θα πρέπει να γίνει δεκτός και να ακυρωθεί ο ως άνω όρος της διακήρυξης (2.2.6 στοιχεία α', β', γ')."*

Κατόπιν αυτών και προκειμένου η διακήρυξη του εν θέματι διαγωνισμού να μην αντιστρατεύεται τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου περί αναθέσεως συναφών συμβάσεων, αλλά ούτε και τις γενικές αρχές της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού της ιαότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε βάρος των οικονομικών φορέων, σας επαναλαμβάνουμε ότι θα πρέπει να ακυρώσετε τον εν θέματι διαγωνισμό και να προκηρυχθεί εκ νέου ως έργο, ενώ, παράλληλα, θα πρέπει να αρθεί κάθε υποκειμενικό κριτήριο αξιολόγησης καθώς και κάθε αδικαιολόγητα περιοριστικός όρος συμμετοχής ώστε να εξασφαλιστεί η άρτια και οικονομικά αποτελεσματική υλοποίηση του έργου και προ παντός να εξασφαλιστεί ο απαιτούμενος ανταγωνισμός επ' ωφελεία των συμφερόντων του Φορέα σας.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 31566

Αθήνα, 24 Αυγούστου 2017

Π Ρ Ο Σ

1. ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

2. ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

(Γραφείο Δημάρχου)

ΚΟΙΝ.: 1. ΕΑΑΔΗΣΥ

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Γραφείο Περιφερειάρχη)

3. Ε.Υ.Δ. Επ.Π.Περ. Δυτικής Ελλάδας

ΘΕΜΑ: Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της ΔΕΥΑ Αιγίου

Κύριοι,

Ο Σύνδεσμός μας πληροφορήθηκε την διακήρυξη του εν θέματι διαγωνισμού επί του οποίου σας καταθέτε τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Ενώ πρόκειται για έργο, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 2, παρ. 1, εδάφιο 7 του Ν.4412/2016, επιλέγετε να το δημοπρατήσετε ως προμήθεια.

Ειδικότερα για την έννοια έργο ή προμήθεια, παρατίθεται το άρθρο 2 παρ 7 και 8 του Ν 4412/16:

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. **Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, νουπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών,**

8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, **παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης"**

Είναι προφανές ότι η θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της ΔΕΥΑ Αιγίου ΔΕΝ συνιστούν απλή προμήθεια υλικών, αλλά αφορούν σε κατασκευαστικές εργασίες ορθής τοποθέτησης και λειτουργίας εξοπλισμού, δηλαδή, οι εργασίες της σύμβασης για το εν θέματι έργο, εμπίπτουν στην παρ 7 του άρθρου 2, του Ν.4414/16, δηλαδή, αποτελούν έργο!

2. Σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία 11 της ΕΑΑΔΗΣΥ, η οποία αφορά στα κριτήρια της συμφερότερης προσφοράς, σημειώνουμε ότι στο εν θέματι έργο δεν εξασφαλίζονται τα σχετικά με την αντικειμενικότητα και διαφάνεια των κριτηρίων που περιλαμβάνονται στην σελίδα 36 της κατευθυντήριας οδηγίας αφού για το εν θέματι έργο η κρίση για την βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς είναι υποκειμενική και μη μετρήσιμη!

3. Τα προβλεπόμενα στο άρθρο 2.2.6 της διακήρυξης που αφορά στις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι οικονομικοί φορείς αναφορικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα **περιορίζουν σε εξαιρετικό βαθμό την συμμετοχή στον διαγωνισμό, είναι δε τόσο λεπτομερειακές** (πχ. " Εμπειρία ότι έχουν εκτελέσει προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων αυτόματης ρύθμισης του set point της πίεσης εξόδου σε PRV σε συστήματα ύδρευσης") που **κραυγάζουν ότι είναι "φωτογραφικές"** υπέρ της ίδιας πάντα ομάδας 3-4 οικονομικών φορέων που συμμετέχουν και γίνονται μόνο αυτοί αποδεκτοί σε παρόμοιους διαγωνισμούς ! Ο περιορισμός αυτός ωστόσο δεν θα ήταν επιτρεπτός εάν ο διαγωνισμός προκηρυσσόταν ως έργο, που είναι και το ορθόν, και όχι ως προμήθεια, ενώ τονίζεται ότι οι συγκεκριμένες άκρως περιοριστικές προβλέψεις δεν αιτιολογούνται από το είδος και τις δυσκολίες του έργου.

Είναι δε προκλητικό από την πλευρά σας, την στιγμή που ο εργοληπτικός κόσμος **μαστιζείται από τα λίγα έργα που δημοπρατούνται και που σε αυτά τα λιγοστά έργα λόγω υπέρμετρου ανταγωνισμού οι εκπτώσεις που δίνονται να είναι πάντα ασυνήθιστα χαμηλές (ξεπερνούν το 60%) ενδεικτικό της αγωνίας των εργοληπτών για ανάληψη έργου, εσείς να επιμένετε σε αυτόν τον περιοριστικό τύπου τρόπο δημοπράτησης, που είμαστε βέβαιοι ότι θα οδηγήσει σε μηδενικό ανταγωνισμό μεταξύ των 3-4 φορέων που θα συμμετέχουν και σε εκπτώσεις που δεν θα ξεπερνούν το 10% !**

Σημειώνεται ότι Μέλη μας στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής Ελλάδας τονίζουν ότι ανάλογα έργα, ακόμη και μεγαλύτερου προϋπολογισμού, έχουν κατά το παρελθόν προκηρυχθεί και εκτελεστεί ως δημόσια έργα με επιτυχία και κυρίως με ικανοποιητικά ποσοστά έκπτωσης επί του προϋπολογισμού, αφού είχαν προκηρυχθεί ως δημόσια έργα με κριτήριο κατακύρωσης την χαμηλότερη τιμή.

4. Κατόπιν αυτών σας ζητούμε να ακυρώσετε τον εν θέματι διαγωνισμό και να προκηρυχθεί εκ νέου ως έργο ενώ παράλληλα θα πρέπει να αρθεί κάθε υποκειμενικό κριτήριο αξιολόγησης καθώς και κάθε αδικαιολόγητο περιοριστικός όρος συμμετοχής ώστε να εξασφαλιστεί η άρτια και οικονομικά αποτελεσματική υλοποίηση του έργου και προ παντός να εξασφαλιστεί ο απαιτούμενος ανταγωνισμός επ' ωφελεία των συμφερόντων του Φορέα σας.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήνα, 2 Νοεμβρίου 2017
Αρ. πρωτ. : 3916

ΠΡΟΣ: ΣΑΤΕ
Φειδίου 14-16 Αθήνα 10678
ΚΟΙΝ: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ε.Π. ΠΔΕ
Ν.Ε.Ο. Πατρών Αθηνών 28
τ.κ. 26441 Πάτρα

Σε απάντηση της από 24-8-2017 και με αριθμό πρωτοκόλλου 31566/24-08-2017 καταγγελίας σας σχετικά με την διακήρυξη διαγωνισμού για την "Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου - τηλεχειρισμού και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της Δ.Ε.Υ.Α. Αγίου", με την παρούσα σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Το ερώτημα για το εάν το αντικείμενο του εν λόγω διαγωνισμού υπάγεται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργου ή προμηθειών, οπότε και διέπεται από τις αντίστοιχες διατάξεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου, έχει ήδη απαντηθεί δυνάμει της υπ' αριθμ. 403/2014 γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Τμήμα Δ), σύμφωνα με την οποία προκύπτουν τα κάτωθι:

"Σύμβαση η οποία έχει ως αντικείμενο την προμήθεια προϊόντων και καλύπτει παρεμπιπτόντως εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, θεωρείται ως "σύμβαση προμηθειών", όπως αυτό μάλιστα ορίζεται και στο άρθρο 2 παρ. 8 του Ν. 4412/2016 "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 201/25/ΕΕ)".

Επίσης στο σκεπτικό της ως άνω γνωμοδότησης αναφέρεται: "..... Εξάλλου, κατά την πάγια, ομοίως, νομολογία του ΔΕΚ [ήδη ΔΕΕ], όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία συμβάσεως δημοσίου έργου όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημόσιας συμβάσεως, εκείνο που καθορίζει ποια κοινοτική οδηγία περί δημοσίων συμβάσεων έχει, κατ' αρχήν, εφαρμογή είναι το στοιχείο της συμβάσεως που είναι κύριο.

Ειδικότερα, η σύμβαση έχει, προεχόντως, χαρακτήρα συμβάσεως δημοσίων έργων μόνον εφόσον η μελέτη και εκτέλεση του έργου αποτελούν, σε σχέση με τα λοιπά καθήκοντα του αναδόχου, το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως. Στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του κύριου αυτού αντικείμενου, η αξία των παροχών που συμφωνήθηκαν αποτελεί, εφόσον έχει οριστεί χωριστή τιμή για τις επιμέρους παροχές, στοιχείο εκτιμήσεως. Σε κάθε, όμως, περίπτωση πρέπει να χωρήσει αντικειμενική θεώρηση της συμβάσεως στο σύνολό της, αφού μόνο με τον τρόπο αυτό μπορεί να κριθεί κατά πόσον η εκτέλεση του έργου αποτελεί, όχι μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά, το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως [βλ. ΔΕΚ, απόφαση της 19.4.1994, C-331/92, Gestion Hotelera Internacional Sa κ.λπ., σκ. 23-29, απόφαση της 18.1.2007, C-220/05, Jean Hauroux κ.λπ., σκ. 37-41, απόφαση της 21.2.2008, C-412/04, Επιτροπή κατά Ιταλίας σκ. 47-52]

Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι η παροχή που επέχει υπερέχουσα θέση στη σύμβαση προκύπτει από τον συνδυασμό του κυρίου αντικείμενου της συμβάσεως και της αξίας του [ΔΕΚ απόφαση επί συνεκδικασθεισών υποθέσεων C-145/08 και C-149/08 Club Hotel Loutraki κ.λπ., σκ. 48, 50, απόφαση της 29.10.2009, C-536/07, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2009, σ. 1-10355, σκ. 28, 29, 57 και 61], καθώς επίσης ότι οι συμβάσεις αυτές διέπονται από το νομικό καθεστώς του κυρίου αντικείμενου [απόφαση της 19.4.1994, C- 331/92, Gestion Hotelera Internacional Sa κ.λπ., σκ. 23-29], Συναφώς έχει κριθεί ότι είναι δυνατή η απορρόφηση αυτή, όταν τα διάφορα σκέλη της ένδικης μικτής σύμβασης συνδέονται κατά την διακήρυξη άρρηκτα μεταξύ τους και σχηματίζουν μια αδιαίρετη ολότητα, ώστε το σύνολο της σύμβασης αυτής να ρυθμίζεται από το νομικό πλαίσιο που διέπει το κύριο αντικείμενο ή επικρατέστερο στοιχείο της [C-536/07 Επιτροπή κατά Γερμανίας σκ. 28, 29, 57 και 61]. Επιπροσθέτως μάλιστα, γίνεται δεκτό ότι η ανωτέρω πάγια θέση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ] εξετάζεται στο πλαίσιο των γενικών αρχών των Δημοσίων Συμβάσεων και των θεμελιωδών ελευθεριών, ακόμα και σε μικτές συμβάσεις, στις οποίες δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των άνω Οδηγιών [C-145, C-149 Club Hotel Loutraki σκ. 63]."

Στη συνέχεια η ως άνω γνωμοδότηση αναφέρει: "Ενόψει των ανωτέρω παρατηρήσεων, εν προκειμένω προέχων χαρακτήρας και κύριο αντικείμενο των μικτών αυτών συμβάσεων είναι η προμήθεια μηχανημάτων και εν γένει εξοπλισμού τηλεμετρικών συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης μετά του σχετικού λογισμικού, η προϋπολογισθείσα αξία των οποίων ανέρχεται στις εξεταζόμενες περιπτώσεις σε ποσοστά 75,4%, 63,7%,

70

94%, 86,8%, 95,4%, 95,4%, 82%, 74,7%, 94,3%, 84,4%, 97,4%, 82,4%, 96,4%, 85,9%, 71,4%, 92,5%, 86%, 95,7% και 88,4% αντιστοίχως επί του συνολικού προϋπολογισμού κάθε μιας από τις συμβάσεις (μη συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α.), σύμφωνα με το υπ' αριθ. 134244/12.12.2014 έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας (ΕΥΔ ΕΠΠΕΡΑΑ) και όχι οι περιλαμβανόμενες σε αυτές εργασίες τοποθετήσεως και εγκαταστάσεως των μηχανημάτων αυτών, οι οποίες είναι παρεπόμενες [κατά την έννοια του άρθρου 1 παρ. 2 περ. γ τελ. εδάφιο της οδηγίας 2004/17/ΕΚ], όπως και η παροχή υπηρεσιών (εκπαίδευση προσωπικού, συντήρηση μηχανημάτων, τεχνική υποστήριξη).

Εξ άλλου, η φύση των προβλεπόμενων οικοδομικών εργασιών, κατά το πλείστον, έγκειται στο ότι αυτές χρειάζεται να πραγματοποιηθούν ως παρεπόμενες εργασίες για την υλοποίηση της προμήθειας του εξοπλισμού....

Τέλος, ακόμη και υπό την εκδοχή της εξέτασης του κριτηρίου του "πλήρους και αυτοτελούς λειτουργικού έργου", εν προκειμένω τούτο δεν έχει καν εφαρμογή, δεδομένου ότι το αντικείμενο των εν λόγω διαγωνισμών δεν αποτελεί πλήρες λειτουργικό έργο, αφού, σε κάθε περίπτωση, κατά τα ως άνω, η προμήθεια του σχετικού εξοπλισμού και η εγκατάστασή του αποσκοπεί στην διόρθωση και βελτίωση του εντοπισμού και του ελέγχου των διαρροών που παρατηρούνται σε υφιστάμενα συστήματα και δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, των οποίων θα αποτελέσει λειτουργικά συνδεδεμένο μέρος μετά την εγκατάστασή του."

Έπειτα λοιπόν από εκτενή έκθεση του σκεπτικού του σχετικά με το εν λόγω ζήτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους καταλήγει στο συμπέρασμα ότι: "Κατόπιν των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος αρμόζει η απάντηση ότι στις ως άνω συμβάσεις με στοιχεία συμβάσεως προμήθειας και έργου, προέχον στοιχείο και κύριο αντικείμενο γύρω από το οποίο διαρθρώνεται η σύμβαση είναι η προμήθεια και όχι το έργο και, επομένως, εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών".

Λαμβάνοντας υπόψιν τα ανωτέρω, εφόσον το αντικείμενο του διαγωνισμού της εν προκειμένω διακήρυξης της Δ.Ε.Υ.Α. Αιγιαλείας αποτελεί αντίστοιχη περίπτωση διαγωνισμού με αυτούς που ερευνήθηκαν για την έκδοση της υπ' αριθμ. 403/2014 γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το συμπέρασμα της ως άνω γνωμοδότησης έχει εφαρμογή και στην δική μας περίπτωση, επομένως ορθώς η Δ.Ε.Υ.Α. Αιγιαλείας προέβη στην διακήρυξη διαγωνισμού για την "Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία συστήματος παρακολούθησης - τηλεελέγχου - τηλεχειρισμού και ανίχνευσης διαρροών του υπάρχοντος εξωτερικού και εσωτερικού δικτύου υδροδότησης της

Δ.Ε.Υ.Α. Αιγίου" εφαρμόζοντας τις διατάξεις που αφορούν τις συμβάσεις προμηθειών και όχι έργου.

2. Το σύνολο των όρων που περιλαμβάνονται στο κείμενο της διακήρυξης της Δ.Ε.Υ.Α. Αιγιαλείας, έλαβαν όλες τις προαπαιτούμενες εγκρίσεις από τις αρμόδιες Υπηρεσίες, προκειμένου να διεξαχθεί ο διαγωνισμός αυτός με κάθε νομιμότητα.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά την αντικειμενικότητα και την διαφάνεια των κριτηρίων επιλεξιμότητας της συμφερότερης προσφοράς, σύμφωνα με την λίστα ελέγχου που προσαρτάται συνημμένα στο υπ' αριθμ. Πρωτ. 2517/28-06-2017 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, με το οποίο έγγραφο εγκρίθηκαν οι επιμέρους όροι της διακήρυξης, αναφέρεται ότι στο κείμενό της προσδιορίζεται ο ακριβής τρόπος βαθμολόγησης και κατάταξης των προσφορών, συνεπώς δεν τίθεται κανένα θέμα υποκειμενικότητας στον τρόπο βαθμολόγησης της τεχνικής προσφοράς των συμμετεχόντων.

3. Σχετικά τώρα με τις απαιτήσεις για την τεχνική και επιστημονική ικανότητα που πρέπει να πληρούν οι οικονομικοί φορείς που επιθυμούν να συμμετάσχουν στον εν λόγω διαγωνισμό, οι οποίες αποτελούν και την ελάχιστη εμπειρία που θα πρέπει να διαθέτουν για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στην εκτέλεση της εν λόγω προμήθειας, σύμφωνα με την ως άνω αναφερόμενη λίστα ελέγχου, τα κριτήρια των τεχνικών ή επαγγελματικών ικανοτήτων που προβλέπονται στην εν λόγω διακήρυξη είναι συνδεδεμένα και ανάλογα προς το αντικείμενο της σύμβασης.

Επίσης, αναφέρεται ρητά ότι στην εν λόγω διακήρυξη έχουν ακολουθηθεί τα πρότυπα της ΕΑΑΔΗΣΥ, τα οποία αποκλείουν το ενδεχόμενο να τίθενται εμπόδια συμμετοχής των ενδιαφερομένων που διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα για την ανάληψη και εκτέλεση την εν λόγω προμήθειας.

Σε κάθε περίπτωση, δυνάμει του υπ' αριθμ. πρωτ. 2517/28-06-2017 εγγράφου της, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, η οποία είναι αρμόδια να εγκρίνει την χρηματοδότηση των έργων αυτών, ενέκρινε το σύνολο του κειμένου της εν λόγω διακήρυξης καθώς και τους επιμέρους όρους αυτής.

Τέλος, σημειώνεται ότι η υπ' αριθμ. 56/2017 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Δ.Ε.Υ.Α. Αιγιαλείας, η οποία αφορά την έγκριση διενέργειας του εν λόγω διαγωνισμού, ελέγχθηκε ως προς τη νομιμότητά της και εγκρίθηκε

21

δυνάμει της υπ' αριθμ. πρωτ. 154201/20-07-2017 απόφασης της Αποκεντρωμένης
Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου.

Κατόπιν των ανωτέρω, σας ενημερώνουμε ότι η Δ.Ε.Υ.Α. Αιγιάλειας διεξήγαγε τον
εν λόγω διαγωνισμό, αφού είχε λάβει όλες τις προαπαιτούμενες εγκρίσεις νομιμότητας
τόσο για το αντικείμενο και το περιεχόμενο των όρων της διακήρυξης όσο και για την
διαδικασία διενέργειας αυτού, επομένως δεν οφείλει για κανένα λόγο να ακυρώσει
τον ήδη νομίμως διενεργηθέντα διαγωνισμό.

Διευθυντής ΔΕΥΑ Αιγιάλειας

Παναγιώτης Παναγόπουλος

72

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ (Α.Ε.Π.Π.)

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της στις 20 Νοεμβρίου 2017 με την εξής σύνθεση: Μιχαήλ Διαθεσόπουλος Πρόεδρος, Σταυρούλα Κουρή – Εισηγήτρια και Αγγελική Πουλοπούλου, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 2-11-2017 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) - Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ)/228/7-11-2017 και Ειδικό Αριθμό Κατάθεσης (ΕΑΚ) VI/38/7-11-2017 της εταιρίας με την επωνυμία «.....» και διακριτικό τίτλο «.....», νόμιμα εκπροσωπούμενης.

Κατά της αναθέτουσας αρχής «.....» και της με αρ. πρωτ.διακήρυξης ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την «.....».)».

Με την προδικαστική προσφυγή ο προσφεύγων επιδιώκει να προκηρυχθεί εκ νέου ο υπό κρίση διαγωνισμός σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων έργων, να ματαιωθεί η όλη διαγωνιστική διαδικασία και να ληφθεί απόφαση για την επαναπροκήρυξή του μέχρις ότου θεραπευτούν τα σφάλματα, οι παραλείψεις και οι ασάφειες της προσβαλλόμενης διακήρυξης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Σταυρούλα Κουρή

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής κατεβλήθη το κατ' άρ. 5 ΠΔ 39/2017 άρ. 363 Ν. 4412/2016 απαιτούμενο παράβολο (σχ. το με στοιχεία ειδικό έντυπο παραβόλου), ποσού 3.500,00 €.

2. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τη με αρ. πρωτ.διακήρυξη προκήρυξε ανοικτό διεθνές ηλεκτρονικό διαγωνισμό για την «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ.....», με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει της βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής, εκτιμώμενης προϋπολογισθείσας δαπάνης 700.000€ (μη συμπίνου του αναλογούντος ΦΠΑ), CPV 42996000-4, συγχρηματοδοτούμενο από το ΕΤΠΑ, μέσω του Επιχειρησιακού προγράμματος «ΗΠΕΙΡΟΣ 2014-2020». Η διακήρυξη απεστάλη για δημοσίευση στην ΕΕΕΕ την....., δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ την με Μοναδικό ΑΔΑΜ και και στο ΕΣΗΔΗΣ την με α/α και ορίζει χρόνο διενέργειας του διαγωνισμού την

3. Επειδή, η προσφεύγουσα παρίσταται ως έχουσα άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον για την άσκηση της σχετικής προδικαστικής προσφυγής, αφού με την ιδιότητά της ως εργοληπτική επιχείρηση με πτυχίο 5^{ης} τάξης ΜΕΕΠ που αναλαμβάνει, κατά δήλωσή της, έργα διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων (κατασκευή, λειτουργία και προμήθεια), συνιστά προδήλως ενδιαφερόμενη προς ανάθεση σε αυτή της συγκεκριμένης σύμβασης, ενώ αυτονόητα θίγεται από τους προσβαλλόμενους με την προσφυγή όρους της διακήρυξης, διότι, όπως δηλώνει, καθιστούν τη συμμετοχή της ιδιαίτερα δυσχερή και παραβιάζουν τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης, του υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού.

4. Επειδή, αναλυτικότερα με την ως άνω προσφυγή η προσφεύγουσα επικαλείται ότι: α) εσφαλμένα η εν λόγω σύμβαση προκηρύχθηκε ως σύμβαση προμήθειας, ενώ προεξέχον σκοπός της σύμβασης είναι αυτός του δημοσίου έργου –και- β) περιέχει παράνομους και

73

ασαφείς όρους στα κριτήρια επιλογής και δη τον όρο του άρθρου 2.2.6 παράγραφος γ της διακήρυξης, περί τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, τον όρο του άρθρου 2.3.1. της διακήρυξης, περί των κριτηρίων ανάθεσης και δη τα κριτήρια Κ1, Κ2, Κ4 και Κ5. Επίσης ο μαθηματικός τύπος ανάδειξης του αναδόχου στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και παραβιάζει την αρχή της διαφάνειας. Καταληκτικά η προσφεύγουσα επικαλείται ότι ο μαθηματικός τύπος ανάδειξης αναδόχου και τα κριτήρια επιλογής ευνοούν εκτακτικά συστήματα που έχουν μεγάλο κόστος επένδυσης σε σχέση με συστήματα τεχνολογικά προηγμένα ή ακόμη και συστήματα χαμηλής τεχνολογίας βιορότορες που πλεονεκτούν έναντι της συγκεκριμένης πατέντας στο πολύ μικρότερο κόστος επένδυσης, στην ποιότητα εξόδου και στο ρυθμό φόρτισης.

5. Επειδή η αναθέτουσα αρχή με το από 13-11-2017 ηλεκτρονικό μήνυμα διατύπωσε τις απόψεις της επί των λόγων της προδικαστικής προσφυγής, με βάση τις οποίες η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί επειδή: α) απαραδέκτως έχει ασκηθεί, καθόσον αφενός το έντυπο της προσφυγής της δεν είναι ψηφιακά υπογεγραμμένο από τον νόμιμο εκπρόσωπό της και αφετέρου η προσφεύγουσα να μην προέβη στη διαδικασία έκδοσης ε-παραβόλου και υπέβαλε απόδειξη τραπεζικής συναλλαγής, χωρίς ωστόσο να τη συνοδεύσει από επικυρωμένη εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών ότι το παράβολο αυτό, υπό τον αντίστοιχο κωδικό, φέρει την ένδειξη «πληρωμένο», β) η υπό δημοπράτηση σύμβαση αποτελεί μεικτή σύμβαση, το κύριο αντικείμενο της οποίας καθορίζεται από την προμήθεια των προκατασκευασμένων μονάδων επεξεργασίας και προς τούτο το Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας με τη με αρ./2017 γνωμοδότησή του ενέκρινε τη συγκεκριμένη δημοπράτηση, γ) τα ζητούμενα με τον όρο 2.2.6 σημείο γ της διακήρυξης πιστοποιητικά σχετίζονται με την εξασφάλιση ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την ικανότητα εγκατάστασης της προμήθειας, ικανότητα αξιολογούμενη και με βάση την αξιοπιστία τους, η σχετική απαίτηση σε πιστοποιητικά περιγράφεται με τρόπο γενικό και δεν σχετίζεται με τα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, στα οποία αναφέρεται ο προσφεύγων. Επίσης το κριτήριο ανάθεσης του όρου 2.3.1. της διακήρυξης με στοιχεία Κ1 τέθηκε προκειμένου να εξασφαλισθεί μεγάλη αντοχή στις

διαβρωτικές συνθήκες λόγω της επαφής τους με τα λύματα και στην οξείδωση. Το κριτήριο Κ2, το οποίο προκρίνει τις πλήρως υπόγειες ή τις εγκαταστάσεις πολύ χαμηλού ύψους πάνω από τη στάθμη του εδάφους, τέθηκε για λόγους περιβαλλοντικού οφέλους και διότι είναι ασφαλέστερες σε στατική συμπεριφορά και συνεπώς μικρότερες ανάγκες ανύψωσης λυμάτων και άρα ενεργειακών δαπανών, σε σχέση με με εγκαταστάσεις υπέργειες και μεγαλύτερου ύψους. Το κριτήριο Κ4, με το οποίο προκρίνονται συστήματα επεξεργασίας με χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση, τέθηκε για την πρόκριση εγκαταστάσεων με μικρό κατά το δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, ήτοι ως περιβαλλοντικής φύσης κριτήριο. Το κριτήριο Κ5, με το οποίο προκρίνεται η μικρότερη παραγωγή περισσειας ιλύος και βιοστερεών (λυματολάσσης), τέθηκε προκειμένου να υπάρξει διαχείριση της ιλύος για πολλά έτη εντός του χώρου της εγκατάστασης, ώστε να μην επωμιστεί ο φορέας λειτουργίας το βάρος της διαχείρισης μεγάλης ποσότητας ιλύος και επιβαρύνει άλλους αποδέκτες. Έτσι η πρόκριση της ελαχιστοποίησης της παραγωγής ιλύος, μέσω αυτού του κριτηρίου, θα εξασφαλίσει πολυετή αποθήκευση-βιοσταθεροποίηση-ωρίμανση της ιλύος. Τέλος ο μαθηματικός τύπος ανάδειξης του αναδόχου είναι δίκαιος και προσήκων και δεν εισάγει διάκριση υπέρ συγκεκριμένων συστημάτων επεξεργασίας, αφού το κόστος κατανάλωσης της ενέργειας συμμετέχει μόνο στη συγκριτική τιμή προσφοράς και όχι στη βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, ο κύκλος ζωής της ΕΕΛ (όπως λαμβάνεται στη συγκριτική τιμή προσφοράς) ορίζεται στα 20 έτη, τα δε είδη κόστους που χρησιμοποιήθηκαν για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής είναι σε συμφωνία με το άρθρο 87 παρ. 2 του Ν. 4412/2016.

6. Επειδή, το συνεδριάζον Κλιμάκιο νομίμως και αρμοδίως κατά τις διατάξεις των αρ. 365 επόμε. ν. 4412/2016 και αρ. 12 επόμε. του πδ 39/2017, υπεισέρχεται, βάσει της οικείας 45/2017 Πράξης του Προέδρου του, στην εξέταση της άνω προδικαστικής προσφυγής.

7. Επειδή όσον αφορά τον ισχυρισμό της αναθέτουσας αρχής ότι η κρινόμενη προδικαστική προσφυγή έχει ασκηθεί απαραδέκτως, αφού δεν φέρει ψηφιακή υπογραφή από το νόμιμο εκπρόσωπο του προσφεύγοντος, διαπιστώνονται τα ακόλουθα: Από το σώμα της κρινόμενης προδικαστικής

προσφυγής ευθέως προκύπτει ότι τούτη φέρει ψηφιακή υπογραφή από τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο,, η οποία τέθηκε στις 3 Νοεμβρίου 2017 και ώρα 18.32 και ως εκ τούτου απορριπτός τυγχάνει ο περί τουναντίον ισχυρισμός της. Ομοίως απορριπτός ως αβάσιμος κρίνεται ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι απαράδεκτα η προσφεύγουσα, ενώ προέβη στη διαδικασία έκδοσης e-παραβόλου και υπέβαλε απόδειξη τραπεζικής συναλλαγής, εντούτοις δε τη συνόδευσε από επικυρωμένη εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών ότι το παράβολο αυτό, υπό τον αντίστοιχο κωδικό, φέρει την ένδειξη «πληρωμένο». Τούτο διότι η προσφεύγουσα αφενός έχει επισυνάψει στην κατατεθείσα προδικαστική προσφυγή της εκτύπωση από την ALPHA WEB BANKING, από την οποία αποδεικνύεται η επιτυχής εκτέλεση της πληρωμής του e-παραβόλου με αρ.συναλλαγής, αφετέρου με το από 7-11-2017 ηλεκτρονικό μήνυμα η αρμόδια υπάλληλος της ΑΕΠΠ έχει βεβαιώσει τον έλεγχο και τη δέσμευση του ανωτέρω παραβόλου.

8. Επειδή όσον αφορά στον πρώτο λόγο της ένδικης προσφυγής σχετικά με το εφαρμοστέο νομοθετικό πλαίσιο για την προκήρυξη της εν λόγω σύμβασης, δυνάμει του προέχοντος χαρακτήρα της, διατυπώνονται τα ακόλουθα.

9. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΕ, ομοίως και ΣτΕ (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 2387/2009 παρ. 8 και 3932/2012 παρ. 3) : 'ο ορισμός μιας δημόσιας συμβάσεως ως συμβάσεως έργου, προμηθειών και υπηρεσιών ανάγεται στο κοινοτικό δίκαιο και δεν εξαρτάται από το χαρακτηρισμό της ίδιας συμβάσεως με βάση την εθνική νομοθεσία (βλ. ΔΕΚ, απόφαση της 18.7.2007, C-382/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 30). [...] όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία συμβάσεως δημοσίου έργου όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημοσίας συμβάσεως, εκείνο που καθορίζει τις εφαρμοστέες περί δημοσίων συμβάσεων διατάξεις είναι το στοιχείο της συμβάσεως που είναι κύριο. Ειδικότερα, η σύμβαση έχει, προεχόντως, χαρακτήρα συμβάσεως δημοσίου έργου μόνον εφόσον η μελέτη και εκτέλεση του έργου αποτελούν, σε σχέση με τα λοιπά καθήκοντα του ανασδόχου, το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως. Στο

πλαίσιο δε της εκτιμήσεως του κυρίου αυτού αντικείμενου, η αξία των παροχών που συμφωνήθηκαν αποτελεί, εφόσον έχει οριστεί χωριστή τιμή για τις επί μέρους παροχές, στοιχείο εκτιμήσεως. Σε κάθε όμως περίπτωση, πρέπει να χωρήσει αντικειμενική θεώρηση της συμβάσεως στο σύνολό της, αφού μόνο με τον τρόπο αυτό μπορεί να κριθεί κατά πόσον η εκτέλεση του έργου αποτελεί, όχι μόνο ποσοτικά αλλά και ποιοτικά, το κύριο αντικείμενο της συμβάσεως (βλ. ΔΕΚ, απόφαση της 19.4.1994, C-331/92, *Gestion Hotelera Internacional Sa* κλπ, σκ. 23-29, απόφαση της 18.1.2007, C-220/05, *Jean Hauroux* κλπ, σκ. 37-41, απόφαση της 21.2.2008, C-412/04, *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, σκ. 47-52 κ.ά.)".

10. Επειδή, το άρ. 4 Ν. 4412/2016 περί μικτών συμβάσεων προβλέπει ότι : «1. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο διαφορετικά είδη συμβάσεων, το σύνολο των οποίων εμπίπτει στο παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221).... 2. Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο δύο ή περισσότερα είδη συμβάσεων (έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες) ανατίθενται, σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο είδος της σύμβασης που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο της σχετικής σύμβασης. Στην περίπτωση ... μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες και εν μέρει από προμήθειες, το κύριο αντικείμενο καθορίζεται, σύμφωνα με το ποια από τις εκτιμώμενες αξίες των αντίστοιχων υπηρεσιών ή προμηθειών είναι η υψηλότερη. 6. Όταν τα διάφορα μέρη συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χωρισθούν αντικειμενικά, το ισχύον νομικό καθεστώς καθορίζεται με βάση το κύριο αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης. 7. Αν η σύμβαση αυτή περιλαμβάνει στοιχεία και από δημόσια σύμβαση έργων, το ισχύον νομικό καθεστώς, κατά την προηγούμενη παράγραφο, καθορίζεται για μεν δημόσιες συμβάσεις έργων άνω των ορίων μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της ΕΚΑΑ της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 41, για δε δημόσιες συμβάσεις έργων κάτω των ορίων μετά από σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής, η οποία κοινοποιείται υποχρεωτικά στην ΕΚΑΑ.». Κατά το δε άρ. 2 παρ. 1 περ. 6-9 Ν. 4412/2016, που αντικατέστησε, κατ' άρ. 377 Ν. 4412/2016 και δη την παρ. 4 αυτού, κάθε αντίστοιχη προϋφιστάμενη διάταξη, που ρυθμίζει τα αντίστοιχα ζητήματα με διαφορετικό τρόπο, ορίζεται ότι : «6) ως «δημόσιες

συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που σφοδρούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα II του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα I του Προσαρτήματος Β', β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου, 7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών, 8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης. 9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6. (α) ως «δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται αυτές με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια των στοιχείων α' και β', αντίστοιχα, της περίπτωσης 6 της παραγράφου 3, σύμφωνα με το Παράρτημα I του

Προσαρτήματος Γ', όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, (β) ως «δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α' της παρούσας περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλευτικών υπηρεσιών, που ως τέτοιες νοούνται εκείνες που, έχουν ως αντικείμενο το σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησης τους με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, οι κοινωνικές μελέτες, οι μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, οι περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και οι μελέτες συστημάτων πληροφορικής, εκτός εάν σχετίζονται με έργο κατά την έννοια της περίπτωσης 7 ή με εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια της υποπερίπτωσης α' της παρούσας περίπτωσης.". Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, μαζί με την αποκρουστικότητα της πάγιας νομολογίας, όσον αφορά στη διάκριση συνάγονται τα ακόλουθα : Ως δημόσιο τεχνικό έργο νοείται κάθε νέα κατασκευή, επέκταση, ανακαίνιση, επισκευή, συντήρηση ή ερευνητική εργασία, που απαιτεί τεχνική γνώση και επέμβαση και το αποτέλεσμα της οποίας συνδέεται άμεσα με το έδαφος ή το υπέδαφος κατά τρόπο διαρκή και σταθερό, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί συστατικό του κατά την έννοια του άρθρου 953 Α.Κ. και να μην μπορεί να αποχωρισθεί από αυτό χωρίς βλάβη ή αλλοίωση της ουσίας ή του προορισμού τους (ΕλΣυν VII Τμ. Πράξη 232/2012). Αντίθετα, πρόκειται για εκτέλεση εργασιών και όχι για δημόσιο τεχνικό έργο, όταν το αποτέλεσμα των εργασιών δεν καθίσταται συστατικό του εδάφους, καθώς και όταν για την επίτευξη του αποτελέσματος δεν απαιτείται η χρήση ειδικών τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και η χρησιμοποίηση εξειδικευμένου επιστημονικού ή τεχνικού προσωπικού και ανάλογων τεχνικών μέσων και εγκαταστάσεων (βλ. ΕλΣυν Πράξεις VII Τμ. 271/2011, 118/2010, 101/2008, 15, 145, 141, 151/2007, 2, 76/2005, IV Τμ.

130/2004, 5, 14, 76, 156/2003 κ.ά.). Ως προμήθεια νοείται εκτός από την απόκτηση κινητών πραγμάτων, αναλωσίμων ή μη, που προορίζονται, είτε αυτούσια είτε κατόπιν επεξεργασίας, να χρησιμεύσουν για την κάλυψη αναγκών και την εκπλήρωση των σκοπών των φορέων του δημόσιου τομέα, και οι συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης εργασιών, μεταξύ άλλων, συντήρησης και επισκευής που σχετίζονται με την προμήθεια των ανωτέρω αγαθών, εφόσον η αξία των τελευταίων υπερβαίνει την αντίστοιχη των εργασιών, το δε αποτέλεσμα των εν λόγω εργασιών δεν καθίσταται συστατικό του εδάφους, ενώ για την εκτέλεσή τους δεν απαιτούνται ειδικές τεχνικές γνώσεις και εξειδικευμένο επιστημονικό τεχνικό προσωπικό (βλ. ΕΛΣυν Πράξεις VII Τμ. 340/2006, 15/2007, I Τμ. 62/1993, IV Τμ. 59/1997, 86/1999, 156/2003, 98/2004). Περαιτέρω, το στοιχείο ιδίως της σύνδεσης των εργασιών με την εκπόνηση ως προϋπόθεσή τους ή έστω και εφαρμογής μιας μελέτης επί του ειδικότερου αντικείμενου που αφορά η σύμβαση, παράγοντας που παραπέμπει σε εξατομίκευση, παραμετροποίηση και προσαρμογή του συμβατικού αντικείμενου στις προκείμενες ανάγκες του αναδόχου συνιστά σοβαρή ένδειξη ότι το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης συνδέεται εντονότερα με έργο παρά με προμήθεια ή υπηρεσία.

11. Επειδή, υπό τις ως άνω, στις σκ. 9-10, έννοιες και διακρίσεις θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και το παραπάνω αναφερθέν κριτήριο του κύριου και πρωτεύοντος αντικείμενου στις περιπτώσεις συμβάσεων μεικτού αντικείμενου. Στην περίπτωση δε που το αντικείμενο αφορά ένα ολοκληρωμένο τεχνικό σύστημα ενιαίου σκοπού, με σταθερή πρόσδεση στο έδαφος και ανάμιξη με το υπέδαφος, όπως αυτά της επεξεργασίας λυμάτων, τότε έχει μεικτό χαρακτήρα, έργου, προμηθειών και υπηρεσιών. Σε αυτήν την περίπτωση, προέχων χαρακτήρας είναι αυτός του έργου, ακόμη και όταν η αξία των εργασιών που περιλαμβάνονται στην σύμβαση, καθώς και η παροχή υπηρεσιών υπολείπονται ουσιαδώς της αξίας των μηχανημάτων και εν γένει προϊόντων που συνθέτουν το σύστημα (τα οποία πάντως δεν μπορούν να λειτουργήσουν αυτόνομα, χωρίς δηλαδή να γίνουν ειδικές εργασίες τοποθέτησης), βλ. και κατωτέρω εντός παρούσας σκέψης. Έτσι, ο προέχων χαρακτήρας της σύμβασής αυτής δεν είναι η προμήθεια μηχανημάτων, προκατασκευασμένων οικίσκων, δεξαμενών, επιμέρους συσκευών και

υποσυστημάτων ούτε η παροχή των συναφών υπηρεσιών, οι οποίες έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα, αλλά η κατασκευή ενός πλήρους λειτουργικού έργου, το οποίο επιτελεί μία, ενιαία και αποκλειστική τεχνική λειτουργία ως προϊόν των εργασιών που θα εκτελεσθούν και οι οποίες θα συνθέσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα επεξεργασίας, που όταν εκτελεσθεί η σύμβαση, και τεθεί σε παραγωγική λειτουργία, θα μπορεί να παράγει ένα συγκεκριμένο τελικό αποτέλεσμα, ήτοι την ολοκληρωμένη επεξεργασία των λυμάτων. Τα πλέον προσδιοριστικά δε στοιχεία για την κρίση περί του ποιο επιμέρους αντικείμενο προέχει εντός του μεικτού αντικείμενου ανάγονται : α) στην κρισιμότητα της συνέργειας των τεχνικών εργασιών μετά των επιμέρους προμηθευόμενων προϊόντων ως προς την επίτευξη του τελικού αποτελέσματος, β) ο τυχόν εκτεταμένος χαρακτήρας των τεχνικών εργασιών, όπως προκύπτει όχι μόνο από την ανάλυση επιμέρους στοιχείων του προϋπολογισμού, αλλά πρωτίστως από την περιγραφή του συμβατικού αντικείμενου εντός της διακήρυξης, με ειδικότερη έμφαση στη διαστρωμάτωση των εργασιών αυτών σε τυχόν πολλαπλά, διαδοχικά, αλληλοσυνδεόμενα μεταξύ τους επιμέρους στάδια, η οποία δεν συνάδει με τον κατά κανόνα άμεσο ή έστω βραχυχρόνιο χαρακτήρα μιας εργασίας απλής εγκατάστασης και θέσης σε λειτουργία ενός προϊόντος, γ) το τυχόν εκτεταμένο εύρος των προπαρασκευαστικών εργασιών και εργασιών εγκατάστασης και διασύνδεσης που απαιτούνται προ της θέσης του προμηθευόμενου προϊόντος σε λειτουργία, δ) το χρονικό εύρος που απαιτείται από την έναρξη έως την ολοκλήρωση της εκτέλεσης του συμβατικού αντικείμενου, δεδομένου ότι οι προμήθειες, ακόμη και όταν εντάσσονται σε ένα πλαίσιο επιμέρους τμηματικών παραδόσεων, σε κάθε περίπτωση έχουν εκ φύσεως τους στιγμιαίο χαρακτήρα, σε αντίθεση με την εκτέλεση ενός τεχνικού έργου και ε) στη τυχόν σύνθεση του τελικού παραδοτέου αντικείμενου από τυχόν περισσότερα διαφορετικής φύσης και επιμέρους λειτουργίας προϊόντα, και μάλιστα αρκετών μεταξύ τους διαφορετικών ειδών με καθαρά μεταξύ τους διακριτό ρόλο (και ακόμη περισσότερο όταν έκαστο εκ των οποίων προϋποθέτει με τη σειρά του επιμέρους τεχνικές εργασίες αυτοτελούς εγκατάστασης και συντίθεται από περαιτέρω επιμέρους μέρη και διαφορετικά εξαρτήματα, προϊόντα και υποσυστήματα που πρέπει με τη σειρά τους να διασυνδεθούν), τα οποία μόνο με τη μεταξύ τους διασύνδεση και δη δια

τεχνικής φύσης εργασιών, οι οποίες τα τρέπουν από μεμονωμένα προϊόντα σε ένα, ενιαίο και αυτοτελούς σκοπού ολοκληρωμένο σύστημα, δύνανται να επιτελέσουν τον τελικό συμβατικό τους σκοπό, ο οποίος είναι αντίστοιχα ενιαίος, ολοκληρωμένος και αυτοτελής σε σχέση με την επιμέρους λειτουργία του κάθε μέρους του συστήματος και αναφέρεται στη λειτουργικότητα και τον τεχνικοοικονομικό σκοπό του ίδιου του συστήματος και όχι των επιμέρους μερών από τα οποία αυτό συντίθεται. Έτσι, προέχει ο χαρακτήρας της προμήθειας όταν ο τελικός σκοπός του συμβατικού αντικειμένου συναρτάται αποκλειστικά ή σε πολύ μεγάλο βαθμό με τα αυτοτελή τεχνικά χαρακτηριστικά του προϊόντος, σε περίπτωση δε που περιλαμβάνονται περισσότερα προϊόντα διαφορετικής φύσης και λειτουργίας, ένα εξ αυτών είναι το κύριο που καθορίζει τη λειτουργία του συμβατικού αντικειμένου και συναρτάται με τον τελικό συμβατικό σκοπό, ενώ τα υπόλοιπα έχουν δευτερεύοντα, παρακολουθηματικό, ενισχυτικό και επικουρικό σκοπό, δηλαδή σκοπούν αποκλειστικά ή σε πολύ μεγάλο βαθμό στο να επιτρέψουν στο κύριο προϊόν να λειτουργήσει ορθά και να αποδώσει τα χαρακτηριστικά του, χωρίς μόνα τους να επιτελούν κάποια διακριτή, έστω και εντός ενός ολοκληρωμένου συστήματος αυτοτελούς σκοπού, από αυτό λειτουργία. Τα παραπάνω δε κριτήρια αναφέρονται ενδεικτικά και πάντα τελούν σε ad hoc συνθετική και συνδυαστική μεταξύ τους εκτίμηση, χωρίς η πλήρωση ή μη πλήρωση ενός ή περισσοτέρων από αυτά να δύναται άνευ έτερου και αυτόματα να οδηγήσει στην κατάγνωση του ενός ή του άλλου χαρακτήρα ως κύριου. Πάντως, όταν το τελικό αποτέλεσμα που αναμένεται να προκύψει κατά την ολοκλήρωση της σύμβασης συνίσταται σε ένα σύνολο σταθερών εμπετηγμένων και εγκατεστημένων με σταθερό τρόπο και χωρίς ευχερή δυνατότητα αποξήλωσης, περισσότερων αυτοτελών κατασκευών, έστω και προκατασκευασμένων, οι οποίες τοποθετήθηκαν μετά από εκτεταμένη διαμόρφωση εδάφους, νέες συνδέσεις και δίκτυα και εκτεταμένες επεμβάσεις στο υπέδαφος, δεν δύναται παρά το κύριο αντικείμενο να είναι αυτό του έργου και όχι της προμήθειας των προκατασκευασμένων επιμέρους κατασκευών. Εξάλλου, κάθε τεχνικό έργο, εκ της ίδιας της έννοιας του, κατασκευάζεται ως ένα ολοκληρωμένο σύνολο συντιθέμενων μεταξύ τους με συνδυαστικές και εγκαταστατικές εργασίες και όλων ομού με επέμβαση επί του εδάφους και υπεδάφους, επιμέρους πραγμάτων, τα οποία προ της κατασκευαστικής

διαδικασίας ήταν κινητά και αρκετά από αυτά εισάγονται και ενσωματώνονται στο οικοδόμημα έτοιμα και προκατασκευασμένα με προηγούμενες εργασίες άσχετες με αυτή καθαυτή την κατασκευαστική διαδικασία και δραστηριότητα. Τέλος, όσον αφορά το κύριο αντικείμενο σε μεικτές συμβάσεις υπηρεσίας και προμήθειας, αυτό κρίνεται από τις επιμέρους εκτιμώμενες αξίες σύμφωνα με το άρ. 4 παρ. 2 εδ. β' Ν. 4412/2016. Εξάλλου δεν θα υφίστατο λόγος για την, κατ' άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016, παραπομπή της οικείας κρίσης σε Τεχνικό Συμβούλιο, αν το κύριο αντικείμενο μπορούσε να εξαχθεί αυτόματα με μόνη τη σύγκριση των επιμέρους κονδυλίων που συνθέτουν την εκτιμώμενη αξία μικτής σύμβασης έργου και προμήθειας/υπηρεσίας.

12. Επειδή, όσον αφορά το άρ. 4 παρ. 7 Ν. 4412/2016 περί μεικτών συμβάσεων με στοιχεία έργου, αυτό δεν ορίζει διαφορετικά κριτήρια και μεθοδολογία εκτίμησης του κύριου αντικειμένου, σε σχέση με όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, ως προς την ιεράρχηση του στοιχείου του έργου ως προς την προμήθεια ή την υπηρεσία, αλλά απλώς καθιερώνει μια ειδική προπαρασκευαστική της οικείας διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης, επιμέρους διαδικασία με ειδική αρμοδιότητα του οριζόμενου από τη διάταξη ανά περίπτωση οργάνου, το οποίο οφείλει να κρίνει το κύριο αντικείμενο με βάση τις εν γένει διέπουσες το ζήτημα διατάξεις και τα σχετικά νομολογιακά πορίσματα. Και αυτό διότι η διάταξη αυτή, του άρ. 4 παρ. 7, του Ν. 4412/2016 ναι μεν αναφέρει ότι το νομοθετικό καθεστώς «καθορίζεται» από το παραπάνω όργανο, πλην όμως ρητά παραπέμπει στην προηγούμενη αυτού παράγραφο 6 του άρ. 4, η οποία αναφέρεται στο κύριο αντικείμενο της σύμβασης ως κριτήριο καθορισμού του ισχύοντος νομικού καθεστώτος, ενώ συγχρόνως και η παρ. 2 του άρ. 4 που ομοίως προβλέπει ανάθεση των μικτών συμβάσεων με βάση τις διατάξεις που διέπουν το είδος σύμβασης που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο, αναφέρεται χωρίς καμία διάκριση και μάλιστα με ρητή αναφορά σε «περισσότερα είδη συμβάσεων (έργα, υπηρεσίες ή προμήθειες)». Έτσι, το Τεχνικό Συμβούλιο δεν διαθέτει ούτε κάποια ελευθερία κρίσης περί του κυρίου αντικειμένου κατά το δοκούν ούτε κάποια ευχέρεια κρίσης επί έτερων και δικής του εμπνεύσεως κριτηρίων, αλλά απλώς ο νομοθέτης επαφίει σε αυτό, και δη ως ουσιαστικό τύπο της διαδικασίας έκδοσης της κανονιστικής πράξης με την οποία εκκινεί η διαδικασία ανάθεσης

δημόσιας σύμβασης, ειδικώς δε λόγω της συχνής εμφάνισης περίπλοκων ζητημάτων ως προς τη διάκριση των τεχνικών εργασιών από τις υπηρεσίες ή τη συσχέτιση μεταξύ έργου και προμήθειας και της εξειδικευμένης γνώσης (σε καμία όμως περίπτωση ανέλεγκτης αυθεντίας) του παραπάνω οργάνου, την εκτέλεση της αξιολογικής εκτίμησης που προπεριγράφηκε παραπάνω, ως προϋπόθεση για την εκ της αναθέτουσας τελική κρίση επί του νομικού πλαισίου (είτε έργου από τη μια πλευρά είτε προμήθειας ή υπηρεσίας από την άλλη) που θα διέπει την οικεία διαδικασία ανάθεσης σύμβασης. Τούτο προκύπτει και από την Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 4412/2016, σελ. 5, κατά την οποία η παρ. 7 του άρ. 4 τέθηκε «ως αυξημένη θεσμική εγγύηση, τη σύμφωνη γνώμη τεχνικών γνωμοδοτικών οργάνων εί- τε του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, είτε της αναθέτουσας αρχής, αναφορικά με το εφαρμο- στέο νομικό καθεστώς, τα οποία θα κρίνουν, κατά περί- πτωση, ακολουθώντας τα οριζόμενα στις διατάξεις του Βιβλίου Ι». Εξάλλου, κατά παγία νομολογία, ως σύμφωνη γνωμοδότηση ή απλώς γνώμη ορίζεται αυτή που δεσμεύει το αποφασίζον όργανο με την έννοια ότι το τελευταίο δεν μπορεί να ενεργήσει κατά τρόπο διαφορετικό από αυτόν που του υποδεικνύεται με τη γνωμοδότηση (ΣτΕ 460/2001, 2271/1998). Ειδικότερα, μπορεί είτε να εκδώσει πράξη σύμφωνα με τη γνωμοδότηση είτε να απέχει από την έκδοση της πράξης εφόσον έχει διακριτική ευχέρεια που του το επιτρέπει και εφόσον αιτιολογεί ειδικά αυτήν του την επιλογή (ΣτΕ 3898/1986). Στην περίπτωση της σύμφωνης γνώμης, όπως στην περίπτωση του άρ. 4 παρ. 7, το όργανο που έχει την αποφασιστική αρμοδιότητα δεν έχει τη δυνατότητα να εκδώσει πράξη με διαφορετικό περιεχόμενο από τη γνωμοδότηση που του έχει δοθεί. Επομένως, η αναθέτουσα οφείλει είτε να προκηρύξει και εν γένει εκκινήσει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης κατά το νομικό καθεστώς που αφορά το κύριο αντικείμενο της μεικτής με στοιχεία έργου σύμβασης, όπως αυτό εκρίθη κατά την παραπάνω σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου είτε να απέχει από την εκκίνηση της ως άνω διαδικασίας. Σε περίπτωση δε που η αναθέτουσα προχωρήσει στην εκκίνηση της διαδικασίας, φυσικά ακολουθώντας το νομικό καθεστώς που όρισε η ως άνω σύμφωνη γνώμη, πρόκειται για θετική σύμφωνη γνώμη. Η τελευταία δεν είναι εκτελεστή, διότι δεν εμποδίζει το αρμόδιο όργανο να απόσχει από κάθε ενέργεια, οπότε μόνη εκτελεστή διοικητική πράξη είναι η απόφαση (εν

προκειμένω διακήρυξη) του αρμοδίου οργάνου (εν προκειμένω αναθέτουσα), με την οποία αυτό ασκεί την αποφασιστική του αρμοδιότητα (ΣτΕ 4628/1984, 1719/1988, 3915/1989). Επομένως, στην περίπτωση προσβολής διακήρυξης μεικτής σύμβασης με στοιχεία έργου, όπως εν προκειμένω, η ως άνω σύμφωνη γνώμη έχει ήδη ενσωματωθεί στην προσβαλλόμενη και μάλιστα ως αιτιολογία της τελευταίας όσον αφορά την επιλογή νομικού καθεστώτος της διαδικασίας ανάθεσης, με αποτέλεσμα τα αυτοτελή ελαττώματά της γνώμης, ως ενσωματούμενα στη διακήρυξη, να συνιστούν ελαττώματα και αυτής. Εξάλλου, η διακήρυξη ως εκτελεστή κανονιστική πράξη ελέγχεται, και εν προκειμένω κατ' άρ. 360 και 367 Ν. 4412/2016 δια προδικαστικής προσφυγής ως προστάδιο και προϋπόθεση της περαιτέρω αιτήσεως προσωρινής δικαστικής προστασίας κατ' αυτής και στη συνέχεια (σύμφωνα με το άρ. 346 παρ. 1 και 2 Ν. 4412/2016 κατά το οποίο η προσβαλλόμενη δικαστικά πράξη κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων που υπάγονται στο Βιβλίο IV, είναι η Απόφαση της ΑΕΠΠ επί προδικαστικής προσφυγής) ακυρωτικής προσβολής της κατ' άρ. 372 παρ. 1 και 4 Ν. 4412/2016, και κατά την αιτιολογία της, άρα ελέγχεται αντίστοιχα και η ενσωματωθείσα σε αυτήν σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου που καθόρισε το νομικό καθεστώς, άρα ως προϋπόθεση αυτού και το κύριο αντικείμενο της εν λόγω μεικτής με στοιχεία έργου σύμβασης. Επίσης, παρότι η γνώμη αυτή εκφέρεται επί τεχνικών κρίσεων, η ορθότητα του συμπεράσματός της δεν εξαιρείται από τον έλεγχο της ΑΕΠΠ, καθώς η τελευταία συνιστά όργανο της διοίκησης (και όχι της δικαστικής εξουσίας), που έχει μάλιστα συσταθεί ως όργανο "ανεξάρτητο και εξειδικευμένο, με αποκλειστική αρμοδιότητά του τον διοικητικό έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων και την παροχή ταχείας και αποτελεσματικής προστασίας" και με ειδικό νομοθετικό σκοπό της να λειτουργήσει ως "ένα κεντρικό όργανο η συνεπής «νομολογία» του οποίου αναμένεται να αποτελέσει γνώμονα για τις αναθέτουσες αρχές για τη διασφάλιση της νομιμότητας και την επαύξηση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών ανάθεσης, μέσω της αποφυγής πλημμελειών. Επί πλέον, αναμένεται να διευκολύνει τη συμμετοχή των επιχειρήσεων στις διαγωνιστικές διαδικασίες, μέσω της προαγωγής της ασφάλειας δικαίου επί ζητημάτων που αφορούν τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, αλλά και της εμπιστοσύνης που θα καλλιεργηθεί στους φορείς του ιδιωτικού τομέα αναφορικά με την αντικειμενική και αδιάβλητη

ανάθεση δημοσίων συμβάσεων μέσω των εχεγγύων αντικειμενικής κρίσης των προσφυγών τους από το εν λόγω σώμα.... Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζονται τα εχέγγυα μιας αντικειμενικής κρίσης και ταυτόχρονα επιτυγχάνεται ο εξορθολογισμός της διαδικασίας παροχής έννομης προστασίας. Η παροχή έννομης προστασίας κατά το προσυμβατικό στάδιο από ένα ανεξάρτητο όργανο με υψηλά εχέγγυα θεσμικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και στελέχωση από καταρτισμένους εμπειρογνώμονες, αντί της αναθέτουσας αρχής, εκτιμάται ότι θα συμβάλει στην επιτάχυνση της διαδικασίας επίλυσης διαφορών που αναφέρονται κατά το στάδιο της ανάθεσης, στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος έννομης προστασίας, θα περιβάλει με εμπιστοσύνη τον θεσμό και θα ελαφρύνει το φόρτο των δικαστηρίων που κατακλύζονται με πλήθος σχετικών υποθέσεων. " (βλ. Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4412/2016, σελ. 70-71). Επομένως, δεδομένου εξάλλου ότι ούτε το άρ. 4 παρ. 7 ν.4412/2016 ούτε άλλη διάταξη του νόμου αυτού καθιερώνουν το τυχόν ανέλεγκτο της οικείας κρίσης και συμπεράσματος της γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου, η εξαίρεση του ελέγχου αυτής από την αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π. θα αντιστρατευόταν τον ως άνω αναφερθέντα νομοθετικό σκοπό, αφού θα αφαιρούσε το κρίσιμο, αλλά και ευρύτερης σημασίας και δη επί διαδικασιών ανάθεσης με συχνά σοβαρή κοινωνικοοικονομική σημασία, ζήτημα του καθορισμού του κυρίου αντικειμένου επί μικτών με στοιχεία έργου συμβάσεων από την ως άνω προστατευτική, καθοδηγητική και ενοποιητική λειτουργία που επιτελεί η κρίση της Α.Ε.Π.Π. επί προδικαστικών προσφυγών.

13. Επειδή, κατά τον όρο 1.3. της διακήρυξης ορίζονται τα εξής: «....Αντικείμενο της σύμβασης είναι: Η προμήθεια και εγκατάσταση όλου του αναγκαίου μηχανολογικού εξοπλισμού και των λοιπών έργων υποδομής, ώστε να εξασφαλίζεται η σωστή και απρόσκοπτη λειτουργία της εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων...». Κατά τον όρο 2.2.6. της διακήρυξης (Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα) ορίζεται ότι : «....οι οικονομικοί φορείς απαιτείταινα έχουν εκτελέσει..... εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων με το σύστημα της βιολογικής επεξεργασίας, που ορίζεται στην οριστική μελέτη του έργου, εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων με σύστημα βιολογικής επεξεργασίας διαφορετικό από αυτό που ορίζεται στην οριστική μελέτη του έργου, αυτοματοποίηση της λειτουργίας εγκαταστάσεων επεξεργασίας

λυμάτων μέσω PLC με τηλεέλεγχο...». Κατά τον όρο 2.2.7. της διακήρυξης (Πρότυπα Διασφάλισης Ποιότητας και Πρότυπα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης) ορίζεται ότι: «....Πιστοποιούμενες Δραστηριότητες: Σχεδιασμός, εγκατάσταση, λειτουργία, συντήρηση εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων,υγρών αποβλήτων,.....βιολογικών καθαρισμών.....». Κατά τον όρο 2.4.3. της διακήρυξης (Περιεχόμενα φακέλου, Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά) ορίζεται ότι : «...Ο υποψήφιος οικονομικός φορέας [ενν. υποβάλει] 6.Υπεύθυνη Δήλωση όπου θα δηλώνονται οι απαιτήσεις της μονάδας σε ενέργεια ανά έτος, η ετήσια παραγωγή περιπτώσεις λυματολάσσης και αναφορά στο σημείο της τεχνικής προσφοράς που αυτά τα μεγέθη υπολογίζονται αναλυτικά.....10.Σε υπεύθυνη δήλωση και εφόσον για τις ανάγκες του συστήματος που προσφέρεται χρειαστούν κατασκευές που απαιτούν τεχνική μελέτη ή μελέτες, ο υποψήφιος προμηθευτής....θα δεσμεύεται για την εκπόνηση και έγκριση των παραπάνω μελετών.....13. Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία θα δηλώνεται ότι ο προμηθευτής αναλαμβάνει με δική του ευθύνη τη διεκπεραίωση κάθε είδους εργασίας απαιτούμενης για την εγκατάσταση του συστήματος, χωρίς καμία οικονομική ή άλλη επιβάρυνση του φορέα λειτουργίας.....». Επίσης στο Παράρτημα Δ' Τεχνική Περιγραφή-Τεχνικές Προδιαγραφές διατυπώνονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής: «.....1.3. Σκοπιμότητα και στόχοι του φυσικού αντικείμενου της προμήθειαςΟ σωστός σχεδιασμός, η υλοποίηση και η σωστή λειτουργία και συντήρηση της απαραίτητης υποδομής διαχείρισης (συλλογής-επεξεργασίας-διάθεσης) λυμάτων, είναι επιτακτική ανάγκη....». Στην Τεχνική Περιγραφή στο σημείο 1.4. ορίζεται ότι : «....Η σκοπιμότητα και οι στόχοι του συστήματος επεξεργασίας λυμάτων με απομάκρυνση, στον επιθυμητό βαθμό, όλων σχεδόν των κύριων και δευτερευόντων ρυπαντικών συστατικών των λυμάτων, (όπως των αιωρούμενων στερεών, οργανικού φορτίου, ενώσεων αζώτου και φωσφόρου, ίχνη ανόργανων και οργανικών στοιχείων και ουσιών, μικροοργανισμών και άλλων ρυπαντικών συστατικών.....Το ιδιαίτερο τεχνικό ενδιαφέρον του αντικείμενου συνίσταται : α) Στην εγκατάσταση πολύ απλού συστήματος στην κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση.....».

14. Επειδή, εκ των προεκτεθέντων, ενδεικτικά αναφερθέντων, αλλά και από το σύνολο της περιγραφής που περιλαμβάνεται

στα κεφάλαια των Παραρτημάτων Δ' & ΣΤ' της διακήρυξης προκύπτει ότι η κρινόμενη διακήρυξη αφορά σε μεικτή σύμβαση προμήθειας εξοπλισμού, εκτέλεσης εργασιών εγκατάστασης, ρύθμισης και δοκιμής του, όπως και εργασιών ελέγχου, επιθεώρησης των αγωγών του εσωτερικού δικτύου της ΕΕΛ προ της σύνδεσης των υποσυστημάτων του εξοπλισμού, καθώς και παροχής υπηρεσιών εκπαίδευσης προσωπικού στη σωστή λειτουργία του.

15. Επειδή, εν προκειμένω, με βάση τα προεκτεθέντα, και δεδομένης της αναφοράς του τεύχους προϋπολογισμού μελέτης (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ζ' Διακήρυξης) ότι περιλαμβάνονται όλα τα υλικά και εξαρτήματα, ακόμα και εάν ήθελε θεωρηθεί ότι η αξία των εργασιών, όπως και η παροχή υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση υπολείπονται ουσιαστικά της αξίας του προμηθευόμενου εξοπλισμού της ΕΕΛ (καίτοι εντός του Συνολικού Προϋπολογισμού Υποέργου 2, στο κύριο αντικείμενο υπό τον τίτλο «Σύστημα Βιολογικής Επεξεργασίας», το οποίο ανέρχεται σε 540.000 ευρώ εντός συνολικού προϋπολογισμού 700.000 ευρώ, περιλαμβάνονται μεν οι προκατασκευασμένες μονάδες, πλην όμως ομού, αδιαχώριστα και άνευ αυτοτελούς επιμέρους ανάλυσης σε σχέση με τα λοιπά συναπαρτίζοντα το αντικείμενο αυτό στοιχεία, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται μελέτες, υδραυλικές και ηλεκτρολογικές εργασίες ως και κόστη εξάμηνης δοκιμαστικής λειτουργίας), εντούτοις προκύπτει ότι κύριος σκοπός της σύμβασης δεν είναι η προμήθεια των υποσυστημάτων του εξοπλισμού (τα οποία πάντως δεν μπορούν να λειτουργήσουν αυτόνομα, χωρίς δηλαδή να γίνουν ειδικές εργασίες τοποθέτησης – εγκατάστασης) και των οποίων η επιμέρους αυτοτελής λειτουργία δεν συνιστά το κρίσιμο αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο αντίθετα συνέχεται με τον αυτοτελή τεχνικοοικονομικό σκοπό που προκύπτει από τη συνέργεια και συνδυαστική τους λειτουργία στα πλαίσια του ολοκληρωμένου συστήματος που θα συνθέσουν, ήτοι αυτού της επεξεργασίας λυμάτων. Εξάλλου, όπως προαναφέρθηκε στη σκ. 11, το ζήτημα της αναλογίας της επιμέρους εκτιμώμενης αξίας των τεχνικών εργασιών επί της συνολικής αξίας της υπό ανάθεση μικτής με στοιχεία έργου σύμβασης δεν συνιστά το μόνο κριτήριο για την κρίση περί κυρίου αντικείμενου αυτής. Ούτε κύριο αντικείμενο της σύμβασης είναι η παροχή των υπηρεσιών, οι οποίες έχουν παρεπόμενο χαρακτήρα, αλλά αντίθετα η κατασκευή ενός πλήρους

λειτουργικού έργου που θα κατατείνει στην αποδοτική τεχνική λειτουργία της εν προκειμένω ΕΕΛ του Τ.Δ. του Δήμου, ως τελικό αποτέλεσμα των εργασιών εγκατάστασης, σύνδεσης, ρύθμισης και δοκιμής των υποσυστημάτων εξοπλισμού, αλλά και των εργασιών Η/Μ εξοπλισμού, όπως και των εργασιών ελέγχου και επιθεώρησης του εσωτερικού δικτύου αγωγών της ΕΕΛ, που θα εκτελεσθούν και οι οποίες θα συνθέσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων, με κατάλληλες παραμέτρους εκροής. Περαιτέρω, κατά τις ίδιες τις Τεχνικές Προδιαγραφές που περιλαμβάνει το Παράρτημα Δ' της Διακήρυξης, το συμβατικό αντικείμενο περιλαμβάνει και δη προ της εγκατάστασης των μονάδων επεξεργασίας, χάραξη γραμμικών έργων επί του εδάφους, τοπογραφικές εργασίες που θα εκτελεστούν από έμπειρο τοπογραφικό συνεργείο με επικεφαλής Διπλωματούχο Τοπογράφο Μηχανικό ή Πολιτικό Μηχανικό, αποτυπώσεις θέσεων «τεχνικών έργων/εγκαταστάσεων» (σημειωτέον δε ότι στις σελ. 23-24 του παραπάνω Παραρτήματος, επί λέξει αναφέρεται «προ της κατασκευής των μεγάλων τεχνικών έργων/εγκαταστάσεων όπως π.χ. αντλιοστασίων, αναβαθμών, δεξαμενών κλπ, ο Ανάδοχος θα προβεί σε λεπτομερή ταχυμετρική αποτύπωση σε κλίμακα 1:200 του χώρου κατασκευής των τεχνικών έργων με αρκετά περιθώρια σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας... και θα συντάξει τα απαραίτητα υψομετρικά-τοπογραφικά διαγράμματα, εφ' όσον κατά την εκπόνηση της μελέτης δεν συντάχθηκαν τέτοια διαγράμματα. Εάν κατά την εκπόνηση της μελέτης συντάχθηκαν τα διαγράμματα αυτά, ο Ανάδοχος υποχρεούται να ελέγξει την ακρίβεια τους και να επιφέρει τις δέουσες διορθώσεις τις οποίες θα υποβάλει για έγκριση στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία...»), πασσαλώσεις και θέση τοπογραφικών σημείων επί του χώρου εγκατάστασης, αναγνώριση εδάφους και αναζήτηση έργων οργανισμών κοινής ωφελείας και ιδιωτικών αγωγών ύδρευσης-αποχέτευσης που δύνανται να συνιστούν εμπόδια στη χάραξη αξόνων των υπό κατασκευή αγωγών. Για τις παραπάνω μάλιστα εργασίες θα λάβει χώρα και αποζημίωση προκαταρκτικών εργασιών. Περαιτέρω, θα λάβουν χώρα εκσκαφές, με Κωδικό ΕΤΕΠ ΕΛΟΤ ΤΠ 1501=02-03-00-00 «Γενικές Εκσκαφές Κτιριακών Έργων», όπως αναφέρεται στο ίδιο το Παράρτημα Δ', σελ. 25, εξορύξεις βράχων που περιλαμβάνουν και χρήση εκρηκτικών υλών, εκσκαφές χανδάκων σωληνώσεων και φρεσίων με με Κωδικό ΕΤΕΠ ΕΛΟΤ ΤΠ

1501=08-02-03-01 «Εκσκαφές Ορυγμάτων Υπογείων Δικτύων», θέση περιφραγμάτων, διαβάσεων και φραγμάτων προστασίας, υποστηρίξεις αγωγών και τεχνικών έργων εγκαταστάσεων οργανισμών κοινής ωφελείας, καθαίρεση και προσωρινή αντικατάσταση υπαρχόντων αγωγών που δεν εντάσσονται στο νέο δίκτυο, αντιστηρίξεις, εκσκαφές φρεατίων, εργασίες για τις οποίες θα λάβει χώρα επιμέτρηση και πληρωμή, επανεπιζώσεις ορυγμάτων και διάθεση προϊόντων εκσκαφής, διάστρωση και εγκιβωτισμός σωλήνων με άμμο. Περαιτέρω, προβλέπονται ειδικοί όροι για παραγωγή και χρήση σκυροδέματος και αδρανών υλικών, ως και σιδηρού οπλισμού και δομικού πλέγματος που θα χρησιμοποιηθούν για κατασκευαστικές εργασίες, ως και ειδικές προδιαγραφές για τις λιθορριπές που θα τοποθετηθούν κάτωθεν των θεμελίων των τεχνικών έργων και των αγωγών και για τις συσκευές συγκόλλησης και δοκιμές στεγανότητας των αγωγών. Αναλυτικές προδιαγραφές και περιγραφή τίθενται και για τον ηλεκτρομηχανικό εξοπλισμό με δοκιμές και ελέγχους καταλληλότητας πρώτον στο εργοστάσιο, δεύτερον επί τόπου των έργων και τρίτον στην οριστική παραλαβή, ως και προβλέψεις για τις ηλεκτρολογικές και μηχανολογικές εργασίες που αφορούν το ηλεκτροπαραγωγό ζεύγος και την κατασκευή γειώσεων και την τοποθέτηση και σύνθεση καλωδιώσεων, ως και ειδικές παραμετροποιήσεις αυτοματισμών και τηλεμετρίας.

16. Επειδή, όλα τα παραπάνω στοιχεία ηλεκτρολογικών, μηχανολογικών, εκσκαφικών, προεγκαταστατικών, δομικών, κατασκευαστικών και υδραυλικών εργασιών σκοπούν στην εγκατάσταση, σύνδεση, σύνθεση και συλλειτουργία των επιμέρους προκατασκευασμένων μονάδων, δεξαμενών, αντλιών και άλλων επιμέρους υποσυστημάτων του ολοκληρωμένου έργου του κέντρου επεξεργασίας λυμάτων. Για την κατασκευή και εγκατάσταση του κέντρου αυτού, που συνιστά ένα ενιαίο ολοκληρωμένο σύστημα με ομοίως ενιαίο σκοπό, η διακήρυξη του διαγωνισμού προβλέπει την εκτέλεση μελετών, προκαταρκτικών εργασιών, εκσκαφών (δίκτυα, κατασκευή σωληνώσεων για την σύνδεση των μηχανημάτων με τα δίκτυα, ηλεκτρολογικές και υδραυλικές συνδέσεις), οι οποίες υπάγονται στην έννοια του δημοσίου έργου. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών είναι απαραίτητη για τη θέση του συστήματος επεξεργασίας σε

παραγωγική λειτουργία, για την εκπλήρωση δηλαδή του ολοκληρωμένου τεχνικού αποτελέσματος. Οι ως άνω εκτεταμένες, πολυεπίπεδες, διαστρωματωμένες σε αλληλουχία και σύνθετες κατά το αντικείμενο, τη χρονική διάρκεια, το ποιοτικό βάθος και τις ειδικές προδιαγραφές τους, διαφορετικού μεταξύ τους είδους, τεχνικές εργασίες που απαιτούνται για τη λειτουργία του ως άνω κέντρου, το οποίο εν τέλει θα συνίσταται από ένα σύνολο κατασκευών, διαφορετικών κατηγοριών και εκάστης αποτελούσας διακριτό υποσύστημα, όλων σταθερά εμπεπηγμένων στο έδαφος, που θα τύχει εξάλλου εκτεταμένης διαμόρφωσης και μεταξύ τους διασυνδεδεμένων με εκτεταμένες περισσότερων ειδών, τεχνικές εργασίες και δη διαφορετικής φύσης και επιμέρους κατασκευές επί του υπεδάφους και εδάφους, χαρακτηρίζουν το συμβατικό αντικείμενο κατά κύριο βαθμό και ορίζουν την τελική λειτουργικότητα και τον αυτοτελή ως ενιαίο σύστημα, τεχνικοοικονομικό σκοπό. Η ίδια εξάλλου η προσφορά του αναδόχου θα περιλαμβάνει κατά το άρ. 20 της Συγγραφής Υποχρεώσεων (Παράρτημα Στ' Διακήρυξης) οριστική μελέτη και θα ακολουθήσει με την ανάληψη της σύμβασης μελέτη εφαρμογής με την παρακολούθηση και συνεργασία της αναθέτουσας και της επιβλέπουσας υπηρεσίας με σχετικό χρονοδιάγραμμα, η δε μελέτη εφαρμογής θα αφορά κατασκευαστικές λεπτομέρειες των έργων για τον χρόνο εκκίνησης και θα περιγράφει με λεπτομέρεια τυχόν επεκτάσεις της εγκατάστασης με βάση τα στοιχεία σχεδιασμού στο τεύχος τεχνικών δεδομένων, με τον εργοδότη υποχρεούμενο να ελέγξει και να εγκρίνει εν όλω ή τμηματικά τις μελέτες σε τακτή προθεσμία από την υποβολή ή να τις επιστρέψει για διόρθωση ή συμπλήρωση με σχετικά αιτιολογημένο έγγραφο του και νέα προθεσμία για επανυποβολή που το έγγραφο αυτό θα ορίζει. Μόνο δε μετά την έγκριση του συνόλου ή τμημάτων των μελετών θα προχωρήσει ο ανάδοχος στις αντίστοιχες εργασίες, ενώ αν μετά τις συμπληρώσεις και προσαρμογές καταστεί αναγκαία κατά την κρίση του εργοδότη-αναθέτουσας, η εκτέλεση συμπληρωματικών μελετών, ο ανάδοχος υποχρεούται να τις εκπονήσει χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση. Έτσι, η εκτέλεση του συμβατικού αντικειμένου περιλαμβάνοντας, τόσο πριν την έναρξη των εργασιών όσο και κατά την εκτέλεσή τους, αν απαιτηθεί επί το έργον (βλ. παραπάνω για τις προεργασίες επί του εδάφους-υπεδάφους), αυτοτελή και εκτεταμένη μελετητική και ερευνητική συμβολή του αναδόχου και εκ μέρους

του, είτε κατόπιν οδηγιών της αναθέτουσας είτε αυτοβούλως προς ολοκλήρωση του τελικού αντικειμένου, ευρεία δυνατότητα προσαρμογής και τροποποιήσεων σε σχέση με τις αρχικές προδιαγραφές της διακήρυξης, αλλά και συναρτώμενη με γεωφυσικές, τεχνικές και εδαφικές ιδιαιτερότητες (που τυχόν μάλιστα αναφανούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης) εξατομίκευση και προσαρμογή της ειδικότερης υλοποίησης του παραπάνω τελικού αντικειμένου, ενισχύουν περαιτέρω τον χαρακτήρα του τεχνικού έργου ως κυρίας συνιστώσας της σύμβασης.

17. Ως εκ τούτου απορριπτέος τυγχάνει ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής, όπως διατυπώθηκε με τις ανωτέρω απόψεις της, ότι προέχων χαρακτήρας της σύμβασης είναι η προμήθεια προκατασκευασμένων μονάδων επεξεργασίας (βλ. και απόφαση ΣτΕ (ΕΑ) 77/2010, ΔΕΦΑΘ (Αναστ.) 210/2011), η οποία συνιστά απλώς μέρος και δη δευτερεύον του ως άνω ολοκληρωμένου έργου, εντός του οποίου οι ως άνω μονάδες θα λειτουργήσουν και για την επιτυχή εκτέλεση του οποίου θα τύχουν προμήθειας.

18. Περαιτέρω, για την εκτέλεση συνολικά των ως άνω εργασιών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση απαιτείται ειδική τεχνική ικανότητα και εμπειρία, την οποία οι υποψήφιοι υποχρεούνται να αποδείξουν ότι διαθέτουν προκειμένου να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό, η οποία και αυτή κατατείνει προς τον προεξέχοντα χαρακτήρα της σύμβασης ως έργου.

19. Επειδή, με βάση τα προεκτεθέντα, κρίνεται εσφαλμένη η επιλογή του νομικού πλαισίου ανάθεσης της συγκεκριμένης σύμβασης ως προμήθειας αντί του έργου με το σύστημα "μελέτη-κατασκευή", λόγω του προβαλλόμενου κύριου σκοπού της ανατιθέμενης σύμβασης, ήτοι της κατασκευής ενός πλήρους λειτουργικού έργου (ολοκληρωμένου συστήματος επεξεργασίας λυμάτων) με αυτοτελή των επιμέρους υποσυστημάτων του τεχνικοοικονομικό σκοπό, εκτεταμένες τεχνικής φύσεως εργασίες και ως προϊόν των ειδικών εργασιών προεργασίας, μελέτης, διασύνδεσης, εγκατάστασης και τοποθέτησης του προμηθευόμενου εξοπλισμού, καθώς και της σχετικής απαιτούμενη ειδικής τεχνικής γνώσης και εμπειρίας.

20. Επειδή, όσον αφορά στον ισχυρισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως διατυπώθηκε με τις ανωτέρω απόψεις της, ότι το αρμόδιο Τεχνικό Συμβούλιο Δημοσίων Έργων της Περιφέρειας με τη με αρ.2017 (Θ.19) Γνωμοδότησή του, ομόφωνα αποφάνθηκε υπέρ της έγκρισης δημοπράτησης της εξεταζόμενης ΕΕΛ ως προμήθεια, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθ. 4 του Ν. 4412/2016, αυτός τυγχάνει απορριπτέος με βάση όσα εκτέθηκαν αναλυτικά στην ανωτέρω σκ. 12, ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης νομικής προϋπόθεσης και νόμω αβάσιμος, καθώς η απλή ύπαρξη μιας τέτοιας γνώμης, να μην συνιστά ουσιώδη τύπο της διαδικασίας και δη της έκδοσης της διακήρυξης, χωρίς να παραπονείται για τυχόν απουσία της ο προσφεύγων, πλην όμως ούτε είναι η ίδια ανέλεγκτη, ως ενσωματούμενη εξάλλου πλέον στη διακήρυξη ούτε καθιστά την ίδια τη διακήρυξη ανέλεγκτη όσον αφορά το νομικό καθεστώς με το οποίο διενεργείται, το οποίο εξαρτάται από το αληθώς προέχον ως κύριο, αντικείμενο της μικτής σύμβασης και το οποίο εν προκειμένω είναι αυτό που αναφέρεται στην ως άνω σκ. 19.

21. Επειδή, για τους ανωτέρω λόγους και αιτίες, γίνεται δεκτός ο πρώτος λόγος της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής. Εν όψει δε των αρχών της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων και της διαφάνειας των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δημόσιας προμήθειας, σε περίπτωση ακύρωσης μίας ή περισσότερων διατάξεων της διακήρυξης που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις παραδεκτού των προσφορών ή τα κριτήρια υπολογισμού της πλέον συμφέρουσας προσφοράς, όπως στην υπό κρίση διακήρυξη, πρέπει να ακυρωθεί η διακήρυξη στο σύνολό της (βλ. ΣτΕ 1135/2010, ΕΑ 1089/2009, ΣτΕ 2951-52/2004 επταμ. και απόφαση ΔΕΚ στην υπόθεση C-448/2001, ENV AG κ.λπ., Συλλ. 2003, σελ. Ι-14527, σκέψεις 92-95). Πολλώ δε μάλλον τούτο ισχύει όταν, όπως εν προκειμένω, η διακήρυξη ερείδεται σε εσφαλμένο προσδιορισμό της ίδιας της φύσης του αντικειμένου της σύμβασης, σφάλμα που επιδρά στη νομιμότητα του συνόλου της διαδικασίας και της διακήρυξης. Συνεπώς, σύμφωνα με τα ανωτέρω, η προσβαλλόμενη διακήρυξη του ανωτέρω διαγωνισμού πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της.

Αριθμός Απόφασης: 173/2017

22. Επειδή, για τους ανωτέρω λόγους και αιτίες, γίνεται δεκτός ο πρώτος λόγος της κρινόμενης προδικαστικής προσφυγής και ακυρώνεται στο σύνολό της η με αρ. πρωτ.2017 διακήρυξη ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ», παρέλκει δε η εξέταση των λοιπών λόγων, αφού η Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών είναι ούτως ή άλλως και καθ' ύλην αναρμόδια να τους εξετάσει ως αφορούντες σε δημόσια σύμβαση έργου, ως κρίθηκε και σε συνδυασμό με την παρ. 7 του άρθρου 379 του ν. 4412/2016, ως ισχύει.

23. Επειδή, το παράβολο ποσού τριών χιλιάδων πεντακοσίων (3.500,00) ευρώ, που κατέθεσε ο προσφεύγων πρέπει να του επιστραφεί, κατ' άρθρο 363 παρ. 5 ν.4412/2016.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει στο σύνολό της τη με αρ. πρωτ.2017 διακήρυξη ανοικτού διεθνούς ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την «ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ».

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου στον προσφεύγοντα ποσού τριών χιλιάδων πεντακοσίων (3.500,00) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 20-11-2017 και εκδόθηκε στις 4-12-2017.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΙΑΘΕΣΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ

ΜΠΑΚΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Αθήνα, 09 Νοεμβρίου 2017

Καταγγελίες του ΣΑΤΕ για άκρως περιοριστικούς όρους για την συμμετοχή σε διαγωνισμούς έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ

Καμία αλλαγή δεν επήλθε παρά τις προσδοκίες που δημιούργησε ο Ν.4412/2016
Οι Αναθέτουσες Αρχές συνεχίζουν να αναθέτουν έργα λειτουργίας ΧΥΤΑ με μέσο όρο έκπτωσης 9,4% την ίδια ώρα που τα υπόλοιπα δημόσια έργα ανατίθενται με μέσο όρο έκπτωσης 59%

Τουλάχιστον 1 δισ. € από τα συνολικά 5 δισ. € που απομένουν για την ολοκλήρωση του ΕΣΠΑ 2014-2020 εκτιμάται ότι προορίζονται για έργα λειτουργίας ΧΥΤΑ και συναφείς εργασίες.

Ο ΣΑΤΕ ζητά την αναβολή / ακύρωση όλων των διαγωνισμών λειτουργίας ΧΥΤΑ και την επανεξέταση όλων των όρων των προκηρύξεων τουλάχιστον όσων διακηρύχθηκαν μετά την ψήφιση του Ν.4412/16

Σοβαρές καταγγελίες σε επιστολή του ΣΑΤΕ προς τις πολιτικές ηγεσίες των Υπουργείων Εσωτερικών, Οικονομίας και Υποδομών, η οποία κοινοποιείται σε σχετιζόμενες Ανεξάρτητες Αρχές, και στην οποία ο Σύνδεσμος υποστηρίζει ότι τεχνηέντως οι Αναθέτουσες Αρχές περιορίζουν τον ανταγωνισμό κατά τις δημοπρασίες έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ, εισάγοντας ιδιαίτερα περιοριστικούς όρους κατά την συμμετοχή, οι οποίοι, ωστόσο, σύμφωνα με τον ΣΑΤΕ, δεν αιτιολογούνται σε καμία περίπτωση από τις τεχνικές και λοιπές ιδιοιότητες των έργων αυτών.

Ειδικότερα στην επιστολή αναφέρεται ότι "Οι τυπικές εργασίες που περιλαμβάνονται σε ένα έργο λειτουργίας ΧΥΤΑ εντάσσονται ξεκάθαρα στο πεδίο κατασκευής τεχνικού έργου αφού σε αυτές περιλαμβάνονται χωματουργικές εργασίες διάστρωσης και συμπίεσης στερεών αποβλήτων (σκουπιδιών), μεταφορές, διάστρωσης και συμπίεσης γαιωδών υλικών, ενδιάμεση τοποθέτηση σωληνώσεων στραγγιστηρίων και μεμβρανών στεγανότητας και τέλος επεξεργασίας των στραγγιδίων (υγρών αποβλήτων) από υφιστάμενη μικρή μονάδα βιολογικού καθαρισμού. Παρά το γεγονός αυτό όμως, μέχρι και σήμερα τα εν θέματι έργα δεν δημοπρατούνται ως έργα αλλά ως υπηρεσίες / προμήθειες, κατά παράβαση των διατάξεων των παραγράφων 6, 7 και 8 του άρθρου 2 του Ν.4412/2016".

"Δηλαδή", σύμφωνα με τον ΣΑΤΕ, "οι Αναθέτουσες Αρχές δημοπρατούν ως Υπηρεσία / Προμήθεια τα εν λόγω έργα (ενώ όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους παραπέμπουν σε κατασκευή ενός καθαρά τεχνικού έργου) προκειμένου να έχουν την δυνατότητα να παρακάμψουν την πρότυπη διακήρυξη που υποχρεωτικώς ίσχυε κατά την δημοπράτηση των έργων ήδη από τον Οκτώβριο του 2004 χωρίς την δυνατότητα αυθαίρετης και μη επαρκώς αιτιολογημένης απόκλισης." Το αποτέλεσμα που αναδεικνύει η ανάλυση των στοιχείων της Βάσης Δεδομένων Αποτελεσμάτων Διαγωνισμών του ΣΑΤΕ για την περίοδο Σεπ15-Σεπ16 είναι ότι "ενώ στην περίπτωση των δημοπρατήσεων δημοσίων έργων οι κατατεθειμένες προσφορές ξεπερνούν κατά μέσο όρο τις 20 και επιτυγχάνεται κατά μέσο όρο μέσο ποσοστό έκπτωσης 61% οι προσφορές που κατατίθενται στους διαγωνισμούς λειτουργίας ΧΥΤΑ, οι

οποίοι δημοπρατούνται ως υπηρεσίες/προμήθειες, δεν ξεπερνούν κατά μέσο όρο τις 4,1 ανά διαγωνισμό και το επιτευχθέν ποσοστό έκπτωσης δεν ξεπερνά, κατά μέσο όρο, το 10%.

Αντίστοιχα, ακόμη και μετά τον νέο νόμο Ν.4412/2016 και παρά τις σαφείς προβλέψεις του, από τα αποτελέσματα της Βάσης Δεδομένων Αποτελεσμάτων Διαγωνισμών του ΣΑΤΕ για την περίοδο Οκτ16-Οκτ17, περίοδο ισχύος του Ν.4412/16, προκύπτει ότι "ενώ στην περίπτωση των δημοπρατήσεων δημοσίων έργων οι κατατεθειμένες προσφορές ξεπερνούν και πάλι κατά μέσο όρο τις 20 με το επιτευχθέν μέσο ποσοστό έκπτωσης να είναι 59% οι προσφορές που κατατίθενται στους διαγωνισμούς ΧΥΤΑ και οι οποίοι δημοπρατούνται και πάλι ως υπηρεσίες/προμήθειες, δεν ξεπερνούν κατά μέσο όρο τις 2,7 ανά διαγωνισμό και το επιτευχθέν ποσοστό έκπτωσης κατά μέσο όρο δεν ξεπερνά το 9,4%"

Στην επιστολή του ο ΣΑΤΕ σημειώνει ότι εκτιμάει ότι η τακτική περιορισμού συμμετοχής στους διαγωνισμούς έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ θα εξέλιπε μετά την θέσπιση τον Αύγουστο του 2016 του νέου Νόμου 4412 που αφορά όλες τις δημόσιες συμβάσεις (έργα, υπηρεσίες, προμήθειες και μελέτες) αφού πλέον δεν θα υπήρχε δυνατότητα στις Αναθέτουσες Αρχές να ξεφύγουν των ρητών προβλέψεων της νομοθεσίας περί του τι σημαίνει έργο τι προμήθεια και τι υπηρεσία.

"Η πραγματικότητα ωστόσο ήρθε όχι μόνο για να διαψεύσει τις προσδοκίες του Συνδέσμου αλλά και να γιγαντώσει την αυθαιρέσία και παραβατικότητα των Αναθετουσών Αρχών, οι οποίες πλέον προχωρούν στην δημοπράτηση έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ ως υπηρεσίες, προδιαγράφοντας όρους και απαιτήσεις που εν τοις πράγμασι μπορούν να κατέχουν ΜΟΝΟ οι ήδη ελάχιστοι (μετρούμενοι στα δάκτυλα της μιας χειρός) ανάδοχοι των μέχρι σήμερα έργων ΧΥΤΑ, στενεύοντας ακόμη περισσότερο τον κύκλο των εν δυνάμει συμμετεχόντων στα εν λόγω έργα!!"

Ο ΣΑΤΕ σημειώνει ότι χαρακτηριστικά παραδείγματα δημοπρασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι το έργο "Λειτουργία ΧΥΤΑ Πέρα Γαληνών & Προμήθεια Compact Μονάδας Φυσικοχημικής Επεξεργασίας και Υλικών Επέκτασης - Συμπλήρωσης της Μονάδας Επεξεργασίας Στραγγισμάτων", προϋπολογισμού 19 εκ.€ με προοπτική να προσεγγίσει τα 24 εκ. € περίπου, και το έργο "Υπηρεσίες Υποστήριξης Διαχείρισης Απορριμμάτων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας", προϋπολογισμού 5,208 εκ. €, όπου εύκολα μπορεί να αντιληφθεί κάποιος προστρέχοντας στις διακηρύξεις των, τους προκλητικούς όρους που περιορίζουν δραστικά τον ανταγωνισμό, σχεδόν φωτογραφίζοντας τον ανάδοχο.

Στην επιστολή εκφράζεται έντονη αγανάκτηση και αγωνία ότι "η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, θα γιγαντωθεί εάν δεν ληφθούν σήμερα μέτρα αναχαίτισής της, αφού σύμφωνα με τον προγραμματισμό της επόμενης πενταετίας (ΕΣΠΑ 2014-2020) τα ΧΥΤΑ και οι συναφείς δράσεις εκτιμάται ότι θα απορροφήσουν τουλάχιστον 1 δισ. € από τα συνολικά 5 δισ. € που απομένουν ακόμη".

Αίτημα του ΣΑΤΕ είναι "η αναβολή / ακύρωση όλων των διαγωνισμών λειτουργίας ΧΥΤΑ και η επανεξέταση όλων των όρων των προκηρύξεων, τουλάχιστον όσων διακηρύχθηκαν μετά την ψήφιση του Ν.4412/16, καθώς και η δημιουργία ειδικού τεύχους πρότυπης διακήρυξης για έργα τύπου ΧΥΤΑ, στην οποία θα γίνεται αποδεκτή η επίκληση ειδικής εμπειρίας (εφόσον κριθεί ότι απαιτείται) και η εμπειρία από τεχνικά έργα όπως χωματουργικά έργα στην οδοποιία, στα φράγματα και στις λιμνοδεξαμενές, σε έργα βιολογικών καθαρισμών κ.ο.κ, τα οποία τεχνικώς είναι κατά πολύ δυσκολότερα των ΧΥΤΑ, ώστε να αυξηθεί ο ανταγωνισμός και στις εν λόγω δημοπρασίες".

Αριθμ. Πρωτ.:31788

Αθήνα, 08 Νοεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ

- Υπουργό Εσωτερικών
- κ. Πάνο Σκουρλέτη
- Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης
- κ. Δημήτρη Παπαδημητρίου
- Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
- κ. Χρήστο Σπίρτζη
- Αν. Υπουργό Οικονομίας & Ανάπτυξης,
- κ. Αλέξη Χαρίτση

ΚΟΙΝ.: Επ.Αντ.
Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.
Α.Ε.Π.Π.

ΘΕΜΑ: Δημοπρατήσεις λειτουργίας Χώρων Υγειονομικής Ταφής Αποβλήτων (ΧΥΤΑ)

Αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί,

Από την ενασχόληση του ΣΑΤΕ με τους διαγωνισμούς δημοσίων έργων και τα αποτελέσματα αυτών προκύπτουν ορισμένα αξιοπρόσεκτα συμπεράσματα σχετικά με τις δημοπρασίες για την κατασκευή και λειτουργία των ΧΥΤΑ.

(α) Οι τυπικές εργασίες που περιλαμβάνονται σε ένα έργο λειτουργίας ΧΥΤΑ εντάσσονται ξεκάθαρα στο πεδίο κατασκευής τεχνικού έργου αφού σε αυτές περιλαμβάνονται χωματουργικές εργασίες διάστρωσης και συμπίεσης στερεών αποβλήτων (σκουπιδίων), μεταφορές, διάστρωσης και συμπίεσης γαιωδών υλικών, ενδιάμεση τοποθέτηση σωληνώσεων στραγγιστηρίων και μεμβρανών στεγανότητας και τέλος επεξεργασίας των στραγγιδίων (υγρών αποβλήτων) από υφιστάμενη μικρή μονάδα βιολογικού καθαρισμού.

Παρά το γεγονός αυτό όμως, μέχρι και σήμερα τα εν θέματι έργα δεν δημοπρατούνται ως έργα αλλά ως υπηρεσίες / προμήθειες.

(β) Αυτή η επιλογή των Αναθετούσων Αρχών με την ανοχή και των υπολοίπων εμπλεκόμενων στο σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων, γίνεται προκειμένου να καθίσταται εφικτή η εισαγωγή περιοριστικών, εν πολλοίς φωτογραφικών, όρων συμμετοχής στις διακηρύξεις των έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ αφού στα δημόσια έργα από τον Οκτώβριο του 2004 και μετά υπήρχε σαφέστατη και υποχρεωτικώς εφαρμοζόμενη προτυποποίηση των όρων διακηρύξεων, χωρίς την δυνατότητα αυθαίρετης και μη επαρκώς αιτιολογημένης απόκλισης.

Δηλαδή, οι Αναθέτουσες Αρχές δημοπρατούσαν ως Υπηρεσία / Προμήθεια τα εν λόγω έργα (ενώ όλα τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους παραπέμπουν σε κατασκευή ενός καθαρά τεχνικού έργου) προκειμένου να έχουν την δυνατότητα να παρακόμψουν την πρότυπη διακήρυξη που υποχρεωτικώς ίσχυε κατά την δημοπράτηση των έργων (ιδιαιτέρως προκειμένου να αποφεύγουν τις εγκρίσεις που απαιτούνται από το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών)

(γ) Σε αυτήν την επιλογή των Αναθετούσων Αρχών βοήθησε το γεγονός ότι στην εθνική νομοθεσία δεν υπήρχε ξεκάθαρη αποσαφήνιση και ορισμός του όρου "δημόσιο τεχνικό έργο" άρα η δημοπράτηση των έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ ως προμήθεια / υπηρεσία εμφάνιζε σαφή "πλεονεκτήματα" για φωτογραφικές διατάξεις, κάτι που στην περίπτωση των διακηρύξεων δημοσίων έργων απαγορεύονταν.

(δ) Το αποτέλεσμα, όπως προκύπτει από την Βάση Δεδομένων Αποτελεσμάτων Διαγωνισμών του ΣΑΤΕ για την περίοδο Σεπ15-Σεπ16 είναι ότι ενώ στην περίπτωση των δημοπρατήσεων δημοσίων έργων οι κατατεθειμένες προσφορές ξεπερνούν κατά μέσο όρο τις 20 (και σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούν ακόμη και τις 30) οι προσφορές που κατατίθενται στους διαγωνισμούς έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ, οι οποίοι δημοπρατούνται ως υπηρεσίες/προμήθειες, λόγω των περιοριστικών / φωτογραφικών όρων, δεν ξεπερνούν κατά μέσο όρο τις 4,1 ανά διαγωνισμό.

Ταυτόχρονα, το μέσο ποσοστό έκπτωσης των μειοδοτών, ενώ στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων της ίδιας περιόδου ανερχόταν σε 61% στην περίπτωση των έργων λειτουργίας των ΧΥΤΑ δεν ξεπερνά το 10%.

Αντίστοιχα ακόμη και μετά τον νέο νόμο Ν.4412/2016 και παρά τις σαφείς προβλέψεις του από τα αποτελέσματα της Βάσης Δεδομένων Αποτελεσμάτων Διαγωνισμών του ΣΑΤΕ για την περίοδο Οκτ16-Οκτ17, περίοδος ισχύος του Ν.4412/16, προκύπτει ότι ενώ στην περίπτωση των δημοπρατήσεων δημοσίων έργων οι κατατεθειμένες προσφορές ξεπερνούν και πάλι κατά μέσο όρο τις 20 (και σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπερνούν ακόμη και τις 30) οι προσφορές που κατατίθενται στους διαγωνισμούς λειτουργίας ΧΥΤΑ και οι οποίοι δημοπρατούνται ως υπηρεσίες/προμήθειες, δεν ξεπερνούν κατά μέσο όρο τις 2,7 ανά διαγωνισμό.

Και πάλι, ενώ το μέσο ποσοστό έκπτωσης των μειοδοτών, ενώ στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων της ίδιας περιόδου ανέρχεται σε 59% στην περίπτωση των έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ δεν ξεπερνά το 9,4%.

(ε) Θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος ότι τα ειδικά τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ δεν επιτρέπουν την μαζική συμμετοχή διαγωνιζομένων, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν ευσταθεί σε καμία περίπτωση αφού:

1) Μέγιστη συμμετοχή στη λειτουργία των ΧΥΤΑ έχει η κατασκευή χωματουργικών εργασιών (διάστρωση – συμπίεση στερεών αποβλήτων και διάστρωση – συμπίεση γαιωδών υλικών) που αποτελεί συνήθη και όμοια εργασία κυρίως στα έργα οδοποιίας, φραγμάτων, λιμνοδεξαμενών κλπ..

Συνεπώς η εμπειρία για τα έργα αυτά πρέπει να λμβάνεται υπόψη και να μη περιορίζοστε σε εμπειρία χωματουργικών εργασιών που γίνονται μόνο ΧΥΤΑ.

36

2) Η επεξεργασία των στραγγιζίων στη μικρή μονάδα βιολογικού καθαρισμού των ΧΥΤΑ (τάξης ενός ξενοδοχείου) είναι μικρογραφία λειτουργίας βιολογικού καθαρισμού κάποιων πόλεως σε υγρά απόβλητα, που η εμπειρία αυτή αγνοείται στις δημοπρατήσεις των ΧΥΤΑ κατά προκλητικό τρόπο. Χημικός μηχανικός δηλαδή 10ετούς εμπειρίας σε βιολογικούς καθαρισμούς πόλεως, δεν θεωρείται ότι κατέχει εμπειρία για την επεξεργασία ελάχιστων κυβικών στραγγιζίων των αποβλήτων ΧΥΤΑ!!!

Συνεπώς εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα ότι η εμμονή ορισμένων αναθετουσών αρχών η παραπάνω εμπειρία να είναι μόνο σε ΧΥΤΑ αποτελεί φωτογραφική σκόπιμη διάταξη.

(στ) Ο Σύνδεσμος, θεώρησε ότι οι προβλέψεις του άρθρου των παραγράφων 6,7 και 8 του Ν.4412/2016, στις οποίες παρατίθενται εξαντλητικά οι έννοιες του "έργου" και της "υπηρεσίας" θα είχε ως αποτέλεσμα το τέλος της δυνατότητας των Αναθετουσών Αρχών να ξεφύγουν των προβλέψεων της προαναφερόμενης νέας νομοθεσίας για τα δημόσια έργα.

Δυστυχώς, όμως, η πραγματικότητα ήρθε όχι μόνο για να διαψεύσει τις προσδοκίες του Συνδέσμου αλλά και να γιγαντώσει την αυθαιρεσία και παραβατικότητα των Αναθετουσών Αρχών, οι οποίες πλέον προχωρούν στην δημοπράτηση έργων λειτουργίας ΧΥΤΑ ως υπηρεσίες, προδιαγράφοντας όρους και απαιτήσεις που εν τοις πράγμασι μπορούν να κατέχουν ΜΟΝΟ οι ήδη ελάχιστοι (μετρούμενοι στα δάκτυλα της μιας χειρός) ανάδοχοι των μέχρι σήμερα έργων ΧΥΤΑ, στενεύοντας ακόμη περισσότερο τον κύκλο των εν δυνάμει συμμετεχόντων στα εν λόγω έργα!

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν:

1) η επικείμενη δημοπράτηση (27/11/2017) του έργου "Λειτουργία ΧΥΤΑ Πέρα Γαληνών & Προμήθεια Compact Μονάδας Φυσικοχημικής Επεξεργασίας και Υλικών Επέκτασης - Συμπλήρωσης της Μονάδας Επεξεργασίας Στραγγισμάτων", προϋπολογισμού 19 εκ.€ με προοπτική να προσεγγίσει τα 24 εκ. € περίπου, και

2) η επικείμενη δημοπράτηση (11/12/2017) του έργου "Υπηρεσίες Υποστήριξης Διαχείρισης Απορριμμάτων στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας", προϋπολογισμού 5,208 εκ. €

όπου εύκολα μπορεί να αντιληφθεί κάποιος προστρέχοντας στις διακηρύξεις των έργων τους προκλητικούς όρους που περιορίζουν δραστικά τον ανταγωνισμό, σχεδόν φωτογραφίζοντας τον ανάδοχο.

(ζ) Ο ΣΑΤΕ θεωρεί ότι είναι τουλάχιστον προκλητικό την στιγμή που ο εργοληπτικός κόσμος μαστίζεται από τα λίγα έργα που δημοπρατούνται και που σε αυτά τα λιγοστά έργα λόγω υπέρμετρου ανταγωνισμού οι εκπτώσεις που πλέον δίνονται είναι πάντα ασυνήθιστα χαμηλές (ξεπερνούν το 65%) ενδεικτικό της σγωνίας των εργοληπτών για ανάληψη έργου, να υπάρχουν με την ανοχή της Πολιτείας, τέτοιοι περιοριστικού τύπου τρόποι δημοπράτησης, που οδηγούν σε μηδενικό ανταγωνισμό μεταξύ των λιγοστών φορέων που δύνανται να συμμετέχουν και σε εκπτώσεις που δεν ξεπερνούν το 10% !

Παράλληλα, ο ΣΑΤΕ σας εκφράζει την έντονη αγανάκτησή του, διότι η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος προβλέπεται να γιγαντωθεί εάν δεν ληφθούν σήμερα μέτρα αναχαίτισής της, αφού σύμφωνα με τον προγραμματισμό της επόμενης πενταετίας (ΕΣΠΑ 2014-2020) τα ΧΥΤΑ και οι συναφείς δράσεις εκτιμάται ότι θα απορροφήσουν τουλάχιστον 1 δισ. € από τα συνολικά 5 δισ. € που απομένουν ακόμη.

(η) Ο ΣΑΤΕ ζητά :

- την αναστολή / ακύρωση όλων των διαγωνισμών λειτουργίας ΧΥΤΑ και την επανεξέταση όλων των όρων των προκηρύξεων τουλάχιστον όσων διακηρύχθηκαν μετά την ψήφιση του Ν.4412/16
- την δημιουργία ειδικού τεύχους πρότυπης διακήρυξης για έργα λειτουργίας ΧΥΤΑ στην οποία θα γίνεται αποδεκτή η επίκληση ειδικής εμπειρίας (εφόσον κριθεί ότι απαιτείται) και η εμπειρία από τεχνικά έργα όπως χωματοεργικά έργα στην οδοποιία, στα φράγματα και στις λιμνοδεξαμενές, σε έργα βιολογικών καθαρισμών κ.ο.κ, τα οποία τεχνικά είναι κατά πολύ δυσκολότερα των ΧΥΤΑ, ώστε να αυξηθεί ο ανταγωνισμός και στις εν λόγω δημοπρασίες.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 31692

Αθήνα, 17 Οκτωβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ

Περιφέρεια Ηπείρου

ΚΟΙΝ.: ΕΑΑΔΗΣΥ

ΘΕΜΑ: Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Τ.Δ. Παρακαλάμου του Δήμου Άνω Καλαμά

Κύριοι,

Ο Σύνδεσμός μας πληροφορήθηκε την διακήρυξη του εν θέματι διαγωνισμού επί του οποίου σας καταθέτει τις ακόλουθες παρατηρήσεις:

1. Ενώ πρόκειται για έργο, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 2, παρ. 1, εδάφιο 7 του Ν.4412/2016, επιλέγετε να το δημοπρατήσετε ως προμήθεια.

Ειδικότερα για την έννοια έργο ή προμήθεια, παρατίθεται το άρθρο 2 παρ 7 και 8 του Ν 4412/16:

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. **Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών, ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών, - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών,**
8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, **παρεμφηπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης"**

Είναι προφανές ότι το δημοπρατούμενο αντικείμενο που περιλαμβάνει την προμήθεια και εγκατάσταση όλου του αναγκαίου μηχανολογικού εξοπλισμού και των λοιπών έργων υποδομής ώστε να εξασφαλιστεί η σωστή και απρόσκοπτη λειτουργία της εγκατάστασης, καθώς και τη δοκιμαστική λειτουργία της ΕΕΛ για 6 μήνες **ΔΕΝ** συνιστά απλή προμήθεια υλικών και εξοπλισμού, **αλλά** αφορά σε κατασκευαστικές εργασίες ορθής τοποθέτησης, εγκατάστασης και λειτουργίας εξοπλισμού, δηλαδή, **οι εργασίες της σύμβασης για το εν θέματι έργο, εμπίπτουν στην πάρ 7 του άρθρου 2, του Ν.4414/16, δηλαδή, αποτελούν έργο!**

2. Σχετικά σημειώνουμε ότι η εν θέματι δημοπράτηση αποτελεί όμοια περίπτωση με δύο έργο του Δήμου Σίθωνας για τα οποία η ΕΑΑΔΗΣΥ είχε κρίνει ότι έπρεπε να

δημοπρατηθούν ως έργο και όχι ως προμήθεια (βλ. συν. Ειδική έκθεση 1/2016 παράγραφος Ε.2.1).

Συγκεκριμένα, η ΕΑΑΔΗΣΥ μεταξύ άλλων, αναφέρει ότι: "Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), ομοίως και του ΣτΕ (όπως π.χ. απόφαση ΣτΕ 2387/2009 παρ. 8 και 3932/2012 παρ. 3): "ο ορισμός μιας δημόσιας σύμβασης ως σύμβασης έργου, προμηθειών και υπηρεσιών ανάγεται στο κοινοτικό δίκαιο και δεν εξαρτάται από το χαρακτηρισμό της ίδιας σύμβασης με βάση την εθνική νομοθεσία (βλ. ΔΕΚ, απόφαση της 18.7.2007, C- 382/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 30). [...] όταν η σύμβαση περιλαμβάνει τόσο στοιχεία σύμβασης δημοσίου έργου όσο και στοιχεία άλλου τύπου δημόσιας σύμβασης, εκείνο που καθορίζει τις εφαρμοστέες περί δημοσίων συμβάσεων διατάξεις είναι το στοιχείο της σύμβασης που είναι κύριο. Ειδικότερα, η σύμβαση έχει, προεχόντως, χαρακτήρα σύμβασης δημοσίου έργου μόνον εφόσον η μελέτη και εκτέλεση του έργου αποτελούν, σε σχέση με τα λοιπά καθήκοντα του αναδόχου, το κύριο αντικείμενο της σύμβασης. . . . Εν προκειμένω, με βάση τα προεκτεθέντα, ακόμα και εάν ήθελε θεωρηθεί ότι η αξία των εργασιών, ονηγμένη στην προϋπολογιζόμενη αξία του προμηθευόμενου εξοπλισμού αναβάθμισης των ΕΕΛ, όπως και η παροχή υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση υπολείπονται ουσιαστικά της αξίας του προμηθευόμενου εξοπλισμού αναβάθμισης των ΕΕΛ, εντούτοις προκύπτει ότι κύριος σκοπός της σύμβασης δεν είναι η προμήθεια των υποστημάτων του εξοπλισμού (τα οποία πάντως δεν μπορούν να λειτουργήσουν αυτόνομα, χωρίς δηλαδή να γίνουν ειδικές εργασίες τοποθέτησης - εγκατάστασης) ούτε η παροχή των υπηρεσιών, οι οποίες έχουν πορευόμενο χαρακτήρα, αλλά η κατασκευή ενός πλήρους λειτουργικού έργου."

Σημειώνουμε ότι βάσει της Ειδικής Έκθεσης 1/2016 η ΕΑΑΔΗΣΥ αποφάσισε την διακοπή της διαδικασίας ανάθεσης των εν λόγω συμβάσεων!

3. Κατόπιν αυτών **σας ζητούμε να ακυρώσετε τον εν θέματι διαγωνισμό και να προκηρυχθεί εκ νέου ως έργο.**

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 31955

Αθήνα, 24 Ιανουαρίου 2018

Π Ρ Ο Σ

ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε.

Υπόψη

1. Πρόεδρου

2. Δ/ντος Συμβούλου

3. Δ/νσης Συμβάσεων και Προμηθειών

4. Δ/νσης Νομικών Υπηρεσιών

ΘΕΜΑ: Προβλέψεις Ν.4412/2016 και πρότυπων τευχών διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων.

Αγαπητοί κύριοι

Δεδομένων των νομοθετικών αλλαγών που έχουν επέλθει κατά την διαδικασία ανάθεσης και υλοποίησης των δημόσιων έργων στην Ελλάδα, μετά την ψήφιση του Ν.4412/16 οφείλουμε να σας ενημερώσουμε ως εξής:

- Ο Ν.4412/2016 εφαρμόζεται πλέον σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις που αναθέτουν όλες οι «αναθέτουσες αρχές» (αρ. 2 παρ. 1 περ. 1 Ν 4412/16).
- Επισημαίνεται ιδίως ότι με την ρύθμιση αυτή καταργήθηκαν όλες οι ειδικές διατάξεις ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων έργων (ειδικοί κανονισμοί) των οργανισμών και εταιρειών του δημοσίου (ΔΕΗ, ΕΡΓΑΟΣΕ, ΕΥΑΘ ΑΕ, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης ΟΤΑ κλπ). Συνεπώς το σύνολο των αναθετουσών αρχών της χώρας πρέπει να δημοπρατεί, αναθέτει και εκτελεί δημόσια έργα σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου, καθώς κάθε άλλη αντίθετη γενική ή ειδική διάταξη καταργείται (αρ. 377 παρ. 2).
- Ειδικά ο Κανονισμός ανάθεσης έργων της ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. Α.Ε. καταργήθηκε με την υποπαράγραφο (28) του άρθρου 377 παρ. 2 του ως άνω νόμου.
- Επίσης η ΥΑ (ΦΕΚ 1902/2009) "Όργανα που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν και ειδικές ρυθμίσεις σε θέματα έργων που εκτελούνται από την "ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. Α.Ε.", η οποία έδινε παλαιότερο την δυνατότητα στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΡΓΑ Ο.Σ.Ε. Α.Ε. να προσθέτει όρους ειδικής εμπειρίας, κατόπιν εισήγησης του Τεχνικού Συμβουλίου, έχει καταργηθεί βάσει της γενικής (και νεώτερης) διάταξης του άρθρου 377 παρ. 4 του Ν.4412/16 με την οποία "καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη με τις διατάξεις του παρόντος ή ρυθμίζει τα θέματα αυτά με άλλον τρόπο".

Συνεπώς εάν κατά την σύνταξη διακήρυξης έργων, μετά ισχύ του Ν.4412/2016 δεν έχετε ακολουθήσει την ανωτέρω νεότερη νομική πραγματικότητα και έχουν εισαχθεί ειδικοί όροι με μόνη προϋπόθεση την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΡΓΟΣΕ Α.Ε. και όχι την προηγούμενη απόφαση Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών κατόπιν εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων / Τμ. Κατ., όπως προβλέπεται στο άρθρο 53, παρ. 7 εδάφιο β και άρθρο 76 παρ. 2 του Ν.4412/2016 οι σχετικές διακηρύξεις δεν θα είναι σύνομες.

Σχετικά επισυνάπτουμε γνωμοδότηση του νομικού μας συμβούλου στην οποία εκτίθενται διεξοδικά το σχετικά με τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας και της προσθήκης ειδικών όρων στις διακηρύξεις υπό το καθεστώς του Ν. 4412/2016 ενώ συμπεραίνεται ότι σε όλες τις σχετικές περιπτώσεις έργων θα έπρεπε να προηγείται θετική απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών κατόπιν εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων/ Τμ. Κατασκευών του ΥΠΥΜΕ.

Ο Σύνδεσμός μας είναι στην διάθεσή σας προκειμένου να επεξηγήσει, εάν απαιτηθεί, τμήμα ή και το σύνολο των υποστηριζόμενων στην συν. γνωμάτευση.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συν.: Γνωμοδότηση Νομικού Συμβούλου ΣΑΤΕ κ. Στ. Σταμόπουλου

89

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ε' ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 529/2017

Αποτελούμενο από τον Πρόεδρο του Κλιμακίου Σταμάτιο Πουλή, Σύμβουλο και τα μέλη Αθανάσιο Καρακούδα, Πάρεδρο και, κάλυνομένων των λοιπών Παρέδρων, την Εισηγήτρια Πελαγία Δοξάκη.

Συνεδρίασε, στις 18 Δεκεμβρίου 2017, στο Δικαστήριο, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητά της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου και του σχεδίου σύμβασης του έργου «Συντήρηση - οδική ασφάλεια επαρχιακού οδικού δικτύου Ν. Ηλείας (σε συνέχεια του π.κ. 2013ΕΠ00100014) Υποέργο: Συντήρηση - οδική ασφάλεια- αποκατάσταση κατολισθήσεων στο Ε.Ο. δίκτυο του βορείου τμήματος Ν. Ηλείας εκτός της Δ.Ε. Πηνειάς Δήμου Ήλιδας», προϋπολογιζόμενης δαπάνης 2.400.000,00 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. (και συμβατικού τμήματος 710.122,71 ευρώ συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υπεβλήθη στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 12.12.2017 (αριθμ. πρωτ. Ελ. Συν. 79033) με το υπ' αριθμ. πρωτ. 343564/4476/8.12.2017 έγγραφο του Διευθυντή

Τομέας Έργων της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας της Περιφέρειας
Δυτικής Ελλάδας.

Άκουσε την εισήγηση της Εισηγήτριας Πελαγίας Δοξάκη.

Σκέφθηκε κατά το νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Το σχέδιο σύμβασης του ως άνω έργου παραδεικνύει εισάγεται ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013, Α' 52).

2. Το Κλιμάκιο, κατά τον έλεγχο των σχεδίων συμβάσεων και των οικείων διοικητικών πράξεων για την ανάδειξη αναδόχου σε δημόσιο έργο, ερευνά, προς τον σκοπό της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και της εμπεδώσεως της αρχής της διαφάνειας, εάν τα όργανα της διοίκησης, ερμηνεύοντας και εφαρμόζοντας τη νομοθεσία που διέπει το διαγωνισμό και την οικεία σύμβαση, κινήθηκαν εντός της δυνατής ερμηνείας του νόμου, δηλαδή εάν είναι νομικώς υποστηρίξιμη η ερμηνευτική εκδοχή επί της οποίας βασίστηκαν οι διοικητικές πράξεις και το σχέδιο σύμβασης, καθώς και εάν οι πράξεις που εκδόθηκαν χαρακτηρίζονται από ουσιώδεις πλημμελίες, δηλαδή από πλημμελίες που πλήττουν θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τους δημόσιους διαγωνισμούς ή στη συγκεκριμένη περίπτωση επηρέασαν το αποτέλεσμα του διαγωνισμού. Κατά συνέπεια, κατά την άσκηση της κατά την παρούσα διαδικασία αρμοδιότητάς του, το Κλιμάκιο δεν υποκαθίσταται στις ουσιαστικές ή τεχνικές κρίσεις που εξέφρασαν τα διοικητικά όργανα, ακουόμενο

30

στο έλεγχο εάν οι κρίσεις αυτές φέρουν επαρκή αιτιολογία και δεν υπερβαίνουν τα άκρα όρια της διακριτικής τους ευχέρειας.

3. Η διαδικασία διενέργειας του διαγωνισμού και η σύναψη της ελεγχόμενης σύμβασης έργου διέπονται από τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων έργων του ν. 4412/2016 "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)" (Α' 147), καθώς και από τους όρους της οικείας διακήρυξης.

4. Α. Στο άρθρο 53 του ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «5. Πρότυπα εγγράφων σύμβασης με δεσμευτική ισχύ εκδίδονται από την Αρχή, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων), με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου (...). 7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα: α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης το υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης. β) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου (...))».

στο άρθρο 76 παρ. 2 του ίδιου νόμου ορίζεται: «Πέραν των οριζόμενων, από τις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου».

Β. Από τις ανωτέρω διατάξεις, σε συνδυασμό ερμηνευόμενες, συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: Με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 53 του ν. 4412/2016 η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) εξουσιοδοτείται να εκδίδει πρότυπα τεύχη διακηρύξεων διαγωνισμών δημοσίων έργων (για το επίμαχο χρονικό διάστημα ισχύουν τα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων ανοικτής διαδικασίας για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων έργων άνω και κάτω των ορίων του ν. 4412/2016 με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή, δυνάμει της 182/2016 απόφασης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Β' 4269). Τα ως άνω τεύχη έχουν κανονιστική ισχύ και συνεπώς οι αναφερόμενοι σε αυτά όροι, εφόσον είναι σύμφωνοι με τον νόμο, έχουν δεσμευτική ισχύ έναντι των αναθετουσών αρχών, υπό την έννοια ότι δεν καταλείπεται διακριτική ευχέρεια σε αυτές να αψίστανται του περιεχομένου των όρων που

91

προβλέπονται σε αυτά. Τούτο συνάδει και με τον επεδιωκόμενο με την επιδίωξη των ως άνω πρότυπων τευχών σκοπό, ήτοι την εμπέδωση της ασφαλείας δικαίου κατά τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (βλ. αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου επί του άρθρου 53), αφού η αντίθετη περίπτωση ενέχει κίνδυνο ανομοιόμορφης εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου από τις αναθέτουσες αρχές προς βλάβη τελικά του ελεύθερου ανταγωνισμού (βλ. 339, 482/2017 Πρ. Ε' Κλ.μ.). Δυνατότητα παρέκκλισης από τον ως άνω κανόνα παρέχεται στις αναθέτουσες αρχές με τις διατάξεις των άρθρων 53 παρ. 7 και 76 παρ. 2 του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, προκειμένου για έργα μη συνήθους κατασκευαστικού είδους ή με κατασκευαστική πολυπλοκότητα είναι δυνατόν να προστίθενται στη διακήρυξη ιδιαίτεροι όροι, πέραν των προβλεπόμενων στα πρότυπα τεύχη. Η προσθήκη, ωστόσο, των όρων αυτών υπόκειται σε προηγούμενη έγκριση από τον Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Επιπροσθέτως, ως εισάγουσα εξαίρεση σε γενικό κανόνα και περιορίζουσα τον ελεύθερο ανταγωνισμό, πρέπει η εκάστοτε προσθήκη αφενός μεν να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας (σχ. απόφαση 183/2016 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων – κατευθυντήρια οδηγία 18, στην οποία αναφέρεται ότι τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής πρέπει να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην περιορίζεται δυσανάλογα η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων), αφετέρου δε να αιτιολογείται ειδικώς με αναφορά των συγκεκριμένων λόγων για τους οποίους

ο έργο δεν μπορεί να αναληφθεί από οποιαδήποτε εργοληπτική επιχείρηση, η οποία διαθέτει την προβλεπόμενη στα πρότυπα τεύχη τεχνική και επαγγελματική καταλληλότητα ή/και την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την ανάληψή του. Ως πρόσθετοι, ήτοι πέραν των προβλεπόμενων στα πρότυπα τεύχη, όροι που χρήζουν προηγούμενης εγκρίσεως από τον ως άνω Υπουργό αναγνωρίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 53 παρ. 7 του ν. 4412/2016 όροι που αφορούν στην τεχνική και οικονομική ικανότητα των οικονομικών φορέων, τέτοιον δε όρο μπορεί, καταρχήν, να αποτελέσει η απαίτηση ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας να έχει έναν ορισμένο ελάχιστο κύκλο εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση (σχ. άρθρο 75 παρ. 3 του ν. 4412/2016). Εξάλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 99επ. του ν. 3669/2008, τα οποία διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση του προβλεπόμενου στον ν. 4412/2016 προεδρικού διατάγματος, ο κύκλος εργασιών μιας εργοληπτικής επιχείρησης κατά την τελευταία τριετία αποτελεί, ούτως ή άλλως, κριτήριο κατάταξης στις τάξεις του ΜΒΕΠ, με αποτέλεσμα η επιβολή πρόσθετου κριτηρίου με βάση το ύψος του κύκλου εργασιών να απαιτεί, σε κάθε περίπτωση, ειδικότερη αιτιολογία. Περαιτέρω, ενόψει της άμεσης και καθολικής ισχύος των διατάξεων του ν. 4412/2016, στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων περιλαμβάνεται η «ρήτρα ευελιξίας», δυνάμει της οποίας οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσαρμόζουν το περιεχόμενο των όρων των διακηρύξεων προκειμένου να συμφωνεί τόσο με αυτά όσο και με τις νομοθετικές επιταγές του ν. 4412/2016, δεν μπορούν όμως να θέτουν πρόσθετους όρους τεχνικής και οικονομικής επάρκειας, χωρίς προηγούμενη

52

Εγκριση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Λιγών με το προαναφερόμενο περιεχόμενο. Σε περίπτωση δε, που στη διακήρυξη διαγωνισμού με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή προστίθενται από την αναθέτουσα αρχή όροι, που θέτουν πρόσθετες (ήτοι πέραν των προδιαγεγραμμένων στα πρότυπα τεύχη) απαιτήσεις χρηματοοικονομικής επάρκειας, για τους οποίους δεν έχει προηγηθεί η, κατά τα προαναφερθέντα, έγκριση του ως άνω Υπουργού, συντρέχει ουσιώδης πλημμέλεια που καθιστά μη νόμιμη την οικεία διαγωνιστική διαδικασία και επομένως, κωλύει την υπογραφή του υποβληθέντος προς έλεγχο σχεδίου σύμβασης με τον αναδειχθέντα από τη διαδικασία αυτή ανάδοχο.

5. Από τον έλεγχο των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

α) Το ελεγχόμενο έργο θα εκτελεσθεί στο επαρχιακό οδικό δίκτυο του βορείου τμήματος του Νομού Ηλείας εκτός της Δ.Ε. Πηνειάς Δήμου Ηλιδας. Το έργο περιλαμβάνει εργασίες συντήρησης του ως άνω επαρχιακού οδικού δικτύου, που έχουν ως στόχο την αποκατάσταση των φθορών και βλαβών αυτού, την άρση της επικινδυνότητας σε ορισμένες θέσεις αυτού, την επιδιώξη επαναφοράς του έργου στην αρχική του κατάσταση και τη γενικότερη βελτίωση αυτού. Για την επίτευξη των ανωτέρω θα εκτελεσθούν οι ακόλουθες εργασίες: Χωματοργικών, με καθαρισμούς επενδεδυμένων τάφων, πρανών, ερεισμάτων, συμπεριλαμβανομένης και της κοπής και του κλαδέματος σπαρτών και δέντρων που είτε εμποδίζουν την ορατότητα είτε την κυκλοφορία

της οδού, άρση καταπτώσεων, κατασκευή επιχώσεων κλπ. Τεχνικών έργων, περιορισμένης εκτάσεως σε θέσεις βλαβών. Οδοστρωσίας, με τοπικές εξυγιάνσεις οδοστρωμάτων και Ασφαλτικών με εργασίες αποκατάστασης του φθαρμένου ασφαλοτάπητα, με απόξεση ασφαλοδοστρώματος, ασφατικές ισοπεδωτικές στρώσεις σταθερού και μεταβλητού πάχους, ασφατικές στρώσεις κυκλοφορίας. Σύμφωνα δε με το υπ'αρ. πρωτ. 129719/2420/9.6.2017 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το έργο απαλλάσσεται από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης και λήψης πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων.

β) Το έργο, το οποίο φέρεται ως υποέργο μείζονος έργου, συνολικού προϋπολογισμού 12.000.000,00 ευρώ (πρβλ. αποφ. VI Τμ. Ελ.Συν. 244/2014), χρηματοδοτείται από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (αποφ. 161/2016 και 90/2017 του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας, με τη δεύτερη από τις οποίες αποφασίστηκε η δημοπράτηση του έργου με ανοιχτό διαγωνισμό) και είναι ενταγμένο στη ΣΑΕΠ501 με ΚΑΕ 2014ΒΠ50100001. Με την 137470/1496/22.5.2017 απόφαση του Προϊστάμενου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΕ Ηλείας της ως άνω Περιφέρειας εγκρίθηκε η τεχνική μελέτη του έργου, ενώ με την 643/2017 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της ίδιας Περιφέρειας εγκρίθηκαν οι όροι της οικείας διακήρυξης, με την οποία ορίστηκε ότι η ανάθεση του έργου θα γίνει με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής και σύστημα υποβολής προσφορών αυτό των επιμέρους

προσφορών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών (άρθρο 95 παρ. 2 α του ν. 4412/2016). Στην ανωτέρω διακήρυξη ορίστηκαν και τα ακόλουθα: Στο άρθρο 22 με τίτλο «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής» ορίζεται ότι: «Οι ... προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής (...) 22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια»: Οι οικονομικοί φορείς (ημεδαποί και αλλοδαποί) πρέπει να έχουν Κύκλο Εργασιών τελευταίας τριετίας ανά έτος μεγαλύτερο ή ίσο του 50% του προϋπολογισμού του δημοπρατούμενου έργου, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ [σ.σ 1.200.000,00 ευρώ](...), στο άρθρο 23 με τίτλο «Αποδεικτικά μέσα ποιοτικής επιλογής» ότι: «23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) του άρθρου 79 παρ. 1 του ν.4412/2016, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση με τις συνέπειες του ν.1599/1986 (Α' 75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) ... β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας (...) Στην περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), υποβάλλεται χωριστά από κάθε μέλος της ένωσης (...) 23.4 Δικαιολογητικά απόδειξης καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 22Β «α) Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Β.Ε.Π

54

Τέλη και άνω, για έργα κατηγορίας ΟΔΟΠΟΙΑΣ. Γίνονται δεκτές και οικονομικών φορέων στην κατηγορία 2^η Οδοποιίας στο Μ.Β.Ε.Π υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον δύο από τους οικονομικούς φορείς αυτούς συμμετέχουν στην κατανομή της κατασκευής του έργου ή στα κέρδη και της ζημίες της ένωσης με ποσοστό τουλάχιστον 30% ο καθένας (...) 23.5 Δικαιολογητικά Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επάρκειας του άρθρου 22Γ. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια των οικονομικών φορέων αποδεικνύεται (ι) Για το 22.Γ.(α) Οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να καταθέσουν ΔΗΛΩΣΗ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΛΙΚΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ, συνοδευόμενη από αποδεικτικά στοιχεία (οικονομικές καταστάσεις ή αποσπάσματα αυτών) για τις τρεις (3) τελευταίες οικονομικές χρήσεις...» και στο άρθρο 24.2 ότι: «Ο φάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) β) την εγγύηση συμμετοχής ... Οι ενώσεις οικονομικών φορέων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, υποβάλλουν το ΕΕΕΣ για κάθε οικονομικό φορέα που συμμετέχει στην ένωση».

γ. Περίληψη της διακήρυξης, στην οποία συμπεριλαμβάνονται τα ανωτέρω κριτήρια (χωρίς ωστόσο να προηγείται σχετική εγκριτική απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων) απεστάλη στην ΕΕΕΕ στις 3.6.2017 και δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 12.6.2017 (17PROC006313339), στο Τεύχος Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (293/9.6.2017) καθώς και στον ελληνικό τύπο.

δ. Κατά την προβλεπόμενη στη διακήρυξη ημερομηνία διεξαγωγής του

διαγωνισμός (25.7.2017) υπέβαλαν προσφορές, σύμφωνα με το πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, δέκα (10) εργοληπτικές επιχειρήσεις. Η Επιτροπή Διαγωνισμού κατέταξε όλες τις προσφορές σε πίνακα μειοδοσίας και ακολούθως προέβη στον προβλεπόμενο στο άρθρο 4.1 της διακήρυξης έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και των εγγυητικών επιστολών. Κατά τον έλεγχο αυτό η Επιτροπή Διαγωνισμού απέκλεισε από τη συνέχεια του διαγωνισμού την

(καταταγίσαι στην 4^η θέση του σχετικώς καταρτισθέντος πίνακα μειοδοσίας), για λόγο που αφορούσε στην υπογραφή του μέλους VI του ΕΠΕΣ, καθώς και την

(καταταγίσαι στην 5^η θέση του ως άνω καταρτισθέντος πίνακα μειοδοσίας), για λόγο που αφορούσε στον τρόπο συμπλήρωσης του ΕΠΕΣ, ωστόσο, λόγω της ως άνω κατάταξης των προσφορών των ως άνω επιχειρήσεων παρέλκει, κατά το παρόν στάδιο, η εξέταση της νομιμότητας του αποκλεισμού τους. Ακολούθως, η Επιτροπή Διαγωνισμού ανέδειξε προσωρινή μειοδότηρα προσφορά αυτή της εταιρείας

η οποία κατατάχθηκε στην πρώτη θέση του σχετικώς καταρτισθέντος πίνακα μειοδοσίας, με μέση έκπτωση 63,31% (αντιστοιχούσα σε δαπάνη 710.122,71 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α.). Το ως άνω Πρακτικό εγκρίθηκε με την 1345/4.9.2017 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και απεστάλη με τηλεμοινοτυπία σε όλους όσους είχαν συμμετάσχει στο διαγωνισμό. Στη συνέχεια ειλήφθη η προσωρινή ανάδοχος όπως προσκομίσαι τα δικαιολογητικά, που καθορίζονται

στα άρθρα 23.2 έως 23.10 της διακήρυξης (άρθρο 103 του ν. 4412/2016). Η Επιτροπή Διαγωνισμού, αφού ήλεγξε τα προσκομισθέντα σύμφωνα με τα ανωτέρω άρθρα της διακήρυξης και του ν. 4412/2016, δικαιολογητικά, τα οποία έκρινε πλήρη, με το σχετικώς συνταχθέν από 11.10.2017 Πρακτικό της εισιγήθηκε την ανάθεση του έργου στην ως άνω εργοληπτική επιχείρηση

. Το ανωτέρω Πρακτικό εγκρίθηκε με την 1750/27.10.2017 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με την οποία κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στην ανωτέρω εταιρεία. Η νομιμότητα της απόφασης αυτής ελέγχθηκε με την 279025/14.11.2017 απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, ενώ το αποτέλεσμα του διαγωνισμού γνωστοποιήθηκε στους λοιπούς, πλην του μειοδότη, διαγωνιζομένους στις 6.11.2017. Τέλος, όπως προκύπτει από την 320777/4431/17.11.2017 βεβαίωση του Αντιπεριφερειάρχη Οικονομικών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατά τον κύριο της ανωτέρω διαδικασίας διαγωνισμού δεν ασκήθηκαν ενστάσεις, προσφυγές, αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή άλλα ένδικα μέσα.

6. Με τα δεδομένα αυτά, το Κλιμάκιο κρίνει ότι ο όρος της διακήρυξης, σύμφωνα με τον οποίο, κατ' απόκλιση του ισχύοντος κατά τον χρόνο δημοσίευσης αυτής προτύπου τεύχους διακήρυξης, για την προαπόδειξη της χρηματοοικονομικής επάρκειας των διαγωνιζομένων απαιτείται σχετική δήλωση στο ΕΠΕΣ περί του κύκλου εργασιών τελευταίας τριετίας ανά έτος, ύψους τουλάχιστον 1.200.000,00 ευρώ, είναι μη νόμιμος, καθόσον τέθηκε

95

προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και
 Δικτύων. Η δε μη νομιμότητα του ανωτέρω όρου της διακήρυξης, επειδή
 πλήττει την ανάπτυξη του ελεύθερου ανταγωνισμού, ιδίως σε ό,τι αφορά τη
 συμμετοχή σε αυτόν των μικρότερων σε οικονομική δύναμη εργοληπτικών
 επιχειρήσεων, είναι ουσιαστικής και καθιστά μη νόμιμη την υπογραφή του
 ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς

Ο έλεγχος απέβη αρνητικός.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΠΟΥΛΗΣ

ΠΕΛΑΓΙΑ ΛΟΣΕΑΚΗ

Για την ακρίβεια
 Αθήνα 28.11.2019
 Η Γραμματέας των
 1^{ης} & 2^{ης} ΚΛΙΜΑΚΙΩΝ

ΜΑΡΙΝΑ ΠΕΤΡΟΥ

56

Αριθ. Πρωτ.: 31889

ΑΘΗΝΑ, 7 Δεκεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ Τον
Δήμο Ι.Π. Μεσολογγίου
Δ/ση Τεχνικών Έργων

ΚΟΙΝ.: 1. Γεν. Διευθυντή Συγκοινωνιακών
Υποδομών της ΓΓΥ/ΥΜΕ,
κ. Διονύση Μακρή
2. Γεν. Διευθυντή Υδραυλικών,
Λιμενικών και Κτηριακών Υποδομών της
ΓΓΥ/ΥΜΕ,
κ. Αντώνη Κατσώνη

ΘΕΜΑ: "Αντιπλημμυρική Θωράκιση και Αποκατάσταση Βλαβών από τις Φυσικές Καταστροφές Οκτωβρίου 2016 στον Δήμο Ι.Π. Μεσολογγίου - Καθαρισμός, Διάνοιξη και Εκβάθυνση (Αποκατάσταση λειτουργικών Βαθών) Διαύλων Ανατολικής Κλεισόδας και Λιμένα Μεσολογγίου" εκτιμώμενης αξίας 1.800.000 € (με Φ.Π.Α.)."

Κύριοι,

Πρόσφατα γίναμε αποδέκτες διαμαρτυριών Μελών του Συνδέσμου μας, γιατί στη διακήρυξη του εν θέματι έργου και ειδικότερα στο άρθρο 21 έχει αυθαίρετα προστεθεί ειδικός όρος χωρίς προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

Συγκεκριμένα στο σημείο 21.1.δ) της διακήρυξης του εν θέματι έργου προβλέπεται ότι επιπρόσθετα οι δικαιούμενοι συμμετοχής στον διαγωνισμό "θα πρέπει να έχουν σχετική με το δημοπρατούμενο εμπειρία και δη να έχουν εντός της τελευταίας τριετίας από την ημερομηνία δημοσίευσης του διαγωνισμού εκτελέσει εντός περιόδου οκτώ συνεχόμενων μηνών εργασίες εκσκαφής πυθμένα ποσότητας τουλάχιστον 450.000 κ.μ. . . ."

Όπως αντιλαμβάνεστε ο εν λόγω πρόσθετος όρος της διακήρυξης περιορίζει υπέρμετρα, χωρίς κανέναν αποχρώντα λόγο, τον ανταγωνισμό, είναι δε προδήλως φωτογραφικός και, συνεπώς, αντίθετος προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Ειδικότερα:

Όπως παγίως γίνεται δεκτό, συνιστά ενωσιακή αρχή του δικαίου δημοσίων συμβάσεων και δη μείζονος σημασίας, η οποιαδήποτε κάθε ανοικτής ή και συγκεκριμένης διάρκειας και περιορισμού της ελευθερίας ισότιμης συμμετοχής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων εις βάρος ομάδας οικονομικών φορέων (βλ. ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 1989, C-3/89, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1989, σ. 4035, σκ. 8 και Απόφαση της 3ης Ιουνίου 1992, C-360/89 Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή I-1992, σ. 3401, σκ. 11). Ως εκ τούτου, το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας που απαιτείται για μια δεδομένη σύμβαση πρέπει να είναι συνδεδεμένο και ανάλογο προς το αντικείμενο της σύμβασης. Τούτο σημαίνει πως θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα ζητούμενα δικαιολογητικά να μην υπερβαίνουν τις πραγματικές ανάγκες της υπό ανάθεση σύμβασης. Επομένως, προκύπτει ότι, πρώτον, από τα στοιχεία που επιλέγει η αναθέτουσα αρχή για να αποδειχθεί το ελάχιστο επίπεδο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, πρέπει να μπορεί αντικειμενικά να προκύπτει η σχετική ικανότητα του οικονομικού φορέα και, δεύτερον, το κατώτερο όριο που θα καθορισθεί

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στη σημασία της οικείας σύμβασης, υπό την έννοια ότι θα πρέπει να αποτελεί μια αντικειμενική ένδειξη ως προς την ύπαρξη τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας για την καλή εκτέλεση της σύμβασης, χωρίς ωστόσο να βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο προς τον σκοπό αυτόν (βλ. ΕΑΑΔΗΣΥ, Κατευθυντήρια Οδηγία 13). Τα παραπάνω προκύπτουν και από το ότι η σχετική διάταξη του άρθρου 75 παρ. 4 ν. 4412/2016 πρέπει πάντα να εφαρμόζεται και να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα της γενικής ρήτρας της αναλογικότητας και της σχετικότητας των κριτηρίων επιλογής με το αντικείμενο της σύμβασης, που θεσπίζει το άρθρο 75 παρ. 1 του αυτού νόμου. Τα ανωτέρω απορρέουν εξάλλου και από την αρχή προστασίας του ανταγωνισμού στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η οποία κατοχυρώνεται στο πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (άρθρο 101 επ. ΣΛΕΕ), αλλά διέπει και σωρεία διατάξεων της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, με στόχο την προαγωγή αποτελεσματικού, βιώσιμου και ουσιαστικού ανταγωνισμού (βλ. εν γένει περί «βιώσιμου» ανταγωνισμού ενδεικτικά ΔΕΕ, Απόφαση της 19ης Απριλίου 2012, C-549/10, ΠΕΚ Απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, T-201/04 Microsoft, Συλλογή 2007, σ. II-3601, παρ. 436) στα πλαίσια όλων των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων (βλ. παρ. 1, 7, 31, 32, 33, 36, 49, 50, 59, 61, 63, 69, 74, 78, 79, 90, 92, 96 Προοίμιου και αρ. 24, 30, 32, 40, 41, 49, 57, 66, 67 Οδηγίας).

Στην προκειμένη σύμβαση οι αρχές της αναλογικότητας και της προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού, όπως εξετέθησαν ανωτέρω, έχουν παραβιασθεί ως προς τον υποδειχθέντα πρόσθετο όρο, ο οποίος παραβιάζει τις ανωτέρω αρχές και περιορίζει πέραν του επιτρεπτού και δέοντος τον ανταγωνισμό για την ανάθεση της δημοπρατούμενης σύμβασης.

Πέραν αυτών προκειμένου η εν λόγω προσθήκη να είναι σύμφωνη θα πρέπει, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 75, παρ. 3, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 53, να έχει προηγηθεί θετική γνωμοδότηση του ΣΔΕ και Απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

Επιπρόσθετα από την ανάγνωση του σχεδίου σύμβασης που έχετε αναρτήσει στο ΕΣΗΔΗΣ διαπιστώνουμε ότι έχετε περιλάβει απαράδεκτες απαιτήσεις δηλώσεων παροίτησης από τον ανάδοχο που είναι καταχρηστικές, όπως π.χ. : "δήλωση ότι η υπογραφή της στην παρούσα σύμβαση δεσμεύει απολύτως την εξουσιοδοτούσα αυτόν ανάδοχο του έργου Εργοληπτική Εταιρεία «.....» και ότι αυτή δεν δικαιούται να προσβάλλει τα αναφερόμενα στην παρούσα σύμβαση και στα συμβατικά τεύχη, ότι βεβαιώνει ότι όλα τα στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με τη Διακήρυξη και που κατατέθηκαν πριν από την υπογραφή της σύμβασης είναι νόμιμα, ορθά και ακριβή και πουθενά δεν έρχονται σε αντίθεση με τους όρους των τευχών δημοπράτησης και ότι πάντως, έστω και αν υπάρχει κάποιο λάθος ή αντίθεση, αποδέχεται ανεπιφύλακτα να επανορθώσει το σημείο αντίθεσης με δική του φροντίδα, ευθύνη και δαπάνη, απροφάιστα και σε εύλογο χρόνο από τη χρονική στιγμή της γνώσης του σημείου αντίθεσης, κ.ο.κ."

Κατόπιν αυτών σας ζητούμε:

α) την ακύρωση του διαγωνισμού και την επαναδημοπράτησή του με την σπαλοκή των αυθαίρετων και μη σύμφωνων επιπλέον απαιτήσεων προκειμένου να διευκολυνθεί ο ανταγωνισμός από την συμμετοχή περισσότερων εργοληπτικών επιχειρήσεων καθώς και β) να απολειτουργήσει από το Σχέδιο Σύμβασης που έχετε αναρτήσει στο ΕΣΗΔΗΣ τις απαράδεκτες και καταχρηστικές δηλώσεις παροίτησης του αναδόχου από δικαιώματά του.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ

Τμήμα : β'
Ταχ. Δ/ση : Χαρ. Τρικούπη 182
Ταχ. Κωδ. : 10178 Αθήνα
Πληροφορίες : Α. Παπαποστόλου
Τηλέφωνο : 213 1523713
ΦΑΞ : 210 6438662

Αθήνα, 10/01/2018

Αριθ. Πρωτ.: ΔΝΣβ' / 1171 / Φ8

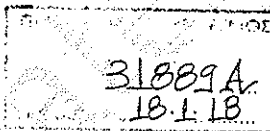
ΠΡΟΣ:

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΦΕΙΔΟΥ 14-16

Τ.Κ.106 78 ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση εγγράφου.

Σε απάντηση του εγγράφου σας με Α.Π.31889 Α/04-01-2018 σας διαβιβάζουμε το έγγραφο της Δ/σης Νομοθετικού Συντονισμού με Α.Π.ΟΙΚ.91424/19-12-2017.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ της Δ/ΝΣΗΣ

Συνημμένα

Έγγραφο

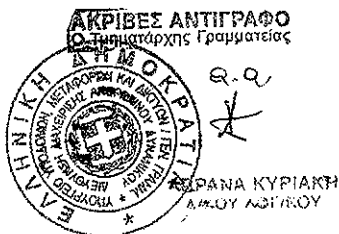
Α.Π.ΔΝΣ/οικ.91424/ΦΝ466/

19-12-2017

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΑΥΡΟΜΑΤΑΚΗΣ

Εσωτ. Διανομή

Δ/ση ΔΝΣβ' (2)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Χαρ. Τρικούπη 182
Ταχ. Κώδικας : 10178 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. : 2131523571
FAX : 2106438662

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 19/12/2017

Αριθ. Πρωτ.: ΔΝΣ/οικ.91424 / ΦΝ 466

ΠΡΟΣ:
Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Δήμου Ιερής Πόλης Μεσολογγίου

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση Απόψεων

Σχτ. Το με Α.Π. 26192/13.12.2017 έγγραφό σας

Αναφορικά με το παραπάνω σχετικό έγγραφό σας, σας πληροφορούμε τα εξής:

(α) Στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75 του ν. 4412 με τίτλο «Κριτήρια επιλογής» (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) προβλέπεται ότι «όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας». Επίσης ότι «οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν». Ομοίως «Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης προμηθειών για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους».

(β) Πριν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης λοιπόν, οι αναθέτουσες αρχές έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν και να αποκλείουν εκείνους τους οικονομικούς φορείς που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία, οι οποίοι δεν πληρούν κριτήρια φερεγγυότητας και εντιμότητας ή δεν διαθέτουν τα επαγγελματικά προσόντα.

"καταλληλότητα", για την εκτέλεση της σύμβασης. Το στάδιο αυτό, που προηγείται εκείνο της ανάθεσης, αποτελεί το στάδιο της ποιοτικής επιλογής των υποψηφίων.

(γ) Εναπόκειται επομένως στη διακριτική ευχέρεια και την αποκλειστική αρμοδιότητα των αναθέτουσών αρχών να επιβάλλουν υποχρεώσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την πείρα για την εκτέλεση της σύμβασης σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας. Ειδικότερα, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν, από τους οικονομικούς φορείς να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειριών, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΝΣΗΣ

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΑΥΡΟΜΑΤΑΚΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Γραφείο Υπουργού

Εσωτερική διακομή

ΔΝΣ (2)

99

Αθήνα, 7.12.2017

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

ΘΕΜΑ: Κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας – Προσθήκη ειδικών όρων στις διακηρύξεις υπό το καθεστώς του Ν. 4412/2016 – Απαραίτητη ή μη η απόφαση Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. κατόπιν εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ.

Κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα, επ' αφορμή της εισαγωγής από αρκετές αναθέτουσες αρχές στις διακηρύξεις διαγωνισμών δημοσίων έργων ποικίλων πρόσθετων όρων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας χωρίς την προηγούμενη έγκρισή τους από το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. και ακολούθως τον Υπουργό Υ.ΜΕ.ΔΙ., πολλές εργοληπτικές επιχειρήσεις – μέλη του ΣΑΤΕ υποβάλλουν ερωτήματα σχετικά, αφενός, με τη νομιμότητα του περιεχομένου πολλών εξ αυτών των όρων και, αφετέρου, με το νομότυπο της διαδικασίας εισαγωγής τους. Ειδικότερα, τα ερωτήματα αυτά συμπυκνούνται στα εξής πλέον κρίσιμα ζητήματα: Πρώτον, εάν επιβάλλεται, βάσει των προβλέψεων του Ν. 4412/2016, οι επιπλέον όροι μιας διακήρυξης να τυγχάνουν πρώτα της θετικής γνωμοδότησης του ΣΔΕ· δεύτερον, εάν αυτό ισχύει τόσο για έργα προϋπολογισμού άνω του ορίου εφαρμογής των ενωσιακών Οδηγιών, όσο και για έργα κάτω του ορίου εφαρμογής των ενωσιακών Οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων.

Η απάντησή μου στα ως άνω ερωτήματα έχει ως εξής:

1. Μεταβατική περίοδος εν αναμονή του νέου μητρώου εργοληπτικών επιχειρήσεων δημοσίων έργων.

Πριν προχωρήσουμε στην επί της ουσίας απάντηση των ερωτημάτων, θα πρέπει να τονισθεί ότι διανύουμε μία μεταβατική περίοδο ως προς τη μορφή του επαγγέλματος του εργολήπτη δημοσίων έργων. Οι διατάξεις περί Μ.Ε.ΕΠ. της παλαιάς νομοθεσίας (άρθρα 80 – 110 του Ν. 3669/2008) έχουν παραταθεί με τον Ν. 4412/2016 μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος με το

οποίο θα θεσπισθεί το νέο μητρώο των εργοληπτικών επιχειρήσεων δημοσίων έργων. Το εν λόγω προεδρικό διάταγμα δεν έχει εισέτι εκδοθεί, ωστόσο επίκειται η έκδοσή του στο αμέσως προσεχές χρονικό διάστημα. Η μορφή που θα προσδώσει το υπό έκδοση προεδρικό διάταγμα στο νέο επίσημο μητρώο αναγνωρισμένων εργοληπτών θα επηρεάσει σημαντικά και την απάντηση στα τεθέντα ερωτήματα. Και τούτο διότι, πέραν των ουσιαστών επιμέρους διαφοροποιήσεων του νέου μητρώου σε σχέση με το Μ.Ε.ΕΠ., δεν έχει ακόμη αποσαφηνισθεί ο χαρακτήρας του νέου μητρώου που θα προσδώσει σ' αυτό το υπό έκδοση προεδρικό διάταγμα. Ειδικότερα, θα λειτουργεί το νέο μητρώο όπως περίπου λειτουργούσε και το υπό κατάργηση Μ.Ε.ΕΠ., ήτοι η εγγραφή ενός οικονομικού φορέα σ' αυτό θα λογίζεται ως «πτυχίο» που θα επιτρέπει την άνευ ετέρου συμμετοχή στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων; Ή θα λάβει τη μορφή καταλόγου, όπου θα καταγράφονται τα στοιχεία εκάστης εργοληπτικής επιχείρησης για τη διαπίστωση της χρηματοπιστωτικής της επάρκειας και της τεχνικής της ικανότητας και ακολούθως η εν λόγω εγγραφή θα χρησιμοποιείται απλώς ως αποδεικτικό στοιχείο της μερικής ή ολικής συνδρομής των προϋποθέσεων συμμετοχής (κριτηρίων επιλογής) σε κάθε διαγωνισμό, όπως αυτές (οι προϋποθέσεις συμμετοχής) θα καθορίζονται στη διακήρυξη από εκάστη αναθέτουσα αρχή;

Είναι προφανές ότι ο χαρακτήρας του υπό έκδοση νέου μητρώου θα ασκήσει καθοριστική επίδραση και στα τεθέντα με τα ερωτήματα ζητήματα, γι' αυτό και η παρούσα γνωμοδότηση διατυπώνεται υπό την επιφύλαξη της προσωρινής ισχύος του Μ.Ε.ΕΠ.· μετά την έκδοση του νέου μητρώου οι απαντήσεις που δίδονται παρακάτω ενδέχεται και να μην ισχύουν πλέον.

2. Θεσμικό πλαίσιο

Τα κριτήρια επιλογής (προϋποθέσεις συμμετοχής) σε διαγωνισμό για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης ορίζονται στα άρθρα 75 και 76 του Ν. 4412/2016. Το άρθρο 75 αφορά όλες τις δημόσιες συμβάσεις αδιακρίτως, ενώ το άρθρο 76 αφορά ειδικώς τις συμβάσεις έργων. Κατά συνέπεια, σε περίπτωση σύγκρουσης των διατάξεων του άρθρου 75 με αυτές του άρθρου 76, υπερισχύουν οι τελευταίες ως ειδικότερες. Ωστόσο, το άρθρο 76 είναι *per se* προβληματικό από ερμηνευτικής απόψεως. Ο λόγος έγκειται στο ότι το άρθρο αυτό μετέφερε, σε ορισμένες περιπτώσεις αυτούσιες, ρυθμίσεις από το

100

προϊσχύσαν καθεστώς, χωρίς να τις προσαρμόσει στα δεδομένα του Ν. 4412/2016. Ακολούθως, το άρθρο 76 τροποποιήθηκε με μεταγενέστερα νομοθετήματα, κατά τρόπο αποσπασματικό και μη συνεκτικό. Το αποτέλεσμα είναι ότι περιέχει διατάξεις αντιφατικές μεταξύ τους, που δημιουργούν ερμηνευτικά προβλήματα κατά την εφαρμογή τους.

2.1. Άρθρο 75: Το άρθρο 75 ρυθμίζει τα κριτήρια επιλογής (συμμετοχής) αναφορικά με όλες τις δημόσιες συμβάσεις. Τα κριτήρια επαγγελματικής καταλληλότητας δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω, γι' αυτό και θα αναφερθώ στις δύο άλλες κρίσιμες κατηγορίες:

α) Τα κριτήρια οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας οριοθετούνται στην παρ. 3 του άρθρου 75. Για λόγους που θα εκθέσουμε στη συνέχεια, τα συγκεκριμένα κριτήρια έχουν αποτελέσει το αντικείμενο των περισσότερων διενέξεων και αμφισβητήσεων που ανακύπτουν εσχάτως στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων. Η κυριότερη μέθοδος διαπίστωσης της χρηματοοικονομικής επάρκειας ενός οικονομικού φορέα είναι μέσω του ελαχίστου κύκλου εργασιών. Η διάταξη θέτει ως ανώτατο όριο του ελάχιστου κύκλου εργασιών που δύναται να απαιτηθεί από τους διαγωνιζόμενους το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Το πώς χρησιμοποιείται το εν λόγω κριτήριο και το αν επιτρέπεται να χρησιμοποιείται σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων επιπροσθέτως της εγγραφής μιας εργοληπτικής επιχείρησης στο Μ.Ε.ΕΠ. και μάλιστα χωρίς να διέρχεται τη διαδικασία ενώπιον του Σ.Δ.Ε. του ΥΠ.ΥΜ.Ε.ΔΙ. θα το δούμε στη συνέχεια.

β) Τα κριτήρια τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας ρυθμίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 75. Η διάταξη είναι περιγραφική (όπως οι περισσότερες, άλλωστε, των ενωσιακών Οδηγιών που μεταφέρθηκαν αυτούσιες στο εθνικό δίκαιο), ωστόσο το πρακτικά πλέον ουσιώδες σημείο της είναι η δεύτερη υποπαράγραφος, η οποία αναφέρει ότι η τεχνική ικανότητα μπορεί να αποδεικνύεται από κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Οι όροι που εισάγονται στις διακηρύξεις για την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας προσομοιάζουν με αυτές της χρηματοοικονομικής επάρκειας, εφόσον αμφότεροι ανάγονται σε οικονομικά μεγέθη (σε τζίρο οι μεν, σε προϋπολογισμό έργων οι δε), ωστόσο αφορούν όλως διαφορετικά

αποδεικτέα ζητήματα και οι προϋποθέσεις εισαγωγής τους είναι διαφοροποιημένες, με αποτέλεσμα να προκαλούνται είτε αθλήτως είτε σκοπίμως συγχύσεις. Θα αναφερθούμε στα ζητήματα αυτά στη συνέχεια.

2.2. Άρθρο 76: Όπως τονίσαμε και ανωτέρω, το άρθρο 76 περιέχει τις εξειδικευμένες διατάξεις αναφορικά με την επαγγελματική καταλληλότητα, τη χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων που μετέχουν σε διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων έργων. Σε περίπτωση σύγκρουσης των διατάξεων του άρθρου 76 με αυτές του άρθρου 75, **υπερισχύουν ως ειδικότερες αυτές του άρθρου 76.**

Αναφερθήκαμε και ανωτέρω στα προβλήματα που ανακύπτουν κατά την ερμηνεία των διατάξεων του άρθρου 76 και στους λόγους εμφάνισης αυτών. Ωστόσο, από τον συνδυασμό του συνόλου των διατάξεων του άρθρου 76 και τη φρασεολογία των προσθηκών, τροποποιήσεων και καταργήσεων διατάξεων του συγκεκριμένου άρθρου από μεταγενέστερα του Ν. 4412/2016 νομοθετήματα (κυρίως από το άρθρο 119 του Ν. 4472/2017), μπορούν να εξαχθούν τα ακόλουθα βασικά συμπεράσματα σχετικά με το τι ισχύει σήμερα όσον αφορά τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων:

α) Το Μ.Ε.ΕΠ. φυσικά εξακολουθεί να ισχύει, έστω και προσωρινώς, με όλα τα χαρακτηριστικά του, ήτοι με τάξεις και κατηγορίες έργων. Η πρόσκληση στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων ναι μεν δεν γίνεται πλέον με απευθείας αναφορά σε καλούμενες τάξεις και εργοληπτικά πτυχία του Μ.Ε.ΕΠ., εφόσον η σχετική διάταξη περί *a priori* δικαιώματος συμμετοχής των ημεδαπών εργοληπτικών επιχειρήσεων στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων με βάση την εγγραφή τους στις καλούμενες τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. έχει καταργηθεί, ωστόσο το δικαίωμα συμμετοχής βάσει του εργοληπτικού πτυχίου εξακολουθεί να ισχύει μέσω της αναγραφής στη διακήρυξη των κριτηρίων επιλογής (προϋποθέσεων συμμετοχής) χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας κατά τρόπο περιγραφικό, ώστε να παραπέμπουν στις ελάχιστες προϋποθέσεις εγγραφής στις αντίστοιχες (πρώην καλούμενες) τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. για το δημοπρατούμενο έργο. Κατά συνέπεια, το «εργοληπτικό πτυχίο» (βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ.)

101

εξακολουθεί επί της αρχής να αποτελεί «διαβατήριο» για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων.

β) Η ουσιώδης διαφοροποίηση σε σχέση με το προϊσχύσαν καθεστώς είναι ότι η σημασία των τάξεων, παρόλο ότι δεν έχουν τυπικώς καταργηθεί, έχει πλέον μειωθεί δραστικά υπό τις εξής έννοιες: **Πρώτον**, οι κοινοπραξίες είναι ελεύθερες ανεξαρτήτως διαφοράς τάξεων, υπό τη μόνη προϋπόθεση ότι οι κοινοπρακτούσες εργοληπτικές επιχειρήσεις πληρούν τα κριτήρια επιλογής (προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό).

Δεύτερον και σημαντικότερο: Μετά την κατάργηση των κατωτάτων ορίων, που είχε ήδη λάβει χώρα υπό το προϊσχύσαν καθεστώς, έχουν πλέον κατ' ουσία αποδυναμωθεί και τα ανώτατα όρια. Μία εργοληπτική επιχείρηση δύναται να συμμετάσχει σε διαγωνισμό δημοσίου έργου ανεξαρτήτως τάξης, εφόσον αποδείξει ότι πληροί τα κριτήρια επιλογής. Η διαφορά σε σχέση με τις ε.ε. που ανήκουν στις πρώην «καλούμενες» τάξεις είναι ότι οι τελευταίες αποδεικνύουν *eo ipso* την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής και ειδικά της χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής ικανότητας δια του εργοληπτικού τους πτυχίου (η λειτουργία του πτυχίου ως «διαβατηρίου»), ενώ οι ε.ε. μη «καλουμένων» τάξεων είναι υποχρεωμένες να αποδείξουν την πλήρωση των εν λόγω κριτηρίων δια των απαιτούμενων από τη διακήρυξη αποδεικτικών μέσων, που ισχύουν και ως προς τις αλλοδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις.

Κατά συνέπεια, υπό το σήμερα ισχύον καθεστώς έχει κατ' αρχήν διευρυνθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων όσον αφορά τις ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις. Μπορούν να μετάσχουν στον διαγωνισμό και εργοληπτικές επιχειρήσεις καθ' υπέρβαση του ανωτάτου ορίου της τάξης τους, εφόσον όμως αποδεικνύουν την πλήρωση των κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας.

2.3 Άρθρο 76 § 2 Ν. 4412/2016:

Όπως αναλύθηκε στις προηγούμενες παραγράφους, το κατ' αρχήν δικαίωμα συμμετοχής στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων έχει διευρυνθεί με τη μείωση της σημασίας των τάξεων και με την υπό προϋποθέσεις αποδυνάμωση των ανωτάτων ορίων. Ωστόσο, εκ παραλλήλου έχουν

ανακύψει σοβαρά ερμηνευτικά και ήδη πρακτικά ζητήματα σχετικά με τη δυνατότητα (ή μη) που διαθέτουν υπό το νέο θεσμικό πλαίσιο οι αναθέτουσες αρχές να εισάγουν στις διακηρύξεις όρους πρόσθετης χρηματοοικονομικής επάρκειας ή/και τεχνικής ικανότητας. Η όλη συζήτηση περιστρέφεται σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016, η οποία αποτελεί «κληρονομία» από το προϊσχύσαν θεσμικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, η εν λόγω παράγραφος ορίζει τα εξής:

«2. Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.»

Η ανωτέρω διάταξη, που αποτελεί «κληροδοτήμα» του προϊσχύσαντος θεσμικού πλαισίου, όπως είχε κωδικοποιηθεί με τον Ν. 3669/2008, είχε τεθεί με σκοπό να αποτρέπεται ο κίνδυνος της αυθαίρετης εισαγωγής όρων πρόσθετης τεχνικής ικανότητας ή χρηματοοικονομικής επάρκειας από τις αναθέτουσες αρχές, μέσω των οποίων θα περιοριζόταν υπέρ το δέον το δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων. Η διάταξη αυτή έχει μεταφερθεί και στον Ν. 4412/2016, όχι πάντως αυτούσια, αλλά με μία ουσιώδη διαφοροποίηση: Το τελευταίο εδάφιο της διάταξης παραμένει το ίδιο, όμως το πρώτο εδάφιο της ως άνω ισχύουσας σήμερα διάταξης έχει αντικαταστήσει τα δύο πρώτα εδάφια της διάταξης, όπως είχε κωδικοποιηθεί στην παρ. 5 του άρθρου 16 του Ν. 3669/2008. Τα δύο πρώτα αντικατασταθέντα εδάφια είχαν ως εξής: «Σε περιπτώσεις ειδικών έργων που η κατασκευή τους απαιτεί εξειδικευμένες επιχειρήσεις μπορεί η διακήρυξη να ορίσει πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή σε δημοπρασία. Στις απαιτήσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνεται η υποχρεωτική σύμπραξη επιχειρήσεων εξειδικευμένων για ορισμένες εργασίες του έργου ή τεχνικών του Μ.Ε.Κ., που είναι εγγεγραμμένοι για επιμέρους εργασίες μιας κατηγορίας».

Παραδόξως η εν λόγω διάταξη εμφανίζεται και σε άλλο σημείο του νόμου με ελαφρώς διαφορετική διατύπωση, η οποία είναι πανομοιότυπη με

την αρχετυπική μορφή της διάταξης, όπως ήταν διατυπωμένη στο προϊσχύσαν θεσμικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, το άρθρο 53 παρ. 7 β' περί εγγράφων της σύμβασης και ειδικά του περιεχομένου της διακήρυξης αναφέρει τα εξής: «β) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.» Είναι προφανές, ότι η εμφάνιση της συγκεκριμένης διάταξης δύο φορές στον ίδιο νόμο και με μικρές αλλά ουσιώδεις παραλλαγές στη διατύπωση είναι προϊόν προχειρότητας κατά τη νομοτεχνική επεξεργασία του νόμου. Ωστόσο, οι δύο σχεδόν πανομοιότυπες εκ παραλλήλου ισχύουσες διατάξεις αποτελούν πλέον μία νομική πραγματικότητα και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να τύχουν ερμηνευτικής επεξεργασίας.

Η ερμηνεία και το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω δις εμφανιζομένης στον Ν. 4412/2016 διάταξης αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα της παρούσας γνωμοδότησης και θα εξετασθεί στη συνέχεια.

3. Πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016.

Το μείζον ζήτημα που έχει ανακύψει εσχάτως στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων περιστρέφεται γύρω από το πεδίο εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016 (καθώς και του άρθρου 53 παρ. 7 β'). Ειδικότερα, πολλές αναθέτουσες αρχές εισάγουν όρους στις διακηρύξεις, χωρίς προηγουμένως να έχουν λάβει έγκριση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων επί τη βάση εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων (ΣΔΕ) του υπουργείου, για την εισαγωγή αυτών των όρων στη διακήρυξη. Οι όροι αυτοί εμφανίζονται ως επί το πλείστον υπό τη μορφή ελαχίστων ορίων χρηματοοικονομικής επάρκειας ή, ορισμένες φορές, και ως ελάχιστη εμπειρία εκφραζόμενη σε προϋπολογισμό εκτελεσθέντων έργων του ιδίου ή παρόμοιου τεχνικού αντικείμενου. Το ερώτημα που τίθεται είναι αν επιτρέπεται η εισαγωγή τέτοιων όρων χωρίς την προηγούμενη έκδοση απόφασης του Υπουργού Υ.ΜΕ.ΔΙ. βάσει των προβλεπόμενων στο άρθρο 76 παρ. 2 του Ν. 4412/2016. Επί του θέματος αυτού υπάρχουν δύο κατά βάση ερμηνευτικές εκδοχές:

3.1. Η επικρατούσα αντίληψη μεταξύ αρκετών αναθετουσών αρχών είναι ότι η διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016 εφαρμόζεται μόνο όταν πρόκειται να εισαχθεί στη διακήρυξη όρος με τον οποίο απαιτείται πρόσθετη τεχνική ικανότητα σε σχέση με αυτή που αποδεικνύεται δια της εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ.¹ αντιθέτως, δεν εφαρμόζεται όταν απαιτείται πρόσθετη χρηματοοικονομική επάρκεια. Η ερμηνεία αυτή στηρίζεται στο ότι η παρ. 2 του άρθρου 76 αναφέρεται μόνο σε προσθήκη σε σχέση με τα οριζόμενα στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 75 και όχι και σε σχέση με όσα ορίζονται στην παράγραφο 3, η οποία ρυθμίζει τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας² κατ' αντιδιαστολή συνάγεται συνεπώς, σύμφωνα με την εν λόγω ερμηνευτική εκδοχή, ότι η απαίτηση για την τήρηση της διαδικασίας της παρ. 2 του άρθρου 76 αφορά μόνο τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας και όχι και αυτά της χρηματοοικονομικής επάρκειας.

Οι σχετικές οδηγίες της ΕΑΑΔΗΣΥ σχετικά με τη συμπλήρωση των άρθρων 22.Γ και 22.Δ των νέων προτύπων τευχών διακηρύξεων για τους ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς είναι ελάχιστα διαφωτιστικές. Ως προς αμφότερες τις κατηγορίες κριτηρίων η ΕΑΑΔΗΣΥ χρησιμοποιεί τη φράση «εφόσον η αναθέτουσα αρχή επιλέξει την παραπομπή σε τάξεις/πτυχία του Μ.Ε.ΕΠ.», ωσει να εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια εκάστης αναθέτουσας αρχής να καθορίσει τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας συμφώνως με το Μ.Ε.ΕΠ. ή ανεξάρτητα από αυτό. Το αποτέλεσμα αυτών των αμφισήμων οδηγιών είναι ότι δημιουργείται ακόμη μεγαλύτερη σύγχυση και πληθαίνουν τα ερωτήματα στις αρμόδιες με την εκπόνηση των διακηρύξεων υπηρεσίες των διαφόρων αναθετουσών αρχών.

3.2 Η δεύτερη ερμηνευτική εκδοχή υποστηρίζει ότι η διαδικασία του άρθρου 76 παρ. 2 του άρθρου 53 παρ. 7 β' θα πρέπει να τηρείται για την προσθήκη κριτηρίων τόσο τεχνικής ικανότητας όσο και χρηματοοικονομικής επάρκειας επιπροσθέτως αυτών που αποδεικνύονται δια της βεβαιώσεως εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ.. Η άποψη αυτή αρύεται επιχείρημα από την Κατευθυντήρια Οδηγία 18/2017 της ΕΑΑΔΗΣΥ, η οποία αναφέρει επί λέξει τα εξής:¹ «β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσθέτουν επιπλέον όρους, πέραν αυτών που αναφέρονται στην προηγούμενη σημείωση, α) ώστε να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης (άρθρ. 75 παρ. 3 ν. 4412/2016, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 53 παρ. 7 περ. β) του αυτού

¹ Κατευθυντήρια Οδηγία 18/2017 ΕΑΑΔΗΣΥ, σελ. 39.

νόμου...». Με την λόγω κατευθυντήρια οδηγία της η ΕΑΑΔΗΣΥ συνιστά προς τις αναθέτουσες αρχές να εφαρμόζουν τη διαδικασία του άρθρου το άρθρο 53 παρ. 7 β' του Ν. 4412/2016 (ή του άρθρου 76 παρ. 3 του αυτού νόμου) για την εισαγωγή στις διακηρύξεις προσθέτων όρων χρηματοοικονομικής επάρκειας.

Με βάση τα προεκτεθέντα, προσωπικώς κλίνω προς τη δεύτερη ερμηνευτική εκδοχή· όχι τόσο διότι την υιοθετεί η ΕΑΑΔΗΣΥ στην υπ' αριθ. 18/2017 Κατευθυντήρια Οδηγία της – οι κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΑΑΔΗΣΥ δεν αποτελούν πηγή δικαίου, τοσούτω μάλλον όταν έρχονται σε αντίθεση με μεταγενέστερες ερμηνευτικές υποσημειώσεις επί των προτύπων διακηρύξεων που η ίδια αρχή εκδίδει –, αλλά διότι αυτό το συμπέρασμα πηγάζει από τη συστηματική ερμηνεία των εφαρμοστέων νομοθετικών διατάξεων. Ειδικότερα, υπέρ αυτής της ερμηνευτικής εκδοχής συνηγορούν τα εξής:

α) Το Μ.Ε.ΕΠ., έστω και προσωρινώς κατά το παρόν μεταβατικό στάδιο μέχρι την έκδοση του π.δ/τος με το νέο μητρώο, εξακολουθεί να ισχύει. Οι μόνες μεταβολές που έχει επιφέρει ο Ν. 4412/2016 και οι επιγενόμενες τροποποιήσεις του, αφορούν την απελευθέρωση της σύστασης κοινοπραξιών και την υπό προϋποθέσεις άρση των ανωτάτων ορίων. Ως εκ τούτου, το εργοληπτικό πτυχίο εξακολουθεί να αποτελεί αμάχητο τεκμήριο χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας ως προς τις τάξεις και κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. που αντιστοιχούν σε κάθε δημοπρατούμενο έργο βάσει του προϋπολογισμού και του τεχνικού του αντικειμένου.

β) Το κύριο νομικό επιχείρημα για τη διακριτική μεταχείριση των χρηματοοικονομικών κριτηρίων σε σχέση με τα τεχνικά εδράζεται στην αναφορά της παρ. 2 του άρθρου 76 στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 75 όχι όμως και στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου, η οποία οριοθετεί τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας. Ωστόσο αυτό το έρεισμα αδρανοποιείται από τη σχεδόν πανομοιότυπη εκ παραλλήλου ισχύουσα διάταξη του άρθρου 53 παρ. 7 β' του Ν. 4412/2016, η οποία δεν περιέχει καμία τέτοια διακριτική αναφορά. Τι ισχύει τελικώς και ποια διάταξη υπερισχύει; Είναι προφανές ότι πρόκειται για ένα συνονθύλευμα επαναλαμβανόμενων παρομοίων νομοθετικών διατάξεων εντός του ίδιου

νόμου, που όμως αποδυναμώνει σχεδόν πλήρως το νομικό επιχείρημα το οποίο εδράζεται στην παρ. 2 του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016.

Κατά συνέπεια, με βάση τα προαναφερθέντα, θεωρώ ότι **θα πρέπει να τηρείται η διαδικασία των άρθρων 53 παρ. 7 β' και 76 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 είτε πρόκειται για την εισαγωγή στη διακήρυξη προσθέτων κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας είτε πρόκειται για την προσθήκη κριτηρίων τεχνικής ικανότητας.**

4. Τυχόν διαφοροποίηση μεταξύ διαγωνισμών άνω και κάτω των ορίων

Καμία διαφοροποίηση δεν προβλέπεται ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα μεταξύ διαγωνισμών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ενωσιακών Οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων και αυτών που κείνται εκτός αυτού του πεδίου. Ως είναι γνωστό, ο Ν. 4412/2016 έχει ομογενοποιήσει το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, είτε πρόκειται για συμβάσεις άνω των ορίων είτε για κάτω των ορίων. Ανεξαρτήτως τούτου, το συγκεκριμένο ζήτημα δεν σχετίζεται άμεσα με την εφαρμογή των ενωσιακών Οδηγιών περί δημοσίων συμβάσεων και, ως εκ τούτου, καμία επίδραση δεν ασκεί επ' αυτού η διάκριση μεταξύ συμβάσεων άνω και κάτω των ορίων. Επομένως, η οποία απάντηση δοθεί στο κύριο ερώτημα, που απαντήθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ισχύει ως προς αμφότερες τις κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων έργων.

5. Σύγκριση μεταξύ κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας & τεχνικής ικανότητας

Ανεξαρτήτως της ερμηνείας που πρόκειται τελικώς να επικρατήσει ως προς το επίμαχο ζήτημα, σε αρκετές πρόσφατες διακηρύξεις εμφανίζεται επαναλαμβανόμενο το ακόλουθο σφάλμα: Εντάσσεται στα κριτήρια χρηματοοικονομικής ικανότητας η εμπειρία από την εκτέλεση έργων παρόμοιου αντικειμένου, η οποία (εμπειρία) αποδεικνύεται με προϋπολογισμό εκτελεσθέντων έργων του αυτού αντικειμένου. Το συγκεκριμένο κριτήριο δεν υπάγεται στη χρηματοοικονομική επάρκεια αλλά στην τεχνική ικανότητα, έστω και αν η απόδειξη της συνδρομής του γίνεται με αναγωγή σε χρηματοοικονομικούς όρους και μονάδες μέτρησης. Κατά συνέπεια, ακόμη και

υπό την εκδοχή του επιτρεπτού της εισαγωγής κριτηρίων χρηματοοικονομικής επάρκειας χωρίς την τήρηση της διαδικασίας της παρ. 2 του άρθρου 76 του Ν. 4412/2016, ως προς τα κριτήρια τεχνικής εμπειρίας η εν λόγω διαδικασία θα πρέπει να τηρείται άνευ ετέρου, τέτοια δε κριτήρια είναι όσα ανάγονται στη διάγνωση της τεχνικής ικανότητας του διαγωνιζόμενου οικονομικού φορέα να εκτελέσει τη δημοπρατούμενη σύμβαση, ανεξαρτήτως του τρόπου διατύπωσης ή απόδειξής τους.

6. Τήρηση των γενικών αρχών της αναλογικότητας, διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού.

Ανεξαρτήτως των απαντήσεων στα επιμέρους τεθέντα ερωτήματα, αποτελεί αυτονόητο νομικό κοινό τόπο, ότι όλα τα εισαγόμενα στις διακηρύξεις κριτήρια διαπίστωσης της χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής ικανότητας θα πρέπει απαραίκλτως να τηρούν τις αρχές της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού. Κριτήρια υπερμέτρως περιοριστικά του ανταγωνισμού, κατά μείζονα δε λόγο κριτήρια εμμέσως ή αμέσως «φωτογραφικά», είναι άνευ ετέρου παράνομα.

Με εκτίμηση,

Σταμάτης Σταμόπουλος.

Αριθ. Πρωτ.:31758

ΑΘΗΝΑ, 7 Νοεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ Την
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Γεν. Δ/νση Αναπτυξιακού
Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος &
Υποδομών
Δ/νση Τεχνικών Έργων

ΚΟΙΝ.: 1. Γεν. Διευθυντή Συγκοινωνιακών
Υποδομών της ΓΓΥ/ΥΜΕ,
κ. Διονύση Μακρή

2. Γεν. Διευθυντή Υδραυλικών,
Λιμενικών και Κτηριακών Υποδομών της
ΓΓΥ/ΥΜΕ,
κ. Αντώνη Κοτσώνη

ΘΕΜΑ: «Συντήρηση - βελτίωση και άρση της επικινδυνότητας της Ε.Ο. 33
«Πάτρα-Τρίπολη» (έως όρια Ν. Αρκαδίας) και των κλάδων της»
εκτιμώμενης αξίας 7.000.000 € (με Φ.Π.Α.).

Κύριοι,

Πρόσφατα γίναμε αποδέκτες διαμαρτυριών Μελών του Συνδέσμου μας, γιατί στη διακήρυξη του εν θέματι έργου και ειδικότερα στα άρθρα 22 και 23 έχει προστεθεί μεγάλος αριθμός πρόσθετων, σωρευτικών, προσοιτιζόμενων συμμετοχής, επιπλέον της βεβαίωσης εγγραφής στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την δραστική μείωση των εν δυνάμει συμμετεχόντων στον διαγωνισμό.

Στη εν λόγω διακήρυξη και προκειμένου οι εργοληπτικές επιχειρήσεις του ΜΕΕΠ να λάβουν μέρος στον διαγωνισμό θα πρέπει, εκτός των άλλων, να διαθέτουν παράλληλα:

- ετήσιο ολικό κύκλο εργασιών (χωρίς ΦΠΑ) για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις ύψους τουλάχιστον 2.820.000,00€ (χωρίς ΦΠΑ), άρα ελάχιστο συνολικό κύκλο εργασιών τριετίας ύψους 8.460.000€ (χωρίς ΦΠΑ),
- ετήσια εμπειρία (κύκλο εργασιών), από την κατασκευή έργων και εργασιών κατηγορίας «οδοποιίας» του ΜΕΕΠ ύψους τουλάχιστον 2.290.000,00€ (χωρίς ΦΠΑ), άρα ελάχιστη συνολική εμπειρία τριετίας στην κατασκευή έργων και εργασιών «οδοποιίας» ύψους 6.870.000€ (χωρίς ΦΠΑ).

Εύκολα αντιλαμβάνεστε ότι η ταυτόχρονη ικανοποίηση των ανωτέρω απαιτούμενων της διακήρυξης του εν θέματι έργου είναι το λιγότερο υπερβολική και δεν μπορεί να αιτιολογηθεί η ταυτόχρονη απαίτηση συνύπαρξής τους παράλληλα με την βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, αφού μόλις πρόσφατα οι επιχειρήσεις μέλη μας κρίνονταν άξιες να μετέχουν ελάχιστα και να ανακηρύσσονται ανάδοχοι σε παρόμοιου προϋπολογισμού και τεχνικής δυσκολίας έργα, μόνο με την αποίτηση βεβαίωσης εγγραφής στις καλούμενες τάξεις του ΜΕΕΠ.

Πέραν από το γεγονός ότι με την προσθήκη των επιπλέον αυτών όρων καταστρατηγείται η υποχρεωτική έννοια του ΜΕΕΠ, η μεγάλη σπουδή σας να εισάγετε επιπλέον προσοιτιζόμενα στην διακήρυξη, που δεν αιτιολογούνται από τα ειδικά χαρακτηριστικά του έργου, έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού με εν δυνάμει αρνητικό αποτέλεσμα στο επιτευχθέν ποσοστό έκπτωσης που θα λάβετε.

Ερευνούμε και εμείς εάν οι ανωτέρω πρόσθετες απαιτήσεις βρίσκονται εντός των ορίων της νομιμότητας, πλην όμως σας γνωρίζουμε ότι ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση δεν δώσατε τον απαιτούμενο χρόνο προσαρμογής στις εργοληπτικές επιχειρήσεις σε συνδυασμό με τις απαιτούμενες εγκυκλίους του αρμόδιου Υπουργείου.

Κατόπιν αυτών σας ζητούμε την ακύρωση του διαγωνισμού και την επανοδημοσίευσή του με την απολοιφή των επιπλέον απαιτήσεων και τη διευκόλυνση συμμετοχής των εργοληπτικών επιχειρήσεων - μελών του ΜΕΕΠ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Με τιμή,

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

(Tas)

Αριθ. Πρωτ.:31758Α

ΑΘΗΝΑ, 7 Νοεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ Την
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Γεν. Δ/ση Αναπτυξιακού
Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος &
Υποδομών
Δ/ση Τεχνικών Έργων

ΚΟΙΝ.:

1. Γεν. Διευθυντή Συγκοινωνιακών
Υποδομών της ΓΥ/ΥΜΕ,
κ. Διονύση Μακρή
2. Γεν. Διευθυντή Υδραυλικών,
Λιμενικών και Κτηριακών Υποδομών της
ΓΥ/ΥΜΕ,
κ. Αντώνη Κοτσώνη

ΘΕΜΑ: «Τμηματικές Ανακατασκευές ασφαλοταπήτων - Διαγραμμίσεις, για την άρση επικινδυνότητας επί της Ν.Ε.Ο. Αντιρρίου-Ιωαννίνων, αρμοδιότητας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» εκτιμώμενης αξίας 2.100.000,00 € (μ.φ.α.).

Κύριοι,

Πρόσφατα γίνουμε αποδέκτες διαμαρτυριών Μελών του Συνδέσμου μας, γιατί στη διακήρυξη του εν θέματι έργου και ειδικότερα στα άρθρα 22 και 23 έχει προστεθεί μεγάλος αριθμός πρόσθετων, σωρευτικών, προσοιτισμένων συμμετοχής, επιπλέον της βεβαίωσης εγγραφής στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την δραστική μείωση των εν δυνάμει συμμετεχόντων στον διαγωνισμό.

Στην εν λόγω διακήρυξη και προκειμένου οι εργοληπτικές επιχειρήσεις του ΜΕΕΠ να λάβουν μέρος στον διαγωνισμό θα πρέπει, εκτός των άλλων, να διαθέτουν παράλληλα:

- ετήσιο ολικό κύκλο εργασιών (χωρίς ΦΠΑ) για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις ύψους τουλάχιστον 850.000,00€ (χωρίς ΦΠΑ), όρα ελάχιστο συνολικό κύκλο εργασιών τριετίας ύψους 2.550.000€ (χωρίς ΦΠΑ),
- ετήσια εμπειρία (κύκλο εργασιών), από την κατασκευή έργων και εργασιών κατηγορίας «οδοποιίας» του ΜΕΕΠ ύψους τουλάχιστον 735.000,00€ (χωρίς ΦΠΑ), όρα ελάχιστη συνολική εμπειρία τριετίας στην κατασκευή έργων και εργασιών «οδοποιίας» ύψους 2.205.000€ (χωρίς ΦΠΑ).

Εύκολα αντιλαμβάνεστε ότι η ταυτόχρονη ικανοποίηση των ανωτέρω απαιτούμενων της διακήρυξης του εν θέματι έργου είναι το λιγότερο υπερβολική και δεν μπορεί να αιτιολογηθεί η ταυτόχρονη απαίτηση συνύπαρξής τους παράλληλα με την βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, αφού μόλις πρόσφατα οι επιχειρήσεις μέλη μας κρίνονταν άξιες να μετέχουν αλλά και να ανακηρύσσονται ανάδοχοι σε παρόμοιου προϋπολογισμού και τεχνικής δυσκολίας έργα, μόνο με την απαίτηση βεβαίωσης εγγραφής στις καλούμενες τάξεις του ΜΕΕΠ.

Φειδίου, 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

Πέραν από το γεγονός ότι με την προσθήκη των επιπλέον αυτών όρων καταστρατηγείται η υποχρεωτική έννοια του ΜΕΕΠ, η μεγάλη σπουδή σας να εισάγετε επιπλέον προσοιτισμένα στην διακήρυξη, που δεν αιτιολογούνται από τα ειδικά χαρακτηριστικά του έργου, έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού με εν δυνάμει αρνητικό αποτέλεσμα στο επιτευχθέν ποσοστό έκπτωσης που θα λάβετε.

Ερευνούμε και εμείς εάν οι ανωτέρω πρόσθετες απαιτήσεις βρίσκονται εντός των ορίων της νομιμότητας, πλην όμως σας γνωρίζουμε ότι ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση δεν δώσατε τον απαιτούμενο χρόνο προσαρμογής στις εργοληπτικές επιχειρήσεις - και κυρίως στις μικρότερες εξ αυτών - σε συνδυασμό με τις απαιτούμενες εγκυκλίους του αρμόδιου Υπουργείου.

Κατόπιν αυτών σας ζητούμε την ακύρωση του διαγωνισμού και την επαναδημοσίευσή του με την απολοιφή των επιπλέον απαιτήσεων και τη διευκόλυνση συμμετοχής των εργοληπτικών επιχειρήσεων - μελών του ΜΕΕΠ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Με τιμή,

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

107

Αριθ. Πρωτ.: 31748

ΑΘΗΝΑ, 7 Νοεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ Τη
Δ.Ε.Υ.Α. Χαλκίδας

ΚΟΙΝ.: Γεν. Διευθυντή Υδραυλικών, Λιμενικών
και Κτηριακών Υποδομών της Γενικής
Γραμματείας Υποδομών
κ. Αντώνη Κοτσώνη

**ΘΕΜΑ: «Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης οικισμών Αγίου Νικολάου και Νέας
Λαμψάκου, ολοκλήρωση κεντρικού και τοπικού ΑΑ και κατασκευή Α/Σ Α2
και Α4» εκτιμώμενης αξίας 5.200.000 €.**

Κύριοι,

Πρόσφατα γίναμε αποδέκτες διαμαρτυριών αρκετών Μελών του Συνδέσμου μας, γιατί στη διακήρυξη του εν θέματι έργου και ειδικότερα στα άρθρα 22 και 23 έχει προστεθεί μεγάλος αριθμός πρόσθετων, σωρευτικών προαποαιτούμενων συμμετοχής, επιπλέον της βεβαίωσης εγγραφής στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την δραστική μείωση των εν δυνάμει συμμετεχόντων στον διαγωνισμό.

Στη εν λόγω διακήρυξη και προκειμένου οι εργοληπτικές επιχειρήσεις του ΜΕΕΠ να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό θα πρέπει, εκτός των άλλων, να διαθέτουν παράλληλα:

- έγγραφο τραπεζής που να δηλώνει ότι συνεργάζεται με τον υποψήφιο και ότι το ύψος της δανειοληπτικής του ικανότητας ανέρχεται σε ποσό 520.000 €
- μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών για την τελευταία τριετία τουλάχιστον 6.000.000 €, άρα ελάχιστο συνολικό κύκλο εργασιών τριετίας ύψους 18.000.000 €
- μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών για την τελευταία τριετία στον τομέα των υδραυλικών έργων 2.400.000 €, άρα ελάχιστο συνολικό κύκλο εργασιών τριετίας στον τομέα των υδραυλικών ύψους 7.200.000 €
- μέσο ετήσιο κύκλο εργασιών για την τελευταία τριετία στον τομέα των ηλεκτρομηχανολογικών έργων 450.000 € άρα ελάχιστο συνολικό κύκλο εργασιών τριετίας στον τομέα των ηλεκτρομηχανολογικών έργων ύψους 1.350.000 €

Εύκολα αντιλαμβάνεστε ότι η ταυτόχρονη ικανοποίηση των ανωτέρω απαιτούμενων της διακήρυξης του εν θέματι έργου είναι το λιγότερο υπερβολική και δεν μπορεί να αιτιολογηθεί η ταυτόχρονη απαίτηση συνύπαρξής τους παράλληλα με την βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, αφού μόλις πρόσφατα οι επιχειρήσεις μέλη μας κρίνονταν άξιες να μετέχουν αλλά και να ανακηρύσσονται ανάδοχοι σε παρόμοιου προϋπολογισμού και τεχνικής δυσκολίας έργα, μόνο με την απαίτηση βεβαίωσης εγγραφής στις καλούμενες τάξεις του ΜΕΕΠ.

Πέραν από το γεγονός ότι με την προσθήκη των επιπλέον αυτών όρων καταστρατηγείται η υποχρεωτική έννοια του ΜΕΕΠ η μεγάλη σπουδή σας να εισάγετε επιπλέον προαποαιτούμενα στην διακήρυξη, που δεν αιτιολογούνται από τα ειδικά χαρακτηριστικά του έργου, έχει ως αποτέλεσμα τον σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού με εν δυνάμει αρνητικό αποτέλεσμα στο επιτευχθέν ποσοστό έκπτωσης που θα λάβετε.

Ερευνούμε και εμείς εάν οι ανωτέρω πρόσθετες απαιτήσεις βρίσκονται εντός των ορίων της νομιμότητας πλην όμως σας γνωρίζουμε ότι ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση δεν δώσατε τον απαιτούμενο χρόνο προσαρμογής στις εργοληπτικές επιχειρήσεις σε συνδυασμό με τις απαιτούμενες εγκυκλίους του αρμόδιου Υπουργείου.

Κατόπιν αυτών ζητούμε την ακύρωση του διαγωνισμού και την επαναδημοσίευσή του με την απαλοιφή των επιπλέον απαιτήσεων και τη διευκόλυνση συμμετοχής των εργοληπτικών επιχειρήσεων - μελών του ΜΕΕΠ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Με τιμή,

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

108

Δ.Ε.Υ.Α.Χ.

«Η ΑΡΕΘΟΥΣΑ»

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
ΧΑΛΚΙΔΑΣΑρ. Πρωτ: 7892
Χαλκίδα 20/11/2017Προς:

ΣΑΤΕ

Φαίδισο 14-16 Αθήνα 106 78

Τηλ: 210 3307814-15

Φαξ: 2103824540

email: info@sate.gr

Θέμα: Απάντηση σε έγγραφο του ΣΑΤΕ.

Σχετ: Το με αριθμό πρωτ ΔΕΥΑΧ 7480/08-11-2017 έγγραφο του ΣΑΤΕ.

Σε απάντηση του υπ'αριθμ πρωτοκόλλου ΔΕΥΑΧ 7480/08-11-2017 εγγράφου του Πανελληνίου Συνδέσμου Τεχνικών Εταιρειών, που αφορά το υπό δημοπράτηση έργο με τίτλο " Κατασκευή δικτύων αποχέτευσης οικισμών Αγίου Νικολάου και Νέας Λαμψάκου , ολοκλήρωση κεντρικού και τοπικού ΑΑ και κατασκευή Α/Σ Α2 και Α4" σας ενημερώνουμε :

Το υπό δημοπράτηση υποέργο της Πράξης " Έργα Συλλογής , επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων Δ.Κ Βασιλικού , Αγ. Νικολάου & Ν.Λαμψάκου Δήμου Χαλκιδέων (Β Φάση), υποβλήθηκε , εγκρίθηκε και χρηματοδοτείται από ευρωπαϊκούς πόρους με ποσό 5.200.000,00 €. Παράλληλα έλαβε την από 05/09-10-2017 Πρόεγκριση Δημοπράτησης από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Ο Πρόεδρος του Δ/Σ ΔΕΥΑΧ

Μ. ΑΡΕΘΟΥΣΑ

Γεώργιος Σανιδάς

102

Αριθ. Πρωτ.:31453

ΑΘΗΝΑ, 05 Ιουλίου 2017

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Π Ρ Ο Σ

Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρ. Σπίρτζη

ΚΟΙΝ.: 1. Συντονιστή Έργου Σύνταξης του
Προσχεδίου Π.Δ.
κ. Αντ. Κοτσώνη
2. Πρόεδρο ΥΟΕ3
κ. Ι. Μπακογιάννη

ΘΕΜΑ: Υπόμνημα ΣΑΤΕ για το Ενοποιημένο Προσχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για τα Μητρώα (εκδ.29/6/2017)

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Ο Σύνδεσμός μας, όπως γνωρίζετε, έχει δηλώσει προ πολλού τη θέση του για την αναγκαιότητα ριζικών μεταρρυθμίσεων στο θεσμικό πλαίσιο παραγωγής δημοσίων έργων, με στόχο τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των δράσεων και τη βέλτιστη αξιοποίηση των δημοσίων πόρων, με βασικό άξονα την δημοσιότητα ως αναγκαία και ικανή συνθήκη για την επίτευξη συνθηκών διαφάνειας στην παραγωγή των δημοσίων έργων.

Θεωρούμε ότι το ενχρήριμα της διαμόρφωσης ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου για τα Μητρώα Συντελεστών Παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων, Μελετών, Τεχνικών και Λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ιδιαίτερα κρίσιμο βήμα που ενδεχόμενη επιτυχής ολοκλήρωση και εφαρμογή του θα συνεισφέρει θετικά στα ζητήματα της ανάπτυξης, απορρόφησης πόρων και ποιότητας προς όφελος της εθνικής οικονομίας και των πολιτών.

Υπό αυτό το πλαίσιο η πρόνοιά σας να συμπεριλάβετε στις ΟΕ που συστήσατε με την υπ'αριθμ 35753/709/Φ2/30.5.2017 απόφασή σας όσο και η ανάλογη επιλογή του Συντονιστή του έργου να συμπεριλάβει στις Υποομάδες εργασίες εκπροσώπους του ΣΑΤΕ αλλά και άλλων εμπλεκόμενων στο σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων αποδεικνύει μία έμπρακτη διάθεση σύνθεσης των απόψεων όλων των φορέων, επιλογή που έχει βαρύνουσα σημασία δεδομένου ότι το έργο είναι αυξημένης δυσκολίας και ταυτόχρονα κρίσιμο για το επάγγελμα του Κατασκευαστή, του Εργολήπτη, του Μελετητή και εν γένει του Μηχανικού, που, συνδύαζοντας στο ίδιο πρόσωπο κάποια ή και όλες από τις ανωτέρω έννοιες, συμβάλει καθοριστικά στην παραγωγή των δημοσίων έργων στην Χώρα, τομέα καίριο για την επάνοδο της κοινωνίας μας σε ανεκτά επίπεδα ευημερίας.

Επιπλέον αυτών θεωρούμε ότι αυτή η διάθεση σύνθεσης των απόψεων που επέδειξε ο Συντονιστής, οι Πρόεδροι των ΥΟΕ καθώς και τα Μέλη των ΟΕ και ΥΟΕ υλοποιείται με τρόπο παραγωγικό και αποτελεσματικό, κρίνοντας από το παρουσιαζόμενο, μέχρι στιγμής, αποτέλεσμα.

Με την παρούσα επιστολή υποβάλλουμε τις προτάσεις του Συνδέσμου μας, για το εν θέματι πόνημα της Ομάδας Εργασίας που αφορούν στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β, Μέρος Γ: Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων (ΜΗΕΕΔΕ, άρθρο 40-64), όπως αυτό μας διαβιβάστηκε από τους συμμετέχοντες στην ΟΕ (έκδοση 29.6.2017).

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
Τ +30 210 3301814/5 Τ +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Η γενική άποψη του Συνδέσμου μας είναι ότι οι προτεινόμενες διατάξεις που αφορούν στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων Δημοσίων Έργων κινούνται προς την ορθή κατεύθυνση εκσυγχρονισμού και εξυγίανσης του Μητρώου.

Χαιρετίζουμε την εξασφάλιση της διαφάνειας που ως γνωστόν είναι πάγια πρόταση του ΣΑΤΕ μέσω της πρόβλεψης άμεσης ανάρτησης των βεβαιώσεων εγγραφής στο Μητρώο τόσο των νομικών όσο και των φυσικών προσώπων στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας τήρησης του Μητρώου.

Παραδειγματικά επισημαίνουμε ότι είναι επίσης προς τη σωστή κατεύθυνση:

- η, έστω και μικρή, μείωση της ελάχιστης υποχρεωτικής στελέχωσης των επιχειρήσεων,
- η ενιαία αντιμετώπιση των κατηγοριών εργασιών ως προς την εμπειρία,
- η κατάταξη των εργοληπτικών επιχειρήσεων σε δύο τμήματα του μητρώου: στο πρώτο, στο οποίο αποτυπώνεται η εικόνα της επιχείρησης ως επιχειρηματικής οντότητας και στο δεύτερο, στο οποίο αποτυπώνεται η τεχνική εμπειρία της επιχείρησης (επισημαίνουμε ότι αυτή η επιλογή είναι σύμφωνη και με τις προβλέψεις των νέων οδηγιών 24/2014/ΕΕ και 25/2014/ΕΕ).

Β. ΒΑΣΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

1. Η οργάνωση της διαδικασίας τήρησης, ενημέρωσης και λειτουργίας του Μητρώου που περιγράφεται στο προσχέδιο ΠΔ φαίνεται να παραπέμπει περισσότερο σε ένα συμβατικής λειτουργίας μητρώο, με τη κατάθεση έγχαρτων δικαιολογητικών και πιστοποιητικών, και όχι σε ένα μητρώο βασισμένο στα εργαλεία της σημερινής ηλεκτρονικής εποχής, όπως εξόλλου προβλέπεται στο άρθρο 118 του Ν.4472/17. Θέση του ΣΑΤΕ είναι ότι θα πρέπει ΑΜΕΣΑ να προσανατολιστεί όλος ο σχεδιασμός του Μητρώου στην πλήρη ηλεκτρονικοποίησή του, με τρόπο που θα εξασφαλίζεται, η άμεση, διαλειτουργικότητά του με άλλα δομικά ηλεκτρονικά συστήματα της Ελληνικής Πολιτείας (Ταξίς, ΕΦΚΑ, ΕΣΗΔΗΣ, ΚΗΜΔΗΣ, κ.α.) ώστε και η διαδικασία υποβολής και τήρησης των στοιχείων των εργοληπτών, να απλοποιηθεί και να επιταχυνθεί, αλλά, κυρίως, να διασφαλιστούν η διαφάνεια, μέσω της δημοσιότητας, καθώς και η αυτοματοποιημένη αμφίδρομη ενημέρωση του Υπουργείου, των Αναθετούσων Αρχών, των Κυρίων των Έργων και κάθε άλλου ενδιαφερόμενου. Προς αυτήν την κατεύθυνση ο Σύνδεσμός μας έχει λάβει την απόφαση υποβοήθησης των όποιων σχετικών πρωτοβουλιών με κάθε πρόσφορο μέσο.

2. Ο ΣΑΤΕ είναι ριζικά αντίθετος στην παροχή διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, που ως συνέπεια έχει την εμφάνιση φαινομένων αυθαιρεσιών, που πλήττουν καίρια τη διαφάνεια, το δημόσιο συμφέρον, τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό, κάτι που είναι ασύμβατο με το γράμμα και το πνεύμα των ενωσιακών Οδηγιών. Η μεγάλη ευχέρεια στην Αναθέτουσες Αρχές να αποφασίζουν υποκειμενικά επί σειράς θεμάτων, όπως η διατύπωση των όρων βάσει των οποίων θα προσκαλούνται να συμμετέχουν σε δημοπρασίες οι οικονομικοί φορείς, δημιουργούν ικανές συνθήκες γέννησης αδιαφάνειας και διαφθοράς, φαινόμενα που στον χώρο των δημοσίων έργων στην Ελλάδα έχουν παρατηρηθεί σε παλαιότερες δεκαετίες, με δυσμενέστερες συνέπειες στο σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων, την γιγάντωση της διαφθοράς και εν τέλει την διασπάθιση του δημοσίου χρήματος.

Η ελληνική εμπειρία δείχνει ότι βασική προϋπόθεση για την αποφυγή φαινομένων διαφθοράς, όπως αυτά που προκύπτουν όταν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς

110

έχουν την διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν αυθαίρετα τα κριτήρια επιλογής, είναι η λειτουργία κεντρικού συστήματος προ-αξιολόγησης (pre-qualification) και κατάταξης (classification) των εργοληπτικών επιχειρήσεων σε ένα Μητρώο, ως μοναδικής αξιόπιστης πηγής προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων.

3. Στήριξη στις ικανότητες άλλων οικονομικών φορέων (Δάνειες ικανότητες / εμπειρία) - (Άρθρο 50)

Κατά την άποψη του ΣΑΤΕ είναι εξαιρετικά επικίνδυνη για το σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων η πρόβλεψη της δυνατότητας εγγραφής στο Μητρώο, οικονομικών φορέων που ανήκουν σε ένωση με την επίκληση πόρων και ικανοτήτων των άλλων συμμετεχόντων στην ένωση. Αποδεχόμαστε ότι η δυνατότητα στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων μπορεί να λειτουργήσει κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 78 του Ν.4412/2016, περίπτωση κατά την οποία η προσκόμιση των πόρων των άλλων φορέων που δεσμεύονται για την συγκεκριμένη σύμβαση εύκολα μπορεί να ελεγχθεί από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, ωστόσο για την περίπτωση των δημοσίων έργων διαφωνούμε πλήρως με την εφαρμογή της δυνατότητας που δίνει το άρθρο 50 περί εγγραφής στο Μητρώο οικονομικών φορέων που ανήκουν σε ένωση επικαλούμενοι πόρους που διαθέτουν άλλοι συμμετέχοντες.

Εάν παρόλα αυτά επιμένετε στην συμπερίληψη σχετικών διατάξεων, στο υπό σύνταξη προσχέδιο Π.Δ. θα πρέπει να διασφαλιστεί με διάφανο, σαφή και έγκυρο τρόπο, ο συνεχής και πλήρης έλεγχος όλων των παρεχόμενων πόρων και ικανοτήτων του παρόχου που επικαλείται ο οικονομικός φορέας που αιτείται την εγγραφή (συνεχής έλεγχος του συνόλου των νομιμοποιητικών εγγράφων κ.λ.π. μέσω των ετήσιων εκθέσεων δραστηριότητας). Ταυτόχρονα θα πρέπει να προβλεφθεί ότι σε περίπτωση έκπτωσης του οικονομικού φορέα που έχει εγγραφεί στο Μητρώο στηριζόμενος σε άλλους οικονομικούς φορείς θα πρέπει και ο παρέχων την δάνεια ικανότητα να υφίσταται τις συνέπειες της έκπτωσης, ιδίως όταν αυτές αφορούν τα πάγια (ακίνητα και μηχανολογικός εξοπλισμός).

Τονίζεται ότι στη περίπτωση εγγραφής ενός οικονομικού φορέα στον Μητρώο με την επίκληση δάνειων ικανοτήτων θα πρέπει να εξασφαλίζεται η συνεχής τήρηση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων, ενώ επίσης θα πρέπει να εξασφαλίζεται η φερεγγυότητα της ένωσης έναντι των Προμηθευτών, του ΙΚΑ, της Εφορίας, των Τραπεζών και των Εργαζομένων ώστε να μην διαφοροποιούνται οι δεσμεύσεις που πρέπει μία εργοληπτική επιχείρηση που έχει εγγραφεί στο Μητρώο αυτόνομα έναντι αυτής που έχει εγγραφεί με την επίκληση δάνειων ικανοτήτων. Αυτή η παράμετρος είναι ιδιαίτερα σημαντική, κατά τον ΣΑΤΕ, και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί.

4. Μεταβατικές διατάξεις: Με την υφιστάμενη διατύπωση των μεταβατικών διατάξεων ενδέχεται να δημιουργηθεί μεγάλο πρόβλημα με το πλήθος των αιτήσεων επανάκρισης που θα σωρευτούν στην αρμόδια Υπηρεσία Ξαφνικά και οι οποίες τελικώς δεν θα είναι εφικτό να εξεταστούν εγκαίρως. Εάν η λειτουργία των Μητρώων ωστόσο είναι πλήρως ή σε σημαντικό βαθμό ηλεκτρονικοποιημένη το πρόβλημα θα εμφανιστεί λιγότερο οξύ.

Πρόταση του Συνδέσμου μας είναι η όμηση κατάταξη στις νέες τάξεις του Μητρώου όλων των εργοληπτικών επιχειρήσεων, βάσει των πιο πρόσφατων στοιχείων με τα οποία έχουν κριθεί υπό το σημερινό καθεστώς του ΜΕΕΠ, για όσο χρονικό διάστημα υπολείπεται μέχρι της λήξης της υφιστάμενης βεβαίωσης εγγραφής στο ΜΕΕΠ.

Η λύση αυτή προτείνεται προκειμένου η σώρευση των αιτήσεων επανάκρισης να αποφευχθεί, ώστε να μην εμφανιστούν φαινόμενα μειωμένου ανταγωνισμού στους διαγωνισμούς αλλά και οι εργοληπτικές επιχειρήσεις να έχουν έστω και ένα μικρό περιθώριο προσαρμογής στις νέες συνθήκες και απαιτήσεις που θέτει το ΠΔ και οι οποίες φθάνουν έως και πέντε έτη πίσω, με αποτέλεσμα οι εργοληπτικές επιχειρήσεις να υποβάλλονται σε έναν αιφνιδιασμό.

5. Προκειμένου να μην χρειαστεί άμεσα επαναδιατύπωση των προβλέψεων του ΠΔ που αφορούν στις έννοιες των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων θα πρέπει να υπάρξει άμεσα συνεργασία και έλεγχος των σχετικών διατυπώσεων από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά ότι:

- ο όρος «Ίδια Κεφάλαια» που αναφέρεται στο άρθρο 51 παρ. 6 πρέπει να αντικατασταθεί με την «Καθαρή Θέση», εφόσον δεν υπάρχει πλέον όρος «Ίδια Κεφάλαια»,
- ο όρος «Οφειλόμενο Κεφάλαιο» δεν προβλέπεται πλέον αφού στο «Κεφάλαιο» περιλαμβάνονται μόνον καταβληθέντα κεφάλαια,
- με τις διατάξεις των παραγράφων 12 και 13 του άρθρου 72 του Ν.4172/13, τα Αφορολόγητα Αποθεματικά Τεχνικών Επιχειρήσεων αφενός φορολογήθηκαν αφετέρου ρητά πλέον δεν επιτρέπεται η τήρηση σχετικών λογαριασμών.

Γ. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΑΡΘΡΟ

1. Άρθρο 40 παρ. 4.

Να προστεθεί η λέξη «η οποία» μεταξύ της λέξης «και» και της λέξης «αναρτάται».

2. Άρθρο 40 παρ. 5.

Να σβηστεί η φράση «βιβλίο έντυπο ή» και να προστεθεί η φράση «ηλεκτρονικό αρχείο». Το έντυπο βιβλίο να πάει στις μεταβατικές διατάξεις.

3. Άρθρο 41 παρ. 3.

Μετά τη λέξη «..... διαχειριστικής χρήσης»...να προστεθεί η φράση «που έπεται από αυτήν».

4. Άρθρο 41.

Οι παράγραφοι 7 έως 15 χρειάζονται αναρίθμηση.

5. Άρθρο 42.

Προτείνουμε ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών να έχει ελεγκτική εμπειρία σε ισολογισμούς συντεταγμένους με βάση τα ΕΛΠ και τα Δ.Π.Χ.Α. και θα μπορούσε να προέρχεται από την Ε.Λ.Τ.Ε του ν. 3148/2003 που είναι Ν.Π.Δ.Δ. εποπτευόμενο από το Υπουργείο Οικονομικών.

6. Άρθρο 51 παρ. 1 - 3

α) Ο κύκλος εργασιών τριετίας να προκύπτει από τις ελεγμένες από τους ορκωτούς οικονομικές καταστάσεις και τα φορολογικά στοιχεία της εταιρείας και των Κοινοπραξιών στις οποίες συμμετέχει και

β) να διατηρηθεί η Συντήρηση και η Λειτουργία ως τμήμα του κύκλου εργασιών όπως είχε διατυπωθεί στην προηγούμενη έκδοση του προσχεδίου Π.Δ.

7. Άρθρο 51 παρ. 4.

Να προστεθεί στο τέλος μετά τη λέξη «ΦΠΑ» η φράση «ή να προσκομίζει αντίστοιχες βεβαιώσεις από τον Ο.Ε.Α.».

8. Άρθρο 51, παρ. 11 - 17.

Αναφορικά με τον απαιτούμενο κύκλο εργασιών της πιο πρόσφατης τριετίας προτείνουμε ως όριο κάλυψης να τεθεί το ενδιάμεσο ποσοστό από τα προτεινόμενα στο σχέδιο Π.Δ. που μας στάλθηκε όρια ήτοι, το 25% του ανώτατου προϋπολογισμού της τάξης : Για την 1η τάξη 187.500€, για την 2η τάξη 375.000 €, για την 3η τάξη 937.500 €, για την 4η τάξη 1.875.000 €, για την 5η τάξη 5.500.000 €, για την 6η τάξη 11.000.000€ και για την 7η τάξη 132.000.000€.

9. Άρθρο 52, παρ. 10 και άρθρο 57 παρ. 1-3

Ενώ στην παράγραφο 10 του άρθρου 52 προβλέπεται η δυνατότητα κάλυψης της ελάχιστης στελέχωσης στις Α.Ε. από την ιδιότητα του εκτελεστικού μέλους Δ.Σ., στις Ε.Π.Ε. και Ι.Κ.Ε. από την ιδιότητα του διαχειριστή και ομόρρυθμου εταίρου, στις Ο.Ε. και Ε.Ε. από την ιδιότητα του ομόρρυθμου μέλους, στο άρθρο 57 παρ. 1-3 δεν προβλέπεται η προσκόμιση των νομιμοποιητικών εγγράφων των εταιρειών (ΦΕΚ) ούτως ώστε να αποδεικνύονται οι σχετικές ιδιότητες.

10. Άρθρο 52, παρ. 11.

Τα ελάχιστα όρια μηχανικού εξοπλισμού σε ποσοστό 20% επί των ελαχίστων παγίων να ισχύσουν και για την 3η τάξη.

11. Άρθρο 53, παρ. 1α.

Να διαγραφεί το «κατά την Νομοθεσία των Δημοσίων Έργων» για τις Συμβάσεις Λειτουργίας και Συντήρησης Τεχνικών Έργων. Η Λειτουργία και Συντήρηση Τεχνικών Έργων αποτελεί στοιχείο εμπειρίας ασχέτως της νομοθεσίας βάσει της οποίας έχει γίνει η ανάθεσή της.

12. Άρθρο 53, παρ.2: Κατάταξη ανά κατηγορία έργων

Αναφορικά με την απαιτούμενη τεχνική εμπειρία ανά κατηγορία εργασιών προτείνουμε ως όριο κάλυψης να τεθεί το ενδιάμεσο ποσοστό από τα προτεινόμενα στο σχέδιο Π.Δ. που μας στάλθηκε όρια ήτοι, το 25% του ανώτατου προϋπολογισμού της τάξης, ανά κατηγορία εργασιών: Για την 1η τάξη 77.500 €, για την 2η τάξη 156.000 €, για την 3η τάξη 390.000 €, για την 4η τάξη 780.000 €, για την 5η τάξη 2.290.000 € για την 6η τάξη 4.580.000 € για την 7η τάξη 36.600.000 €.

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα της παρατεταμένης ύφεσης στην οικονομία της Χώρας, προτείνουμε να προσμετρηθεί - τουλάχιστον για την πρώτη φορά λόγω των ειδικών συνθηκών κρίσης - η τεχνική εμπειρία της τελευταίας επταετίας (σύμφωνα και με το παράρτημα XII / Μέρος II εδάφιο α) i της οδηγίας 24/2014/ΕΕ)).

13. Άρθρο 53, παρ. 3 - ISO

Στην τελευταία έκδοση του προσχεδίου Π.Δ. για τα Μητρώα, προστέθηκε αιφνιδιαώς η απαίτηση πιστοποίησης για συστήματα Διαχείρισης κατά της Δωροδοκίας (ISO 37001:2016). Από τη σχετική αναζήτηση που πραγματοποιήσε ο Σύνδεσμός μας σήμερα στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες δεν υπάρχουν διαπιστευμένοι φορείς προκειμένου να μπορούν να πιστοποιήσουν σε αυτό το πεδίο επιχειρήσεις. Μία μόνο περίπτωση εντοπίσαμε στην Γερμανία, όπου βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία διαπίστευσης ενός φορέα για την πιστοποίηση στον εν λόγω πεδίο.

Σε κάθε περίπτωση λοιπόν, η απαίτηση πιστοποίησης των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο υπόψη τέταρτο πεδίο θα πρέπει να απαλειφθεί ενώ και για τα υπόλοιπα πεδία πιστοποιήσεων θα πρέπει να δοθεί ικανός χρόνος προετοιμασίας των διαδικασιών των εργοληπτικών

επιχειρήσεων 5ης - 7ης τάξης - πολύ περισσότερος από το 9μηνο που σήμερα προβλέπεται - ώστε οι σχετικές πιστοποιήσεις να είναι ουσιαστικές και όχι εικονικές.

14. Άρθρο 53, παρ. 4.

Θα πρέπει να προβλεφθεί η ισότιμη μεταχείριση ανάμεσα σε αυτούς που μετέχουν στους διαγωνισμούς με την βεβαίωση εργοληπτικού πτυχίου του Μητρώου και σε αυτούς που μετέχουν άνευ αυτής, αναφορικά με το ζήτημα της τεχνικής εμπειρίας. Στην πρώτη περίπτωση, και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 53, για να μετρήσει η τεχνική εμπειρία ανά κατηγορία έργου (5ετία) θα πρέπει να συμφωνούν τα μεγέθη των πιστοποιητικών, των τιμολογίων και των φορολογημένων τιμολογίων. Κατά συνέπεια και στην δεύτερη περίπτωση, δηλαδή συμμετοχή μίας επιχείρησης σε διαγωνισμό, χωρίς την κατάταξή της στο Μητρώο, θα πρέπει να ζητείται ο ανάλογος έλεγχος τιμολόγησης και φορολόγησης της απαιτούμενης τεχνικής εμπειρίας.

15. Άρθρο 53, παρ. 4

Η διατύπωση που έχει γίνει για τους τζίρους των Κοινοπραξιών με βάση το ποσοστό συμμετοχής είναι περιοριστική δεδομένου ότι πολλές Κοινοπραξίες κατανέμουν στα μέρη τους το φυσικό αντικείμενο του έργου με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δεδομένο ποσοστό συμμετοχής. Η διατύπωση του Ν.3669/2008 επέτρεπε την ακριβή κατανομή του τζίρου ανάμεσα στα μέρη και προτείνουμε να επανέλθει.

16. Άρθρο 60

Στο Άρθρο 60 παρ. γ στην 4η σειρά να προστεθεί η λέξη «οριστική» πριν την λέξη «παραλαβή».

17. Παράρτημα Ι (Πιστοποιητικά Εμπειρίας)

α) Ο χρόνος των 90 ημερών από την υποβολή της αίτησης που δίνεται στις προϊστάμενες και διευθύνουσες υπηρεσίες για να εκδώσουν πιστοποιητικό εμπειρίας κρίνεται υπερβολικός και προτείνεται να γίνει 30 ημέρες.

β) Η διαβίβαση των πιστοποιητικών προτείνεται να γίνεται μόνο ηλεκτρονικά και όχι σε έντυπη μορφή στην υπηρεσία τήρησης του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.. Η έντυπη μορφή να προβλεφθεί αν είναι αναγκαίο για περιορισμένο χρόνο στις μεταβατικές διατάξεις του Π.Δ..

18. Παράρτημα ΙΙ (Ετησίως Υποβαλλόμενα Στοιχεία)

Να προστεθεί παράγραφος θ όπου να προβλέπεται η ετήσια υποβολή των πιστοποιητικών που προβλέπονται (για τις εταιρείες 5^{ης} έως 7^{ης} τάξης), σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 3 του Π.Δ..

Τέλος θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι στο προσχέδιο Π.Δ. έχουν μείνει οι αναχρονιστικές κατηγορίες εργασιών και εξειδικευμένων εργασιών. Παρακαλούμε το συντομότερο να γίνει σχετική νομοθετική ρύθμιση ώστε οι κατηγορίες και υποκατηγορίες των έργων να συμβαδίζουν με την σύγχρονη πραγματικότητα και την αντίστοιχη κατηγοριοποίηση εργασιών σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

ο Σύνδεσμός μας παρομένει στην διάθεσή σας προκειμένου να σας εκθέσει και δια ζώσης τις ανωτέρω προτάσεις του.

Με τιμή,
Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΑΤΕ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

(112)

Αριθ. Πρωτ.: 31392

ΑΘΗΝΑ, 22 Ιουνίου 2017

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Π Ρ Ο Σ

τον Πρόεδρο και τα Μέλη της Ομάδας
Εργασίας για τα Μητρώα

ΚΟΙΝ.: 1. Γραφείο Υπουργού Υποδομών και
Μεταφορών
2. Γραφείο Προέδρου ΕΑΑΔΗΣΥ
3. Συντονιστή Έργου Σύνταξης
Προσχεδίου Π.Δ. για τα Μητρώα
4. Δ.15

ΘΕΜΑ: Θέσεις ΣΑΤΕ επί βασικών θεμάτων του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Αξιότιμα Μέλη,

Σε σχέση με τα συζητηθέντα κατά τις συνεδριάσεις της Ομάδας Εργασίας, οι θέσεις του ΣΑΤΕ επί των βασικότερων θεμάτων είναι οι εξής:

1) Τύπος κατάταξης:

Ο ΣΑΤΕ με αποφάσεις του διοικητικού του συμβουλίου έχει υποστηρίξει επανειλημμένως την αναγκαιότητα της εφαρμογής τύπου κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων στο νέο υπό εκπόνηση ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. Η απόφασή του αυτή δεν έχει μεταβληθεί και αποτελεί την επίσημη θέση του Συνδέσμου στην Ομάδα Εργασίας που συντάσσει το προσχέδιο Π.Δ. για το ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. Μάλιστα έχει υποστεί ήδη προ 2,5 ετών προς το Υπουργείο και τους αρμόδιους φορείς ολοκληρωμένο σχέδιο προεδρικού διατάγματος, ως προς το βασικό περιγραμμο, τη δομή και τις θέσεις του οποίου εμμένουμε, με τις απαιτούμενες βεβαίως επικαιροποιήσεις των συντελεστών και των ορίων.

Η εφαρμογή του τύπου κατάταξης κρίνεται αναγκαία διότι επιφέρει μαθηματικώς την εξομάλυνση / εξισορρόπηση μεταξύ των τριών χρησιμοποιούμενων δεικτών (κύκλος εργασιών, ίδια κεφάλαια, πάγια), επιτρέποντας σε εργοληπτικές επιχειρήσεις να αντισταθμίσουν την ενδεχόμενη μειονεξία τους σε ένα τομέα με τα πλεονεκτήματά τους σε άλλον, με αποτέλεσμα την καλύτερη αποτύπωση της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης.

Αντιλαμβανόμαστε, ότι οι θέσεις της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. είναι υπέρ της χρήσης ταυτόσημων κριτηρίων κατά την εγγραφή στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. και στις πρότυπες διακηρύξεις ως κριτηρίων επιλογής στους διαγωνισμούς. Εάν κάτι τέτοιο είναι αναγκαίο (γεγονός ως προς το οποίο διαφωνούμε, σύμφωνα με όσα σας εκθέτουμε στην επόμενη παράγραφο), τότε δεν βλέπουμε για ποιο λόγο δεν είναι δυνατή η εισαγωγή αντίστοιχου τύπου κατάταξης και στις νέες πρότυπες διακηρύξεις ως κριτηρίου επιλογής στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων.

Επομένως, όσον αφορά την εφαρμογή τύπου κατάταξης ή ελαχίστων ορίων, η θέση του ΣΑΤΕ είναι η ακόλουθη:

α) Εφαρμογή τύπου κατάταξης και όχι ελαχίστων ορίων ανά κριτήριο για την εγγραφή στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.

β) Σε περίπτωση που τούτο είναι νομικώς επιβεβλημένο (γεγονός που αμφισβητούμε) εισαγωγή πανομοιότυπου τύπου κατάταξης και στις πρότυπες διακηρύξεις για τον έλεγχο της οικονομικής επάρκειας κάθε διαγωνιζόμενης εργοληπτικής επιχείρησης (ημεδαπής ή αλλοδαπής).

2) Πρόσκληση στους διαγωνισμούς μέσω των τάξεων εγγραφής:

Διαφωνούμε απολύτως με τη εκφρασθείσα στην Ομάδα Εργασίας θέση της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. ότι η πρόσκληση στους διαγωνισμούς δεν δύναται να γίνεται μέσω των τάξεων εγγραφής (εργοληπτικών πτυχίων) στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε.. Ούτε η ενωσιακή νομοθεσία ούτε η εθνική απαγορεύουν τη χρήση των βεβαιώσεων εγγραφής στα επίσημα μητρώα εργοληπτικών επιχειρήσεων ως αποδείξεων πλήρωσης των ανά διαγωνισμό απαιτούμενων προϋποθέσεων τεχνικής ικανότητας και οικονομικής επάρκειας. Μάλιστα, ρητώς οι ενωσιακές Οδηγίες ορίζουν τις σχετικές βεβαιώσεις εγγραφής (άλλως εργοληπτικά πτυχία) ως τεκμήρια τεχνικής και οικονομικής καταλληλότητας. Περαιτέρω, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν απαγορεύει τη θέσπιση ανωτάτων ορίων μέχρι τα οποία ισχύει το ανωτέρω κριτήριο• το μόνο που απαγορεύει είναι τον άνευ ετέρου αποκλεισμό μιας επιχείρησης, χωρίς να της παρασχεθεί η δυνατότητα απόδειξης της τεχνικής και οικονομικής καταλληλότητας και επάρκειας και με άλλους τρόπους. Κατά συνέπεια, η πρόταση του ΣΑΤΕ, προς την οποία αντιλαμβανόμαστε ότι είναι σύμφωνοι και το αρμόδιο Υπουργείο, καθώς και όλες οι εργοληπτικές οργανώσεις, είναι η εξής: Πρόσκληση (άμεση ή έμμεση, όπως άλλωστε συμβαίνει με τις ισχύουσες πρότυπες διακηρύξεις) όλων των εγγεγραμμένων στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικών επιχειρήσεων μέχρι το ανώτατο όριο της τάξης εγγραφής της ανά κατηγορία έργου και παροχή της δυνατότητας απόδειξης των συστατικών προϋποθέσεων συμμετοχής σε διαγωνισμούς άνω του ορίου της τάξης εγγραφής της με τους ουσιαστικούς τρόπους που προβλέπονται και για τις μη εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. εργοληπτικές επιχειρήσεις (ήτοι ε.ε. προερχόμενες από άλλα κράτη – μέλη της Ε.Ε.).

3) Εγγραφή στο Μητρώο με επίκληση στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων:

Κατά την άποψη του ΣΑΤΕ είναι εξαιρετικά επικίνδυνη για το σύστημα παραγωγής δημοσίων έργων η πρόβλεψη της δυνατότητας εγγραφής στο Μητρώο, οικονομικών φορέων που ανήκουν σε ένωση με την επίκληση πόρων και ικανοτήτων των άλλων συμμετεχόντων στην ένωση. Αποδεχόμαστε ότι η δυνατότητα στήριξης στις ικανότητες άλλων φορέων μπορεί να λειτουργήσει κατά περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 78 του Ν.4412/2016, περίπτωση κατά την οποία η προσκόμιση των πόρων των άλλων φορέων που δεσμεύονται για την συγκεκριμένη σύμβαση εύκολα μπορεί να ελεγχθεί από την Αναθέτουσα Αρχή κατά την υλοποίηση της συγκεκριμένης σύμβασης, ωστόσο για την περίπτωση των δημοσίων έργων διαφωνούμε πλήρως με την εφαρμογή της δυνατότητας που δίνει το άρθρο 83, παράγραφος 2, περί εγγραφής στο Μητρώο οικονομικών φορέων που ανήκουν σε ένωση επικαλούμενοι πόρους που διαθέτουν άλλοι συμμετέχοντες.

Εάν επιμείνετε στην συμπερίληψη σχετικών διατάξεων στο υπό σύνταξη προσχέδιο Π.Δ. θα πρέπει να διασφαλιστεί με διάφανο, σαφή και έγκυρο τρόπο, ο συνεχής και πλήρης έλεγχος όλων των παρεχόμενων πόρων και ικανοτήτων του παρόχου που επικαλείται ο οικονομικός φορέας που αιτείται την εγγραφή (π.χ. έλεγχος των νομιμοποιητικών εγγράφων, ασφαλιστικών και φορολογικών ενημεροτήτων, κ.λ.π. μέσω και των ετήσιων εκθέσεων δραστηριότητας).

Ο Σύνδεσμός μας προκειμένου να σας καταθέσει τις πλήρεις και αναλυτικές του θέσεις περιμένει το τελικό κείμενο του προσχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για το νέο ΜΕΕΠ στο οποίο θα καταλήξει η Ο.Ε.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Με τιμή,

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

συμβάσεις των περιπτώσεων β' της παραγράφου 2 με εκτιμώμενη αξία κάτω των ερίων του άρθρου 235. (Όπως η παρ. 3 του άρθρου 1 αντικαταστάθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 22 του Ν. 4441/2016)

4. Οι διατάξεις των άρθρων 134 έως 181 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων έργων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β' του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 335 έως 338).

5. Οι διατάξεις των άρθρων 182 έως 199 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β' του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 335 έως 338).

5. Οι διατάξεις των άρθρων 200 έως 220 εφαρμόζονται στην εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, συμπληρωματικά προς τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι του Μέρους Β' του Βιβλίου Ι (άρθρα 129 έως 133) και του Μέρους Β' του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 335 έως 338).

7. Κατά τη σύναψη συμβάσεων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2, που υλοποιούνται ως Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), σύμφωνα με το ν. 3389/2005 (Α' 232) δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 2, της παραγράφου 7 του άρθρου 4, των εδαφίων β' και γ' της παραγράφου 7 του άρθρου 6, των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 14, των εδαφίων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 19, της παραγράφου 10 του άρθρου 39, του άρθρου 44, των παραγράφων 6 έως 8 του άρθρου 45, τα άρθρα 49 έως 53, των παραγράφων 7 έως 9 του άρθρου 54, της παρ. 5 του άρθρου 57, των άρθρων 68, 72, 76 και 77, των στοιχείων ε' έως στ' της παραγράφου 2 και των παραγράφων 4, 5, 6 και 11 έως 16 του άρθρου 86, των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 87, της παραγράφου 6 του άρθρου 88, των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 90, των στοιχείων α', ζ' και η' της παραγράφου 1 του άρθρου 91, των άρθρων 92 έως 100, 103 έως 105, των παραγράφων 6 και 7 του άρθρου 106, των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 118, της παραγράφου 3 του άρθρου 123, των άρθρων 124 έως 126, 128 έως 129, της παραγράφου 2 του άρθρου 133, των άρθρων 134 έως 220, των παραγράφων 8 έως 11 του άρθρου 221, του άρθρου 281, της παραγράφου 7 του άρθρου 282, των άρθρων 298 και 302, της παραγράφου 7 του άρθρου 313, των άρθρων 315 και 316, της παραγράφου 7 του άρθρου 317, καθώς και του άρθρου 334. Κατά τη σύναψη των συμβάσεων αυτών εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 3389/2005.

Άρθρο 2 Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο 6' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) α) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου και οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 223 και β) ως «αναθέτοντες φορείς» νοούνται οι αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 224,

2) ως «κεντρικές κυβερνητικές αρχές (ΚΚΑ) (ήτοις «αναθέτουσες αρχές» από την παρ. 2 του άρθρου 22 του Ν. 4441/2016)», νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις, οι φορείς που τις έχουν διαδεχθεί,

3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές,

4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: α) έχουν συσταθεί για το συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα, β) έχουν νομική προσωπικότητα και γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή η διαχείριση των οποίων υπόκειται σε έλεγχο ασκούμενο από τους οργανισμούς αυτούς ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές αρχές, τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου,

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» και ως «συμβάσεις έργων, υπηρεσιών και προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/ αναθετόντων φορέων, αντίστοιχα, και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών,

6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» και ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο, ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β', β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου,

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του προηγούμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του παρόντος, με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων και αφορά νέες κατασκευές, επεκτάσεις, ανακαινίσεις, επισκευές - συντηρήσεις κατά τη λειτουργία, κατεδαφίσεις υποδομών,

ιδίως στις κατηγορίες οδοποιίας, οικοδομικών, υδραυλικών, ηλεκτρομηχανολογικών, λιμενικών, βιομηχανικών - ενεργειακών, δικτύων, πρασίνου, καθαρισμού και επεξεργασίας νερού, υγρών, στερεών και αερίων αποβλήτων, γεωτρήσεων, ειδικών μονώσεων, ανελκυστήρων, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, πλωτών έργων και εγκαταστάσεων, ναυπηγείων, αποκαλύψεις μεταλλείων ή όπως οι κατηγορίες αυτές διαμορφώνονται από τις κείμενες διατάξεις και των υποδομών εκ του συνδυασμού των ανωτέρω κατηγοριών,

8) ως «δημόσιες συμβάσεις προμηθειών» και ως «συμβάσεις προμηθειών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση- πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση προμηθειών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης,

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» και ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην περίπτωση 6.

(α) ως «δημόσιες συμβάσεις εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών» νοούνται αυτές με αντικείμενο την εκπόνηση μελετών και την παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια των στοιχείων α' και β', αντίστοιχα, της περίπτωσης 6 της παραγράφου 3, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ', όταν οι μελέτες δεν εκπονούνται και οι υπηρεσίες δεν παρέχονται από το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής,

(β) ως «δημόσιες συμβάσεις γενικών υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στην υποπερίπτωση α' της παρούσας περίπτωσης, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλευτικών υπηρεσιών, που ως τέτοιες νοούνται εκείνες που, έχουν ως αντικείμενο το σχεδιασμό, προγραμματισμό, οργάνωση, διαχείριση, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση επιχειρησιακών και αναπτυξιακών προγραμμάτων και δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και σε οριζόντιου χαρακτήρα παρεμβάσεις, την υποστήριξη της υλοποίησής τους με τη μεταφορά της απαραίτητης σχετικής τεχνογνωσίας, καθώς και την παροχή εξωγενών υπηρεσιών (outsourcing) υλοποίησης των ανωτέρω προγραμμάτων και δράσεων. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες υπάγονται ιδίως οι οικονομικές μελέτες, οι κοινωνικές μελέτες, οι μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, οι περιβαλλοντικές μελέτες, καθώς και οι μελέτες συστημάτων πληροφορικής, εκτός εάν σχετίζονται με έργο κατά την έννοια της περίπτωσης 7 ή με εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά την έννοια της υποπερίπτωσης α' της παρούσας περίπτωσης.

10) ως «συμφωνία - πλαίσιο» νοείται μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή ενός ή περισσότερων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων

που διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, όπου ενδείκνυται, τις προβλεπόμενες ποσότητες,

11) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή/και φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου, προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια αυτή περιλαμβάνεται και ο όρος «εργοληπτική επιχείρηση» του Τίτλου Ι του Κεφαλαίου ΙΙ του Μέρους Β' του παρόντος Βιβλίου,

12) ως «προσφέρων» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά,

13) ως «υποψήφιος» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας,

14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης των άρθρων 63 και 293, της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62, της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης του άρθρου 291, αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδείγματων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές,

15) ως «κεντρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις παρακάτω μορφές: α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, β) της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς,

16) ως «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές: α) τεχνικής υποδομής που παρέχει τη δυνατότητα στις

116

4) ως «Διευθύνουσα Υπηρεσία» νοείται η τεχνική υπηρεσία που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της συναφθείσας σύμβασης, υπό την εποπτεία της Προϊσταμένης Αρχής,

5) ως «Τεχνικό συμβούλιο» νοείται το συλλογικό όργανο που έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί στον εργοδότη για την έκδοση αποφάσεων, όταν προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία ή ζητείται από την αναθέτουσα ή την προϊσταμένη Αρχή (όπως αντικείμενο της παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016).

6) ως «Φυσικό αντικείμενο» της σύμβασης νοείται η τεχνική υπηρεσία ή η μελέτη, που προσδιορίζεται από τη σύμβαση, ως το ζητούμενο αποτέλεσμα αυτής,

(α) «Μελέτη» είναι το αποτέλεσμα συστηματικής και αναλυτικής επιστημονικής και τεχνικής εργασίας και έρευνας σε συγκεκριμένο απλό ή σύνθετο γνωστικό αντικείμενο, που αποβλέπει ιδίως στην παραγωγή έργου ή στην επέμβαση σε έργο ή αφορά στο σχεδιασμό και την απεικόνιση έργου ή παραγωγικής διαδικασίας ή σε μεθόδους ανάπτυξης και σχεδιασμού του ευρύτερου χώρου. Η μελέτη έχει την έκταση και το βάθος που απαιτείται με τη σύμβαση, απεικονίζεται δε και παραδίδεται στην αναθέτουσα αρχή/αναθέτοντα φορέα με συγκεκριμένη συμφωνημένη μορφή.

(β) «Τεχνικές Υπηρεσίες» και «λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες» είναι οι υπηρεσίες που συνίστανται στην παροχή γνώσεων και ικανοτήτων με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων επί ορισμένου χρόνου, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός της παραγωγικής διαδικασίας. Οι τεχνικές υπηρεσίες μπορούν να έχουν ως αντικείμενο, ιδίως: α) τη σύνταξη των τευχών δημοσίου διαγωνισμού ανάθεσης μελέτης ή υπηρεσίας, β) τον έλεγχο και την επίβλεψη έργου ή μελέτης και γ) την υποστήριξη της αναθέτουσας αρχής στη διεξαγωγή ανάθεσης σύμβασης μελέτης, έργου ή υπηρεσίας, στην επίβλεψη ή έλεγχο μελέτης και στη διοίκηση ή επίβλεψη ή έλεγχο έργου.

7) ως «Προεκτιμώμενη αμοιβή» νοείται το προεκτιμώμενο από την αναθέτουσα Αρχή χρηματικό ποσό για την ολοκλήρωση των προκηρυσσόμενων μελετών ή τεχνικών υπηρεσιών, που καθορίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 53 και αναφέρεται στα έγγραφα της σύμβασης,

8) ως «Συμβατική αμοιβή» νοείται το καθοριζόμενο με την προκήρυξη κατ' αποκοπή τίμημα όταν δεν προβλέπεται υποβολή οικονομικής προσφοράς και η οικονομική προσφορά του ανάδοχου στις λοιπές περιπτώσεις συμβάσεων μελετών και συμβάσεων παροχής τεχνικών υπηρεσιών,

9) ως «Τελική αμοιβή» νοείται το συνολικό ποσό που καταβάλλεται στον ανάδοχο ως αμοιβή για το εκτελεσθέν αντικείμενο της σύμβασης,

10) ως «Μονάδες φυσικού αντικείμενου» νοούνται οι χαρακτηριστικές για κάθε αντικείμενο σύμβασης μοναδιαίες διαστάσεις του, πολλαπλάσια των οποίων το συνθέτουν και ορίζουν το μέγεθος του κατά κύριο λόγο, όπως χιλιόμετρα οδού, επιμέρους αυτοτελείς δομικές κατασκευές (γέφυρες, σήραγγες, σχετούς, ανισόπεδους κόμβους και διαβάσεις), τετραγωνικά μέτρα κτιρίων ή αποτυπώσεων ή οι μονάδες του χρόνου που απαιτούνται για την εκτέλεση της σύμβασης,

11) ως «Κύρια Μελέτη» νοείται η μελέτη που έχει ως αντικείμενο τον ίδιο το σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας αυτοτελώς ή συνδυασμένα με άλλη κύρια μελέτη,

12) Ως «Υποστηρικτικές μελέτες και έρευνες» νοούνται οι επί μέρους μελέτες και έρευνες που είναι απαραίτητες για το σχεδιασμό έργου ή την παροχή υπηρεσίας, δεν έχουν, όμως, ως αντικείμενο τον ίδιο το σχεδιασμό του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας,

13) ως «Απλή Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει μία κύρια αυτοτελή μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες,

14) ως «Σύνθετη Μελέτη» νοείται η μελέτη που περιλαμβάνει περισσότερες από μία κύρια μελέτη και ενδεχομένως τις απαιτούμενες υποστηρικτικές μελέτες.

15) Ως «κατηγορίες μελετών» και ως «υπηρεσίες επίβλεψης μελετών και έργων» νοούνται οι ακόλουθες κατηγορίες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Γ': (1) Χωροταξικές και ρυθμιστικές μελέτες, (2) Πολεοδομικές και ρυμοτομικές μελέτες, (3) οικονομικές μελέτες, (4) κοινωνικές μελέτες, (5) μελέτες οργάνωσης και επιχειρησιακής έρευνας, (6) αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων, (7) ειδικές αρχιτεκτονικές μελέτες (διαμόρφωσης εσωτερικών και εξωτερικών χώρων αποκατάστασης μνημείων, διατήρησης παραδοσιακών κτιρίων, οικισμών και τοπίου), (8) στατικές μελέτες (μελέτες φερουσών κατασκευών κτιρίων και μεγάλων ή ειδικών τεχνικών έργων), (9) Μηχανολογικές, ηλεκτρολογικές και ηλεκτρονικές μελέτες, (10) Μελέτες συγκοινωνιακών έργων (οδών, σιδηροδρομικών γραμμών, μικρών τεχνικών έργων, έργων υποδομής αερολιμένων) και κυκλοφοριακές μελέτες (11) μελέτες λιμενικών έργων, (12) Μελέτες μεταφορικών μέσων (χερσαίων, πλωτών, εναέριων), (13) Μελέτες υδραυλικών έργων (εγχειρίσιμων υδατικών έργων, φραγμάτων, υδρεύσεων, αποχετεύσεων) και διαχείρισης υδατικών πόρων, (14) Ενεργειακές μελέτες (θερμοηλεκτρικές, υδροηλεκτρικές, πυρηνικές ήπιων μορφών ενέργειας), (15) Βιομηχανικές μελέτες (προγραμματισμού, σχεδιασμού και λειτουργίας), (16) Μελέτες τοπογραφίας (γεωδαιτικές, φωτογραμμετρικές, χαρτογραφικές, κτηματογραφικές και τοπογραφικές), (17) Χημικές μελέτες και έρευνες, (18) Μελέτες Χημικής Μηχανικής και Χημικών Εγκαταστάσεων, (19) Μεταλλευτικές μελέτες και έρευνες, (20) Γεωλογικές, υδρογεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες και έρευνες, (21) Γεωτεχνικές μελέτες και έρευνες, (22) Εδαφολογικές μελέτες και έρευνες, (23) Γεωργικές μελέτες (γεωργοοικονομικές, γεωρογεωτεχνικές εγχείριων βελτιώσεων, γεωροκτηνοτροφικού προγραμματισμού, γεωροκτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων), (24) Δασικές μελέτες (διαχείρισης δασών και ορεινών

119

βοσκοτόπων, δασοτεχνικής διευθέτησης ορεινών λεκανών χειμάρρων, αναδασώσεων, δασικών οδών, δασικών μεταφορικών εγκαταστάσεων και κατάρτισης δασικών χαρτών), (25) Μελέτες φυτοτεχνικής διαμόρφωσης περιβάλλοντος χώρου και έργων πρασίνου, (26) Αλιευτικές μελέτες, (27) Περιβαλλοντικές μελέτες και (28) Μελέτες συστημάτων πληροφορικής και δικτύων. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να τροποποιείται το ως άνω Παράρτημα, επεκτείνοντας ή περιορίζοντας τις κατηγορίες μελετών και υπηρεσιών που περιλαμβάνονται σε αυτό.

4. Για το σκοπό του παρόντος άρθρου και για τις ανάγκες του Βιβλίου Ι ο όρος «αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης» περιλαμβάνει τις ενδεικτικά απαριθμούμενες στα επίπεδα NUTS 1, 2 και 3 και μικρότερες διοικητικές μονάδες ως αναφέρονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

5. Ορισμοί σχετικοί με τις τεχνικές προδιαγραφές των άρθρων 54 και 282 περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα VIII του Προσαρτήματος Β', αντίστοιχα.

ΒΙΒΛΙΟ Ι - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΈΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΟΔΗΓΙΑ 2014/24/ΕΕ)

ΜΕΡΟΣ Α - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

ΤΙΤΛΟΣ 1

ΤΜΗΜΑ Ι - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 3 - Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής (άρθρο 1 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Το παρόν Βιβλίο (άρθρα 3 έως 221) θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προγραμματισμού και σύναψης συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που πραγματοποιούνται από αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως εκτιμώμενης αξίας αυτών, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο παρόν άρθρο.

2. Διαδικασία σύναψης σύμβασης ή σύμβαση κατά την έννοια του παρόντος Βιβλίου είναι η απόκτηση, μέσω δημόσιας σύμβασης, από μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές, έργων, αγαθών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από τις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως του κατά πόσον τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες προορίζονται για την εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος.

120

κανόνες διαχείρισης των κονδυλίων της Ε.Ε. (συγχρηματοδοτούμενες δημόσιες συμβάσεις).

Άρθρο 53 - Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης

1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρθρων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών.

2. Τα έγγραφα της σύμβασης, πλην της προκήρυξης σύμβασης του άρθρου 63 και της προκαταρκτικής προκήρυξης του άρθρου 62 σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, περιέχουν ιδίως:

α) την ελκυστικότητα της αναθέτουσας αρχής,

β) την προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών από την αρμόδια υπηρεσία, τη διεύθυνση και τον τρόπο υποβολής τους,

γ) το όνομα, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου και τηλεμοινοτυπικού μηχανήματος (FAX), τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail) της υπηρεσίας που διενεργεί τον διαγωνισμό, καθώς και τον αρμόδιο υπάλληλο της υπηρεσίας αυτής,

δ) τα αρμόδια όργανα για την αποσφράγιση των προσφορών, την ημερομηνία, την ώρα και λοιπές πληροφορίες που σχετίζονται με την αποσφράγιση (π.χ. τόπος αποσφράγισης), καθώς και τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμμετέχουν στην διαδικασία,

ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης. Επίσης οποιαδήποτε δικαιώματα προαίρεσης για συμπληρωματικές ή νέες συμβάσεις και, εφόσον είναι γνωστό, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών, καθώς και τον αριθμό των παρατάσεων για την άσκησή τους,

στ) το είδος της διαδικασίας,

ζ) την πηγή χρηματοδότησης και τον τρόπο πληρωμής,

η) το νόμισμα της προσφερόμενης τιμής,

θ) τις προϋποθέσεις αναπροσαρμογής του τιμήματος μετά την κατακύρωση, εφόσον κρίνεται ότι απαιτείται τέτοιος όρος, σύμφωνα και με την παρ. 10,

ι) τις απαιτούμενες εγγυήσεις τον τύπο, τα ποσοστά, το νόμισμα, το χρόνο υποβολής των εγγυήσεων, όλους τους σχετικούς όρους αυτών, καθώς και άλλες εξασφαλίσεις, εάν ζητούνται,

ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο

και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης,

ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων,

ιγ) τη δυνατότητα υποβολής προσφοράς για ένα ή περισσότερα τμήματα της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 59,

ιδ) τη δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών,

ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87

ιστ) τη διάρκεια ισχύος των προσφορών,

ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς,

ιη) όλους τους ειδικούς και γενικούς όρους για την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως δε την υποχρέωση της παρ. 2 του άρθρου 18 και τους όρους πληρωμής,

ιθ) οποιεσδήποτε τροποποιήσεις με τη μορφή σαφών, ακριβών και κατηγορηματικών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως ρητρών αναθεώρησης τιμών ή προαίρεσεων, κατά τα άρθρα 132,

κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.),

κα) τον κατάλογο και τη σειρά ισχύος των εγγράφων της σύμβασης,

κβ) όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διάθεσης των εγγράφων της σύμβασης,

κγ) τη διαδικασία πρόσβασης των υποψηφίων και προσφερόντων στα δικαιολογητικά, στις τεχνικές και οικονομικές προσφορές, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 70 και στην κείμενη νομοθεσία,

κδ) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων:

αα) τον προϋπολογισμό δημοπράτησης, το τιμολόγιο δημοπράτησης, την ειδική συγγραφή υποχρεώσεων, την τεχνική περιγραφή, την τεχνική μελέτη ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,

ββ) τον τρόπο σύνταξης και υποβολής των οικονομικών προσφορών,

γγ) αμοιβή των αξιολογότερων μελετών, όπου κρίνεται αναγκαίο,

(121)

δδ) το απαιτούμενο στάδιο της μελέτης που πρέπει να υποβάλουν οι οικονομικοί φορείς, στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50,

εε) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50 τα σχέδια συμβολαίου οροφωτικής, κανονισμού λειτουργίας, πινάκων ποσοστών συνιδιοκτησίας και κατανομών των κοινόχρηστων δαπανών ή δαπανών για τα κοινότητα πράγματα, προσυμφώνων σταδιακής μεταβίβασης ποσοστών του οικοπέδου ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών,

στστ) στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, το είδος και την έκταση των διατιθεμένων ανταλλαγμάτων, ώστε να εξασφαλίζεται η αναγωγή σε κοινή βάση, εξέταση και βαθμολόγηση τόσο των τεχνικών προσφορών όσο και των οικονομικών,

κε) επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών:

αα) το τεύχος τεχνικών δεδομένων, τη συγγραφή υποχρεώσεων, το τεύχος προεκτιμώμενων αμοιβών ή/και τη διαμόρφωση αυτών μετά την κατακύρωση της σύμβασης, σύμφωνα με την προσφορά του αναδόχου,

ββ) την κατηγορία μελέτης, κατά την περίπτωση (15) της παρ. 3 του άρθρου 2 που απαιτείται για κάθε επί μέρους μελετητικό αντικείμενο της σύμβασης, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας ανά κατηγορία μελέτης, που αντιστοιχεί στην προς ανάθεση σύμβαση,

γγ) την προεκτιμώμενη αμοιβή ή το κατ' αποκοπή τίμημα για την αμοιβή όλων των πρώτων σταδίων στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51 της παρ. 15 του άρθρου 22 του ν. 4441/2016,

δδ) την εξειδίκευση των πρώτων σταδίων των κύριων ή και υποστηρικτικών μελετών στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 51

εε) τις προδιαγραφές εκπόνησης της μελέτης κατά το άρθρο 196,

κστ) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία απαιτείται κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221).

3. Τα έγγραφα της σύμβασης συντάσσονται υποχρεωτικά στην ελληνική γλώσσα και προαιρετικά και σε άλλες γλώσσες, συνολικά ή μερικά. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των τμημάτων των εγγράφων της σύμβασης που έχουν συνταχθεί σε περισσότερες γλώσσες, επικρατεί η ελληνική έκδοση.

4. Οι αναθέτουσες αρχές δεν επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς δαπάνη για τη λήψη των εγγράφων της σύμβασης, πλην της δαπάνης που αντιστοιχεί στο κόστος αναπαραγωγής τους και της ταχυδρομικής αποστολής τους.

5. Πρότυπα εγγράφων σύμβασης με δεσμευτική ισχύ εκδίδονται από την Αρχή, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011, με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου.

6. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών και παροχής τεχνικών υπηρεσιών, λοιπά πρότυπα τεχνικού περιεχομένου των περιπτώσεων κδ' και κε' της παρ. 2, με δεσμευτική ή μη ισχύ, καθώς και σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες εκδίδονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα:

α) Κατά την έγκριση της διακήρυξης το υπάρχον στην εγκεκριμένη μελέτη σχέδιο διακήρυξης προσαρμόζεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα τεύχη διακήρυξης εφόσον αυτό απαιτείται. Επίσης, γίνεται και αναγκαία προσαρμογή των άλλων στοιχείων της μελέτης που συνεπάγεται η αλλαγή της διακήρυξης.

β) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.

γ) Με τα έγγραφα της σύμβασης επιτρέπεται να αναλάβει ο ανάδοχος την αναγκαία συμπλήρωση ή προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης προς τα δεδομένα του εδάφους.

δ) Η διακήρυξη μνημονεύει τα τεχνικά τεύχη και σχέδια που μαζί με αυτήν αποτελούν τη βάση για την κατάρτιση της σύμβασης. Σε περίπτωση διαδικασίας διαπραγμάτευσης του άρθρου 32 ή απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118, τα τεύχη αυτά προσδιορίζονται στη σύμβαση.

ε) Τα τεχνικά τεύχη είναι σχέδια και κείμενα που δίνουν εικόνα του έργου που πρόκειται να κατασκευαστεί και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο ανάδοχος με τη σύμβαση (τεχνική περιγραφή, συγγραφές υποχρεώσεων κ.λπ.).

στ) Ο προϋπολογισμός της υπηρεσίας αποτελεί ένδειξη της προεκτίμησης του κόστους του έργου και ανώτατο όριο προσφοράς, όταν τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις. Ο προϋπολογισμός μπορεί να είναι αναλυτικός ή να περιλαμβάνει κατ' αποκοπή τίμημα για το έργο ή τμήματά του.

ζ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων εγκρίνεται Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους.

η) Ο Κανονισμός Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών, μετά την έγκρισή του, ισχύει υποχρεωτικά για όλες τις αναθέτουσες αρχές που δημοπρατούν δημόσιες συμβάσεις έργων.

θ) Στις τιμές του προϋπολογισμού και του τιμολογίου, τόσο της υπηρεσίας όσο και της προσφοράς, περιλαμβάνεται κάθε σχετική δαπάνη, καθώς και τα γενικά έξοδα και

όφελος της εργοληπτικής επιχείρησης. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η με αρ.πρωτ. 8371/ 27.7.2016 συμφωνία μεταξύ Εργοληπτικών Ενώσεων και Π.Ο.ΕΜΔΥΔΑΣ, όπως ισχύει ή τυχόν μελλοντικές συμφωνίες.

ι) Ο προϋπολογισμός της αναθέτουσας αρχής, όταν είναι αναλυτικός, ομαδοποιεί τις ομοειδείς εργασίες με ένδειξη του αθροίσματος της δαπάνης κάθε ομάδας. Αν δεν υπάρχει τέτοια ομαδοποίηση, νοείται ότι το σύνολο των εργασιών είναι μία ομάδα. Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 95 ο προϋπολογισμός πρέπει υποχρεωτικά να αναλύεται σε «Ομάδες εργασιών» ανά κατηγορία έργων. Οι «Ομάδες Εργασιών» ανά κατηγορία έργων καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Στην περίπτωση εφαρμογής της περίπτωσης β' της παρ. 2 του άρθρου 95, οι τιμές του τιμολογίου μπορεί να είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή να είναι κατ' αποκοπή τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο. Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 125, για έργα που η προμήτρηση των εργασιών είναι δύσκολη ή αδύνατη, όπως ιδίως έργα συντηρήσεων: επισκευών, βελτιώσεων, ανακαινίσεων, αναστηλώσεων, άρσης κατ'απώλειαν και για ύψος προϋπολογισμού έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, χωρίς Φ.Π.Α., μπορεί ο προϋπολογισμός να μην περιλαμβάνει ποσότητες των επιμέρους εργασιών, αλλά μόνο την κατ' εκτίμηση δαπάνη του συνόλου κάθε ομάδας ομοειδών εργασιών και το γενικό σύνολο.

ια) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπο συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στα έγγραφα της σύμβασης, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 94 και 124 έως 126.

ιβ) Στις περιπτώσεις του άρθρου 50, με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται από τους οικονομικούς φορείς ο προσδιορισμός τεχνολογικών χαρακτηριστικών και προδιαγραφών επιμέρους στοιχείων του έργου, η υποβολή προτάσεων - λύσεων σε δεδομένο τεχνικό πρόβλημα, ο καθορισμός της προθεσμίας για την αποπεράτωση κατασκευής του έργου και κοστολόγηση του κύκλου ζωής του έργου, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης.

ιγ) Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 50 ο «Κανονισμός Μελετών Έργου» ο οποίος συντάσσεται από την αναθέτουσα αρχή, ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα, περιλαμβάνει τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις και προδιαγραφές εκπόνησης των μελετών που θα υποβληθούν από τους οικονομικούς φορείς και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εγγράφων της σύμβασης.

8. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, πέραν των αναφερομένων στις παραγράφους 1 έως 6, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης εφαρμόζονται και τα παρακάτω:

α) Η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης περιλαμβάνει τις προβλέψιμες προεκτιμώμενες αμοιβές των επί μέρους μελετών και τεχνικών υπηρεσιών που απαρτίζουν τη

σύμβαση. Στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης συμπεριλαμβάνεται ποσοστό δέκα πέντε τοις εκατό (15%) ως απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 186, όπως τροποποιήθηκε από την παρ. 16 του άρθρου 22 του ν. 4412/2017.

β) Η προεκτιμώμενη αμοιβή αποτελεί γινόμενο των μονάδων φυσικού αντικείμενου και λοιπών προσδιοριστικών στοιχείων του προς μελέτη έργου, όπως προκύπτουν από το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων του έργου, με τις τιμές αμοιβών, ανά κατηγορία έργου και μονάδα φυσικού αντικείμενου, του Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών της περίπτωσης δ'. Όταν στην προς ανάθεση σύμβαση περιλαμβάνονται μελέτες κατηγοριών οι οποίες δεν τιμολογούνται στον Κανονισμό της περίπτωσης δ', η προεκτιμώμενη αμοιβή υπολογίζεται κατά περίπτωση από την αναθέτουσα αρχή, με βάση ποσοτικά στοιχεία που προκύπτουν από το Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων και τις ειδικές διατάξεις περί αμοιβής των κατηγοριών αυτών, εφόσον ισχύουν, άλλως από συγκριτικά στοιχεία για αμοιβές συναφών μελετών ή παροχής τεχνικών υπηρεσιών.

γ) Για ερευνητικές και υποστηρικτικές εργασίες (όπως ιδίως γεωτεχνικές έρευνες και τυπογραφικές μελέτες), για τις οποίες δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός μονάδων φυσικού αντικείμενου, τίθεται συνολική προεκτιμώμενη αμοιβή ανά κατηγορία, ως ανώτατο όριο δαπάνης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει αθροιστικά για όλες τις κατηγορίες το ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής προεκτιμώμενης αμοιβής.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Μελετών της Γενικής Γραμματείας Υποδομών και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγκρίνεται, με βάση τις εκάστοτε ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές, Κανονισμός Προεκτιμώμενων Αμοιβών μελετών και τεχνικών υπηρεσιών, που περιλαμβάνει:

(αα) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών μελετών ανά μονάδα φυσικού αντικείμενου και κατηγορία έργου, με βάση, κυρίως, τα προβλεπόμενα στάδια μελέτης και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικείμενων, ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή και

(ββ) ενιαίες τιμές προεκτιμώμενων αμοιβών τεχνικών υπηρεσιών είτε ανά μονάδα φυσικού αντικείμενου και κατηγορία έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις ποσότητες των όμοιων ή τυποποιημένων φυσικών αντικείμενων ώστε να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός της αμοιβής στην περίπτωση αυτή είτε ανά μονάδα χρόνου απασχόλησης των προσώπων (ανθρωπομήνες) που ασχολούνται με την παροχή της υπηρεσίας, με βάση τα προσόντα και την εμπειρία τους.

Μετά την έκδοση της ως άνω απόφασης, η εφαρμογή των τιμών του κανονισμού για τον καθορισμό της προεκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων είναι υποχρεωτική για τις αναθέτουσες αρχές, οι οποίες λαμβάνουν επιπρόσθετα υπόψη όλα τα στοιχεία που επηρεάζουν, κατά την κρίση τους, τη συνολική δαπάνη της σύμβασης, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της και τον ελικοειρητοποιημένο φάκελο της δημόσιας σύμβασης. Οι τιμές του κανονισμού αναπροσαρμόζονται κάθε έτος, με βάση τον επίσημο δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους. Μέχρι τις 20 Μαρτίου κάθε έτους αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σχετικό έγγραφο ενημέρωσης προς τις αναθέτουσες αρχές. Οι διακηρύξεις που εγκρίνονται μετά την ημερομηνία αυτή

123

λαμβάνουν υποχρεωτικά υπόψη την αναπροσαρμογή των τιμών, για τον προσδιορισμό της προσεκτιμώμενης αμοιβής.

ε) Η αναθέτουσα αρχή χορηγεί έντυπα συμπλήρωσης οικονομικής προσφοράς ή περιλαμβάνει σχετικό υπόδειγμα στη διακήρυξη, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 95.

9. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης προμηθειών, όταν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται χρόνος παράδοσης των αγαθών μεγαλύτερος των δώδεκα (12) μηνών, μπορεί να περιλαμβάνεται στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, υπό τους όρους του άρθρου 132. Στην περίπτωση αυτή πρέπει υποχρεωτικά να καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης ο τύπος, ο τρόπος και οι προϋποθέσεις της αναπροσαρμογής. Χρόνος εκκίνησης της αναπροσαρμογής είναι η ημερομηνία υποβολής των προσφορών που καθορίζεται από τα έγγραφα της σύμβασης και υπολογίζεται μέχρι και την ημερομηνία παράδοσης των αγαθών. Σε περιπτώσεις τιμητικών παραδόσεων, η τιμή αναπροσαρμόζεται για τις ποσότητες που, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται να παραδοθούν μετά την παρέλευση των δώδεκα (12) μηνών. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης παράδοσης, με υπαιτιότητα του αναδόχου, ο χρόνος παράτασης δεν λαμβάνεται υπόψη για την αναπροσαρμογή. Προκαταβολή που χορηγήθηκε αφαιρείται από την προς αναπροσαρμογή συμβατική αξία.

10. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής γενικών υπηρεσιών, μπορεί να ορίζεται με σαφήνεια στα έγγραφα της σύμβασης όρος περί αναπροσαρμογής της τιμής, οι προϋποθέσεις και ο τρόπος αναπροσαρμογής αυτής.

Άρθρο 54 - Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περίπτωση 1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρτιθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών.

Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στη συγκεκριμένη διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι ανάλογα με την αξία και τους σκοπούς της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να καθαρίζουν αν απαιτείται μεταβίβαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι τεχνικές προδιαγραφές, καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή το σχεδιάσμά για όλους τους χρήστες.

124

μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, κατόπιν γνώμης του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών.

Πριν από την έκδοση της απόφασης περί αποκλεισμού ορισμένου οικονομικού φορέα, παρέχεται σε αυτόν η δυνατότητα ακροάσεως.

4. Η απόφαση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 κοινοποιείται στην αναθέτουσα αρχή και τον θιγόμενο οικονομικό φορέα.

5. Ο αποκλεισμός οικονομικού φορέα από διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος Βιβλίου, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, επιφέρει αυτοδικαίως και τον αποκλεισμό του από μελλοντικές ή εν εξελίξει διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών, υπηρεσιών του Βιβλίου II (άρθρα 222 έως 338) ή συμβάσεων παραχώρησης έργων και υπηρεσιών του ν. 4413/2016 (Α' 148) για ίσο χρονικό διάστημα

(Όπως η παράγραφος αυτή τροποποιήθηκε με την παράγραφο 12 του άρθρου 167 του ν. 4497/2017)

6. Οι αποφάσεις που εκδίδονται βάσει της παρ. 3 γνωστοποιούνται στην Αρχή, στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και στη Γενική Γραμματεία Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Στην Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων τηρείται κατάλογος των αποκλεισθέντων οικονομικών φορέων, στον οποίο καταχωρούνται τα στοιχεία και η περίοδος αποκλεισμού εκάστου εξ αυτών, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 2472/1997 (Α' 50).

Άρθρο 75 - Κριτήρια επιλογής (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

- α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,
- γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης.

2. Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που

τηρούνται στο κράτος - μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α' ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο Παράρτημα αυτό.

Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων υπηρεσιών, εφόσον οι οικονομικοί φορείς πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να μπορούν να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να τους ζητεί να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων που εκδίδεται μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος ή με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται μετά από γνώμη επιτροπής που συστήνουν και στην οποία εκπροσωπούνται τα οικεία επαγγελματικά επιμελητήρια, προσδιορίζεται το αντικείμενο κάθε κατηγορίας μελέτης του Παραρτήματος I του Προσαρτήματος Γ'. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται η αντιστοιχία κάθε κατηγορίας μελέτης με το επιστημονικό πεδίο απασχόλησης των εγγεγραμμένων στο «Μητρώο Μελετητών», καθώς και στο «Μητρώο Γραφείων Μελετών» του Παραρτήματος XI του Προσαρτήματος Α', σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, με γνώμονα την εφαρμογή του Κανονισμού ΕΚ 2195/2002. Με όμοια απόφαση μπορούν να διαιρούνται ή ενοποιούνται εν γένει οι παραπάνω κατηγορίες.

3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για το σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, ιδίως, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.

Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της σύμβασης ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 341.

Η αναλογία, ενδεικτικά, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα της σύμβασης. Οι μέθοδοι και τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων.

Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους τμήμα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οι οικονομικοί φορείς ανά

125

ομάδες τμημάτων, αν ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερα τμήματα που πρέπει να εκτελεστούν ταυτόχρονα.

Εάν οι συμβάσεις βάσει συμφωνίας-πλαίσιο πρόκειται να ανατεθούν μετά από προκήρυξη νέου διαγωνισμού, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο πέμπτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που θα εκτελεστούν ταυτόχρονα ή , εάν αυτό δεν είναι γνωστό, βάσει της εκτιμώμενης αξίας της συμφωνίας-πλαίσιο. Στην περίπτωση δυναμικών συστημάτων αγορών, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο πέμπτο εδάφιο υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος.

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης προμηθειών για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η επαγγελματική ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνολογίας τους, της αποτελεσματικότητας, της εμπειρίας και της αξιοπιστίας τους.

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

Άρθρο 76 - Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργων

1. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν τα ακόλουθα:

α) Στο Μ.Ε.ΕΠ. ή τα νομαρχιακά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις.

β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ενα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα.

γ) Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το όριο της προηγούμενης παραγράφου, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου, καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά.

δ) Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων οικονομικών φορέων του Μ.Ε.ΕΠ., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχη κατηγορία και εξειδικευμένοι οικονομικοί φορείς, αν υπάρχουν, σε αντίστοιχες τάξεις. Τα δύο τελευταία εδάφια της περίπτωσης β' εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής μπορούν να συμμετάσχουν.
(Όλες οι παραπάνω ετάσεις της παρ. 5 της παρ. 1 του άρθρου 76 εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των άρθρων 119 του ν. 4472/2017)

ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ενώσεων οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής, πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται.

2. Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.

3. Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α) Αν το έργο ανήκει σε μια κατηγορία του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση β', η τάξη, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου τα ποσοστά των απρόβλεπτων δαπανών (απρόβλεπτα), όπως αυτά καθορίζονται στην περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 156, λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη. Αν το έργο ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες του Μ.Ε.ΕΠ. κατά την παράγραφο 1 περίπτωση γ', η τάξη για κάθε κατηγορία, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από το αντίστοιχο

126

μέρος της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Τα πιο πάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τις εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής, μπορούν να συμμετέχουν.

(Όπως η απόφαση έδωσε της παρ. 4' της παρ. 3 του άρθρου 76 προστέθηκε με την παρ. 5 γ. του άρθρου 119 του ν. 4472/2017.)

β) Ενώσεις οικονομικών φορέων εγγεγραμμένων στην ίδια τάξη και κατηγορία έργου του Μ.Ε.ΕΠ. μέχρι και την πέμπτη τάξη, επιτρέπεται να αναλάβουν έργα εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης από το ανώτατο όριο της τάξης τους μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της διαφοράς μεταξύ του ανώτατου ορίου της τάξης τους και του ανώτατου ορίου της επόμενης τάξης, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον δύο από τους οικονομικούς φορείς αυτούς συμμετέχουν στην κατανομή της κατασκευής του έργου ή στα κέρδη και τις ζημίες της ένωσης, με ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) ο καθένας. Όταν η ένωση αποτελείται από οικονομικούς φορείς εγγεγραμμένους στην έκτη τάξη του Μ.Ε.ΕΠ. για την ίδια κατηγορία εργασιών, το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης αξίας των έργων που επιτρέπεται να αναλάβει η ένωση διαμορφώνεται στα εξήντα εκατομμύρια (60.000.000) ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στα κέρδη και τις ζημίες, ανέρχεται τουλάχιστον σε είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Τα όρια της παραγράφου αυτής μπορεί να επανακαθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, λαμβανομένου υπόψη του δείκτη αναθεώρησης των τιμών των δημοσίων έργων, όπως καθορίζεται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση οικονομικοί φορείς, που αποδεικνύουν ότι καλύπτουν τα κριτήρια επιλογής, μπορούν να συμμετέχουν.

(Όπως η απόφαση έδωσε της παρ. 3' της παρ. 3 του άρθρου 76 προστέθηκε με την παρ. 5 δ. του άρθρου 119 του ν. 4472/2017.)

4. Επιπλέον των επιχειρήσεων που είναι εγγεγραμμένες σε τάξεις των μητρώων, επιχειρήσεις που εκπληρώνουν τα κριτήρια επιλογής του άρθρου 75 του ν. 4412/2016 μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, μελετών ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ανεξαρτήτως της εγγραφής τους σε τάξεις. Οποιαδήποτε αντίθετη στο προηγούμενο εδάφιο καταργείται. (Όπως η απόφαση έδωσε, 4 του άρθρου 76 προστέθηκε με την παρ. 5 α. του άρθρου 119 του ν. 4472/2017.)

Άρθρο 77 - Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

1. Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α) Στο Μητρώο Μελετητών και στο Μητρώο Γραφείων Μελετών, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά τάξεις και κατηγορίες,

127

μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής των αγαθών/υπηρεσιών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.

Άρθρο 88 - Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές (άρθρο 69 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά τους, εντός αποκλειστικής προθεσμίας, κατά ανώτατο όριο δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της αναθέτουσας αρχής.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών,

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή την εκτέλεση του έργου,

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα,

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 89,

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 131,

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 89.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 18.

4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτό τον λόγο, μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας, την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή.

5. Εφόσον ζητηθεί, η Αρχή θέτει στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που η Ελλάδα έχει στη διάθεσή της όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα— σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

Άρθρο 89 - Δικαιολογητικά σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Για την απόδειξη ότι η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, ιδίως και κατά περίπτωση τα κατωτέρω έγγραφα:

α) σε περιπτώσεις χορήγησης ενίσχυσης στο πλαίσιο του Κανονισμού de minimis (ενισχύσεις ήσσονος σημασίας), την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της,

β) στις λοιπές περιπτώσεις: αα) δημοσίευση στην Ε.Ε.Ε.Ε. είτε της εγκριτικής του μέτρου ενίσχυσης απόφασης της Επιτροπής είτε του συνοπτικού δελτίου πληροφοριών του μέτρου ενίσχυσης και ββ) την κανονιστική πράξη του μέτρου ενίσχυσης και την ατομική πράξη έγκρισης χορήγησης της ενίσχυσης όταν προβλέπεται η έκδοσή της.

2. Για την απόδειξη της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις της παρ. 2 του άρθρου 18, σύμφωνα με την περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 88, ο προσφέρων προσκομίζει, εντός της τεθείσας προθεσμίας, τα παρακάτω:

α) αναφορά στη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΣΣΕ), στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι, και

β) δικαιολογητικά, από τα οποία προκύπτουν οι νόμιμες αποδοχές των εργαζομένων και οι αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές τους.

Άρθρο 90 - Ισότιμες και ισοδύναμες προσφορές

178

τόκολλα κανονισμού τιμών μονάδων νέων εργασιών - Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε., των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων, συμπληρωματικών συμβάσεων, αποφάσεις έκπτωσης κ.λπ.), οι διοικητικές πράξεις ελέγχου, οι διακοπές εργασιών και εν γένει όλα τα στοιχεία των περιπτ. α' έως και ζ' της παρ. 3 του άρθρου 45 του ν. 4412/2016. Η ηλεκτρονική βάση δεδομένων της παραγράφου 6 του άρθρου 45 του ν. 4412/2016, περιλαμβάνει στην ηλεκτρονική εφαρμογή του παρόντος, Οι χρήστες του συστήματος έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε συγκεκριμένα δεδομένα του συστήματος, που αφορούν στο έργο, τα οποία τους διευκολύνουν στην παρακολούθηση της εξέλιξης της όλης διαδικασίας και τους ενημερώνουν για τυχόν αλλαγές αυτής, που καθορίζεται με την παράγραφο 7 του παρόντος.

γ. Στο ηλεκτρονικό σύστημα ο ανάδοχος δημοσίου έργου αναρτά τις τριμηνιαίες συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις του για την πορεία του έργου της παρ. 15 του άρθρου 138 του ν. 4412/2016, το περιεχόμενο των οποίων είναι ανάλογο των αντίστοιχων εκθέσεων της διευθύνουσας Υπηρεσίας της παρ. 8 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016, καθώς επίσης τηρεί και το ημερολόγιο του έργου κατά το άρθρο 146 του ν. 4412/2016.

δ. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, που εκδίδεται εντός εννέα (9) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, προσδιορίζονται οι τεχνικές λεπτομέρειες και τα ειδικότερα στοιχεία των προηγούμενων εδαφίων που εντάσσονται στο Κ.Η.Σ.Π.Α.Τ.Ε.

3. Το Κ.Η.Σ.Π.Α.Τ.Ε. για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση των τεχνικών έργων, σε όλα τα στάδια προγραμματισμού και υλοποίησής τους, διασυνδέεται λειτουργικά ιδίως: α) με την ηλεκτρονική εφαρμογή του τρόπου έκδοσης οικοδομικών αδειών του ν. 4495/2017 (Α' 167), από την οποία αντλούνται τα απαραίτητα στοιχεία για τα κτιριακά έργα, δημόσια και ιδιωτικά, β) με το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ.) και με το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.Δ.Η.Σ.) των άρθρων 37 και 38 του ν. 4412/2016 (Α' 147), γ) με την εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Ταυτότητας Κτίριου του ν. 4495/2017 (Α' 167), δ) με την εφαρμογή Ηλεκτρονικού Συστήματος Καταγραφής, Λειτουργίας και Συντήρησης Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων κατά τις κείμενες διατάξεις, ε) με την εφαρμογή Κεντρικού Ηλεκτρονικού Συστήματος Αδειοδοτήσεων κατά τις κείμενες διατάξεις, στ) με την εφαρμογή του Ηλεκτρονικού μητρώου συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών τεχνικών έργων (ΜΗ.Τ.Ε.) του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α' 74), ζ) με το σύστημα αμοιβών και το μητρώο μελών του Τ.Ε.Ε., η) με το πρόγραμμα Διάγνωσης, θ) με το Μητρώο Δεσμεύσεων, ι) με τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών (σύστημα ΤΑΧΙΣ) και ια) με τα συστήματα των φορέων που τα μέλη τους εγγράφονται στα μητρώα του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α' 74).

4. Η ανάλυση των στοιχείων μέσω των ηλεκτρονικών συστημάτων της προηγούμενης, γίνεται για τα δημόσια έργα με ευθύνη των αρμοδίων οργάνων της αναθέτουσας αρχής. Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η δια-

γίνεται με την ηλεκτρονική μεταφόρτωση του εγγράφου που αντικαθιστά την τήρηση της εγγράφου διοικητικής διαδικασίας ή την υποχρέωση του πολίτη να προσέλθει στην αρμόδια διοικητική αρχή για τη διεκπεραίωση της υπόθεσής του.

5. Τα στοιχεία της εφαρμογής παραμετροποιούνται κατά τρόπο ώστε να είναι διαχειρίσιμα σε διάφορες κλίμακες εθνικού, περιφερειακού, ή τοπικού επιπέδου, καθώς και με κριτήρια τεχνικού αντικειμένου, γεωγραφικού προσδιορισμού, αναδόχου, αναθέτουσας αρχής ή φορέα, προϋπολογισμού ή οποιασδήποτε άλλης παραμέτρου αναζήτησης.

6. Μέσα σε διάστημα έξι (6) μηνών από την έναρξη λειτουργίας του Κ.Η.Σ.Π.Α.Τ.Ε. καταχωρούνται, κατά προτεραιότητα, τα εν εξελίξει δημόσια έργα για τα οποία δεν έχει συντελεσθεί η οριστική παραλαβή και τα ιδιωτικά για τα οποία δεν έχει γίνει η ηλεκτροδότηση.

7. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργών, που εκδίδεται εντός δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ρυθμίζονται τα ειδικότερα τεχνικά ζητήματα που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση του Κ.Η.Σ.Π.Α.Τ.Ε. και συγκεκριμένα οι όροι και τεχνικές λεπτομέρειες διασύνδεσής του με άλλες εφαρμογές, οι όροι και προϋποθέσεις πρόσβασης και χρήσης των πληροφοριών, οι παραμετροποιήσεις της παραγράφου 5, καθώς και κάθε άλλο θέμα συναφές με τα ανωτέρω.

8. Στις διαδικτυακές πύλες του συστήματος του παρόντος, τα θέματα ασφαλείας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 11 και 13 του Παραρτήματος Ι της ΥΑΠ/Φ.40.4/989/2012 (Β' 1301) «Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης» στην οποία περιλαμβάνεται και η ασφαλής αποθήκευση του αρχικού υλικού σε τουλάχιστον δύο διαφορετικά σημεία και με τα οριζόμενα στο π.δ. 25/2014 (Α' 44) «ηλεκτρονικό αρχείο και ψηφιοποίηση εγγράφων», ενώ διασφαλίζεται η προσβασιμότητα σε αυτά των ατόμων με ειδικές ανάγκες κατά τις διατάξεις του ν. 3979/2011 (Α' 138) «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις».

Άρθρο 218

Σώμα Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων

1. Συνιστάται Σώμα Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων για την επιδιόρθωση διενέργειας των απαραίτητων κατά τις κείμενες διατάξεις επιμετρήσεων και συναφών προς αυτές υπηρεσιών δημοσίων έργων, καθώς και της προαιρετικής επιμετρησης ιδιωτικού έργου, εφόσον το επιθυμεί ο αναθέτων.

2. Οι Ειδικοί Επιμετρητές Δημοσίων και Ιδιωτικών έργων εγγράφονται σε καταλόγους Σώματος Ειδικών Επιμετρητών δημοσίων και ιδιωτικών έργων που τηρούνται στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.) και στο Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, κατόπιν αδειοδότησής τους, που πραγματοποιείται μετά την παρακολούθηση σχετικών σεμιναρίων και επιτυχούς συμμετοχής σε εξετάσεις που διενεργούνται στο Τ.Ε.Ε.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, μετά από γνώμη των νομικών προσώπων της παραγράφου 2, που εκδίδεται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται τα απαραίτητα προσόντα, όπως ιδίως η απαιτούμενη εμπειρία, οι κανόνες και οι αρχές που διέπουν το έργο τους, η διάρκεια των απαραίτητων σεμιναρίων της παραγράφου 2, ο τρόπος και η διαδικασία αξιολόγησής τους, τα κριτήρια κατηγοριοποίησής τους για την επιλογή τους μέσω ηλεκτρονικής κλήρωσης, οι ιδιότητες που είναι ασυμβίβαστες με το έργο τους, τα όργανα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση ψευδών ή φερόμενων με το έργο τους διατάξεων, η αμοιβή για την παροχή των υπηρεσιών τους η οποία βαρύνει την αναθέτουσα αρχή, το είδος της σύμβασης μεταξύ των Ειδικών Επιμετρητών και της αναθέτουσας αρχής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα ανωτέρω. Εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών μετά από την έκδοση της Υπουργικής απόφασης, τα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 2 συγκροτούν το Σώμα Ειδικών Επιμετρητών.

4. Ειδικά για συγχρηματοδοτούμενα από το ΕΣΠΑ έργα ύδρευσης, αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων και διαχείρισης στερεών αποβλήτων, όταν η αξία σύμβασης είναι ανώτερη του ποσού των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, και αναθέτουσα αρχή ή αναθέτων φορέας είναι δήμος με πληθυσμό έως δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους ή νομικό πρόσωπο αυτού, με αρμοδιότητα υλοποίησης έργων των ανωτέρω κατηγοριών η επιλογή ειδικού επιμετρητή είναι υποχρεωτική. Η επιλογή ειδικού επιμετρητή είναι υποχρεωτική και για τα έργα του προηγούμενου εδαφίου που κατά την έναρξη λειτουργίας του Σώματος έχουν ανεκτέλεστο τμήμα σύμβασης ανώτερο των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ.

Άρθρο 219

Η προθεσμία του άρθρου 31 του ν. 4474/2017 (Α' 80) περί προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/2376 και άλλες διατάξεις, παρατείνεται έως την 30ή Απριλίου 2018 και στους υπαλλήλους- εξεταστές υποψηφίων οδηγών και οδηγών θα καταβάλλεται μηνιαία αποζημίωση, όπως αυτή έχει καθοριστεί στην κ.α. 75186/10428/15.11.2016 (Β' 4080).

Άρθρο 219Α

Επιτρέπεται στα τουριστικά γραφεία και στα γραφεία ενοικίασεως αυτοκινήτων, όπως ορίζονται στις περιπτώσεις γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014 (Α' 155), και σε εταιρείες και συνεταιρισμούς Επιβατηγών Δημόσιας Χρήσης Αυτοκινήτων, που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3109/2003 (Α' 38) και το άρθρο 87 του ν. 4070/2012 (Α' 82), η ολική εκμίσθωση με οδηγό μέσω προκρατήσεως με αντίστοιχη σύμβαση ελαχίστου διάρκειας τριών (3) ωρών, Επιβατηγών Ιδιωτικής Χρήσης (Ε.Ι.Χ.) Αυτοκινήτων αγορευομένης της μεταφοράς επιβατών με κόμιστρο με τα αυτοκίνητα αυτά.

Άρθρο 219Β

Τροποποίηση του άρθρου δεύτερου του ν. 4388/2016 (Α' 93)

Μετά το τέλος της παραγράφου 13 του άρθρου δεύτερου του ν. 4388/2016 (Α' 93) προστίθεται παράγραφος 14 ως ακολούθως:

«14. Η συσταθείσα με το π.δ. 123/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» (Α' 210) Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Συγκοινωνιακών Έργων με Σύμβαση Παραχώρησης (ΕΥΔΕ/ΚΣΕΠ), ασκεί τα καθήκοντα και υποχρεώσεις της Αναθέτουσας Αρχής έως την κατακώρυξη και υπογραφή της υπό δημοπράτηση σύμβασης για την εγκατάσταση πλήρους ηλεκτρονικού συστήματος αναλογικής χρέωσης διοδίων τελών, δορυφορικής τεχνολογίας με οπτική αναγνώριση, καθώς και σε κάθε άλλη συναφθείσα ή προς σύναψη σύμβαση αναγκαίας υποστηρικτικής δράσης στα πλαίσια της υπόψη δημοπράτησης και για το ίδιο χρονικό διάστημα.»

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΩΝ
ΣΤΑΘΜΩΝ ΕΠΙΓΕΙΑΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ
ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΛΗΨΗΣ

Άρθρο 220

Έννοια και λειτουργία ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης

1. Η λειτουργία των ιδιωτικών ραδιοφωνικών σταθμών που μεταδίδουν το πρόγραμμά τους σε ελεύθερη λήψη μέσω επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής, υπόκειται σε αδειοδότηση, η οποία γίνεται κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας μέσω δημοπρασίας. Η διαδικασία αδειοδότησης διενεργείται από το Ε.Σ.Ρ., το οποίο εκδίδει τη σχετική προκήρυξη.

2. Οι άδειες διακρίνονται σε εθνικές και περιφερειακές εμβέλειας. Εθνικής εμβέλειας είναι οι άδειες που καλύπτουν πληθυσμιακά την επικράτεια και περιφερειακής εμβέλειας οι άδειες που καλύπτουν πληθυσμιακά τις Περιφέρειες Απονομής, όπως καθορίζονται με τον εκάστοτε ισχύοντα Χάρτη Συχνοτήτων επίγειας ψηφιακής ραδιοφωνικής ευρυεκπομπής.

3. Οι ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης διακρίνονται αναλόγως του χαρακτήρα του προγράμματός τους σε ενημερωτικούς και μη ενημερωτικούς και βάσει αυτού αδειοδοτούνται αντιστοίχως.

Άρθρο 221

Πλαίσιο διαδικασίας αδειοδότησης

1. Η διενέργεια και η ολοκλήρωση της διαδικασίας αδειοδότησης του παρόντος νόμου γίνεται σύμφωνα με τον εκάστοτε ισχύοντα Χάρτη Συχνοτήτων επίγειας ψηφιακής ραδιοφωνικής ευρυεκπομπής.

2. Ο Χάρτης Συχνοτήτων επίγειας ψηφιακής ραδιοφωνικής ευρυεκπομπής της παραγράφου 1 εκδίδεται

129

Αριθμ. Πρωτ.: 32043

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2018

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Π Ρ Ο Σ

Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΘΕΜΑ: Αίτημα συνάντησης ενημέρωσης - Πρόσκληση παρακολούθησης των εργασιών της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μελών του ΣΑΤΕ

ΣΧΕΤ.: (α) Η υπ'αριθμ. 31859/27.11.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς εσάς με θέμα: "Αίτημα άμεσης συνάντησης".

(β) Η υπ'αριθμ. 31951/27.12.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς εσάς με θέμα: "Εργοληπτικό επάγγελμα και προβλέψεις Ν.4412/2016 καθώς και πρότυπων τευχών διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύνταξη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων".

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Με τις δύο σχετικές επιστολές μας, τις οποίες και επισυνάπτουμε εκ νέου, σας έχουμε επισημάνει την σπουδαιότητα ορισμένων ζητημάτων που σήμερα έχουν λάβει τέτοιες διαστάσεις που η αντιμετώπισή τους καθίσταται περισσότερο από αναγκαία προκειμένου να συνεχίσουν να υφίστανται ανταγωνιστικές κατασκευαστικές επιχειρήσεις δημοσίων έργων στην Χώρα, σε όλες τις τάξεις του ΜΕΕΠ.

Μέχρι και σήμερα δεν έχουμε γίνει αποδέκτες κάποιας θετικής απάντησής σας στο αίτημά μας για συνάντηση με σημεία συζήτησης τα ζέοντα προβλήματα του κλάδου κατασκευής δημοσίων έργων στην Χώρα.

Με δεδομένο ότι στις 31 Ιανουαρίου 2018 ο Σύνδεσμός μας θα πραγματοποιήσει Έκτακτη Γενική Συνέλευση με τα θέματα αυτά, ήτοι:

- Μη αντιμετώπιση από την Πολιτεία των Ασυνήθιστα Χομηλών Προσφορών (εγκύκλιος άρθρου 88 του Ν.4412/16, αναμενόμενη τροπολογία, κ.λ.η).
- Στραγγαλισμός ζωτικού χώρου άσκησης του εργοληπτικού επαγγέλματος (Παραβιάσεις άρθρου 2 του Ν.4412/16 κλπ π.χ. έργα δημοπρατούνται ως προμήθεια ή υπηρεσίες).
- Απαξίωση εργοληπτικού πτυχίου (Προβλέψεις άρθρου 75 του Ν.4412/16 κλπ) / Προβλέψεις του νέου σχεδίου Π.Δ. για ΜΗΤΕ)
- Νέοι πορόνομοι τρόποι ανάθεσης έργων (Αυθαίρετοι φωτογραφικοί όροι κλπ),

κρίνουμε ιδιαίτερα σημαντικό οι εκπρόσωποι των εργοληπτικών εταιρειών της Χώρας, που στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι Μέλη στον Σύνδεσμό μας, να γνωρίζουν την πολιτική θέση και τις προθέσεις του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών προκειμένου να καταλήξουν σε ουσιαστικά συμπεράσματα σχετικά με το μέλλον τους ως κατασκευαστές δημοσίων έργων ιδιαίτερα δε την στιγμή που διαφαίνεται η πρόθεση από τις θεσμικές πρωταθουλίες της κυβέρνησης να μεταβάλλει το πλαίσιο δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων στον κλάδο των δημοσίων έργων.

Έχουμε την πεποίθηση ότι ενστερνίζεστε την άποψη ότι όπως τα έργα κατασκευάζονται με την διαρκή συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του αναδόχου, υπό το πλαίσιο που καθορίζουν οι νόμοι, έτσι και οι θεσμικές εξελίξεις και ιδιαίτερα αυτές που φαίνεται να αναστρέφουν συστήματα που έχουν επιτυχώς δοκιμαστεί για περισσότερο από 35 έτη απαιτείται να είναι αποτέλεσμα συνδιαμόρφωσης και συστημικών διαβουλεύσεων μεταξύ Κυβέρνησης και Κοινωνικών Φορέων όπως ορίζει το Σύνταγμα και οι καλές πρακτικές θεσμοθέτησης και όχι το αποκλειστικό προνόμιο του ενός μόνο μέρους.

Έχουμε επανειλημμένα τονίσει ότι είμαστε ριζικά αντίθετοι στην παροχή ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, που ως συνέπεια έχει την εμφάνιση φαινομένων αυθαιρεσιών, που πλήττουν καίρια τη διαφάνεια, το δημόσιο συμφέρον, τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό, κάτι που είναι ασύμβατο με το γράμμα και το πνεύμα των ενωσιακών Οδηγιών.

Κύριε Υπουργέ, δυστυχώς, η Ελλάδα δεν έχει καταφέρει να ξεφύγει του γενικευμένου κανόνα που εντοπίζεται όπου υπάρχει η δυνατότητα εισαγωγής αυθαίρετων όρων, κρίσεων και εμποδίων προκειμένου να μειωθεί ο ανταγωνισμός και να δημιουργηθούν διαπλεκόμενες σχέσεις κατά την υλοποίηση των δημοσίων συμβάσεων. Στην περίπτωση των έργων η ελληνική εμπειρία έχει δείξει ότι **βασική προϋπόθεση** για την αποφυγή φαινομένων διαφθοράς, όπως αυτά που προκύπτουν όταν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς έχουν την διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν αυθαίρετα τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, είναι η αντικειμενικοποίηση του συστήματος ανάδειξης των ΑΧΠ ώστε να μην υπάρχει καμία δυνατότητα συναλλαγής καθώς και η λειτουργία κεντρικού συστήματος προ-αξιολόγησης και κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων, όπως το ΜΕΕΠ, ως μοναδικής αξιόπιστης πηγής προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Υπό αυτό το πρίσμα επαναλαμβάνουμε το αίτημα άμεσης συνάντησής σας με το Προεδρείο του Συνδέσμου μας για την συζήτηση επί των θεμάτων που τίθενται στις σχετικές επιστολές μας και παράλληλα σας καλούμε να παρακολουθήσετε τις εργασίες της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των Μελών του ΣΑΤΕ την 31.1.2018 και ώρα 11:00 στο ξενοδοχείο TITANIA.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Επισυνάπτεται

(α) Η υπ'αριθμ. 31859/27.11.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς εσάς με θέμα: "Αίτημα άμεσης συνάντησης".

(β) Η υπ'αριθμ. 31951/27.12.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ προς εσάς με θέμα: "Εργοληπτικό επάγγελμα και προβλέψεις Ν.4412/2016 καθώς και πρότυπων τευχών διακηρύξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύνταξη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων".

Αριθμ. Πρωτ.: 31951

Αθήνα, 27 Δεκεμβρίου 2017

Π Ρ Ο Σ

Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών

κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΚΟΙΝ.: 1. Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Γραφεία Προέδρου

2. Πρόεδρο και Μέλη ΣΔΕ/Τμ. Κατ.

ΘΕΜΑ: Εργοληπτικό επάγγελμα και προβλέψεις Ν.4412/2016 καθώς και πρότυπων τευχών διακήρυξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Με ιδιαίτερη έκκληση και έντονη ανησυχία τα Μέλη του Συνδέσμου μας και ο εργοληπτικός κλάδος εν γένει παρατηρεί την, με ταχείας ρυθμούς, πλήρη αποδομησή του, η οποία ξεκίνησε με την θέσπιση του Ν.4412/2016.

Δυστυχώς και παρά τις εντός του Κοινοβουλίου διαβεβαιώσεις σας περί συνέχισης ύπαρξης και λειτουργίας ενός Μητρώου Εγγραφής και Κατάταξης των Εργοληπτικών Επιχειρήσεων με βασικά χαρακτηριστικά όμοια με αυτά του σημερινού ΜΕΕΠ καθημερινά διαπιστώνουμε ότι:

- οι νομοθετικές παρεμβάσεις της κυβέρνησης (π.χ. άρθρα 118 και 119 του Ν.4472/2017)
- οι αυθαίρετες ερμηνείες των προβλέψεων του άρθρου 75 του Ν.4412/16 ορισμένων Αναθετούσων Αρχών
- οι συχνές αλλοιώσεις του χαρακτήρα των δημοσίων συμβάσεων από ορισμένες Αναθέτουσες Αρχές οι οποίες αντί να δημοπρατούν σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 2, του Ν.4412/2016, επιλέγουν να δημοπρατούν είτε ως προμήθεια είτε ως υπηρεσία ώστε να αποφεύγουν το υποχρεωτικώς εφαρμοζόμενο πρότυπο τεύχος διακήρυξης συμβάσεως έργων αλλά και
- οι διατυπώσεις της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων που περιλαμβάνονται στην τελευταία έκδοση των προτύπων τευχών διακήρυξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων του Ν.4412/2016

συρρικνώνουν τον λόγο ύπαρξης ενός Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, το οποίο και καταργούν στην πράξη.

Ειδικότερα, ο Σύνδεσμός μας έχει εντοπίσει και έχει κοινοποιήσει στο Υπουργείο σας σειρά έγγραφων παρεμβάσεων προς Αναθέτουσες Αρχές, οι οποίες εντελώς αυθαίρετα προσθέτουν μεγάλο αριθμό πρόσθετων, προσαπαιτούμενων συμμετοχής (που δεν αιτιολογούνται από τα ειδικά χαρακτηριστικά των έργων) επιπλέον της βεβαίωσης

Φειδιού 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
w w w . s a t e . g r

εγγραφής στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα την δραστική μείωση των εν δυνάμει συμμετεχόντων στους σχετικούς διαγωνισμούς.

Κατό την όποψη του Συνδέσμου μας, η προσθήκη των επιπλέον αυτών όρων δεν είναι σύμνομη και το αποτέλεσμα της είναι η καταστρατήγηση της υποχρεωτικής έννοιας του ΜΕΕΠ, εξέλιξη που εσείς μπορείτε να αντιληφθείτε την σημασία της.

Σχετικά επισυνάπτουμε γνωμοδότηση του νομικού μας συμβούλου στην οποία εκτίθενται διεξοδικά τα σχετικά με τα κριτήρια χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας και της προσθήκης ειδικών όρων στις διακήρυξεις υπό το καθεστώς του Ν. 4412/2016 ενώ συμπεραίνεται ότι σε όλες τις σχετικές περιπτώσεις έργων θα έπρεπε να προηγείται δική σας θετική απόφαση ως Υπουργού Υποδομών κατόπιν εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων του ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ.

Επιπρόσθετα σημειώνουμε ένα ακόμη ανησυχητικό φαινόμενο κατά τις δημοπρασίες των τελευταίων μηνών, το οποίο αφορά στην μη σύμνομη επιλογή ορισμένων Αναθετούσων Αρχών να εκφεύγουν των ρητών προβλέψεων του άρθρου 2 του Ν.4412/2016 όπου με σαφήνεια οριοθετούνται οι ορισμοί του έργου, της υπηρεσίας και της προμήθειας. Την πρωτοβουλία σας να περιλάβετε στον Ν.4412/2016 το εν λόγω ορισμογενικό άρθρο είχαμε επικροτήσει ως Σύνδεσμος κατά την συζήτηση του νομοσχεδίου στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, ωστόσο στην πράξη όταν οι Αναθέτουσες Αρχές έχουν προεπιλέξει να περιορίσουν τον εν δυνάμει ανταγωνισμό της διαγωνιστικής διαδικασίας αντί να δημοπρατούν ορθώς ως σύμβαση έργου τελικώς δημοπρατούν παρονόμως είτε ως σύμβαση υπηρεσιών είτε ως σύμβαση προμήθειας, ώστε να αποφεύγουν την χρήση του υποχρεωτικώς εφαρμοζόμενου πρότυπου τεύχους διακήρυξης και να ενσωματώνουν στο τεύχος της διακήρυξης όκρωσ περιοριστικές, συνήθως φωτογραφικές διατάξεις που δεν αιτιολογούνται από την φύση των υπό δημοπράτηση συμβάσεων με προφανή στόχευση την καθοδήγηση του αποτελέσματος της δημοπρασίας, γεγονός που αντιστρατεύεται και τις ανάλογες διατάξεις του ενωσιακού δικαίου περί αναθέσεως συναφών συμβάσεων, αλλά και τις γενικές αρχές της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού της ισότιμης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και της απαγόρευσης των διακρίσεων σε βάρος των οικονομικών φορέων.

Πέραν των ανωτέρω έντονο προβληματισμό έχει προκαλέσει στα Μέλη του Συνδέσμου μας η επιλογή της ΕΑΑΔΗΣΥ να περιλάβει στην τελευταία έκδοση των προτύπων τευχών διακήρυξεων ανοιχτής διαδικασίας για την σύναψη ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων έργου άνω και κάτω των ορίων του Ν.4412/2016, (τα οποία εξ' όσων γνωρίζουμε μέχρι και σήμερα δεν έχουν δημοσιευθεί σε ΦΕΚ), τις υποσημειώσεις 70 - 72, με τις οποίες προτρέπει τις Αναθέτουσες Αρχές να μην καλούν συγκεκριμένες τάξεις / πτυχία του ΜΕΕΠ, να επιβάλουν από μόνες τους απαιτήσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης, απαιτήσεις, οι οποίες να καθορίζονται περιγραφικά, χωρίς παραπομπή σε τάξεις/πτυχία του ΜΕΕΠ ή βαθμίδες/κατηγορίες του ΜΕΚ κ.ο.κ.

Ασφαλώς γνωρίζετε ότι θέση του Συνδέσμου μας που σας έχει διατυπωθεί σε όλους τους τόνους ήδη από το 2015, οπότε και σας ανατέθηκε το χαρτοφυλάκιο του Υπουργείου, είναι ότι είμαστε ριζικά αντίθετοι στην παροχή ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, που ως συνέπεια έχει την εμφάνιση φαινομένων

131

αυθαιρεσιών, που πλήττουν καίρια τη διαφάνεια, το δημόσιο συμφέρον, τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό, κάτι που είναι ασύμβατο με το γράμμα και το πνεύμα των ενωσιακών Οδηγιών.

Με βάση τις εξελίξεις από την ψήφιση του Ν.4412/2016 και μετά φαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές αποκτούν πλέον όλες σχεδόν τις αρμοδιότητες για τον καθορισμό των όρων διεξαγωγής ενός διαγωνισμού και για την εξειδίκευση των επιμέρους παραμέτρων του, με την παραχώρηση προς αυτές ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας ως προς όλα σχεδόν τα κρίσιμα ζητήματα των διαδικασιών ανάθεσης. Θεωρητικώς, υπάρχουν, βεβαίως, ορισμένες «δικλίδες ασφολείας» των προτύπων τευχών διακηρύξεων, των κανονιστικών πράξεων και των εγκυκλίων της κεντρικής διοίκησης και της εφαρμογής των αρκετά εξειδικευμένων πια γενικών αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού. Ωστόσο, ο γενικός κανόνας είναι ο ανωτέρω, γεγονός που αλλάζει ριζικά το τοπίο των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων έργων, **με αποτέλεσμα την απομάκρυνση από διαφανείς και ξεκάθαρους διαδικασίες, την απομάκρυνση από τον στόχο της βέλτιστης αξιοποίησης των δημοσίων και των κοινοτικών πόρων.**

Η ελληνική εμπειρία έχει δείξει ότι **βασική προϋπόθεση** για την αποφυγή φαινομένων διαφθοράς, όπως αυτά που προκύπτουν όταν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς έχουν την διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν αυθαίρετα τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, **είναι η αντικειμενικοποίηση του συστήματος ανάδειξης των ΑΧΠ** ώστε να μην υπάρχει καμία δυνατότητα συναλλαγής καθώς και η λειτουργία κεντρικού συστήματος προ-αξιολόγησης και κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων, όπως το ΜΕΕΠ, ως μοναδικής αξιόπιστης πηγής προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Δυστυχώς, κύριε Υπουργέ, κανένα νέο και στα δύο αυτά πεδία δεν είναι ελπιδοφόρο για τους υγιώς λειτουργούντες επιχειρηματίες του κλάδου μας, γεγονός για το οποίο ο Σύνδεσμός σας ζητά, για μία ακόμη φορά, συνάντηση προκειμένου να λάβει απάντηση για το μέλλον του Κλάδου από υπεύθυνα χείλη.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συν.: Γνωμοδότηση Νομικού Συμβούλου ΣΑΤΕ κ. Στ. Σταμόπουλου

Αριθμ. Πρωτ. :31859

Αθήνα, 27 Νοεμβρίου 2017

**ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ
ΕΠΕΙΓΟΝ**

Π Ρ Ο Σ Τον
Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΘΕΜΑ: Αίτημα άμεσης συνάντησης.

ΣΧΕΤ.: α) Η υπ'αριθ. πρ. 31254/10.5.2017 επιστολή του ΣΑΤΕ με θέμα: "Α.Χ.Π. - Αίτημα συνάντησης"

β) Η υπ'αριθ. πρ. 2049/550/31580/3915/31.8.2017 επιστολή των ΣΑΤΕ - ΣΤΕΑΤ - ΠΕΔΜΕΔΕ - ΠΕΔΜΗΕΔΕ με θέμα: "Αίτημα συνάντησης"

γ) Η υπ'αριθ. πρ. 2455/31805/13.11.2017 επιστολή των ΣΑΤΕ-ΠΕΔΜΕΔΕ με θέμα: "Πρόταση προσθήκης ρύθμισης στο άρθρο 116 του Ν.4412/2016 που αφορά στις ΑΧΠ"

Αγαπητέ κύριε Υπουργέ,

Με σειρά επιστολών του Συνδέσμου μας, όπως αναδεικνύεται από τα σχετικά, σας έχουμε επιστημονήσει την **σπουδαιότητα ορισμένων ζητημάτων** που σήμερα έχουν λάβει τέτοιες διαστάσεις που η **αντιμετώπισή τους καθίσταται περισσότερο από αναγκαία**, αφού επιθυμία όλων μας είναι να συνεχίσουν να υφίστανται ανταγωνιστικές κατασκευαστικές επιχειρήσεις δημοσίων έργων στην Χώρα.

Εντελώς συνοπτικά σημειώνουμε:

(α) την αναγκαιότητα επείγουσας νομοθετικής σας παρέμβασης για την αντιμετώπιση των ΑΧΠ, σε έργα προϋπολογισμού κάτω του κοινοτικού ορίου, στο πλαίσιο που αναλύεται στην γ) σχετική επιστολή μας, αλλά και του τρόπου εξέτασης των αιτιολογήσεων στην περίπτωση έργων προϋπολογισμού άνω του κοινοτικού ορίου,

(β) τις πολλαπλάσιες αυθαιρεσίες των Αναθετουσών Αρχών με την επίκληση των προβλεπομένων, στο άρθρο 75 του Ν.4412/16, περί πρόσθετων ειδικών όρων στις διακηρύξεις των δημοπρασιών, χωρίς, όμως, να αιτούνται την απαιτούμενη, σύμφωνα με το άρθρο 53, παρ. 7, περ. (β), προηγούμενη απόφαση του Υπουργού Υποδομών, η οποία και εκδίδεται ύστερα από την γνώμη του ΣΔΕ/Τμ. Κατ., πρακτική που έχει επιφέρει σημαντικότατο και αναξιολόγητο περιορισμό του ανταγωνισμού κατά τις δημοπρασίες των δημοσίων έργων, καθώς και την μετατροπή της βεβαίωσης εγγραφής στο ΜΕΕΠ σε ένα οπλό διεκπεραιωτικό δικαιολογητικό από ένα ισχυρό πιστοποιητικό οικονομικής και τεχνικής επάρκειας και καταλληλότητας των εργοληπτικών επιχειρήσεων της Χώρας, και

(γ) την ανάγκη αποσαφήνισης ορισμένων προβλέψεων του σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για το ΜΗΤΕ, όπως αυτές περιγράφονται στο απεσταλμένο από εσάς σχέδιο προς την ΕΑΑΔΗΣΥ για την διότρωση γνώμης.

Με βάση τα προηγούμενα, και δεδομένου ότι η παραγωγή των δημοσίων έργων κινδυνεύει να απορυθμιστεί πλήρως **σας ζητούμε τον προσδιορισμό άμεσης συνάντησής σας με το Προεδρείο του Συνδέσμου μας.**

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Φειδίου 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sale.gr
www.sale.gr

133

Οι Εργοληπτικές Οργανώσεις κατ'αλφαβητική σειρά:
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜ.
ΕΡΓΩΝ (ΠΕΔΜΕΔΕ)
Λαυρίου 23 - 106 80 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-3614978
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΙΠΛΩΜ. ΜΗΧ/ΓΩΝ ΗΛ/ΓΩΝ ΕΡΓΟΛΗΠΤΩΝ ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
(ΠΕΔΜΗΕΔΕ)
Λαυρίου 35 - 104 39 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-8232210
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ (ΣΑΤΕ)
Φαίδου 14-16 - 106 78 ΑΘΗΝΑ - Τηλ.: 210-3301814
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΤΑΣΕΩΝ (ΣΤΕΑΤ)
Παδάρου 4 - 106 71 ΑΘΗΝΑ - Τηλ. 210-3617321

Αριθ. Πρωτ. 2049/550/ 31580/3915

ΑΘΗΝΑ, 31 Αυγούστου 2017

Π Ρ Ο Σ Τον
Υπουργό Υποδομών &
Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΘΕΜΑ: Αίτημα συνάντησης.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Δεδομένων των σημαντικών επίκαιρων ζητημάτων όπως:

- το νέο Προεδρικό Διάταγμα για το ΜΗΕΒΔΕ
- οι ηλεκτρονικές δημοπρατήσεις
- οι Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές
- η εξεύρεση πρόσθετων πόρων χρηματοδότησης Δημοσίων Έργων,

παρακαλούμε για τον καθορισμό συνάντησής σας με τα Προεδρεία των Εργοληπτικών Οργανώσεων, προκειμένου οι εμπλεκόμενες εργοληπτικές επιχειρήσεις του Κλάδου να προετοιμαστούν ενόψει των επερχόμενων αλλαγών που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν κατά την άσκηση της εργοληπτικής τους επιχειρηματικότητας.

Με τιμή,
Για τις Εργοληπτικές Οργανώσεις,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
της ΠΕΔΜΕΔΕ

ΜΙΝ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
της ΠΕΔΜΗΕΔΕ

Γ. ΝΤΖΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
του ΣΑΤΕ

ΖΑΧ. ΛΟΥΤΣΑΚΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
του ΣΤΕΑΤ

Γ. ΣΥΡΙΠΟΥΛΟΣ

(134)

Αριθ. Πρωτ.:30300Α

ΑΘΗΝΑ, 27 Ιουλίου 2016

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Π Ρ Ο Σ

- Υπουργό Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, κ. Γ. Σταθάκη
- Υπουργό Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, κ. Χρ. Σπίρτζη

ΘΕΜΑ: Υπόμνημα ΣΑΤΕ για το Σχέδιο Νόμου με θέμα: «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)».

Αξιότιμοι Κύριοι Υπουργοί,

Με την παρούσα σας κοινοποιούμε Υπόμνημα του Συνδέσμου μας στο οποίο περιλαμβάνονται παρατηρήσεις και σχόλιά μας για το εν θέματι σχέδιο νόμου που συζητείται στη Βουλή.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΑΤΕ
ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΑΘΟΥΣΑΚΗΣ

Με τιμή,
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Συν. : Υπόμνημα ΣΑΤΕ με Α.Π. 30300/27.07.2016

A.Π.: 30300

27-7-2016

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΑΤΕ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:

**"ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
(ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΣΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 2014/24/ΕΕ ΚΑΙ 2014/25/ΕΕ)"**

Εισαγωγή

Ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ) ιδρύθηκε το 1965 και έκτοτε εκπροσωπεί την ελληνική εργοληπτική εταιρική επιχειρηματικότητα της Ελλάδας. Πέραν των Κεντρικών δομών στην Αθήνα, διαθέτει επτά Περιφερειακά Γραφεία, εξυπηρετώντας περισσότερες από 900 περίπου εργοληπτικές εταιρείες της Χώρας κάθε μεγέθους και τεχνικής εξειδίκευσης, οι οποίες σήμερα, εν μέσω κρίσης, απασχολούν περισσότερους από 3.000 Μηχανικούς ΜΕΚ και συνολικά περισσότερους από 40.000 απασχολούμενους.

Ο Σύνδεσμός μας, έχει δηλώσει προ πολλού τη θέση του για την αναγκαιότητα ριζικών μεταρρυθμίσεων στο θεσμικό πλαίσιο παραγωγής δημοσίων έργων, με στόχο τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα των δράσεων και τη βέλτιστη αξιοποίηση των δημοσίων πόρων, **με βασικό άξονα την δημοσιότητα** ως αναγκαία και ικανή συνθήκη για την επίτευξη συνθηκών διαφάνειας στην παραγωγή των δημοσίων έργων.

Υπό αυτό το πλαίσιο χαιρετίζουμε την αποδοχή του υποβληθέντος ήδη από το 2009 προς όλες τις πολιτικές ηγεσίες του ΥΠΥΜΕΔΙ αίτημά μας για τήρηση ηλεκτρονικού Δελτίου Ταυτότητας Έργου, αφού στο νομοσχέδιο που κατατέθηκε στην Βουλή προβλέπεται η τήρηση Ηλεκτρονικού Φακέλου έργου. Η μόνη επισήμανση που καταθέτουμε είναι ότι θα επιθυμούσαμε αυτός ο Ηλεκτρονικός Φάκελος να είναι ελεύθερα προσβάσιμος ώστε να εξυπηρετείται η διαφάνεια.

Σε κάθε περίπτωση θέση του ΣΑΤΕ είναι ότι το νομοθετικό πλαίσιο, πέραν από την απαιτούμενη συμφωνία του με τις ενωσιακές οδηγίες, πρέπει να υιοθετεί τις ευρωπαϊκές καλές πρακτικές, να αποβλέπει στη μείωση της γραφειοκρατίας και στην ενίσχυση της διαφάνειας και των αρχών του ανταγωνισμού, ζητήματα που θα επιδράσουν στη οικονομικά βέλτιστη κατασκευή των έργων, με άμεση αύξηση της ευημερίας των πολιτών της Ελλάδας.

Όμως, πέρα από την κοινή αφετηρία και το κοινό πλαίσιο των οδηγιών της ΕΕ για τις Δημόσιες Συμβάσεις, είναι σκόπιμη και αναγκαία η συμπλήρωση και εξειδίκευσή τους, ώστε να ανταποκρίνονται στις σημερινές ανάγκες και πραγματικότητες της Χώρας μας, με ειδικότερες διατάξεις για κάθε επιμέρους κατηγορία συμβάσεων δηλαδή έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες.

Υπό αυτό το πρίσμα ακολουθούν οι γενικές και ειδικές παρατηρήσεις του ΣΑΤΕ.

Φειδιού 14-16 Αθήνα 106 78 / 14-16 Feidiou str. 106 78 Athens Greece
T +30 210 3301814/5 T +30 210 3836503 F +30 210 3824540 E info@sate.gr
www.sate.gr

I- ΓΕΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Θεωρούμε θετικό ότι με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο επιχειρείται να νομοθετηθεί ένας ενιαίος Κώδικας για τα Δημόσια Έργα, θέση που ο Σύνδεσμός μας εκφράζει παγίως σε όλη τις σχετικές διαβουλεύσεις που στην ουσία διαρκούν από τον Δεκέμβριο του 2013. Για εμάς είναι τελείως απαραίτητο να είναι γνωστό εκ των προτέρων, πλήρες, κοινό για όλους, απλό, ξεκάθαρο και διαφανές το θεσμικό πλαίσιο ανάθεσης και εκτέλεσης, και να μην αναζητείται σε δυσερμήνευτους γενικόλογους νόμους, πολλαπλά νομοθετικά διατάγματα, αποφάσεις αναθετουσών αρχών κλπ. **Η εφαρμογή αυτής της γενικής αρχής είναι θεμελιώδους σημασίας για την αποτελεσματική υλοποίηση των αρχών της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού κατά την ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων δημοσίων έργων.**

Στο ερώτημα είναι κατά πόσο αυτή η αρχή επιτυγχάνεται με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο η απάντηση είναι μερικώς, αφού ορισμένα θέματα δεν επιλύονται καθόλου, όπως η ρύθμιση του εργοληπτικού επαγγέλματος, μέσω του ΜΕΕΠ, ενώ σε άλλα ο νέος κώδικας δημοσίων έργων δεν φαίνεται ότι περιέχει διατάξεις μονοσήμαντου, αυστηρού και απαρέγκλιτου χαρακτήρα (προσέχοντας κατά το στάδιο ανάθεσης) ώστε να μην παρέχεται διακριτική ευχέρεια στις κατά περίπτωση αναθέτουσες αρχές να διαμορφώνουν κατά το δοκούν ίδια κριτήρια συμμετοχής και ανάθεσης των συμβάσεων.

2. Είμαστε ριζικά αντίθετοι στην παροχή ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης, που ως συνέπεια έχει την εμφάνιση φαινομένων αυθαιρεσιών, που πλήττουν καίρια τη διαφάνεια, το δημόσιο συμφέρον, τον ελεύθερο και υγιή ανταγωνισμό, κάτι που είναι ασύμβατο με το γράμμα και το πνεύμα των ενωσιακών Οδηγιών.

Με το υπό συζήτηση νομοσχέδιο φαίνεται ότι οι αναθέτουσες αρχές αποκτούν πλέον όλες σχεδόν τις αρμοδιότητες για τον καθορισμό των όρων διεξαγωγής ενός διαγωνισμού και για την εξειδίκευση των επιμέρους παραμέτρων του, με την παραχώρηση προς αυτές ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας ως προς όλα σχεδόν τα κρίσιμα ζητήματα των διαδικασιών ανάθεσης. Υπάρχουν, βεβαίως, οι δικλίδες ασφαλείας των προτύπων τευχών διακηρύξεων, των κανονιστικών πράξεων και των εγκυκλίων της κεντρικής διοίκησης και της εφαρμογής των αρκετά εξειδικευμένων πιο γενικών αρχών της διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και προστασίας του πραγματικού ανταγωνισμού. Ωστόσο, ο γενικός κανόνας είναι ο ανωτέρω, γεγονός που αναμένεται ότι θα αλλάξει ριζικά το τοπίο των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων έργων.

Η ελληνική εμπειρία δείχνει ότι **βασική προϋπόθεση** για την αποφυγή φαινομένων διαφθοράς, όπως αυτά που προκύπτουν όταν οι αναθέτουσες αρχές / αναθέτοντες φορείς έχουν την διακριτική ευχέρεια να καθορίζουν αυθαίρετα το κριτήριο επιλογής και ανάθεσης, **είναι η αντικειμενικοποίηση του συστήματος ανάδειξης των ΑΧΠ** ώστε να μην υπάρχει καμία δυνατότητα συναλλαγής καθώς και η **λειτουργία κεντρικού συστήματος προ-αξιολόγησης και κατάταξης των εργοληπτικών επιχειρήσεων, όπως το ΜΕΕΠ ως μοναδικής αξιοπιστίας πηγής προσκαλούμενων εργοληπτικών επιχειρήσεων.** Κάθε διαφορετική επιλογή απομακρύνει τον στόχο της βέλτιστης αξιοποίησης των δημοσίων πόρων.

130

Σε αυτό το πλαίσιο προτείνουμε:

2.1 Για το ΜΕΕΠ:

Θεωρούμε θετική την πρόβλεψη του υπό συζήτηση νομοσχεδίου για πρόσκληση των εργοληπτικών επιχειρήσεων μέσω του ΜΕΕΠ, αφού η συνθήκη αυτή εξασφαλίζει τον μέγιστο βαθμό ισονομίας και αξιοκρατίας στις διαγωνιστικές διαδικασίες. Ωστόσο προκειμένου να είναι πλήρως λειτουργική η πρόβλεψη του υπό συζήτηση νομοσχεδίου προτείνουμε σχετικές τροποποιήσεις επί του **άρθρου 76**.

Παράλληλα θα πρέπει πολύ γρήγορα να κατατεθεί και η πρόταση Π.Δ. για το νέο ΜΕΕΠ προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια των νέων ευρωπαϊκών οδηγιών και να επιλύονται ορισμένα ζητήματα ανταγωνισμού που σήμερα υφίστανται στο σημερινό ΜΕΕΠ.

Επίσης, δεδομένου ότι προβλέπεται κατάργηση ορισμένων προβλέψεων του υφιστάμενου Ν.3669/2008 που ρυθμίζει τον χώρο των δημοσίων έργων θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 20 του Ν.3669/2008 (ήτοι οι παράγραφοι 4,5 και 7) θα πρέπει να διατηρηθούν σε ισχύ διότι σε διαφορετική περίπτωση όλοι οι διαγωνισμοί τίθενται υπό αμφισβήτηση.

Οι εν λόγω διατάξεις ρυθμίζουν τα θέματα, ανεκτέλεστο, ενημερότητας πτυχίου, ονομαστικοποίησης μετοχών.

2.2. Για τις Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές / Αιτιολόγηση

Στην Ελλάδα υπάρχει το πολύ δυσάρεστο προηγούμενο του συστήματος των υποκειμενικών αιτιολογήσεων του Ν. 2229/1994, το οποίο έχει συνδεθεί με μνήμες φασαλότητας, αυθαιρεσίας και διαφθοράς. Κατά το σύστημα εκείνο η αναθέτουσα αρχή αποφάσιζε με δικά της, απολύτως ανέλεγκτα εν τοις πράγμασι κριτήρια, πρώτον ποιο ήταν το όριο της έκπτωσης πέραν του οποίου μία οικονομική προσφορά χαρακτηριζόταν ως υπερβολικά χαμηλή και, δεύτερον, εάν θα γινόταν μία αιτιολόγηση αποδεκτή ή μη. Η άκρα υποκειμενικότητα και το κατ' ουσία ανέλεγκτο της άσκησης της οδηγίας το σύστημα αυτό σε παταγώδη αποτυχία, με συνέπεια να αντικατασταθεί άρον άρον από τον Ν. 2576/1998.

Είναι βέβαιο ότι το ίδιο θα συμβεί και τώρα, εάν δεν θεσμοθετηθούν κανόνες αντικειμενικής και ελέγχιμης κρίσης ως προς τα δύο ουσιαστικά ζητήματα του ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών: α) Της μεθόδου εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και β) της διαδικασίας και των κριτηρίων αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων.

Θεωρούμε ότι η **πρόβλεψη λύση**, που θα διασφαλίσει τη διαφάνεια, την ίση μεταχείριση, τον υγιή ανταγωνισμό, τον ενιαίο και ομοιόμορφο τρόπο εφαρμογής πανελληνίως **είναι η θέσπιση ενός αντικειμενικού, παραμετροποιημένου συστήματος προσδιορισμού του ορίου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων, με υπουργική απόφαση**, όπως ακριβώς προτείνουμε στην πρότασή μας για το **άρθρο 88**.

3. Για το σύστημα της «μελέτης – κατασκευής», οφείλουμε να σας δηλώσουμε ότι η **θέση της Γενικής Συνέλευσης του ΣΑΤΕ είναι η πλήρης κατάργησή του**.

Με δεδομένη όμως την πρόθεση εφαρμογής του συστήματος, όπως προκύπτει από το σχετικό άρθρο του νομοσχεδίου, **επισημαίνουμε ότι:**

- Διευρύνεται το είδος των έργων που μπορεί να εφαρμοστεί το σύστημα, ενώ κατά την άποψή μας, θα πρέπει να περιοριστεί σε ορισμένα μόνο είδη έργων,

- Η μέχρι σήμερα εμπειρία από την εφαρμογή του συστήματος στην Ελλάδα είναι απογοητευτική σε όρους διαφάνειας και ισότιμης αντιμετώπισης των διαγωνιζόμενων και ως εκ τούτου θα πρέπει με Υπουργική Απόφαση να προσδιορίζονται τα τεχνικά κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία είτε θα τηρούνται (on) είτε όχι (off) και εν συνεχεία, μέσω μειοδοσίας, να αναδεικνύεται ο ανάδοχος (βλ. και προτάσεις μας επί του άρθρου 50 και επί του άρθρου 98).

- Με τις υφιστάμενες προβλέψεις μειώνεται ριζικά ο ανταγωνισμός στο έργο μελέτη / κατασκευή λόγω αδυναμίας των πολλών εργοληπτικών εταιρειών να επωμιστούν κόστη σύνταξης μελετών της τάξης των 50 χιλ.€ έως 200 χιλ. € με αβέβαιο αποτέλεσμα.

4. Ο Σύνδεσμός μας έχει προ πολλού επισημάνει πως ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο μελέτης και κατασκευής των δημόσιων έργων προκειμένου να υπηρετεί τον βασικό στόχο της βέλτιστης αξιοποίησης των περιορισμένων δημοσίων πόρων **πρέπει απαραίτητα να συμπληρώνεται και από ένα Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης των Έργων**, που να καλύπτει όλο φάσμα των τεχνικών έργων σε όλο τον κύκλο ζωής τους, να αναφέρεται σε όλους τους συντελεστές παραγωγής των Τεχνικών Έργων, να παρακολουθεί τις τεχνολογικές εξελίξεις και να είναι πλήρως εναρμονισμένο με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς πρακτικές. Κατά συνέπεια **απετέλεσε δυσάρεστη έκπληξη η απουσία του άρθρου σύστασης του Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης των Έργων, από το κείμενο σχεδίου νόμου που τέθηκε σε διαβούλευση**, ενώ σε όλες τις προηγούμενες εκδόσεις του σχεδίου νόμου που **εξεργάζονταν οι Ομάδες Εργασίας και η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή προβλεπόταν η σύστασή του**. Ελπίζουμε ότι εκ παραδρομής και μόνον **παραλείφθηκε μέρους του άρθρου 70 του Ν. 4313/2014, σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται η σύσταση Εθνικού Συστήματος Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Τεχνικών Προδιαγραφών**. Ζητούμε την πλήρη επαναφορά της ρύθμισης, προδιαγραφών των έργων είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη η αντικειμενική κρίση επί υποβαλλομένων (βλ. πρότασή μας για το άρθρο 153).

II- ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ / ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΟΥΝ ΑΠΟΣΑΦΗΝΙΣΕΩΝ**Διαδικασία Ένστασης****(Άρθρα 98, 99, 100, 127, 361 και 376)**

Στο άρθρο 376 παρ 12, γίνεται προσπάθεια διευκρίνισης τι γίνεται κατά την διαδικασία ένστασης, χωρίς όμως κατανοητό αποτέλεσμα!

Παραπέμπει στα άρθρα 98, 99 και 100. Στα άρθρα αυτά ορίζεται για τις συμβάσεις κάτω των 60.000 € η ένσταση εντός 5 ημερών (παραπομπή σε άρθρο 127) και για πάνω από 60.000 € η προδικαστική προσφυγή εντός 10 ημερών (παραπομπή σε άρθρο 361).

Απορία 1η: Στο τέλος του άρθρου 376 παρ 12, αναφέρεται ότι όλες οι αναφερόμενες περιπτώσεις, εφαρμόζονται σε όλες τις συμβάσεις κάτω των ορίων.
Δηλαδή ένσταση για έργα 60.000 < ΕΡΓΟ < 5.225.000 € ή προσφυγή?

Απορία 2η: Στο άρθρο 127, αναφέρεται ότι η ένσταση κατά της διακήρυξης για έργα < 60.000 € γίνεται έως 5 ημέρες πριν τον διαγωνισμό.

Σε όλες τις άλλες δημόσιες συμβάσεις > 60.000 €, κατά της διακήρυξης τί γίνεται;
Μόνο προδικαστική προσφυγή εντός 10+15 ημερών από τη δημοσίευση στο ΚΗΜΔΗΣ;
(άρθρο 361 παρ 1 (γ)).

Εν τω μεταξύ στο άρθρο 121 παρ 1 αναφέρεται ως ελάχιστη προθεσμία οι 22 ημέρες από τη δημοσίευση έως τον διαγωνισμό.

Απ' ευθείας Αναθέσεις**Διαφορετική Αντιμετώπιση του ζητήματος σε Βιβλίο I και Βιβλίο II****(Άρθρα 118 και 328)**

Ενώ στο άρθρο 118 νομοθετούνται διατάξεις-τομές για τη διαφάνεια (προαναγγελία έργων, κλήρωση ηλεκτρονική, έως 10 % προϋπολογισμού αναθέτουσας αρχής κλπ), στο αντίστοιχο άρθρο στο Βιβλίο I δεν προβλέπεται κάτι ανάλογο!!

Πρόταση: Στο άρθρο 328 να μπουν αυτούσιες οι παρ 5-6 του άρθρου 118.

Πρότυπα Τεύχη**Διαφορετική Αντιμετώπιση του ζητήματος σε Βιβλίο I και Βιβλίο II****(Άρθρα 52 και 57)**

Αναφέρονται στο άρθρο 52 παρ 5-7, χωρίς όμως να γίνεται μνεία στις συμβάσεις προμηθειών όπου επικρατεί χάος.

Πρόταση: Στο άρθρο 57 παρ 5-7 να μπει ρητή αναφορά για πρότυπο τεύχος διακήρυξης στις συμβάσεις του Βιβλίου II.

ΕΣΗΔΗΣ

Διπλοαναφορές σε Βιβλίο I και Βιβλίο II με σχεδόν πανομοιότυπο λεκτικό που θα προκαλέσουν σύγχυση
(Άρθρα 36-38 και 258-260)

Ενώ στο άρθρο 38 παρ 6 επιβάλλεται κράτηση 0,02%, στο άρθρο 258 που έχει 2 σελ παραπάνω περιεχόμενο με δυνατότητας εξαιρέσης από ΕΣΗΔΗΣ για προμήθειες, δεν υπάρχει καμιά κράτηση.

Τι ισχύει τελικά για τις συμβάσεις του Βιβλίου II?

Α.Χ.Π.

Διπλοαναφορές σε Βιβλίο I και Βιβλίο II με σχεδόν πανομοιότυπο λεκτικό που θα προκαλέσουν σύγχυση
(Άρθρα 88 και 313)

Ενώ υπάρχουν παρόμοια λεκτικά, στη παρ 6 του άρθρου 88 αναφέρεται δυνατότητα απόκλισης μετά σύμφωνη γνώμη του Τ.Σ. της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, ενώ στη παρ 6 (που μιλάει για έργα!) του άρθρου 313 αναφέρεται απόκλιση μετά γνώμη του αρμόδιου οργάνου

Ποιά είναι αυτό;

Συνκρότηση επιτροπών διαγωνισμών – Ζητήματα ως προς την κλήρωση των μελών
(Άρθρο 221)

α) Ενώ στο άρθρο ορίζεται ρητώς ότι γίνεται κλήρωση για τα υπηρεσιακά μέλη των τριμελών επιτροπών και για τα υποδεικνυόμενα μέλη των επταμελών επιτροπών (Τ.Ε.Ε., εργ. οργανώσεις & ΚΕΔΚΕ), δεν ορίζεται ρητώς το ίδιο για τα υπηρεσιακά μέλη των επταμελών επιτροπών (δηλ. για τα σοβαρά και μεγάλα έργα). Πρέπει να γίνει ρητή προσθήκη και ως προς αυτά.

β) Ενώ, επίσης, για τα υποδεικνυόμενα μέλη αναφέρεται ότι η κλήρωση είναι υποχρεωτικώς δημόσια, για τα υπηρεσιακά μέλη η λέξη «δημόσια» έχει σπαλειφθεί. Δηλαδή, θα γίνεται μία πίσω από κλειστές θύρες αδιαφανής και ανέλεγκτη «κλήρωση»;

γ) Επίσης, ορίζεται ότι στους διαγωνισμούς όπου λαμβάνει χώρα αξιολόγηση των προσφορών, δεν επιτρέπεται να μετέχουν των αρμόδιων επιτροπών μέλη που προέρχονται από την υπηρεσία που δημοπρατεί το έργο.

δ) Γενικότερα, ως προς το φλέγον ζήτημα της κλήρωσης των μελών των επιτροπών, θα πρέπει να διατυλωθεί εξ αρχής μία πλήρης και σαφής διάταξη, η οποία, πρώτον, θα διασφαλίζει ότι όλα τα μέλη των όλων των επιτροπών κληρώνονται με δημόσια κλήρωση (όχι κεκλεισμένων των θυρών, όπως μπορεί να συναχθεί σήμερα για τα υπηρεσιακά μέλη) και, δεύτερον, θα εξειδικεύει τη διαδικασία της κλήρωσης ώστε να διασφαλίζεται το αδιάβλητο της όλης διαδικασίας.

Ενημερότητα Πτυχίου - Ανεκτέλεστο
(Άρθρα 166 και 377)

Το υφιστάμενο άρθρο 20 του Ν 3669/2008 αναφέρεται σε

1. Όριο ανεκτέλεστου (παρ 4)
2. Ενημερότητα πτυχίου (παρ 5)
3. Ονομαστικοποίηση μετοχών (παρ 7)
4. Εγγραφή σε εργοληπτική οργάνωση (παρ 8)

Στο νομοσχέδιο, δεν υπάρχει αναφορά για τα παραπάνω, παρά υπάρχει μόνο μια ξεχασμένη αναφορά στην "ενημερότητα πτυχίου" στο άρθρο 166 παρ 3.

Αυτές οι παράγραφοι δεν πρέπει να καταργηθούν, καθώς έτσι οι διαγωνισμοί θα είναι στον αέρα !!

Πρόταση: Στις καταργούμενες διατάξεις άρθρο 377 παρ 1 περίπτωση (11), να προστεθεί
..."πλην των άρθρων 20 παρ 4, 5, 7 και 8"

Σύμψηξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη
(Άρθρο 144)

Λογισμικά έχουν μείνει στον τίτλο το πρόσθετες εγγυήσεις καθώς δεν υπάρχει αναφορά στο κείμενο του άρθρου.

III- ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι παρατηρήσεις υποδιαιρούνται σε τέσσερα μέρη:

- (Α) Το στάδιο ανάθεσης,
- (Β) το στάδιο εκτέλεσης και
- (Γ) την επίλυση διαφορών
- (Δ) Λοιπά

III - Α. ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΑΘΕΣΗΣ**Άρθρο 6, παρ. 7****Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας σύμβασης
(άρθρο 5 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)**

Προτείνουμε την ακόλουθη αναδιατύπωση των δύο πρώτων εδαφίων της παραγράφου 7:

"7. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας λαμβάνονται υπόψη το κόστος των έργων, καθώς και η συνολική εκτιμώμενη αξία των προμηθειών και υπηρεσιών που τίθενται στη διάθεση του εργολάβου από τις αναθέτουσες αρχές, εφόσον είναι αναγκαία για την εκτέλεση των έργων. Επίσης στην εκτιμώμενη αξία της δημόσιας σύμβασης έργου συμπεριλαμβάνονται το κονδύλιο για την υλοποίηση όλων των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων της περίπτωσης (ε) της παραγράφου 2 του άρθρου 49, τα γενικά έξοδα και όφελος της περίπτωσης (θ) της παραγράφου 7 του άρθρου 53, η ρήτρα του άρθρου 149, το κονδύλιο για την προβλεπόμενη αναθεώρηση των τιμών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 153 και το κονδύλιο της παραγράφου 3 του άρθρου 156 . . . "

Άρθρο 19 και 254**Οικονομικοί φορείς****(άρθρο 19 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)**

Στις παραγράφους 3 και 4 προβλέπεται, κατά παράβαση του άρθρου της κοινοτικής οδηγίας η υποχρεωτική ύπαρξη ενός και μόνο ΑΦΜ μίας ένωσης φορέων καθώς και όλα τα μέλη της ένωσης φορέων να ευθύνονται έναντι της Α.Α. αλληλέγγυα και εις ολόκληρον.

Αυτές οι προβλέψεις στην πράξη έχουν, σε αρκετές περιπτώσεις, δυσχεράνει την έγκαιρη και ομαλή ολοκλήρωση έργων, ειδικά στις περιπτώσεις όπου ένα ή περισσότερα μέλη μίας ένωσης αντιμετωπίζουν χρηματοοικονομικά προβλήματα.

Προτείνουμε να δοθεί η δυνατότητα σύστασης consortium ήτοι ενώσεων όπου κάθε μέλος θα τιμολογεί απ'ευθείας στην Α.Α. και θα είναι υπεύθυνο έναντι αυτής κατά το πασστό που μετέχει στην ένωση.

Άρθρο 24 και άρθρο 262, παρ. 3γ:**Συγκρούσεις συμφερόντων**

Προτείνουμε να απαλειφθεί η φράση «εκ πлагίου δε έως και τετάρτου βαθμού» διότι διευρύνει ανεπίτρεπτα τον κύκλο των προσώπων που εμπλέκονται σε συγκρούσεις συμφερόντων.

Άρθρο 24 και άρθρο 262, παρ. 4:**Συγκρούσεις συμφερόντων**

Προτείνουμε να απολειφθούν οι λέξεις «οικογενειακά», και «ή άλλα κοινά συμφέροντα» διότι αφενός μεν δημιουργούν αοριστία και μπορεί να οδηγήσουν σε αυθαίρετες ερμηνείες, αφετέρου δε δεν περιλαμβάνονται στο αντίστοιχο άρθρο 24 της Οδηγίας. Να προστεθεί η λέξη «χρηματοοικονομικά», που υπάρχει στην Οδηγία.

Άρθρο 24 και άρθρο 262, παρ. 4γ:**Συγκρούσεις συμφερόντων**

Προτείνουμε η περίπτωση (γ) να αναδιατυπωθεί ώστε ο τυχόν συμβατικός δεσμός να είναι επιλήψιμος εφόσον διαπιστωθεί να υπάρχει κατά την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της Σύμβασης και όχι 12 μήνες νωρίτερα.

Άρθρο 26**Επιλογή των διαδικασιών****(άρθρο 26 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)**

Προτείνουμε τις ακόλουθες προσθήκες / διαγραφές:

"3. Μη κανονικές προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα:

- α) όσες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της σύμβασης,
- α) όσες παρελήφθησαν εκπρόθεσμα,
- γ) όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής, όπως συμποινγίας, ή διαφθοράς
- δ) όσες έχουν απορριφθεί από την αναθέτουσα αρχή ως ασυνήθιστα χαμηλές μετά από αξιολόγηση σύμφωνα με τις προβλέψεις τους άρθρου 88 κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή ασυνήθιστα χαμηλές
- ε) όσες έχουν απορριφθεί από την αναθέτουσα αρχή για τους λοιπούς λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 91

4. Απαράδεκτες προσφορές θεωρούνται συγκεκριμένα:

- α) όσες υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα, και
- β) όσων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίστηκε και τεκμηριώθηκε πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον τα έγγραφα της σύμβασης δεν ορίζουν ρητά ότι επιτρέπονται προσφορές μεγαλύτερες από τον προϋπολογισμό της υπηρεσίας ή αρνητικές εκπτώσεις και
- γ) όσες εμπίπτουν στις περιπτώσεις απαράδεκτης προσφοράς που προβλέπονται στο άρθρο 95.

140

Άρθρο 44

Τεχνική επάρκεια αναθετουσών αρχών στις δημόσιες συμβάσεις έργων και μελετών

Κατά την άποψη μας υπάρχει θέμα «διαχειριστικής επάρκειας» για το σύνολο των αναθετουσών αρχών ανεξάρτητα από τη φύση των ΔηΣυ, για την αξιολόγηση της οποίας έχουν εκδοθεί τα ακόλουθα εθνικά πρότυπα:

ΕΛΟΤ 1429:2018 – Διαχειριστική επάρκεια οργανισμών για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα – Απαιτήσεις

ΕΛΟΤ 1431-1:2008 – Διαχειριστική επάρκεια οργανισμών για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα – Οδηγός εφαρμογής του ΕΛΟΤ 1429 για οργανισμούς υλοποίησης δημοσίων τεχνικών έργων υποδομής.

ΕΛΟΤ 1431-2:2008 – Διαχειριστική επάρκεια οργανισμών για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα – Οδηγός εφαρμογής του ΕΛΟΤ 1429 για οργανισμούς υλοποίησης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών.

ΕΛΟΤ 1431-3:2008 – Διαχειριστική επάρκεια οργανισμών για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα – Οδηγός εφαρμογής του ΕΛΟΤ 1429 για οργανισμούς υλοποίησης συγκεκριμένων δράσεων με ίδια μέσα.

ΕΛΟΤ ΤΠ 1432:2008 – Διαχειριστική επάρκεια οργανισμών για την υλοποίηση έργων δημοσίου χαρακτήρα – Απαιτήσεις για διεργασίες αξιολόγησης και αξιολογητές.

Τα ανωτέρω πρότυπα θα πρέπει να επικαιροποιηθούν, να συμπληρωθούν και να εφαρμόζονται για το σύνολο αναθετουσών αρχών και ανεξάρτητα από τον τρόπο χρηματοδότησης των δημοσίων συμβάσεων.

Παράλληλα θα πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης καθηκόντων επίβλεψης σε ιδιώτες δημόσιες με σύμβαση παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών

Άρθρο 50

Δημόσιες συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης

Για το σύστημα της «μελέτης – κατασκευής» θέση της Γενικής Συνέλευσης του ΣΑΤΕ είναι η πλήρης κατάργησή του.

Με δεδομένη όμως την πρόθεση εφαρμογής του συστήματος, όπως προκύπτει από το σχετικό άρθρο του νομοσχεδίου, επισημαίνουμε ότι θα πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένο, σε συγκεκριμένα, εκ των προτέρων προσδιορισμένα, είδη έργων, και με πλήρως μετρήσιμα και αντικειμενικά κριτήρια βαθμολόγησης και ανάθεσης, όπως αυτά έχουν περιγραφεί στις σχετικές επιστολές του Συνδέσμου μας.

Από την διατύπωση του άρθρου διαπιστώνεται ότι έχουν εξαιρεθεί της εφαρμογής του ορισμένες κατηγορίες έργων (κτιριακά και αναπλάσεις) και μπορούν να εξαιρεθούν και άλλες με υπουργική απόφαση, ενώ η λειτουργία του συστήματος παραμένει παντελώς αρρυθμιστή σε διαδικαστικό επίπεδο, με παραχώρηση ευρέων αρμοδιοτήτων στις αναθετουσες αρχές να καθορίζουν αυτές τα πάντα (κριτήρια, βαρύτητα τεχνικής προσφοράς σε σχέση με την οικονομική, συντελεστές και όρια βαθμολόγησης, τυχόν μαθηματικούς τύπους εξαγωγής ανηγμένης προσφοράς κ.λπ.).

Προτείνουμε τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις στην διατύπωση του άρθρου:

"1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, εξαιρουμένων των έργων αναπλάσεων και των κτιριακών, με την επιφύλαξη της παρ.υ 2, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου έχει ως αντικείμενο ~~συνχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή)~~ έργου με αξιολόγηση μελέτης εφόσον συντρέχουν, πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης έργου και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του ~~τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο~~, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) ύπαρξη εγκεκριμένης προμελέτης και εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής, και "Κανονισμού Μελετών Έργου", ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε επιτυχώς σε παρόμοια έργα, (β) οι διαθέσιμες μελέτες της αναθέτουσας αρχής συνοδεύονται υποχρεωτικά, από όλες τις απαραίτητες συνοδές υποστηρικτικές μελέτες, όπως γεωλογικές, γεωτεχνικές, τοπογραφικές ~~που αντιστοιχούν στο αντίστοιχο στάδιο της μελέτης του κυρίου έργου~~, και (γ) η ύπαρξη όλων των στοιχείων του υποφακέλου της υποπεριπτ. (Α) της παρ.7Α 6 του άρθρου 45. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να εξαιρούνται και άλλες κατηγορίες έργων από την εφαρμογή της παρ. αυτής.

Επίσης προτείνουμε να προστεθεί η ακόλουθη παράγραφος:

"5. Η διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών καθορίζεται με βάση σχετική εγκύκλιο του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 15 του άρθρου 86."

Άρθρο 53 και 281

Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης

Παράγραφος γ:

Η παράγραφος αυτή πρέπει να διαγραφεί! Η προσαρμογή αυτή πρέπει να γίνεται πριν από την ανάθεση της κύριας σύμβασης

"γ) Με το έγγραφο της σύμβασης επιτρέπεται να αναλάβει ο ανάδοχος την αναγκαία συμπλήρωση ή προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης προς τα δεδομένα του εδάφους."

Άρθρο 53 και 281
Περιεχόμενο ενγράφων της σύμβασης
Παράγραφος 7-θ:

Θα πρέπει να προβλεφθεί ειδικό άρθρο για την τήρηση των όρων Υγιεινής και Ασφάλειας, ενώ επίσης πρέπει να υπάρχει προεκτίμηση δαπανών κατά την σύνταξη του προϋπολογισμού των έργων στις ακόλουθες διακριτές κατηγορίες άρθρων: Εγκαταστάσεις - Συντήρησης Έργων - Εφαρμογή Προγράμματος Ποιότητας.

Άρθρο 56
Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα
(άρθρο 44 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Το Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, διαθέτει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, λειτουργεί χάριν του δημοσίου συμφέροντος και εποπτεύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Στο ΕΣΥΠ εντάσσονται ως αυτοτελείς λειτουργικές μονάδες με διαχειριστική, οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια το «Ελληνικό Ινστιτούτο Μετρολογίας», η «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης Α.Ε.» και η «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης Α.Ε.».

Έχει αλλάξει το εταιρικό σχήμα των οργανισμών αυτών – Δεν είναι πλέον ΑΕ

Άρα πρέπει να **αναδιατυπωθεί**:

"3. Εφόσον ζητηθεί:

- α) ~~η ανώνυμη εταιρεία~~ «Εθνικό Σύστημα Υποδομών Ποιότητας» (ΕΣΥΠ Α.Ε.),
- β) ~~η ανώνυμη εταιρεία~~ «Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης» (ΕΛΟΤ Α.Α.) και
- γ) ~~η ανώνυμη εταιρεία~~ «Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης» (ΕΣΥΔ Α.Ε.) "

Άρθρο 58 και 287
Υπεργολαβία
(άρθρο 71 παρ. 2 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Προτείνουμε την ακόλουθη διατύπωση:

"Στα έγγραφα της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητάει από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει."

Άρθρο 72
Εννυήσεις

Στο τέλος της παραγράφου 8 **προτείνουμε** να προστεθεί παράγραφος 9 ως εξής:

"9. Από την έναρξη ισχύος του νόμου για όλα τα εν εξελίξει έργα ισχύουν οι προβλέψεις του παρόντος άρθρου εκτός και εάν έχουν κινηθεί διαδικασίες έκπτωσης του αναδόχου".

Άρθρο 73 παρ. 4γ:
Λόγοι αποκλεισμού

Η διατύπωση «επαρκώς εύλογες ενδείξεις» είναι αόριστη και επιδέχεται παρερμηνείες. **Προτείνουμε** να αντικατασταθεί από την φράση «επαρκείς αποδείξεις».

Άρθρο 73 παρ. 4γ και 4η:
Λόγοι αποκλεισμού

Τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις γ και η, **προτείνουμε** να προκύπτουν από αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

Άρθρο 73, παρ. 4θ:
Λόγοι αποκλεισμού

Η περίπτωση 4θ είναι αρκετά γενική και ασαφής. **Προτείνουμε** να αντικατασταθεί ως εξής:

"θ. εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. Ως κατάλληλα αποδεικτικά μέσα νοούνται τελεσίδικες αποφάσεις αρμόδιων δικαστηρίων ή πειθαρχικών οργάνων, στον οποίων την δικαιοδοσία εμπίπτει ο οικονομικός φορέας, ή πράξεων των αρμόδιων υπηρεσιών του Μητρώου όπου τηρείται το αντίστοιχο πτυχίο του οικονομικού φορέα."

Άρθρο 73
Λόγοι αποκλεισμού
(άρθρο 57 παρ. 1 έως 6 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

Μία γενική **πρόταση** είναι να απαγορευτεί στα λοιπά τεύχη, πέραν της διακήρυξης, να ενσωματώνονται άλλοι λόγοι αποκλεισμού «κρυμμένοι» (π.χ. ISO).

Άρθρο 74 παρ. 2:

Αποκλεισμός οικονομικού φορέα από δημόσιες συμβάσεις

Προτείνεται η μέγιστη περίοδος αποκλεισμού να περιοριστεί σε τρία (3) έτη και ένα (1) έτος αντίστοιχα.

Άρθρο 76

Κριτήρια επιλογής σε διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου

Η παρ. 2 του άρθρου 76 έχει ως εξής:

«2. Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία. Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.»

Έτσι όπως είναι διατυπωμένη, υπάρχει εγγενής αντίφαση διότι με το πρώτο εδάφιο προστίθενται επιπλέον όροι απλά με απόφαση της αναθέτουσας αρχής, ενώ με το δεύτερο απαιτείται απόφαση του Υπουργού κατόπιν εισήγησης του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων. Είναι προφανές ότι έχει γίνει συγκόλληση δύο διαφορετικών και μη συνδυασμένων μεταξύ τους διατάξεων. Το ορθό είναι να εξειδικευθεί το πρώτο εδάφιο μέσω της διαδικασίας που προβλέπει το δεύτερο, όπως ίσχυε μέχρι σήμερα.

Προτείνουμε την ακόλουθη διατύπωση του άρθρου:

"1. Σε εφαρμογή της Πέραν των οριζόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α) Στο Μ.Ε.Π. ή τα νομογραφικά μητρώα, εγγράφονται οικονομικοί φορείς κατά κατηγορίες ή εξειδικευμένες επιχειρήσεις.

β) Όταν το έργο ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία του Μ.Ε.Π., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην κατηγορία αυτή. Ένα έργο θεωρείται ότι ανήκει αποκλειστικά σε μια κατηγορία αν ανήκουν στην κατηγορία αυτή πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) των εργασιών του όλου έργου. Για τον υπολογισμό του ποσοστού αυτού δεν λαμβάνονται υπόψη τα απρόβλεπτα.

γ) Αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες διαφόρων κατηγοριών που καμιάς το ποσοστό δεν ξεπερνά το όριο της προηγούμενης παραγράφου, δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι για όλες τις κατηγορίες του έργου καθώς και ενώσεις οικονομικών φορέων που να καλύπτουν τις κατηγορίες αυτές. Κατηγορία με ποσοστό εργασιών λιγότερο του δέκα τοις εκατό (10%) δεν λαμβάνεται υπόψη, μπορούν όμως τα έγγραφα της σύμβασης να ορίσουν διαφορετικά.

δ) Αν το έργο περιλαμβάνει αποκλειστικά αντικείμενο εξειδικευμένων οικονομικών φορέων του Μ.Ε.Π., δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης έχουν οικονομικοί φορείς εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχη κατηγορία και εξειδικευμένοι οικονομικοί

φορείς, αν υπάρχουν, σε αντίστοιχες τάξεις. Τα δύο τελευταία εδάφια της περίπτ. (β) εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

ε) Σε περίπτωση συμμετοχής ένωσης οικονομικών φορέων, τα μέλη αυτής, πρέπει να είναι εγγεγραμμένα στην κατηγορία του έργου που δημοπρατείται ή, αν το έργο περιλαμβάνει εργασίες περισσότερων κατηγοριών, τουλάχιστον σε μία από τις κατηγορίες του έργου που δημοπρατείται.

2. Σε εφαρμογή των Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις ειδικών έργων των οποίων η κατασκευή απαιτείται να πραγματοποιηθεί από εξειδικευμένους οικονομικούς φορείς, μπορεί στα έγγραφα της σύμβασης να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις για τη συμμετοχή τους στη διαδικασία, σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία: Κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου.

3. Σε εφαρμογή των Πέραν των οριζόμενων στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 75, ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, ισχύουν συμπληρωματικά τα ακόλουθα:

α) Αν το έργο ανήκει σε μια κατηγορία του Μ.Ε.Π. κατά την παρ. 1 περίπτωση (β), η τάξη, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου το ποσοστό των απρόβλεπτων δαπανών (απρόβλεπτα), όπως αυτά καθορίζονται στην περίπτωση (α) της παρ. 3 του άρθρου 156, λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη. Αν το έργο ανήκει σε περισσότερες κατηγορίες του Μ.Ε.Π. κατά την παρ. 1 περίπτωση (γ), η τάξη για κάθε κατηγορία, στην οποία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι οι οικονομικοί φορείς, προσδιορίζεται από το αντίστοιχο μέρος της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Τα πιο πάνω εφαρμόζονται ανάλογα και για τις εξειδικευμένες επιχειρήσεις.

β) Ενώσεις οικονομικών φορέων εγγεγραμμένων στην ίδια τάξη και κατηγορία έργου του Μ.Ε.Π. μέχρι και την πέμπτη τάξη, επιτρέπεται να αναλάβουν έργα εκτιμώμενης αξίας μεγαλύτερης από το ανώτατο όριο της τάξης τους μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της διαφοράς μεταξύ του ανώτατου ορίου της τάξης τους και του ανώτατου ορίου της επόμενης τάξης, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον δύο από τους οικονομικούς φορείς αυτούς συμμετέχουν στην κατανομή της κατασκευής του έργου ή στα κέρδη και τις ζημιές της ένωσης, με ποσοστό τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) ο καθένας. Όταν η ένωση αποτελείται από οικονομικούς φορείς εγγεγραμμένους στην έκτη τάξη του Μ.Ε.Π. για την ίδια κατηγορία εργασιών, το ανώτατο όριο της εκτιμώμενης αξίας των έργων που επιτρέπεται να αναλάβει η ένωση διαμορφώνεται στο εξήντα εκατομμύρια (60.000.000) ευρώ, υπό την προϋπόθεση ότι το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στα κέρδη και τις ζημιές, ανέρχεται τουλάχιστον σε είκοσι πέντε τοις εκατό (25%). Τα όρια της παραγράφου αυτής μπορεί να επανοκαθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων, λαμβανομένου υπόψη του δείκτη αναθεώρησης των τιμών των δημοσίων έργων, όπως καθορίζεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις."

Άρθρο 86**Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων****(άρθρο 67 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)**

Παρέχεται πλήρης διακριτική ευχέρεια στις αναθέτουσες αρχές να καθορίζουν αυτές όλα τα σχετικά κριτήρια ανάθεσης και στάθμισής τους και ως εκ τούτου υπάρχει μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης φαινομένων αυθαιρεσιών.

Προτείνουμε την ακόλουθη διατύπωση της παραγράφου 15:

"15. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ~~μπαίνει να εκδίδονται αποφάσεις εγκυκλίου~~ του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων σχετικά με την στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω ~~αποφάσεις εγκυκλίου~~, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών."

Άρθρο 88**Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές****(άρθρο 69 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)**

Το άρθρο 88 ρυθμίζει το σχετικά με τον εντοπισμό των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και την αξιολόγηση των αιτιολογήσεων. Παρέχεται πλήρης διακριτική ευχέρεια στις αναθέτουσες αρχές να καθορίζουν αυτές όλα τα σχετικά κριτήρια και διαδικασίες, χωρίς να εισάγεται αντικειμενικό σύστημα εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων. Υπάρχει βεβαίως η πρόβλεψη για έκδοση υπουργικής εγκυκλίου (όχι υπουργικής απόφασης) για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. ωστόσο, δεν καθορίζονται με τον νόμο παράμετροι και γενικές κατευθύνσεις, η δε εγκύκλιος, ως εκ της φύσεώς της, μόνο ερμηνευτικό χαρακτήρα μπορεί να έχει και όχι ρυθμιστικό.

Κατά την όποσή μας, η θέσπιση συστήματος εντοπισμού και αποκλεισμού των υπερβολικά χαμηλών προσφορών πρέπει να έχει ως γνώμονα την αρχή της αντικειμενικότητας. Η παραχώρηση διακριτικής ευχέρειας στις αναθέτουσες αρχές να αξιολογούν αυτές πότε μία προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή και εάν η υποβληθείσα αιτιολόγηση απαντά επί των ερωτημάτων του επιχειρηματικού βιώσιμου της οικονομικής προσφοράς, αποτελεί «λευκή επιταγή» για αυθαιρεσίες και ανομίες κάθε μορφής. Στην Ελλάδα υπάρχει το πολύ δυσάρεστο προηγούμενο του συστήματος των υποκειμενικών αιτιολογήσεων του Ν. 2229/1994, το οποίο έχει συνδεθεί με μνημεις φουλότητας, αυθαιρεσίες και διαφθοράς. Κατά το σύστημα εκείνο η αναθέτουσα αρχή αποφάσιζε με δικά της, απολύτως ανέλεγκτα εν τοις πράγμασι κριτήρια, πρώτον ποιο ήταν το όριο της έκπτωσης πέραν του οποίου μία οικονομική προσφορά χαρακτηριζόταν ως υπερβολικά χαμηλή και, δεύτερον, εάν θα γινόταν

144

μία αιτιολόγηση αποδεκτή ή μη. Στους διαγωνισμούς εμφανίσθηκαν φαινόμενα που ήγγιζαν τη παροδοξότητα και την ιλαρότητα: Σε διαγωνισμό όπου είχαν υποβληθεί εκπτώσεις π.χ. 42,16%, 42,17%, 42,18% κ.ο.κ., αποκλείονταν η προσφορά με 42,18%, ενώ γινόταν δεκτή η προσφορά με 42,17%! Και καλείτο μετά αυτός που είχε προσφέρει 42,18% να αιτιολογήσει την προσφορά του! Η άκρα υποκειμενικότητα και το κατ' ουσία ανέλεγκτο της άσκησης της οδήγησε το σύστημα αυτό σε παταγώδη αποτυχία, με συνέπεια να αντικατασταθεί όρον όρον από τον μαθηματικό τύπο του Ν. 2576/1998. Είναι σχεδόν βέβαιο ότι το ίδιο θα συμβεί και τώρα, εάν δεν θεσμοθετηθούν κανόνες αντικειμενικής και ελέγχιμης κρίσης ως προς τα δύο ουσιώδη ζητήματα του ελέγχου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών: α) Της μεθόδου εντοπισμού των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και β) της διαδικασίας και των κριτηρίων αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων.

Στην υφιστάμενη νομοτεχνική δομή περιλαμβάνεται αναφορά σε δυνατότητα έκδοσης εγκυκλίου, ωστόσο η εγκύκλιος μόνο ερμηνευτική ισχύ έχει.

Ταυτό σημαίνει ότι, πρώτον, με την παρούσα εκδοχή του νομοσχεδίου υπάρχει απόλυτη διακριτική ευχέρεια των αναθέτουσών αρχών ως προς το κρισιμότητα αυτό ζήτημα και, δεύτερον, δεν παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση για ρύθμιση των συγκεκριμένων ζητημάτων με υπουργική απόφαση.

Θεωρούμε ότι η πρόβλεψη λύση, που θα διασφαλίσει τη διαφάνεια, την ίση μεταχείριση και τον υγιή ανταγωνισμό, είναι η θέσπιση ενός αντικειμενικού, παραμετροποιημένου συστήματος προσδιορισμού του ορίου των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και αξιολόγησης των υποβαλλομένων αιτιολογήσεων, είτε στον ίδιο τον νόμο είτε με κανονιστική πράξη (κατά προτίμηση υπουργική απόφαση, που είναι ένα ευέλικτο μέσο κανονιστικών ρυθμίσεων), με την ταυτόχρονη παροχή ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης προς ταύτο.

Σημειώνεται ότι πριν εκσυγχρονιστεί το σύστημα κοστολόγησης/προδιαγραφών των έργων είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη η αντικειμενική κρίση επί υποβαλλομένων αιτιολογήσεων, άρα δεν είναι εφικτή η σύνταξη ενός καθορισμένου τύπου αιτιολόγησης και ως εκ τούτου **προτείνουμε μία μεταβατική περίοδο.**

Συγκεκριμένα, προτείνουμε, **μέχρι τον προσδιορισμό των παραμέτρων αντικειμενικής αξιολόγησης των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών, τη διασφάλιση των αναθετουσών αρχών από την υπογραφή συμβάσεων πολύ υψηλού ή υψηλού ρίσκου, όπως χαρακτηρίζουμε μία σύμβαση που συνάπτεται στη βάση μίας υπερβολικά χαμηλής προσφοράς, με την πρόβλεψη πρόσθετων προβλέψεων, οι οποίες φυσικά θα προβλέπονται στις διακηρύξεις των έργων, όπως αυξημένες πρόσθετες εγγυήσεις καλής εκτέλεσης, μη προσαύξηση της αυξημένης πρόσθετης εγγύησης στην λήψη της προκαταβολής, αυστηρών ελέγχων από Ειδικό Σώμα Ελεγκτών ή και Εξωτερικό Σύμβουλο Επίβλεψης.**

Παράλληλα, θα πρέπει να υφίστανται τα ακόλουθα απαιτούμενα:

1. Να συσταθεί Ειδικό Σώμα Ελεγκτών Αιτιολόγησης που θα αποτελεί ανεξάρτητο τρίτο φορέα που δεν θα εμπλέκεται επ' ουδενί με την εκάστοτε Α.Α. Τα μέλη του θα απαρτίζουν τις Επιτροπές Ελέγχου Αιτιολογήσεων και θα προκύπτουν με κλήρωση από όλη την Περιφέρεια, με παρόμοιο σύστημα με αυτό που είχε προβλεφτεί στο Σχέδιο Νόμου "Ρέππα" (άρθρο 19) για τις μελέτες.
2. Τα πορίσματα επί των αιτιολογήσεων καθώς και οι αιτιολογήσεις, πλην των κατοχυρωμένων δικαιωμάτων που αναφέρονται σε αυτές, θα αναρτώνται σε συγκεκριμένο ιστότοπο, ελεύθερα προσβάσιμο
3. Το σύστημα ανάδειξης των δυνητικά ΑΧΠ θα πρέπει να μπορεί να τροποποιείται και να βελτιώνεται, είτε συνολικά είτε μερικώς, με Υπουργική Απόφαση, ώστε να αντιμετωπίζονται γρήγορα και αποτελεσματικά φαινόμενα αστοχιών, συνεννοήσεων, εκβιασμών κ.λ.π.
4. Βασική προϋπόθεση επιτυχίας κάθε συστήματος δημοπράτησης και ανάδειξης αναδόχου αποτελεί η συνθήκη οι Οικονομικές Προσφορές να αποσφραγίζονται την ίδια ημέρα που γίνεται και η επίδοσή τους.

Εάν μία αιτιολόγηση κριθεί ανεπαρκής θα πρέπει να αποστέλλεται ενημέρωση στο ΜΕΕΠ για 3μηνη/6μηνη αναστολή δυνατότητας συμμετοχής σε διαγωνισμούς, θα καταπίπτει η εγγυητική συμμετοχής κ.ο.κ.

Προτείνουμε την κάτωθι διατύπωση της παραγράφου 6 του άρθρου 88:

"6. Στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, ~~μπορεί να εκδίδονται αποφάσεις εγκρίσης~~ του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων για την εξειδίκευση των όρων χαρακτηρισμού μίας οικονομικής προσφοράς ως ασυνήθιστα χαμηλής ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και για την εκτίμηση των παρεχόμενων κατά τα ανωτέρω εξηγήσεων. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από τα οριζόμενα στις ανωτέρω ~~αποφάσεις εγκρίσεως~~ έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών.

Άρθρο 98

Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής στις δημόσιες συμβάσεις έργων

Το νομοσχέδιο προβλέπει τα ακόλουθα στην περίπτωση 1.γ.γγ

"1.γ

γγ) Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 το αρμόδιο γνωμοδοτικό όργανο μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και των οικονομικών προσφορών, ελέγχει, με βάση την σειρά μειοδοσίας, για τους πέντε (5) πρώτους, την πληρότητα και συμφωνία των μελετών που υποβλήθηκαν με βάση τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης και ιδίως στον «Κανονισμό Μελετών Έργου», διαπιστώνοντας τη συμμόρφωση ή μη των μελετών σε αυτά (πίνακας συμμόρφωσης), και καταγράφει το αποτέλεσμα στο ίδιο ως άνω πρακτικό."

145

Η ως άνω πρόβλεψη του νομοσχεδίου για αξιολόγηση της πληρότητας και κρίση επί της συμμόρφωσης της τεχνικής προσφοράς με τον Κανονισμό Μελετών Έργου με ανοιχτές οικονομικές προσφορές είναι εσφαλμένη.

Σύμφωνα με θεμελιώδη αρχή του δικαίου των διαγωνισμών για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, η οποία έχει διατυπωθεί επανειλημμένως σε αποφάσεις των εθνικών και κοινοτικών δικαστηρίων, η εξέταση των τεχνικών προσφορών και ειδικότερα η αξιολόγηση και βαθμολόγησή τους με γνωστές τις οικονομικές προσφορές των διαγωνιζομένων παραβιάζει τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και του πραγματικού ανταγωνισμού, οι οποίες διέπουν τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Επισημαίνουμε σχετικά τη ρύθμιση του άρθρου 100 του νομοσχεδίου που αφορά τις προμήθειες: πρώτα αποσφράγιση δικαιολογητικών και τεχνικών προσφορών, μετά αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών και τέλος αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών. Η ρύθμιση αυτή μπορεί να επαναληφθεί και στην περίπτωση των διαγωνισμών έργου με το σύστημα του άρθρου 50 του νομοσχεδίου.

Διαπιστώνεται λοιπόν ότι σε αυτόν τον νόμο δεν προβλέπεται αναλυτικά η διαδικασία και τα διαδοχικά στάδια αντιμετώπισης των προσφορών στο σύστημα της μελέτης - κατασκευής, γεγονός που θα επιλυθεί εφόσον υιοθετηθεί η πρότασή μας για προσθήκη της παραγράφου 5 στο άρθρο 50.

Άρθρο 103

Πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών

Προτείνουμε να προστεθεί η φράση, με υπαιτιότητά του, ως εξής:

"4. Αν ο προσωρινός ανάδοχος ~~με υπαιτιότητά του~~, δεν υποβάλει στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τα απαιτούμενα πρωτότυπα ή αντίγραφα, των παραπάνω δικαιολογητικών, κηρύσσεται έκπτωτος και καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του, που είχε προσκομισθεί σύμφωνα με το άρθρο 72, εφόσον είχε προσκομισθεί, και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει των ειδικότερων κριτηρίων ανάθεσης όπως είχαν οριστεί στα έγγραφα της σύμβασης, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η προσφορά του προσφέροντος που απορρίφθηκε. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα απαιτούμενα έγγραφα και δικαιολογητικά, η διαδικασία ματαιώνεται"

Άρθρο 105

Κατακύρωση - σύναψη σύμβασης

Προτείνουμε να προστεθεί η φράση, με υποτιμήτά του, ως εξής:

"5. Η υπογραφή του συμφωνητικού έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Εάν ο ανάδοχος με υπαίτιότητα του, δεν προσέλθει να υπογράψει το συμφωνητικό, μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην ειδική πρόκληση, κηρύσσεται έκπτωτος, καταπίπτει υπέρ της αναθέτουσας αρχής η εγγύηση συμμετοχής του και η κατακύρωση γίνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Αν κανένας από τους προσφέροντες δεν προσέλθει για την υπογραφή του συμφωνητικού, η διαδικασία ανάθεσης ματαιώνεται, σύμφωνα με την περίπτωση (δ) της παρ. 2 του άρθρου 106."

Άρθρο 106

Ματαίωση διαδικασίας

Οι προβλεπόμενοι στην παρ. 2 του άρθρου 106 λόγοι ματαίωσης (ακύρωσης) του διαγωνισμού είναι πάρα πολύ ευρείς και ουσιαστικά παρέχουν στην αναθέτουσα αρχή δικαίωμα άνευ όρων ακύρωσης διεξαχθέντος διαγωνισμού. Ειδικά η περίπτωση γ' («αν οι οικονομικές και τεχνικές παράμετροι που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης άλλαξαν ουσιαστικά και η εκτέλεση του συμβατικού αντικείμενου δεν ενδιαφέρει πλέον την αναθέτουσα αρχή ή τον φορέα για τον οποίο προορίζεται το υπό ανάθεση αντικείμενο») είναι τόσο ευρεία, γενική και αόριστη, ώστε να επιτρέπει στην αναθέτουσα αρχή την ακύρωση οποιουδήποτε διαγωνισμού κατά το δοκούν.

Άρθρα 123 - 128:

Οι προβλέψεις των άρθρων 124 -128 του Βιβλίου Ι που προβλέπουν μεταξύ άλλων τον τρόπο σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών δεν αντιστοιχούν με παρόμοια άρθρα στο Βιβλίο ΙΙ.

Άρθρο 131 παρ. 2:

Υπερνολάρια

Η δυνατότητα απ ευθείας καταβολής στον υπεργολάβο από τον κύριο του έργου του υπεργολαβικού ανταλλάγματος με αίτημα του υπεργολάβου διακινδυνεύει την φύση της υπεργολαβικής σύμβασης και θα δημιουργήσει προβλήματα, τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά κατά την εφαρμογή της.

Προτείνουμε να προστεθεί ότι για την απ' ευθείας πληρωμή στον υπεργολάβο απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αναδόχου χορηγούμενη μετά την ανάθεση της σύμβασης.

III - Β. ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

Άρθρο 136

Διοίκηση του έργου - Επιδόση

Για την Διοίκηση έργου - επιβλεψη **προτείνουμε** να υπάρξει πρόβλεψη εξοίρεσης της ανάγκης παραλαβής των αφανών εργασιών από τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων για τα μικρά έργα.

Άρθρο 136

Διοίκηση του έργου - Επιδόση

Προτείνουμε να προστεθεί η δυνατότητα εκχώρησης αρμοδιοτήτων Δ.Υ. σε ιδιωτικούς εξειδικευμένους οίκους.

Άρθρο 137:

Υπερμερία κυρίου του έργου

Προς αποφυγή αμφισβητήσεων που έχουν ήδη τολάνσει και τη νομολογία των Δικαστηρίων, προτείνεται να προδιαγραφεί το ελάχιστο αποδεκτό περιεχόμενο της οχλήσεως (ειδική αναφορά των πραγματικών περιστατικών που συγκροτούν την υπερμερία του Κ.τ.Ε, αναφορά του είδους των ζημιών των οποίων ο ανάδοχος θα αιτηθεί στα μέλλον την αποκατάσταση, χωρίς ανάγκη προσδιορισμού του συγκεκριμένου ύψους των ζημιών, ο οποίος δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί παρά μόνον σε προεκτιμώμενο, μη δεσμευτικό, ύψος).

Η προτεινόμενη διάταξη σύμφωνα με την οποία η όχληση «υποβάλλεται μετά την έναρξη της υπερμερίας του Κ.τ.Ε άλλως είναι πρόωρη και δεν επιφέρει έννομα αποτελέσματα» είναι προβληματική, ιδίως σε περιπτώσεις που λόγω της φύσεως της η υπερμερία του Κ.τ.Ε για συγκεκριμένο λόγο (λ.χ καθυστέρηση απαλλοτριώσεων) μπορεί να εκδηλώνεται σε διαφορετικούς χρόνους ανά σημείο ή τμήμα του έργου ανάλογα με το συμβατικό χρονοδιάγραμμα. Προτείνεται η διαγραφή της συγκεκριμένης πρόβλεψης, άλλως η τροποποίηση αυτής ώστε να καθίσταται σαφές ότι απαιτείται η άπαξ υποβολή οχλήσεως για την ίδια αιτία υπερμερίας του Κ.τ.Ε μετά την εκδήλωσή της καθ' οιονδήποτε τρόπο για πρώτη φορά στο εκάστοτε έργο.

Κυρίως όμως, είναι απολύτως αναγκαίο να περιληφθεί ειδική ρύθμιση για την υποβολή του αιτήματος αποζημιώσεως του αναδόχου σε περίπτωση υπερμερίας του Κ.τ.Ε κατ' απόκλιση από την γενικώς ισχύουσα ρύθμιση του άρθρου 189 του σχεδίου νόμου (πρώην 75Α του νόμου 3669/08). Ειδικότερα, προτείνεται να προβλεφθεί ότι το αίτημα αποζημιώσεως του αναδόχου λόγω υπερμερίας του Κ.τ.Ε θα υποβάλλεται σε εύλογο χρόνο από την άρση όλων των λόγων που συγκροτούν την υπερμερία του Κ.τ.Ε και έχουν επισημανθεί στην όχληση

του αναδόχου, όταν θα έχει καταστεί δυνατός ο προσδιορισμός της συνολικής αξιόσεως του αναδόχου και θα έχουν συγκεντρωθεί τα αποδεικτικά του ύψους της στοιχεία και το αργότερο με την τελική επιμέτρηση. Εάν ωστόσο κριθεί αναγκαίος ο προσδιορισμός του χρόνου υποβολής του αιτήματος, ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να είναι μικρότερος των έξι μηνών από την άρση όλων των λόγων υπερημερίας που αναφέρονται στην όχληση του αναδόχου. Η ρύθμιση αυτή, εφόσον προστεθεί, θα πρέπει να έχει ισχύ και στις εν εξελίξει συμβάσεις χάριν ομοιόμορφης εφαρμογής και ισότιμης μεταχειρίσεως αλλά και άρσης των δυσμενών συνεπειών των σσφειών του υπό αντικατάσταση θεσμικού πλαισίου.

Άρθρο 137, παρ. 1:

Υπερμερία κυρίου του έργου

Στο τέλος της παραγράφου 1 **προτείνουμε** να προστεθεί: «*Η ως άνω έγγραφη όχληση πρέπει να περιέχει, με ποινή ακυρότητας, τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την υπερμερία του κυρίου του έργου και το είδος των θετικών ζημιών, των οποίων θα ζητηθεί η αποζημίωση, χωρίς να απαιτείται προσδιορισμός του ύψους αυτών.*».

Άρθρο 137, παρ. 2:

Υπερμερία κυρίου του έργου

Στην παρ. 2 **προτείνουμε να διαγραφεί** η φράση «και προσωπικού του αναδόχου» διότι η παράγραφος αυτή αναφέρεται μόνο στον μηχανικό εξοπλισμό. Η παρ. 2β πρέπει να διαγραφεί διότι θέτει αδικαιολόγητες προϋποθέσεις αποζημίωσης που στην ουσία απαστελούν εμπόδια αποζημίωσης. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2δ πρέπει να διαγραφεί και να οριστεί ότι η αποζημίωση σταλιών ιδιόκτητων μηχανημάτων θα γίνεται βάσει των τιμών μονάδας των αναλυτικών τιμολογίων.

26. Άρθρο 137, παρ. 3:

Υπερμερία κυρίου του έργου

Παρ. 3: Παρατηρήσεις ως προς τον υπολογισμό της σταλίας μηχανήματος:

- **Πρέπει να εισαχθεί** διάταξη που να ορίζει, ως γενική αρχή, ότι: «*Ο ανάδοχος δικαιούται αποζημίωση για κάθε θετική ζημία που υπέστη από τη σταλία του μηχανήματος.*».

- **Να διαγραφεί η υποπαράγραφος 3.δ,** που ορίζει ότι: «*δ. Για τον καθορισμό της αποζημίωσης για την σταλία ιδιόκτητου μηχανήματος θα λαμβάνονται υπόψη ως μέγιστες αποδεκτές τιμές, αυτές που προκύπτουν από την υπό στοιχείο β.(4) αναπόσβεστη λογιστική αξία του μηχανήματος και την πραγματική εναπομένουσα λειτουργική ζωή του μηχανήματος, βάσει του εγχειριδίου του κατασκευαστή. Για τον καθορισμό της σταλίας μισθωμένου μηχανήματος θα λαμβάνονται υπόψη τα νόμιμα παραστατικά στοιχεία.*».

Η αναπόσβεστη λογιστική αξία του μηχανήματος υπολείπεται της πραγματικής του αξίας και πολλές φορές είναι μηδενική. Εάν εισαχθεί αυτή η διάταξη, ο ανάδοχος θα στερείται αποζημίωσης για πραγματικές θετικές ζημιές. Δεν είναι δυνατόν να μπαίνει πλαφόν στο ύψος των θετικών ζημιών για τις οποίες θα αποζημιωθεί ο ανάδοχος και μάλιστα τέτοιας μορφής που σε πάρα πολλές περιπτώσεις θα τις εκμηδενίζει.

- **Πρέπει να εισαχθεί** διάταξη βάσει της οποίας στις θετικές ζημιές για τις οποίες δικαιούται αποζημίωση ο ανάδοχος περιλαμβάνονται και «*οι γενικές δαπάνες μηχανήματος (τέλη κυκλοφορίας, ασφάλιση μηχανήματος) και εν γένει κάθε πάγια δαπάνη της επιχείρησης για τη νόμιμη και αποδοτική λειτουργία του μηχανήματος.*».

Άρθρο 140

Υποχρεώσεις μελών αναδόχου κοινοπραξίας

Στις υποχρεώσεις των μελών της κξας **να προβλεφθούν:**

A) Η δυνατότητα διοκρίτης τιμολόγησης και Β) Η δυνατότητα περισσότερων του ενός εκπροσώπων.

Άρθρο 141

Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων

Θα πρέπει να προστεθούν προβλέψεις πειθαρχικών ευθυνών διοικητικών οργάνων στις περιπτώσεις των ενστάσεων, των αιτήσεων θεραπείας και των ΠΠΑΕ

Άρθρο 144 παρ. 2:

Σύμπτυξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες ενγυήσεις - Ευθύνη

Η πρώτη πρόταση **προτείνουμε** να τροποποιηθεί ως εξής:

«*Επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεων της ή για λόγους που υπογράφονται από αρμόδιους περιπτώσεις για λόγους επικαιροποίησης της εφόσον έχουν τροποποιηθεί οι συνθήκες ή εφόσον παρουσιάζονται διαφορετικές από τις προβλεφθείσες συνθήκες παρά την εκτέλεση των προκαταρκτικών ερευνών. Προς . . .*»

Άρθρο 144 παρ. 4:

Σύμπτυξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες ενγυήσεις - Ευθύνη

Δεν νοείται ασφαλιστική κάλυψη της μελέτης. **Θα πρέπει** να προβλέπεται ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικού κινδύνου του μελετητή.

Άρθρο 147, παρ. 7, πρώτο εδάφιο:**Προθεσμίες**

Προτείνουμε να προστεθεί εδάφιο μετά το πρώτο εδάφιο ως εξής:

"Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί αυτεπάγγελα με ή χωρίς εισήγηση της Δ.Υ. να αποφασίσει τη χορήγηση παράτασης της συνολικής προθεσμίας περαιώσεως μέχρι την αποκαλούμενη οριακή προθεσμία και ο ανάδοχος, σε τέτοια περίπτωση, είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου. ..."

Άρθρο 147, παρ. 7 :**Προθεσμίες**

Να τεθεί ως ορισμός της οριακής προθεσμίας το ήμισυ της αρχικής προθεσμίας και μόνον, χωρίς να συνυπολογίζεται οποιοδήποτε παράταση.

Άρθρο 147, παρ. 10 :**Προθεσμίες**

Η πρόβλεψη ότι το αίτημα του αναδόχου προς την Διευθύνουσα Υπηρεσία πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από τη λήξη της ισχύουσας συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου πρέπει να καταργηθεί και να προβλεφθεί μόνον το εντός της εγκεκριμένης προθεσμίας χωρίς άλλον περιορισμό. **Δηλαδή:**

"10. Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την προϊσταμένη αρχή, ύστερα από αίτημα του αναδόχου στην Διευθύνουσα Υπηρεσία. Το αίτημα πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από τη λήξη της ισχύουσας εντός της συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου. ..."

Άρθρο 149, παρ.2:**Επιτάχυνση εργασιών - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ)**

Το δεύτερο εδάφιο **προτείνουμε να τροποποιηθεί** ως εξής:

"... Σε κάθε περίπτωση για την συμπερίληψη στα Συμβατικά Τεύχη της πρόσθετης καταβολής απαιτείται η προηγούμενη έκδοση απόφασης του Υπουργού ΥΠΥΜΕΔΙ μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου..."

Άρθρο 150, παρ. 7:**Προκαταβολές**

Η δεύτερη πρόταση **προτείνουμε** να γίνει ως εξής:

"Οι πληρωμές από το δεσμευμένο αυτόν λογαριασμό γίνονται με επιταγές του αναδόχου ή εντολές έμβασμάτων μετά από σχετική παροχή σύμφωνης γνώμης της διευθύνουσας υπηρεσίας προς την τράπεζα."

Άρθρο 151 παρ. 2:**Επιμετρήσεις**

Απαλείφθηκε η βελτιωτική τροποποίηση της ομάδας εργασίας και της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για επιστροφή προς διόρθωση και συμπλήρωση των επιμετρήσεων εντός μηνός από την υποβολή τους και επαναφέρθηκε το παλαιό καθεστώς της τρίμηνης προθεσμίας επιστροφής τους. Αυτή ήταν μία σημαντική βελτίωση, που επιτόχυνε κατά δύο μήνες τη διαδικασία έγκρισης των επιμετρήσεων, περιορίζοντας τις καθυστερήσεις που οφείλονται σε αδρόνεια της Υπηρεσίας. Δυστυχώς, με την απόλειψη αυτών των βελτιωτικών τροποποιήσεων, τις οποίες είχε επεξεργασθεί και επί των οποίων είχε ομοφωνήσει η ομάδα εργασίας του ΥΠΥΜΕΔΙ, επανερχόμεθα στο παλαιό καθεστώς των άσκοπων σε βάρος του αναδόχου καθυστερήσεων της Υπηρεσίας.

Προτεινόμενη Διαιτύωση:

"2. Μέχρι το τέλος κάθε μήνα, ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν τον προηγούμενο μήνα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέστηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των πρωτοκόλλων της παραγράφου 3.

Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον ανάδοχο στη διευθύνουσα υπηρεσία για έλεγχο το αργότερο είκοσι ημέρες μετά το τέλος του επομένου της εκτελέσεώς τους μηνός, αφού υπογραφούν από αυτόν με την ένδειξη «όπως συντάχθηκαν από τον ανάδοχο».

Οι επιμετρήσεις συντάσσονται με μέριμνα και δαπάνη του αναδόχου και υπόκεινται στον έλεγχο της διευθύνουσας υπηρεσίας, ο οποίος ολοκληρώνεται με την εγκριτική απόφαση της τελευταίας.

Εάν οι υποβαλλόμενες επιμετρήσεις παρουσιάζουν ελλείψεις ή σφάλματα, που καθιστούν αδύνατο τον έλεγχο ή τη διόρθωσή τους, η διευθύνουσα υπηρεσία επιστρέφει τις επιμετρήσεις στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία ενός μηνός και τον καλεί για τη συμπλήρωση των συγκεκριμένων ελλείψεων. Τα στοιχεία που λείπουν και κρίνονται απαραίτητα από τη διευθύνουσα υπηρεσία πρέπει να αναφέρονται στην πρόσκληση συγκεκριμένα και αριθμημένα. Ο ανάδοχος, μέσα σε ένα μήνα, υποχρεούται να επανυποβάλει τις επιμετρήσεις συμπληρώνοντας όλα τα στοιχεία που του ζητήθηκαν με την πρόσκληση. Μετά την πιο πάνω επανυποβολή των επιμετρήσεων, η διευθύνουσα υπηρεσία δεν μπορεί να τις επιστρέψει εκ νέου στον ανάδοχο προς συμπλήρωση, αλλά υποχρεούται μέσα σε ένα μήνα να τις ελέγξει, να τις διορθώσει, να τις εγκρίνει και να τις κοινοποιήσει στον ανάδοχο.

Η διευθύνουσα υπηρεσία, μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή των επιμετρήσεων από τον ανάδοχο, έχει την υποχρέωση να προβεί σε έλεγχο και διόρθωση των υπολογισμών, να

εγκρίνει τις επιμετρήσεις και να κοινοποιήσει στον ανάδοχο τις επιμετρήσεις που έχουν ελεγχθεί και διορθωθεί. Η κοινοποίηση αυτή θεωρείται πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 174 και ο ανάδοχος, εάν δεν αποδέχεται τις διορθώσεις, μπορεί να ασκήσει το προβλεπόμενο δικαίωμα της ένστασης.

Οι ανωτέρω προθεσμίες α) του ενός μηνός για επιστροφή των επιμετρήσεων λόγω ελλείψεων ή σφαλμάτων, που καθιστούν αδύνατο τον έλεγχο ή τη διόρθωσή τους β) του ενός μηνός για έλεγχο, διόρθωση και έγκριση επανυποβληθεισών επιμετρήσεων και γ) της τριμήνης προθεσμίας για τον έλεγχο διόρθωση και έγκριση επιμετρήσεων οι οποίες δεν εμπίπτουν στην περίπτωση της προθεσμίας α), δεν ισχύουν αν ο ανάδοχος έχει παραλείψει την υποβολή επιμετρήσεων σε μηνιαία βάση λόγω αποκλειστικής υπαιτιότητάς του. Στην περίπτωση αποκλειστικής υπαιτιότητας οι προθεσμίες αυτές προσαυξάνονται κατά τους μήνες (πέραν του ενός) κατά τους οποίους έχουν εκτελεστεί ορισμένες εργασίες και στις οποίες αναφέρεται η υποβληθείσα επιμέτρηση.

Οι επιμετρήσεις, εάν δεν επιστραφούν εγκεκριμένες ή διορθωμένες ή για συμπλήρωση μέσα στην πιο πάνω μηνιαία προθεσμία, ή εάν, μετά την επανυποβολή τους, αυτές δεν ελεγχθούν, διορθωθούν, εγκριθούν και κοινοποιηθούν στον ανάδοχο, μέσα στην πιο πάνω μηνιαία προθεσμία, θεωρούνται αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μόνο υπό την έννοια ότι μπορούν να συμπεριληφθούν από τον ανάδοχο σε επόμενο λογαριασμό.

Οι επιμετρήσεις του έργου, εγκεκριμένες από τη διευθύνουσα υπηρεσία ή αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μπορεί να ελεγχθούν εκ νέου από την επιτροπή προσωρινής παραλαβής και αν διαπιστωθεί η ύπαρξη αχρεωστήτως καταβληθέντος εργολαβικού ανταλλάγματος, αυτό είναι επιστρεπτέο ύστερα από σύνταξη αρνητικού λογαριασμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 8 του άρθρου 152. Οι αυτοδίκαια εγκεκριμένες επιμετρήσεις υπόκεινται στον έλεγχο την τυχόν διόρθωση και έγκριση της διευθύνουσας Υπηρεσίας σε επόμενο λογαριασμό.

Επίσης θα πρέπει να προβλεφθεί ρητώς ότι η προβλεπόμενη στα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 2 δυνατότητα ελέγχου των επιμετρήσεων από την επιτροπή προσωρινής παραλαβής, σύνταξης αρνητικού λογαριασμού κλπ δεν μπορεί να αφορά τις αφανείς εργασίες για τις οποίες συντάσσονται τα πρωτόκολλα της παρ. 3, αφού λόγω της φύσεως των υπόψη εργασιών δεν μπορεί να γίνει ποσοτική τους επαλήθευση στη τελική μορφή του έργου.

Άρθρο 151 παρ. 3 :

Π.Π.Α.Ε.

Είναι ιδιαίτερα κρίσιμο το ζήτημα της επιμέτρησης των αφανών εργασιών, διότι έχει εμφανισθεί πολλοί φορές το φαινόμενο η Υπηρεσία, ακόμη και μετά το πέρας του έργου, να επανέρχεται και να διορθώνει ποσότητες αφανών εργασιών. Απέναντι στην πρακτική αυτή ο ανάδοχος μένει ουσιαστικά οπλύντως απροστάτευστος και εκτεθειμένος.

Η επιμέτρηση των αφανών εργασιών πρέπει σε πρώτη φάση να λαμβάνει χώρα με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η αντικειμενικότητα της καταμέτρησης. Η Επιτροπή ΠΠΑΕ αποτελεί μέτρο που εξασφαλίζει την αντικειμενικότητα της επιμέτρησης. Μπορεί ο νομοθέτης να επιλέξει και άλλο τρόπο, όπως ιδιώτες επιμετρητές ή και να επιβάλει σε κάθε περίπτωση τη συμμετοχή του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας ή εξουσιοδοτημένου από αυτόν προσώπου.

Αυτό που είναι εξαιρετικά σημαντικό, όμως, είναι οι ποσότητες των αφανών εργασιών, μετά την ολοκλήρωση της νόμιμης διαδικασίας επιμέτρησης (όποιος προκριθεί), να παγιώνονται-οριστικοποιούνται και τα ΠΠΑΕ να είναι υποχρεωτικό να συμπεριληφθούν αυτούσια στην οικεία επιμέτρηση. Ενόψει αυτού πρέπει να επιβάλλεται και μάλιστα επί ποινή πειθαρχικού ελέγχου στα όργανα της Διευθύνουσας Υπηρεσίας η επίκαιρη επιμέτρηση των αφανών εργασιών, διότι στην πράξη έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο η επιμέτρηση να λαμβάνει χώρα εκ των υστέρων, ήτοι μετά την εκτέλεση ή/και επικάλυψη των αφανών εργασιών.

Τα νομίμως ληφθέντα επιμετρητικά στοιχεία για τις αφανείς εργασίες πρέπει να μην μπορούν να μεταβληθούν μονομερώς από τη Διοίκηση, είτε στο στάδιο της Τελικής Επιμέτρησης είτε στο στάδιο της Παραλαβής (προσωρινής ή οριστικής). Σε κάθε περίπτωση ακόμα και αν μπορεί να υπάρξει τροποποίηση, η Δ.Υ. ή η Επιτροπή Παραλαβής να είναι υποχρεωμένη να αιτιολογήσει ειδικά και με βάση εργαστηριακά στοιχεία τη μεταβολή στις ποσότητες αφανών εργασιών που προκύπτει.

Κατά συνέπεια, πρέπει να προβλεφθεί ρητώς ότι η προβλεπόμενη στα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 2 δυνατότητα ελέγχου των επιμετρήσεων από την επιτροπή προσωρινής παραλαβής, σύνταξης αρνητικού λογαριασμού κλπ δεν μπορεί να αφορά τις αφανείς εργασίες για τις οποίες συντάσσονται τα πρωτόκολλα της παρ. 3, αφού λόγω της φύσεως των υπόψη εργασιών δεν μπορεί να γίνει ποσοτική τους επαλήθευση στη τελική μορφή του έργου.

Γι' αυτό, το τελευταίο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 151 **πρέπει να τροποποιηθεί** ως εξής:

«Το πρωτόκολλο παραλαβής εργασιών συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση των σχετικών εργασιών δεν έχει εκτελεστικό δικαίωμα χαρακτήρα και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς παρά μόνο από κοινού με την προσβολή της εγκριτικής πράξης της επιμέτρησης. Οι εγγραφές που περιέχονται σε υπογεγραμμένο από την επιτροπή της παρ. 2 του άρθρου 136 Π.Π.Α.Ε., που συνοδεύει αναλυτική επιμέτρηση, δεν δύναται να αμφισβητηθούν ή τροποποιηθούν σε μεταγενέστερο έλεγχο της Δ.Υ. ή της Επιτροπής Προσωρινής ή/και Οριστικής Παραλαβής.»

Άρθρο 151 παρ. 5:

Πρώτη υποβολή τελικής επιμέτρησης

Άλλη μία σημαντική βελτιωτική τροποποίηση της ομάδας εργασίας του ΥΠΥΜΕΔΙ απαλείφθηκε, η οποία είχε καταστεί αναγκαία λόγω της εσφαλμένης εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης από τα δικαστήρια. Η έννοια της απαλειφθείσας τροποποίησης είναι ότι μία τελική επιμέτρηση που έχει υποβληθεί «προώρως» δεν είναι άκυρη, αλλά οι σχετικές προθεσμίες εκκινούν από την πραγματική έκδοση της βεβαίωσης περαίωσης. Αυτή η τροποποίηση επιταχύνει τις διαδικασίες και κυρίως δεν επιβαρύνει τον ανάδοχο με άσκοπες και άδικες ακυρότητες, όταν ο σκοπός του νόμου (δηλ. να μην εκκινεί η διήμερη προθεσμία για την υποβολή της τελικής επιμέτρησης πριν από την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης) εξυπηρετείται.

Άρθρο 152, παρ. 11:
Αναγνώριση - Πιστοποιήσεις

Προτείνουμε να προστεθεί η φράση "ή υπεργολάβους" ως εξής:

"11. Απαγορεύεται. . . Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται: α) προς εκτέλεση του έργου ή από παροχή εργασίας που παρασχέθηκε από εργάτες ή υπαλλήλους αυτού, ή υπεργολάβους, στην εκτέλεση του έργου. . . ."

Άρθρο 153

Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων

Στο τέλος του άρθρου **προστίθενται** παράγραφοι 26 - 30 ως εξής:

"26. Συστήνεται «Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων» το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και αποτελεί ένα συνεκτικό σύνολο τυποποιημένων και εναρμονισμένων αρχών, κανόνων και μεθόδων που υποστηρίζουν μέσω του διαδικτύου, κατά τρόπο έγκυρο, αξιόπιστο και δυναμικό εξελισσόμενο, τον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία των τεχνικών έργων, σε θέματα όπως:

α) Η στατιστική οπότευση των βασικών τιμών των συντελεστών παραγωγής (παρατηρητήριο τιμών για εργατικά, υλικά, μηχανικό εξοπλισμό, κ.λπ.), που συμμετέχουν στην εκτέλεση κάθε επιμέρους εργασίας και η παρακολούθηση σε εθνικό επίπεδο της γεωγραφικής διαφοροποίησής τους, καθώς και της διαχρονικής μεταβολής τους, με δόκιμες στατιστικές μεθοδολογίες.

β) Η κατάρτιση και διαρκής ενημέρωση σύγχρονων τυποποιημένων περιγραφικών άρθρων τιμολογίων και αντιστοίχων αναλύσεων τιμών, για τη μονοσήμαντη περιγραφή, την ανάλυση της δαπάνης και την τιμολόγηση των εργασιών κατασκευής των πόσης φύσεως νέων έργων ή άλλων τεχνικών εργασιών όπως ενδεικτικά συντήρησης, αποκατάστασης βλαβών, ενεργειακών παρεμβάσεων σε υφιστάμενα έργα.

γ) Η διαμόρφωση και εφαρμογή ενός αντικειμενικού εξειδικευμένου συστήματος ονοματεπωνυμίας / αναπροσαρμογής των συμβατικών τιμών των συμβάσεων έργων, καθώς και των συμβάσεων μελετών και υπηρεσιών του ν. 3316/2005 κατά την εκτέλεσή τους, εφόσον προβλέπεται από τις σχετικές συμβάσεις.

δ) Η κατάρτιση και διαρκής ενημέρωση σύγχρονων εθνικών τεχνικών προδιαγραφών (ΕΤΕΠ) για τον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού, της εκτέλεσης, της λειτουργίας, της συντήρησης και της επίβλεψης των τεχνικών έργων λαμβανομένης υπόψη της χρήσης δομικών προϊόντων εναρμονισμένων με τα ισχύοντα κάθε φορά ευρωπαϊκά πρότυπα, των ευρωπαϊκών τεχνικών εγκρίσεων, των κοινών τεχνικών προδιαγραφών και των διεθνών προτύπων.

ε) Η κατάρτιση και τήρηση ενός εθνικού μητρώου παραγωγών και προμηθευτών πόσης φύσεως υλικών και ειδών εξοπλισμού, που ενσωματώνονται σε δημόσια έργα και διαδικτυακής βάσης δεδομένων των υλικών και εξοπλισμού που κυκλοφορούν στην εγχώρια

αγορά και διαθέτουν τις απαιτούμενες πιστοποιήσεις (CE, εθνική τεχνική έγκριση, περιβαλλοντική δήλωση προϊόντος, κ.λπ.).

στ) Η αποδελτίωση και στατιστική επεξεργασία του τελικού κόστους κατασκευής των διαφόρων τύπων τεχνικών έργων για τη διαμόρφωση αξιόπιστων δεικτών και ιστορικών στοιχείων κόστους, με βάση τα σχετικά στοιχεία που τηρούνται στα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου για την παρακολούθηση της πορείας ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων για ελεγκτικούς, δημοσιονομικούς, στατιστικούς και λοιπούς σκοπούς.

ζ) Η ανάπτυξη και διαρκής ενημέρωση βάσεων δεδομένων με οποιαδήποτε άλλα στοιχεία/πληροφορίες απαιτούνται για την απρόσκοπτη λειτουργία του ΕΣ ΤΠ και ΤΙΜ ΤΕ.

27. Το Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων καλύπτει υποχρεωτικά τις συμβάσεις μελέτης και κατασκευής τεχνικών έργων, που ανατίθενται από αρχές ή φορείς του δημόσιου τομέα και των ΟΤΑ κάθε βαθμού και προαιρετικά τις συμβάσεις που ανατίθενται από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Η έναρξη λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων καθορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Η ένταξη των ιδιωτικών έργων στο Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων μπορεί να γίνει με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

28. Για την ανάπτυξη, λειτουργία, διαρκή ενημέρωση και υποστήριξη του Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων συστήνεται ειδικός Φορέας (Φορέας) με την επωνυμία «Εταιρία Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων». Η Εταιρία αυτή θα έχει τη μορφή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και θα λειτουργεί σε ανταποδοτική βάση. Στη διοίκηση της Εταιρίας θα εκπροσωπούνται ισότιμα όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που εμπλέκονται στην παραγωγή των τεχνικών έργων περιλαμβανομένων και των μελετών και υπηρεσιών του ν. 3316/2005 (Α' 42) ή στην παραγωγή της τεχνολογίας των έργων αυτών, σύμφωνα και με τις διατάξεις του άρθρου 87 του ν. 1943/1991 (Α'50). Η Εταιρία θα τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

29. Η ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων θα συγχρηματοδοτηθεί με πόρους του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης μέσω αρμόδιων Διευθύνσεων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Για τη μεταφορά τεχνολογίας, βάσεων δεδομένων, τεχνικών προδιαγραφών, μεθόδων και διαδικασιών, ο Φορέας μπορεί να συμβάλλεται με φορείς που λειτουργούν αντίστοιχα συστήματα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλους σχετικούς φορείς διεθνώς. Τα ιδρυτικά μέλη του Φορέα, στελέχη και εκπρόσωποι περιλαμβανομένων και αυτών, που προσφέρουν υπηρεσίες για την αρχική ανάπτυξη του συστήματος δεν μπορεί να χρηματοδοτούνται από τους πόρους αυτούς.

30. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη συγκρότηση της Εταιρίας και στη λειτουργία και διαχείριση του ΕΣ ΤΠ και ΤΙΜ ΤΕ, στο δικτυακό τόπο τήρησής του, στη δομή, στο περιεχόμενο και στην πρόσβαση σε αυτό, στα θέματα της οργάνωσης και διοίκησης της Εταιρίας, της εκπροσώπησης των ενδιαφερομένων μερών στη Διοίκηση της Εταιρίας, των συμπεράσεων της Εταιρίας με άλλους φορείς του εξωτερικού, των παρεχόμενων υπηρεσιών και στοιχείων, της τιμολόγησης και χρησιμοποίησης των εσόδων της Εταιρίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

150

Άρθρο 156:

Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες **(Προϋποθέσεις σύναψης συμπληρωματικής σύμβασης)**

Παρά τη φιλελευθεροποίηση του καθεστώτος με τις νέες Οδηγίες, απολείφθηκε η συγκεκριμένη βελτιωτική τροποποίηση, που συνήδε με τις προβλέψεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, σύμφωνα με την οποία δεν απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των προϋποθέσεων αφενός της απρόβλεπτης περίπτωσης και αφετέρου της λειτουργικής και τεχνικής αρτιότητας του έργου για τη σύναψη συμπληρωματικής σύμβασης, αλλά αρκεί η διαζευκτική συνδρομή τους, και επαναφέρθηκε το αυστηρό καθεστώς περί σωρευτικής συνδρομής, που ισχύει και σήμερα. Ενδέχεται εν προκειμένω να υπάρχει αντίθεση και με τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Αιτιολόγηση:

Οι αλληλένδετες τροποποιήσεις της νομοθεσίας και η εισαγωγή του όρου «συμπληρωματική σύμβαση» έχουν δημιουργήσει μία σύγχυση ως προς την εννοιολογική διάκριση Α.Π.Ε. και συμπληρωματικής σύμβασης. Μάλιστα υπό το σήμερο ισχύον καθεστώς υπάρχει η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία, σε περιπτώσεις προσθέτων εργασιών, συντάσσεται Α.Π.Ε., υπογράφεται από τον ανάδοχο και ακολουθώς υποβάλλεται στην προϊστάμενη αρχή σχέδιο συμπληρωματικής σύμβασης που συνοδεύεται από τον Α.Π.Ε.. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες του υπογεγραμμένου Α.Π.Ε., όμως δεν δικαιούται να τις πληρωθεί πριν από την υπογραφή της Σ.Σ.Ε., η οποία μπορεί να κολλήσει σε κάποιο από τα πολλά διαδικαστικά προσκόμματα. Γι' αυτό η νομοθεσία πρέπει να απλοποιηθεί και να καταστεί σαφές ότι ο **Α.Π.Ε. που εμπεριέχει πρόσθετες ποσότητες και εργασίες με αύξηση του συμβατικού οικονομικού αντικείμενου συνιστά συμπληρωματική σύμβαση**. Σ' αυτή την περίπτωση δεν χρειάζεται να υπογράφεται και κάποιο πρόσθετο συμφωνητικό, που αποκαλείται συμπληρωματική σύμβαση. Η συμπληρωματική σύμβαση είναι ο Α.Π.Ε.. Πρέπει, επίσης, να καταστεί σαφές στον νόμο, διότι έχει προκληθεί σύγχυση στη νομολογία των δικαστηρίων, ότι συμβατική υποχρέωση εκτέλεσης των νέων εργασιών υφίσταται για τον ανάδοχο μόνον όταν καταρτιστεί η συμπληρωματική σύμβαση· η δε συμπληρωματική σύμβαση καταρτίζεται μόνο μετά την έγκριση του υπογεγραμμένου από τον ανάδοχο Α.Π.Ε. ή την υπογραφή του συμφωνητικού που αποκαλείται συμπληρωματική σύμβαση. Δεν είναι δυνατόν να εξακολουθεί η εννοιολογική σύγχυση που υφίσταται σήμερα, με συνέπεια να οδηγούμεθα σε νομικά άτοπα όπου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις συμπληρωματικές εργασίες, όμως δεν δικαιούται να τις πληρωθεί ή όπου η έννοια της αυτοδίκαιης έγκρισης του Α.Π.Ε. έχει κριθεί ανεφάρμοστη διότι απαιτείται η σύναψη σύμβασης με την ελεύθερη εκδήλωση της συμβατικής βούλησης του αναδόχου, ενώ ταυτοχρόνως ο ανάδοχος είναι βάσει του νόμου υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες για τις οποίες ακόμη τυπικώς δεν έχει εκδηλώσει τη συμβατική του βούληση να τις εκτελέσει.

Διατύπωση:

Άρθρο 156:

Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες

"1. Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Οι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις του άρθρου 132.

Συμπληρωματικές εργασίες δύνανται να είναι αυτές που είτε προβλέπονται κατ' είδος από το συμβατικό τιμολόγιο και τον προϋπολογισμό αλλά εκτελούνται σε ποσότητες μεγαλύτερες από τις προβλεπόμενες (πρόσθετες ή υπερσυμβατικές εργασίες), είτε δεν προβλέπονται καθόλου ή προβλέπονται μιν, αλλά εκτελούνται με διαφορετικό τρόπο (νέες εργασίες).

Εργασίες που προέκυψαν λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή (απρόβλεπτες περιστάσεις) νοούνται αυτές που οφείλονται σε γεγονότα ή καταστάσεις που δεν προϋπήρχαν της έγκρισης της μελέτης του έργου ή αυτές που δεν κατέστη δυνατό να επισημανθούν και ενταχθούν στο τεχνικό αντικείμενο του αρχικού έργου αν και τηρήθηκαν οι ισχύουσες διατάξεις και κανονισμοί για την εκπόνηση των μελετών και των τευχών δημοπράτησης.

Το συνολικό ποσό των εργασιών αυτών στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των τυχόν απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες απαγορεύεται να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και το ΦΠΑ.

Οι συμπληρωματικές εργασίες συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης δεν θεωρούνται ως ουσιαστικές μεταβολές της σύμβασης επιπίπτουν στις σχετικές προβλέψεις του άρθρου 132 των γενικών όρων του παρόντος και υπόκειται στις διατάξεις της παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Για τις εργασίες των άρθρων 154 και 155 υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 132 των γενικών όρων του παρόντος νόμου, δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Α.Π.Ε. της παρ. 2. ή σύμβασης για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους.

Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 5, 6 και 7.

2. Κάθε τροποποίηση επόμενη της αρχικής συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, το μέγεθος των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού δημοπράτησης του αρχικά αναστεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της προς κατάρτιση νέας σύμβασης.

Περιλαμβάνει ακόμη και το κονδύλιο των απρόβλεπτων, καθώς και την προβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση, και Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Οι δαπάνες για συγκεκριμένες αποζημιώσεις μη υποκείμενες σε ΦΠΑ περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα του Α.Π.Ε. για την καταγραφή της οικονομικής εικόνας του έργου.

3. Τροποποιήσεις της σύμβασης χωρίς αύξηση της αξίας της μπορούν να γίνουν:

Α) Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου ή από ανάγκη επικαιροποίησης της μελέτης του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται η «φύση της σύμβασης» του έργου. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς το συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της Κοινοτικής Νομοθεσίας, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 (ΦΕΚ 941 Β') και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 (ΦΕΚ 409 Β') και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση, ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία, σύμφωνα με το άρθρο 135.

Β) Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης δημόσιου έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλλοσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων εργασιών της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διοκήρυξη, τη σύμβαση και τα συμβατικά τεύχη.
β) i) Δεν τροποποιείται η «φύση της σύμβασης» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε να καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης, ii) δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου και iii) δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που τροποποιούν την «φύση της σύμβασης»

γ) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανασκευασία λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.

Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλλοσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του φορέα υλοποίησης.

Ο προϋπολογισμός των έργων στο οποίο εφαρμόζεται η παράγραφος αυτή αναλύεται σε Ομάδες Εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικείμενου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι Ομάδες Εργασιών ανά κατηγορία έργων.

(152)

Η παράγραφος αυτή καταλαμβάνει τις συμβάσεις έργων όλων εν γένει των ανασχευμένων αρχών ή φορέων κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

4. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση.

5. Αν στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτώσεων α', β' και γ' ως εξής:

α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές,
β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά μέχρι την τη σύσταση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος Κόστους των Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων και
γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους μέχρι την τη σύσταση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος Κόστους των Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων.

Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο επιβλέπων το έργο τεχνικός υπάλληλος. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλεισμένης της συμμετοχής στην επιτροπή του επιβλέποντα και του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας. Η προϊσταμένη αρχή μπορεί σε κάθε περίπτωση να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους για την παρακολούθηση της απόδοσης των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής της νέας εργασίας. Στοιχεία που έχουν προκύψει για τον κανονισμό της τιμής της ίδιας εργασίας ή τμήματος αυτής του ίδιου φορέα κατασκευής του έργου ή άλλων φορέων του δημόσιου τομέα ή από δοκιμαστικές εργασίες εξακρίβωσης του κόστους άλλων εργολαβιών, δεν αποτελούν τεκμήριο για τον κανονισμό τιμών. Η περίπτωση γ' εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' ή β'. Στην «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται σύμφωνα με την περίπτωση γ' από τα τμήματα που κανονίζονται σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' ή β'.

Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί ελλοπτον στοιχεία κόστους.

Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων σύμφωνα με τα Πρακτικά Διορίσματος Βασικών Τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων Ε.Δ.Τ.Δ.Ε. του Τριμήνου Γ'12 μέχρι την τη σύσταση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος Κόστους των Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στο χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Οι τιμές που κανονίζονται σύμφωνα με την περίπτωση β' υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περίπτωση α', αν η έκπτωση δεν περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περίπτωσης γ' που κανονίζεται σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' ή β'.

Οι τιμές ιδίως των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο, πλην της περίπτωσης της διαπίστωσης των πραγματικών στοιχείων κόστους μέχρι τη σύσταση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος Κόστους των Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων.

Στις συμβάσεις έργων του άρθρου 50 ορίζεται υποχρεωτικά στη διακήρυξη τεκμαρτή έκπτωση και για τον προσδιορισμό της λαμβάνεται υπόψη, μεταξύ των άλλων, η φύση του έργου, οι ιδιαιτερότητες και δυσκολίες των εργασιών και κάθε άλλο στοιχείο που προσδιορίζει στο συγκεκριμένο έργο.

6. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 6 ή το μέρος της τιμής της περίπτωσης γ', που κανονίζεται σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 6, μέχρι τη σύσταση και λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος Κόστους των Συντελεστών Παραγωγής Τεχνικών Έργων ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο:

$\sigma = A : B$ όπου:

A: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή τυχόν άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και

B: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή τυχόν άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης.

Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο $\sigma = A/B$ όπου οι δαπάνες A και B αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται τα ανωτέρω ηλίκα λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή οι τιμές του τιμολογίου είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή είναι κατ' αποκοπήν τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο με τα συμβατικά τεύχη εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών.

Ο ανωτέρω τρόπος καθορισμού τιμών των νέων εργασιών δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις του άρθρου 50. Με τη διακήρυξη ορίζεται γι' αυτά τα συστήματα προσφοράς σταθεράς συντελεστής, που καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές τιμολόγησης των εργασιών στους προϋπολογισμούς υπηρεσίας από τους φορείς κατασκευής των έργων και πάντως σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 0,90.

Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περίπτωση α' της παραγράφου 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή.

7. Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη διευθύνουσα υπηρεσία και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και το πρωτόκολλο, σύμφωνα με το άρθρο 143. Στην περίπτωση αυτή όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε το σχετικό έγγραφο με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την προϊστάμενη αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την τυχόν ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διατυπώνεται και η γνώμη της διευθύνουσας υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της τυχόν διαφοράς.

Άρθρο 157, παρ.1:

Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις

Στο δεύτερο εδάφιο πρέπει να μεταφερθεί η φράση "κλοπές ή βανδαλισμοί" μετά την φράση "βλάβες από την χρήση", δηλαδή:

"... Αν το έργο ή τμήμα αυτού παραδοθεί για χρήση πριν από την παραλαβή οι **βλάβες από τη χρήση, κλοπές ή βανδαλισμοί**, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, βαρύνουν τον ..."

Άρθρο 157:

Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις

Έτσι όπως είναι διατυπωμένη η διάταξη ενέχει την κίνδυνο ο ανάδοχος να στερηθεί της αποζημίωσης για υπορκτές ζημιές οι οποίες είτε δεν καλύπτονται από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο είτε δεν αποζημιώνονται από την ασφαλιστική εταιρεία διότι η τελευταία αρνείται ή αδυνατεί. Το ορθό είναι ότι, σε περίπτωση που ο ανάδοχος έχει εκπληρώσει τη συμβατική του υποχρέωση να ασφαλίσει το έργο - εάν δεν το έχει ασφαλίσει κατ' παράβαση της σχετικής συμβατικής υποχρέωσης, τότε αυτό αποτελεί λόγω έκπτωσης του αναδόχου και άλλων εννόμων και συμβατικών συνεπειών -, σε περίπτωση επέλευσης ζημίας να

αποζημιώνεται κατά προτεραιότητα από την ασφαλιστική εταιρεία και ως προς την υπερβάλλουσα ζημία από τον κύριο του έργου.

Πρέπει να εισαχθεί διάταξη που θα διασφαλίζει ότι σε περίπτωση επέλευσης ζημίας ο ανάδοχος θα αποζημιώνεται κατά προτεραιότητα από την ασφαλιστική εταιρεία και ως προς τυχόν απομένον υπόλοιπο από τον κύριο του έργου. Η διάταξη αυτή θα μπορούσε να έχει το εξής περιεχόμενο:

"Εφόσον προβλέπεται ασφάλιση του έργου στα συμβατικά τεύχη, η τυχόν αφειλόμενη αποζημίωση από υλοποίηση συγκεκριμένου κινδύνου καλύπτεται κατά προτεραιότητα από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο και ως προς το τυχόν απομένον υπόλοιπο από τον κύριο του έργου."

Άρθρο 160 παρ. 7:
Έκπτωση αναδόχου

Στο τέλος της πρώτης πρότασης να προστεθεί : " μετά και την εκδίκαση της αίτησης θεραπείας." , δηλαδή:

"7. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο προϊσταμένη αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική, μετά και την εκδίκαση της αίτησης θεραπείας. Αν ασκηθεί,"

Άρθρο 160 παρ. 9 :
Έκπτωση αναδόχου

Να προβλεφθεί η δυνατότητα ανάκλησης της έκπτωσης του αναδόχου κατόπιν αίτησής του, αφού αυτή η πρόνοια δύναται να λειτουργήσει εις όφελος της ολοκλήρωσης του έργου χωρίς ούξηση του κόστους.

Άρθρο 160 παρ. 10, β :
Έκπτωση αναδόχου

Το β) **προτείνουμε** να αντικατασταθεί ως εξής:

"β) Καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου ως ειδική ποινική ρήτρα, μέρος της κατατεθειμένης εγγυήσεως για την καλή εκτέλεση του έργου, που αντιστοιχεί στο λόγο Α/Σ, όπου Σ το χρηματικό αντικείμενο της σύμβασης, όπως διαμορφώθηκε με τον τελευταίο εγκεκριμένο συγκριτικό πίνακα και Α το ανεκτέλεστο μέρος της σύμβασης όπως προκύπτει ως διαφορά ΣΑ-Π όπου Π το σύνολο των πιστοποιούμενων εργασιών μέχρι την έκδοση της απόφασης για την έκπτωση. Στους υπολογισμούς αυτούς δεν λαμβάνονται υπόψη οι αναθεωρήσεις τιμών και ποσά για απρόβλεπτα."

Άρθρο 160 παρ. 13 :
Έκπτωση αναδόχου

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 13 **προτείνουμε** να τροποποιηθεί ως εξής:

"Η διαδικασία του ανωτέρω εδαφίου της παρούσας παραγράφου, ως προς την πρόσκληση του δεύτερου και του τρίτου μειοδότη, δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η προϊσταμένη αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις."

Άρθρο 161:
Διακοπή εργασιών – Διάλυση σύμβασης

α) Κακώς διεγράφη η διάταξη, που είχε εισαχθεί από την ομάδα εργασίας του ΥΠΥΜΕΔΙ, ότι σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της δεκαπενθήμερης προθεσμίας από την υποβολή δήλωσης διακοπής εργασιών αυτή λογίζεται ως σιωπηρώς αποδεκτή. Η αναφορά περί σιωπηρής αποδοχής σε περίπτωση άπρακτης παρόδου του 15ημέρου συνάδει με την κρατούσα σήμερα θέση στη νομολογία και επιλύει διαφιλονικούμενα ζητήματα. Επιπλέον, η προθεσμία απόρριψής της αυξήθηκε από 10 σε 15 ημέρες, ώστε να παρέχεται επαρκής χρόνος στη διευθύνουσα υπηρεσία να εξετάσει τη δήλωση.

β) Επίσης διεγράφη η διάταξη περί τεκμαρτής αποδοχής της αίτησης διάλυσης λόγω παρέλευσης της οριστικής προθεσμίας σε περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η τριακονθήμερη προθεσμία από την υποβολή της. Υπάρχει και στο ισχύον καθεστώς η πρόβλεψη περί αυτοδίκαιης αποδοχής της αίτησης διάλυσης. Πρόκειται περί αδόκιμης διαγραφής, διότι θα ανασκύουν ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης άνευ λόγου και αιτίας.

γ) Στην αρχικώς προβλεπόμενη ρύθμιση και συγκεκριμένα στην παράγραφο 2α περιοριζόταν το δικαίωμα του αναδόχου σε σφικτά χρονικά όρια, ενώ λόγω της μεγάλης αβεβαιότητας στις συνθήκες εκτέλεσης των έργων, ειδικά στο αρχικό στάδιο αυτής, δεν μπορεί να περιορίζεται.

Πρόταση:

Άρθρο 161
Διακοπή εργασιών – Διάλυση της σύμβασης

"1. Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον ανάδοχο διαταγής του φορέα κατασκευής του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτή ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες."

2. Ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης:

α. Αν μετά την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υποιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών.

β. Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξη τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υποιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου για διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής στην πρώτη περίπτωση ή από την υποβολή ειδικής δήλωσης του αναδόχου στη δεύτερη.

γ. Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών, σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 152, η διάλυση μπορεί να ζητηθεί μετά δέμηνα από τη δήλωση διακοπής των εργασιών.

δ. Αν η καθυστέρηση των εργασιών χωρίς υποιότητα του αναδόχου υπερβεί την οριακή προθεσμία.

Το δικαίωμα του αναδόχου για διάλυση της σύμβασης ασκείται με γραπτή αίτησή του εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από το οριακό σημείο.

Στην περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 50 απαιτείται η διακοπή να καταλαμβάνει τόσο τις εργασίες κατασκευής όσο και εκείνες της μελέτης.

3. Αν υπάρχει υποιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο ανάδοχος υποβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών στο πρωτόκολλο της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με τη δήλωση αυτή:

α) Καθορίζεται συγκεκριμένα η υποιότητα, που αποδίδεται στον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των εργασιών.

β) Δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους.

γ) Περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα από αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής, λόγω της υποιότητας του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση.

Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα. Η δήλωση κοινοποιείται και στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου.

4. Μετά την υποβολή της ειδικής δήλωσης, κατά την παράγραφο 3 η διευθύνουσα υπηρεσία εξακριβώνει μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης. Αν δεν εκδοθεί απόφαση επί της ειδικής δήλωσης του αναδόχου περί της διακοπής εργασιών θεωρείται ότι η δήλωση έγινε αποδεκτή, εντός της ανωτέρω προθεσμίας.

5. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την υποβολή της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με υποιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, ή δύο (2) μηνών, σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμών, ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία των προηγούμενων παραγράφων συνεκτιμώνται για το σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του αναδόχου.

6. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υποιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου, η απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας πρέπει να κοινοποιηθεί αμελλητί στον ανάδοχο μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Αν δεν κοινοποιηθεί απόφαση μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή.

7. Το δικαίωμα του αναδόχου για αίτηση διάλυσης της σύμβασης, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το στοιχείο α' και από το στοιχείο β' της παραγράφου 2, ασκείται μόνο μετά πάροδο τριών (3) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, αν σε αυτή δεν ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών ή από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής των εργασιών. Η αίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στη διευθύνουσα υπηρεσία και κοινοποιείται στον κύριο του έργου, όταν αυτός δεν ταυτίζεται με τον φορέα κατασκευής του έργου. Για την αίτηση αποφασίζει η διευθύνουσα υπηρεσία που κοινοποιεί την απόφασή της στην προϊσταμένη αρχή.

8. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο (2) μήνες από την επίδοση της αίτησης στη διευθύνουσα υπηρεσία, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, ο ανάδοχος μπορεί με αίτησή του να ζητήσει να εγκριθεί η διενέργεια και της οριστικής παραλαβής μαζί με την προσωρινή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου."

Άρθρο 163

Αποζημίωση αναδόχου λόγω διάλυσης της σύμβασης

Το άρθρο αναδιατυπώνεται ως ακολούθως:

"1. Σε όλες τις περιπτώσεις, που διαλύεται η σύμβαση με υποιότητα του φορέα κατασκευής ή του κυρίου του έργου και προβλέπεται καθώς και στις περιπτώσεις που διαλύεται η σύμβαση με αίτηση του αναδόχου, καταβάλλεται στον ανάδοχο, εκτός από την αξία των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί και:

α) η αξία των υλικών που έχουν προσκομισθεί ή βρίσκονται στο στάδιο παραγωγής ή προμήθειας. Η αξία των υλικών καταβάλλεται εφόσον είχε δοθεί εντολή να προσκομισθούν ή επιβάλλονταν η παραγωγή ή η προμήθεια απ' το χρονοδιάγραμμα των εργασιών σε συνδυασμό με τις τυχόν ειδικές συνθήκες του συγκεκριμένου έργου, που επιβάλλουν την προσκόμιση, την παραγωγή ή προμήθεια υλικών.

β) η αξία του αναπόσβεστου μέρους των εγκαταστάσεων. Η αξία αυτή καταβάλλεται μόνο εφόσον πρόκειται για τις πράγματι απαραίτητες για το έργο εγκαταστάσεις, αφού ληφθεί υπόψη η τυχόν χρησιμοποίησή τους απ' τον ανάδοχο σε άλλα έργα ή την υπαίτια παράλειψη χρησιμοποίησής τους.

γ) όλες οι λοιπές θετικές ζημιές του αναδόχου.

2. Σε όλες τις περιπτώσεις, που διαλύεται η σύμβαση από τον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου και υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι το χρόνο εκείνον έχουν εκτελεσθεί εργασίες αξίας μικρότερης από το τρία τέταρτα (3/4), της αρχικής αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση καθώς και στις περιπτώσεις που διαλύεται η σύμβαση με αίτηση του αναδόχου, καταβάλλεται στον ανάδοχο, εκτός των αποζημιώσεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιπρόσθετη αποζημίωση για το τεκμαίρομενο όφελος που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του πέντε τοις εκατό (5%) της αρχικής αξίας της σύμβασης, μειωμένης κατά το ένα τέταρτο (1/4) και ύστερα από αφαίρεση από την αρχική αξία της σύμβασης της αξίας των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί, καθώς και των υλικών και του αναπόσβεστου μέρους των εγκαταστάσεων που η αποζημίωσή τους αναγνωρίζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές συνθήκες και

ιδίως το μέγεθος του έργου, ο χρόνος αποδέσμευσης του αναδόχου και η ωφέλεια του αναδόχου από άλλη εργασία κατά τους όρους του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 700 του Αστικού Κώδικα.

3. Οι ανωτέρω (1) και (2) αποζημίωση προτείνεται από την επιτροπή παραλαβής του έργου και καθορίζεται με απόφαση της προϊσταμένης αρχής κατά την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής."

Άρθρο 169, παρ. 1:

Διοικητική παραλαβή για χρήση

Στο τέλος της παραγράφου 1 **προτείνουμε** να προστεθεί εδάφιο ως εξής:

"1. Οποτεδήποτε και πριν από την προσωρινή παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής. Εφόσον γίνεται χρήση του έργου ή τμήματος / ών αυτού, ανεξαρτήτως εάν έχει επιτελεστεί διοικητική παραλαβή, βλάβες από τη χρήση, κλοπές και βανδαλισμοί, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα κατασκευής καλύπτονται από την Υπηρεσία."

Άρθρο 169, παρ. 5:

Διοικητική παραλαβή για χρήση

Στο τέλος της παραγράφου 5 **προτείνουμε** να προστεθεί εδάφιο ως εξής:

"5. Η διοικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου. Η διενέργεια της προσωρινής παραλαβής επέχει και θέση αυτοδικαίας διοικητικής παραλαβής προς χρήση. "

Άρθρο 170

Προσωρινή παραλαβή του έργου

Θα πρέπει να υπάρξει ρητή αναφορά και πρόβλεψη του ανέλεγκτου των πρωτοκόλλων αφανών εργασιών.

Άρθρο 171, παρ. 2:

Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων

Στο δεύτερο εδάφιο να μεταφερθεί η φράση "κλοπές ή βανδαλισμοί" μετά την φράση "βλάβες από την χρήση", δηλαδή:

". . . Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών από τη χρήση, κλοπών ή βανδαλισμών, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου εκτελούνται. . . "

Άρθρο 173

Απόσβεση δικαιωμάτων αναδόχου

Η ρύθμιση αυτή ενέχει μειζονα ζητήματα συνταγματικότητας και οδηγεί σε ανασφάλεια δικαίου και προσβολή του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Εφόσον ο σκοπός της ρυθμίσεως, όπως προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του ν. 4070/2012 ήταν η έγκαιρη ενημέρωση του Κ.τ.Ε και η αποτροπή του αιφνιδιασμού του με την υποβολή αιτημάτων όταν το έργο θα έχει αποπερατωθεί (με τη τελική επιμέτρηση), ο σκοπός αυτός μπορεί να επιτευχθεί με ηπιότερα μέτρα, όπως λ.χ την υποβολή έγγραφης γνωστοποίησης των πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν το δικαίωμα του αναδόχου και περιγραφή του δικαιώματος με κατ' αρχήν ένδειξη περί της οικονομικής αποτίμησης, χωρίς υποχρέωση υποβολής «αιτήματος» με την έννοια της πλήρους διαμορφωμένης νομικής αξιώσεως, η οποία πρέπει να προβλεφθεί ότι μπορεί να υποβληθεί το οργότερο με τη τελική επιμέτρηση. Εξάλλου, η απόδειξη της «εμφάνισης» της γενεσιουργού αιτίας είναι πολλές φορές δυσχερής, για το λόγο δε αυτό θα πρέπει τουλάχιστον να επιμνηκυνθεί η σχετική αποσβεστική προθεσμία, εάν κριθεί, παρὰ ταύτα, αναγκαίο να τεθεί τέτοια.

Σε κάθε περίπτωση πάντως, της διατύξεως αυτής θα πρέπει να εξαιρεθούν ρητώς οι περιπτώσεις δικαιωμάτων/αξιώσεων αποζημίωσης του αναδόχου λόγω υπερημερίας του Κ.τ.Ε, για την οποία άλλωστε προβλέπεται ειδική ρύθμιση και η σχετική ανάγκη περί αποτροπής αιφνιδιασμού του Κ.τ.Ε καλύπτεται από και διά της υποβολής της οχλήσεως. Λαμβανομένου επιπροσθέτως υπόψη και του γεγονότος ότι ο ανάδοχος δικαιούται να αξιώσει την αποζημίωσή του λόγω υπερημερίας μόνον για το χρονικό διάστημα που έπεται της υποβολής της οχλήσεως, η εφαρμογή της ρυθμίσεως και επί των δικαιωμάτων λόγω υπερημερίας του Κ.τ.Ε είναι μη αναγκαία για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Κ.τ.Ε.

Η ρύθμιση, όπως επιβάλλεται να βελτιωθεί, θα πρέπει να ισχύσει και για τις εκκρεμείς συμβάσεις.

156

III - Γ. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 174, παρ. 1:

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Θα πρέπει να προστεθεί: «Μη εκτελεστές πράξεις της διευθύνουσας υπηρεσίας, όπως επιβεβαιωτικές πράξεις ή παραλείψεις, ενημερωτικά έγγραφα της υπηρεσίας και γραπτές υπενθυμίσεις προς τον ανάδοχο των νόμιμων και συμβατικών του υποχρεώσεων, δεν προσβάλλονται με ένσταση».

Άρθρο 174, παρ. 3:

Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών

Στο τελευταίο εδάφιο θα πρέπει να προστεθεί : «....., διαφορετικά η προσφυγή που ασκείται στο αρμόδιο δικαστήριο θεωρείται παραδεκτή, παρά την μη τήρηση ή πλημμελή τήρηση της σχετικής προδικασίας».

Άρθρο 175

Δικαστική Επίλυση των διαφορών.

α) Διεύρυνση των λόγων αναιρέσεως ενώπιον του Αρείου Πάγου

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 77 του Κ.Δ.Ε., αίτηση αναιρέσεως κατά αποφάσεων του πολιτικού εφετείου ενώπιον του Αρείου Πάγου δεν επιτρέπεται για τους λόγους των περιπτώσεων 8, 10 -15 και 18 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ. Το γεγονός αυτό συνιστά οδικολόγητο περιορισμό των λόγων αναιρέσεως που μπορούν να προβληθούν ενώπιον του Αρείου Πάγου. Σοβαρότερη όλων είναι η εξορία της περ. 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, που αφορά παραβάσεις του δικονομικού δικαίου. Εξαιτίας του αποκλεισμού αυτού, σοβαρότατα νομικά σφάλματα των δικαστικών αποφάσεων παραμένουν εκτός αναιρετικού ελέγχου. Δεδομένου δε των σύνθετων δικονομικών θεμάτων που ανακύπτουν κατά την εκδίκαση των διαφορών από την εκτέλεση δημοσίων έργων (άσκηση ή μη απευθείας αγωγής, διάκριση προσφυγής από αγωγή ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, εφαρμογή δικονομικών θεσμών του διοικητικού δικαίου στο πολιτικό δικαστήριο κ.ά.), η εξορία τους από τον αναιρετικό έλεγχο συνιστά σοβαρό έλλειμμα δικαστικής προστασίας. Επιπροσθέτως, υπάρχει οδικολόγητο διαφοροποίηση ως προς το εύρος του αναιρετικού ελέγχου μεταξύ Αρείου Πάγου και Συμβουλίου της Επικρατείας στο ΣΤΕ οι παραβάσεις δικονομικού δικαίου ελέγχονται ως παραβάσεις νόμου, μια και στη διοικητική δικαιοσύνη δεν υφίσταται κατ' αρχήν η αντίστοιχη διάκριση ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου, που ισχύει στην πολιτική δικαιοσύνη. Κατόπιν συνέπειας, θα πρέπει να αρθούν οι σήμερα υφιστάμενοι περιορισμοί των δυναμένων να προβληθούν ενώπιον του Αρείου Πάγου αναιρετικών λόγων, πρωτίστως δε ο αποκλεισμός της περ. 14 του άρθρου 559 ΚΠολΔ.

β) Πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την επίλυση του μείζονος ζητήματος που έχει προκύψει στη νομολογία των Πολιτικών Δικαστηρίων των τελευταίων ετών, με βάση την οποία τα Πολιτικά Δικαστήρια δεν έχουν δικαιοδοσία εκδικάσεως Προσφυγών με αίτημα

ακυρώσεως ή αναγνώρισης της ακυρότητας πράξεων των οργάνων του Κ.τ.Ε (τις οποίες αναγνωρίζουν ως μονομερείς δηλώσεις βουλήσεως, χωρίς έννομα αποτελέσματα που δεν μπορούν να τύχουν ακυρώσεως ή αναγνώρισης της ακυρότητάς τους εκτός εάν συντρέχει λόγος ακυρότητας ή ακυρώσεως κατά τον ΑΚ) ει μόνον αγωγών με καταψηφιστικό αίτημα (ιδ. αντί πολλών ΑΠ 1726/2014). Συνεπώς τα πολιτικά δικαστήρια κρίνουν ότι πράξεις των οργάνων του Κ.τ.Ε όπως λ.χ η έγκριση επιμετρήσεων με περικοπές στις ποσότητες των εκτελεσθεισών εργασιών δεν είναι εκτελεστές βλαπτικές για τον ανάδοχο πράξεις και δεν υπόκεινται στην ενδικοφανή διαδικασία και ότι προσφυγές με αίτημα την ακύρωση ή την αναγνώριση της ακυρότητας των παρονόμως διενεργηθεισών περικοπών είναι απαράδεκτες. Η προκαλούμενη ανασφάλεια δικαίου είναι προφανής, όπως επίσης και οι αντιφάσεις στη νομολογία των πολιτικών και των διοικητικών δικαστηρίων, έτσι ώστε να πορίσται επιτακτική η διό συγκεκριμένης νομοθετικής προβλέψεως διευκρινιστική επίλυση του ζητήματος (δεδομένου ότι ο νόμος ρητώς προβλέπει την άσκηση προσφυγής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, απλώς έχει ανακούψει - ως μη έδει - ερμηνευτικό πρόβλημα μετά τη θέσπιση της αγωγής ως ιδιαίτερου ενδίκου βοηθήματος στις διαφορές δημοσίων έργων ανεξαρτήτως δικαιοδοτικής υπαγωγής) με την αποσαφήνιση της φύσης της προσφυγής ως ιδιαίτερου ενδίκου βοηθήματος πλήρους δικαιοδοσίας στις διαφορές δημοσίων έργων είτε υπόγονται στη δικαιοδοσία των διοικητικών είτε των πολιτικών δικαστηρίων. Τούτο ισχύει και σήμερα, λόγω όμως των ερμηνευτικών προβλημάτων που έχουν ανακύψει ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, απαιτείται η περαιτέρω διασάφηση του.

Άρθρο 176

Διαιτητική επίλυση των διαφορών.

Στο πλαίσιο της αποτελεσματικότητας της παρεχόμενης δικαστικής προστασίας πρέπει να αξιοποιηθεί και ο θεσμός της διαιτησίας. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (άρθρ. 78 Κ.Δ.Ε.) προβλέπει γενικώς και σορίτως τη δυνατότητα πρόβλεψης διαιτητικής ρήτηρας στη διακήρυξη. Στην πράξη αυτό δεν συμβαίνει σχεδόν ποτέ και, πέραν των μεγάλων συμβάσεων παραχώρησης που υπόγονται σε ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο, η διαιτητική επίλυση των διαφορών στις συμβάσεις δημοσίων έργων είναι άγνωστη. Θεωρούμε ότι η εισαγωγή μιας συστηματοποιημένης διαδικασίας επί τη βάση οργανωμένης διαιτησίας θα απέβαινε προς όφελος των έργων, υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι δεν θα παραβιάζονταν οι συνταγματικές διατάξεις περί μη στέρησης του φυσικού δικαστή (άρθρ. 8 Σ/τος)· δηλ. η υπαγωγή των διαφορών στη διαιτησία θα πρέπει να είναι πράγματι εθελοντική και να στηρίζεται στην ελεύθερη και αβίαστη βούληση αμφοτέρων των συμβαλλομένων πλευρών. Πολλές συμβάσεις έργων που συνάπτονται με φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα (π.χ. ΔΕΗ, ΔΕΣΦΑ κ.ά.) περιέχουν ρήτρες διαιτητικής επίλυσης των διαφορών που θα ανακύψουν από την εκτέλεση της σύμβασης είτε από θεσμικώς οργανωμένη και διεθνώς αναγνωρισμένη διαιτησία (π.χ. Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο - ICC) είτε από *ad hoc* διαιτησία βάσει προκαθορισμένων διαδικαστικών κανόνων. Η εμπειρία που έχει αποκομισθεί από την εφαρμογή του θεσμού της διαιτησίας είναι ιδιαίτερος θετικός, διότι έχει εξασφαλίσει μεγάλη ταχύτητα και ορθότητα στην επίλυση των διαφορών. Ανεξαρτήτως του ποιος έχει δικίο σε κάθε επιμέρους διαφορά, τούτο (η ορθότητα και η ταχύτητα) αποβαίνει πάντοτε προς όφελος του έργου.

Για τους λόγους αυτούς θεωρούμε πως είναι αναγκαία η **εισαγωγή του θεσμού της διαιτησίας** ως μόνιμης εναλλακτικής λύσης επίλυσης των διαφορών από όλες τις συμβάσεις δημοσίων έργων, **μέσω της εισαγωγής διαιτητικών ρητρών σε όλες τις συμβάσεις δημοσίων έργων**. Σε περίπτωση, βεβαίως, που αντιλέξει ο ανάδοχος, η διαιτητική ρήτρα δεν θα καθιστάται υποχρεωτική, ωστόσο στην πλειονότητα των περιπτώσεων θα γίνεται δεκτή, γεγονός που θα αποβεί προς όφελος όλων των πλευρών και κυρίως των έργων, βραχυπροθέσμως και μακροπροθέσμως.

Ειδικότερα, η συμφωνία διαιτητικής επίλυσης των διαφορών από την εκτέλεση μιας σύμβασης πρέπει να είναι προϊόν της ελεύθερης συμβατικής βούλησης αμοιτέρων των συμβαλλομένων πλευρών. Ο σκοπός είναι κάθε σύμβαση από την εκτέλεση δημοσίου έργου να δύναται κατ' αρχήν να υποχθεί σε διαιτησία, εφόσον το επιθυμεί ο ανάδοχος. Για να καταστεί αυτό δυνατό, θα πρέπει να περιλαμβάνεται στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων διαιτητική ρήτρα (προκαθορισμένη και ενδεχομένως διαφοροποιούμενη ανάλογα με το ύψος της σύμβασης), την οποία θα δύναται να αποδέχεται ο ανάδοχος κατά τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης, οπότε και θα υπάγονται όλες οι διαφορές από την εκτέλεση της σύμβασης στη διαιτησία, ή να την απορρίπτει, οπότε η επίλυση των διαφορών θα παραπέμπεται αυτοδικαίως στον φυσικό κατά το Σύνταγμα δικαστή, δηλ. στα αρμόδια τακτικά δικαστήρια. Η εισαγωγή μίας τέτοιας ρήτρας στις διακηρύξεις δεν γεννά ζήτημα παράβασης του άρθρου 8 του Συντάγματος, δεδομένου ότι ως προς μεν την αναθέτουσα αρχή αποτελεί δικό της συμβατικό τεύχος, το οποίο εκφράζει τη συμβατική της βούληση, ως προς δε τον ανάδοχο η αποδοχή της ή μη θα είναι απολύτως οικειοθελής. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται αφενός η συνταγματικότητα αφετέρου η αποτελεσματικότητα της νομοθετικής ρύθμισης περί υπογωγής των διαφορών σε διαιτησία, ενώ από την άλλη πλευρά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις θα έχουν την ευχέρεια σε οποιοδήποτε έργο να επιλέξουν, βάσει της στάθμισης κόστους - οφέλους που κάθε μία θα κάνει (αποτελεσματικότητα και ταχύτητα της διαιτησίας έναντι υψηλού προκαταβλητέου κόστους, που για κάποιες εργοληπτικές επιχειρήσεις μπορεί να είναι και δυσβάστακτο) τον ειδικότερο τρόπο επίλυσης των διαφορών. Με απλά λόγια, ο ανάδοχος σε κάθε σύμβαση δημοσίου έργου θα επιλέγει διαιτησία ή τακτικά δικαστήρια κατά τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης. Επισημαίνεται εν προκειμένω, ότι ουδόλως τίθεται θέμα άρσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, δεδομένου ότι ο τρόπος δικαστικής επίλυσης των διαφορών δεν αποτελεί περιεχόμενο της σύμβασης, αλλά δικονομικό θεσμικό πλαίσιο που ισχύει υποχρεωτικώς βάσει των συνταγματικών και ειδικότερων νομοθετικών προβλέψεων, με τις ειδικότερες οικειοθελώς συμφωνούμενες παρεκκλίσεις ή εναλλακτικές δυνατότητες, η σπουδαιότερη εκ των οποίων είναι ο θεσμός της διαιτησίας. Θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι η πλέον αποτελεσματική και ενισχυτική του θεσμού της διαιτησίας, διότι κάθε σύμβαση δημοσίου έργου θα υπάγεται σε διαιτησία εφόσον το επιθυμεί η ανάδοχος εργοληπτική επιχείρηση, αλλά και καμία ανάδοχος ε.ε. δεν θα υποχρεώνεται σε διαιτησία, παρά την αντίθετη θέλησή της.

III Δ. ΛΟΙΠΑ

76 ν. 4412/2016.

- Οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα του παραρτήματος ΧΙ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016.

22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

- α) Στο σημείο αυτό, συμπληρώνονται οι απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, που θα πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (βλ. άρθρο 75 παρ. 1 του ν. 4412/2016). Επισημαίνεται η υποχρέωση εφαρμογής του άρθρου 20 παρ. 4 ν. 3669/2008 (ανεκτέλεστο) για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ.
- Για τη συμπλήρωση των απαιτήσεων μπορεί να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που ορίζονται στο άρθρο 100 του ν. 3669/2008, ανά κατηγορία και τάξη Μ.Ε.ΕΠ. αντιστοίχη με την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης (καταθέσεις σε τράπεζα, πάγια στοιχεία για τις τάξεις, ίδια κεφάλαια, δείκτες βιωσιμότητας, κλπ). Περαιτέρω τεχνικές λεπτομέρειες θα δοθούν με σχετική εγκύκλιο που θα εκδοθεί από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών / Γενική Γραμματεία Υποδομών.
- (β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσθέτουν επιπλέον όρους, πέραν αυτών που αναφέρονται στην προηγούμενη σημείωση α), ώστε να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 3 ν. 4412/2016), υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 53 παρ. 7 περ. (β) του αυτού νόμου. Σύμφωνα με την τελευταία διάταξη: "7. Ειδικά για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, πέραν των ανωτέρω, κατά τη σύνταξη των εγγράφων της σύμβασης, ισχύουν και τα ακόλουθα: [...] β) Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, που εκδίδεται μετά από αίτηση της αναθέτουσας αρχής και ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, που αφορούν την τεχνική και οικονομική ικανότητα όταν τούτο ενδείκνυται από το είδος ή την πολυπλοκότητα του προς ανάθεση έργου".

22.Δ. Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα

- (α) Στο σημείο αυτό, συμπληρώνονται οι απαιτήσεις τεχνικής ικανότητας, που θα πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (βλ. άρθρο 75 παρ. 1 ν. 4412/2016).
- Για τη συμπλήρωση των απαιτήσεων μπορεί να λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις τεχνικής ικανότητας που ορίζονται στο άρθρο 100 του ν. 3669/2008, ανά κατηγορία και τάξη Μ.Ε.ΕΠ. αντιστοίχη με την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης (στελέχωση, τεχνικός εξοπλισμός, εμπειρία κλπ). Περαιτέρω τεχνικές λεπτομέρειες θα δοθούν με σχετική εγκύκλιο που θα εκδοθεί από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών / Γενική Γραμματεία Υποδομών.
- (β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσθέτουν επιπλέον όρους, πέραν αυτών που

αναφέρονται στην προηγούμενη υποσημείωση, ώστε να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας (άρθρο 75 παρ. 4 ν. 4412/2016), υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 53 παρ. 7 περ. (β) του αυτού νόμου. Επισημαίνεται ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 ν. 4412/2016).

- Στην περίπτωση συμβάσεων ειδικών έργων, μπορεί να ορίζονται πρόσθετες απαιτήσεις, κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, ύστερα από γνώμη του Τμήματος Κατασκευών του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών (άρθρο 76 παρ. 2 ν. 4412/2016).

22.Ε. Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

- Η παράγραφος 22.Ε τίθεται κατά διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής και συμπληρώνεται, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016.
- Επισημαίνεται ότι, όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης, κατά την επιταγή του άρθρου 75 παρ. 1 ν. 4412/2016.

22.ΣΤ. Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων (Δάνεια εμπειρία)

- Το ζήτημα της δάνειας εμπειρίας ρυθμίζεται στο άρθρο 78 του ν. 4412/2016. Αν η διακήρυξη αφορά σύμβαση έργου του Βιβλίου ΙΙ, τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 307 ν. 4412/2016.
- Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Επίσης, δύναται να στηρίζεται και στον υπεργολάβο.
- Όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στην περίπτωση του Μέρους ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016 ή με την σχετική επαγγελματική εμπειρία, οι οικονομικοί φορείς, μπορούν να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων, μόνο εάν οι τελευταίοι θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες.
- Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, ο οικονομικός φορέας και αυτοί οι φορείς είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης. Το εδάφιο αυτό προστίθεται κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 1 του ν. 4412/2016, άλλως διαγράφεται.
- Στην περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, η ένωση μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο τελευταίο εδάφιο παρ. 1 άρθρου 78 του ν. 4412/2016 ή στο άρθρο 307, αν η διακήρυξη αφορά σε σύμβαση έργου του Βιβλίου ΙΙ.
- Το τελευταίο εδάφιο του 22.ΣΤ. αφορά στη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, από έναν από τους συμμετέχοντες στην